

အမရပူရ

မဟာဂန္ဓာရုံ-ဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

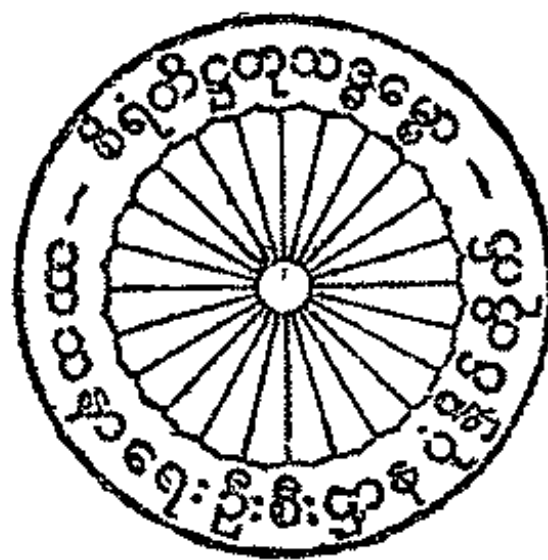
(ကျမ်းစာအမှတ်-၃၉)

မဉ္ဇူကရုံအေ အဋ္ဌကထာ

ပဌာနအဋ္ဌကထာသာသနာ့

နှင့်

မူလဋီကာနိဿယ

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

သာသနာရေးဦးစီးဌာန

သာသနာ-၂၅၂၄၊

ကောဇာ-၁၃၄၂၊

ဒီဇင်ဘာလ-၁၉၈၀၊

မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်
အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏
အဘိဓမ္မာကျမ်းစာများ
အားလုံးပြီးစီးခြင်း

- ၁။ အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်
၂။ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ
၃။ ဝိထိနှင့် သုံးချက်စုဘာသာဋီကာ
၄။ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ
၅။ ဋီကာကျော်နိဿယ
၆။ အဋ္ဌသာလိနီ ဘာသာဋီကာနှင့်
မူလဋီကာနိဿယ ၄-တွဲ
၇။ သမ္မောဟဝိနောဒနီ ဘာသာဋီကာနှင့်
မူလဋီကာနိဿယ ၃-တွဲ
၈။ ပဉ္စပကရဏဘာသာဋီကာ (၅-တွဲ)

- (က) ဓာတုကလာဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
(ခ) ပုဂ္ဂလပညတ်ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
(ဂ) ကထာဝတ္ထုဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
(ဃ) ယမိုက်ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
(င) ပဋ္ဌာနဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
-

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သဒ္ဓါရေးဦးစီးဌာန အတွက်
ဣန္ဒာဿယ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ဦးသန်းမောင်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၇၉၄)က ပုံနှိပ်၍
လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင် (၀၂၅၂၇)က
ထုတ်ဝေသည်။

စဉ်ဆက်သာသနာ တည်စေသော

အကယ်၍သာ-

မြတ်ဗုဒ္ဓသည် လူ့ရွာထင်ရှား မပွင့်ငြားက ဤကားကုသိုလ်
အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘုံဘဝ မသိရ များလှအပြစ်တွေ။

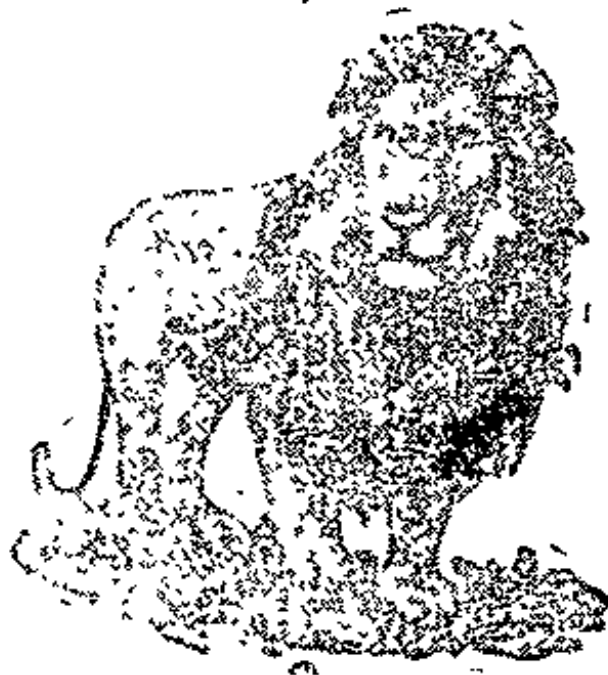
ယခုသော်ကား-

ဘုရားရှင်တော် ပွင့်ထွန်းပေါ်၍ ဟောဖော် ညွှန်ကြား
မြတ်ဘုရားကြောင့် ဤကားကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘုံ
ဘဝ သိကြရ များလှကျေးဇူးပေ။

ဂန္ဓာရုံရှင် တို့သခင်သည်-

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ ဟောဖော်ပြသည့် ဓမ္မဒေသနာ အဖြာဖြာကို
များစွာဗိုလ်လူ သိစိမ့်ဟူ၍ ဆူဆူကျမ်းစာ ဘာသာဋီကာနှင့်
စာဝါအမျိုးမျိုး ကမ္မည်းထိုးခဲ့၊ နောင်ကျိုးကိုမျှော် တို့ဆရာ
တော်၏ ဉာဏ်တော်စေစား နှလုံးသားမှ ကိုးစားလောက်ဘွယ်
ကျမ်းသွယ်သွယ်တို့ မကွယ်မပျောက် စဉ်ထွန်းတောက်ဖို့
မြားမြောက်ကျေးဇူး အထူးထူးကို ညွတ်နူးရည်လျက် တို့
ဆောင်ရွက်သည်။ ။စဉ်ဆက်သာသနာတည်စေသော။

ဣဒံ နော ပုညံ နိဗ္ဗာနဿ ပစ္စယော ဟောတု။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ အာသဝဋီကာ

အဖွင့်ကျမ်းများ ပြီး ဆုံး ခြင်း

ထုတ်ဝေသူတို့၏ ကျမ်းဦးအမှာ

အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ဆရာတော် သည် ရဟန်း၁၀-၀၂ ရစကပင် ကျမ်းစာများရေးသားပြုစုခဲ့ရာ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ကျမ်းစာများကိုလည်း သင်စာ ကြည့်စာ အဖြစ်ဖြင့် ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့ ပါသည်။

၁၂၉၃-ခုနှစ်တွင် အခြေပြု သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၊ ၁၂၉၈-ခုနှစ်တွင် သင်္ဂြိုဟ် ဘာသာဋီကာ၊ ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်တွင် ဝိထိနှင့် သုံးချက်စုဘာသာဋီကာကိုယ် ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊ ၁၃၂၂-ခုနှစ်တွင် ဋီကာကျော်နိဿယ အစရှိသောအဘိဓမ္မာ အခြေပြု ကျမ်းစာများကို ရေးသားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ပိဋကတ်တော် သင်ရိုးဖြစ်သော အဘိဓမ္မာ၇-ကျမ်းကိုလည်း ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်အဖွင့်၊ အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ ၄-တွဲကို ပါဠိတော်နိဿယပါ ထည့်သွင်း၍ ၁၃၂၇-ခု တော်သလင်းလတွင် အပြီး ရေးသား၍ ဝိဘင်းပါဠိတော်အဖွင့် သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာဘာသာ ဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ ၃-တွဲကို ၁၃၃၅-ခု တန်ခူးလတွင် ရေးသား ပြီးစေခဲ့ပါသည်။ ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း ကျမ်းစာပါဠိတော် ၅-ကျမ်းအတွက် ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ နှင့် မူလဋီကာနိဿယကို ၁၃၃၉-ခု ဝါခေါင်လတွင် ရေးသားပြီးဆုံးစေခဲ့

ဗုဒ္ဓသာသနာ(က)

ပါသည်။ ကျမ်းစာအတွဲပေါင်း ၁၂-တွဲရှိ၍ ၁၂-နှစ်ကျော်မျှ ရေးသား
တော်မူခဲ့ရပါသည်။

ထိုသို့ရေးသားခဲ့ရာတွင် ကျမ်းစာများ၏ နိဒါန်း၊ နိဂုံးတို့ကို ကိုယ်တိုင်
ရေးသား၍ ပြန်လည်စစ်ဆေးနိုင်ခွင့်လည်း ရှိခဲ့ပါသည်။ ယခု ပဉ္စပကရဏ
သာသာဋီကာကျမ်းမှပင် ပြန်လည်စစ်ဆေးနိုင်ခွင့်လည်းမရ၊ နိဒါန်းများပင်
ရေးသားနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ကျမ်းစာပြီးစီးရုံမျှ ဘဝနတ်ထံပျံ့လွန်တော်မူသည့်
နှစ် ပျံ့လွန်တော်မူမှီဝါခေါင်လတွင်မှပြီးဆုံး၍ ၎င်းနှစ်နတ္တော်လတွင်ဘဝ
နတ်ထံပျံ့လွန်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကျမ်းစာရိုက်နှိပ်ရာ၌ အထူး ကြိုးစားအားထုတ်သော်လည်း
အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ချို့ယွင်းမှုများရှိနိုင်ပါသည်။ ချို့ယွင်းမှုများ
တွေ့ခဲ့သော် သာသနာတော်အတွက်ရှေ့ရှု၍ သင့်တော်သောအကြံဉာဏ်များ
ပေးခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်ပြုပြင်ခြင်းဖြင့် ဘတ်ရှုလေ့လာတော်မူကြ၍ ကြေနပ်
တော်မူကြရန် ခွင့်ပန်အပ်ပါသည်။

အဘိဓမ္မာနိဒါန်းများ

ယခု ဤ ပဋ္ဌာနဘာသာဋီကာကျမ်းသည် ပဉ္စပကရဏဘာသာဋီကာ၏
နောက်ဆုံးကျမ်းလည်းဖြစ်၊ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း၏ နောက်ဆုံးကျမ်းလည်း
ဖြစ်သဖြင့် ကျမ်းပြုစုတော်မူခဲ့သော ဆရာတော်ဘုရားသည် အဘိဓမ္မာကျမ်း
များကို အဘယ်ကြောင့် အပင်ပဲန်းခံ၍ အသက်ထက်မြတ်နိုးစွာ ကြိုးစား
အားထုတ်တော်မူသွားသည်ကို၎င်း၊ အဘိဓမ္မာကျမ်းများကို ပို့ချ သင်ယူနေ
ကြခြင်းဖြင့် ပရိယတ္တိ သာသနာတော်မြတ်ကြီးသာမက ပဋိပတ္တိ သာသနာ
တော်မြတ်ကြီးကိုပါ ထိန်းသိမ်းရာရောက်၍ သင်ယူ ပို့ချသူ အရှင်မြတ်တို့
မှာလည်း လက်ဝင်းကိုယ်တွေ့ တရားထူး ရရှိနိုင်မည်ကိုရည်ရွယ်တော်မူပုံကို
၎င်း ထင်ရှားစွာ အာရုံပြုနုလုံးသွင်းနိုင်ကြစေရန် အောက်ဘော်ပြပါ ဆရာ
တော်၏ အဘိဓမ္မာကျမ်းစာများမှ နိဒါန်း၊ နိဂုံးများကို တထိုင်တည်း လေ့
လာနိုင်ကြရန် အပြည့်အစုံ ဘော်ပြပေးလိုက်ပါသည်။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

အမှတ်(၂)ကျမ်းစာအခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်

အချိန်ခါနီး

“အခြေပါဒ၊ သင်ဦးစဉ်၊ ချနည်းမကျယ်၊ ဓိပ္ပာယ်ကောင်းစွာ၊ လိုဂို
သာဖြင့်၊ အပ်ရာမသည်း၊ နားထွင်းနည်းသို့၊ ညံ့ဖြည့်မွေမွေ၊ တရွေရွေလျှင်၊
တနေ့တထူး၊ ကျေးဇူးချဲ့ထွင်၊ ကျမ်းရိုးငင်လျက်”

အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ။

နားထွင်းနည်း။ ။မည်သည့်ကျမ်းစာမဆို ရှေးဦးစွာ အခြေပျိုးစဉ်
“ဋီကာက ဘယ်နည်း၊ ဆရာဆရာတို့ကဘယ်လို၊ မိမိအဆိုက ဘယ်အသုံး၊ ဟု
စကားလုံးပြောင်ပြောင်နှင့် တဖောင်ဖောင် မပြောသေးဘဲ၊ ခက်ခဲ နက်နဲ
သော အဓိပ္ပာယ်များကို မြှုပ်ထားလျက် လွယ်ကူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်
ကိုသာ လက်ထပ်ကျန သင်ပြသင့်ပေသည်။ ဥပမာ- နားထွင်းရာ၌ သိမ်မွေ့
သေးငယ်သော အပ်ကလေးဖြင့် ထွင်းပြီးမှ တဖြေးဖြေး ချဲ့ကာချဲ့ကာ
စိန်နားကပ်ကြီး ပန်ဆင်သာအောင် ကျယ်လာစေသကဲ့သို့ ထို့အတူ လွယ်ကူ
သော အနက်အဓိပ္ပာယ်မျိုးတို့ဖြင့် အခြေပျိုးပါလျက် တဖြည်းဖြည်း ကျမ်း
ရိုးထိမိလျက် လေးနက်သောအဓိပ္ပာယ်များကိုပင် လွယ်ကူသည်ဟု ထင်မြင်
လာပါလိမ့်မည်။

စန်းပွင့်သောသင်္ဂဟ။ ။ဤကဲ့သို့သောအကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာ
ပျော်မြင်တော်မူသော အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ထေရ်မဟာသည် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာငယ်
အခြေပါဒ ရနိုင်လောက်အောင်ရည်မှန်း၍ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းကို ကြိုး
ပမ်းစီရင်တော်မူခဲ့ပေသည်။ ထိုသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းသည် ယခုအခါ ဤမြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်သီဟိုဠ် အင်္ဂလန် စသောနိုင်ငံများတွင် အပြစ်ကင်းစင်သော ယုဝတီပမာ
အဘိဓမ္မာလုလာသူတို့၏ စက္ခု၌ကြည့်ရှုတိုင်း ရှင်လန်းသဖြင့် စန်းပွင့်လျက်
ရှိ၏။ (သီဟိုဠ် အက္ခရာဖြင့် နိဿယအဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွရှိ၏။ ယစ်မျိုးမင်းကြီး
ဦးရွှေဖိခအောင်(အမ်အေ)သည် အင်္ဂလိပ်လိုပြန်ထားသဖြင့် အင်္ဂလန်မှာလည်း
ထင်ရှားလျက် ရှိပေသည်။)

လေ့ကျင့်ခန်း။ ။လေ့ကျင့်ခန်း မေးခွန်းများကား တကျမ်းလုံး အခြေပြစ်ဘို့ရာ လွန်စွာအရေးကြီးသော သင်ခန်းစာတရပ်ဖြစ်၏။ စာသင် သားတို့ ဉာဏ်ဘိုးပွားအောင် ကြိုးစားကြံစည်စေလိုခြင်းကြောင့် အဖြေကို တိုက်ရိုက်မပြလိုက်သော်လည်း ဆိုခဲ့ပြီးအဓိပ္ပာယ်များကို သတိပြု၍ ကြည့်ရှု ပါမူ အလွယ်တကူ ဖြေဆိုနိုင်ဘို့ အရေး၌ နှောင့်နှေးဘွယ် မရှိကြောင်း ကိုလည်း ထပ်လောင်း၍ သတိပေးပါသည်။

ဆရာများအား မှာထားချက်

စာချဆရာသည် မိမိ၏တပည့်များကို သင်္ဂြိုဟ် လေ့လာစေပါလျှင် ကံ၊ ကတ္တား၊ ကရိုဏ်း သမ္ပဒါန် စသော သဒ္ဓါဆိုင်ရာ ပညာ အတော်အတန် ရိပ်မိသူကို လေ့လာစေမှသာ လွယ်ကူစွာ လိုရာခရီးကို ပြီးစီးပေါက်ရောက် စေနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထိုမျှလောက်မရိပ်မိသေးသူကိုပို့ချမိလျှင် သဲကန္တာရကြီး ထဲ၌ နွားအိုကြီးဖြင့် ခရီးလှမ်းသွားသို့ အချိန်သာကုန်ခန်း၍ ပင်ပန်းကျိုး မနပ်ဘဲရှိရာ၏။ ဤအခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်၌ ပါဠိ နိဿယ အဓိပ္ပာယ် လေ့ကျင့်ခန်း ဟု ၄-မျိုးရှိသည်တွင် ပဌမနေ့၌-

- ၁။ စာချဆရာက ပါဠိကို ဂဏဏန ဘတ်ပြု၍ တပည့်များကိုလည်း မိမိနုတ်သံအတိုင်း အဘတ်ခိုင်းပါ။
- ၂။ ထို့နောက် နိဿယအတိုင်း အနက်ကို တခေါက် ၂-ခေါက်မျှ ပို့ချပါ။ (သူတို့ အလိုအလျောက် နိဿယနက် ထင်ခဲ့ပါစေ။)
- ၃။ နက်ဖန် ဒုတိယနေ့၌ ပါဠိကို စာအုပ်အလွတ် အပြန်ခိုင်း၍ ပါဠိ ကြည့်ပြီးလျှင် သွက်လက်စွာအနက်ထင်ပါစေ။ (လက်ဆောင်ပုဒ် ပါလျှင် လက်ဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း အပြန်ခိုင်းပါ။)
- ၄။ ထို့နောက် ဤစာအုပ်ပါ အဓိပ္ပာယ် များကို အလွတ်မပြောဘဲ နုတ်ရှင်းသောတပည့်ကို အဓိပ္ပာယ်တရပ်စီ တရပ်စီ အဘတ်ခိုင်း၍ “ဘာဆိုကြောင်းကို နားလည်ကြသလား” ဟု မေးပါ။ နားမလည် သေးလျှင် ပြောပြပါ။ ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ကုန်လျှင် တနေ့အတွက် အဓိပ္ပာယ်ကိုပြန်၍ အဘတ်ခိုင်းပါ။

- ၅။ အဓိပ္ပာယ်ပြီးလျှင် ပဌမနေ့တုန်းက ကဲ့သို့ ပါဠိကိုဘတ်ပြ အနက် ချပါ။
- ၆။ အနက်ချသောအခါ သန္တိပုဒ်စပ်ကို ပုဒ်ဖြတ်ပြ၍ ခက်ခဲသည့်နေရာ များ၌ ဘယ်ပုဒ်က ဘယ်အနက်ကို ဟောသည်ဟု အစိတ် အစိတ် ပုဒ်အနက်ကိုလည်း ခွဲ၍ပြောလိုက်ပါ။
- ၇။ ဤကဲ့သို့ ၂-ရက် ၃-ရက်မျှပို့ချမိလျှင် လေ့ကျင့်ခင်း မေးခွန်းများ ပေါ်လာပါလိတုံ၊ ထိုမေးခွန်းများကို တပည့်အားအဘတ်ခိုင်း၍ မေးလိုရင်းသဘောကို ပြောပြပါ။ အဖြေကို မပြောပါနှင့်။ သူ ဘာသာ ကြံစည်ခဲ့ပါစေ။
- ၈။ မေးခွန်းကများနေပါမူ တရက်အတွက် တက်စာဟုသဘောထား၍ ပဌမရက်၌ အဘတ်ခိုင်းကာ မေးခွန်း သဘောကိုသာ ပြောပြ ပြီးလျှင် နောက်တရက်မှ ဖြေဆိုပါစေ။ မေးခွန်း နည်းလျှင်ကား မေးခွန်းအတွက် တရက်မကုန်စေဘဲ ရွှေ့က အဓိပ္ပာယ်များကိုပြော ပြီးရာနေ့မှာပင် ဖြေဆိုပါစေ။
- ၉။ ဖြေဆိုသည့်အခါလည်း စကားသုံး ညက်ညောအောင် ပြုပြင်ပေး ပြီးလျှင် ရံခါလက်ရေးစာဖြင့် အဖြေခိုင်းပါ။
- ၁၀။ လေ့ကျင့်ခင်း မေးခွန်းများကို “ကြန့်ကြာသည်- အပိုဘဲ” ဟု သဘောထား၍ ခုန်ကျော်သွားပါလျှင် သင်္ဂြိုဟ် အခြေဖြစ်ဘို့နှင့် စာမေးပွဲများအတွက် တာဝန်မခံနိုင်ပါကြောင်း။

တိုက်တွန်းချက်။ ။အိုအိုစာသင်သားအပေါင်းတို့- ပိဋကကျမ်းစာတို့ မည်သည် ဉာဏ်ကောင်းသူတို့သာ တတ်နိုင်ရာသည်မဟုတ် လုံ့လဝီရိယဖြင့် စိတ်ပါလက်ပါ မှန်မှန်ကြိုးစားပါလျှင် မည်သူမဆို တတ်သိနားလည်စမြဲပင် ဖြစ်၏။ ယခုအခါ တနေ့လျှင် ၅-၈ နာရီလောက်မျှသာ အရကျက်နိုင်သော စာချဆရာတော်ကြီးများကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်ကြားသိရသည်မှာဝီရိယအစွမ်း၏ သက်သေခံပင် မဟုတ်ပါလော့။ တကယ့်အရေးကျလျှင် ဉာဏ်တခုကိုသာ အားကိုးလေ့ရှိသူတို့ အောက်တန်းကျ၍ လုံ့လဝီရိယရှင်တို့သာလျှင် အထက်

တန်းသို့ တက်လှမ်းနိုင်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းကို လေ့လာကြ
သော စာသင်သားတို့သည်-

- ၁။ ပါဠိကို နှုတ်တက်ရှုရှု ကျနအောင် ရစေခြင်း။
- ၂။ ပါဠိမြင်လျှင် အနက်ထင်နိုင်ခြင်း။
- ၃။ အထူးအားဖြင့် သင်္ဂဟဂါထာ အနက်များကို အလွတ်ရအောင်
ကျက်ထားခြင်း။
- ၄။ လင်္ကာဆောင်ပုဒ်များကို နှုတ်တက်ဆောင်ထားခြင်း။
- ၅။ လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းကို စာမတက်မီ မိမိတို့ စာတက်တော်
ခြင်း မေးကာဖြေကာ လေ့လာခြင်း။

ဤကဲ့သို့ကြိုးစားပါလျှင် မကြာခင် သာသနာ့ကြက်သရေဆောင်များ
ဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ် ကျမ်းပြီးနိဂုံး

စာရိတ္တသောဘိတ ဝိသာလကုလောဒယေန၊ စာရိတ္တကြွယ် လွန်တင့်
တယ်၍ ကြီးကျယ်ဘိတောင်း မျိုးရိုးကောင်း၌ စွဲပိုက်သန္ဓေ တည်နေ
ရခြင်းလည်း ရှိပေထသော။ သဒ္ဓါဘိဝုဇ္ဈ ပရိသုဒ္ဓဂုဏောဒယေန၊ သဒ္ဓါ
ပျံ့သင်း လွန်သန်ရှင်းသည့် သီတင်း သီလ စသည် အပေါင်း သူတော်
ကောင်းဂုဏ် ပြည့်စုံတိုးပွားခြင်းလည်း ရှိပေထသော။ နမ္မဝုဇ္ဈေန၊ နမ္မ
မည်သော ဒါယကာသည်။ ပရာနုကမ္ပံ၊ သူများအတွက် သနားချက်ကို။
ပဏိဓာယ၊ စိတ်ဝယ်သွင်းမှု အရင်းပြု၍။ ယံပကရဏံ၊ အကြင် အဘိဓမ္မာ
အဋ္ဌကထာလက်သန်း အကျဉ်းကျမ်းကို။ ပတ္ထိတံ၊ ရိုသေလေးမြတ် တောင်း
ပန်အပ်ပြီ။ တံပကရဏံ၊ ထို အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာလက်သန်း အကျဉ်း
ကျမ်းသည်။ ပရိနိဋ္ဌိတံ၊ ဝန်းကျင်ပတ်ကိုး ကပတ်ဖုံးလျက် နိဂုံးအရောက်
ပြီးမြောက်ခဲ့ပေပြီ။

ကျမ်းဆရာ၏တောင်းတချက်။ ။တု၊ တောင်းတချက်ကို ပြဆိုဦးအံ့။
ဝိပုလေန၊ သဒ္ဓါဆန္ဒ ဝိမံသနှင့် လုံ့လခိုင်ခိုင် မြိုင်ဆိုင်လှစွာသော။ တေန
ပုညေန၊ နေ့စဉ်မွန်မွန် ကျမ်းဂန်ကိုပြု ထိုကောင်းမှုကြောင့်။ ဓညာဓိဝါသံ၊
ပုဉ်းရှင်ကံရှင် သမ္ဘာရှင်တို့ အစဉ်အုပ်စီး သီတင်းသုံးရာလည်း ဖြစ်ပေထ
သော။ ဥဒိတောဒိတံ၊ ကျွန်းလုံးထင်ပေ၍ အကျော်အမော်လည်း ဖြစ်ပေ
ထသော။ မူလသောမံ၊ မူလသောမ မည်ရတို့က်ချီး ကျောင်းတိုက်ကြီးကို။
အာယုဂန္တံ၊ ယုဂ်လေးကြိမ်သုံး ကမ္ဘာဆုံးသည်တိုင်အောင်။ ဘိက္ခု၊ နောင်
လာနောက်သား ရဟန်းတော်အများတို့သည်။ ပညာဝဒါတဂုဏသောဘိတ
လဇ္ဈိ၊ ပညာမြင့်တုံ အကျင့်ဂုဏ်ဖြင့် စွယ်စုံတင့်ချွန် လဇ္ဈိသုမ္ပန်တို့ချည်းသာ။
(ဟုတူ၍ ဖြစ်၍။) ပညာဝိဘဝေါဒယမင်္ဂလာယ၊ ကောင်းမှုစည်းစိမ် အရှိန်
ပွားတိုး မင်္ဂလာအကျိုးငှာ။ မညန္တု၊ အမြဲမပြတ် သတိချပ်လျက် အမှတ်
တရ စောင့်ရှောက်ရစ်ကြ ပါစေကုန်သတည်း။

ကျမ်းပြီးနိဂုံး။ ။စာရိတ္တသောဘိတစသော ပဌမဂါထာဖြင့် ရေးသား
ပုဂ္ဂိုလ် တောင်းပန်သူ ဒါယကာနှင့်တကွ ကျမ်းပြီးကြောင်းနိဂုံးကို ပြ၏။
စာရိတ္တသောဘိတ ဝိသာလ ကုလောဒယေန၊ (စာရိတ္တ၊ စာရိတ္တသီလ။

အမျိုးကောင်းများ၏ အကျင့်။ သောဘိတာ၊ တင့်တယ်သည်ဖြစ်၍ ။ဝိသလာ၊
ကြီးကျယ်သော။ ကုလ၊ အမျိုးကောင်း၌။ ဥဒယ၊ ဖြစ်ခြင်း။) ဤစကားဖြင့်
“ကျမ်းပြုပါရန် တောင်းပန်သူဒါယကာသည် အကျင့်အားဖြင့် တင့်တယ်၍
စည်းစိမ်ဥစ္စာ ကြွယ်ဝသော မျိုးရိုးကောင်းမှ ဖြစ်သူတည်း။ (အညံ့စား
တည်းက မဟုတ်)” ဟု ပြသည်။

သဒ္ဓါဘိဝုဇ္ဈ ပရိသုဒ္ဓ ဂုဏောဒယေန၊ (သဒ္ဓါဘိဝုဇ္ဈ၊ တိုးတက်သော
သဒ္ဓါတရား။ ပရိသုဒ္ဓဂုဏ၊ စင်ကြယ်သော သီလ သုတ စာဂ ပညာ ဟိရိ
ဩတ္တပ္ပဂုဏ်။ ဥဒယ၊ ဖြစ်ခြင်း။) ဤစကားဖြင့် “အမျိုးအဆွေ ကောင်းရုံ
သာမက သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ၊ ၇-ပါးနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ကိုလည်း”
ပြသည်။

နမ္မဝုဇ္ဈေန၊ ဤကျမ်းကိုတောင်းပန်သူ၏အမည်ကို “နမ္မ” ဟု ခေါ်၏။
“အမျိုးဂုဏ် အကျင့်ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော ဒကာနမ္မ တောင်းပန်အပ်သဖြင့်
ဤကျမ်းကို စီရင်ခဲ့ရာ ယခုအခါ ပြီးစီးအောင်မြင်ပေပြီ” ဟူလို။

ကျမ်းဆရာ၏ တောင်းတချက်။ ။ပုညေနကတေန-စသော ဒုတိယ
ဂါထာဖြင့် “မိမိနေရာ မူလသောမကျောင်း တိုက်ကြီးကို လဇ္ဇိယုမ္ဘန်
ပညာဝန်အဆက်ဆက်တို့ မပျက်ကွက်အောင် အမှတ်တရ စောင့်ရှောက်
ရန်ကြပါစေ” ဟု တောင်းတသည်။

မူလသောမံ၊ ဤ စကားဖြင့် အရှင် အနုရုဒ္ဓါထေရ်၏ သီတင်းသုံးရာ
ကျောင်းတိုက်နာမည်ကိုပြသည်။ “မူလသောမ၊ တုမူလသောမ” ဟု ကျောင်း
တိုက်၏နာမည်ကို အမျိုးမျိုးပြောဆိုကြ၏။ ဤကျမ်း၏အယူကို ဘာသာ
ဋီကာနိဒါန်း မှရှု။

ဧညာဓိဝါသံ၊ (ဧည+အဓိဝါသ) ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ပုဉ်းရှင်ကံရှင်
သမ္ဘာရှင်တို့ အုပ်စိုးနေထိုင်ကြကြောင်းကို ပြသည်။

အာယုဂန္တံ၊ (အာ+အပိုင်းအခြား၊ ယုဂံကတ ခြေတ ဒွါပရံ ကလိ
ဤယုဂလေးပါး၊ အန္တအဆုံး) “ယုဂလေးကြိမ်ကုန်သုံး၍ ကမ္ဘာဆုံးသည့်
တိုင်အောင် ဟူလို။ (အာယုဂန္တံ၊ အသက်ဆုံးသည့်တိုင်အောင်” ဟု စွဲသုံးကြ
သည်မှာ သက္ကတသီဟိုဠ်တို့အသုံးကို မလေ့လာခြင်းကြောင့်သာတည်း။

ပညာဝဒါတ၊ ပေ။ လဇ္ဇီ၊ ပညဝဒါတ။ (အဝဒါတပညာ၊ ဩဒါတ ပညာ) ဖြူစင်သောပညာ။ ဂုဏ်သောဘိတ၊ အကျင့်ဂုဏ်ဖြင့်တင့်တယ်သော။ လဇ္ဇီ၊ မကောင်းမှုမှ ရှက်သူတို့ ဤစကားဖြင့် မူလသောမ ကျောင်းတိုက် ကြီးကို လဇ္ဇီအဆက်ဆက်တို့ အမှတ်တရ စောင့်ရှောက်ရန်ကြပါစေ။ ထိုသို့ စောင့်ရှောက်ရသဖြင့် ကြက်သရေမဂ်လာ တိုးပွားနိုင်ပါသည်ဟု ပြသည်။

အခြေပြုနိဂုံး

သောတူနံ ပါဒတာဝါယ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟော။
မဏ္ဍိတော သာဓိပ္ပါယေန၊ နိဿယေန မယာ သုတော။
တောသယန္တော မနော သောတု၊ ဇနာနံ ဉာဏသံဟိတံ။
မောဒယံ ဇောတတံ ကလ္လံ၊ ကရံ ဘိဓမ္မပါဒကံ။
ယဒိ အညော ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတော။
တဿောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

(ဤအခြေပြု သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းသည် စာသင်သားတို့၏ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ဓာတ်ကို ကျေနပ်စေလျက် အဘိဓမ္မာ၏ အခြေပါဒကိုပြုပြီးလျှင် ယခု ခေတ်တိုင်း၌ ထွန်းလင်းတောက်ပပါစေ။ ဤကျမ်းထက် သိလွယ်သော အခြေပြုတမျိုး ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ၌ ယိုလာလတံ့သော အခြေပြု ကျမ်းသစ်၏ ထွန်းလင်းတောက်ပခွင့်ကို ပေးဘို့ရာ ဤအခြေပြုကျမ်းက ရှောင်တိမ်းကွယ်ပရစ်ပါစေ ဟူလို။)

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာကို တန်ဆာဆင်ယှားသော
အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ် ပြီးပြီ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ။ ။ ထိုကဲ့သို့ အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်၏ ကျယ်ဝန်း ပုံနှင့်တကွအခြေပါဒ် မရသေးသတို့ ထောက်တည်ရာ မရနိုင်ကြပုံကို အလုံးစုံ မျှော်မြင်တော်မူသော အရှင် အနုရုဒ္ဓါသည် အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်၏ လိုရင်းအချက် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သိနှင့်ဘို့ရန် ရည်သန်တော်မူပြီးလျှင် အဘိဓမ္မာသင်္ဂဟဟူသော အဋ္ဌကထာငယ်တကျမ်း ကို ကြိုးပမ်းစီရင်တော်မူခဲ့လေပြီ။ ထိုအဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းကား စာသွား စာလာ လွန်စွာညက်ညောသည့်ပြင် အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်ကို အကျဉ်း ချုပ်ငုံမိသဖြင့် အလင်္ကာကျမ်းအလို ဩဇာဂုဏ်ရှိ၍ အဆီအနှစ် ပြည့်သော ကျမ်းဟု ဆိုထိုက်ပါပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အဘိဓမ္မာလေ့လာသူတိုင်းက ဝိုင်းဝန်း၍ လက်ခံကြရကား မြန်မာ ယိုးဒယား သီဟိုဠ် အင်္ဂလိပ်အက္ခရာများ ဖြင့် အမျိုးမျိုးဆင်ပြင်ကာ ကမ္ဘာကိုလှည့်လည်နိုင်ခဲ့ပေသည်။

ကျမ်းဆရာ ကာလ။ ။ ထိုကဲ့သို့ ကမ္ဘာကလက်ခံနိုင် လောက်အောင် စီမံတော်မူစွမ်းသော ကျမ်းပြုဆရာ အရှင် အနုရုဒ္ဓါအား နောက်ခေတ် နောက်ခါ သာသနာအရှိန်သေး၍ ပွန်မွေးမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် မဟုတ်၊ သာသနာသက္ကရာဇ် ၉၀၀-ကျော် အဓိပတိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထွန်းပေါ်တုန်းအခါ ကပင် ပါဝင်ထင်ရှားခဲ့သော ဆရာတော် တပါးပေတည်း။ ရှင်းပြဦးအံ့၊ အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တသည် ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယ အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌ ကထာတို့ကို စီရင်၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာတို့ကိုစီရင်သည်။ (အဘိဓမ္မ ဂဏ္ဍိပဒကိုလည်း စီရင်သည်ဟု ယူကြသေး၏။ ထို ၂-ပါးကား ဆရာတူတပည့် ဖြစ်သတတ်၊ အခါတပါး၌ မိမိတပည့် ၂-ပါး၏ ကျမ်းစာကို ရှုစားတော်မူရသော ဆရာ တော်သည် “ဗုဒ္ဓဒတ္တ၏ကျမ်းစာတို့သည် ရွှေငွေစသောရတနာများကိုအပြည့် ထည့်သွင်း၍ လုံခြုံစွာပိတ်ထားအပ်သော ရတနာတိုက်နှင့်တူ၏။ အနုရုဒ္ဓါ၏ ကျမ်းစာကား ထိုရတနာများကို အပြည့်သွင်း၍ ဖွင့်ထားအပ်သောရတနာ တိုက်နှင့်တူသည်”ဟု မိန့်တော်မူသတတ်၊ အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တကား အရှင်မဟာ ဗုဒ္ဓသောသနှင့် တကာလတည်း၌ ထွန်းကားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟု အများပင် ယူဆကြလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓသောသတို့ ထွန်းကားရာ အချိန် အခါမှာပင် အရှင်အနုရုဒ္ဓါလည်းကာလတူဖြစ်စေ အနည်းငယ်နှောင်းသော

အခါ၌ဖြစ်စေ ထွန်းကားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တပါး ပေတည်းဟု မှတ်ယူသင့်
လေသည်။

ကျမ်းအရဒုဒေသ

“သေဋ္ဌေ ကဉ္စိဝရေ ရဋ္ဌေ၊ ကာဝိရနဂရေ ဝရေ။
ကုလေ သဉ္ဇာတဘူတေန၊ ဗဟုဿုတေန ဉာဏိနာ။”

ဟူသော ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယနိဂုံးဂါထာအရ အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် ကဉ္စိတိုင်း
ကာဝိရမြို့တွင် ဖွားမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်းဟု သိသာပြီ။ ထိုကဉ္စိတိုင်းကား
ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်း မဒရပ်နယ်၌တည်ရှိ၏။ ထိုအရပ်သည် ထိုစဉ်အခါက ဗုဒ္ဓ
သာသနာ များစွာ ထွန်းကားရာအရပ် ဖြစ်ဟန်တူ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ
အဆောက်အဦများ ယခုတိုင်ပင် တွေ့ရှိနိုင်သေးသည်သာမက အရှင် ဗုဒ္ဓ
သောသသည်ပင် ထိုဒေသ၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြောင်း-

“အာယာစိတော သုမတိနာ၊ ဘဒန္တဇောတိပါလနေ။
ကဉ္စိပုရာဒိသု မယာ၊ ပုဗ္ဗေ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေန။”

ဟူသော အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ နိဂုံးဂါထာဖြင့် ထင်ရှားပေသည်။ ဤသို့
ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်း၌ ဗုဒ္ဓသာသနာ ထွန်းကားခိုက် ဖြစ်ပါသော်လည်း ဗုဒ္ဓ
ဘာသာဝင်မဟုတ်သောမင်းတို့၏ အုပ်စိုးခြင်းကများသောကြောင့် ၎င်း၏
သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မင်းတို့ သာသနာကို ချီးမြှောက်လျက်ရှိခြင်း
ကြောင့်၎င်း၊ ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်းအစွန်းနှင့် သီဟိုဠ်ကျွန်း မြောက်အစွန်းမှာ
လွန်စွာနီးကပ်လျက် ရှိသောကြောင့်၎င်း၊ ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်းသား ဖြစ်ကြ
သော ကျမ်းတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်၍ သာသနာ
တော်ကို ချီးမြှောက်တော်မူကြရာဝယ် အရှင် အနုရုဒ္ဓါလည်း အဝင်အပါ
ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာကို စီရင်သည့်အခါ အနုရာဇမြို့တွင်
(ယခု ဟလာဝတဒီတြိတ်တွင်) ပါဝင်သော မူလသောမ ကျောင်းတိုက်တွင်
သီတင်းသုံးတော်မူခိုက်ဖြစ်လေသည်။ (ထိုမူလသောမ ကျောင်းတိုက်ကား
ယခုအခါ ကျောင်းတိုက်မဟုတ်တော့ဘဲ မုန်နင်သရမ်” မည်သော နတ်ကွန်း
အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိသတတ်။)

မူလသောမအမည်။ ။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ ကျောင်းတိုက်နာမည်ကို မူလသောမဟုတ်။ တမူလ သောမဟုတ်။ အမျိုးမျိုး မှတ်ယူကြ၏။ ထိုကဲ့သို့ ကွဲပြားခြင်း၏အရင်းကား “ပုညေန တေနံတု မူလသောမ” ဟူသော နိဂုံး ဂါထာပင်တည်း။ ထို ၂-မျိုးတွင် တမူလသောမဟုတ်သောတို့က တမူလသဒ္ဓါသည် မဟာ၏ပရိယာယ် အကြီးအကျယ်ဟူသော အနက်ဟောပြစ်၏” တမူလသောမ=ကြီးကျယ်သော သောမတိုက်ကြီး” ဟု ဆိုလိုသတတ်။ သို့သော် သက္ကတအဘိဓာန်၌ တမူလဟုမရှိ၊ တမူလဟုရှိ၍ ထိုတမူလသဒ္ဓါသည် မဟာ၏ ပရိယာယ်မဟုတ်။ ဗျာကုလ= နောက်ရှက်ရှုပ်ထွေးဟူသော အနက်ဟောဟု လာ၏။ “အတ္ထေ ဝတ္တတိ သဒ္ဓေါ တမူလော ဘေရဝေါမဟာ” ဟူသော ဝေယျန္တရဇာတ်၌လည်း တမူလသဒ္ဓါအပြင် မဟာဟုလည်း တိုက်ရိုက်ပါရှိသေးရကား ထိုတမူလ သဒ္ဓါသည် မဟာ၏ပရိယာယ် မဟုတ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီးထင်ရှားပြီ။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ဂါထာများ၌ စျာန မေကေက မန္တေတု ဆဓာနာမံတု နာမဿ” စသည်ဖြင့် တုနိပါတ်ကို ဝါစာသိလိဋ္ဌအရာ၌ သုံးစွဲလေ့ရှိရကား ဤ “ပန္နေနာနေန တမူလသောမ” ပါ၌ တုနိပါတ်လည်း ထိုဝါစာသိလိဋ္ဌအတွက် သုံးစွဲခြင်းသာဖြစ်ရာသောကြောင့် ၎င်းသီဟိုဠ်ကျန်းက အကြောင်းအရာများကို စာပေလိုက်စားသော ထိုကျန်းပုဂ္ဂိုလ်များသာ သိဘွယ်ရှိ၍ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ သီဟဠနိဒါန်း၌ မူလသောမဟုညွှန်ပြသောကြောင့်၎င်း မူလသောမ အမည်သာလျှင် အတည်ဖြစ်သင့်တော့သည်။

(မူလသောမအမည်ရခြင်း၏အကြောင်းကိုကား မညွှန်ပြကြချေ။ အရင်းမူလအစဖြစ်သော သောမကျောင်းတိုက်ဟုဆိုသင့်၏။ အချို့က “မူလအမတ်လူဒါန်းအပ်သောကျောင်း သောမဒေဝီ လူဒါန်းအပ်သောကျောင်းဟု ၂ ကျောင်းရှိသဖြင့် မူလသောမ အမည်ရသည်” ဟု ဆိုကြ၏။ သို့သော်ထိုတိုက်၌ ၂ ကျောင်းသာမကကျောင်းပရဝုဏ်ပေါင်းခြောက်ဆယ်ကြီးကျယ်စည်ကားသည်ဟု အဆိုရှိရကား ထိုအချို့စကားလည်း အခြေအမြစ်မရှိချေ။)

ရှေးဋီကာများ။ ။ ထိုကဲ့သို့ အလွန်ရှေးကျ၍ ထက်မြက်သောပုဂ္ဂိုလ်တပါးစီ စီစဉ်ထားအပ်သော အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာကို ပါဠိဘာသာဋီကာ အစောင်စောင်တို့ သင့်တင့်အောင်ဖွင့်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ပါဠိ

ကထာကိုပိုင်နိုင်စွာမလေ့လာသေးသော မြန်မာ တိုင်းဘွားတို့အတွက်မှာ ထို မာဂဓဋ္ဌိကာတို့၌ အနက်ထင်ဘို့ရာ လွန်စွာ ဂရုစိုက်နေကြရသဖြင့် သဘာဝ အဓိပ္ပာယ်လဲလှယ်ပတ်ဘို့အရေး၌ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာလျက်ရှိပေသည်။ မြန်မာ ဘာသာဖြင့် စီစဉ်အပ်သော အဓိပ္ပာယ် အကောက်ကျမ်းများလည်း ရှိကြ ပေ၏။ ထိုကျမ်းတို့ကား ကျမ်းရင်းစာသားကို အစဉ်အတိုင်း မဖွင့်ပြဘဲ စပ်မိစပ်ရာ ဗဟုသုတ မှတ်စုများကိုသာ လေးလေးစားစားရေးထားသဖြင့် ကျမ်းရင်းစာသားကို လက်ကိုင်ပြု၍ ကြည့်ရှုပို့ချ လေ့လာကြရသော ပုဂ္ဂိုလ် များအတွက်မှာမူ “ဆေးအတွက် ဝန်တက်” သလို ဖြစ်တော့၏။

ရှေးစနစ်နှင့် ခေတ်သစ်။ ။ ထို့ပြင်- မြန်မာအဓိပ္ပာယ်ရေး အကောက် တို့၌ ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်နှင့် သရုပ်အကောက်များကို တကျမ်းထည်း ရော နှောက်ထားသဖြင့် ရှေးခေတ်က ရှေးစံနစ်အတိုင်းဆိုသော် “စုံပါပေသည်” ဟု ချီးမွမ်းဘွယ်ဖြစ်သော်လည်း ယခုခေတ်သစ်မှာ အဆင့်အတန်းခွဲ၍ သင် ပြမှ စည်းကမ်းကျသည်ဟု အယူရှိကြသော ခေတ်ဖြစ်ရကား ထိုရှေးစံနစ် အတိုင်း စီစဉ်အပ်သောကျမ်းစာများ၌ မူလအခြေပြုသူတို့နှင့်သာ သင့်တော် သောသရုပ်ခွဲတို့က အခြေရပြီးပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှောင်လွှဲစေပြီးလျှင် ခက်ဆစ် အဓိပ္ပာယ်များက အခြေမရသေးသူတို့ညာဏ်ကို တွန်းကန်ဖိနှိပ်ထားသကဲ့သို့ ရှိသောကြောင့် ရှေးစံနစ်အရ စီစဉ်ထားအပ်သော ကျမ်းစာများကို ရှုစား လေ့လာသူတို့မှာ လေယာဉ်ပျံ မော်တော်ကားတို့ အကြား၌ လှည်းကြမ်း ကြီးကို စီးသွားသူ တို့ကဲ့သို့ များစွာ နှောင့်နှေးကြတော့မည်ဟု ထင်မြင် ကြပေသည်။

ဘာသာဋ္ဌိကာ။ ။ ထိုကဲ့သို့ ထင်မြင်မိသည်အားလျော်စွာ အခြေပြု သူတို့နှင့် လျော်ကန်အောင် စီမံအပ်ပြီးသော အခြေပြု သင်္ဂြိုဟ်ကို လေ့လာ ကြပြီး နောက်တဆင့်တက်၍ ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်များကို အခြားရှုစားကြဘို့ရာ မာဂဓဋ္ဌိကာများ ဖွင့်သကဲ့သို့ တိုင်းရင်းဘာသာဖြင့်ဖွင့်ပြရာ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာ ဋ္ဌိကာဟူသောအမည်ဖြင့် မြန်မာဘာသာဋ္ဌိကာသစ်တကျမ်းကို ကြိုးပမ်းလိုက် ရပေသည်။ ဤဋ္ဌိကာကို စီစဉ်ရာဝယ် မာဂဓဋ္ဌိကာတို့မှ မြန်မာဘာသာ ကူး ပြောင်းခြင်းမျှဖြစ်သော ပြီးစလွယ်စီစဉ်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ အထူးကြိုးကုတ်

အားထုတ်စိစဉ်ထားကြောင်းမှာ ထိုထိုအခန်းတွင်ပါဝင်သော အဓိပ္ပာယ်များဖြင့် ယင်းရှားပါလိမ့်မည်။

မှာထားချက်။ ။ဤ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ အလွန်ခက်ပုံ မရသော သာဓကပါဌ်များကို အနက်ပေးမည်မဟုတ်။ သာဓကဟူသည် ယုတ္တိယုတ္တိ ရှိရှိမျှဖြင့် အားမရနိုင်သော ပညာရှိများအတွက် ထုတ်ပြရသော သက်သေများတည်း။ ထို့ကြောင့် သာဓကကို အနက်မပေးသော်လည်း ပညာရှိများအတွက် ဝန်လေးရန်အချက်မရှိပေ။ တချို့အရာ၌ကား သာဓကပါဌ်ကိုပင် မပြတော့ဘဲ စိစစ်လေ့ရှိသည့် ပညာရှိများ ကြေနပ်ဘို့ရာ သက်ဆိုင်ရာကျမ်းကိုသာညွှန်ပြ၍ ဂန္ထဂရုကို ရှောင်ရှားလျက် စာကိုသာ ခပ်ကျဉ်းကျဉ်းနှင့် လိုရာထိမိနိုင်ရန် ကြိုးစားသောသတိဖြင့် စီမံရပေသည်။

ယဒိဉတ္ထံ အယုတ္တေတ္ထံ၊ ပမာဒေန ဘမေနဝါ။

ဝစော မယာ ဒယာဝန္တော၊ သန္တော သံသောယေန္တံ၊ တံ။

ဧတ္ထံ၊ ဤဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်း၌။ ပမာဒေန၊ သတိကင်းပေါ့ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း။ ဘမေနဝါ၊ စိတ်စက်ချောက်ချား လွင့်ပါးခြင်းကြောင့်သော်၎င်း။ အယုတ္တံ၊ ဖောက်ပြန်ချို့ယွင်း ယုတ္တိကင်းသော။ ယံဝစော၊ အကြင်စကားကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ယဒိဉတ္ထံ၊ အကယ်ရေးသားဆိုမှားအပ်မိအံ့။ တံဝစော၊ ထိုသို့မှားလတ် စကားရပ်ကို။ ဒယာဝန္တော၊ ကရုဏာရူပ မေတ္တာပြု၍ ရှုလေ့ရှိထူ ရှိတော်မူကြကုန်သော။ သန္တော၊ အဘိဇ္ဈာကင်း လူသာရှင်း၍ ဝမ်းတွင်းစိတ်ကောင်း သူတော်အပေါင်းတို့သည်။ သံသောယေန္တံ၊ မိမိစီရင် ကျမ်းအသွင်သို့ ပြင်ဆင်ပြုကာ ရှုနိုင်ကြပါစေသတည်း။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ နိဂုံး

သိဇ္ဈိတ္တ တော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဝဏ္ဏနာ အဘိဓမ္မတ္ထ၊ သင်္ဂဟဿ သုဒ္ဓလ္လဘာ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟဿ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ် ခေါ်ဆိုလက်သန်း အဋ္ဌကထာကျမ်း၏။ ဝဏ္ဏနာ၊ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ ဋီကာတမျိုး ဖြစ်သော။ သုဒ္ဓလ္လဘာ၊ ခေတ်နှင့်တန်အောင် အမှန်ပင်ရခဲလှစွာသော။ ဒေသဘာသာယ၊ မြန်ပြည်အားလုံး အများသုံးစကားဖြင့်။ သင်္ခတာ၊ တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခံ့ခံ့စိရရီ တည်ကြည်စွာ စီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ၊ ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်။ သိဇ္ဈိတ္တတော၊ ဝန်းကျင်ပတ်ကိုး ကမ္မတ်ဖိုး၍ နိဂုံးအရောက် ပြီးမြောက်ပေပြီတကား။

ယဒိ အညာ ဥပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္မတာ။

တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဣတောပိ၊ အများမှီလောက် ခရီးရောက်၍ ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ ဤဘာသာဋီကာထက်လည်း။ သုခသမ္မတာ၊ ကြည့်ရှုပို့ချ လွယ်ကူလှသဖြင့် အားရဘွယ်တောင်း အကောင်းဟုသမုတ်အပ်သော။ အညာ၊ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ၌ ဆင်ပြ ကျစ်လစ် ဋီကာသစ်တမျိုးသည်။ ယဒိဥပဇ္ဇေထ၊ ပညာလိုက်စား နောက်နောက်သားတို့ ကြိုးစားရစ်သော် အကယ်၍ဖြစ်ပေါ်လာအံ့။ တသော၊ ထိုသို့ဖြစ်ရစ် ဋီကာသစ်၏။ ဩကာသံ ပဒါနာယ၊ ထွန်းတောက်တင့်ရေး အခွင့်ပေးခြင်းငှာ။ အယံ၊ နှစ်ပေါင်းမြားမြောက် လွန်အားဆောက်မှ ထွန်းတောက်ထွက်လာ ဤဋီကာသည်။ အန္တရဓာယတံ၊ ရိုးရာမတူ တိုးကာ ငဲ့၍ ကပ်ဖဲ့မနေ ပျောက်ရစ်ပါစေသတည်း။

သမ္ပူဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသံဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

ဇယံ ဇယံ ဇယန္တော၊ သမ္ပုဒ္ဓ သာသနန္တရော။

ယေသံ ထေရာနံ၊ အထက်ဝတ်ဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော၊ အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍။ ဇယံ ဇယံ၊ အောင်သင့်အောင်ရန် စာတော်ပြန်ဟု ထိုင်း

မြန်ထင်ရှား အောင်ပွဲများကို။ ဇယန္တောဝ၊ လာဘ်လည်းမကု လူလည်းမပုံ ခံခံသိုက်မြိုက် အောင်လံစိုက်လျက်သာလျှင်။ အဟံ၊ ငါသည်။ သမ္ပန္န သာသနန္တရော၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာကျိုး တိုးသင့်တိုးအောင် တမျိုးဆောင် ရပေ၏။ တေလံထေရာနံ၊ ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်အင်ကြီးမား ထို ဆရာ တော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပူဇယာမိ၊ ကျမ်းစာရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါ၏။

ဤဘာသာဓမ္မိကာ ကျမ်းစာရှင်ကား ရွှေဘိုတောင်လက် သရိုင်းရွာတွင် ခမည်းတော် ဦးဇောတိ-မယ်တော် ဒေါ်အုန်းလှိုင်တို့မှ ၁၂၆၁-ခုနှစ် တပို့တွဲ လဆုတ် ၁၄-ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့၏။ မြန်မာမင်းနှစ်ပါး၏ ရာဇဂုရုတံဆိပ် နှင့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ် ၃-တန်ကို လက်ခံတော်မူကြရသော မဟာ ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်နှင့် ထရိကာဆရာတော်ကြီးတို့၏ မြေး မြစ် ဖြစ်သည့်ပြင် မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ဘုရား၏ နောက်ဆုံး သဒ္ဓိဝိဟာရိက (ဥပဇ္ဈာယ်ယူ တပည့်) ပေတည်း။ ဤကျမ်းစာရှင်ကို အထူးစောင့်ရှောက်ခဲ့ပေသောကျေးဇူး တော်ရင်ဆရာတော်တို့ကား သာသနာတော်ဝယ် အကျင့်သိက္ခာပရိယတ်ဂုဏ် အားဖြင့် ထင်ရှားတော်မူကြပေသည်။ ထိုဆရာတော်များတွင်-

၁။ မန္တလေး ရွှေကျင်တိုက်ကြီး၌ ဓမ္မာစရိယဖြစ်တော်မူခဲ့သော သရိုင်း ရွာ ပင်းကျောင်းဆရာတော်၊ ထိုဆရာတော်ကြီးသည် သက်ရွယ်တော် ရင့် ညောင်းသဖြင့် ပရိသတ်အပေါင်းကို လက်ထောက်တပည့်ကြီးအား လွှဲအပ် တားပြီးပါလျက် ဤကျမ်းစာရှင် သူငယ်ကိုကား ကိုယ်တော်တိုင် ကြပ်မ၍ စာပြတော်မူပြန်သည်။

၂။ အရှင်ဉာဏာဘိဝံသ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ (မန္တလေး သကျသီဟဘွဲ့တံဆိပ်ရ) မြောင်းမြမြို့ ပဇ္ဇောတာရုံဆရာတော်၊ ဤဆရာတော် သည် မန္တလေးမြို့တွင် သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် အထက် အောက် ကျမ်းစာ များကို အခြေရစေတော်မူသည့်ပြင် စာအရေးအသားတတ်မြောက်စေခြင်း ဌာ ၁၄-နှစ်၁၅-နှစ်အရွယ်၌ ဂါထာစီကုံးစေခြင်း၊ ၁၆-နှစ်အရွယ်၌ပျို့၊ ကဗျာ လင်္ကာများကို လေ့လာစေခြင်းတို့ဖြင့် အရာရာ၌ တန်းစေ့လောက်အောင် စီစဉ်တော်မူကာ ၁၅-၁၆-၁၈-နှစ် အရွယ်တို့၌ အစိုးရပဌမပြန်ကို အကြီး

ကော်

အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

တို့အား ကျေးဇူးတုံ့ဆပ် လွန်လေးမြတ်လျက် ပျပ်ဝပ်ကော်ရော် ပူဇော် ပါသည်။

အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ ပညာ၊ သဒ္ဓါ သတိ သမာဓယော။

ပရက္ကမော လောကဿာဒ၊ ဗောဓျတ္ထာယ ပရံ ပရံ။

မေ၊ ငါ၏။ ပညာ၊ ဝဇီရစိန် ကဲ့အရှိန်သို့ ထိန်တလက်လက် ထက်မြက် သော ပညာသည်၎င်း။ သဒ္ဓါ၊ ယုံကြည်ဘယ်ရန် ဝတ္ထုမှန်လျှင် ကော်ဆုံး ဖြတ် ယုံကြည်တတ်သော သဒ္ဓါသည်၎င်း။ သတိသမာဓယော၊ ကုသိုလ် ဖြစ်မြောက် ကိစ္စရောက်သို့ တအောက်မေ့မေ့ အလေ့တို့ ခတ္တုဇ္ဇာကြုံကြုံ မတုန်မလှုပ်သော သမာဓိတို့သည်၎င်း။ ပရက္ကမော၊ ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက် ဘဲ ဆက်ဆက်ကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်ကြောင်း - လုံ့လကောင်းသည်၎င်း။ လောကဿာဒ ဗောဓျတ္ထာယ၊ လောကလူပေါင်း နှစ်မြို့ကြောင်းနှင့် အကောင်းဆုံးရည်သန် ဗောဓိဉာဏ်အကျိုးငှာ။ ပရံပရံ၊ တမြင့်ထဲမြင့် ဆင့်ကဲ တင့်သည်ဖြစ်၍။ အဘိဓမ္မာ၊ တက်သစ်လဝန်း နေသစ်ထွန်းသို့ ရှန်းတဝေ ဝေ တိုးတက်ကြပါစေသည်။

သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာသနီကာနိဂုံး ပြီးပြီ။

ဝီထိသုံးချက်စု နိဒါန်း အချို့

ဝီထိ အန္တဂတံ နာထံ၊ နတော န ဝီထိဝါစနံ။

ဝီထိယာ ဝဏ္ဏယိဿာမိ၊ ဝါစေန္တု ဝီထိ ဝါစိနော။

စိတ်တို့၏ အစဉ်အတန်းကို စိတ်ဝီထိ၊ ရုပ်တို့၏ အစဉ်အတန်းကို ရုပ်ဝီထိ ဟူ၍ သာသနာတော်ဝယ် အတော်ထင်ရှား အသုံးများသော သိဘွယ်တရပ် ရှိ၏။ ထိုဝီထိကို နားမလည်လျှင် များစွာသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဝယ် (အထူးအားဖြင့် ပဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာဝယ်) ယောင်လယ်လယ် ဖြစ်ကြရသည်။ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးပမ်းအားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ထင်မြင်နိုင်ဘို့အချက်မှာ ဤဝီထိများသာလျှင် အသက် ပမာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သာသနာတော်၏ နှလုံး သည်းပွတ်ပမာ လွန်စွာ အရေးကြီးသော ဝီထိ၏ အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာနားလည်ထိုက်ကြ ပေသည်။

ထိုသို့ နားလည်ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ စိတ်ဝီထိအတွက်ကို စဉ်းစား လျှင် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ် ဝီထိပိုင်းအဆိုမှာ လွန်စွာ ကျဉ်းမြောင်းလှသဖြင့် ပြည့်ဝစုံလင်သော မြန်မာလိုဆိုရိုးကို ရှေးဆရာတော်တို့ အမျိုးမျိုး စီစဉ် တော်မူခဲ့ကြသော်လည်း ရှည်မျောတော် မူလှသည့်အပြင် အဓိပ္ပာယ်စုံလင် အောင် မတော်ပြသည့် အတွက်ကြောင့် အာဂုံနှုတ်တက် ဆောင်ရွက်ဘို့ရာ များစွာစိတ်မပါကြချေ။ ထို့ကြောင့် ရှေးဆရာတော်တို့၏ လက်ရိုးလက်ဆန်း ဝီထိအခဏ်းတို့ကိုမူငြမ်းတခု လက်ကိုင်ပြုလုပ်ရှုလိုက်တိုင်း သန့်ရှင်းအောင် မကျဉ်းမကျယ် အဓိပ္ပာယ်နှင့် တကွ ဝီထိဆိုရိုးကို စီစဉ်လိုက်ရပေသည်။

အမှာ။ ။ ဝီထိပိုင်းဘာသာဋီကာကို လေ့လာအပြီးတွင် ဤဝီထိဆိုရိုး ကို တိုးတက်လေ့လာမှသာ စိတ်ဝီထိအတွက် လုံလောက်ပြီဟု တာဝန်ခံနိုင် ပါမည်။ သို့အတွက် ဤဝီထိဆိုရိုးကို ညွှတ်လိုဆို၍ဖြစ်စေ နေဝါလို ကြည့်ရှု ရွတ်အံ့၍ဖြစ်စေ တနည်းနည်းဖြင့် နှုတ်တက်အောင် လေ့ကျက်နိုင်ကြပါစေ။ ဝီထိပိုင်းဘာသာဋီကာဝယ် သဘာဝအဓိပ္ပာယ်ကို အသွယ်သွယ် ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဤ၌ ဝီထိဆိုရိုးစကားနှင့် သက်ဆိုင်သော အဓိပ္ပာယ်များကိုသာ ပြထား ပါသည်။

ကား

အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ပဌာန်း - ၃-ချက်စု ဘာသာဋီကာ
ပလ္လင်ခံ

သယံ ဗုဒ္ဓေါ သမ္မောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မ သတ္တိယော။

အဟော နော တဿ သုတတ္ထံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယောဇိနော၊ မကိုဋ်ရောင်လျှံ သျှောင်ပျံဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့် လွင့်
တလူလူ အကြင်အောင်တော်မူ မြတ်ဘုရားသုံးသည်။ ဓမ္မေပိ၊ ရှေ့နောက်စဉ်လျက်
ဖြစ်တိုင်းပျက်၍ ဆက်ဆက်မနှော တရားသဘောတို့ကို၎င်း။ ဓမ္မသတ္တိယောပိ၊
တရားတိုင်း၏ ဓာတ်ခံပြည့်လျက် သတ္တိအင်အား၊ စွမ်းပကားတို့ကို၎င်း။
သယံဗုဒ္ဓေါ၊ ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ခမ်းဝါမြိုင်ဝယ် ကိုယ်တိုင်စလွှင် သိမြင်တော်မူပြီး
သည်ဖြစ်၍။ သမ္မောဓေသိ၊ သိတန်သမျှ ဝေနေယျကို မြက်ဟလှစ်ဘော် သိစေ
တော်မူခဲ့ပေပြီ။ တဿဇိနဿ၊ အောင်မြေ့နက်သန် ဗောဓိမဏ်ဝယ် အောင်လံ
စွင့်စွင့် လွင့်တလူလူ ထိုအောင်တော်မူမြတ်စွာဘုရား၏။ သုတတ္ထံ၊ တရားဓမ္မ
ဩဝါဒကို ကြားရရှင်ပျော် သားသမီးတော်ဖြစ်ရခြင်းသည်။ အဟောနော၊
ကိုယ်တွက်ကိုယ်တာ ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့် ကိုယ်မှာခုနယ် ငြော်-ဝမ်းမြောက်
ဘွယ်ကြီးပါတကား။ ဓမ္မစိန္တနံ၊ ဓမ္မသက်သက် ရှေ့နောက်ဆက်၍ ဖြစ်ပျက်
နေဟန် ကြောင်းကျိုးမှန်ကို ဖန်ဖန်ခွဲဝေ ကြံစည်၍နေရခြင်းသည်။ အဟော
နော၊ ကိုယ့်သန္တာန်တွင်း ဉာဏ်ရောင်လင်း၍ ရှင်းကော၊ ရှင်းကော ငြော်-
အားရဘွယ်ကြီးပါတကား။

ယခုလက်ရှိ ကမ္ဘာလောကကြီး၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟိန္ဒူဘာသာ၊ ခရစ်ယန်
ဘာသာ မဟာမေဒင်ဘာသာဟု ဘာသာကြီး ၄-ရပ်ထင်ရှားလျက်ရှိ၏။ ထို
ဘာသာကြီး ၄-ရပ်ကို ကိုးကွယ်ကြသူ လူကြီးလူကောင်း သူတော်ကောင်း
အခေါ်ခံသူတို့မှာ မိမိတို့ဘာသာ၏သခင် (ဘာသာကိုစလွှင်ခဲ့သော) ဗုဒ္ဓရှင်
တော်ကို ညွှန်ပြဆိုရန်တဝန်ရှိကြသည့်အလျောက် မြားမြောက်လှစွာသော
အခြားဘာသာဝင် လူကြီးလူကောင်းတို့သည် မိမိတို့ ဘာသာ၏ သခင်ကို
တာဝရဘုရားရှင်ဟု ညွှန်ပြခဲ့ကြ လေသည်။ ထိုဘုရားရှင်တို့ ပညတ်အပ်
ဟောပြောအပ်သော တရားတို့၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏သခင် သဗ္ဗညု ဘုရားရှင်၏
တရားတော်များကဲ့သို့ “စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်ပြီးနောက် သမ္ပဒိစ္စိန်စိတ် ပေါ်

လာသည်။ သမ္ပုဋ်စွိုင်းနောက် သန္တိရဏပေါ်လာသည်” စသည်ဖြင့် သိမ်မွေ့သော စိတ်အစဉ်၏အဖြစ်အပျက် အဆက်ဆက် နိယာမ ဓမ္မတာကိုလည်း ဖော်ပြခြင်း မရှိ၊ “မည်သည့် အကျိုးတခုဖြစ်ဘို့ရန် မည်မျှလောက်သော အကြောင်းအပေါင်းတို့က မည်ကဲ့သို့သောသတ္တိဖြင့် ပြုစီမံရသည်” ဟု ဟေတု အာရမဏစသော ပစ္စည်းတရားတို့ကိုလည်း ခွဲခြားချက်မရှိချေ။

အတိုအလင်း ဘွင်းဘွင်းကြီးရေးသားရမည်ဆိုသော် ထိုအခြားဘာသာတရားတို့၌ ဖဿ ဝေဒနာ သညာ စသော သဘောရိုးကလေးများ၏ နာမည်လောက်မျှ မတွေ့ရပေ၊ ယခုခေတ်၌ လောကဓာတ်ပညာ လွန်စွာထွန်းကားလာစေကာမူ ထိုလောကဓာတ်ပညာဖြင့် (တိုက်ရိုက်မဟုတ်) မှန်းဆ၍ သိရသော ဓာတ်မှုန်ကလေးမှာ (ATOM) ခေါ် အနုမြူကလေး သာတည်း၊ ထိုအနုမြူမှုန်ကလေး၌ မည်သည့်ဓာတ်သဘောတွေ စုနေသည်ဟု သိဘို့အရေးမှာ လောကဓာတ်ပညာ၏ အရေမဟုတ်တော့ပြီ၊ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်ကား “ထိုအနုမြူဓာတ်ထက်သေးသော ပရမာနုမြူမှုန်ကလေး၌ အသေးဆုံးရုပ်ကလာပ်တွေပေါင်းစပ်လျက် ရှိ၏၊ ကလာပ်တခုတခု၌ ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော ဝဏ္ဏ ဂန္ဓ ရသ ဩဇာ ဟူသော ရုပ်ပေါင်းရှစ်ခုစုမိကာ သဟဇာတသတ္တိ အညမညသတ္တိ နိဿယသတ္တိ အတ္ထိသတ္တိ အဝိဂတသတ္တိတို့ဖြင့် အပြန်အလှန်ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိကြသည်ဟု တာဝတိံသာနတ်ပြည်ငယ် နတ် ဗြဟ္မာတို့အလယ်မှာ လောကဓာတ် ပညာရပ် တို့ကို ကောင်းစွာ ပြတော်မူခဲ့ပေသည်။

အချုပ်အားဖြင့်ကား ထိုကဲ့သို့ ဘာသာအမျိုးမျိုး ရောယှက်ရှုပ်ထွေးနေသော ကမ္ဘာကြီးတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို သက်ဝင်ယုံကြည်သူဖြစ်လာရခြင်းသည် မိမိတို့အတွက် အလွန်ကံကောင်းလေစွ၊ ထိုဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ရွှေနှုတ်တော်ထွက် တရားအချို့ကို (ပဋ္ဌာန်း သတိပဋ္ဌာန် ဓမ္မစကြာ အနုတ္တလက္ခဏသုတ် မင်္ဂလသုတ် ပရိတ်တော် စသည်ကို) မိမိတို့နှုတ်တိုင်းသို့ သွင်းကာ သွင်းကာ ရှုတ်ဆိုနေရခြင်းသည် မိမိတို့အတွက်မှာ မင်္ဂလာ ကြက်သရေရှိလေစွ၊ မြို့ရွာအသံ မဆူညံဘဲ လူသံတိတ်ချိန်ဝယ် 'ဆိတ်ငြိမ်သောကျောင်းကလေး၌ လေလေညှင်းတို့ တသင်းသင်း လာတုန်းမှာ တကမ္ဘာလုံး၏ ရုပ်၊

နာမ် ဝီထိအစဉ်ကိုပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းတင်၍ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုရသည့်အခါ မြဲသော အရာ ချမ်းသာအစစ် အနှစ်သာရ ဘာတခုမှရှာမရဘဲ “ဤအကြောင်းတရား ကြောင့် ဤအကျိုးတရား ဖြစ်ရသည်၊ ဤအကြောင်းတရား မရှိလျှင် ဤ အကျိုးတရားလည်း မရှိနိုင်တော့ပြီ” ဟု မိမိ၏ရုပ်နာမ်နှင့် တကွ ဟုတ်မှန် သောအချက်ကို နက်နက်နဲနဲမြင်နိုင်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ်တရား တော်များကို စဉ်းစားကြံစည်၍နေရခြင်းသည် တကယ်တမ်းနိဗ္ဗာန်လိုသူမှာ ချက်ချင်းရနိုင်ဘွယ်ရာအကြောင်း ဆုတမျိုးမျိုး မျှော်ကိုးသူတို့မှာ ပါရမီ ဓာတ်ခံ ရင့်သန်ဘွယ်ရာ အကြောင်းဖြစ်၍ ဩဝါဒ-အလွန်အလွန် ကောင်း မြတ်ပေစွ တကား။

ဤသို့လျှင် မိမိတို့မှာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ရခြင်းက ပဌမအဆင့်ကံကောင်း လှပြီဖြစ်၍ ဒုတိယတဆင့်တက်ကာ အခြားဘာသာ၌မပါရှိသော အဘိဓမ္မာ ရုပ်နာမ်ဝီထိအကြောင်းနှင့် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်နည်းကို အသီးသီး ခွဲခြားစိတ်ဖြာနိုင်ပါမူ လွန်စွာလွန်စွာ အကျိုးများဘွယ်ရှိရကား ဤကျမ်း၌ ညွှန်ပြမည့် ဝီထိနှင့်သုံးချက်စုများကို “ရလျှင်ပြီးရေး” ဟု သဘောမထားဘဲ ထက်သန်သောဆန္ဒဖြင့် အဓိပ္ပာယ် ဆိုရိုးကုန်အောင် စုံလင်စွာလေ့ကျက်၍ တတိယတဆင့်တက်ပြီးလျှင် လေးနက်စွာစဉ်းစားနိုင်သော ပညာရှိ သူတော် ကောင်းကြီးများ ဖြစ်ကြပါစေသော။

အရှင်နေကာဘိဝံသ

၃-၉-၃၀၀

ဟေတုပစ္စယော။ ။ ရေသောက် မြစ်လျှင် ယင်းသစ်ပင်ကို စိမ်းရွှင်
ညွန့်ဝေ စည်ပင်စေလ ထောက်ပံ့မည့် သဟဇာတံ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို သန္ဓေပဝတ်
မလွတ်စေရ သဘာဝတာ ဆွဲနှစ်ဖြာတွင် ကောင်းစွာခိုင်ကြည် တည်သည်၏
အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သော ဟေတုသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာ
ရှိသော ဟိတ်ခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အာရမဏပစ္စယော။ ။ တောင်ဈေးကြိုးတန်း သူမစွမ်းကို မပန်းရလေ
ထိုင်ထစေသို့ စိတ်စေလေးတန် နာမက္ခန်ကို ဖြစ်ဟန်တူစွာ ရှစ်သဘာတွင်
ဆွဲထောက်ရာအာရုံ၏ အဖြစ်တည်းဟူသော အာရမဏသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူး
ပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော အာရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အဓိပတိပစ္စယော။ ။ စကြာဘုန်းငှ များဗိုလ်လူကို ပြိုင်သူမရှိ စိုးအုပ်
ဘိသို့ ဟသိမောဟ ကြည်ပသည့်ဇော လောဘမူလ အဋ္ဌပုညာ ကြိယာသမ္ပ
ယုတ် လောကုတ်ရှစ်အား ဆွဲခြောက်ပါးတွင် ကြီးမားလွှမ်းမိုး အစိုးရခြင်း
ဟူသော အဓိပတိသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဆန္ဒ ဝီရိယ
စိတ္တ ဝီရိယဟူသော သဟဇာတာဓိပတိလေးပါး၊ ဒုက္ခသဟ မောဟကြည်
စိတ် ဣဋ္ဌ နိပ္ပန် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရမဏာဓိပတိ ခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရား
ပါ တကား။

အနန္တရပစ္စယော။ ။ ပျော်စံနတ်ရွာ စကြာမင်းဖျား သားကြီးအား
သို့ အခြားမဲ့နေ စိတ်နှင့်စေကို မကွေတူစွာ ခုနစ်ဖြာတွင် သမာနဇာတ် ခြား
မပြတ်ဘဲ ဖြစ်စေတတ်သော အနန္တရသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာ
ရှိသော ရှေးရှေးသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါး အနန္တရပစ္စည်းတရားပါ တကား။

သမနန္တရပစ္စယော။ ။ စည်းစိမ်မမက် တောကြီးထွက်သည့် စက္ကဝတ်
မင်းဖျား သားကြီးအားသို့ အခြားမဲ့နေ စိတ်နှင့်စေကို မကွေပြိုင်ဘက် ခုနစ်
ချက်တွင် အောက်ထက်ယာဝဲ ဝေခွဲမရှိ မိမိတမူ တူသည့်အဖြစ် ဆောင်လစ်
ပမာ ကောင်းမွန်စွာလျှင် သမာနဇာတ် ခြားမပြတ်ဘဲ ဖြစ်စေတတ်သော
သမနန္တရသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ရှေးရှေးသော
နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါး သမနန္တရပစ္စည်း တရားပါ တကား။

သဟဇာတပစ္စယော။ ။ အလင်းဖြစ်မှု ဆီမီးပြုသည့် တန္တုပမာ သဟဇာတ နာမနှင့်ရုပ် ဘူတပ္ပါဒါ သန္ဓေခါလည်း ဝိပါဝတ္ထု ယင်းခြောက်ခုအား တူငြားအဋ္ဌ သဘာဝတွင် တကွမကွဲ ဖြစ်စေခြင်းဟူသော သဟဇာတသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော နာမ်မဟာဘူ ဝတ္ထုပါက သဟဇာတခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

အညမညပစ္စယော။ ။ သစ်သားသုံးခု ချင်းချင်းမသို့ ဥပကာရာ ထောက်ပံ့လာသော နာမ်မဟာဘူ ဝတ္ထုနာမ်အား တူရှစ်ပါးတွင် ထောက်ထားလှန်ပင်း အချင်းချင်းဟူသော အညမညသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာရှိသော နာမ်မဟာဘူ ဝတ္ထုပါက အညမည သုံးပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

နိဿယပစ္စယော။ ။ သစ်ပင်အားမြေ ထောက်ပံ့ပေသို့ နှစ်ထွေရုပ်နာမ် သဟဇာတအား၎င်း၊ စိတ္တကမ္မ ပဋ္ဌပုံဟန် သတ်ဝိညာဏ်အား၎င်း၊ တူမှန်သဘာဆွဲသုံးဖြာတွင်တည်ရာမှီရာဟူသော အဓိဋ္ဌာနာကာရ နိဿယကာရ သတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော နာမ်မဟာဘူ ဝတ္ထုပါကဟူသော သဟဇာတ နိဿယခြောက်ပါး ပဝတ္တိစု ဆဝတ္ထုဟူသော ပုရေဇာတနိဿယခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

ဥပနိဿယပစ္စယော။ ။ မိုဃ်းနှင့်မကင်း စုံခပင်းကို မိုဃ်းတွင်းခြိမ့်အုံးထစ်ချုန်းမြည်ကြိုး ရွာသည့်မိုဃ်းသို့ သုံးမျိုးပြားလတ် စိတ္တပ္ပါဒ်အား ဆွဲလေးပါးတွင် အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဥပနိဿယသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဒုက္ခသဟ မောဟ ကြည်စိတ် ဣဋ္ဌနိပ္ပန် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရမဏပ နိဿယ၊ ရှေးရှေးသော နာမက္ခန္ဓာဟူသော အနန္တရုပ် နိဿယ၊ ဗလဝရုပ် စိတ္တုပ်ပညတ် ဟူသော နိဿယသုံးပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

ပုရေဇာတပစ္စယော။ ။ အလင်းမှီနေ များ ဗိုလ်ခြေကို ကပေ့စွာပေါ်လာထွန်းပ နေနှင့်လှသို့ နောက်မှဖြစ်လေ စိတ်နှင့်စေအား တူကိုးပါးတွင် ရှေးဖျားဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန္န ပုရေဇာတသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဆဝတ္ထုဟူသောဝတ္ထုပုရေဇာတ၊ နိပ္ပန္နရုပ်ဟူသော အာရမဏပုရေဇာတ ၂-ပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

ပစ္စာဇာတပစ္စယော။ ။ ဂိဇ္ဈ ပေါ်တူက သရီရအား အာဟာရဝယ် တာတူယ်အာသာ စေတနာသို့ ပုရာဇာတ ရုပ်ဓမ္မအား မျိုးလေးပါးတွင် နောက်ပါး၌ဖြစ်သဖြင့် ထောက်ပံ့ခိုင်မာ ပစ္စာဇာတသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူး ပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော နောက်နောက် ပဉ္စဝေါကာ နာမ်ခန္ဓာလေးပါး ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အာသေဝနပစ္စယော။ ။ နောက်နောက်မွန်လေး သာလွန်မွေးအောင် ရှေးရှေးထုံထား နို့သာလားသို့ မခြားမပြတ် မျိုးဇာတ်တူစွာ ကုသလာ ကုသလ ကြိယသဘော နောက်နောက်ဇောအား တူခြောက်ပါးတွင် ခွန်အား ဟုန်ပြင်း ယူစေလျင်း၍ ထုံခြင်းဟူသော အာသေဝနသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူး ပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ရှေးရှေးသော လောကီဇော သတ္တ စတ္တလီသ အာသေဝနသုံးပါး ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

ကမ္မပစ္စယော။ ။ သစ်ပင်တို့အား မျိုးစေ့လားသို့ ကြွင်းငြားတူလတ် သဟဇာတ်နှင့် ကဋ္ဌတ္တာဝိပါက် ဤနှစ်ချက်အား တဆွဲငါးတွင် အားပါး ထုတ်ထ လုံ့လသည်းစွာ အမူအရာဟူသောကမ္မသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော သဟဇာတ် စေတနာဟူသော သဟဇာတကမ္မ၊ အတိတ် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာဟူသော နာနက္ခဏိက ကမ္မနှစ်ပါး ပစ္စည်းတရား ပါတကား။

ဝိပါကပစ္စယော။ ။ ချမ်းရိပ်နားနေ သွန်းလေပြေသို့ မကွေဖြစ်လတ် သဟဇာတ်အား မျိုးရှစ်ပါးတွင် အင်အားချိပန်း ငြိမ်းချမ်းစေလျက် ငြိမ် သက်ခြင်းဟူသော ဝိပါကသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ ဟူသော ဝိပါကပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အာဟာရပစ္စယော။ ။ မယိမ်းမယိုင် ခိုင်စေသောအား တောက်သည့် ကျားသို့ နှစ်ပါးသဟဇာတ် ရုပ်နှင့်နာမ်အား၎င်း၊ လေးတန်သန္တတိ သမုဋ္ဌာနိက ရုပ်အား၎င်း၊ ယထာက္ခမန္တုဒသမျိုးတူတွင် ဆောင်ယူထောက်ပံ့ခြင်းဟူသော အာဟာရသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဖဿ စေတနာ ဝိညာဉ်ဟူသော နာမ်အာဟာရသုံးပါး၊ အဇ္ဈိတ် ဗဟိ စတုသမုဋ္ဌာနိက ဩဇာ ဟူသော ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

ဣန္ဒြိယပစ္စယော။ ။ တပြည်တွင်း၌ ချင်းချင်းမဟန် သီးမသန့်ဘဲ ခွဲခန့် ပိုင်စား မင်းအများသို့ သုံးပါးပြားလတ် သဟဇာတ်နှင့် ဓာတ်ပဉ္စဝိညာဏ ကမ္မဇရုပ်အား တူဆွဲငါးတွင် အခြားမသွေ မိမိသို့လိုက်စေခြင်း ဟူသော ဣန္ဒြိယသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ရှစ်ပါးဟူသော သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ မဇ္ဈိမာယုက ပသာဒ ရုပ်ငါးခု ဟူသော ပုရေဇာတိန္ဒြိယ၊ ဇီဝိတရုပ်ဟူသော ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသုံးပါး ပစ္စည်းတရား ပါတကား။

ဈာနပစ္စယော။ ။ သစ်ပင်တောင်ငူ တက်မသူသည် အောက်လူတို့အား ပြောသည့်လားသို့ နှစ်ပါးရုပ်နာမ် သဟဇာတိအား ဆွဲတပါးတွင် ထင်ရှား တပ်တပ် ကပ်၍ရှိခြင်းဟူသော အာရမဏူပနိဇ္ဈာန သတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြု ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ပဉ္စဝိညာဏ ဖိတ်မှာ ယှဉ်သည့် ဈာနင်ခုနစ်ပါး ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

မဂ္ဂပစ္စယော။ ။ ထိုဤမှာသို့ ဆောင်ယူပို့သည့် ကူးတို့မသွေ သဟေတု ကတ် သဟဇာတ်အား ဆွဲသုံးပါးတွင် ဖြူစင်မည်းညစ် ဤအဖြစ်မှ ပြန်လစ် ဆူလှယ် ထုတ်ဆယ်ဆောင်ယူ ထွက်မြောက်ကြောင်းဟူသော မဂ္ဂသတ္တိထူး ဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာရှိသော သဟိတ်မှာယှဉ် မဂ္ဂင်ဆွဲနှစ်ပါး ပစ္စည်း တရားပါတကား။

သမ္ပယုတ္တပစ္စယော။ ။ စတုမဂ္ဂ ရောသည့်တူသို့ လေးဆူနာမ်အား ခုနစ် ပါးတွင် လေးပါးအင်္ဂါ မကွာချင်းချင်း ယှဉ်ကြခြင်းဟူသော သမ္ပယုတ္တ သတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာရှိသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါး သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော။ ။ ခြောက်ထွေရသာ ပေါင်းရောပါသို့ သဟဇာတု ဝတ္ထုသန္ဓေ အစထွေသား သုံးမျိုးအားကို တူငြားသဘာဝ ဆွဲသုံးဖြာတွင် နာနာဘာဝ မယှဉ်ကြ ဟူသော ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ပဉ္စဝေါကာရ ရူပသမုဋ္ဌာနိကစိတ်စေသန္ဓေဟဒယ စသော သဟဇာတဝိပ္ပယုတ် ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ် ပစ္စာဇာတဝိပ္ပယုတ် ဝိပ္ပယုတ်သုံး ပါးပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အတ္ထိပစ္စယော။ ။မြေမြင့်မိုရ်သည် ထိုထိုစိမ်းရှင် မြက်သစ်ပင်အား ထင်ရှားရှိနေ ထောက်ပံ့ပေးသို့ တွက်ရေကုန်တံ ရုပ်နှင့်နာမ်အား ဆွဲငါးပါး တွင် ထင်ရှားရှိခိုက် အထိုက်လျော်ထ ဥပတ္တမ္မက သတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူး ပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ထိုထိုရုပ်နာမ်ဟူသော သဟဇာတတ္ထိ ပုရေဇာတတ္ထိ ပစ္စာဇာတတ္ထိ အာဟာရတ္ထိ ဣန္ဒြိယတ္ထိငါးပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

နတ္ထိပစ္စယော။ ။မိုက်မှောင် ဖြစ်စေ ငြိမ်းသေလေပြီး ဆီမီးပုံသွေး ဖြစ်ခွင့်ပေး၍ ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော နတ္ထိပစ္စည်း တရားပါ တကား။

ဝိဂတပစ္စယော။ ။နေရောင်ပျောက်ကင်း လရောင်လင်းသို့ ချုပ်ကင်း သော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝိဂတပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အဝိဂတပစ္စယော။ ။ငါတို့ပျော်ရာ မဟာသမုဒ္ဓိ ရေအစုတ်သို့ မချုပ် တင်းလင်း မကင်းသောအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော အဝိ ဂတပစ္စည်းပါ တကား။

ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဝိသတိ ပစ္စယာ၊ နှစ်ဆဲ့လေးပါး အကြောင်းတရား တို့သည်။မဟာပကရဏေ၊ အနန္တ နယ သမန္တပုဋ္ဌာန်း စာစောင်ကျမ်း၌။ ဌိတာ၊ ထင်ရှားမှုသေ တည်ရှိကြပေကုန်၏။

ဒိဿန္တိ ဝါစနာ မဂ္ဂါ၊ ပစ္စယုဒ္ဓေသ ဝိတိယာ။
သိဇ္ဈိတ္တ ဘော ကေသံ ဘာသာ-ဌိကာ ဘာသာဘိသင်္ခတာ။

ပစ္စယုဒ္ဓေသဝိတိယာ၊ ပဋ္ဌာန်းပစ္စယ ဥဒ္ဓေသနှင့် ထုတ်ပြတလမ်း ဝိတိ ခဏ်း၏။ ဝါစနာမဂ္ဂါ၊ ရွေးရွေးကလျှင် ပို့ချစဉ်ဖြင့် ခုပင်မခန်း စာစောင် ကျမ်းတို့သည်။ ဒိဿန္တိ၊ မြန်မာတိုင်းဖြစ် အဋ္ဌကထာသစ်သို့ စနစ်မူသေ ထင်ရှားကြပေကုန်၏။ ကေသံ၊ ဝိတိနှစ်ခု သုံးချက်စုဟု ချမှတ်ခန်း ထိုစာ စောင်ကျမ်းတို့၏။ဘာသာဘိသင်္ခတာ၊ခေတ်နှင့်လျော်စွာ ကိုယ့်ဘာသာဖြင့် ကောင်းစွာတီထွင် စီစဉ်အပ်သော။ ဘာသာဌိကာ၊ ဘာသာဌိကာ အမည် သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်။သိဇ္ဈိတ္တဘော၊ ဝန်းကျင်ပတ်ကိုး ကမ္ပတ်ဖုံး၍ နိဂုံးအရောက် ပြီးမြောက်ပေပြီတကား။

ယဒိ အညာ ဥပဇ္ဇေတ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တဿော ကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဣတောပိ၊ အများမှီးလောက် ခရီးရောက်၍ ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ ဤဘာသာ
ဋီကာထက်လည်း။ သုခသမ္ပတာ၊ ကြည့်ရှုပို့ချ လွယ်ကူလှသဖြင့် အားရဘွယ်
တောင်း အကောင်းဟုသမုတ်အပ်သော။ အညာ၊ ဝီထိနှင့် သုံးချက်စု၌
ဖွင့်မှုကျစ်လစ် ဋီကာသစ် တမျိုးသည်။ ယဒိ ဥပဇ္ဇေတ၊ ပညာလိုလား
နောက်နောက်သားတို့ ကြိုးစားရစ်သော် အကယ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာအံ့။
တဿော၊ ထိုသို့ဖြစ်ရစ် ဋီကာသစ်၏။ ပြုကာသံပဒါနာယ၊ ထွန်းတောက်
တင့်ရေး အခွင့်ပေးခြင်းငှာ။ အယံ၊ နှစ်ပေါင်းမြားမြောက် လွန်အား
ဆောက်မှ ထွန်းတောက်ထွက်လာ ဤဋီကာသည်။ အန္တရဓာယတံ၊ ရိုးရာ
မတဲ တိုးကာင့်၍ ကပ်ဖဲ့မနေ ကွယ်ပျောက်ရစ်ပါစေသတည်း။

ဝီထိနှင့် သုံးချက်စု ဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

နေတ္တိ အကောက်လင်္ကာ

စကားချီး

ပရိယတ္တိ သာသနဟိတ . အသင်းကြီး၏ စာချာတန်းစာမေးပွဲ၌ နေတ္တိ ဟာရတ္ထဒီပနီကိုဘာသာရပ်အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့်ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ မိမိသည် မြန်မာစကားပြင်ဖြင့် ရေးသားအပ်သော ထိုနေတ္တိဟာရတ္ထဒီပနီကို အရကျက် ဘို့ရန် အလွန်တာဝန်လေးနေ၏။ မရပြန်လျှင်လည်း ထိမိအောင်ဖြေဆိုနိုင်ဘို့ ခဲယဉ်းမည်ကို တွေးမိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအချိန်၌ မိမိအတွက် တပဲ့တိုးမျှ အသုံးချဘို့ရာ ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ နေတ္တိဟာရတ္ထဒီပနီ အဟောင်းကို၎င်း၊ ရွှေကျင်နိကာယ ဒုတိယ သာသနာပိုင် ဖြစ်တော်မူသော ဘေးတော်ဘုရား၏ ဒီပနီသစ်ကို၎င်း အမှီပြု၍ နေတ္တိအရကောက် လင်္ကာကို ရေးသားရပါ တော့သည်။

ထို့နောက် ထိုအရကောက်လင်္ကာကိုပင် သုံးစွဲလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တချို့ လည်း အဆင့်ဆင့်ရေးကူး၍ အသုံးပြုနေကြောင်းကို သိရ၏။ သို့ဖြစ်၍ အတော်အတန် အသုံးကျနေသော ထိုလင်္ကာအကောက်ကို ယခုအချိန်၌ ပျောက်ပျက်သွားမည်မှာ နှမြောစရာဖြစ်နေရကား ထိုလင်္ကာ အကောက် ကိုပင် စကားပြေအဓိပ္ပာယ်ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ စက်တင် ပုံနှိပ်စေရပါတော့ သည်။ ဤလင်္ကာကိုရေးသားခဲ့စဉ်က အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကိုလည်း ကြည့်ရှုခွင့် မရှိပါ။ နေတ္တိအကောက် အကျယ်ကိုလည်း ကုန်အောင်မချိုးနိုင်ပါ။ စာမေးပွဲ ဖြေနိုင်ရုံလောက်ကိုသာ အလေးထား၍ ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အနည်းငယ် ချို့ယွင်းမှုတွေ့သော် ပြင်ဆင်၍၎င်း မစုံလင်သည်ကို လျစ်လျူ ရှု၍၎င်း ကြည့်ရှုသုံးစွဲကြလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်ပါသည်။

အရှင်နေကာဘိဝံသ

ဤမှာပြီးဆုံး။ ။ ဤ ၁၆-ပါးသောဟာရတို့၏ အခြားမဲ့၌ နယနှင့် သာသနပ္ပဋ္ဌာနကိုလည်း ဆရာတော်တို့ ပြတော်မူကြသေး၏ ဤ၌ကား ဓမ္မာစရိယအတန်း စာမေးပွဲ၌ သုံးစွဲလောက်ရုံကိုသာ ရည်မှတ်၍ ရေးသားအပ်သောလင်္ကာဖြစ်သောကြောင့် ထိုနယ သာသနပ္ပဋ္ဌာနတို့ကို မပြတော့ဘဲ သောဋ္ဌသဟာရ အဆုံးမှာပင် နိဂုံးအုပ်ရ ပါတော့မည်။

သဘင်စာကား။ ။ အတော်ရှေးကျသော မြန်မာမင်းများ လက်ထက်၌ပင် “စာတော်ပြန်သဘင်” ဟု သာသနာဝင်ပွဲလမ်းတရပ် သတ်မှတ် တည်ရှိခဲ့၏။ ထိုစာပြန်ပွဲကို ထို ရှေးကပင် နှစ်သက် မနှစ်သက် ၂-ဘက် ကွဲပြားခဲ့၏။ မနှစ်သက်ဘက်က အကြောင်းပြပုံမှာ-

- (၁) စာအောင်ပုဂ္ဂိုလ် ဓမ္မာစရိယ စသောဂုဏ်ပကာသနနှင့် ထိုမှ ဆက်သွယ်သော လာဘသက္ကာရကို မြှော်မြင်၍ စာသင်မှုသည် စာသင်နည်း ၃-မျိုးတွင် ဘုရားရှင်မြစ်တားအပ်သော အလင်္ဂဒွံပမာ (မြေဖမ်းမတတ်ဘဲ မြေဖမ်းသောအလမွှာယ်ဆရာသည် မြေကိုက်ခံရသကဲ့သို့သော) စာသင်နည်းဖြစ်၍ အပြစ်ရှိခြင်း။
- (၂) စာမေးပွဲ၌ ပြဋ္ဌာန်းအပ်သော ကျမ်းစာမျှကိုသာ (ထိုမျှကိုလည်း ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက်မဟုတ် မှတ်စုမှတ်ရာမျှကိုသာ) လေ့လာနေရသဖြင့် ဘုရားဟော ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာတို့ကို အသားကျကျ အဝါးဝအောင်မလေ့လာရခြင်း။
- (၃) ပြဋ္ဌာန်းသမျှ ညဝါနွေဝါ ကျက်စာတို့ကို နှုတ်တက်ကျက်ရသဖြင့် လေ့လာခြင်း အားနည်းခြင်းမှစ၍ ရောဂါအမျိုးမျိုး ရတတ်သောကြောင့် စာမေးပွဲ အောင်ပြီးသောအခါ ဂိလာနအလုပ်ဖြင့် အရိုးထုတ်ရတတ်ခြင်း။ (လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကမူ မန္တလေး၌ ထင်ရှားသော စာပြန်ပွဲကြီးကို “လူသတ်ပွဲ” ဟုပင် အမှန်းတင်တော်မူခဲ့သည်။) ဤသို့ စသည်ဖြင့် အကြောင်းပြကြသည်။

စာပြန်ပွဲကိုနှစ်သက်သောဘက်ကလည်း နှစ်သက်စရာအကြောင်းပြကြ၏။

- (၁) စာမေးပွဲမဝင်လျှင် စာကိုကောင်းစွာမသင်လိုကြ၊ စာမေးပွဲနှင့် ဖြားယောင်းမှသာ စာကိုကောင်းစွာသင်လိုကြသည်။ ထို့ကြောင့်စာမေးပွဲဝင်သင့်သည်။ (ငယ်ရွယ်စဉ်က ဂုဏ်လောင်းကိုမြှော်မြင်၍ ဝင်စေကာမူ “ရေမပြည့်ခင် ဗေဒင်ဗင်ခတ်သောရေအိုးသည် ရေပြည့်သောအခါ ဗေဒင်ဗင်မခတ်ငြိမ်ဝပ်သကဲ့သို့” စာတတ်သောအခါ သူ့အသိဉာဏ်က သူ့ကို ဆုံးမပါလိမ့်မည်တဲ့။
- (၂) စာမေးပွဲမဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် (များသောအားဖြင့်) ညဝါကို သိပ်မကြိုးစားလို၊ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၌ဆိုးရိုး ညဝါများကား အဘိဓမ္မာဘက်၌ နိုင်ငံခြားပြိုက်ဘက် ကင်းလောက်အောင် အသိဉာဏ်ကို ဆောင်နေ၏။
- (၃) စာမေးပွဲမဝင်လျှင် (များသောအားဖြင့်) ဆန်းအလင်္ကာတို့၌ ကျမ်းကျင်မည်မဟုတ်၊ ထိုကျမ်းများကား အရေးအသား အဟောအပြောမှစ၍ အရာရာအသုံးဝင်လှ၏။ ထို့ကြောင့် စွမ်းနိုင်၍ အချိန်ရသော စာသင်သားတိုင်း စာမေးပွဲကို ဝင်သင့်ကြသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နှစ်သက် ဘက်ကလည်း အကြောင်းပြကြပေသည်။

လက်ရှိအခြေ။ ။ ဤသို့စာပြန်ပွဲကို နှစ်သက်-မနှစ်သက် ၂-ဘက်လုံးက အကြောင်းပြပုံမှာ ကိုယ့်အယူအဆနှင့်ကိုယ် အများအားဖြင့် ဖြစ်နိုင်ကြသည်ချည်းပင်တည်း။ လက်ရှိအနေကို စဉ်းစားလျှင်ကား ရှေ့ပိုင်းတွင် စာပြန်ပွဲမဝင်ဘက်က အရေးအသား လက်စွမ်းလက်စနှင့် စာပေပို့ချနေသည်ကို များစွာတွေ့ရ၏။ သို့သော် ယခုလက်ရှိ အချိန်မှာမူ စာပြန်ပွဲမအောင်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အထံ၌ စာသင်လိုသူပင် နည်းပါးရုံသာမက ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏အရေးအသားကိုလည်း လေးစားသော စာသင်သားများ နည်းပါးဘွယ်ရှိသောကြောင့် စာပြန်ပွဲဝင်ဘို့ရန် လမ်းညွှန်ရပါတော့သည်။

သို့ရာတွင် “စာပြန်ပွဲသက်သက်ကိုသာ ကြိုးစား၍ ကျမ်းရင်း စာသား၌ ကား နိုင်နင်းသူ နည်းပါးလှ၏”ဟု စာချဆရာတော် အများပင် ညည်းညူရလောက်အောင်ဖြစ်ပျက်နေသော စာပြန်ပွဲမျိုးကိုကား စာ

ပြန်ပဲ့လိုလားသော ဆရာတော်များကိုယ်တိုင်ကပင် ကျေနပ်ကြမည် မဟုတ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့ စာအောင်မျိုးလည်း သာသနာ့အရေးအရာဝယ် ဘယ်နေရာမှ ထယ်ထယ်ဝါဝါမရှိနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် စာပြန်ပဲ့လည်း လက်မလွှတ်စေရ၊ ကျမ်းရင်းစာသားကိုလည်း နိုင်နင်းအောင် အချိန် ခေတ်နှောင်းနှောင်းကျမှ စာမေးပွဲ ဝင်ကြဘို့ သတိပေးလိုပါသည်။

မိမိကား အစိုးရပဌမကြီးအောင်ပြီးနောက် ၇-နှစ်လောက် စောင့်ဆိုင်း၍ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကို အံတော်လေ့လာပြီးမှ သကျသီဟ နှင့် အစိုးရပဌမကျော်ကို ဝင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုမျှ အချိန်စောင့်၍ ဝင်ခဲ့ သော်လည်း ဓာတုကထာလင်္ကာ နေတ္ထိလင်္ကာများကို အရကျက်ဘို့ ရေးသားခြင်းစသော ဉာဏ် ဝီရိယအပြင် အောင်မြင်ဘို့ရာ ဘုရားကို ရည်မှန်း၍ ရေတော် ပန်းတော်လှူခြင်း၊ ဘုရားရှင်၏ အပ္ပရာဇိတ ပလ္လင်တော်ဝယ် အောင်မြင်တော်မူပုံကို အာရုံပြုခြင်း စသည်ဖြင့် ကံ အသစ်ကိုလည်းအထူးပြုခဲ့ပါသေးသည်။ ပဌမကျော်ဝင်မည့်အချိန်က သက်တော်ထင်ရှား မြတ်ဘုရားကို တမ်းတ တိုင်တယ်သော “ ဥါ နမော တေ ဝိဇေတုံ မေ” စသောဂါထာနှင့် တေးထပ်ကလေးများ ယခုတိုင် ရနေပါသေး၏။ (ဂါထာကို ရတနာ့ဂုဏ်ရည်အဆုံးမှာရှု) တေးထပ်ကလေးကား-

အောင်မြေပလ္လင် အောင်ပင်လှ၌ အောင်မြင်သပ ရန်သူပုန်၊ အောင် ရှင်ဘုရား အရဟံဂုဏ်ဝယ်၊ မကျန်အကုန်တေဇာနှင့်၊ ဝေဆာမြင်မြင့် ဆင်းယန့်လူတယ် သတင်းပြန်ကြူ ဆင့်ကဲသာလို့တင့်။

မြင့်ဘဲသာလို့ မြင့်ရေးပေ၊ အောင် အရှင်မြေးတော် ကျော် ကျော်သနှင့်-

မလင့်တွေးမြော် တော်လျော်သင့်ဘို့ ကော်ရော်သဖြင့်အရှင်ထံ။
အောင်ပန်းထွေထွေ ညောင်ရေတကောင်းနှင့် အောင်စေ အကြောင်း ခွင့်တောင်းအောင်ဆုပန်။

အပ္ပရာဇိတပလ္လင်ဂျီမှာ၊ အရှင်သဏ္ဌာန် စိတ်စဉ်ညွတ်လို့-ထိပ်တင် တမ္မတ် အလွတ်ပြီးကြွယ်စွာ မချွတ် ကိုးကွယ်ကာ၊ အောင်ပန်း ဆင့်ဆင့်ခိုင်ပွင့်ညွှာကို၊ အနိုင်ကျင့်ကာယူစမ်းမယ်ဖျလေး။

မရှောင်တန်းဖြင့် နိုင်သင့်ရာကို အနိုင်ကျင့်ကာ ယူစမ်းမယ်ဖျ
လေး။

ထိုကဲ့သို့ ကံ ဉာဏ် ဝီရိယဖြင့်ကြိုးစား၍ အခြေခံရမှုစာပြန်ပွဲ ဂုဏ်စု
ကြောင့်ပင် ကျမ်းစာရေးသားရာ၌လည်း အထိုက်အလျောက် အထမြောက်
သည်ဟု ယူဆပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏ နောင်လာနောက်သား တူအရွယ်
စာသင်သားတို့သည် မိမိလိုပင် နှစ်ရှည်ဆိုင်းငံ့ကာ အရာရာ အခြေရအောင်
ကြိုးစားကြစေလိုပါသည်။

တပွဲတိုးမျှ။ ။ခြံမြံမြံသဲစေသော။ ။ထိုစာပြန်ပွဲများကို ဝင်နဲ့ချီနီက
တပွဲတိုးမျှရည်ရှယ်၍ (တယ်ထယ်ဝါဝါမဟုတ် ဖြစ်သလို) ရေးသားခဲ့ရသော
နေတ္တိ အကောက်လင်္ကာသည်ဓမ္မာစရိယတန်းစာသင်တန်းဝယ် ပါဝင်သော ဘာ
သာတစိတ် ဖြစ်ရကား မိမိလိုပင် တပွဲတိုး နှံ့မည့်အရှင်တို့၏စိတ်ကို နှစ်သိမ့်စေ
လျက် ခြံမြံမြံသဲမျှ အောင်ပွဲရ၍ သာသနာ့တာဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း
ထမ်းနိုင်ကြပါစေဟု ရည်ညွှန်းပြုလျက် ယခုအခါ နိဂုံးအုပ်လိုက်ပါသည်။

နေတ္တိဟာရ လင်္ကာနှင့်စကားပြေ

ပြီးပြီ။

ဓာတုကထာဆောင်ပုဒ် အကောက်လင်္ကာ

၈ က ခ ချီ ။

မန္တလေးမြို့ဝယ် သကျသီဟ ဘုရားအတွင်း သေဌေး ဦးသာညှင်း၏ ဓမ္မာရုံကြီး၌ကျင်းပသောကြောင့် “သကျသီဟစာပြန်ပွဲ” ဟု ထင်ရှားသော ပရိယတ္တိ သာသနဟိတအသင်းကြီး၏ စာသင်တန်းစာပြန်ပွဲကို ဝင်ရောက် ဖြေဆိုရမည့်အချိန်က ဤအကောက်လင်္ကာကိုရေးသားခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်၌ မိမိဖြစ်ပုံမှာ နောင်လာနောက်သားတို့ သတိပြုစရာဖြစ်၍ အကျဉ်းချုပ်ရေးပြ ပါဦးမည်။

မိမိသည် သာမဏေဘဝ၌ အစိုးရပဌမကြီးတန်းကို ဖြေဆိုပြီးနောက် “အထက်ကျမ်းစာကို နိုင်နင်းအောင် ပခုက္ကူသွားရမည်” ဟု မြောင်းမြ ဆရာတော်၏အမိန့်အရ ပခုက္ကူ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်၌ ရဟန်း ၃-ဝါ အထိ စာဆို၍ နောက်ထပ် ၃-ဝါ စာချပြီးမှ (ရဟန်း ၆-ဝါရ၍ အစိုးရ ပဌမကြီး အောင်ပြီးနောက် ထောက်လျှင် ခုနစ်နှစ်လောက်ကြာမှ) သကျ သီဟ စာသင်တန်းကိုဝင်ဘို့ရန် ပခုက္ကူဆရာတော်များထံ ခွင့်ပန်ပါသည်။

ထိုအခါ ယခုအချိန်ကွယ်လွန်တော်မူပြီးသော ဆရာတော်ကြီးကအမိန့်ရှိ တော်မူသည်မှာ “အင်း-ငယ်ငယ်က ဇာတ်ကြီးထဲလိုက်ပြီး ဇာတ်ရည်ဝမှ အငြိမ့်ကတဲသူလို ဖြစ်နေပြီ” ဟူ၏။ ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာတို့၌ အတော်အတန် အရည်အချင်းရှိမှ စာသင်တန်း စာမေးပွဲကို ဝင်ရသေးသလားဟု မိန့်တော် မူလိုရင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မန္တလေး မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်က အရင်းခံ ဖြစ်နေသဖြင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ ကျေနပ်စွာ ခွင့်ပြုတော်မူလိုက် ပါသည်။

မန္တလေးရောက်သော်ကား “ပခုက္ကူ စာချတုန်းတော်ကြီးတပါး သကျ သီဟ ဝင်လာသတဲ့” ဟူသောဂယက်နှင့် “ပခုက္ကူ စာချပေမဲ့ မန္တလေး ကတော့ ရမှာမဟုတ်ပါဘူး” ဟူသောဂယက်သံသည် မိမိအထံသို့ ပဲ့တင် ပြန် လာပါတော့သည်။ ထိုသို့ ချီးမြှောက်မှုနှင့် ဖိနှိပ်ရန် ၂-မျိုးသော ပဲ့တင်သံ သည် မိမိအား မပေါ့မဆ သတိရအောင် နှိုးဆွသကဲ့သို့ ဖြစ်နေတော့၏။ မိမိ ငယ်စဉ်ကစ၍ ကိန်းဝပ်နေသောဝါဒလည်း “မိမိအား လိုလားသူများ၏

စိတ်ကို ကျေနပ်စေလျက် မလိုလားသူတို့၏ဖိနှိပ်မှုကို (အတုံ့မပြန်) အလုပ်
ဖြင့်ခံမည်”ဟု ဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်စေမှုလည်း စိတ်ရှိရှိမျှဖြင့်မပြီး မှန်မှန်ကြီး
ကြီးစားမှသာ ထမြောက် အောင်မြင်နိုင်ရကား....

“သော အပ္ပမတ္တော.အကုဒ္ဓေါ၊ တာတ ကိစ္စာနိ ကာရယံ။
ဝါယမဿသကိစ္စေသု၊ နာလသော ဝိန္ဒတေ သုခံ။
တတ္ထ ဝေတေ ဝတ္တပဒါ၊ သောဝ အနုသာသနီ။
အလံမိတ္တေ သုခါပေတံ၊ အမိတ္တာနံ ဒုခါယစ။

ဟူသော တေသကုဏဇာတ်တော်နှင့်အညီ ကြိုးစာ ရမည်သာ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ယခု နေရာ မဟာဂန္ဓာရုံတိုက်မှာပင် ၄-လခန့် အနားယူပြီး
သကျသီဟ စာသင်တန်းစာများကို ကြိုးစားစဉ် ဓာတုကထာ ဆောင်ပုဒ်
များ၏ “(စ)အရ ၂၆ (ဖော)အရ ၂-ပါး” စသောသင်္ချာများနှင့် သင်္ချာ
ယူ အရကောက်တို့ကို မှတ်သိရာ လွန်စွာ တာဝန်ကြီးနေတော့၏။ ထိုအချက်
များကိုလည်း ရှေးမေးခွန်းဟောင်းများတွင် ပါဝင်လျက်ရှိရကား (ကျရုံး
မှုကိုမဆိုထားဘိ အောက်ကကျ ဂေဇက်ပါလာလျှင်ပင် ဆရာအရှင်များနှင့်
အကျိုးလိုလားသော သီတင်းသုံးဘော်များအတွက် မျက်နှာပျက်ဘွယ် ဖြစ်
နေသော မိမိမှာ) ပြဋ္ဌာန်းချက်အားလုံးကို အပြည့်အစုံ လေ့လာပြီး ဖြစ်နှင့်
အောင် ကြိုးစားရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုဆောင်ပုဒ်များ၏ အရကောက်
ကို ဖြစ်သလိုလင်္ကာသွားဖြင့် အရကျက်သို့ ရေးသားရပါတော့သည်။

ထိုစာမေးပွဲ ထမြောက် အောင်မြင်ပြီးနောက် အခါအခွင့် အလိုက်
ဓာတုကထာချသည့်အခါ ထိုလင်္ကာများသည် အတော် အသုံးဝင်လာ၏။
ဝင်ပုံကား “ဒဿယတနာ သတ္တရသ ဓာတုယော” စသော ဥဒါန်းဂါထာကို
ရလျှင် တနယမှ တနယအကူး တခဏ်း မှ တခဏ်းအကူး၌ ထိုဂါထာနှင့် ထို
လင်္ကာကိုကြည့်၍ အကေခက်စာအုပ် မကြည့်ဘဲ စစ်တတ်လာ၏။ ဥပမာ-
ဒုတိယ နယနိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုဒုတိယ နယ နိဒ္ဒေသ၌လည်း
(“သနိဒဿန သပ္ပဋိသ” စသည်ကို သတိထား၍) အဗ္ဘန္တရ ဗာဟိရ . မာတိ
ကာ နိဒ္ဒေသ ၂-ပါး ပြားကြောင်း အဗ္ဘန္တရ၌လည်း အာယတန နိဒ္ဒေသ

ဓာတုနိဗ္ဗေသ စသည် ပြားကြောင်း အာယတန နိဗ္ဗေသ၌လည်း (အာဓာတ်
ဩဋ္ဌာပသာဒ စသည်ကြည့်၍) စက္ခာယတနနိဗ္ဗေသ စသည်ဖြင့် ၁၀-ပါး
ပြားကြောင်း သိနိုင်၏။

ထို့ပြင် စက္ခာယတနနှင့် အလားတူပုဒ်ပေါင်း ၂၅-ပါးကား မည်သည့်
ပုဒ်များဟု သိနိုင်သဖြင့် စက္ခာယတနတပုဒ်၏ ဆိုရိုးအတိုင်း စာအုပ်မကြည့်
ဘဲ ထို၂၅-ပုဒ်ကို ဆိုရိုးကျအောင် ဆိုနိုင်၏။ ဤသို့ အသုံးဝင်သဖြင့်လည်း
စာချစာသင် တော်တော်များပင် သုံးစွဲနေရကား ထိုလင်္ကာကောင်းကလေး
ပျောက်မသွားအောင် (လင်္ကာ၏အဓိပ္ပာယ်ကိုပါ မဟာဂန္ဓာရုံတိုက်၏ စာချ
ဘုန်းကြီးတပါးဖြစ်သော ဦးစန္ဒောဘာသ အစိုးဓမ္မာစရိယကို ရေးသားစီစဉ်
စေကာ) စက်တင်ပုံနှိပ်စေရပါသည်။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

အရှင်နေကာဘိဝံသ၏ အမှတ် (၆) ကျမ်းစာ
ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊ အချိန်ဒါနိး

‘ပဇာ သဗ္ဗာ သုဿယန္တု၊ ဝုဠဟန္တု သုမင်္ဂလာ။
ဒုဿန္တု ဒုဂ္ဂတိံ ဂါမိံ၊ ပူရေန္တု သဗ္ဗပါရမိံ။’

ပဇာသဗ္ဗာ၊ ကိုယ်စီကိုယ်င ကိုယ့်ဒေသ၌ ပျော်ကြစပ်ရာ သတ္တဝါဟူသမျှ
တို့သည်။ သုဿယန္တု၊ အိပ်မက်ရာမက် ကောင်းစွာမက်၍ နှစ်သက်ကြည်သာ
အိပ်စက်နိုင်ကြပါစေသတည်း။ သုမင်္ဂလာ၊ မင်္ဂလာကြက်သရေ ယှက်ဝေ
လန်းသဖြင့် စန်းပွင့်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝုဠဟန္တု၊ ကောင်းစွာမိုးသောက်
အလင်းရောက်လျက်ထမြောက်နိုးကြားနိုင်ကြပါစေသတည်း။ ဒုဂ္ဂတိံ ဂါမိံ၊
အပါယ်ဂတိ ရောက်မည့်အကြောင်း မကောင်းညစ်ဆိုး ဒုစရိုက်မျိုးကို။
ဒုဿန္တု၊ သူတော်လက်နက် တရားစက်ဖြင့် ဖြိုဖျက်နိုင်ကြပါစေသတည်း။
သဗ္ဗပါရမိံ၊ အလောင်းအလျာ ဖြည့်ကောင်းရာသည့် သုံးဖြာဆယ်လီ ပါရမီ
အပေါင်း အကျင့်ကောင်းကို။ ပူရေန္တု၊ တဆင့်ထက် တဆင့် ရင့်ထက်ရင့်
အောင် မလင့်ပုံသေ ဖြည့်ကျင့်နိုင်ကြပါစေသတည်း။

ယခုခေတ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို လေးနက်စွာစဉ်းစားသောအခါ များစွာ
သော လူသတ္တဝါတို့၌ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်တရားများ
ကွယ်ပျောက်၍ သွေ့ခြောက်နေသကဲ့သို့ထင်ရလေသည်။ ထိုသူတို့၏ ခြောက်
သွေ့သွေ့ အပူဓာတ်သည် သူတော်ကောင်းတို့၌ပင် အရှိန်ဟပ်သဖြင့် သွေ့
ခြောက်လုမတတ် ရှိရပေပြီ။

အပူဓာတ်ဆိုတာဘာလဲ။ ။ ထိုအပူဓာတ် ဟူသည်လည်း တယောက်နှင့်
တယောက် မညှာဘာနိုင်အောင်ဖြစ်နေသော လောဘ ဒေါသ မာန်မာနနှင့်
ဣဿာ မစ္ဆရိယ စသည်တို့ပင်တည်း။ ထိုအပူဓာတ်သည် ယခုဘဝတွင်သာ
ခြောက်စေသည်မဟုတ်၊ သံသရာတလျှောက် နောက်နောက် ဘဝ၌လည်း
ခြောက်ကပ်စေလိမ့်မည်သာ။ ထို့ကြောင့် ထိုအပူဓာတ်တို့ကို ယခုဘဝက
စွန့်နိုင်သမျှ ငြိမ်းသတ်လျက် မြင့်မြတ်သောစိတ်ထားဖြင့် မေတ္တာ ကရုဏာ
မုဒိတာဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်အဓာတ်ကို မပြတ်စိမ့်စို့အောင် ကြိုးစားသင့်ကြ
ပေသည်။

သံသရာဆိုတာဘာလဲ။ ။ “သံသရာတလျှောက်” ဟူသော စကားအရ “သံသရာဆိုတာ ဘာလဲ” ဟု စဉ်းစားဘွယ်ရှိ၏။ သတ္တဝါတို့ တည်နေရာ ဤကမ္ဘာလောကကြီးကို “သံသရာ” ဟု ခေါ်သည်။ (သံ- ဆက်စပ်လျက်၊ သရ- ဖြစ်ခြင်း။)

လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာဆိုတာဘာလဲ။ ။ စိတ်စေတသိက် ၂-ပါးကို နာမ်တရား ဟု ခေါ်၏။ ထိုနာမ်တရားနှင့် ရုပ်တရားတို့ပေါင်းစပ်၍ ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်ပျက်နေသော အစဉ်အတန်းကိုပင် လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာဟု၎င်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါငါ၊ သူ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ (အထီး အမ) ဟု၎င်း ခေါ်ကြရသည်။ စင်စစ်မှာ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ဖယ်ထားလိုက်လျှင် လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါဟူ၍ သီးခြားမရှိတော့ချေ။

ရုပ်နာမ်တို့ ဘာကြောင့် ဖြစ်ကြသလဲ။ ။ ရုပ်နာမ်တရား အစုတို့၏ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်ပျက်နေခြင်း မှာလည်း အကြောင်းမဲ့ သက်သက် ဖြစ်ပျက်နေကြသည်မဟုတ်။ မိမိတို့အပြင်ဘက်မှာ အမြဲ တွေ့ကြုံနေရသော အာရုံများနှင့် မိမိတို့သန္တာန်ဝယ် ရှေးရှေးကဖြစ်နှင့်သော ကံများကြောင့် သံသရာရုပ်နာမ်တရားတို့ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ် ဖြစ်ဘို့ရာ အပြင်ဘက်က အာရုံအကြောင်း၊ ရှေးရှေးက ကံအကြောင်းဟု အကြောင်းနှစ်မျိုးရှိလေသည်။

အရေးကြီးသော အကြောင်း။ ။ ထိုနှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့တွင် အပြင်ဘက်၌ တွေ့ကြုံကြရသော အာရုံအကြောင်းများသည် အတွင်းစိတ် အမျိုးမျိုးဖြစ်အောင် အရိပ်အရောင် ပြရုံမျှသာဖြစ်၍ အရေး မကြီးလှ။ ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး အပြင်အာရုံမျိုးနှင့်တွေ့ရာဝယ် မိမိ၏အတွင်းစိတ် ကောင်းမွန်သို့သာ အရေးကြီးပေသည်။

ဆိုလိုရင်းကား- “မိမိတို့ အတွင်းစိတ်က အမြဲ ကောင်းမွန်နေပါမူ၊ နောက်နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်သမျှရုပ်နာမ်တို့ အကောင်းအမွန်ချည်းသာ ဖြစ်ရပေမည်။ တဘဝပြောင်းသော်လည်း စိတ်ကောင်း ရုပ်ကောင်း (လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအကောင်း) ချည်းဖြစ်ရမည်။ မိမိတို့၏အတွင်းစိတ်က ယုတ်မာ ဆိုးဝါးနေပါမူ (ရှေးရှေးတုန်းက စိတ်ကောင်းအတွက် ယခုဘဝကောင်း

လျက် ရှိနေပါသော်လည်း) နောက်နောက်တစ်ခုတွင် စိတ်ဆိုးရုပ်ဆိုး (ငရဲ၊ ပြိတ္တာ၊ တိရစ္ဆာန်မျိုး) ချည်းသာ ဖြစ်ရမည်” ဟု ဆိုလိုသည်။

ယောနိသောရှိမှစိတ်ကောင်းရ။ ။ ယောနိသောရှိမှလည်း စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်းရနိုင်ပေမည်။ တွေ့ရာကြုံရာကိစ္စ၌ သင့်တော်အောင် နှလုံးသွင်း လေ့ရှိမှုကို “ယောနိသော မနသိကာရ” ဟု ခေါ်၏။ ယခုကလ၌ မနသိ ကာရကိုဖြုတ်၍ “ယောနိသော” ဟု ပြောကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ သင့်တော် အောင်နှလုံးသွင်းမှု (ယောနိသော) ရှိလျှင် အကုသိုလ်စိတ် (မကောင်းစိတ်) မဖြစ်ဘဲ စိတ်ကောင်းချည်းသာဖြစ်သည်။ ယောနိသောမရှိလျှင် စိတ်ကောင်း ဖြစ်လောက်သော ကိစ္စများ၌ပင် စိတ်မကောင်းဖြစ်နေတတ်၏။ ထို့ကြောင့် များစွာသော ရှင်၊ လူ အပေါင်းတို့ စိတ်ကောင်းရအောင် “ယောနိသော” သာလျှင် အရေးကြီးဖြစ်ပေသည်။

အကြောင်းအဆက်ဆက်။ ။ ယောနိသောရှိခြင်း မရှိခြင်းတို့အကြောင်း များကား စာကောင်းပေကောင်း ကြည့်ရှုခြင်း မကြည့်ရှုခြင်း၊ ပညာရှိထံ နည်းခံခြင်း မခံခြင်းများတည်း။ စာကောင်း ပေကောင်းကိုကြည့်ရှုလေ့ရှိသူ ပညာရှိသူတော်ကောင်းထံ နည်းခံလေ့ရှိသူ (ပညာရှိ သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းလေ့ရှိသူ) ဖြစ်လျှင် အကြားအမြင် တိုးပွား၏။ ထိုသို့အကြားအမြင် တိုးပွားသူမှာ “ငါ့သန္တာန်၌ အမြဲ စိတ်ကောင်းဖြစ်စေမည်” ဟု အဓိဋ္ဌာန် ထားလျှင် တွေ့ရာကြုံရာအားရုံများ၌ ယောနိသောရှိတတ်၏။ စာကောင်း ပေကောင်းများကိုလည်း မကြည့်ရှု ပညာရှိသူတော်ကောင်းထံလည်း နည်း မခံယူသူသည် အကြားအမြင်နည်းပါး၍ စိတ်ထားမတတ်ဘဲ ရှိလေသည်။

၁။ ။ ထို့ကြောင့် တွေ့ရာကြုံရာကိစ္စ၌ ယောနိသောရှိသဖြင့် သင့်တင့် အောင်နှလုံးသွင်းကာ အရာရာ၌ဗြဟ္မစိုရ်တရားလက်ကိုင်ထားလျက် ကြီးမား သောစိတ်သဘောထားရှိသူ အပေါင်းအသင်းဆန့်သူ ဖြစ်စေလိုခြင်း။

၂။ ။ ချမ်းသာရွှင်မြူး ရာထူးဂုဏ်သိရိ စည်းစိမ်တိုးတက်နေသည်ဖြစ်စေ၊ တစ်စုံတစ်ခု ပျက်စီးမှုကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေရသည် ဖြစ်စေ၊ စိတ်နေ မပြောင်း စိတ်ကောင်းမပျက် စိတ်စက်တည်ကြည် တည်တည် တုံတုံနှင့် ခံခံကြီး နေနိုင်စေလိုခြင်း။

၃။ နောက်ဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ရသည့်ဘဝ တိုင်အောင်ဘဲပြောင်ပြောင် လက်လက်နှင့် အဆက်ဆက်တန်းမြင့်ဘို့ရာ ယခုဘဝကပင် ဒါန သီလစသော လက်လှမ်းမှီရာ ပါရမီကောင်းမှု ကုသိုလ်စုကို ကြိုးစားနေသူဖြစ်စေလိုခြင်း။

ဤ ၃-ချက်ကို အရင်းထား၍ များစွာသော လူ့အပေါင်းတို့ ကိုယ်ကျင့် ကောင်းဘို့ရာ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာဟူသော နာမည်ဖြင့် ကျမ်းသစ်တစောင် ဖန်တီးရပေသတည်း။

ထောက်မှန်ပေပြီတောင်၊ ကိုယ့်အသွင်ကို၊ ဆင်ပြင်လိုမှု၊ နေ့စဉ်ရှုသို့၊
ယခု ဤကျမ်း၊ မှန်လိုမှန်၍၊ ရှုစမ်းစေချင်၊ ကိုယ့်ဖြစ်အင်ကို၊
ဆင်ခြင်လေကဲ့၊ နေ့စဉ်တုံ့။

အချိန်ဒါနံ ပြီးပြီ။

ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ ကျမ်းပြီးနိဂုံး

ကိုယ့်တာဝန်။ ။ဤမျှလောက်သော စကားအစဉ်ဖြင့် ကိုယ်ကျင့်တရား သိဘွယ်များကို နားလည်လောက်ကြပေပြီ။ တတ်သိ နားလည်မှုမှာ ကျမ်း စာ၏တာဝန်ဖြစ်၏။ တတ်သိနားလည်သည့်အတိုင်း သတိထားမှု စောင့်စည်း မှု ကြိုးစားမှုတို့ကား ကျမ်းစာရှုသူတို့၏ တာဝန်ဖြစ်၏။ “ယခုအခါ ကျမ်း စာ၏တာဝန် ကြေပွန်လောက်ပြီဖြစ်၍ ကျမ်းစာရှုသူတို့၏ တာဝန်သာ လို တော့သည်။”

အသိနှင့်ကိုယ်ကျင့်။ ။အသိသည်အသိသာ ကိုယ်ကျင့်မဟုတ်။ သိတိုင်း မကျင့်လျှင် သိနေရုံဖြင့်အကျိုးမရ။ ကျမ်းစာတို့သည် သိအောင်သာ ညွှန်ပြ နိုင်ကြ၏။ ကျင့်၍မပေးနိုင်ကြ၊ ယခုကာလ စာပေလိုက်စားသူ အဆုံးအမ များများခံရသူတို့သည် အသိမနဲကြချေ။ သို့သော် ထိုသိသူများတွင် အထိုက် အလျောက်စောင့်စည်းသူ သတိထားသူကား အလွန်နည်းပါးလှ၏။ ထိုကဲ့သို့ လူစားတွေ ပေါ်များ၍နေသော ဤလောကကြီးဝယ် လူကောင်းသူကောင်း များပင် စိတ်ကောင်းထားဘို့ ခဲယဉ်းလေတော့သည်။

မှန်၏။ ဒါနပြုရာမှာပင် ပကာသနဒါနတွေ ပေါများရကား ဒါနအစစ် ပြုလိုပါလျက် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကြောင့် မိမိလည်း ပကာသနဒါနကို ပြုရတော့သဖြင့် သူတော်ကောင်းစစ်စစ်တို့၏ သွားလမ်းကြောင်းဖြစ်သော ဒါနပါရမီလမ်းကို ဖြောင့်တန်းအောင် မလိုက်နိုင်တော့။ ထိုပကာသနဒါန ပြုသူများလည်း ပကာသန ဒါန၏ အကျိုးမရကြောင်း၊ (ရသော်လည်း အကျိုးနည်းကြောင်း)ကို သိကြ၏။ သို့သော် ဂုဏ်ပကာသနကို မက်သော တဏှာ၏စနက်ကြောင့် သိပါလျက် မသိသူတို့၏ အလုပ်ကိုပင် လုပ်ကြလေ တော့သည်။

ကျားစဉ်းလဲအကြောင်း

ဟိတောပဒေသ၌ ကျားအိုကြီးစဉ်းလဲပုံကို ဝတ္ထုလုပ်၍ပြထားသည်မှာ အသိနှင့်ကိုယ်ကျင့် တခြားစီဖြစ်၍နေကြောင်း ထင်ရှားစေတော့၏။ ကျား ကြီးကား အတော်အိုနေပြီ၊ရှေးကလို သားကောင်များကို လျင်လျင်မြန်မြန် မဖမ်းနိုင်တော့ချေ။ သို့ဖြစ်၍ တနေသ၌ တောသွား တောလာတို့ ကြား လောက်အောင် ဟစ်အော်သည်မှာ-

“အို-အို ခရီးသွားတို့.... ဤရွှေလက်ကောက်ကို ယူလှည့်ပါကုန်။”

ထိုစကားကို ခရီးသွားတယောက်ကြား၍ အနားလာပြီးလျှင် “ဘယ် မှာလဲ ရွှေလက်ကောက်”ဟု မေးသဖြင့် ကျားအိုကြီးက လက်ကိုဖြန့်၍ ရွှေ လက်ကောက်ကိုပြသောအခါ ခရီးသည်က “သူများအသက်ကို သတ်ဖြတ် စားသောက်လေ့ရှိသော အသင်၏အနား၌ ဘယ်နှယ်လုပ်ပြီး အကျမ်းတဝင် ယူဝံ့ပါမည်လဲ”ဟု ပြောလေသော်-

ကျားကြီးကပြောသည်မှာ- ကျွန်ုပ်ငယ်ရွယ်စဉ်က တရားကိုနားမလည် ၍ သူများကိုသတ်ဖြတ်ခဲ့၏။ ထိုသို့ သူများကို သတ်ခဲ့မိ၍ “ကာလဝိပါက် နောက်ပိုးတက်”သဖြင့် ကျွန်ုပ်သမီးနှင့်မယားဆိုးလို့ သံဝေဂဖြစ်နေတုန်းမှာ သူတော်စင်နှင့်တွေ့၍ “ယနေကစပြီး အလှူဒါနပြုလျက် တရားကျင့်လော” ဟု ဩဝါဒပေးခဲ့သောကြောင့် ထိုဩဝါဒအတိုင်း လိုက်နာနေထိုင်သူဖြစ် ပါတယ်။ကျွန်ုပ်ရဲ့လက်သည်း ခြေသည်းနှင့်သွားများလဲ လျော့ကျကုန်သည် ဖြစ်၍ အဘယ်မှာ ကြောက်ရွံ့စရာ ရှိပါတော့မည်လဲ။

ကျွန်ုပ်မှာ လောဘဆိုလို့ အလွန်နည်းပါးနေပါပြီ။ ကျွန်ုပ်၏လက်မှာရှိနေသော ဤရွှေလက်ကောက်ကို တစုံတယောက်အား ပေးချင်နေတာကို ကြည်ပါတော့၊ သည်တော့ကော- ကျွန်ုပ်က ဘယ်မှာသင့်ကိုသတ်ဖြတ်တော့မည်လဲ၊ ကျွန်ုပ်ကြားဘူးသောတရားစုမှာလဲ။

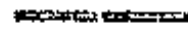
“သူများမယားကို ကိုယ်၏ မိခင်လို သဘောထား၍ သူများဥစ္စာကို ကျောက်ခဲသလဲများလိုသဘောထားပြီးလျှင် သုတ္တဝါဟူသမျှတို့ကို ကိုယ်နှင့် မခြားအောင် စိတ်ထားနိုင်မှ ပညာရှိသူတော်ကောင်း” ဟု မိန့်ဆိုချက်ရှိလေတော့ ကျွန်ုပ်လို တရားသိသူတော်ကောင်း တယောက်က အဘယ်မှာ သူ့အသက်ကို သတ်ရက်တော့မှာလဲ၊ သို့ဖြစ်၍ “ဤရေအိုင်မှာ ရေဆင်းချိုးပြီး စင်စင်ကြယ်ကြယ်နှင့် ကျွန်ုပ်လက်ကောက်ကို အလှူခံပါ” ဟု ပြောလေသော် ထိုစကားကိုယုံကြည်သော ခရီးသွားသည် ရေချိုးရန် ဆင်းလျှင် ဆင်ချင်း ညွှန်နစ်လေ၏။ ထိုအခါ သူတော်စင်ကျားကြီးက “ဟား ဟား ညွှန်ထဲနစ်နေသူကို ကျွန်ုပ်ဆယ်ပါ့မယ်” ဟု ပြောပြောဆိုဆို အနားကပ်ကာ သတ်စားလေသည်။

ဤပုံဝတ္ထုကိုထောက်၍ အသိသည်အသိမျှသာဖြစ်ကြောင်း သိသလောက် ကိုယ်ကျင့်တရားမရှိလျှင် ကျကျနန ယုတ္တိ ယုတ္တာနှင့် စဉ်းလဲတတ်သဖြင့် မသိ၍ ဆိုးဝါးနေသူတို့ထက်ပင် ကြောက်ရွံ့သောကောင်းကြောင်းကို နားလည်ကာ ဤကျမ်းစာရှုသူတို့မှာ သိရှိနှင့်မပြီးကြဘဲ သိသည့်အတိုင်း ကိုယ်ကျင့်ကောင်းသူများချည်း ဖြစ်ကြစေလိုကြောင်းကို ဆုမွန်ကောင်းတောင်းလျက် ထပ်လောင်း၍ သတိပေးရပါသတည်း။

ကျမ်းစာမှတ်ထုံး ကမှတ်ဖုံး၍ နိဂုံးအရာ အကျဉ်းမှာပိမ့် ခုခါမျက်မြင် လူရာရှင်တို့ ပြည်ခင်နိဗ္ဗာန် ဝင်ဘို့ရန်ဟု မိဋ္ဌာန်မနေဘဲ စိတ်ကြံစောလည်း သဘောရင်းနစ် အတွင်းစစ်က သစ်သစ်လွင်လွင် မဖြူစင်သော် ခေမင်ရွှေပြည် ဝေးဦးမည်ကြောင့် ငါသည်၎င်း ငါ့အပေါင်းနှင့် ငါ့နှောင်ငယ်သား အစထား၍ တရားယူလို့ များလှဗိုလ်တို့ နဂိုရ်မြင့်မြင့် အလိုတင့်အောင် ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ ဤကျမ်းစာကို ကောင်းစွာစေ့ငဲ့ တွေ့တိုင်းရှု၍ စိတ်မှ

စုံလင် အကုန်ပြင်မှ ဂုဏ်အင်ဖြည့်မော် ဘေးလောင်းတော်တို့ ပျော်စံလေရာ
ပြည်ခေမာဝယ် ရှစ်ဖြာရိပ်ဖြူ ဘိသိက်ယူလျက် နိဗ္ဗုဒ္ဓနန်းမြင့် အောင်ခန်း
ဖွင့်ဘို့ အောင်သင့်အောင်ကြောင်း အောင်တပ်ပေါင်းနှင့် အောင်မောင်း
ဆော်ဟီး အောင်စည်တီးသည် အောင်ကြီးအောင်ရ မည်သာကို။

ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာပြီးပြီ။

အရှင်ဇနကာဘိသင်္ဃိတမဟာ (၂၄) ကျမ်းစာ
ဋီကာကျော်နိဿယနိဒါန်း

နတ္တာနာထံ ကရိယာမိ၊ ဝိဘာဝနိယ ဝဏ္ဏနံ။
ဗျာချာနံ ဂုရုနံ မယံ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ။

နာထံ၊ ဂုဏ်တော်ကိုမှတ် ရှိခိုးအပ်သည့် သုံးရပ်ရတနာ မြတ်ဆရာကို။
နတ္တာ၊ ကျမ်းပြီးလွယ်ကြောင်း ဆုမွန်ကောင်းကို တောင်းကာရည်စူး ရှိခိုး
ဦး၍။ ဂုရုနံ၊ ကျောက်ထီးတမျှ လေးစားရသည့် ငါ့ကျေးဇူးရှင် ဆရာ
သခင်တို့၏၎င်း။ မယံ၊ ဆရာတို့နည်း နိဿယည်းကို မိုး၍နည်းယူကျမ်းပြု
သူ၏၎င်း။ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ၊ နှစ်ပေါင်းများ ဖြစ်ပျံ့စဉ်က ရေယဉ်သို့
စီး ကောင်းစွာမှီးသော။ ဗျာချာနံ၊ နိဿယည်းဝယ် အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ချယ်လည်
ကျစ်လစ် အကျယ်ဖြစ်သော။ ဝိဘာဝနိယ ဝဏ္ဏနံ၊ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ
နာမည်ထင်ပေါ် ဋီကာကျော်၏ ခေါ်ဝေါ်တင့်ဆန်း အဖွင့်ကျမ်းကို။
ကရိယာမိ၊ ဆရာသီးသီး နည်းစုံမှီး၍ အပြီးတီထွင် စီရင်ပါအံ့သတည်း။

ဤနိဿယကိုစီစဉ်ရခြင်း

“အဘိဓမ္မတ္ထ ဝိဘာဝနီ” မည်သော ဤဋီကာကျော်သည် အဘိဓမ္မတ္ထ
သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော်လည်း သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းလာ သဘာဝဓမ္မတို့ကို
သေချာစွာဖွင့်ပြသော ကျမ်း မဟုတ်ပါချေ။ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏ အဖွင့်
ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာဋီကာကျော် ကျမ်းဆရာမှာ တာဝန်မရှိပါပေ။
သို့သော် ဝါကျအနေအထား စာအရေးအသားကောင်းသော ကျမ်းစာဖြစ်
သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဆရာအဆက်ဆက်တွင် ဤကျမ်းကို ဂရုတစိုက်
သင်ယူပို့ချခဲ့ကြလေသည်။

မိမိလည်း ဤဋီကာကျော်ကို မလွဲသာ၍ ပို့ချရသောအခါ “ချနည်း
နိဿယတစောင်အဖတ်တင်ရစ်စေတော့” ဟု သဘောထား၍ စာဆိုသော
ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရေးသားစေပါသည်။ မည်သည့် နိဿယမဆို နိဿယချည်း
ရေးလျှင် တချို့အရာ၌ အဓိပ္ပာယ်သိဘို့ ခဲယဉ်းသောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်ပါ
ရေးလေ့ရှိသည့်အားလျော်စွာ ဤဋီကာကျော်နိဿယ၌လည်း ထိုက်သင့်သမျှ
အဓိပ္ပာယ်ကိုရေးသားထားပါသည်။ သို့သော်အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်၏အဓိပ္ပာယ်

အကျယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုအဓိပ္ပာယ်
များအတွက် သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာကို ညွှန်ပြလျက် ဋီကာကျော်၏အဓိပ္ပာယ်
ကို ခပ်ကျဉ်းကျဉ်းဖော်ပြကာ သံယုဉ်းချရာ၌ ပေါ့ပါး လွယ်ကူအောင်
စီစဉ်ထားပါသည်။

၁၃၂၄ ခု၊ တပေါင်းလ။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

ဋီကာကျော်နိဿယ-နိဂုံး

ကျမ်းပြီးနိဂုံး။ ။အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာနှင့် မူလဋီကာကို ပေါက်ရောက်အောင် မသင်ဘူးလျှင်၎င်း၊ အဘိဓမ္မာညဝါကို ဝီထိသုံးချက်စုနှင့်တကွ ကုန်အောင်မဆိုဘူးလျှင်၎င်း ဋီကာကျော်ရုံမျှဖြင့် အဘိဓမ္မာ ကျမ်းကျင်သူ မဖြစ်နိုင်ဟုယူဆပါသည်။ အဘိဓမ္မာညဝါများနှင့် အဘိဓမ္မာပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကို သေချာစွာသင်ယူဘူးလျှင်လည်း ဤဋီကာကျော်ကို သင်ဘို့မလိုတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ဋီကာကျော်၏ အဖွင့်ကို ရေးသားလိုသော ဆန္ဒမရှိလှပါ။ သို့ရာတွင် ယခုခေတ်စာသင်နည်းမှာ တကယ်တတ်သိဘို့ထက် စာမေးပွဲတွေအောင်ဘို့က ပဓာနလိုဖြစ်နေသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဋီကာကျော်လောက်ကိုပင် ပြီးဆုံးအောင် မသင်ချင်ရကား “ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအလွယ်တကူ သင်ယူနိုင်ကြပါစေတော့” ဟု သဘောထား၍ ပို့ချရင်းရေးသားခဲ့ရာ ၁၈-လခန့်ဖြင့် ပြီးဆုံး၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ နိဂုံးအုပ်နိုင်ပါသည်။

သိဇ္ဈိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဗျာချာနာ အဘိဓမ္မတ္ထ၊ ဝိဘာဝနီယဝဏ္ဏနာ။

အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီယဝဏ္ဏနာ၊ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ အမည်တင့်ဆန်း ဤဋီကာကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော။ ဗျာချာနာ၊ နိဿယည်း အဓိပ္ပာယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် အကျယ်ဖွင့်ကြောင်း ခေတ်မှီကောင်းသော။ ဒေသဘာသာယ၊ ကိုယ်ပြည်ဒေသ ပြောနေကြသည့် မြန်မာ့ဆိုင်ရာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ၊ တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံခုံစီရီတည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ၊ ဘာသာဋီကာ ခေါ်နိုင်ပါသည် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တဘော၊ ထောင်သုံးရာတွင် နှစ်ဆယ်နှင့်နှစ်သက္ကရာဇ်၏ တွက်စစ်မာသ ပြာသိုလ၌ လုံးဝပေါက်ရောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီ တကား။

အပြည့်အစုံရေးသားခြင်း။ ။ ဤဋီကာကျော်နိဿယကို ပုံနှိပ်ချိန်မှာ အဋ္ဌသာလိနီနှင့် မူလဋီကာ၏ အဖွင့်များကို၎င်း၊ ပါမိတျာဒိအဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့်ကို၎င်း ပို့ချရင်းရေးသားနေပါသည်။ ထိုသို့ ရေးသားနေသည်ကို သိရှိ

တော်မူသော မန္တလေးမြို့စာချဆရာတော်တပါးမိန့်တော်မူသည်မှာ “တပည့်တော်တို့ ကိုယ်တော်တို့က ကြံကြံစည်စည် ပို့ချ ရေးသားနေသော်လည်း အများစု စာသင်သားတို့ကမူ ထိုထို ခက်ခဲသောအဓိပ္ပါယ်ကို သိဘို့ရန်ထက် စာမေးပွဲအောင်ဘို့အချက်ကိုသာ မှတ်ယူနေကြတော့သည်” ဟု ဟူ၏။ တပည့်တော်လည်း ထိုအကြောင်းကို ကောင်းစွာသိပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်။ ။ တပည့်တော်၏ ရှေးရှေး မြန်မာဆရာတော် အဆက်ဆက်တို့သည် နောင်လာ နောက်သားတို့အတွက် မဇ္ဈိကာယောဇနာနှင့် နိဿယဂဏ္ဍိများကို စီစဉ်တော်မူခဲ့ကြ၏။ ထိုမျှစာတို့ကို အမှီပြုရသောကြောင့် တပည့်တော်၏ ဆရာသမားများတိုင်အောင် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ ကျမ်းကျင်တော်မူကာ တပည့်တော်ကို သင်ပြတော်မူခဲ့ကြပေသည်။ ယခုနှင့် နောင်အခါ၌လည်း စာမေးပွဲအောင်မှုကို ပဓာနမပြုလိုသော ဆန္ဒရှင်များ ရှိဦးမည်သာ။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် တပည့်တော်၏နိဿယနှင့် ဘာသာဋီကာတို့သည် မှီခိုစရာဖြစ်ရစ်ပါစေ-ဟူသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်သာ ကြိုးကြိုးစားစား သာသနာဝန်ကို ဆောင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယဒိ အညာ ဥပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္မတာ။

တဿောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဣတောပိ၊ အများမှီးလောက် ခရီးရောက်၍ ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ ဤဘာသာဋီကာထက်လည်း။ သုခသမ္မတာ၊ ကြည့်ရှုပို့ချ လွယ်ကူလှသဖြင့် အားရဘွယ်တောင်း အကောင်းဟုသမုတ်အပ်သော။ အညာ၊ ဝိဘာဝနီ မည်သာကျမ်းဋီကာ၏ မှီရာကျစ်လစ် အဖွင့်သစ်တမျိုးသည်။ ယဒိဥပဇ္ဇေထ၊ ပညာလိုလား နောက်နောင်သားတို့ ကြိုးစားရစ်သော် အကယ်၍ဖြစ်ပေါ်လာအံ့။ တဿာ၊ ထိုသို့ဖြစ်ရစ် အဖွင့်သစ်၏။ ဩကာသံ ပဒါနာယ၊ ထွန်းတောက်တင့်ရေး အခွင့်ပေးခြင်းငှာ။ အယံ၊ လပေါင်းမြားမြောက် လွန်အားဆောက်မှ ထွန်းတောက်ပေါ်တင့် ဤအဖွင့်သည်။ အန္တရဓာယတံ၊ ရိုးရာမတူ တိုးကာင့်၍ ကပ်ဖဲ့မနေ ကွယ်ပျောက်ရစ်ပါစေသတည်း။

သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သုသိက္ခိတော ဘိဝံမေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညတံ။

ယေသံထေရာနံ၊ အထက်ဝဟင်္ဂ နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်
 ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္မဂ္ဂဟိတော၊ အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်
 အပ်သော။ အဟံ၊ ငါသည်။ အဘိဓမ္မပိ၊ ဘုရားရှင်အရာ နက်နဲစွာသား
 အဘိဓမ္မာတရား၌လည်း။ သုသိက္ခိတော၊ ကောင်းစွာပို့ချ သင်ပြအပ်သည်
 ဖြစ်၍။ ပကတညုတံ၊ သဘောသကန် တရားမှန်ကို ကေနိသိမြင် ကျွမ်းကျင်
 သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တော အမှီ၊ ခေတ်အလျောက် လေးစားလောက်အောင်
 မခဗာက်မသွေ ရောက်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ၊ ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်
 အင်ကြီးမား ထိုဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပုဇယာမိ၊ ကျမ်းစာရေးသား
 ကောင်းမှုအားဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါ၏။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
 ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စတုစက္ကံ၊ သမ္မတ္တိစက် လေးချက်စုပေါင်း စက်ခေါင်းလေးခုရှိထသော။
 ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊ ရန်ပေါင်းခွင်းဖြ့် ငါးဦးဗိုလ်တို့ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ် အုပ်ချုပ်
 အပ်ထသော။ ယာနံ၊ အသွားလျင်လျင် အများတင်လည်း အားအင်ခိုင်မြီး
 မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယာဉ်ပျံတော်ကြီးကို။ ဝတ္တိယာန၊ မတိမ်းမစောင်း လည်
 စေကြောင်းဖြင့် ကောင်းစွာအစဉ် မောင်းကာနှင်၍။ အမတံပါရံ၊ ဤဘက်မှာ
 နေ အားလုံးသေလျက် ဟိုပြေရောက်မှ ဘေးကင်းရမည့် အမတခေါ် နေပြည်
 တော်သို့။ ယာနာယ၊ ကိလေသာဟူ ရန်သူပစ်ဖောက် ဗုံးအမြောက်တို့
 မကြောက်မနား အရောက်သွားခြင်းငှာ။ ပုရိသကာရိယံ၊ ယောက်ျားမှန်က
 ပြုရဲရမည့် ကမ္ဘာ့လက်ရိုး လုံ့လမျိုးကို။ ကဿံ၊ ငါးဦးဗိုလ်ချုပ် အဖော်
 လုပ်၍ မဆုတ်ရစေ ပြုလုပ်ပေအံ့သတည်း။

ဋီကာကျော်နိဿယ ပြီးပြီ။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ (၂၇) သတ္တမကျမ်းစာ
အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာ

အခြေခံနိဒါန်း

သယံ ဗုဒ္ဓေါ သမ္မောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။
အဟော နော တဿ သုတတ္ထံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယောဇီနော၊ ပါရမီတော်အား စွမ်းပကားဖြင့် ငါးပါးမာရ်နှင့် အကြင်
ဘုရားရှင်သည်။ ဓမ္မေပိ၊ ရုပ်နာမ် ၂-ချက် ဖြစ်တိုင်းပျက်သည့် အသက်မနှော
တရားသဘောတို့ကို၎င်း။ ဓမ္မသတ္တိယောပိ၊ တရားတိုင်း၏ ထင်ရှားရှိသည့်
သတ္တိအင်အား စွမ်းပကားတို့ကို၎င်း။ သယံဗုဒ္ဓေါ၊ ဗောဓိဇ္ဈောင့် ရိပ်သာ
မြိုင်ဝယ် ကိုယ်တိုင်စတင် သိမြင်တော်မူသည်ဖြစ်၍။ သမ္မောဓေသိ၊ သိထိုက်
သမျှ ဝေနေယျကို မြှက်ဟလှစ်ဘော် သိစေတော်မူခဲ့ပေပြီ။

တဿဇီနဿ၊ အောင်မြင်နက်သန် ဗောဓိမာန်ဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့်
လွင့်တလူလူ ထိုအောင်တော်မူ မြတ်စွာ ဘုရား၏။ သုတတ္ထံ၊ တရားဓမ္မ
ဩဝါဒဖြင့် နေ့ညရှင်ပျော် သားတော် (သမီးတော်) ဖြစ်ရခြင်းသည်ကား။
အဟောနော၊ ကိုယ့်တွက် ကိုယ့်တာ' ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့် ကိုယ့်မှာ ခုနယ်
ဪ- ဝမ်း မြောက် ဘွယ် ကြီးပါ တကား။ ဓမ္မစိန္တနံ၊ ဓမ္မသက်သက်
ကြောင်းကျိုးဆက်၍ ဖြစ်ပျက်နေဟန် အတန်တန်ကို ဖန်ဖန်ခွဲဝေ ကြံစည်၍
နေရခြင်းသည်။ အဟောနော၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူငါတွေပျောက် အလင်း
ရောက်ဘို့ ဝမ်းမြောက်ရှင်ပျော် ဪ- အရတော်လေစွတကား။

ပါရမီတော်အား။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အာရုံပြု၍ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝ
နာဖြင့် ချမ်းသာအေးမြနေလိုကြသော သာဝကအပေါင်း သူတော်ကောင်း
တို့သည် ရှေးဦးစွာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပါရမီတော်များကို စဉ်းစားစိတ်ကူး၍
ကြည်နူးစေသင့်ကြပါသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ပါရမီတော်တို့ကို ဆည်းပူး
စုဆောင်းတော်မူစဉ်အခါ၌ ဂုဏ်ပကာသန လာဘ်လာဘနှင့် ဘဝစည်းစိမ်
ကို တောင့်တတော်မမူပါ။ ကိုယ်တော်တပါးတည်း၏ ချမ်းသာရေးကိုလည်း

မျှော်တော့တော်မမူပါ။ ကရုဏာတော်ကြီးမားလှသောကြောင့် သတ္တဝါတို့ကို ကယ်တင်နိုင်မည့်အရေးကိုသာ တော့တော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့တော့တော်မူကာ ဒါနစသည် အလီလီသော ပါရမီများကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူရာ၌ ယခုခေတ် အထက်တန်း သူတော်ကောင်းတို့ သော်မှ အတုလိုက်၍ မမှီနိုင်အောင် မြင့်ခေါင်ကြီးမားတော် မူပါပေသည်။

မှန်ပါသည်။ ။ ဒါနပါရမီ ဖြည့်ကျင့်တော်မူရာ၌ သိဝိမင်း၏ မိမိမျက် လုံးကို ထုတ်၍လှူခြင်း ဝေဿန္တရာမင်း၏ သားတော် သမီးတော်ကိုလှူခြင်း မျိုးသည် ယခုခေတ်သူတော်ကောင်းတို့ ကြံစည်ဘို့မျှ ခဲယဉ်းလှသော ဒါန ပါရမီဖြစ်ပါပေသည်။ ဘူရိဒတ်နဂါးမင်း စမ္ပယုနဂါးမင်းတို့၏ စည်းစိမ် ကြီးကိုစွန့်၍ အသက်ကိုမငဲ့ကွက်ဘဲ ဥပုသ်စောင့်ခြင်းမျိုးလည်း ယခုခေတ် သူတော်ကောင်းတို့ စိတ်ကူးရုံမျှ ခဲယဉ်းလှသော သီလပါရမီ ဖြစ်ပေသည်။

လသားအရွယ် ငယ်လှသေးသော တေမိမင်းကလေး ငရဲ၌ဒုက္ခရောက် ပုံကို ကိုယ်တွေ့ ကြုံခဲ့ရသောကြောင့် ငရဲဒုက္ခနှင့် အဆက်အသွယ် နီးကပ် လှသော ရှင်ဘုရင်ဘဝကိုပင် အရှံကြီးရှံကာ ရှင်ဘုရင်ဘဝမှ လွတ်ထွက်ဘို့ အရေးကိုသာ မျှော်တော့လျက် တဆယ့်ခြောက်နှစ် ကြာအောင် အဟန် ဆွံ့ဟန် နားပင်းဟန်ကို ဇွဲသန်သန် မိဋ္ဌာန်တော်မူခြင်းသည် ယခုခေတ် သူတော်ကောင်းတို့ အားကျဘွယ် ကောင်းလှသော အဓိဋ္ဌာန်နှင့် နေက္ခမ ပါမိတော်များ ဖြစ်ကြပါပေသည်။ ခန္တီဝါဒီရသေ့၏ ကလာဗုမင်းက လက်၊ ခြေတို့ကိုဖြတ်စေရာ၌ ဒေါသလည်းမထွက် စိတ်အားလည်းမငယ်ဘဲ သည်းခံ တော်မူနိုင်ခြင်းသည်လည်း အလွန်အားရဘွယ် ကောင်းသော ခန္တီပါရမီဖြစ် ပါသည်။

အဆင့်ဆင့်ရင့်လာပုံ။ ။ ဒါနစသော ပါရမီတော် များကို ဖြည့်ကျင့် ရာ၌ အသက်ကိုစွန့်၍ ဖြည့်ကျင့်နိုင်လောက်အောင် မြင့်ခေါင်ကြီးမားသော ပရမတ္ထ ပါရမီတော်များသည် သာမန် ဒါန သီလ စသော နှုသေးသော အခိုက်မှ အလယ်အလတ် ရင့်လာသော ဥပပါရမီ အဖြစ်သို့ရောက်၍ ထိုဥပပါရမီအခိုက်မှ တစထက် တစ တဘဝထက် တဘဝ တကမ္ဘာထက် တကမ္ဘာ ရင့်၍ရင့်၍ လာသော ပါရမီတော်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ယခု

မျက်မြင်မှာပင် ဒါနုသီလစသော ကောင်းမှု၌ နှုသေးသူတို့ တွန့်ဆုတ်ကြပုံ ဥပုသ်ကိုမျှ မကျိုးအောင် မစောင့်နိုင်ကြပုံ အတော်အတန်ရင့်သူတို့ ဒါနု ပြုခဲ့ကြပုံ ဥပုသ်သီလ ရဟန်းသိက္ခာတို့ကို စောင့်ရှောက်ပုံအားဖြင့် အချင်း ချင်းကွာကြပုံကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ အောင် အထုံရလာသော ဗုဒ္ဓလောင်းလျှာ၏ ပါရမီတော်အတွက် အသက် စည်းစိမ်ကို စွန့်တော်မူနိုင်ခြင်း၌ သာမန်လူတို့၏ သာမန် ဒါနု သီလ ဘာ ဝနာအတွက် အားစိုက်ရသလောက်မျှသာ အားစိုက်ရပါလိမ့်မည်။

ပါရမီရင့်သလောက်ပညာရင့်။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာလောင်းလျှာသည် ပါရမီ တော်များကို ဖြည့်တော် မူရာ၌ ဉာဏ်ပညာ ရင့်သန်ဘို့ အရေးကိုသာ မျှော်တွေးတော်မူပါသည်။ ထိုသို့ဉာဏ်ပညာ ရင့်သန်တော်မူလိုခြင်းမှာလည်း သတ္တဝါတို့အား လမ်းမှန်သို့ညွှန်ပြ၍ ကယ်တင်လိုသော ကရုဏာ ဆန္ဒတော် ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပါရမီရင့်သလောက် ဉာဏ်တော်လည်း ရင့်၍ ရင့်၍လာရာ အနတ္တလက္ခဏာကိုသိနိုင်သော သာသနာတော်နှင့် ကြုံကြိုက်ရာ အခါဝယ် အရိယာဖြစ်ဘို့နီးကပ်နေသော သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်တိုင်အောင် အထပ်ထပ်အခါခါ ရခဲ့ဘူးပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဘုရားဖြစ်ခါနီးဝယ် ပါရမီတော်လက်နက်ဖြင့် ဖြိုဖျက်ရမည့် ဒေဝပုတ္တမာရ် အပြင်ရန်ကို၎င်း အလွယ်တကူ အောင်မြင်တော် မူပါသည်။ (မာရ်ငါးပါး အောင်မြင်တော် မူပုံကို ကစွည်းဘာသာဋီကာ ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ သုတ်၌ ပြခဲ့ပါပြီ။)

သယံဗုဒ္ဓေါ။ ။ထိုကဲ့သို့ အပြင်မာရ် အတွင်းမာရ်အမျိုးမျိုးကို အောင် မြင်တော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကမ္ဘာလောကဝယ် သိမြင်ဘွယ်ဟူသမျှ ကိုလည်း တစမကျန် မှန်ကန်သည့်အတိုင်း အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင် တော်မူပါသည်။ ထိုသို့ သိမြင်တော်မူရာ၌ လူနတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအားလုံး က “ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူ့ငါ ရှိ၏၊ အသက်ကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ အတ္တ အကောင်ရှိ၏”ဟု သဘောတူမှတ်ထင်၍ နေကြသည်ကို “ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူ့ငါမရှိ အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် အတ္တကောင်မရှိ”ဟု အတိအလင်း ပယ်လှန်တော်မူ၍ “ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ”ဟု ခေါ်ရသော ရုပ်နှင့် နာမ်တို့သာ အစစ်အမှန် ကေန်ရှိ၏ဟု သိတော်မူပါသည်။

“ထိုရုပ်နှင့်နာမ်တို့သည် မည်သည့်တရားက မည်သည့်တရားကို မည်သို့ သောသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကာ အခိုက်အတန့်မျှဖြစ်၍ ချက်ချင်းပျက်ရသော ဥဒယဝယဓမ္မ ဖြစ်ပျက်သဘောတရားတို့သာဖြစ်ချေသည်”ဟု သိတော်မူရာ၌ မည်သည့်ဆရာသမား ထံမှ နည်းမခံပဲ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ အောင် အဆင့်ဆင့် ရင့်၍လာသော ဉာဏ်တော်၏ အစွမ်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဉာဏ်တော်အစွမ်းကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ (သမ္မာ၊ အမှားမရှိ အမှန်အတိုင်းသာ။ သံ၊ ကိုယ်တော်တိုင်။ ဗုဒ္ဓ-သိတော်မူသော ဘုရား)ဟု ပညာရှိအများတို့ လေးလေးစားစား လက်ခံယုံကြည်ကြသည်။

သမ္မောဓေသိ။ ။ မိမိသဘောအရာကို သူတပါးအား နားလည်အောင် ပြောပြသော လွယ်ကူသောအရာမဟုတ်ပါ။ ပြောပြလိုသော စိတ်ဆန္ဒလည်း တချို့ပုဂ္ဂိုလ်၌မရှိပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ကား ဇေတ္တာ ကရုဏာ ကြီးမားတော် မူလှသောကြောင့် ကိုယ်တော်မြတ် သိအပ်ပြီးသောတရားတို့မှ သူတပါး သိထိုက်သောတရားတချို့ကို ဟောပြောလိုသော စိတ်ဆန္ဒတော်လည်း ပြင်းပြ တော်မူပါသည်။ ထိုဆန္ဒတော် အလိုက် ဟောပြောထိုက်သော သတ္တဝါနှင့် တွေ့လျှင် နားလည်အောင်လည်း ဟောပြောတော် မူနိုင်ပါသည်။ ဤအဘိဓမ္မာ၏ အစဖြစ်သော “ကုသလာဓမ္မာ အကုသလာဓမ္မာ အဗျာကတာဓမ္မာ”ဟူသော အတိုချုပ်တရားတော် ၃-ပုဒ်ကို အကျယ်နည်းဖြင့် ဟောပြောတော်မူသောအခါ ထိုအချိန်က နတ်၊ ဗြဟ္မာ အများပင် နားလည်ကြပါသည်။ ယခုအချိန်မှာလည်း ထိုတရားတော်ကို မိမိတို့နားလည်ကြပါသည်။ နားလည်ကြပုံကား-

“လူ”ဟုခေါ်ရသော မိမိသည်ပင် ခန္ဓာကိုယ်ကို စိုက်၍ ဆင်ခြင်သော အခါ “လူ”ဟု ညွှန်ပြစရာမရှိကြောင်းကို၎င်း၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အရင်းခံ၍ ရှေးကံက စီမံလိုက်သောကြောင့် အမိဝမ်းတိုက် သားအိမ်ငယ် ကိုယ်ခန္ဓာ၏ အရင်းခံအစဖြစ်သော ကာယဒဿက (ကာယပသာဒနှင့်တကွ ရုပ်မှုန့် ၁၀-ခု အပေါင်း) မိန်းမ ယောကျ်ားဟု ကွဲပြားခြင်း၏ အရင်းခံဖြစ်သော တာဝဒဿက (တာဝရုပ်နှင့်တကွ ရုပ်မှုန့် ၁၀-ခုအပေါင်း) စိတ်ဝိညာဉ်၏ တည်နေသော ရန် ဝတ္ထုဒဿက (ဝတ္ထုရုပ်မှုန့် ၁၀-ခုအပေါင်း) ဤသို့ကလာပ်မှုန့် ၃-စည်း၊

(ရုပ်မှုန့်၃၀)မျှသာစတည်၍ ရုပ်ဘက်ဆိုင်ရာ နောက်ထပ်တိုးသော ရုပ်မှုန့် ကလေးများပေါင်းမိကာ ခန္ဓာဟုထင်မြင်ရသော ရုပ်မှုန့် ရုပ်မွှား ရုပ် ကလာပ်မှုန့် အစုအဝေးမျှသာ ဖြစ်ချေသည်ဟု၎င်း။

ထိုရုပ်ကလာပ် ၃-စည်းမှ စတည်ချိန်ကပင် ရှေးကံကြောင့် ဉာဏ်ရှိသူ မရှိသူဟုခွဲခြားနိုင်သော ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်ဓာတ်သည် တွဲဘက် စေတသိက် များနှင့်အတူစတည်၍ ထိုစိတ်ချုပ်ပြီးနောက် ထိုကဲ့သို့သော စိတ်စေတသိက် အစုဟူသော နာမ်တရား အစဉ်အဆက်သာ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ပျက်နေ သည်ဟု၎င်း၊ ရုပ်ခန္ဓာ၏ သွားရပ် ထိုင်လျောင်း ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးပြောင်း မှသည် ထိုအရင်းခံ နာမ်တရားကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု၎င်း ရုပ်သေးစင် ပေါ်၌ မင်းသမီးမင်းသားအရုပ်သည် ကြိုးဆွဲသူက ပြုပြင်ပေးသောကြောင့် သွားရပ်ကခုန် ဗျာပါရရှိနေပုံကဲ့သို့ ဤရုပ်ခန္ဓာကိုယ်လည်း အတွင်းစိတ်၏ ပြုပြင်ပေးမှုကြောင့် သွားပုံ ရပ်ပုံ ထိုင်ပုံ လျောင်းပုံအားဖြင့် ဗျာပါရရှိနေ သကဲ့သို့ ထင်ရသည်ဟု၎င်း ဤသို့စသည်ဖြင့် နားလည်ကြရပါသည်။

ဤသို့သော နားလည်မှုနှင့်တကွ “ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူ့ငါးမရှိ၊ အသက် ကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ အတ္တကောင်မရှိ၊ ဤရုပ်နာမ်တို့၏ အရင်းခံဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံလည်း အဝိဇ္ဇာ တဏှာဟူသော အမှောင်ဓာတ် အစေး ဓာတ် အကူအညီမပါလျှင် ဤရုပ် ဤနာမ် ဤခန္ဓာကိုယ်ကို မစီမံနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အနည်းငယ်သာကျန်တော့သော အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကံ၏အစွမ်းကြောင့် (ဘုံဘဝ၏ ထိပ်ဆုံးဖြစ်သော) နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံ၌ ဖြစ်ရသောအခါ ရုပ်ခန္ဓာ မပါတော့ဘဲ စိတ်ဝိညာဉ် ကလေးတခုသာ (တွဲဘက် စေတသိက်များနှင့်အတူ) ပဋိသန္ဓေ စတည်၍ တဘဝလုံးလည်း စိတ်ဝိညာဉ်ကလေးတခုသာ ဆက်စပ် တည်နေတော့၏၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဤဘဝ၌ စီမံ လိုက်သောကံအရှိန်ကုန်သောအခါ အသစ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အဆက် မရှိတော့ဘဲ ရုပ်နာမ်ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ဟူသော သန္တိဓာတ် ဆက်စပ်ရစ်လေ တော့၏၊ ထိုသန္တိဓာတ်ကား မပျက်မစီး အမြဲလည်းတည်ရှိ၏ဟု အားရ ပါးရ နားလည်ကြရခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကျေးဇူးတော် ကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။

အဟော နော တဿ သုတတ္ထံ။ ။လောက၌ မည်သူမဆို ဆရာကောင်းကို ရှာလိုကြ၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ပင် ဘုရားဖြစ်တော်မမူမီက ဆရာကောင်းကို ရှာတော်မူခဲ့ပါသေး၏။ 'ထိုဆရာတို့၏ တရားဖြင့် အားမရသေးသောကြောင့်သာ ကိုယ်တော်တိုင်ဉာဏ်အထူးရအောင် ကြိုးစားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ဆရာကောင်းတို့အရေးမှာလည်း သေးငယ်သော ရှေးကံသည် လမ်းမှန်အောင် မညွှန်ပြနိုင်ပါ။ မိမိတို့ကား ပုဗ္ဗေစ ကတ ပုညတာ (အလွန်ကောင်းသော ရှေးကံ) သမ္ပတ္တိစက်က ဤဘဝမျိုးရအောင် တွန်းပို့လိုက်သောကြောင့် ထူးမြတ်သောတရားကို ဟောပြောတော်မူနိုင်သော ဆရာတို့၏ ဆရာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သားကောင်း သမီးကောင်းဖြစ်သည်မှာ အလွန်အလွန် ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ကောင်းပါပေသည်။ မှန်၏။ မိမိတို့သည် ယခုဘဝ၌ နေရာတိုင်းဝယ် စိတ်ကောင်းထားခြင်းမှ စ၍ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းသော အတ္တသမ္မာပဏိဓိစက် ခလုတ်ကို နှိပ်လိုက်ရုံမျှဖြင့် တဘဝလည်းမက နှစ်ဘဝလည်းမက နိဗ္ဗာန်ထိအောင် သမ္ပတ္တိစက် အဆက်ဆက် လည်နေမည်မှာ သေချာလှပါသည်။

အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏တရားတော်များသည် စိတ်ပါလက်ပါ ကြားနားသင်ယူ၍ ကြံစည် စဉ်းစားနေရုံမျှဖြင့် စိတ်ချမ်းသာမှုကို ပေးနိုင်သည်။ ထို့ထက်တိုးကာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ကြံစည်နေပါမူကား ရုပ်နာမ်ဓမ္မ အသစ်မလိုတော့ပဲ 'ဘဝဖန်ခါ သံသရာကြီးကို ငြီးငွေ့လောက်အောင် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကို ဆောင်နိုင်ပါသည်။ထို့ကြောင့် မြို့ရွာအူသံ မဆူညံဘဲ လူသံတိတ်ချိန်ဝယ် ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းသင်္ခမ်း ကလေး၌ လေအေးလေညှင်းတို့ တသင်းသင်းခတ်နေစဉ် ခန္ဓာကိုယ်တွင် ထင်ရှားရှိနေသော ရုပ်နာမ် ၂-ပါး၏ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ကြောင်းကျိုးမှီး၍ အသီးသီး ဖြစ်ပျက်နေဟန်ကို ရုပ်ဝိထိ နာမ်ဝိထိအစဉ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်သုံးသပ်သောအခါ မမြဲသော အနိစ္စသဘောကို၎င်း၊ အပျက်အပျက်တွေကို မြင်ရသောကြောင့် မကောင်းဒုက္ခ သင်္ခါရသဘောကို၎င်း၊ ဤခန္ဓာကိုယ်ကိုစိုးပိုင်သော အတ္တမရှိသောကြောင့်သာ (မပျက်စေလိုဘဲလျက်) ဖြစ်လေသမျှ ပျက်ရသည်ဟု အနုတ္တသဘောကို၎င်း တွေးတောကြံစည်၍ နေရသည်မှာ နိစ္စသုခဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အလျင် အမြန် မြင်ဘို့ အကြောင်း ဆုတမျိုးမျိုး တောင်းသူ

အတွက် အဆက်ဆက်ညာဏ်ပညာရင့်သူ အကြောင်းဖြစ်၍ အလွန်ကောင်းပါပေသည်။

အဘိဓမ္မ ဓမ္မာနာမ၊ သုဠဂမ္ဘီရ ဝိတ္ထတော။

တဿာ အဋ္ဌကထာဋီကာ၊ တာဒိဿာ သဒ္ဓအတ္ထတော။

အဘိဓမ္မဓမ္မာနာမ၊ ရုပ်နာမ် နှစ်ရပ် ပရမတ်ကို ဆတ်ဆတ်သိစေရာ အဘိဓမ္မာတရားတော်မည်သည်။ သုဠဂမ္ဘီရဝိတ္ထတော၊ အလွန်ခဲခက် အလွန်နက်၍ ဆက်ဆက်ခန့်ထယ် ပြန့်ကျယ်လှပေ၏။ တဿာ၊ ထိုအဘိဓမ္မာခေါ်ပါဠိတော်၏။ အဋ္ဌကထာဋီကာပိ၊ အနက် အဓိပ္ပါယ် အသွယ်သွယ်ကို ချယ်လှယ်ဖွင့်ပြ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းဋီကာတို့ သည်လည်း။ သဒ္ဓအတ္ထတော၊ သဒ္ဓါရုပ်တွေ ပုဒ်အနေနှင့် မသွေလိုက်လျော အနက်သဘော အားဖြင့်။ တာဒိဿာ၊ ထိုပါဠိနယ် ခန့်၍ကျယ်သဖြင့် မလွယ်မကူ အလားတူပင် ဖြစ်ကြပေကုန်သတည်း။

အဘိဓမ္မ ဓမ္မ။ ။ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်များသည် အလွန်နက်နဲ ခက်ခဲကြပေကုန်၏။ ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ ပဌမဆုံးတွေ့ရသော “ကုသလာဓမ္မာ အကုသလာဓမ္မာ အဗျာကတာဓမ္မာ” ဟူသော တရားတော်ကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ထိုပါဠိတော်ကို မိမိတို့ဘာသာ လို ပြန်ဆိုတတ်ရုံမျှဖြင့် မည်သည့်အဓိပ္ပါယ်ကိုမျှ မသိနိုင်ပါ။ ဤနည်းအားဖြင့် “ဟေတုပစ္စယော အာရမဏပစ္စယော” စသော ပဌာန်းပါဠိတော်တိုင်အောင် ဘာသာပြန်နိုင်ရုံဖြင့် သဘောသကန် အမှန်မသိရဘဲ ခက်ခဲနက်နဲပုံကို စဉ်းစား၍ကြည့်ကြပါ။

ထိုမျှလောက် နက်နဲရခြင်းမှာလည်း သတ္တဝါတို့၏မှတ်ထင်နေကျ ပြောဆိုနေကျဖြစ်သော “ပုဂ္ဂိုလ် သံတ္တဝါ သူ ငါ” စသော အယူအဆကို ထွင်းဖောက်၍ ရုပ်နာမ်ဟူသော အတွင်းရောက်အောင် ဟောပြောတော်မူခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအတွင်းသဘောကိုကား သတ္တဝါတို့သည် မှန်ကန်စွာ သိဘို့ကိုမဆိုထားဘိ အနုမတဂ္ဂသံသရာဝယ် အတော်ပညာရှိဖြစ်ရာ တဝဉ္စသော်မှ အမှန်းအတားမျှလောက်သာ သိနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုမျှလောက် နက်နဲ၍ခက်ခဲသောကြောင့်ပင် အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ

သား

အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

လေ့လာကြသော နိုင်ငံခြားသားအချို့တို့သည် အဘိဓမ္မာ၏ အနှစ်သာရကို မရနိုင်သည့်အတွက် အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို ဘုရားဟောမဟုတ်ဟုပင် ထင်မြင်ယူဆ၍ သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ လာသော အဘိဓမ္မာသဘောများကိုလည်း တသုတ်နှင့်တသုတ် ရှေ့နောက်မညီဟု ဝေဖန်ကြကုန်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓစန္ဒေ အနုပုဇ္ဈိ၊ ဗုဒ္ဓါဒိစ္စေ အနုဂ္ဂတေ။

တေသံ သဘာဝံ ဓမ္မာနံ၊ နာမမတ္ထံ နနာယတိ။

(ပရိဝါရ ပါဠိတော်)

အဋ္ဌကထာဋီကာ။ ။ “အတ္ထ (အဋ္ဌ) - ပါဠိတော်၏အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ကထာ - ဖွင့်ပြကြောင်းစကား” - ဟူသော ဤအဋ္ဌကထာလည်း ထိုသဘောတရားများကို ဖွင့်ပြရသောကြောင့် နက်နဲခက်ခဲရတော့မည်မှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို အဋ္ဌကထာ၏ မရှင်းသောအချက်များကို ထပ်ဆင့်၍ ဖွင့်ရသောဋီကာကား အဋ္ဌကထာထက်ပင် ခက်ခဲသကဲ့သို့ ထင်ရပါသည်။ ဤအဋ္ဌသာလိနီကိုဖွင့်ရသော မူလဋီကာမှာမူ ဝါကျအသုံးအနှုန်း ကျစ်လစ်လှသောကြောင့် ပို့ချသင့်ယူ၍အရေး၌ တာဝန်လေးလျက် ရှိကြရပါသည်။

ဆက်ပါဦးအံ့။ ။ “အဋ္ဌကထာ” ဟူရာ၌ ယခုအခါ သင်ယူနေရသော အဋ္ဌသာလိနီ စသောအဋ္ဌကထာတို့သည် မူရင်းမဟုတ်ကြပါ။ မူရင်းအဋ္ဌကထာမှာ အရှင်မဟာကဿပ စသောမထေရ်မြတ်တို့ ပဌမ သံဂါယနာတင်တော်မူစဉ်ကပင် ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ယခုပို့ချနေကြသောအဋ္ဌကထာကား ထိုကျယ်ဝန်းလှသော ရှေးအဋ္ဌကထာကြီးကို အကျဉ်းချုံး၍ အရှင်ဗုဒ္ဓသောသစိရင်အပ်သော အဋ္ဌကထာဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့အကျဉ်းချုံး၍စီရင်စေကာမူ လိုရင်းဖြစ်သော အဖွင့်တို့ကိုကား အရှင်ဗုဒ္ဓသောသသည် မပြုပြင်ပါ။ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ထုံးစံအတိုင်း မိမိတို့လက်လှမ်းမှီရာ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာ ဝတ္ထုတို့ကိုသာ ထည့်သွင်းထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကုသလသဒ္ဓါ၏ အနုဝဇ္ဇသုခဝိပါက ဟူသောအဖွင့် ဓမ္မသဒ္ဓါ၏ နိဿတ္တနိဇ္ဇိဝ ဟူသောအဖွင့် ဤသို့စသောအဖွင့်များသည် ရှေးအဋ္ဌကထာကြီးမှပင် ပါဝင်ပြီးအဖွင့်များဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုအဖွင့်များ၏ ခက်ခဲနက်နဲ

ပုံကို ဘာသာပြန်ရုံဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သဘောအမှန်ကို နားမလည်ခြင်းဖြင့် စဉ်းစားကြပါလေ။ ထိုသို့နားမလည်နိုင်သောကြောင့်ပင် အဆက်ဆက် ဆရာ သမားကောင်းတို့အထံသို့ နည်းခံ၍မသင်ယူဘဲ မိမိဘာသာလေ့လာသူတို့က အဘိဓမ္မာသဘောတို့ကို ဘုရားဟောမဟုတ်ဟု စွပ်စွဲခြင်း၊ မည်သည့်တရား နှင့် မည်သည့်တရားသည် ဆန့်ကျင်၏ဟု ဝေဖန်ခြင်းမှာ သူတို့၏အသိဉာဏ်ကို ဖွင့်လှစ်ဖော်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤမြန်မာနိုင်ငံ၌ကား ဆရာအစဉ်အဆက်ပင် နေ့အခါ၌ အဘိဓမ္မာ သင်္ဂြိုဟ် စသော အခြေခံအဘိဓမ္မာကိုပို့ချ၍ ညဉ့်အခါ၌ သရုပ်ခွဲပေးခြင်း ဖဿ စသည်တို့၏ သဘောကိုပြောပြခြင်းဖြင့်၎င်း၊ မာတိကာအရကောက် စသော ညဝါတို့ကို ရုပ်ဝိထိ နာမ်ဝိထိနှင့် တကွ ပဋ္ဌာန်းအရကောက် တိုင် အောင် ပို့ချပေးခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အဘိဓမ္မာပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာ တို့ကို ပို့ချပေးခြင်းဖြင့်၎င်း အဆင့်ဆင့် အဘိဓမ္မာတို့ကို နားလည်စေကြပါ သည်။ ထိုသို့ အပြည့်အစုံသင်ယူမှသာ အဘိဓမ္မာ၏အရသာကို ကောင်းစွာ သုံးစွဲရသဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူ ငါ မရှိ၊ ရုပ်နာမ်တို့သာ မိမိသဘောကို ဆောင်၍နေကြကြောင်းကို နားလည်နိုင်ပါသည်။

တသ္မာ တာ ဝါစယန္တေန၊ ဂုရုနံ နယနိဿိတာ။

တာသံပိ ယုဂဋ္ဌာ ဗျာချာ၊ ဘာသာဋီကာ ကတာ မယာ။

တသ္မာ၊ ထိုသို့ဆိုင်ရာ အဘိဓမ္မာ၏ လွန်စွာခက်ခဲ နက်နဲကျယ်ဝန်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မယာ၊ သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်း၍နေရာ ဤခန္ဓာသည်။ တာ၊ ပါဠိတော်ပါ အဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာမလပ် တရားမြတ် တို့ကို။ ဝါစယန္တေန၊ ဆရာတို့ထုံး နေ့စဉ်သုံးလျက် နှလုံးသန့်ရှင်း ပို့ချရင်းပင်။ ဂုရုနံ၊ ကျောက်ထီးတန္တု သဏ္ဌာန်ပြုဘို့ ဗိုလ်လူထိပ်ထား ရှေးရှေးဆရာတော် ဘုရားတို့၏။ နယနိဿိတာ၊ အနုမဇ္ဈ ငဏ္ဍိစနှင့် ရှုဘယ်နိဿယည်း နည်းစုံမှီး သော။ တာသံပိ၊ အဘိဓမ္မာ ဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာမူလ ထိုနှစ်ဝတို့၏လည်း။ ယုဂဋ္ဌာ ဗျာချာ၊ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် စုံအဖွင့်ဖြစ်သော။ ဘာသာဋီကာ၊ အမိမြန်မာ ကိုယ့်ဘာသာဖြင့် ဋီကာဖွင့်နည်း နိဿယည်းကို။ ကတာ၊ နောင် လာ နောက်သား အကျိုးများဘို့ ကြိုးစားတီထွင် စီရင်အပ်ပါသတည်း။

ဘာသာဋီကာ။ ။မိမိသည် ကျေးဇူးရှင်များ၏ထုံးစံအတိုင်း ပါဠိဟော အဋ္ဌကထာ (အဘိဓမ္မာအတွက် မူလဋီကာကိုပါ) တွဲဘက်ပို့ချသောအခါ နောက်ထပ်တဖန်ပြန်၍ ပို့ချနိုင်လောက်အောင် အသက်အရွယ် မကျန်တော့ ရကား ချနက် နိဿယည်းနှင့် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ဘာသာဋီကာအဖြစ်ဖြင့် ကျန်ရစ်အောင် စီစဉ်လေ့ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာမူလဋီကာတို့ကို တွဲဘက် ပို့ချသောအခါလည်း ထို နည်းအတိုင်းပင် စီစဉ်ရပါသည်။

စီစဉ်ပုံ။ ။ထိုသို့စီစဉ်ရာ၌ အနုဋီကာ မရုဋီကာ ယောဇနာနှင့် ပြည်ဆရာ တော်၏နိဿယ မြို့ပြင်ပြီး ဂဏ္ဍိတို့ကိုပါ အချိန်ရသမျှကြည့်၍၎င်း၊ ပို့ချစဉ် စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဖတ်စေ၍၎င်း စီစဉ်ပါသည်။ ထိုမျှလောက် ကြိုးကြိုးစားစား ပို့ချပြီးနောက် ရိုက်နှိပ်ချိန်မရောက်သေးမီ အထပ်ထပ်ကြည့်ရှုကာ ရိုက်နှိပ် ချိန်မှာလည်း ကိုယ်တိုင်ကြည့်ရှု၍ စာချဘုန်းကြီးများကိုလည်း ကြည့်ရှုပြင် ဆင်စေပါသည်။ ထိုမျှလောက် ကြိုးစားပါသော်လည်း အမှားအယွင်းကား ကင်းလောက်ပြီဟု ဝန်မခံနိုင်ပါ။ အလွန်နက်နဲသော ကျမ်းစာဝယ် မိမိ၏ မထောက်မှီခြင်း အမှတ်တမဲ့ဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ချွတ်ယွင်းချက်ကား ရှိပါ လိမ့်ဦးမည်။ ထိုချွတ်ယွင်းချက်များအတွက် ပြင်ဆင်၍ ရှုစားကြပါရန် ခွင့် ပန်ပါသည်။

ယဒိဉတ္တံ အယုတ္တတ္ထံ၊ ပမာဒေန ဘမေနဝါ။

ဝစော မယာ ဒယာဝန္တော၊ သန္တော သံသောဓယန္တု တံ။

ရည်ရွယ်ချက်။ ။အဘိဓမ္မာကိုပို့ချသော ဆရာသည် အဋ္ဌကထာကိုသာ အဓိပ္ပာယ်ပြောခြင်းထက် အဋ္ဌကထာဖွင့်ချက်ကိုပါ ပါဠိတော်၌ သွင်း၍ ပြောခြင်းက သာ၍နားလည်စေနိုင်သောကြောင့် ပါဠိတော်ကိုပါ တွဲဘက် ပို့ချသင့်ပါသည်။ အဋ္ဌကထာ၏ အဓိပ္ပာယ်များလည်း မူလဋီကာ၌ များစွာ ပါဝင်နေရကား မူလဋီကာမပါဘဲ အနက်အဓိပ္ပာယ်ပြောခြင်းထက် မူလဋီကာ ကို တွဲဘက်ပို့ချ၍ အဓိပ္ပာယ်ပြောခြင်းက သာ၍ရှင်းလင်းစေပါသည်။

အနက်ဉာဏ် အတော်အတန်ရှိပြီး ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မူလဋီကာကို ဆိုနိုင် လောက်ပါသည်။ မူလဋီကာကို အနက်ထင်အောင် လေ့လာပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်

သည် ဝိနည်း သုတ္တန် ဋီကာတို့ကို ကြည့်ရှု၍ ရန် ဝန်မလေးတော့ပါ။ ထိုသို့ အကျိုးများလှသည့်အတွက် တွဲဘက် မို့ချစေလို သင်ယူစေလိုသောကြောင့် စာတအုပ်ထည်းငယ် အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၏နောက်၌ မူလဋီကာ နိဿယ အဓိပ္ပာယ်ကိုပါ တွဲဘက် စီစဉ်တားပါသည်။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

သာသနာသက္ကရာဇ်- ၂၅၀၈၊

ကောဇာသက္ကရာဇ်-၁၃၂၆။

ဘာသာဋီကာ နိဂုံး

ကျမ်းပြီးပုံ။ ။ ဓမ္မသင်္ဂဏီပဋိတော်နှင့်တကွ ဤအဋ္ဌကထာမူလဋီကာတို့ကို ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာပို့ချ၍ အပြီး၌ ဆက်လက်၍ ပို့ချခဲ့ရာ ၄-နှစ်ခန့်ကြာမှ ပြီးစီးပါသည်။ ပို့ချစဉ်အခါဝယ် ဝီရိယသန်သန်ဖြင့် မှန်မှန် နေ့စဉ်ပို့ချ၍ ကာယသုခ မရခဲ့သော်လည်း “သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်းရ ပေပြီ၊ ထမ်းနိုင်ပေသည်” ဟု တွေးကာ အေးဆေးချမ်းမြေ့ စိတ္တသုခကို ရခဲ့ပါ သည်။ ရည်ရွယ်သလောက် ပြီးမြောက်ချိန်၌ကား ပီတိအစွမ်းကြောင့် ပဏီတ ရုပ်စတု တကိုယ်လုံးဖြန်းကာ ကာယသုခသည်း ရပြန်ပါသည်။

သိဇ္ဈိတ္ထ ဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဝဏ္ဏနာ သဟဋီကာယ၊ အဋ္ဌသာလိနိယာ သုဘာ။

သဟဋီကာယ၊ ဆရာဆရာ မြဲပို့ချသည့် မူလမည်သာ ကျမ်းဋီကာနှင့် တကွဖြစ်သော။ အဋ္ဌသာလိနိယာ၊ အဋ္ဌသာလိနီ ကိုယ့်နာမည်ဖြင့် နှစ်ဆိ ပြည့်စွာ အဋ္ဌကထာ၏။ ဝဏ္ဏနာ၊ နိဿယအဓိပ္ပာယ် စုံအောင်ခြယ်၍ အရွယ် သင့်တန် အဖွင့်မှန်ဖြစ်သော။ သုဘာ၊ သဒ္ဒါမပျက် မြန်မာနက်ကြောင့် နှစ်သက်စဘွယ် လွန်တင့်တယ်သော။ ဒေသဘာသာယ၊ တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ၊ တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခံခံစီရင် တည်ကြည်စွာ ဖွင့်ပြအပ်သော။ ဘာသာဋီကာ၊ ဘာသာဋီကာ အမည်သာ သည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္ထဘော၊ ထောင့်သုံးရာ လွန် နှစ်ဆယ်ခွန်ဝယ် လက္ခယကာချဉ်း တော်သလင်းသက် ဆဲသုံးရက်၌ နှစ်သက်ရွှင်ကြည် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။

သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမှိ မကတညုတံ။

ယေသံထေရာနံ၊ အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင် ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော၊ အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက် အပ်သော။ အဟံ၊ ငါသည်။ သိက္ခိတော၊ ရေးနည်းသားနည်း ပို့ချနည်း၌ သိပ်သည်းသေသပ် သင်အပ်သောအတတ်ရှိသည် ဖြစ်၍။ ဂန္ထကာရေပိ၊

ခုခေတ်နောက်သား အကျိုးများသို့ ရေးသားကြိုးကုတ် ကျမ်းပြုခြင်းအလုပ် ခွဲလည်း။ ပကတညုတ်၊ သဘောသကန် ရှေးထုံးစံကို အမှန်သိမြင် ကျမ်းကျင် သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တော အမှီ၊ ခေတ်အလျောက် လေးစားလောက်အောင် မဖောက်မသွေ ရောက်ရပေ၏။ တေသံထေရာနံ၊ ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်အင် ကြီးမား ထို ဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပူဇယာမိ၊ ကျမ်းစာရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါသတည်း။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာ နာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စတုစက္ကံ၊ သမ္ပတ္တိစက် ၄-ချက်စုပေါင်း စက်ခေါင်း ၄-ခုလည်း ပါရှိထ သော။ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊ ရန်ပေါင်းခွင်းဖြ့် ငါးဦးဗိုလ်တို့ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ် အုပ်ချုပ်အပ်ထသော။ ယာနံ၊ အသွားလျင်လျင် အများတင်လည်း အား အင်ခိုင်ပြီး မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယာဉ်ပျံတော်ကြီးကို။ ဝတ္တိယာန၊ မတိမ်း မစောင်း လည်စေကြောင်းဖြင့် ကောင်းစွာအစဉ် မောင်းကာနှင်၍။ အမတံ ပါရံ၊ ဤဘက်မှာနေ အားလုံးသေလျက် ဟိုပြေရောက်မှ ဘေးကင်းရမည့် အမတခေါ် နေပြည်တော်သို့။ ယာနာယ၊ ကိလေသာဟူ ရန်သူပစ်ဖောက် ဗုံးအမြောက်တို့ မကြောက်မနား အရောက်သွားခြင်းငှာ။ ပုရိသကာရိယံ၊ ယောက်ျားမှန်က ပြုရဲရမည့် ကမ္ဘာ့လက်ရိုး လုံ့လမျိုးကို။ ကဿံ၊ ငါးဦး ဗိုလ်ချုပ် အဖော်လုပ်၍ မဆုတ်ရစေ ပြုလုပ်ပေအံ့သတည်း။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၏ ကောက်နုတ်ချက် နိဿယ

တိုက်တွန်းချက်။ ။“အဋ္ဌကထာ”ဆိုသည်မှာ “ပါဠိတော်၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ပြသော ကျမ်းစာဖြစ်သည်”ဟု စာသင် စာချပုဂ္ဂိုလ်အများ ပင် နားလည်ပြီးဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရင်းခံပါဠိတော်၏ ဟော တော်မူလိုအပ်သော အချက်အလက်များကို နားလည်ဘို့ရန် အဋ္ဌကထာကို သင်ယူရကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ သို့ဖြစ်လျှင်“ပါဠိတော်ကို မသင်မချဘဲ အဋ္ဌကထာကိုသာ သင်ပြပို့ချခြင်းသည် အစစ်အမှန်သဘာဝ ဟုတ်ပါ၏ လော”ဟုတွေးတောစရာ ဖြစ်လာပါသည်။

ထို့ကြောင့် တပည့်တော်များ၏ ကျေးဇူးတော်ရှင် ပခုက္ကူ ဆရာတော်များသည် မည်သည့်အဋ္ဌကထာမဆို ပို့ချသောအခါ ပါဠိတော်ကို ပဓာနထား၍ ပို့ချလေ့ရှိကြပါသည်။ ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၏ အဋ္ဌကထာကို၎င်း၊ မူလဋီကာကို၎င်း တလဲစီဆိုရသော တပည့်တော်သည် နေ့စဉ်နေ့စဉ် ပါဠိတော်ဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အထပ်ထပ် ပါဠိတော်ဆိုသံကို နားလျှံအောင် ကြားခဲ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၏ ကောက်နုတ်ချက် နိဿယကို ဤဘာသာဋီကာ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်းလိုက်ရသည်မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ပူဇော်ရာရောက်သည့်အပြင် ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်များကိုလည်း ကျေးဇူးဆပ်ရာ ရောက်သောကြောင့် အလွန်ကျေနပ် ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် အမြန်ရေးသား၍ ထည့်သွင်းလိုက်ရပါသည်။ သဘာဝအစစ်ကို လိုက်လိုသော စာချစာသင် အရှင်များလည်း ကြိုးစား၍ ပို့ချကြပါရန် တိုက်တွန်းတောင်းပန်ပါသည်။

တပည့်တော်တို့ ပရိယတ္တိသာသနာ့ဝန်ဆောင်များသည် တကယ့်ကို စိတ်ပါလက်ပါ ဆောင်နေရင်းပင် ပဋိပတ်သာသနာတော်ကိုလည်း ဆောင်လိုသောစိတ်များ ပြင်းပြလောက်အောင် တရားတော်က နေ့စဉ်နှိုးဆော်၍နေပါသောကြောင့် မကြာမီ ပဋိပတ္တိသာသနာ့ဝန်ဆောင်များလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်နိုင်သည်အထိ ကြိုးစားမိလျှင်ကား ဂတိကောင်းဘို့မျှမက မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သည်ပင် ဟတ္ထဂတ ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။

သယံဗုဒ္ဓေါ သဗ္ဗောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။

အဟောနော တဿ သုတတ္ထံ၊ အဟောနော ဓမ္မစိန္တနံ။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၁၃၃၁၊

တပေါင်းလ။

သမ္မောဟဝိနောဒနီဘာသာဋီကာ
အခြေခံနိဒါန်း

ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ ဓမ္မေ၊ သင်္ဂဏေတွာန သဗ္ဗသော။
ဝိဘင်္ဂကောဝိဒေါ နာထော၊ ဝိဘင်္ဂံယံ ဝိဘာဇယံ။
တဿာပိ ဋ္ဌကထံ ဋီကံ၊ ဝိဘာ ဇေဿာမိ သာဓုကံ။

ဝိဘင်္ဂကောဝိဒေါ၊ အကျဉ်းအတန်တန် ကျယ်ဝေဘန်သို့ ရွှေ့ဉာဏ်
မြော်မြင် ကျွမ်းကျင်တော်မူသော။ နာထော၊ လူ့ပြည်နတ်ရပ် လောက
ဓာတ်ဝယ် နတ်နတ်ထွဋ်ထား မြတ်ဘုရားသည်။ ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ
ရေတွက်ပြသဖြင့် ဓမ္မသင်္ဂဏိဓေါ ပါဠိတော်၌။ ဓမ္မေ၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး ဓာတ်
တရားတို့ကို။ သဗ္ဗသော၊ အသင်္ခါ နိဗ္ဗာနတိုင် ဆိုင်ဆိုင်ဥသုအားလုံးစုံအောင်။
သင်္ဂဏေတွာန၊ အကျဉ်းအကျယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် ခြယ်လှယ်ကျန ရေတွက်
ပြတော်မူပြီး၍။ ယံဝိဘင်္ဂံ၊ ခန္ဓာအာယတန စသည်များပြား ဆယ်ရှစ်ပါးဟု
ခွဲခြားသင့်လျော် အကြင်ဝိဘင်းတရားတော်ကို။ ဝိဘာဇယံ၊ သုတ္တန်ဘိဓမ္မာ
ပဉ္စာပုစ္ဆက နည်းစုံပြ၍ ကျနသိရန် ဝေဘန်ဟောပြတော်မူပြီ။ တဿအပိ၊
သိဘွယ်အလီလီ နှစ်အဆီကို စုံညီခွဲခြမ်း ကျမ်းဝိဘင်းခေါ် ထိုတရားတော်
၏လည်း။ အဋ္ဌကထံ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ် ကျဉ်းအကျယ်ကို အလွယ်ပြရာ
သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာကို၎င်း။ ဋီကံ၊ အဋ္ဌကထာတွင် လိုအံ့ထင်သော်
အစဉ်ဖွင့်ရာ မူလဋီကာကို၎င်း။ သာဓုကံ၊ နှောင်းခေတ်သောတု မှီငြမ်းပြုဘို့
ရှုတိုင်းကောင်းစွာ လွန်သေချာအောင်။ ဝိဘာဇေဿာမိ၊ နိဿယည်း
အဓိပ္ပါယ် စုံအောင်ခြယ်လျက် သိလွယ်စေရန် ဝေဘန်ပါအံ့သတည်း။

တရားတော်၏ ဝိမုတ္တိရသ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များကို အဆီ
ညှစ်၍ အနှစ်ထုတ်သောအခါ နောက်ဆုံး၌ ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်သော
အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော ဝိမုတ္တိအရသာရှိကြသည်သာ ဖြစ်၏။ (ဝိမုတ္တိ၊ ကိလေ
သာတို့မှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်) မှန်၏။

ဝိနည်း။ ။ ဝိနည်းတရားတော်သည် ထိုတရားတော်အတိုင်း သိလသိက္ခာ
ကို အပြည့်အဝ ဖြည့်ကျင့်နေသောပုဂ္ဂိုလ်အား သိလသိက္ခာမှတက်၍ သမာဓိ
ပညာဘက်သို့ ရောက်သောအခါ ဝိမုတ္တိအရသာကို ပေးစွမ်းနိုင်၏။

သုတ္တန်။ ။ သုတ္တန်တရားတော်သည်ကား တရားဦးအစ ဓမ္မစကြာတုန်းကပင် တဆယ့်ရှစ်ကုဋေသော ဝေနေယျတို့အား ဝိမုတ္တိအရသာကို ပေးတော်မူခဲ့ပြီ။

အဘိဓမ္မာ။ ။ အဘိဓမ္မာတရားတော်သည်လည်း ရုပ်နာမ် ၂-ရပ် ပရမတ်ကို တပ်အပ်ထင်ထင် သိမြင်စေနိုင်ရကား “ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူငါးမရှိ” ဟု ထိထိမိမိသိနိုင်သောအခါ အနတ္တာနုပဿနာ ဘာဝနာအစွမ်းဖြင့် အလွယ်တကူ ဝိမုတ္တိအရသာကို ခံယူစေနိုင်၏။ ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များသည် တရားတော်ကို လိုက်နာသူတိုင်းအား ဝိမုတ္တိအရသာကို ခံစားစေနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိရှိတော်မူကြသည်သာ ဖြစ်ကြပေသည်။

ဝိဘင်းပါဠိတော်။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဘိဓမ္မာတရားတော်တို့တွင် ဤဝိဘင်းပါဠိတော်သည် တရားသိဘွယ် အသွယ်သွယ်ကို နည်းမျိုးစုံခြယ်လှယ်၍ သိလွယ်အောင် ဟောပြောရာဒေသနာတော် ဖြစ်၏။ မှန်၏။ ဤ ဝိဘင်းပါဠိတော်ဝယ် ခန္ဓဝိဘင်း အာယတနဝိဘင်း စသောအားဖြင့် တဆယ့်ရှစ်ရပ်ရှိသောကြောင့် သိဘွယ်တွေများလှ၏။ ဝိဘင်းတရပ်တရပ်တွင်လည်း သုတ္တန်ပါဠိတော်များ၌ ဟောတော်မူပုံနည်းအားဖြင့် သုတ္တန္တဘာဇနီယ နည်းကိုလည်း ဟောတော်မူ၏။ အဘိဓမ္မာသဘော သက်သက်အားဖြင့် အဘိဓမ္မာဘာဇနီယနည်းကိုလည်း ဟောတော်မူ၏။ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော တရားတော်များကို ပြဿနာမေးသောအားဖြင့် ပဉ္စပုစ္ဆကနည်းကိုလည်း ဟောတော်မူပါသည်။

ဆရာအဆက်ဆက်နှစ်သက်ပုံ။ ။ ထို့ကြောင့် သိလိုသောဆန္ဒဖြင့် သေချာစွာ သင်ယူလျှင် မသိနိုင်စရာမရှိလောက်အောင် ရှင်းလင်းတော်မူရကား ရှေးဆရာတော်အဆက်ဆက်တို့ နှစ်သက်ကြည်ညိုစွာ လေ့လာတော်မူခဲ့ကြဟန်တူပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏ ကျေးဇူးရင်ဖြစ်တော်မူသော မြောင်းမြဆရာတော်ဘုရားသည် ဝိဘင်းပါဠိတော်နှင့် သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ မူလဋီကာကို ပို့ချရင်းရေးနေပါကြောင်း လျှောက်သောအခါ အားရတော်မူလှ၍ “ကောင်းတာပေါ့ အလွန်ပြည့်စုံတဲ့ကျမ်းဘဲ” ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။ မိမိလည်း ပခုက္ကူမဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီး၌ စာဆိုစဉ်က ဤဝိဘင်းပါဠိတော်

၏ အဋ္ဌကထာအဖွင့် မူလဋီကာကို ကွယ်လွန်တော်မူပြီးသော မဟာရဋ္ဌဂုရု ဆရာတော်၏အထံ၌ ရှေးဦးစွာ စ၍ဆိုခဲ့ရပါသည်။

ခန္ဓဝိဘင်း။ ။ ခန္ဓာ ၅-ပါး၏ အကြောင်းအရာကို အကျယ်ဝေဘန်ရာ ဒေသနာတော်ဖြစ်၏။ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးတွင် ရုပ်တရားအားလုံးကို “ရူပက္ခန္ဓာ” ဟု တပါးတည်းသာ ပြတော်မူ၍ နာမ်တရားကို ဝေဒနာက္ခန္ဓာ စသည်ဖြင့် ၄-ပါးခွဲကာ ပြတော်မူသောကြောင့် နာမ်တရား၌ တွေ့ဝေကြသော နာမ သမ္ပုဋ္ဌ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အသိဉာဏ်ရှင်းလင်းစေနိုင်သော တရား တော်ဖြစ်သည်။

အာယတနဝိဘင်း။ ။ အာယတနာ ၂-ပါး၏အကြောင်းအရာကိုအကျယ် ဝေဘန်ရာ ဒေသနာတော်ဖြစ်၏။ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးတွင် ရုပ်တရားကို အာယတန တဆယ့်တပါးနှင့် တဝက်သာခွဲပြ၍ နာမ်တရားအားလုံးကို အာယတန တပါးနှင့် တဝက်သာခွဲပြသောကြောင့် ရုပ်တရား၌တွေ့ဝေသော ရူပသမ္ပုဋ္ဌ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အသိဉာဏ် ရှင်းလင်းစေနိုင်သော တရားတော် ဖြစ်သည်။

ဤ အာယတနဝိဘင်း၌ “စက္ခု အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ” စသည်ဖြင့် အာယတန ၁၂-ပါးလုံးကို ရှုဘို့ရာ ဝိပဿနာဘာဝနာကိုလည်း ဟောပြတော်မူ၏။ “အသင်္ခတဓာတု” စသည်ဖြင့် အသင်္ခတဓာတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ဟောပြတော်မူ၏။ အဋ္ဌကထာ၌လည်း နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်၍ အယူ အမျိုးမျိုးကို ပြပြီးလျှင် အမှန်ရှိနေသောနိဗ္ဗာန်ကို နောက်ဆုံး၌ ပြတော် မူသည်။

ဓာတုဝိဘင်း။ ။ ဓာတ် ၁၀-ပါး၏အကြောင်းအရာကို အကျယ်ဝေဘန်ရာ ဒေသနာတော်ဖြစ်၏။ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးတွင်ရုပ်ကို ဓာတ် ၁၀-ပါးနှင့်တပါးဝက် ခွဲပြတော်မူ၍ နာမ်ကိုဓာတ် ၇-ပါးနှင့် တပါးဝက်ခွဲပြတော်မူသောကြောင့် ရုပ်နာမ် ၂-ပါး၌ တွေ့ဝေသော နာမရူပသမ္ပုဋ္ဌ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အသိဉာဏ်ရှင်းလင်းစေနိုင်သော တရားတော်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြအပ် ပြီးသော ဝိဘင်း ၃-ရပ်တွင် တရပ်ရပ်ကိုမဟောလျှင် မပြည့်စုံသောကြောင့် ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ဝိဘင်း ၃-ရပ်ဖြင့် ခွဲခြားဝေဘန်တော်မူကာ ယောဂီ အားလုံး၏ စိတ်နှလုံးကို ရှင်ပျိုးကျေနပ်စေတော်မူပါသည်။

သစ္စဝိဘင်း။ ။ ခန္ဓာ အာယတနဓာတ်တို့ကို အကျယ်ဝေတန်၍ပြီးသော အခါ ထိုတရားတို့၌ စူးစိုက်သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရုပ်နာမ် တို့၌ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူငါ့ မရှိကြောင်းကို၎င်း၊ အသက် ဇီဝ အတ္တ အကောင် မဟုတ်ကြောင်းကို၎င်း၊ ကောင်းကောင်း သိမြင်နိုင်ကြပြီ၊ ထို့ကြောင့် ထို ဝိဘင်း ၃-ရပ် အပြီးတွင် အရိယာဖြစ်အောင် ဆောင် နိုင် သော ကြောင့် “အရိယသစ္စ” ဟု ထင်ရှားသော သစ္စာ ၄-ပါး တရားတော်ကို ဟောပြတော် မူသည်။ ဟောတော်မူပုံကား-

ဒုက္ခ-သမုဒယ။ ။ ထိုသစ္စာ ၄-ပါးတွင် လောကီ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာအစ၌ ငါဟုစွဲလမ်း ထိတ်လန့်သော သံဝေဂဉာဏ်ကိုရစေခြင်းငှာ “ဇာတိပိဒုက္ခာ ဇရာပိဒုက္ခာ” စသည်ဖြင့်၎င်း၊ “ဥဒယဗ္ဗယ ပဋိပိဋနဋ္ဌေန ဒုက္ခာ-အဖြစ်အပျက် ဒဏ်ကို အမြဲခံနေရသော သင်္ခါရဒုက္ခချည်း ဖြစ်သည်” ဟု၎င်း၊ ဒုက္ခသစ္စာကို စသည်၍ ဟောတော်မူ၏။ ဤ ဒုက္ခတွေကို မိမိခံနေရမည်မှာ မည်သူကမျှ ပြုလုပ်သောကြောင့်မဟုတ် မိမိ၏ တဏှာကြောင့်သာ ခံနေရသည်ဟု နား လည်၍ တဏှာကိုပယ်သတ်၍ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာကို ဒုတိယ ဟောတော်မူသည်။ (ဤသစ္စာ ၂-ပါးကား လောကီသစ္စာတည်း။)

နိရောဓ-မဂ္ဂ။ ။ တဏှာသမုဒယကြောင့် ဒုက္ခတွေဖြစ်ရ၊ ဒုက္ခဖြစ်ရသော ကြောင့် သုခကိုတောင့်တသော တဏှာသမုဒယဖြစ်ရ၊ သုခကလေးကိုရသော အခါ သုခကြီးကိုလိုချင်သော တဏှာသမုဒယဖြစ်ရပြန်၊ ထို့ကြောင့် တဏှာ သမုဒယကြီးလေဒုက္ခကြီးလေ၊ ဤသို့အားဖြင့် ဒုက္ခတွေကိုသာမြင်ရ၍ ငြီးငွေ့ သောစိတ်သားဖြင့် အားငယ်နေကြသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သက်သာရာ ရစေခြင်းငှာ ဒုက္ခကုန်ဆုံးရာ နိရောဓသစ္စာကို တတိယမြောက် ဟောပြတော် မူပါသည်။ ထိုနိရောဓသစ္စာကို ကြားရ၍ နိရောဓကိုသိဘို့ရန် အားသန်နေကြ သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အား “ဤလမ်းကိုတက် ဤမက်ကိုပွားကြလော့၊ ဤ လမ်း၌ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝဟူသော ချောမွေ့သောသီလ စခန်းလည်းရှိ၏၊ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဟူသော တည်ငြိမ် သော သမာဓိစခန်းလည်းရှိ၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဟူသော နှည့်သော ပညာစခန်းလည်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့်ဤလမ်းစလျှင်စချင်း အကောင်းကိုချည်း

တွေ့ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤလမ်းကိုတက်၍ ဤမင်ကို တိုးပွားစေလျှင် ကေန့်မုချ ဒုက္ခကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာကို တွေ့ရလိမ့်မည်”ဟု မိန့်တော်မူသည့်အလား ၄-ပါးမြောက်တွင် မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ မဂ္ဂသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ဤသစ္စာ ၂-ပါးကား လောကုတ္တရာသစ္စာတည်း။)

ဆောင်။ ။လောကီဘုံဝယ် သာယာဘွယ်ဟု တာတယ်လေငြား ဝေနေများကို တရားသံဝေ ရပစေဟု ထွေထွေဒုက္ခ ဦးစွာပြ၏။ ဒုက္ခသောင်းပြောင်း ဆင်းရဲ ပေါင်းလည်း အကြောင်းမဲ့စွာ မဖြစ်ရာရှင် မဟာဗြဟ္မာ့ ထာဝရဟု ဘုရားတောင်း မဖန်ဆင်းတည်း။ ထန်ပြင်းသောသွမ်း တဏှာစွမ်းကြောင့် ဘုံရမ်းဘတာ ဖြစ်ကြရာဟော သမုဒယောတဲ့၊ သုံးလောကတွင် ဒုက္ခထင်၍ လွတ်ခွင့်ထွက်ရာ ရတက်ဖြာသော် သက်သာစေရန် အနေဖန်လျက် ခေမံနိရောဓ သုံးကြိမ်ပြ၏။ နိဗ္ဗာန်နန်း ရောက်ဘို့မှန်းက ဤလမ်းဖြင့်တက် ဤမင်ကိုပွား မိန့်သည့်လားသို့ လေးပါးမြောက်ထင် မင်လမ်းထွင်သည် ဟောစဉ်လက်ရိုး ဆူဆူတည်း။

ဣန္ဒြိယဝိဘင်း။ ။တိုင်းပြည် တပြည်၌ အမတ်ကြီးတို့သည် မိမိဆိုင်ရာ ကိစ္စဝယ် လက်အောက်ငယ်သားတို့ကို မိမိအလိုသို့ လိုက်စေနိုင်ကြသကဲ့သို့ ထို့အတူ မိမိဆိုင်ရာလက္ခဏာဝယ် အတူဖြစ်ဘက်တရားတို့ကိုမိမိအလိုသို့လိုက် စေနိုင်လောက်အောင်အစိုးရသောသတ္တိကိုဣန္ဒြိယ(ဣန္ဒြေ)ဟုခေါ်၏။ဥပမာ စက္ခုပသာဒသည် ရူပါရုံကိုမြင်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ အတူဖြစ်ဘက် တရားတို့ကို ထိုမြင်ခြင်းကိစ္စ၌ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါစေနိုင်လောက်အောင် မြင်ခြင်း ကိစ္စဝယ် အစိုးရသောသတ္တိ ရှိသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ရူပါရုံကိုမြင်ရာ၌ စက္ခုဇ္ဈေ စွမ်းလျှင်စွမ်းသလောက် စက္ခုဇ္ဈေအားသေးလျှင် အားသေးသည့် အလိုက်သာ စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် စေတသိက်တို့က မြင်နိုင်ကြသည်။ ဤဣန္ဒြိယ သတ္တိသည် တရားတိုင်း၌မရှိ၊ စက္ခုပသာဒစသောရုပ်တရား စိတ်သဒ္ဓါစသော နာမ်တရားတချို့၌သာ ရှိ၏။ ဤသို့ ဣန္ဒြိယသတ္တိရှိသော တရားတို့ကိုသာ ထုတ်ပြတော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ဉာဏ်တော်ကို မှန်းမျှော်ကြည်ညိုရသော အခါ မိမိကိုယ်ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာဝကဖြစ်ရသည့်အတွက် အလွန်နှစ်သက်

တက်ကြွသော ပီတိပဿဒ္ဓိ သဒ္ဓါ ပညာစသော တရားတော်များ တိုး၍တိုး၍ လာနိုင်ပါသည်။

သယံဗုဒ္ဓေါ သမ္မောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။

အဟော နော ဓာယ သုတတ္ထံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယောဇိနော၊ ပါရမီတော်အား စွမ်းပကားဖြင့် ငါးပါးမာရ်နှင့် အကြင် တရားရှင်သည်။ ဓမ္မေပိ၊ ရုပ်နာမ် ၂-ချက် ဖြစ်တိုင်းပျက်သည့် အသက်မနော တရားသဘောတို့ကို၎င်း။ ဓမ္မသတ္တိယောပိ၊ တရားတိုင်း၏ ထင်ရှားရှိသည့် သတ္တိအင်အား စွမ်းပကားတို့ကို၎င်း။ သယံဗုဒ္ဓေါ၊ ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ရိပ်သာ မြိုင်ဝယ် ကိုယ်တိုင်စတင် သိမြင်တော်မူသည်ဖြစ်၍။ သမ္မောဓေသိ၊ သိထိုက် သမျှ ဝေနေယျကို မြွက်ဟလွှတ်ဖော် သိစေတော်မူခဲ့ပေပြီ။ ဓာယဇိနာ၊ အောင်မြေ့နက်သန် ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ဝယ် အောင်လံ စွင့်စွင့် လွင့်တလူလူ ထို အောင်တော်မူ မြတ်စွာတရား၏။ သုတတ္ထံ၊ တရားဓမ္မ ဩဝါဒဖြင့် နေ့ည ရှင်ပျော် သားတော် (သမီးတော်) ဖြစ်ရခြင်းသည်။ အဟောနော၊ ကိုယ့်တူကံ ကိုယ့်တာ ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့် ကိုယ့်မှာခုနယ် ဩော်-ဝမ်းမြောက်တယ်ကြီး ပါတကား။ ဓမ္မစိန္တနံ၊ ဓမ္မသက်သက် ကြောင်းကျိုးဆက်၍ ဖြစ်ပျက်နေဟန် ဖန်ဖန်ခွဲဝေ ကြံစည်၍နေရခြင်းသည်။ အဟောနော၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူ့ငါ တွေပျောက် အလင်းရောက်သို့ ဝမ်းမြောက်ရှင်ပျော် ဩော်-အရတော် လေစွ တကား။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝိဘင်း။ ။ သင်္ခါရစသော အကျိုးတရားတို့၏ ဖြစ်သို့ရာ အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်) ဟု ခေါ်၏။ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ကောင်းကောင်းနားမလည်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်ဟု အမည်ခံသော်လည်း ယောင်ဝါးဝါးသံ ဖြစ်နေစရာရှိ၏။ ဤပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်၏ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်နေပုံကို နားလည်လျှင်ကား- “အကြောင်းရှိလျှင် အကျိုးရှိမည်သာ၊ အကြောင်းတရားတွေ မိမိသန္တာန်၌ မရှိတော့ဘဲ ချုပ်သွားလျှင် ဒုက္ခအမျိုးမျိုး အကျိုးဟူသမျှလည်း ချုပ်ရ မည်သာ၊ အကြောင်းတရား အကျိုးတရားမှတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူ့ငါ မရှိ” ဟု ပိုင်ပိုင်ကြီးသိနိုင်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟူရာ၌ အလွယ်

တကူပင် ဉာဏ်စဉ်တက်၍ မဂ်ဖိုလ်ကို ရနိုင်လောက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ္စာ ၄-ပါးကို ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် သိမြင်ဘို့ရန် အထောက်အကူဖြစ်စေသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝိဘင်းဒေသနာတော်ကို သစ္စာဝိဘင်း၏အခြားမဲ့၌ ဟောတော်မူပါသည်။

သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်း။ ။ ဤတရားတော်ကား မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၌ရှိသော ရုပ်ကောယ၌၎င်း၊ ဝေဒနာ၌၎င်း၊ စိတ်၌၎င်း၊ သညာသင်္ခါရဟူသော ဓမ္မတို့၌၎င်း သတိဖြင့်စိုက်၍ ဘာဝနာပွားသော အခါ မဂ်ဖိုလ် ရပုံကို ဟောပြသော ဒေသနာတော်ဖြစ်၏။ ကောယကို သတိဖြင့် စိုက်၍ ရှုရာ၌ “အတ္တိဏ္ဏမသ္မိ” ကာယေ ကေသာ လောမာ” စသည်ဖြင့် ရှေးက ဘုန်းတော်ကြီးများ ကျောင်း၌ကလေးအရွယ် ကျောင်းသားလူငယ်ဘဝမှစ၍ သင်ပြရိုးဖြစ်သော ကောဠာသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်း ပြထားတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် နောက်နောင် အခါ သာသနာဘာသာကို အသားကျပြုပြင်ရာ၌ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ပြန်၍ လေ့လာရမည့်သမားရိုးကျတရား အခြေခံနည်းမှန်တရားဖြစ်ကြောင်းကို သတိပြုသင့်ကြပါသည်။

သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင်း။ ။ လမ်းမှန်ကျကျ (မလွဲအောင်) အားထုတ်ကြောင်း ဝီရိယကို သမ္မပ္ပဓာန (သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လ) ဟုခေါ်၏။ ထိုလုံ့လဝီရိယသည်ဖြစ်ပြီ အကုသိုလ်ကိုလည်း နောက်ထပ် မဖြစ်အောင် ပယ်နိုင်၏။ မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်ကိုလည်း မဖြစ်အောင်စောင့်စည်းနိုင်၏။ မဖြစ်သေးသောကုသိုလ်ကိုလည်း ဖြစ်အောင်ကြိုးစားနိုင်၏။ ဖြစ်ပြီးသောကုသိုလ်ကိုလည်း တိုးပွားအောင်ကြိုးစားနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဤသမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လဝီရိယသည် ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသော အထက်တန်း ယောဂီများသာမက ပါရမီဖြည့်နေကြသော သူတော်ကောင်း များလည်း သတိထား၍ ကြိုးစားထိုက်သော ဝီရိယဖြစ်ပေသည်။ မည်မျှပင် သတိကောင်း သော်လည်း ဤသမ္မပ္ပဓာန် ဝီရိယမပါလျှင် သာမန် သူတော်ကောင်းပင် မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်း၏ အခြားမဲ့၌ ဤသမ္မပ္ပဓာန် ဝိဘင်းကို ဟောတော်မူရပါသည်။

ဣဒ္ဓိပါဒ်ဝိဘင်း။ ။ ဣဒ္ဓိဟူသည် ပြီးစီးသော ထမြောက်အောင်မြင်သော ဈာန်မဂ်ဖိုလ်အကျိုးတည်း။ ထိုအကျိုး၏အခြေခံအကြောင်းဖြစ်သော ဆန္ဒ

ဝီရိယ စိတ္တ ပညာ ဤ ၄-ပါးကို “ပါဒ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဆန္ဒစသော ၄-ပါးသည် အဓိပတိပစ္စည်း တပ်လောက်အောင် ထက်သန်သော တရားများ ချည်း ဖြစ်ရသည်။ ဤသို့ ဆန္ဒကလည်း “ဆန္ဒရှိလျှင် ဘာမဖြစ်ဘဲရှိအံ့နည်း” ဟု ထက်သန်လျှင်၎င်း၊ ဝီရိယကလည်း “ဝီရိယရှိလျှင် မပြီးနိုင်သောအရာ အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း” ဟု ထက်သန်လျှင်၎င်း၊ စိတ်ကလည်း “စိတ်ကြံလျှင် ခံနိုင်ရိုးလား” ဟု ထက်သန်လျှင်၎င်း၊ ပညာကလည်း “အရာရာ၌ စူးစမ်း တတ်သောဉာဏ်ရှိလျှင် အဘယ်မှာ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ကို မရဘဲ ရှိအံ့နည်း” ဟု ထက်သန်လျှင်၎င်း၊ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ဟူသော တန်ခိုးဣဒ္ဓိတရားတွေ ကေန့်ပေါ် လာရပေမည်သာ။ ထို့ကြောင့် သတိပဋ္ဌာန် သမ္ပပ္ပဓာန်တို့ကို အခြေခံ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးပမ်းသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါးကို မိမိ သန္တာန်၌ အခြေခံရှိသူလိုအပ်သောကြောင့် သမ္ပပ္ပဓာနဝိဘင်း၏ အခြားမဲ့၌ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဝိဘင်းကို ဟောတော်မူပါသည်။

ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်း။ ။ ဗောဇ္ဈင်္ဂကို ပုဒ်ခွဲလျှင် “ဗောဓိ+အင်္ဂ” ဟု ဖြစ်၏။ ဗောဓိ-သစ္စာ ၄-ပါးကို သိတတ်သောမဂ်ဉာဏ်၏+အင်္ဂ-အစိတ်အပိုင်းတရား တို့ကို “ဗောဇ္ဈင်္ဂ” ဟု ခေါ်ရ၏။ မဂ်ကိုရှုကြောင်း ထိုတရားအပေါင်းဟူသည် သတိ ဓမ္မ ဝိစယ (ပညာ) ဝီရိယနှင့် ပီတိစသော တရားများတည်း။ သတိ ပညာ ဝီရိယတို့သည် သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်း စသည်၌ သတိပဋ္ဌာန် သမ္ပပ္ပဓာန် ဣဒ္ဓိပါဒ်နာမည်ဖြင့် ပြအပ်ခဲ့သော တရားများဖြစ်သည်။ ထိုတရားတို့သည် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အလွန်ရှိထိုက်ခံသာတရားများဖြစ်၏။ မှန်၏။

သတိ ဓမ္မ ဝိစယ ဝီရိယ။ ။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိအားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ အမြဲ သတိစိုက်နေသော သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို၎င်း၊ ထိုသို့ သတိစိုက်ရင်းပင် ထိုတရားတို့၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို စဉ်းစား စိစစ်သော ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် (ဉာဏ်ပညာ) ကို၎င်း၊ ထိုသတိ ထိုဓမ္မဝိစယ တို့ကို နောက်မဆုတ်အောင် အားထုတ်နေသော ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို၎င်း မိမိသန္တာန်၌ ကေန့်ဖြစ်စေရ၏။ ထို ၃-ပါးတွင် တပါးပါးမျှ လစ်လပ်၍ မနေစေရပါ။

ပီတိပဿဒ္ဓိ။ ။ ဤတရား ၃-ပါးဖြင့် နင်လားငါလား ကြိုးစားသော အခါ တကိုယ်လုံးစိမ့်၍နေလောက်အောင် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် ထင်ရှားလာ၏။

(ထိုပီတိသည် ခါတိုင်းပါသော်လည်း မထင်ရှားသေး၊ ယခုလောက်ကြိုးစား
မှ ထင်ရှားလာသည်။ ရှေ့ပောဇ္ဈင် ၃-ပါးကြောင့် ပီတိအကျိုး ထင်ရှားလာ
သည်ဟု ဆိုလိုသည်။) ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် ထင်ရှားလာသော အခါ ယောဂီ
ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်စိတ် ၂-ပါးလုံးပင် ကိလေသာအပူဝေး၍ ငြိမ်းအေးသော
ပဿဒ္ဓိ သမ္မောဇ္ဈင် အကျိုး တရားလည်း ထင်ရှားလာ၏။ ထိုအခါမျိုး၌
ယောဂီ၏စိတ်သည် တရားအာရုံမှမခွါနိုင်အောင် အလွန်သိမ်မွေ့နေသည်။

သုညာဂါရုံ ပဝိဋ္ဌဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ယောဂီနော။
အမာနုသီ ရထိဟောတိ၊ သမ္မာဓမ္မံ ဝိပဿတော။

သုညာဂါရုံ၊ မြို့ရွာအူသံ ဆူညံတဲ့ လူသံ တိတ်ချိန် ဆိတ်ငြိမ်သော
ကျောင်းသို့။ ပဝိဋ္ဌဿ၊ မခေါ်အပို ဖော်မလိုဘဲ တကိုယ်တည်းပင် ကပ်ဝင်၍
နေသော။ သန္တစိတ္တဿ၊ လောကီရေးရာ ဗျာပါမဖက် ငြိမ်သက်တိမတ်
စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်ရှိသော။ ယောဂီနော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ လုံးပမ်းကြိုးကုတ်
အားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ သမ္မာ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ။ ဝိပဿတော၊
ဖြစ်ပုံပျက်ဟန် အချက်မှန်ကို နက်သန်စေ့ငုံ ကြည့်ရှုလိုက်သည် ရှိသော်။
အမာနုသီ၊ ကာမဂုဏ်ထူထပ်သည့် လူနတ်မွေ့လျော် အပျော်မျိုးနှင့် မတူ
သော။ ရထိ၊ ဘာဝနာဖြစ်ချက် မပစ်ရက်အောင် နှစ်သက်မွေ့လျော် ထူးကဲ
သောအပျော်မျိုးသည်။ ဟောတိ၊ ဉာဏ်အဟုန်မြူး မကြုံဘူးအောင် အထူး
အထွေ ဖြစ်ပေါ်၍လာတတ်ပေသတည်း။

သမာဓိဥပေက္ခာ။ ။ ဤသို့ ပီတိပဿဒ္ဓိ အကျိုးတရားတို့ ထင်ရှားလာ
သောအခါယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်သည်ထိုဤအာရုံသို့မရွေ့ရှားဘဲထိုကမ္မဋ္ဌာန်း
၌ပင် အလွန်တည်ငြိမ်သော သမာဓိ သမ္မောဇ္ဈင်သည်၎င်း၊ သတိစသော
တွဲဘက်တရားတို့ကို လွန်၍မသွား လျော့၍လည်း မနေအောင် အလယ်
အလတ်၌ တည်မတ်စွာရှုစားတတ်သော ဥပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင်သည်၎င်း
အဆင်သင့်ဖြစ်နေပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤပောဇ္ဈင် ၇-ပါး မြတ်တရား
သည် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အလွန်လိုလားအပ်သော တရားဖြစ်သော
ကြောင့် ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်း၏ အခြားမဲ့၌ ဤပောဇ္ဈင်ဝိဘင်းကို ဟောတော်မူ
ရသည်။

မဂ္ဂင်္ဂဝိဘင်း။ ။ နိဗ္ဗာန်ကိုအလိုရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ဤတရားတို့ကို မိမိသန္တာန်၌ ရရှိအောင် ကေနံရှာထိုက်သော (ကေနံရှာရမည်ဖြစ်သော) တရားတို့ကို “မဂ္ဂ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုမဂ္ဂ၏ အစိတ်အပိုင်းတရားများကို မဂ္ဂ+အင်္ဂ (မဂ္ဂင်္ဂ) ဟု ခေါ်သည်။ ဤမဂ္ဂင်္ဂတရားတို့သည် သစ္စဝိဘင်းတုန်းက “နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာသို့ ရောက်ကြောင်းလမ်း” ဟု ဆိုအပ်ခဲ့သော မဂ္ဂသစ္စာပင်တည်း။ နိဗ္ဗာန်ကိုအလိုရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ကေနံဖြစ်စေရမည့် တရားဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ အကျယ် ဟောပြုတော်မူရပြန်သည်။

ထင်ရှားစေအံ့။ ။ တရားရှင်လက်ထက်တော်တုန်းကပင် တရားအခေါ်ခံ၍ မိမိဘို့အဆုံးအမဖြင့် ကိုယ်စီကိုယ်၌ သာသနာရှိကြသော်လည်း ဤမဂ္ဂင်္ဂရှစ်ပါး ကျင့်စဉ်တရားမရှိသော သာသနာဝယ် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်နိုင်သော သောတာပန်စသောတို့ မဖြစ်နိုင်ကြ၊ မဂ္ဂင်္ဂရှစ်ပါး ကျင့်စဉ်တရားရှိသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာတော်၌သာ သောတာပန်စသော အရိယာသူတော်စင်များ ဖြစ်နိုင်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂင်္ဂရှစ်ပါးသည် နိဗ္ဗာန်လိုလားသော ယောဂီတို့ မတွေ့တွေ့အောင် ကေနံရှာရမည့်တရားမွန်များ ဖြစ်ကြပေသည်။

ဈာနဝိဘင်း။ ။ မဂ္ဂင်္ဂဝိဘင်းတိုင်အောင် တရားအမျိုးမျိုးဖြင့်ကြိုးစားသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏အကျိုးရဖြစ်သော ဈာန်တရားတို့ကို ပြတော်မူရာပါဠိတော်တည်း။ ထိုသို့ဈာန်အကျိုးကိုပြတော်မူရာ၌သီလ၄-မျိုးကိုရှေးဦးစွာကြိုးစားရပုံ၊ ထို့နောက် သတိသမ္ပဗ္ဗန်ဖြင့် ကိစ္စတိုင်း၌ သတိမလပ်စေဘဲ ဉာဏ်ဖြင့် ကြပ်ကြပ်ဆင်ခြင်ရပုံ၊ ထို့နောက် ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ဝင်၍ တရားအားထုတ်ရပုံ ဤအစီအစဉ်ကိုပါ ပြထားတော်မူသောကြောင့် ပေါ့ပေါ့ဆဆဖြင့် တရားအားထုတ်ရာ၌ (ပါရမီဖြစ်ဘို့ထက်ပို၍) တရားထူးရဘို့ ခဲယဉ်းကြောင်းကိုပါ သိစေတော်မူသည်။

အပ္ပမညာဝိဘင်း။ ။ ထို့နောက်မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရဘို့ရန်ဆန္ဒပြင်းထန်သော ယောဂီသာမက ပါရမီရှင် သူတော်စင်တိုင်း နေ့စဉ် ပွားများထိုက်သော မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ ဟူသောတရား ၄-ပါးကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုတရား ၄-ပါးကို မိမိသန္တာန်ဝယ် ဖြစ်စေရာ၌ မည်၍မည်မျှ သတ္တဝါ

တို့၌သာ မေတ္တာစသည်ကို ဖြန့်မည်ဟု အတိုင်းအရှည်ပမာဏ မထားရ၊ လူတယောက်၌ပင် မည်သည့်အရပ်ကိုသာမေတ္တာပို့မည်ဟု အပိုင်းအခြား ပမာဏ မထားရ၊ ဤသို့ အပိုင်းအခြား ပမာဏမရှိသော သတ္တဝါအားလုံး၌ ဖြန့်ရသောကြောင့် ပါဠိလို “အပ္ပမည” ဟုခေါ်ထား၏။ ထိုတရား ၄-ပါးတို့၏ သူတော်ကောင်းတိုင်း၌ မဖြစ်မနေ ကေန ဖြစ်စေထိုက်ပုံကို အကျဉ်းမျှ ပြပါ။

မေတ္တာ။ ။တဏှာချစ် သံယောဇဉ်ချစ် မဟုတ်ဘဲ သတ္တဝါတို့၌ စီးပွားချမ်းသာ တိုးတက်စေလိုသော ချစ်ခြင်းကို“မေတ္တာ”ဟု ခေါ်၏။ ဥပမာ-မိခင်၏ အငယ်ဆုံးသားကလေးကို ကြီးလာစေလို ချမ်းသာစေလိုရာ၌ မေတ္တာစစ်စစ်ဖြင့် ချစ်နေခြင်းမျိုးကဲ့သို့တည်း။ ထိုကဲ့သို့ မေတ္တာစစ်စစ် ချစ်နေသူ အပေါ်ဝယ် တရံတခါ သံယောဇဉ်အချစ် တဏှာအချစ်လည်းဖြစ်တတ်သေး၏။ မိမိစိတ်ကို မြင့်မြတ်စေလိုသော သူတော်ကောင်းသည် သတ္တဝါ အများအပေါ်၌ မေတ္တာဓာတ်ပြည့်နေအောင် နေ့စဉ် ကြိုးစားရ၏။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လျှင်ကား သွား ရပ် ထိုင် လျောင်း ဟူသောဣရိယာပုတ် ၄-ပါး၌ မေတ္တာစိတ်ဓာတ် မပြတ်အောင် သတိထား၍ ကြိုးစားရသည်။

ကရုဏာ။ ။သနားခြင်းသဘောကို“ကရုဏာ”ဟုခေါ်၏။ ပင်ကိုယ်က သတ္တဝါတို့ကို ချမ်းသာစေလိုသော မေတ္တာရှင်သည် ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ တမျိုးမျိုးဖြင့် ဖြစ်စေ၊ နှစ်မျိုးလုံးဖြစ်စေ ဆင်းရဲနေသော ဒုက္ခိတသတ္တဝါကို မြင်ရကြားရသောအခါ မိမိစိတ်မချမ်းသာလောက်အောင်ပင် ထိုသူ့အပေါ်၌ သနားကြင်နာ ကရုဏာဖြစ်တတ်၏။ ဥပမာ-သားကို အလွန်ချမ်းသာစေလိုသောမိခင်သည် မကျန်းမမာ ဖျားနေသော ဒုတိယသားကိုမြင်တိုင်း တွေးမိတိုင်း သနားကရုဏာ ဖြစ်နေသကဲ့သို့တည်း။

မုဒိတာ။ ။ဝမ်းမြောက်ခြင်းသဘောကို“မုဒိတာ”ဟု ခေါ်၏။ ပင်ကိုယ်က သတ္တဝါတို့ကို ချမ်းသာစေလိုသော မေတ္တာရှင်သည် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာနေသော သုခိတသတ္တဝါကို မြင်ရ ကြားရသောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မုဒိတာဖြစ်တတ်သည်။ ဥပမာ- သားကို အလွန်ချမ်းသာစေလိုသော မိခင်သည်ကျန်းကျန်းမာမာ ပညာတတ်တတ်ဖြင့် လူလားမြောက်လာသော

တတိယသားကို မြင်ရသောအခါ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ မုဒိတာဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ဥပေက္ခာ။ ။အသင့်အားဖြင့် ရှုခြင်းသဘောကို “ဥပေက္ခာ” ဟု ခေါ်၏။ မေတ္တာကဲ့သို့ ချစ်ခြင်းလည်းမဟုတ်၊ ကရုဏာကဲ့သို့ သနားခြင်းလည်း မထင်ရှား၊ မုဒိတာကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလည်း မရှိဘဲ သူ့အလုပ် သူ့ကိစ္စဖြင့် ချမ်းချမ်းသာသာ နေထိုင်သူအပေါ်၌ ကြောင့်ကြ ဗျာပါရ ကင်း၍ သန့်ရှင်းစွာ အသင့်အားဖြင့် ရှုသော ဥပေက္ခာဖြစ်တတ်ပေသည်။ ဥပမာ- သူ့အလုပ်အကိုင်ကို ကျွမ်းကျင်စွာ လုပ်ကိုင်၍ ကြီးပွားနေသော စတုတ္ထသား ကြီးကို မြင်ရသောအခါ မိခင်သည် ထိုသားအတွက် ကြောင့်ကြ ဗျာပါရ မဖြစ်တော့ဘဲ အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ဥပေက္ခာဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါး။ ။ဤမေတ္တာ စသောတရား ၄-ပါးဖြင့် နေခြင်းကို “ဗြဟ္မ-မြတ်သော+ဝိဟာရ-နေခြင်း” ဟု ခေါ်၏။ အဋ္ဌသာလိနီ ရူပါဝစရ ကုသိုလ် ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ၌လည်း “ဤ ၄-ပါးသော ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏ အကျိုးကား ဝိပဿနာကိုအားထုတ်ရာ၌ လွယ်ကူခြင်းအကျိုးနှင့် ဘဏ္ဍမ္မတ္တိ အကျိုးပင်ဖြစ်သည်” ဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် အပ္ပမညာ ၄-ပါး ဗြဟ္မဝိဟာရ တရားတို့ကို ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်၎င်း ပါရမီဖြည့်သူအတွက်၎င်း ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၎င်း “ရှုထိုင်းမွေးသော ပန်း ၄-ပွင့်” ဟု တင်စား၍ ခေါ်ခဲ့ကြသည်။

သိက္ခာပဒဝိဘင်း။ ။ထိုနောက် “ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ” စသော သိက္ခာပုဒ် ၅-ပါးကို အကျယ်ဝေဖန်၍ဟောတော်မူသည်။ “သိက္ခာ” ဟူသည် သီလ သမာဓိ ပညာတည်း။ ထိုထို အထက်သိက္ခာတို့ကို ရဘို့ရန် အခြေခံဖြစ်သောကြောင့် ယောဂီသူတော်စင်တိုင်း မစောင့်မနေရ ကေန့် လုံခြုံအောင် စောင့်ရ၏။ ဤအခြေခံကောင်းမှ အထက်အထက် သီလ သမာဓိ ပညာတို့သို့ တက်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤသိက္ခာပဒဝိဘင်းကိုလည်း ဟောတော်မူရသည်။

ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်း။ ။ဤ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ၄-ပါးကို တချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပန်ဖြစ်လျှင် ရ၏။ တချို့ကား ရဟန္တာဖြစ်မှရသည်။ ဤသို့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တရားအားထုတ်မှုကြောင့် သိအပ် ရအပ်သော ဉာဏ်အထူးများ ဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ ဟောတော်မူရပြန်သည်။

ဉာဏ်ဝိသင်း။ ။ ဤဝိသင်း၌ ဉာဏ်အမျိုးမျိုးကို အကျယ်ဝေဘန်၍ ဟောတော်မူ၏။ ဘုရားရှင်၏ ဒဿဗလဉာဏ်တော်များလည်း ပါ၏။ သတ္တဝါ တယောက်၌ ကုသိုလ်ကံတွေ များစွာ ပါရှိသော်လည်း ကာလဂတိ ဥပဓိ ပယောဂတို့က ဝိပတ္တိဖြစ်နေသောအခါ အကျိုးပေးခွင့်မရဘဲ သမ္ပတ္တိဖြစ်သော အခါမှ အကျိုးပေးခွင့်ရပုံကို၎င်း အကုသိုလ်ကံတွေ များစွာပါရှိသော်လည်း ကာလသမ္ပတ္တိ ဂတိသမ္ပတ္တိ ဥပဓိသမ္ပတ္တိ ပယောဂသမ္ပတ္တိနှင့် ကြုံသောအခါ မကောင်းကျိုးမပေးဘဲ ကာလစသည်တို့က ဝိပတ္တိ ဖြစ်သောအခါမှ မကောင်း ကျိုးပေးရပုံကို၎င်း ပါဠိတော်အသွားဖြင့် ထင်ရှားသိလောက်သည့်အပြင် အဋ္ဌကထာ၌ ဝတ္ထုသာဓကများကိုဖော်၍ ဖွင့်ပြထားသည်မှာ မည်သည့် ဘာ သာဝင်မဆို ဉာဏ်ကျက်စားဘို့ အလွန်ကောင်းသောတရားတော် ဖြစ်ပါပေ သည်။ ထို့ကြောင့် ဤဉာဏ်ဝိသင်းကိုလည်း ဟောတော်မူရပေသည်။

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိသင်း။ ။ (ခုဒ္ဒက-ငယ်သော+ဝတ္ထု-တည်ရာအကြောင်း) ဇာတိမဒ-အမျိုးဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ မာန်ယစ်ရာ၌ အမျိုးဇာတ်ဟူသော ဇာတိသည် မာန်ယစ်ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်းဝတ္ထုဖြစ်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် သေးသေးငယ်ငယ် သိဘွယ်တရားတို့၏ အကြောင်းဝတ္ထုများကို အကျယ် ဝေ ဘန်တော်မူရာ ပါဠိတော်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မာန်ယစ်ခြင်းဟူသော မဒ တရားကိုပင် ခတ္တိယဗြာဟ္မဏစသောအပျိုးဇာတ်၏ မြင့်မြတ်ပုံကို အကြောင်း ပြု၍ မာန်ယစ်ပုံ ဟန်ကြီးပန်ကြီးလုပ်ရပုံဟူသော ဇာတိမဒ၊ အနွယ်၏မြင့်မြတ် ပုံကို အကြောင်းပြု၍ မာန်ယစ်ပုံဟူသောဂေါတ္ထမဒ၊ ကျန်းမာသူ၏ မကျန်းမာ သူတို့အပေါ်၌ မာန်ယစ်ပုံ၊ အသက်ရှည်သူ၏ အသက်တိုသူတို့အပေါ်၌ မာန် ယစ်ပုံ၊ စိတ်တိုတတ်ပုံ ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်ပုံစသည်တို့ကို လောက၌ ဖြစ်တတ်သမျှ စုံအောင် အကျယ်ဝေဘန်၍ ပြတော်မူလိုသောကြောင့် ဤနေရာ၌ ဟော တော်မူရသည်။

ဓမ္မဟဒယဝိသင်း။ ။ (ဟဒယ-အတွင်း၌+ဓမ္မ-ခန္ဓာ စသောတရားများ) အခြားဝိသင်းများကဲ့သို့ တရားတမျိုးသာမကဘဲ ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာ ဣန္ဒြေ ဟိတ် အာဟာရ ဖဿ ဝေဒနာ သညာ စေတနာ စိတ် ဟူသော တရားများကိုသွင်း၍ အကျယ်ဝေဘန်ရာဖြစ်သောကြောင့် “ဓမ္မဟဒယဝိသင်း”

ဟုခေါ်ရသည်။ ဤဝိဘင်း၌ ထိုထိုဘုံသို့ ရောက်ကြောင်းကံကို၎င်း၊ ထိုထို
ဘုံသားတို့၏ သက်တမ်းကို၎င်း ဝေဘန်ပြတော်မူ၏။

ဘာသာဋီကာ။ ။ဤပါဠိတော်၌ ခန္ဓာစသောတရားအမျိုးမျိုးကို နည်း
အမျိုးမျိုးဖြင့် ဝေဘန်၍ပြတော်မူသောကြောင့် “အလွန်ပြည့်စုံတဲ့ကျမ်းဘဲ” ဟု
မြောင်းမြဆရာတော် ချီးမွမ်းတော်မူသည့်အတိုင်း သိဘွယ်တရားများ စုံလင်
ပေရကား ရှေးဆရာအစဉ်အဆက်တို့ မိမိကျေးဇူးရင် ဆရာအရှင်များ လက်
ထက်တိုင်အောင် ပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာဋီကာတွဲ၍ ပို့ချတော်မူခဲ့ကြပါ
သည်။ သို့သော် ယခုအခါ ထိုကဲ့သို့ပို့ချသောဆရာများ အလွန်နည်းပါးရ
ကား ပို့ချလိုသော နောင်လာနောက်သားတို့ အလွယ်တကူ ပို့ချနိုင်ဘို့ရာ
ဘာသာဋီကာဟူသောနာမည်ဖြင့် ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာဋီကာတို့၏ အဓိပ္ပာယ်
နှင့် တကွဖြစ်သော နိဿယကိုစီစဉ်ကာ ဆရာအရှင်တို့၏ ကျေးဇူးတော်ကို
ပူဇော်ရပါသတည်း။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ
တပေါင်းလဆန်း (၁) ရက်
၁၃၂၅-ခု။

ဘာသာဋီကာနိဂုံး

ကျမ်းပြီးပုံ။ ။ဝိဘင်းပါဠိတော်နှင့်တကွ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာမူလဋီကာတို့ကို ပို့ချရင်းရေးသားခဲ့ရာ ၃-နှစ်နီးပါးကြာမှ ပြီးမြောက်ပါသည်။ ပို့ချစဉ်အခါ နေ့စဉ်မွန်မွန် အပင်ပန်းခံရသောကြောင့် ကာယသုခ မရလှသော်လည်း သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်းလိုသော အရည်အသွေးကို တွေးကာတွေးကာ စိတ္တသုခကိုရခဲ့ပါသည်။ ကျမ်းစာ ပြီးဆုံး၍ နိဂုံးအုပ်ချိန်၌ကား ပီတိအစွမ်းကြောင့် ပဏိတရုပ်တွေ တကိုယ်လုံးပြန်သဖြင့် ကာယသုခကိုလည်း သိသိသာသာ ရပြန်ပါသည်။

သိဇ္ဈိတ္တ ဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဝဏ္ဏနာ သဟဋ္ဌိကာယ၊ သမ္မောဟ ဝိနောဒနိယာ။

သဟဋ္ဌိကာ၊ ဆရာဆရာ မြဲပို့ချသည့် မူလမည်သာ ကျမ်းဋီကာနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ၊ တွေဝေထန်ပြင်း မသိခြင်းကို ရှင်းလင်းပိုင်ပိုင် ပယ်ဖျောက်နိုင်သော ဂုဏ်သဘောကြောင့် သမ္မောဟဝိနောဒနီ နာမည်တင်လှမ်း အဋ္ဌကထာကျမ်း၏။ ဝဏ္ဏနာ၊ နိဿယအဓိပ္ပာယ် စုံအောင်ခြယ်သဖြင့် အလွယ်သင့်တန် အဖွင့်မွန်ဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ၊ တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ၊ တသန့်တသန့် အကန့် ကန့်လျက် ခုံခုံစီရရီ တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ၊ ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တဘော၊ ထောင့်သုံးရာကယ် သုံးဆယ်နှင့်ငါး သင်္ကြန်းသို့ ရောက်ငြားခါ ထူး လတာကူး သက်ဆုတ် ၄-ရက်၌ နှစ်သက်ရွှင်ကြည် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီ တကား။

သမ္ပူဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သိက္ခိတော ဂန္ထိကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

ယေသံထေရာနံ၊ အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင် ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော၊ အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်အပ်သော။ အဟံ၊ ငါသည်။ သိက္ခိတော၊ ရေးနည်းသားနည်း ပို့ချနည်း၌

သိပ်သည်းသေသပ် သင်အပ်သောအတတ် ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဂန္ထကာရေပိ၊
ခုခေတ်နောက်သား အကျိုးများသို့ ရေးသားကြိုးကုတ် ကျမ်းပြုခြင်း
အလုပ်၌လည်း။ ပကတညုတ်၊ သဘောသကန် ရှေးထုံးစံကို အမှန်သိမြင်
ကျမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တော အမှီ၊ ခေတ်အလျောက် လေးစား
လောက်အောင် မဖောက်မသွေ ရောက်ရပေ၏။ တေသံထေရာနံ၊ ကျေးဇူး
တော်ရင် ဂုဏ်အင်ကြီးမား ထို ဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပုဇယာမိ၊
ကျမ်းစာရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါ
သတည်း။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယဋ္ဌာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စတုစက္ကံ၊ သမ္ပတ္တိစက် ၄-ချက်စုပေါင်း စက်ခေါင်း ၄-ခုလည်း ပါရှိ
သော။ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊ ရန်ပေါင်းခွင်းဖြ့် ငါးဦးဗိုလ်တို့ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ်
အုပ်ချုပ်အပ်ထားသော။ ယာနံ၊ အသွားလျင်လျင် အများတင်လည်း အား
အင်ခိုင်မြီး မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယံဉ်ပျံတော်ကြီးကို။ ဝတ္တိယာန၊ မတိမ်း
မစောင်းလည်စေကြောင်းဖြင့် ကောင်းစွာအစဉ် မောင်းကာနှင်၍။ အမတံ
ပါရံ၊ ဤဘက်မှာနေ အားလုံးသေလျက် ဟိုပြေရောက်မှ ဘေးကင်းရမည့်
အမတခေါ် နေပြည်တော်သို့။ ယာနာယ၊ ကိလေသာဟူ ရန်သူပစ်ဖောက်
ဗုံးအမြောက်တို့ မကြောက်မနား အရောက်သွားခြင်းငှာ။ ပုရိသကာရိယံ၊
ယောက်ျားမှန်က ပြုရဲရမည့် ကမ္ဘာ့လက်ရိုး လုံ့လမျိုးကို။ ကဿံ၊ ငါးဦး
ဗိုလ်ချုပ် အဖော်လုပ်၍ မဆုတ်ရစေ ပြုလုပ်ပေအံ့သတည်း။

မူလဋီကာနိဿယ နှင့် သမ္မောဟဝိနောဒနိဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

မင်္ဂလာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပဋိပညာအဋ္ဌကထာ ဘာသာဠိကာ

ဂန္ထာရမ္မအဖွင့်	၁
ပစ္စယုဒ္ဓေသအဖွင့်	၅
ပစ္စယနိဒ္ဓေသ	၅၅
၁။ ဟေတုပစ္စနိဒ္ဓေသအဖွင့်	၅၅
၂။ အာရမ္မဏ ။	၆၉
၃။ အဓိပတိ ။	၇၄
၄။ အနန္တရ ။	၇၈
၅။ သမနန္တရ ။	၈၂
၆။ သဟဇာတ ။	၈၂
၇။ အညမည ။	၈၆
၈။ နိဿယ ။	၈၆
၉။ ဥပနိဿယ ။	၈၇
၁၀။ ပုရေဇာတ ။	၉၄
၁၁။ ပစ္ဆာဇာတ ။	၉၆
၁၂။ အာသေဝန ။	၉၇
၁၃။ ကမ္မ ။	၁၀၀
၁၄။ ဝိပါက ။	၁၀၃
၁၅။ အာဟာရ ။	၁၀၄
၁၆။ ဣန္ဒြိယ ။	၁၀၆
၁၇။ ဈာန ။	၁၀၉
၁၈။ မဂ္ဂ ။	၁၁၁
၁၉။ သမ္ပယုတ္တ ။	၁၁၂
၂၀။ ဝိပွယုတ္တ ။	၁၁၂

စား

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၂၁။ အတ္ထိ ။

၁၁၅

၂၂။ နတ္ထိ ။

၁၁၈

၂၃။ ဝိဂတ ။

၁၂၀

၂၄။ အဝိဂတ ။

၁၂၀

ပကိဏ္ဍက ဝိနိစ္ဆယကထာအဖွင့်

၁၂၀

ပုစ္ဆဝါရ

၁၃၄

ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်

၁၃၄

ပစ္စယ ပစ္စနိယအဖွင့်

၁၅၉

ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့်

၁၆၁

ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်

၁၆၃

၁။ တိကပဋ္ဌာနအဖွင့်

၁၆၄

၁-ကုသလတိက်

၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၁၆၄

ပစ္စယာနုလောမ ဝိဘင်္ဂဝါရအဖွင့်

၁၆၄

ပစ္စယာနုလောမ သင်္ချိဝါရအဖွင့်

၁၈၃

ပစ္စယ ပစ္စနိယအဖွင့်

၁၉၂

ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့်

၁၉၈

ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်

၁၉၉

၂-သဟဇာတဝါရအဖွင့်

၂၀၆

၃-ပစ္စယဝါရအဖွင့်

၂၀၈

၄-နိဿယဝါရအဖွင့်

၂၁၇

၅-သံသဋ္ဌဝါရအဖွင့်

၂၁၈

၆-သမ္ပယုတ္တဝါရအဖွင့်

၂၂၂

၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၂၄

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပဉ္စဝါရ သဋ္ဌနာ အနုလောမ ဂဏနာအဖွင့်	၂၆၈
ပစ္စနိယုဒ္ဓါရအဖွင့်	၃၀၃
ပစ္စနိယ ဂဏနာအဖွင့်	၃၂၀
အနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့်	၃၃၆
ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်	၃၄၁
၂-ဝေဒနာတိက်အဖွင့်	၃၅၀
၃-ဝိပုကတိက်အဖွင့်	၃၆၀
၄-ဥပါဒိန္နတိက်အဖွင့်	၃၆၄
၅-၂၂-သံကိလိဋ္ဌတ္တိကာဒိအဖွင့်	၃၆၆

၂-ဒုကပဋ္ဌာနီအဖွင့်	၃၇၂
၃-ဒုကတိက ပဋ္ဌာနအဖွင့်	၃၇၄
၄-တိကဒုက ပဋ္ဌာနအဖွင့်	၃၇၆
၅-တိကတိက ပဋ္ဌာနအဖွင့်	၃၇၇
၆-ဒုကဒုက ပဋ္ဌာနအဖွင့်	၃၇၈
၇-၁၂-ပစ္စနိယပဋ္ဌာနိးအဖွင့်	၃၈၀
၁၃-၁၈-အနုလောမ ပစ္စနိယပဋ္ဌာနိးအဖွင့်	၃၈၁
၁၉-၂၄-ပစ္စနိယာနုလောမ ပဋ္ဌာနိးအဖွင့်	၃၈၂

မဇ္ဈိမနိမ္မူလသီရိကဓာနိသဒ္ဓယ

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဂန္ထာရမ္မအဖွင့်	၃၈၉
ပစ္စယုဒ္ဓေသအဖွင့်	၄၀၀
ပစ္စယနိဒ္ဓေသအဖွင့်	
၁-ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဓေသအဖွင့်	၄၇၁
၂-အာရမဏပစ္စယ နိဒ္ဓေသအဖွင့်	၄၉၄
၃-အဓိပတိ ပစ္စယနိဒ္ဓေသအဖွင့်	၅၀၇
၄-အနန္တရ ။	၅၁၁
၅-သမန္တရ ။	၅၁၅
၈-နိဿယ ။	၅၂၀
၉-ဥပနိဿယံ ။	၅၂၁
၁၀-ပုရေဇာတ ။	၅၄၆
၁၁-ပစ္ဆိမဇာတ ။	၅၄၉
၁၂-အာသေဝန ။	၅၄၉
၁၃-ကမ္မ ။	၅၅၀
၁၄-ဝိပါက ။	၅၅၁
၁၅-အာဟာရ ။	၅၅၁
၁၆-ဣန္ဒြိယ ။	၅၅၂
၁၇-ဈာန ။	၅၆၁
၁၈-မဂ္ဂ ။	၅၇၀
၁၉-သမ္ပယုတ္တ ။	၅၇၀
၂၀-ဝိပ္ပယုတ္တ ။	၅၇၇
၂၁-အတ္ထိ ။	၅၇၈
၂၂-၂၃-၂၄-နတ္ထိ ဝိဂတ အဝိဂတပစ္စယ နိဒ္ဓေသအဖွင့်	၅၈၀

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပက္ခိဏ္ဍက ဝိနိစ္ဆယကုဿအဖွင့် ပုစ္ဆာဝါရ	၅၀၁
၁-ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်	၅၉၇
၂-ပစ္စယ ပစ္စနိယအဖွင့်	၆၂၅
၃-အနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့်	၆၂၈
၁-ကုသလတ္ထိက ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်	
၁-ပစ္စယာနုလောမ ၁-ဝိဘင်္ဂဝါရ	၆၂၉
၁-ပစ္စယာနုလောမ ၂-သင်္ချာဝါရ	၆၆၆
ပစ္စယ ပစ္စနိယအဖွင့်	၆၇၃
ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့်	၆၇၅
ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်	၆၇၈
၂-သဟဇာတဝါရအဖွင့်	၆၈၇
၃-ပစ္စယဝါရအဖွင့်	၆၉၀
၄-နိဿယဝါရအဖွင့်	၆၉၄
၅-သံသဋ္ဌဝါရအဖွင့်	၆၉၄
၆-သမ္ပယုတ္တဝါရအဖွင့်	၆၉၆
၇-ပဉ္စဝါရဝိဘင်္ဂအဖွင့်	၆၉၇
ပဉ္စဝါရသဋ္ဌနာ အနုလောမဂဏနာ	၇၁၂
ပစ္စနိယုဒ္ဓါရအဖွင့်	၇၃၆
ပစ္စနိယဂဏနာအဖွင့်	၇၅၁
နဟေတုမူလကအဖွင့် စသည်	
ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်	၇၁၂
၁-ကုသလတိက်အဖွင့်	၇၃၆
၂-ဝေဒနာတိက်အဖွင့်	၇၅၁

ဆီ

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၃-ဝိပါကတိက်အဖွင့်	၇၇၃
၄-ဥပါဒိန္နတ္ထိကအဖွင့်	၇၇၄
၆-ဝိတက္ကတ္ထိကအဖွင့်	၇၈၄
၈-ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္ထိကအဖွင့်	၇၈၈
ပုစ္ဆာဂဏနဂါထာများ	၇၈၈
ဘာသာဋီကာနှိဂုံး	၇၉၈

ပုဋ္ဌာနုအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

နာနာပွကာရဋ္ဌာနာနိ၊ ဗောဓိတာနေတ္ထ မုနိနာ။
အနန္တနယပဋ္ဌာနံ၊ ဝဇ္ဇေ အနန္တဂေါစရံ။

တ္ထေ၊ ဤ အနန္တနယ သမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်းတော်ကြီး၌။
မုနိနာ၊ မုနိထွတ်တင် ဘုရားရှင်သည်။

နာနာပွကာရဋ္ဌာနာနိ၊ ဟေတုအာရမဏ စသည်များစွာ
အကြောင်းအရာတို့ကို။ ဗောဓိတာနိ၊ သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်
သာဖြင့် ဦးစွာကျန သိပြီးမှလျှင် များလှဝေနေ သိစေတော်
ပူခဲ့လေပြီ။

အနန္တဂေါစရံ၊ အဆုံးမရှိ ကုန်အောင်သိသည့် ဉာဏ်တော်
၏သာ ကျက်စားရာဖြစ်တော်မူသော။ တံ အနန္တနယပဋ္ဌာနံ၊
မြားမြောင်ပေါရယ် နည်းစုံကြွယ်သား ကြီးကျယ်မြင့်မော်
ထိပဋ္ဌာန်းကျမ်းတော်ကြီးကို။

ဝဇ္ဇေ၊ တသက်တခါ ကြုံခဲ့စွာမှို့ ကြုံလာသည့်ခိုက် ဦးဖြင့်
တိုက်၍ နှစ်ခြိုက်လှစွာ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

အရှင်နေကာဆိပ်သ

၏

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာပြန်

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဂန္ထာရမ္ဘအဖွင့်

၊ [ယမိုက်ပါဠိတော်ကိုဖွင့်ပြပြီး၍ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကိုဖွင့်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဒေဝါတိဒေဝေါ စသည်ကိုမိန့်။] ဒေဝါတိဒေဝေါ၊ သမ္မုတိနတ် ဥပပတ္တိနတ် ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့ကို အဘိညာဓသောဂုဏ်တို့ဖြင့် သာလွန်သော ဝိသုဒ္ဓိနတ် ဖြစ်တော်မူထသော။ [အခြား အနက်များကို ဋီကာနိဿယ၌ ကြည့်ပါ။] ဒေဝ ဒါနဝပူဇိတော၊ သင်္ကြားအစရှိသောနတ်၊ ပဟာရာဒ အစရှိသော အသုရိန်တို့သည် ပူဇော်အပ်တော်မူထသော။ သုဒ္ဓသံယမော၊ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သော ကိုယ်နှုတ်တို့ကို စောင့်စည်းကြောင်း ဖြစ်သော ကာယသံယမ ဝစီသံယမ ဟူသော ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို စောင့်စည်းကြောင်း ဖြစ်သော ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ စိတ်ကို စောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော စိတ္တသံယမ ဟူသော သမာဓိလည်း ရှိတော်မူထသော။ မဟာဝီရော၊ ကြီးမြတ်သော လုံ့လရှိတော်မူထသော။ ဣသိယတ္ထမော၊ ဝိပဿီအစရှိသော ရှေးတုရားရှင်တို့ကိုထောက်၍ ၇-ဆူမြောက် ဣသိ ဖြစ်တော်မူထသော။ [ဤအနက်ကို အနုဋ္ဌသာဖွင့်ထားသည်။] နာမရူပနီရော မနော၊ အကြောင်းသမုဒယကို ချုပ်စေခြင်းအားဖြင့် ဝဋ်ဋ္ဌအကြုံးဝင်သော

နာမ်ရုပ်တို့ကို ချုပ်စေတော်မူပြီးထသော။ (ဘဂဝါသည်။) [“ဘဂဝါသတ္တမော” ဟု ဠိကာဆိုသောကြောင့် ဘဂဝါဟု ဝိသေသျှထည့်၍ ပေးပါသည်။ ရှေးနိဿယဉ်ကား “သတ္တာ” ဟု ထည့်၏။]

ဒေဝါနိ၊ တသောင်းသော စကြဝဠာမှ စုဝေးရောက်လာ နတ်ဗြဟ္မာတို့အား။ ယမကံ၊ ယမကမည်သော။ ပကရဏံ၊ ကျမ်းကို။ (တနည်း) ယမကံ ပကရဏံ၊ ယမိုက်ကျမ်းကို။ ဒေသယိတွာ၊ ပြီး၍။ အထ၊ ထိုယမိုက်ကျမ်းကို ဟောရာကာလမှ နောက်၌။ အတ္ထတော၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်၎င်း။ ဓမ္မတောစေတ၊ ပါဠိတော်အားဖြင့်၎င်း။ ဂမ္ဘီရဿ၊ နက်နဲသော။ တဿ၊ ထိုယမိုက်ကျမ်း၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ သတ္တမံ၊ ၇-ကျမ်းမြောက်ဖြစ်သော။ အတိဂမ္ဘီရနယမဏ္ဍိတဒေသနံ၊ အလွန်နက်နဲသောနည်းတို့ဖြင့်တန်ဆာဆင်အပ်သော ဒေသနာတော်ဖြစ်သော။ နာမေန၊ အမည်အားဖြင့်။ ပဋ္ဌာနံ၊ ပဋ္ဌာနမည်သော။ ယံ (ပကရဏံ)၊ အကြွင်းကျမ်းကို။ ဒေသေသိ၊ ဟောတော်မူပြီ။

ဣဒါနိ၊ ယမိုက်ကျမ်းကိုဖွင့်ပြပြီးရာယခုအခါ၌။ တဿ၊ ထိုပဋ္ဌာနမည်သော ကျမ်း၏။ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော၊ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာအစဉ်သည်။ ဟသ္မာ၊ ငကြောင့်။ သမ္ပတ္တော၊ ကောင်းစွာရောက်ပြီ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (လှိုသို့ ပဋ္ဌာနန်းကျမ်း၏အဖွင့် သံဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌကထာအစဉ်၏ ကောင်းစွာ ရောက်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) နံ၊ ထိုပဋ္ဌာနန်းကျမ်းကို။ ဝဏ္ဏယိဿာမိ၊ ဖွင့်တော့အံ့။ တံ၊ ထိုပဋ္ဌာနန်းကျမ်း၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌကထာကို။ သမာဟိတာ၊ ကောင်းစွာ အာရုံ၌တားအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ သုဏာသ၊ နာယုမှတ်သား သေင်ထားကြကုန်လော။ ဣတိ၊ သမယဒေသက စသည်ကိုထိုရာစကားရပ် အပြီးသတ်တည်း။

အပ္ပာ။ ။ [သံ+အာပုဗ္ဗ ဓာဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟောတည်း။ ဓာ၌ အာကို ဣ၊ ဓကိုဟုပြု “သမာဒဟိယတေတိ သမာဟိတံ (ကောင်းစွာ အာရုံ၌ တားအပ်သောစိတ်) သမာဟိတံ+ယေသန္တိ သမာဟိတာ” ဟု အဿတ္ထိ တ၌တ်ဆင့်ပါ။]

ပစ္စယုဒ္ဓေသအဖွင့်

၅

ပစ္စယုဒ္ဓေသအဖွင့်

[နောက် “နာမာတိဟိ ဝုတ္တံ” မှ ဟိကိုယူ၍ အနက်ပေးမည်။] ဟိ၊ ချဲ့။
 (တနည်း) ဟိ၊ ပဋိညာဉ်မှတစ်ပါး ပဋိညာတ ပကရဏကို ဆိုဦးအံ့။ သမ္မာ
 သမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ၊ ပေ။ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ နာမာတိ၊ ဟူ၍။ (မယာ။) ဝုတ္တံ၊
 ဆိုအပ်ပြီ။ (အဋ္ဌသာလိနိဉ္စ ဆိုအပ်ပြီ။)

တတ္ထ၊ ထိုစတုရိသတိ သမန္တပဋ္ဌာန သမောဓာနံ ပဋ္ဌာန မဟာပကရဏံ
 နာမ ဟူသောပါဌ်၌။ စတုရိသတိယာ၊ ၂၄-ပါးသော။ ယေသံ သမန္တပဋ္ဌာ
 နာနံ၊ အကြင်သမန္တ ပဋ္ဌာန်းတို့၏။ ဝါ၊ အနုလောမစသော အလုံးစုံသော
 အဘို့အားဖြင့်ပဋ္ဌာနမည်သော တရားတို့၏။ သမောဓာနဝသေန၊ အပေါင်း၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ ဧတံ၊ ဤကျမ်းကို။ စတုရိသတိ သမန္တပဋ္ဌာန သမောဓာနံ၊
 ၂၄-ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့၏အပေါင်းဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ
 နာမာတိ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးမည်၏ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တေသဉ္ဇေဝ၊ ထို ၂၄-
 ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့၏၎င်း။ ဣမဿ ပကရဏဿစ၊ ဤကျမ်း၏၎င်း။
 နာမတ္ထော၊ ပဋ္ဌာနဟူသောနာမည်၏ အနက်ကို။ တာဝ၊ ပစ္စယုဒ္ဓေသကို မဖွင့်မီ
 ရှေးဦးစွာ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ဆိုအပ်လတံသော နည်းအားဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
 သိထိုက်၏။ ကေနဌေန၊ အဘယ်အနက်ကြောင့်။ ပဋ္ဌာနံ၊ ပဋ္ဌာနမည်သနည်း။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ၊ စသည်။ ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိမှစ၍ ပဋ္ဌာန မဟာ
 ပကရဏံ နာမ တိုင်အောင်သောစကားတို့သည် အဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာနိဒါန
 ကထာ၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော စကားတို့တည်း။ နိဿယကို ထိုအဋ္ဌကထာဘာသာ
 ငိုကာ၌ရပါ။

အမှာ။ ။ တဒနန္တရံ ပစ္စနိယာနုလောမမ္ပိဉ္စ နုလောမမ္ပိကို နုလောမေပိဟု
 ပြင်ပါ။ စတုရိသတိသမန္တပဋ္ဌာန သမောဓာနံ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ နာမ-၌
 သမောဓာနကို သမောဓာနံ ဟုပြင်၍ “စတုရိသတိ သမန္တပဋ္ဌာနသမောဓာနံ၊
 ၂၄-ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့ကို ပေါင်းစုရာဖြစ်သော။ ဣဒံ၊ ဤကျမ်း
 သည်။ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံနာမ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး မည်၏” ဟု အနက်
 ပေးပါ။

၁။ ကေနဌေန ပဋ္ဌာနံ။ ။ “တိကပဋ္ဌာနံ ဒကပဋ္ဌာနံ စသည်ဖြင့် သုံးစွဲ
 တော်မူရာ၌ “ပဋ္ဌာန”ဟူသော နာမည်၏ အနက်ကား (ပဋ္ဌာနသဒ္ဓါဖြစ်ပေါ်

၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ နာနပ္ပကာရပစ္စယဋ္ဌေန ၊ အထူးထူးသော အပြားရှိသော အကြောင်းပစ္စယ၏အဖြစ်၊ တပါးတပါးလျှင် အထူးထူးသော အပြားရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပဌာနံ၊မည်၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။)

ဟိ၊ခွဲ။ ပကာရော၊ ပအက္ခရာသည်။ ဝါ၊ ပ ဥပသာရသည်။ နာနပ္ပကာ ကာရတ္ထံ၊ အမျိုးမျိုးသော အပြားဟူသောအနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ ဌာန သဒ္ဓေါ၊သည်။ ပစ္စယတ္ထံ၊ အကြောင်းပစ္စည်းဟူသောအနက်ကို။ (ဒီပေတိ)။ ဟိ၊မှန်။ ဌာနာဌာနကုသလတာတိ အာဒိသု၊ ဌာနာဌာန ကုသလတာ အစ ရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ပစ္စယော၊ အကြောင်းကို။ ဌာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ဤသို့။ နာနပ္ပကာရနံ၊ အမျိုးမျိုးသောအပြား

လာခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်ကား) အဘယ်ပါနည်း”ဟု မေးသည်။

၁။ နာနပ္ပကာရ ပစ္စယဋ္ဌေန။ ။ပစ္စယဋ္ဌ၌ အဋ္ဌ (အတ္ထ) သည် ဘာဝ အနက်ဟော။ [နာနပ္ပကာရပစ္စယတာတိ နာနပ္ပကာရ ပစ္စယတာဝေါ။ ယော အဋ္ဌကထာယံ နာနပ္ပကာရပစ္စယဋ္ဌာတိ ဝုတ္တော၊ - အနု။] အဝိဇ္ဇာ ဟူသော တရားတပါးသည်ပင် ဟေတုပစ္စည်း သဟဇာတစသောပစ္စည်းအားဖြင့် အမျိုး ပျိုးသော ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်၏။ ဤသို့တရားတမျိုးတည်းက အမျိုးမျိုးပစ္စည်းဖြစ် နိုင်သည်ကိုလည်း “နာနပ္ပကာရပစ္စယတာ”ဟု ခေါ်၏။ ဟေတုပစ္စည်းဟူသော ပစ္စည်းတမျိုး၌ပင် ဟိတ် ၆ ပါးအားဖြင့် များ၏။ ဤသို့ ပစ္စည်းတမျိုး၌ပင် များသော တရားရှိနိုင်သည်ကိုလည်း “နာနပ္ပကာရ ပစ္စယတာ”ဟု ခေါ်၏။

ဋီကာ။ ။တတ္ထ ကေသပိ ဓမ္မဿ ဟေတုအာဒိဟိ အနေကပစ္စယ ဘာဝတောဝ ဧကေကဿ ပစ္စယဿ အနေကဓမ္မဘာဝတောဝ နာနပ္ပကာရ ပစ္စယတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဤဋီကာအဖွင့်ကို ထောက်၍ နာနပ္ပကာရ ပစ္စယတာ၌ “နာနပ္ပကာရ၊ တပါးမက များသောအပြားရှိသော + ပစ္စယတာ၊ ပစ္စယ သတ္တံ။ (တရားတပါး၏ပင် များစွာသော ပစ္စယသတ္တိရှိခြင်း။) နာနပ္ပကာရနံ၊ တပါးမက များသောအပြားရှိသော ဟိတ် ၆-ပါးစသော တရားတို့၏+ပစ္စ ယတာ၊ ဟေတုစသော ပစ္စယ၏အဖြစ်။ ဤသို့ အနက် ၂ မျိုး (ဝိဂ္ဂိုဟ် ၂ မျိုး) ပြုရသောကြောင့် နာနပ္ပကာရပစ္စယတာ၌ ကေသေနည်း သာမညနိဒ္ဒေသာ နည်းမှတ်ပါ။

ပစ္စယုဒ္ဓေသအဖွင့်

၇

ရှိကုန်သော။ ပစ္စယာနံ အကြောင်းတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဒေသိတတ္တာ၊
ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ဣမေသု
ပဋ္ဌာနေသု၊ ထို့တွင်။ ဧကေနံ၊ တပါးတပါးသည်။ ပဋ္ဌာနံ နာမ၊ မည်၏။ ပ န၊
ကား။ ဣမေသံ ပဋ္ဌာနာနံ၊ ဤတပါးတပါးသော ပဋ္ဌာန်းတို့၏။ သမူဟ
တော၊ အပေါင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ ဧတံ
ပကရဏံ၊ ကို။ ပဋ္ဌာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(ဝုတ္တနယတော၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းမှ။) အပရော၊ တပါးသော။
နယော၊ နည်းကို။ (ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်လတံသောနည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၏။)
ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ဝိဘဇနဋ္ဌေန၊ ဝေဘန်ရာ၏အဖြစ်
ဟူသောအနက်ကြောင့်။ (ပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ ပညာ
ပနာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်း။ ပဋ္ဌာပနာ၊ အပြားအားဖြင့် ထားခြင်း။
ဝိဝရဏာ၊ ဖွင့်ခြင်း။ ဝိဘဇနာ၊ အကျယ်ဝေဘန်ခြင်း။ ဥတ္တာနိကမ္ပံ၊ ပေါ်
လွင်အောင်ပြုခြင်း။ ဣတိ၊ သို့။ အာဂတဋ္ဌာနသ္မိံ၊ လာသောပါဠိရပ်၌။

၁။ စတုဝိသတိယာ ။ ဝေ။ ပဋ္ဌာနံ။ ။ အနုလောမနယ- စသော နယ
၄-ပါးတွင် နယတပါးတပါး၌ တိကပဋ္ဌာနစသောအားဖြင့် ၄-ပါးစီရှိရကား
၂၄-ပါးဖြစ်၏။ ထိုတွင် တပါးတပါးသည်ပင် နာနပ္ပကာရပစ္စယတာ အနက်
ကြောင့် ပဋ္ဌာနအမည်ရ၏။ ထို ၂၄-ပါးသော ခုဒ္ဒကပဋ္ဌာနတို့၏ အပေါင်း
ဖြစ်သောကြောင့် ကေဒေသုပစာရ (အဝယဝူပစာရ) အားဖြင့် ဤကျမ်းကြီး
လည်း ပဋ္ဌာန မဟာပကရဏ အမည်ရသည်။ [ပါဠိတော်ဒေသနာ၏ပဋ္ဌာန
အမည်ရပုံကိုကား နောက်၌ “တိကာနံ+ပဋ္ဌာနံ ဧတ္ထ အတ္ထိတိ” စသည်ဖြင့်
ပြလိမ့်မည်။]

၂။ ဝိဘဇနဋ္ဌေန။ ။ ဤ ဒုတိယနည်း၌ ပဋ္ဌာပနာနှင့် ဝိဘဇနာကို
ပရိယာယ်အဖြစ်ဖြင့် ဥပရိပဏ္ဏာသ သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ
ခြင်းကြောင့် ဝိဘဇန အနက်ကို ပဋ္ဌာနပုဒ်၏အနက်ဟုဆို၏။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိ
တော်၌ လာသော ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို ဟောတုပစ္စယ စသော
အားဖြင့် အကျယ်ဝေဘန်ရာတရားတော်ကို “ပဋ္ဌာန” ခေါ်သည်-ဟု မှတ်ပါ။
[တိကပဋ္ဌာန စသော တပါးတပါး၏ ပဋ္ဌာန အမည်ရပုံ အပေါင်းကျမ်းကြီး၏
ပဋ္ဌာနအမည်ရပုံမှာ ပဋ္ဌမနည်းအတိုင်းသာတည်း။]

၈

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ဝိဘဇနဋ္ဌေန၊ အကျယ်ဝေဘန်ခြင်းဟူသောအနက်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပဋ္ဌာနံ၊ ပဋ္ဌာနသဒ္ဒါသည်။ ဝါ၊ ပဋ္ဌာနသဒ္ဒါ၏ အနက်သည်။ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။ ဣတိ၊ သို့။ ကုသလာဒိနံ၊ ကုသိုလ်အစရှိကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန၊ ဟေတုပစ္စည်းအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝိဘတ္တတ္တာ၊ ဝေဘန်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စတုဝိသတိယာ။ ပေ။ ဝေဒိတဗျံ။

(ဝုတ္တနယတော၊ မှ။) အပရော နယော (ဧဝံ ဝေဒိတဗျော) ။ ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ပဋ္ဌိတဋ္ဌေန၊ မရပ်မတည်ရာ၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ (ပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ တည်း။) ဂမနဋ္ဌေန၊ ဉာဏဂတိဖြင့် သွားရာ၏အဖြစ် ဟူသောအနက်ကြောင့်။ (ပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။) ဣတိ အတ္တော၊ နက်။ ဟိ၊ မှန်။ ဂေါဋ္ဌာ၊ နွားခြံတို့သည်။ ပဋ္ဌိတဂါဝေါ၊ မရပ်မတည်သော နွားရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ အာဂတဋ္ဌာနသ္မိံ၊ ဌ်။ ယေန ပဋ္ဌာနေန၊ အကြင် မရပ်မတည်ခြင်းဖြင့်။ ပဋ္ဌိတဂါဝေါတိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ မရပ်မတည်သောနွားရှိကုန် ၏ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တံ၊ ထိုမရပ်မတည်ခြင်းဟူသည်။ အတ္ထတော၊ လိုရင်းအနက်အားဖြင့်။ ဂမနံ၊ သွားခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ နာတိဝိတ္တာရိတနယေသု၊ အလွန်မချဲ့တွင်အပ်သော နည်းရှိကုန် သော။ ဝမ္မသင်္ဂဏီအာဒိသု၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီ အစရှိသောကျမ်းတို့၌။ အနိဿင်္ဂမ

၁။ ပဋ္ဌိတဋ္ဌေန။ ။ ဌိတ၌ ဌာဓာတ်သည် ပဉ္စပသာရကြောင့် မရပ် မတည်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ထို မရပ်မတည်ခြင်းသည် သွားခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဂမနဋ္ဌေနာဝိ အတ္တော ဟု အဓိပ္ပာယ်တွင်သည်။ “ယေန ပဋ္ဌာနေန ပဋ္ဌိတဂါဝေါတိ ဝုတ္တော။ တံ (ပဋ္ဌာနံ) အတ္ထတော ဂမနံ ဟောတိ” ၌ ၎င်း၊ ပဋ္ဌိတဂါဝေါကို “ဂတဂါဝေါ” ဟု ဋီကာဖွင့်ရာ၌၎င်း ဤနည်းအတိုင်း သဒ္ဒတ္တ၊ အဓိပ္ပာယ်တွင်ပါ။

၂။ ဓမ္မသင်္ဂဏီအာဒိသု။ ။ အာဒိဖြင့် ပုဂ္ဂလပညတ် ကထာဝတ္ထုတို့ကို ချန်၍ ဝိဘင်းခတ်ကထာ ယမိုက်ကျမ်းတို့ကိုသာ ရှေးဋီကာနိဿယ၌ယူ၏။ ပုဂ္ဂလပညတ် ကထာဝတ္ထုကျမ်းတို့၌ ကုသိုလ်ကသည်တို့ကို အကျယ်မဝေဘန် သောကြောင့် ချန်ထားဟန်တူသည်။

ပစ္စယုဒ္ဒေသအဖွင့်

၉

နဿံ၊ မဠိကပ် လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားရခြင်းမရှိသော။ သဗ္ဗညုတ
ညာဏဿ၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏။ ဟေတုပစ္စယာဒိဘေဒတိန္ဒေသု၊ ဟေတု
ပစ္စည်းအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ပြားကုန်သော။ ကုသလာဒိသု၊ ကုသိုလ်
အစရှိသောတရားတို့၌။ ဝိတ္ထာရိတနယလာဘတော၊ အကျယ်၌ထွင်ကြောင်း
နည်းကို ရခြင်းကြောင့်။ နိဿင်္ဂဝ သေန၊ မဠိမကပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဧတ္ထ၊
ဤ ပဋ္ဌာန်း ကျမ်း၌။ ပဝတ္ထဂမနတ္တာ၊ ဖြစ်သောသွားခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်။ (တနည်း) နိဿင်္ဂဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္ထဂမနတ္တာ၊ ဖြစ်သောသွားရာ
ဌာန၏အဖြစ်ကြောင့်။ [ဤသို့ ၂-နက်ပေးရပုံကို ခိုကာ၌ကြည့်ပါ။] စတု
ဝိသတိယာ၊ သော။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

၁။ အနိဿင်္ဂမနဿ။ ။ အနိဿင်္ဂံ + ဂမနံ ယသ္မာတိ အနိဿင်္ဂမနံ။
ယဿ၊ အကြင်သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏။ အ + နိ + ဿင်္ဂံ၊ ကပ်ငြိခြင်းမရှိသည်
မဟုတ်သော။ ဝါ၊ ကပ်ငြိခြင်းရှိသော။ ဂမနံ၊ ဉာဏဂတိဖြင့် သွားရခြင်း
သည်။ အတ္ထိ၊ ဣတိ အနိဿင်္ဂမနံ (သဗ္ဗညုတညာဏ်)။

သဗ္ဗညုတညာဏ်။ ။ အနီး၌ ချောက်ကမ်းပါးရှိသော လမ်းဝယ် အဟုန်
ပြင်းပြင်းသွားသော ယောက်ျားသည် လွတ်လွတ်လပ်လပ် မသွားနိုင်ဘဲ
ကပ်သီးကပ်သပ်သွားနေရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဓမ္မသင်္ဂဏိ စသော ကျမ်းတို့၌
သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်သည် အားရပါးရ လွတ်လွတ်လပ်လပ်မရှိ။ လမ်းမကြီး၌
ပြေးသွားရသော ယောက်ျားသည် လွတ်လွတ်လပ်လပ်မငြိမကပ်ဘဲ သွားရ
သကဲ့သို့ ထို့အတူ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းဟူသော လမ်းမကြီး၌ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်
၏ သွားရခြင်းသည် မငြိမကပ် လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရှိလှပေသည်။

ပုဝ်ချက်။ ။ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်မှတစ်ပါး အခြားဉာဏ်များလည်း
ပဋ္ဌာန်းတရား၌ ကျက်စားသွားလာနိုင်ကြပါ၏။ သို့သော် ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၏
အခြား ဉာဏ်တို့ထက် ဉာဏဂတိ ပြင်းထန်သော သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏
သွားရာဌာနအဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ “သဗ္ဗညုတညာဏဿ” ဟု အဋ္ဌကထာ
ဆရာမိန့်၏။ [တတ္ထ အညေဟိ ဂတိမန္တေဟိ အတိသယယုတ္တဿ ဂတိမတော
ဂမန ဌာနဘာဝဒဿနတ္ထံ သဗ္ဗညုတညာဏဿာတိ ဝုတ္တံ၊ - ခိုကာ။]

တတ္ထံ၊ ထိုအစိတ်အစိတ်ဖြစ်သောပဋ္ဌာန်း၊ အပေါင်းဖြစ်သော ပဋ္ဌာန်းတို့
 တွင်။ (တနည်း) တတ္ထံ ၊ ထိုအနုလောမပဋ္ဌာန်း၊ ပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းအစရှိ
 သောပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ တာဝ၊ ပစ္စနိယစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ၊)
 အနုလောမမိ၊ အနုလောမ၌။ ပဌမ၊ ရှေးဦးစွာသော ပဋ္ဌာန်းသည်။ တိက
 ဝသေန၊ တိက်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဒေသိတတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ တိကပဋ္ဌာနံနာမ၊ တိကပဋ္ဌာန်းမည်၏။ တဿ၊ ထိုတိကပဋ္ဌာန
 ဟူသောပုဒ်၏။ ပဒစ္ဆေဒေါ၊ ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို။ (ပုဒ်ကိုပိုင်းဖြတ်၍ ရအပ်
 သော အနက်ကို။) (ဧဝံ ဝေဒိတဗျော)။ ဧတ္ထ၊ ဤပဋ္ဌာန်း၌။ တိကာနံ၊ ၃-ပါး
 အတိုင်းအရှည်ရှိသော တရားတို့၏။ ပဋ္ဌာနံ၊ အထူးထူးသော အပြားရှိသော
 အကြောင်း ပစ္စည်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့တိက
 တရားတို့၏ နာနိပ္ပကာရပစ္စယရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တံ၊ ထိုပဋ္ဌာန်း
 သည်။) တိကပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဧတိဿာ ဒေသနာယံ၊ ဤပဋ္ဌာန်းဒေသနာ
 ၌။ တိကာနံ၊ တိက်တရားတို့၏။ နာနိပ္ပကာရကာ၊ အထူးထူးသော အပြား
 ရှိကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ အကြောင်းပစ္စည်းတို့သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣတိ
 အတ္ထော၊ နက်။

ဒုတိယဝိကပေပိ^၂၊ ၌လည်း။ တိကာနံ၊ တိက်တရားတို့ကို။ ပဋ္ဌာနံ၊
 အကျယ်ဝေတန်ရာဒေသနာတည်း။ ဣတေဝ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်ပင်။

၁။ တတ္ထ အနုလောမမိ။ ။ပဋ္ဌာနပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ တိက
 ပဋ္ဌာန စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “တတ္ထ အနုလောမမိ”
 စသည်ကိုမိန့်။ တိက ပဋ္ဌာနံပုဒ်ကို ၃-နည်းဖွင့်ရာဝယ် ပဌမနည်း၌ အဋ္ဌ
 ကထာအတိုင်း “တိကာနံ ပဋ္ဌာနံ ဧတ္ထ အတ္ထိတံ တိကပဋ္ဌာနံ”ဟု သတ္တမိ
 ဗဟုဗ္ဗဟိ ဝိဂ္ဂဟပြုပါ။ တိကာနံကိုလည်း “တိကံ ပရိမာဏာနိ ဧတေသန္တိ
 တိကာ၊ ကုသလ၊ အကုသလ၊ အဗျာကတ စသောအားဖြင့် ၃-ပါးကုန်သော
 အတိုင်း အရှည်ရှိသော တရားတို့”ဟု အနုဋီကာ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။ “တိကဝသေန
 ဝတ္ထ မောနံ”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပါယ်တ္ထအဖွင့်တည်း။

၂။ ဒုတိယဝိကပိ။ ။ပဋ္ဌာနပုဒ်၏ ဝိဘဇနအနက်ကို ပြသောဒုတိယ
 ဝိကပိ၌ “တိကာနံ+ပဋ္ဌာနံတိ တိကပဋ္ဌာနံ”ဟု တပျုရိသ်ပြု။ ပဋ္ဌာနံတွေဝဟု
 ဧဝသည၍ ဖွင့်ခြင်းဖြင့် ပဌမဝိကပိကဲ့သို့ ဗဟုဗ္ဗဟိမပြုရဟုကန့်သည်။ “ကုသလ

တိကပဋ္ဌာနံ၊ ၏။ ဟေတုပစ္စယာဒိစသေန၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ တိကာနံ၊ တိက်တရားတို့ကို။ ဝိဘဇနာ၊ အကျယ်ဝေဘန်ရာတည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

တတိယဝိကပ္ပေ ၊ ဌ။ ဟေတုပစ္စယာဒိဘေဒတိန္ဒတာယ၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ပြားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ လဒ္ဓဝိတ္ထာရာ၊ ရအပ်သော ကျယ်ဝန်းခြင်းရှိကုန်သော။ တိကာဇေ၊ တိက်တရားတို့သည် ပင်။ ပဋ္ဌာနံ၊ မငြိမကပ်မရပ်မတည် လှည့်လည်ရာတည်း။ တိကပဋ္ဌာနံ၊ တိက်တရားတို့သည်ပင် မငြိမကပ်မရပ်မတည် လှည့်လည်ရာ။ သဗ္ဗညုတညာဏဿ၊ ၏။ နိဿင်္ဂဂမနဘူမိ၊ မငြိမကပ် လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားရာမြေ တည်း။ ဣတိ အတ္ထော။ ဒုကပဋ္ဌာနာဒိသုပ္ပိ၊ ဒုကပဋ္ဌာန်းအစရှိသော ပဋ္ဌာန်း တို့၌လည်း။ ဧသေ နယော။ ဧဝံ သို့။ အနုလောမေ၊ ဌ။ ဆပဋ္ဌာနာနိ၊ ၆-ပါးသော ပဋ္ဌာန်းတို့ကို။ ဝိဒိတာ၊ ရှိ။ ပစ္စနိယာဒိသုပ္ပိ၊ ပစ္စနိယအစရှိ သည်တို့၌လည်း။ ဣမိနာဝဉ္စပါယေန၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တောနိ၊ ဤပဋ္ဌာန်းတို့ကို။ (ဝုစ္စန္တိဉ္စပ်။) ဝါ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိဉ္စပ်။) အနုလောမေ၊ အနုလောမရင်း (ဣတိဉ္စပ်)

စသော တိကတရားတို့ကို ဟေတုပစ္စည်းစသော အပြားအားဖြင့် အကျယ်ဝေ ဘန်ရာ ဒေသနာတော်” ဟူလို။

အပ္ပာ။ ။ ရှေးနိဿယ၌ “ပဋ္ဌာနန္တေဝဝယ် “ပဋ္ဌာနမေတ္တ” ဟု ရှိလျှင် သာ၍ ကောင်းသည်” ဟု ဆို၍ အနက်တနည်း ပေးသေး၏။ သို့သော် ပဌမ ဝိကပ်၌ တေိဿာဒေသနာယ ဟုဖွင့်သကဲ့သို့ ဤ၌ “တေိဿာ” ဟု မတည့်ဘဲ ဖွင့်၏။ ဝိဘဇနာသဒ္ဓါကိုလည်း “ဝေဘန်ရာဒေသနာ” ဟု အာဓာရအနက် ပေးနိုင်ပါသည်။

၁။ တတိယဝိကပ်။ ပဌိတ (ဂမန) အနက်ကိုပြသော တတိယဝိကပ်၌ ကား တိကာဇေ+ပဋ္ဌာနံတိကပဋ္ဌာနံ၊ တိကတရားတို့သည်ပင် သဗ္ဗညုတညာဏ တော်၏ မငြိမကပ် သွားရောက်ရာအရပ်ဖြစ်သော ဒေသနာတော်” ဤသို့အဝ ဓာရဏကမ္မဓာရဲ ဝိဂ္ဂဟပြုရသည်။ [တိကာ ဇေ၌ ဇေဖြင့် ပဌမဝိကပ် ဒုတိယ ဝိကပ်၌ ပြုအပ်သော သမာသ်တို့ကိုကုန်။] နိဿင်္ဂဂမနဘူမိ၌ ဘူမိဖြင့် ပဋ္ဌာန၌ အဓိကရဏသုခနေကိုပြ၏။ ပဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ ပဋ္ဌာနံ၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏ မရပ် မတည် လှည့်လည်ရာ ဒေသနာတော်။

၁၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

☞

။ပေ။ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သမန္တာ၊ အနုလောမစသော အလုံးစုံသောအဘို့အစုအားဖြင့် ၊ ဆဆ၊ ၆-ပါး၆-ပါးတို့သည်။ 'ဟုတွာ၊ ရှိ။စတုဝိသတိ၊ ၂၄-ပါးသည်။ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာနာနီတိ၊ ၂၄ ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့ဟူ၍။ ဝုစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ခုဒ္ဒကပဋ္ဌာနသင်္ခါတာနံ၊ ငယ်သော ပဋ္ဌာန်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ [တိကပဋ္ဌာန်းစသည်ကို ခုဒ္ဒကပဋ္ဌာန်းဟုဆို သည်။] ဣမေသံ သမန္တ ပဋ္ဌာနာနံ၊ ဤအနုလောမစသော အလုံးစုံသော အဘို့အစုတို့ဖြင့် ဖြစ်သော တိကပဋ္ဌာန်းစသည်တို့၏။ သမောဓာနဝသေန၊ အပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧတံ၊ ဤကျမ်းသည်။ စတုဝိသတိသမန္တပဋ္ဌာန သမောဓာနံ၊ ၂၄-ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့၏ အပေါင်းဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ နာမ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးမည်၏။ [သမန္တာ၏ အဖွင့်ကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

ပန၊ ဆက်။ တံ ဧတံ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို။ (ဝုတ္တံဉ္စပ)ယေ တိကာ ဒယော၊ အကြင်တိက်အစရှိသည်တို့ကို။ နိဿာယံ၊ ရှိ။ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ၊ ညွှန်ပြအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တိကပဋ္ဌာနန္တိ၊ တိကပဋ္ဌာန်းဟူ၍၎င်း။ ဒုကပဋ္ဌာ နန္တိ၊ ၎င်း။ ပေ။ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနန္တိ၊ ၎င်း။ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ ဧတံ၊ ထိုတိက်အစ ရှိသည်တို့ကို။ အနာမသိတွာ၊ မသုံးသပ်မူ၍။ ယေသံ ပစ္စယာနံ၊ အကြင် ပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဧတတိကာဒယော၊ ထိုတိက် အစရှိသည် တို့ကို။ ဝိဘတ္တာ၊ ဝေဘန်အပ်ကုန်ပြီ။ ဧတပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ဒသေတံ၊ ၄။ အာဒိတော၊ အစ၌။ တာဝ၊ အစဉ်အတိုင်း။ အဿ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၏။ မာတိကာနိက္ခေပဝါရော နာမ၊ မာတိကာနိက္ခေပဝါရမည်သည်ကို။ ဝါ၊ ပစ္စည်းတို့၏ ခေါင်းစဉ်ကို ချထားရာဝါရမည်သည်ကို။ ဝုတ္တော၊ ဟော တော်မူအပ်ပြီ။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရောတိပိ၊ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရဟူသော အမည် သည်လည်း။ ဝါ၊ ပစ္စည်းသရုပ်ကို အကျယ်ဝေဘန်ရာဝါရဟူသော အမည် သည်လည်း။ တသေဝ၊ ထိုမာတိကာနိက္ခေပဝါရ၏ပင်။ နာမံ၊ အမည် တည်း။ သော၊ ထိုမာတိကာနိက္ခေပဝါရသည်။ ဥဒ္ဓေသ နိဒ္ဓေသတော၊ ဥဒ္ဓေသ နိဒ္ဓေသအားဖြင့်။ ဒုဝိဓော၊ ရှိ၏။ တဿ၊ ထိုနိက္ခေပဝါရ၏။ ဟေတု

ပစ္စယော ။ပေ။ အဝိဂတပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊ ဤပါဠိရပ်သည်။ ဥဒ္ဓေသော၊ တည်း။ ဝါ၊ အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ်တည်း။

တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဓေသ၌။ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ။ဟေတုစ ၊ ဟိတ်လည်းဟုတ်၏။ သော၊ ထိုဟိတ်ဟူသည်။ ပစ္စယော စ၊ ပစ္စည်းလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ထို ၂-ပါးသော သတ္တိကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယော၊ မည်၏။ ဟေတုသည်။ ဟုတော ၊ ဤ။ ပစ္စယော။ ပစ္စည်းတည်း။ ဟေတုဘာဝေန၊ ဟိတ်၏

၁။ ဟေတုစ။ပေ။ဟေတုပစ္စယော။ ။ဟေတုနှင့် ပစ္စယပုဒ်တို့ကို အနက်အရတူသော ဝိသေသနုပဗ္ဗပဒကမ္မစာရိပြု၏။ သို့လော် ဟေတုနှင့် ဟိတ်သည် ဟေတုပစ္စည်းသာမက၊ သဟဇာတစသော ပစ္စည်းလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ [အယံ ဟိ ဟေတုဟေတုပစ္စယေနာပိ ပစ္စယော ဟောတိ။ သဟဇာတဒိ ပစ္စယေနာပိ။-ဟေတု ပစ္စယ နိဒ္ဓေသ အဋ္ဌကထာ။] ထို့ကြောင့် ထိုသဟဇာတစသည်ကို တားမြစ်ဘို့ရာ “ဟေတု ဟုတော ပစ္စယော” ဟု အနက်ဖွင့်ရသည်။ သို့သော် ထိုပါဠိအတိုင်းဆိုလျှင် “ဟိတ်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုသောတရား” ဟု အနက် ထွက်သောကြောင့် ဟိတ် ၆-ပါးသည် ဟိတ်ဖြစ်၍သာ ကျေးဇူးပြုသည်မဟုတ်သေး၊ သဟဇာတစသည်ဖြစ်၍လည်း ကျေးဇူးပြုနိုင်ရကား ပဌမပြုအပ်သောသဟဇာတစသည်တို့နှင့် ရောနှောခြင်းဟူသော အပြစ်မှ မလွတ်သေး။ ထို့ကြောင့် “ဟေတုဘာဝေန ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟု ဟေတု ဟုတော ပစ္စယောကို အဖြောင့်ဖွင့်ပြသည်။ [ဧတေနပိ သော ဒေါသော အာပဇတိတိ ပုနာဟ - ဟေတုဘာဝေန ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊-ဋီကာ]။

ချဲ့ဦးအံ့။ ။ဟေတုဘာဝေန၌ ဘာဝသည် ဘာဝတဒ္ဓိတ်လုံးစုံအတိုင်း သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်အနက်ကို ဟော၏။ “ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတသ္မာတိ ဟေတု” အရ အကျိုးပစ္စယပုဒ်တရား၏ ဖြစ်တည်ခဲ့ရာ အကြောင်း ဟူသည် “သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓန၊ အကျိုးတို့၏ ကောင်းစွာတည်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေနိုင်သော” သတ္တိတည်း။ ထိုသတ္တိကား သဟဇာတစသည်၌ မရှိ။ ထို့ကြောင့် သဟဇာတစသည်တို့နှင့် မရောနှောစေခြင်းအကျိုးငှာ “ဟေတုဘာဝေန ပစ္စယော” ဟု ဖွင့်၍ ထိုအဖွင့်သည် ဥဇုကတ္ထ (အဖြောင့်အနက်) ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟု ထည့်သည်။ [ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ စကားရှိက၊ ဥဇုက။]

၂။ ဟုတောကို ဘာဝေနဟု ဖွင့်နိုင်။ ။ဟုတောကို “ဘာဝေန” ဟု ဖွင့်ရာ၌ ဟုတောဝဟံ တွာပစ္စည်းသည် “ကလာပါဒီသု ဘာဝတ္ထေ၊ တုနာတျာဒိဝိဓိယ

၁၄

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းတည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ
ဟောတိ။ အာရမဏ ပစ္စယာဒိသုပိ၊ အာရမဏပစ္စည်း အစရှိသောပစ္စည်း
တို့၌လည်း။ ဒေဝဝ နယော။ [“အာရမဏဉ္စ တံ ပစ္စယောစာတိ အာရမဏ
ပစ္စယော။ အာရမဏံ ဟုတော ပစ္စယော။ အာရမဏဘာဝေန ပစ္စယောတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ” စသည်ဖြင့် ပစ္စည်းတိုင်း ဤနည်းချည်း မှတ်ပါ။]

တေ” ဟူသောသဒ္ဒဟု ဘေဒစိန္တာ (၃၇၈) ဂါထာနှင့်အညီ တုန တွာန-တွာ
ပစ္စည်းတို့သည် ဘောအနက်ဟောဟု ကလာပ်ကျမ်း၊ မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်းတို့၌
ဆို၏။ ထို့ပြင် “သက္ကော ဟုတွာန နိဗ္ဗတ္တိ” ၌ သက္ကောဝယ် ပဌမာဝိဘတ်ကို
ဆဋ္ဌိအနက်ဟောဟု ယူ၍ ဟုတွာန ကိုလည်း “ဘာဝေန” ဟု ဘေဒစိန္တာဋီကာ
ဖွင့်သည်။ ထိုအလို “သက္ကော၊ သကြား၏။ ဟုတွာန၊ အဖြစ်ဖြင့်” ဟု အနက်
ပေးပါ။ ဤသို့ပေးသောအခါ သက္ကော ဟုတွာန အရ သကြားခြစ်ကိုမရဘဲ
သကြား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးဌာနန္တရ စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို အရကောက်
ရသည်။ [ဒိန္နံ ပဋိစ္စ ဘာဝတ္ထံ၊ ဆဋ္ဌုတ္တေန ပဌမာထဝါ- ၃၉၀- ဂါထာ။]
ဤသို့သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ရှိသောကြောင့် ဟေတု ဟုတွာကို “ဟေတု ဘာဝေန”
ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်ခြင်းသည် သဒ္ဒါထုစံအတိုင်းပင် ဖြစ်၏ ဟုမှတ်ပါ။

သတ္တိ သတ္တိမန္တ။ ။ “ဟေတုပစ္စယော” ဟူသော ဥဒ္ဓေသ၌၎င်း၊ “ဟေတု
ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံဓမ္မာနံ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသော နိဒ္ဓေသ
၌၎င်း ဟိတ် ၆-ပါးပစ္စည်းတရားတည်းဟူသော သတ္တိမန္တကို (သတ္တိရှိသော
တရားခြစ်ကို) ပြတော်မူ၏။ အဋ္ဌကထာလည်း ထိုအတိုင်းပင် သတ္တိမန္တတရား
ခြစ်ကိုပြသည်။ သို့သော် ထိုသတ္တိမန္တတရားခြစ်ဖြင့် ဟေတုသတ္တိကိုသာ ပြတော်
မူလိုရင်းဟုမှတ်ပါ။ ဘာကြောင့်နည်း၊... ဟိတ် ၆-ပါး တရားခြစ်မှတစ်ပါး
ဟေတုသတ္တိဟု သီးခြားမရှိသောကြောင့်တည်း။ [အဋ္ဌကထာယံပန ဓမ္မပ္ပဓာန
နိဒ္ဓေသေန (ပါဠိတော်ဝယ် ဓမ္မခြစ်ကို ပဓာနအားဖြင့် ညွှန်ပြတော်မူခြင်း
ကြောင့်) ဓမ္မကော အညာ ဓမ္မသတ္တိနာမ နတ္တိတိ (ဓမ္မခြစ်မှတစ်ပါး ဓမ္မသတ္တိ
သီးခြားမရှိဟု နှလုံးသွင်း၍) ဓမ္မဟေဝ ဓမ္မသတ္တိဝိဘာဝနံ ကတံတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၆။]

ဋီကာ။ ။ ဋီကာဆရာကား ဟေတုစ၊ ဟေတုသတ္တိလည်းဟုတ်၏။ သော၊
ထိုဟေတုသတ္တိဟူသည်။ ပစ္စယောစ၊ ကျေးဇူးပြုနိုင်သော သတ္တိလည်းဟုတ်၏”
ဟုအနက်ပေး၍ ဟေတုအရ ပစ္စယအရ သတ္တိကိုသာ အရကောက်စေလို၏။
အကျယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ ကြည့်ပါ။

တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယော ဟူသောပါဌ်၌။ ဟေတုတိ၊ ဟေတုဟူသော။
 တံ၊ ဤသဒ္ဒါသည်။ ဝစနာဝယဝကာရဏမူလာနံ၊ စကားဝါကျ၏ အစိတ်၊
 အကြောင်း၊ အရင်းအမြစ်တို့ကို။ အဓိဝစနံ၊ ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။
 ပဋိညာ ဟေတုတိအာဒိသု၊ ပဋိညာ ဟေတု အစရှိသော စကားရပ်တို့၌။
 လောကေ၊ လောက၌။ ဝါ၊ လောကီကျမ်း၌။ ဝစနာဝယဝေါ၊ စကားဝါကျ
 ၏ အစိတ်ကို။ ဟေတုတိ၊ ဟူ၍။ ဝစ္စတိ၊ အပ်၏။ [ပဋိညာ ဥပမာ ဟေတု၊
 ဥဒါဟရဏ နိဂ္ဂမ။ ဝသေနာဝယဝါပဉ္စ၊ ဝိဓာဝါကျေယထာရဟံ - ဟူသော
 သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ (၁၄) ဂါထာကို ကြည့်ပါ။] ပန၊ ကား။ သာသနေ၊
 သာသနာတော်၌။ ဝါ၊ သာသနာတော်ကျမ်း၌။ ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါတိ
 အာဒိသု၊ အစရှိသောပါဌ်ရပ်တို့၌။ ကာရဏံ၊ ကို။ (ဟေတုတိ ဝစ္စတိ)။
 [ယေဓမ္မာ၊ အကြင်ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့သည်။ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ အကြောင်း
 သမုဒယသစ္စာ ဟူသော အစအမွန်ရှိကုန်၏။] တယော ကုသလာ ဟေတု
 တယော အကုသလာ ဟေတုတိ အာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဌ်ရပ်တို့၌။ မူလံ၊
 အရင်းအမြစ်ကို။ ဟေတုတိ ဝစ္စတိ။ တံ၊ ထိုမူလအနက်ကို။ ဣမ၊ ဟေတု
 ပစ္စယော ဟူသော ဤပါဌ်၌။ အဓိပ္ပေတံ၊ အလိုရှိအပ်၏။

ပန၊ ကား။ (ဟေတု၏အနက်မှတစ်ပါး ပစ္စယော၏အနက်ကား)။ ပစ္စယော
 တိတ္ထေ၊ ပစ္စယောဟူသော ဤပါဌ်၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ ဝစနတ္ထော၊
 သဒ္ဒါအနက်တည်း။ (ဖလံ၊ အကျိုးသည်။) ဧတသ္မာ၊ ဤအကြောင်းမှ။
 ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဧတိ၊ ဖြစ်ရ၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ အကျိုးတရား၏ စွဲ၍ဖြစ်ခဲ့ရာ
 အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော၊ ထိုအကြောင်းသည်။) ပစ္စယော၊

၁။ ပစ္စယော။ “ပတိ+အယ” ဟု ခွဲ၍ ပတိကို “ပတိစ္စ” ဟု ဖွင့်၏။
 ပတိစ္စ၌ ပတိ+ဣဓာတ် တွာပစ္စည်း “ရွေးရှုရောက်၍” ဟု သဒ္ဒတ္ထ “စွဲ၍” ဟု
 ဝေါဟာရတ္ထဖြစ်၏။ “စွဲ၍” ဟူသည် ထိုအကြောင်းကို မငယ်စွန့်ခြင်း။ (လက်
 မလွှတ်ခြင်း) တည်း။ ထိုကြောင့် ပတိစ္စကို “အပစ္စက္ခယနံ” ဟု ဖွင့်သည်။
 “ဧတသ္မာ ဧတိ” ဖြင့် အယကို အပါဒါနသာခနပြုရသည်ဟု ပြ၏။ [ဧတိ၌
 ဣဓာတ် ဧဓာတ် ၂-မျိုး။ ဣကို ပြေ။ ဧကို အယပြုလျှင် “ပစ္စယ” ဟု ဖြစ်၏။]

၁၆

ပဌာနအဋ္ဌကလာပသင်္ဂါယန

ပစ္စယမည်၏။ နံ၊ ထိုအကြောင်းကို။ အပ္ပစ္စက္ခာယ၊ မပယ်စွန့်မူ၍။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ရ၏။ ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ ယောဓမ္မော၊ အကြင် အကျိုးတရားသည်။ ယံဓမ္မံ၊ အကြင်အကြောင်းတရားကို။ အပ္ပစ္စက္ခာယ၊ ၍။ တိဋ္ဌတိဝါ၊ တည်မှုလည်း တည်ရ၏။ ဥပ္ပဇ္ဇတိဝါ၊ ဖြစ်မှုလည်း ဖြစ်ရ၏။ သော၊ ထိုအကြောင်းတရားသည်။ တဿ၊ ထိုအကျိုးတရား၏။ ပစ္စယော၊ စွဲ၍ ဖြစ်ခဲ့ရာအကြောင်းတည်း။ ဣတိ ဝတ္တံ ဟောတိ။

ပန၊ ကား။ (ဝစနတ္ထမှ တပါး လက္ခဏတ္ထကား။) လက္ခဏတော၊ မှတ်သားကြောင်းလက္ခဏာအားဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းသည်။ ဥပကာရက လက္ခဏော၊ လျော်သောဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြတတ်သည်အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ ယောဓမ္မော၊ အကြင်အကြောင်းတရားသည်။ ယဿ ဓမ္မဿ၊ အကြင်အကျိုးတရား၏။ ဌိတိယာဝါ၊ တည်ခြင်းငှါသော်၎င်း။ ဥပ္ပတ္တိ ယာဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းငှါသော်၎င်း။ ဥပကာရကော၊ လျော်သောဂုဏ်ရှိသည်၏

၁။ ဝတ္တတိတိအတ္ထော။ ။တေကို ဝတ္တတိဟု အနက်ဖွင့်၏။ “ဝတ္တတိ” အရ ဖြစ်ခြင်းဟူသည် ဥပါဒ်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ဌိအခိုက်၌ တည်သော အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ဟု ၂-မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၏။ ထို့ကြောင့် တေကိုပင် “တိဋ္ဌတိဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိဝါ”ဟုဖွင့်၏။ ဤ၌ ဝါသည် ဝိကပ္ပနတ္ထမဟုတ်။ အနိယ မတ္တတည်း။ တိဋ္ဌတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၂ မျိုးလုံးပင် အမြဲမဟုတ်။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း သည် တည်ဘို့ရန်သာ ကျေးဇူးပြု၏။ ဖြစ်ဘို့ရန် ကျေးဇူးမပြု။ အနန္တရစသော ပစ္စည်းသည် ဖြစ်ဘို့ရန်သာ ကျေးဇူးပြု၏၊ တည်ဘို့ရန် ကျေးဇူးမပြု။ ဟေတု စသော ပစ္စည်းတို့ကား တည်ဘို့ဖြစ်ဘို့ ၂-မျိုးလုံး ကျေးဇူးပြုကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဝါသဒ္ဓါကို အနိယမတ္တဟုဆိုရသည်။

၂။ လက္ခဏတောပန။ ။ပစ္စယသဒ္ဓါ၏ အကြောင်းဟူသောအနက်သည် သဒ္ဓတ္တတည်း။ ဥပကာရအနက်ကား ပစ္စည်းအားလုံး၏ သဘောကိုပြသော ကြောင့် လက္ခဏတ္တတည်း။ [သမညံ ဝါသဘာဝေါ ဝါ၊ ဓမ္မာနံ လက္ခဏံ မတံ။] ထို့ကြောင့် “လက္ခဏတော ပန ဥပကာရကလက္ခဏော ပစ္စယော” ဟု မိန့်သည်။

၃။ ဥပကာရ။ ။ဥပ+ကရ-ဏပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ဥပကာရကို “ပဓာနဿ အနုဂုဏျသမ္ပာဒနေ၊ ပဓာန၏ လျော်သော ဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်း၌”ဟု ထောမနိဓိ၌ အနက်ဖွင့်၏။ ဥပကို “ပဓာနဿ အနုဂုဏျ”ဟု ဖွင့်၍

အဖြစ်ကိုပြုတတ်သည်။ ဟောတိ။ သော၊ လိုအကြောင်းတရားကို။ တဿ၊
 ထိုအကျိုးတရား၏။ ပစ္စယောတိ၊ ပစ္စည်းဟူ၍။ (စွဲ၍ဖြစ်ရာအကြောင်းဟူ၍။)
 ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ပစ္စယော၊ ပစ္စယသဒ္ဓါ၎င်း။ ဟေတု၊ ဟေတုသဒ္ဓါ၎င်း။ ပေ။
 ပဘဝေါ၊ ပဘဝသဒ္ဓါ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသဒ္ဓါအပေါင်းသည်။ အတ္ထတော၊
 အနက်အားဖြင့်။ ဧကံ၊ တူ၏။ ဗျဉ္ဇနတော၊ သဒ္ဓါအားဖြင့်။ နာနံ၊ ကွဲပြား
 ၏။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ မူလဌေန၊ အရင်းမူလ၏အဖြစ်
 ကြောင့်။ ဟေတု၊ ဟေတုမည်၏။ ဥပကာရကဌေန၊ လျော်သောဂုဏ်ရှိသည်၏
 အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပစ္စယော၊ ပစ္စယမည်၏။ ဣတိ၊
 ထို့ကြောင့်။ သင်္ခေပတော၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်။ မူလဌေန၊ အရင်းမူလ၏
 အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ လျော်သောအကျိုးကျေးဇူးရှိသည်၏ အဖြစ်ကို

ကာရ(ပြုခြင်း)ကို သမ္မာဒန(ပြီးစေခြင်း)ဟု ဖွင့်သည်။ ကရောတိကို “ကြိယံ
 အဘိနိဗ္ဗာဒေတိ”ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့တည်း။ “ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ လျော်သော
 ဂုဏ်ရှိကုန်သည်အဖြစ်ကို ပြုခြင်း” ဟူသည် “ဟေတုပစ္စည်းနှင့် လျော်သော
 ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်နိုင်ခြင်း”တည်း။ “ထိုသို့ဖြစ်နိုင်အောင် ဟေတုပစ္စည်းက ပစ္စယုပ္ပန်
 တရားတို့ကို ပြုပေးသည်”-ဟူလို။

အနက်ပေးကြပုံ။ ။ “အနုဂုဏု၊ လျော်သော ဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်”ဟု ဆို
 သောကြောင့် ဥပကာရပုဒ်နှင့် တွဲရာ၌ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ၊ တို့အား”
 ဟု ပေးရိုးပြုကြ၏။ “တို့အား + လျော်သော” ဟု စပ်လိုကြဟန် တူသည်။
 သို့သော် “ဓမ္မာနံ၊ တို့၏ + ဥပကာရ၊ လျော်သောဂုဏ် ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို +
 ပြုတတ်”ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်သောကြောင့် “ဓမ္မာနံ၊ တို့၏” ဟု သမ္ပန်အနက်ပေးမှု
 “အဖြစ်”ဟူသောအနက်၌ စပ်နိုင်၏။ “ပစ္စယော၊ အကြောင်း”ဟူသောအနက်
 နှင့်လည်းလျော်သည်။ “ကျေးဇူးပြု”ဟူသောအနက်။ ။ ယခုအခါ၌ “ဥပ
 ကာရော၊ ကျေးဇူးပြုခြင်း။ ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊
 ၏”ဟူသောအနက်ကိုသာ ပေးရိုးပြုကြသည်။ ထို“ကျေးဇူး”ဟူသော အနက်
 လည်း သောမနိဓိဝယ် အနုဂုဏ် ၂ (အနုဂုဏဘာဝ) ဟူသော အဖွင့်မှ ဂုဏပုဒ်၏
 အနက်တည်း။ ဂုဏသဒ္ဓါ၏ အဘိဓာန်လာအနက်တို့တွင် အာနိသံသအနက်ကို
 ယူထားဟန်တူသည်။ “အာနိသံသ၊ အကျိုးအာနိသံ။ ဝါ၊ အကျိုးကျေးဇူး”။
 ပစ္စည်းတရားတို့က ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဥပကာရက၊ လျော်သော အကျိုးဖြစ်
 အောင် ပြုပေးခြင်းကိုပင် “ကျေးဇူးပြုခြင်း”ဟု ခေါ်ကြသည်။

ပြုတတ်သော။ ဝါ၊ လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော။ ဓမ္မော၊ တရားသည်။ ဟေတုပစ္စယော၊ မည်၏။

ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ သော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်းသည်။ သာလိဗီဇာဒိနိ၊ သလေးမျိုးစေ့ အစရှိသည်တို့သည်။ သာလိအာဒိနိ၊ သလေးအစရှိသည်တို့ကို။ (သာဓကောနိ) ဝိယ၊ ပြီးစေတတ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း။ မဏိဝဏ္ဏာဒယော၊ ပတ္တမြား၏အဆင်း အစရှိသည်တို့သည်။ မဏိပူဘာဒိနိ၊ ပတ္တမြားအရောင် အစရှိသည်တို့ကို။ (သာဓကော) ဝိယစ၊ ပြီးစေတတ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း။ (တထာ)။ ကုသလာဒိနိ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏။ ကုသလာဒိဘာဝသာဒကော၊ ကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား။ အာစရိယာနံ၊ ရေဝတဆရာတို့၏။ အဓိပ္ပာယော၊ အလိုတည်း။ ပန၊ ထိုသို့ ရေဝတဆရာတို့ အလိုရှိအပ်ပါသော်လည်း။ ဧဝံ သန္တေ၊ ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်။ (ထိုဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် ကုသိုလ်၌ယှဉ်သောဟိတ်တရားတို့က ကုသိုလ်အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်၊ အကုသိုလ်အဗျာကတ၌ယှဉ်သော ဟိတ်တရားတို့က အကုသိုလ် အဗျာကတ အဖြစ်ကို

၁။ သောဟိ ။ပေ။ အဓိပ္ပာယော။ ။ “အာစရိယာနံတိ ရေဝတတ္ထေရံ ဝဒတိ” ဟုမုဒ္ဒိကာ ဖွင့်သောကြောင့် “သော ဟိ သာလိအာဒိနိ” စသော အဖွင့်သည် ရေဝတထေရ်၏ အလိုကျအဖွင့်တည်း။ ထိုအဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင် မနှစ်သက်သောကြောင့် “ဧဝံ သန္တေ ပန” စသည်ကို မိန့်သည်။

၂။ ဧဝံ သန္တေ။ ပေ။ သာဓကေ။ ။ “ထိုဟေတု ပစ္စည်းမည်သော ဟိတ်တရားသည် ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်၏” ဟု ဆို၏။ [လောဘဟိတ်ကြောင့် လောဘမုစိတ်သည် အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ရ၏။ အလောဘဟိတ်ကြောင့် ကာမာဝစရစိတ်ရှစ်ပါးသည် ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ရ၏။ အလောဘဟိတ်ကြောင့်ပင် မဟာဝိပါက်ရှစ်ပါးသည် အဗျာကတစိတ်ဖြစ်ရ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိပါ။] ထိုစကားကို ကောက်ချက်ချလျှင် ထိုဟိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို မပြီးစေနိုင်ရကား ထိုရုပ်တို့၌ ဟိတ်တရားတို့က ဟေတုပစ္စယသတ္တိ မရှိရာရောက်၏။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား ထိုရုပ်တို့၌လည်း ဟိတ်တရားတို့က ဟေတုပစ္စယသတ္တိ မဖြစ်မဟုတ် ဖြစ်သည်သာ။

ပြီးစေတတ်သည် ရှိသော်။) တံသမုဋ္ဌာနရူပေသု၊ ထို ဟိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသောရုပ်တို့၌။ ဟေတုပစ္စယတော၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည်။ နသမ္ပဇ္ဇတိ၊ မပြီးစီး။ (ကသ္မာ တံသမုဋ္ဌာနရူပေသု ဟေတုပစ္စယတော နသမ္ပဇ္ဇတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်းသည်။ တေသံ၊ ထို ဟိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသောရုပ်တို့၏။ ကုသလာဒိဘာဝံ၊ ကို။ နသာဓေတိ၊ မပြီးစေနိုင်။ (တေသံ၊ ထိုရုပ်တို့၏။) ပစ္စယောစ၊ အကြောင်းပစ္စည်းသည်လည်း။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (ဟောတိ ယေဝ၊ သာ။) ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (တံသမုဋ္ဌာနရူပေသု ဟေတုပစ္စယတော နသမ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်စေနိုင်ရာရောက်၏။) ဟိ၊ မှန်။ ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကနံ၊ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ပစ္စယောဟူသော။ တေ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတော) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [နစပစ္စယော နဟောတိ၏သာကေ။] စ-သည်သာမကသေး။ အဟေတုကမိတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဧတေန၊ ဤဟေတုပစ္စည်းနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ အဗျာကတဘာဝေါ၊ သည်။ သိဒ္ဓေါ၊ ပြီးစီး၏။ [ထို့ကြောင့် ဟိတ်တရားတို့က အဗျာကတအဖြစ်ကိုပြီးစေတတ်၏ဟူသော ရေဝတဆရာတို့၏စကားသည် မမှန်ပါ- ဟူလို။]

စ၊ ဆက်။ သဟေတုကာနမ္ပိ၊ သဟိတ်စိတ်တို့၏လည်း။ ကုသလာဒိဘာဝေါ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်။ ယောနိသောမနသိကာရာဒိ ပဋိဗဒ္ဓေါ၊ ယောနိသောမနသိကာရ အစရှိသည်တို့၌စပ်သည်။ ဝါ၊ ယောနိသောမနသိကာရ အစရှိသည်တို့နှင့်စပ်သည်။ (ဟောတိ)။ သမ္ပယုတ္တဟေတု ပဋိဗဒ္ဓေါ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်၌ စပ်သည်။ ဝါ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်နှင့် စပ်သည်။ န၊ မဟုတ်။

[ကေဆရာတို့မှတ်ထင်အပ်သော အကြောင်းအရာ၏အဖြစ်ကို ပြသော အားဖြင့် အဖြေကိုပြလို၍ “ယဒိစ” စသည်ကိုမိန့်။ (မှတ်ထင်ပုံကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ)။] စ၊ လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။ သမ္ပယုတ္တဟေတုသု၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်တို့၌။ သဘာဝတောဝ၊ သဘောအားဖြင့်သာ။ ကုသလာဒိဘာဝေါ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်သည်။ ယဒိသိယာ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ တံသမ္ပယုတ္တေသု၊ ထိုဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့၌။ (ကုသလာဒိဘာ

၂၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဓမ္မိကာ

ဝေ၊။) ဟေတုပဋိဗဒ္ဓေါ၊ ဟိတ်၌စပ်သည်။ ဝါ၊ ဟိတ်နှင့်စပ်သည်။ (ယဒိ သိယာ၊ အံ။) (ဧဝံသတိ)။ အလောတော၊ အလောဘသည်။ ကုသလောဝါ၊ ကုသိုလ်သည်သော်လည်း။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ အဗျာကတောဝါ၊ သော်လည်း။ (သိယာ)။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာပါသော်လည်း။ (အလောဘသည် ကုသိုလ်သော်လည်းဖြစ်ရာ၊ အဗျာကတသော်လည်းဖြစ်ရာပါသော်လည်း။) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥဘယထာပိ၊ ကုသိုလ် အဗျာကတ ၂-ပါးသောအပြားအားဖြင့်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နေ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့အလောဘ၏ ကုသိုလ် အဗျာကတ ၂-ပါးသောအပြားဖြင့်ဖြစ်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) သမ္ပယုတ္တေသု၊ ဟိတ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရားတို့၌။ (ဟေတုပဋိဗဒ္ဓ ကုသလာဒိဘာဝံ၊ ဟိတ်နှင့်စပ်သော ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို။ ပရိယေသထ) ယထာ၊ ရှာမှီးကြကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဟေတုသုပိ၊ တို့၌လည်း။ (အညပဋိဗဒ္ဓေါ၊ အခြားတရားတို့နှင့် စပ်သော။) ကုသလာဒိဘာ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို။ ပရိယေသိဘဗ္ဗာ၊ ထိုက်၏။

ပန၊ ကား။ ကုသလာဒိဘာဝသာဓနဝသေန၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဟေတုနံ၊ ဟိတ်တို့၏။ မူလဋ္ဌံ၊ မူလအနက်ကို။ အဂ္ဂဟေတုဘ၊ မယုမရံ။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ ဘာဝသာဓန ဝသေန၊ ကောင်းစွာတည်သည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ (မူလဋ္ဌေ၊ ကို။) ဂယုမာနေ၊ ယူအပ်သော်။ ကိဉ္စ၊ တစုံတခုသော အနက် အဓိပ္ပာယ်သည်။ နဝိရုဇ္ဈတိ၊ မဆန့်ကျင်တော့။ ဟိ၊ မှန်။ လဒ္ဓဟေတုပစ္စယာ၊ ရအပ်သော ဟေတုပစ္စည်းရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဝိရုဇ္ဈမူလာ၊ စည်ပင်သော အမြစ်ရှိကုန်သော။ ပါပပါဝိယ၊ သစ်ပင်တို့ကဲ့သို့။ ထိရာ၊ ခိုင်မြဲကုန်သည်။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ၊ ကောင်းစွာတည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ အဟေတုကာပန၊ အဟိတ်တရားတို့သည်ကား။ တိလဗိဇကသေဝါလာဝိယ၊ နှမ်းစေ့ပမာဏ ရှိသော မှော်နှမ်းအစရှိသော မှော်တို့ကဲ့သို့။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ၊ ကုန်သည်။ န (ဟောန္တိ၊) ကုန်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ မူလဋ္ဌေန ဥပကာရကောတိ၊ ဟူသောပါဠိရပ်၌။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနေန၊ ကောင်းစွာတည်သည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်းအားဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ လျော်သောဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုပြုတတ်သော။

ဝါ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သော။ ဓမ္မော၊ တရားသည်။ ဟေတုပစ္စယော၊ မည်၏။
ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။

တတော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်းမှ။ ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်သောပစ္စည်းတို့တွင်။
အာရမဏဝသေန၊ အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ လျော်သော ဂုဏ်
ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ အာရမဏပစ္စယော၊ မည်၏။
[အာရမဏပုဒ်ပြီးပုံကို အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်၌ပြခဲ့ပြီး၊ သက္ကတ၌ အာလမ္ဗန ပုဒ်
သာရှိ၍ အာရမဏပုဒ်မရှိသော်လည်း ပါဠိ၌ “စက္ခု ခေါ မာဂဏ္ဍိယ ရူပါ
ရာမံ” စသည်ကဲ့သို့ မွေ့လျော်ရာအနက်ဟော အာရမဏပုဒ်လည်း ရှိသည်
သာ။]သော၊ ထိုအာရမဏပစ္စည်းသည်။ (နကောစိ ဓမ္မော နဟောတိ၌စပ်၊)
ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏ ဓာတုယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ အာရဘိတွာပိ၊
စတည်ပြီး၍လည်း။ ယံ ယံ ဓမ္မံ။ပေ။ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။
ဩသာပိတတ္တာ၊ ပြီးဆုံးစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကောစိ၊ တစုံတခု
သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ ပစ္စည်းမဟုတ်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။
(ဟောတိယေဝ၊ ပစ္စည်းမဟုတ်သည်သာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊
သိအပ်၏။) [ဩသာပိတတ္တာ၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် တည့်ရသည်။]

၁။ အာရဘိတွာပိ။ ။ “အာရမ္ဘော ဝီရိယေ ကမ္မေ၊ အာဒိကမ္မေ
ဝိကောပနေ” အဘိဓာန် (၈၅၂) ဂါထာလာ အနက်တို့တွင် အာရဘိတွာသည်
အာဒိကမ္မအနက်ဟောတည်း။ “ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ” စသည်
ဖြင့် စတည်ပြီး၍လည်း” - ဟူလို။ ဤပုဒ်ကို ဩသာပိတတ္တာ၌စပ်။ ရူပါယတနံ
စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ စသည်ဖြင့် စတည်ပြီး၍ ထိုမျှဖြင့် ပြီးစေတော်မမူဘဲ
“ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရမ္ဘ” စသည်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
“န ကောစိ ဓမ္မော နဟောတိ၊ အာရမဏပစ္စည်းမဟုတ်နိုင်သော တရား တစုံ
တရာမျှ မရှိပါ” ဟု သိရသည်-ဟူလို။ အာရဘိတွာပိ၌ ပိသဒ္ဓါပြင့် ပြအပ်သော
အနက်ကို ဋီကာ၌ရူပါ။

၂။ ဩသာပိတတ္တာ။ ။ အဝ+သောဓာတ် ကာပေပစ္စည်း။ ဩသာပိယ
တေတိ ဩသာပိတော- ပြီးဆုံးစေအပ်သော အာရမဏပစ္စည်း။ ဩသာပိ
တဿ+တာဝေါ ဩသာပိတတ္တံ။ ပြီးဆုံးစေအပ်သော အာရမဏပစ္စည်း၏
အဖြစ်။ ဤသို့ပြီးဆုံးစေအပ်ကိုပင် “နိဂုံးအုပ်အပ်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြောကြ
သည်။

ဟိံ၊ ဥပမာဆောင်ထင်အောင်ပြဦးအံ့။ ဒုဗ္ဗလော၊ အားမရှိသော။ ပုရိသော၊ သည်။ ဒဏ္ဍံဝါ၊ ဒုတ်ကိုသော်၎င်း။ ရဇ္ဇံဝါ၊ ကြိုးကိုသော်၎င်း။ အာလမ္ပိတော၊ ဆွဲခို၍သာ။ ဥဋ္ဌဟတိစေဝယထာ၊ ထလည်း ထရသကဲ့သို့၎င်း။ တိဋ္ဌတိစ ယထာ၊ ရပ်လည်း ရပ်ရသကဲ့သို့၎င်း။ [ဥဋ္ဌဟတိသည် ဥပ္ပဇ္ဇတိ၏ဥပမာတည်း။] ဧဝံ၊ တူ။ စိတ္တစေတသိကာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ရူပါဒိအာရမဏံ၊ ရူပါရုံအစရှိသောအာရုံကို။ အာရမ္ဘေဝ၊ အာရုံပြု၍သာ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိစေဝ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ်ကြကုန်၏။ တိဋ္ဌန္တိစ၊ တည်လည်း တည်ကြကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ အာရမဏဘူတာ၊ အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ အာရမဏပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

၁။ ယထာဟိံ ။ ပေ။ တိဋ္ဌန္တိ။ ။ စိတ်စေတသိက်ဟူသမျှ အာရုံနှင့် ကင်း၍ မဖြစ်နိုင် မတည်နိုင်ပုံကို ထင်ရှားပြသောစကားတည်း။ ဒဏ္ဍံဝါဖြင့် နာမ်အာရုံ များအတွက် ဥပမာပြု၍ ရဇ္ဇံဝါဖြင့် ရုပ်အာရုံများအတွက် ဥပမာပြုသည် ဟုမှတ်ပါ။ မှန်၏။ — ရုပ်အာရုံ၌ ရုပ်အစဉ်အဆက်စပ်လျက် နေသောကြောင့် ရူပါရုံကို အာရုံပြုရာ၌ ရုပ်ကလာပ်တခုတည်းဝယ်တည်သော ရူပါရုံမဟုတ်၊ ရှေ့နောက်ရုပ်ကလာပ်အများ၌ တည်သော ရူပါရုံ အပေါင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ချည်မျှင်အများ ပေါင်း၍ ကျစ်ထားအပ်သော ကြိုးနှင့်တူ၏။ နာမ်တရားတွင် ကား ဝေဒနာဆိုလျှင် ဝေဒနာတပါးတည်းကိုပင် အာရုံပြု၍ ရကောင်းသော ကြောင့် မစုံမပေါင်းအပ်သော ဒုတ်တချောင်းနှင့်တူသည်။ — မဟာဋ္ဌိကာ။

မှတ်ချက်။ ။ ပညတ်အာရုံများအတွက် ထိုကဲ့သို့ မခွဲခြားသော်လည်း နာမည်ပညတ်ကဲ့သို့ တခုထည်းဖြစ်လျှင် ဒဏ္ဍံနှင့်တူ၏။ ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံး အတ္တ ပညတ်ကို အာရုံပြုလျှင် ရဇ္ဇံနှင့်တူ၏ ဟု ကြံသင့်ပါသည်။ ဝီထိနှင့် သုံးချက်စု တာသာဋ္ဌိကာ၌ကား ပညတ်အားလုံးကို ဒဏ္ဍံနှင့်တူသည်ဟု ရေးခဲ့၏။ ဤကဲ့သို့ ခွဲခြားပါ။

၂။ သဗ္ဗေပိ။ ။ သဗ္ဗေပိ နေရာဝယ် ရှေးနိဿယ၌ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟူရှိ၏။ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံနှင့်အရ တူသောကြောင့် စာသွားကောင်းသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ သို့သော် အာရုံတို့အပေါ် သြသပိတတ္တာ ဟူသောပါဌ်ဖြင့် အာရုံ အားလုံးကို ပြခဲ့သောကြောင့် သဗ္ဗေပိဟူရှိမှ အာရမဏဘူတာ ဓမ္မာ၌ စပ်ရ သောကြောင့် ထိုသဗ္ဗေပိပုဒ်သာ အနက်သဘောအားဖြင့် သာ၍ကောင်းသည်။

ဇေဠကဋ္ဌေန၊ အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ [ဇေဠကဋ္ဌ၌ အတ္တသည် ဘာဝအနက်ဟော]။ ဥပကာရကော၊ လျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ အဓိပတိ ပစ္စယော၊ မည်၏။ သော၊ ထိုအဓိပတိ ပစ္စည်းသည်။ သဟဇာတာရမဏဝသေန၊ သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဓော၊ ၂-ပါးအပြားရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဆန္ဒာဓိပတိ။ ပေ။ အဓိပတိ ပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အာဒိဝစနတော၊ အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဆန္ဒဝီရိယစိတ္တ ဝိမံသသင်္ခါတာ၊ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝိမံသ ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဓမ္မော၊ တို့ကို။ သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ စခေါ၊ ဟိုသို့ ၄-ပါးသော တရားတို့ကို သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း ဟု သိထိုက်ပါကုန်သော်လည်း။ ဧကတော၊ တပေါင်းတည်း။ (ဆန္ဒစသော ၄-ပါးတို့ တပေါင်းတည်း။) နော (ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ မသိထိုက်ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ဆန္ဒံ၊ ကို။ ဓုရံ၊ အဦးပဓာနကို။ ဇေဠကံ၊ အကြီး၊ အကဲကို။ ကတု၊ ၍။ စိတ္တံ၊ သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ [ပဓာန နည်းအားဖြင့် “စိတ္တပဝတ္တတိ” ဟုဆိုသည်။ ယှဉ်ဘက်စေတသိက်ပါ ဖြစ်သည်ဟုမှတ်ပါ။] တဒါ၊ ဆန္ဒကို အဦးပဓာနပြု၍ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။ ဆန္ဒောဝ၊ သာ။ အဓိပတိ ၊ စိတ်သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတရေ၊ ဆန္ဒမှ အခြားသော ဝီရိယစိတ္တ ဝိမံသတို့သည်။ (အဓိပတိယော)။ န (ဟောန္တိ)၊ မဖြစ်ကုန်။ သေသေသုပိ၊ ဆန္ဒမှကြွင်းသော ဝီရိယစိတ္တ ဝိမံသတို့၌လည်း။ သေ နယော၊ တည်း။

၁။ အဓိပတိ။ ။ “ဇေဠကဋ္ဌေန။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယော” ဟု ဆိုသောကြောင့် “အဓိ၊ သာလွန်သော+ပတိ၊ အရှင်သခင်” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ ဋီကာ၌ “အတ္တာမိနံ ပတိဘာဝေန” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် အဓိပုဒ်သည် အာယတ္တ (စပ်) ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ အဓိနောင် သူတို့၌ ဤန ပစ္စည်းသက်၍ “အဓိန” ဟု ဖြစ်၏။ [မောဂ္ဂလ္လာန် ကာဒိကဏ္ဍ ၁၂၂-သုတ်၊ ဆရာဘော်၏ နိဿယ၌ကြည့်ပါ။] ထို့ကြောင့် “အဓိနာနံ+ပတိ” လည်း အဓိပတိ၏ အနက် ပြဟုမှတ်ပါ။ “အဓိနာနံ+ပတိ အဓိပတိ၊ မိမိနှင့်စပ်သော တရားတို့၏ အရှင်သခင်” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သည်။

ပန၊ ကား။ (သဟဇာတာဓိပတိမှတပါး အာရမဏာဓိပတိကား။) ယံ
 ခံမ္မံ၊ ကို။ ဂရံ၊ ကတော၊ အလေးပြု၍။ အရူပဓမ္မော၊ နာမ်တရားတို့သည်။
 ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ သော၊ ထိုအလေးပြုအပ်သော တရားသည်။ နေသံ၊
 ထိုနာမ်တရားတို့၏။ အာရမဏာဓိပတိ၊ မည်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ယံ ယံ ခမ္မံ
 ။ပေ။ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

အနန္တရဘာဝေန၊ အကြားမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ခြားကွယ်တတ်
 သော တရားတပါးမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ သော။ ဓမ္မော၊
 သည်။ အနန္တရပစ္စယော ၊ မည်၏။ သမနန္တရ ဘာဝေန၊ လွန်စွာ အကြား
 မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ လွန်စွာ ခြားကွယ်တတ်သော တရားတပါးမရှိ
 သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော ဓမ္မော၊ သမနန္တရပစ္စယော၊ မည်၏။
 စ၊ ဆက်။ ဣဒံ ပစ္စယဒ္ဓယံ၊ ဤပစ္စည်း ၂-ပါးအပေါင်းကို။ ဗဟုဓာ၊ များ
 သောအပြားအားဖြင့်။ (အာစရိယာ၊ ရှေးဆရာတို့သည်။) ပပဉ္စယန္တိ၊
 ချဲ့ဖွင့်ကြကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့များစွာ ချဲ့ဖွင့်ကြပါကုန်သော်လည်း။ အယံ၊
 ဤသို့အပ်လတ္တံ့ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စည်း ၂-ပါးအပေါင်း၌။ သာရော၊ အနှစ်
 ဖြစ်သော အနက်တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ စက္ခုဝိညာဏာနန္တရာ၊ စက္ခုဝိညာဉ်၏
 အခြားမဲ့၌။ မနောဓာတု၊ သမ္ပုဋ္ဌိစိုက်၍ ဟူသော မနောဓာတ်သည်
 (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ မနောဓာတု အနန္တရာ၊ ၌။ မနောဝိညာဏဓာတု၊ သန္တိရဏ
 ဟူသော မနောဝိညာဏဓာတ်သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ ဣတိ အာဒိ၊ ဤသို့အစ
 ရှိသော။ ယော၊ ယေ စိတ္တ နိယမော၊ အကြင် စိတ္တနိယမသည်။ ဝါ၊ စိတ်

၁။ အနန္တရပစ္စယော။ ။ “နတ္ထိ အန္တရံ ယထာတိ အနန္တရော” ပစ္စည်း
 ပစ္စယုပ္ပန် ၂ ပါးလုံးပင် အကြားမရှိသောကြောင့် ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် ၂-ပါးလုံး
 ကိုပင် အနန္တရဟု ခေါ်နိုင်၏။ သို့သော် ထိုသို့အကြားမရှိခြင်းမှာ ပစ္စည်းဖြစ်
 သော ရှေးတရား၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့်ဖြစ်ရကား ရှေးပစ္စည်းတရားကိုသာ
 “အနန္တရ”ဟု ခေါ်ရသည်။ “အနန္တရော စ သော ပစ္စယော စာတိ အနန္တရ
 ပစ္စယော”။ သုဠ၊ အနန္တရော သမနန္တရော၊ သမနန္တရော စ သော ပစ္စယော
 စာတိ သမနန္တရပစ္စယော ဟူပြု။ အန္တရ အရ ခြားကွယ်တတ်သော တရားတပါး
 ကိုယူလျှင် “အန္တရယတိတိ အန္တရော”ဟု နာမဓာတ်ကြံပါ။ အန္တရယတိ၊ ခြား
 ကွယ်မှုကိုပြုတတ်၏။ ဣတိ အန္တရော။

တို့၏ မြဲသော သဘောသည်။ (အတ္တိ)။ သော၊ ယိုစိတ္တနိယမသည်။ ယသွာ၊
 ကြောင့်။ ပုရိမစိတ္တဝသေနော၊ ရွှေ့ပြစ်သော စိတ်၏အစွမ်းကြောင့်သာ။
 ဣဇ္ဈတိ၊ ပြီးစီး၏။ အညထာ၊ ရွှေ့စိတ်၏အစွမ်းမှတစ်ပါး အခြားသောတရား
 ၏ အစွမ်းကြောင့်။ န (ဣဇ္ဈတိ)၊ ပြီးစီးသည်မဟုတ်။ တသွာ၊ ကြောင့်။
 အတ္တနော၊ အတ္တနော၊ မိမိ မိမိ၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ အနုရူပဿ၊
 လျော်သော။ စိတ္တပ္ပုဒဿ၊ စိတ္တပ္ပုဒ်ကို။ (စိတ်စေတသိက်ကို။) ဥပ္ပုဒနု
 သမတ္ထော၊ ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဓမ္မော၊ သည်။
 အနန္တရပစ္စယော၊ မည်၏။ တေနော၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့မိမိ၏ အခြား
 မဲ့၌ လျော်သောစိတ္တပ္ပုဒ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော တရား၏သာ
 အနန္တရပစ္စည်းမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) အနန္တရပစ္စယောတိ ။ ပေ။
 ပစ္စယောတိအာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံဝစနံ အတ္တိ။ တံဝစနံ၊ ကို။ ဘဂဝါ၊
 သည်။) အာဟ၊ ပြီ။ ယော၊ အကြင်တရားသည်။ အနန္တရပစ္စယော၊ မည်၏။
 သောဝ (သောဝေ)၊ အနန္တရပစ္စည်းမည်သော ထိုတရားသည်ပင်။ သမနန္တရ
 ပစ္စယော၊ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဣ၊ ဤပစ္စည်း ၂-ပါးတို့၌။ ဗျဉ္ဇန မတ္တမေ၊
 သဒ္ဓါမျှသည်သာ။ နာနံ၊ ထူး၏။ [သံဥပသာရ ပါခြင်း မပါခြင်းသာ
 ထူး၏။] (ကေသု ဝိယ၊ အဘယ်ပုဒ်တို့၌ ကဲ့သို့နည်း။) ဥပစယသန္တတိ
 အာဒိသုဝိယ၊ ဥပစယသန္တတိ အစရှိသောပုဒ်တို့၌ကဲ့သို့၎င်း။ အဓိဝစနနိရုတ္တိ
 ဒုကာဒိသုဝိယ စ၊ အဓိဝစနဒုက် နိရုတ္တိဒုက် အစရှိသည်တို့၌ ကဲ့သို့၎င်း
 တည်း။ အတ္တတောပန၊ တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်ကား။ နာနံ၊ အထူး
 သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

အတ္တာနန္တရတာယ၊ အနက်ဗြဟ္မဟူသော ခြားကွယ်တတ်သော တရား
 မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ [စာအုပ်တို့၌ “အဒ္ဓါ နန္တရတာယ” ဟု ပါ၍
 ပျက်၏။] အနန္တရပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ကာလာနန္တရတာယ၊
 အချိန်ကာလ ဟူသော ခြားကွယ်တတ်သော တရားမရှိသည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ သမနန္တရပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ အာစရိယံ၊

၂၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကာ

ရေဝတဆရာတို့၏။ ယမ္ဗိ မတံ ၊ အကြင်အလိုသည်လည်း။ (အတ္ထိ)။ တံ ၊ ထိုအလိုသည်။ နိရောဓာ၊ နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဠဟန္တဿ၊ ထသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ နေဝသညာ နာသညာယတနကုသလံ၊ နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်သည်။ (နိရောဓသမာပတ်မဝင်စားမီ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ်သည်။) ဖလသမာပတ္တိယာ၊ ဖလသမာပတ်အား။ (သမာပတ်မှထသော အခါ ပဌမဆုံးဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်အား) သမနန္တရပစ္စယေန၊ သမနန္တရပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယေ၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ အာဒိဟိ၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့နှင့်။ ဝိရုဇ္ဈတိ၊ ဆန့်ကျင်၏။

၁။ ယမ္ဗိ မတံ။ ။အရှင် ရေဝတဆရာတို့က ပစ္စည်းနှင့်ပစ္စယပုန် ၂ပါး၏ အကြား၌ “အတ္ထာနန္တရတာယ၊ အနက်ဒြပ် (တရားဒြပ်) မရှိ၊ မရှိခြင်းကြောင့် (တရားတပါးမရှိခြင်းကြောင့်။)” အနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၏။ ထို ၂ ပါး၏အကြား၌ ကာလာနန္တရတာယ၊ ခြားကွယ်တတ်သော ကာလမရှိခြင်းကြောင့် (ရှေ့စိတ်၏ဘင်နှင့် နောက်စိတ်ဥပါဒ်အကြားဝယ် ကာလအပိုမရှိခြင်းကြောင့်)” သမနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၏။ ဤသို့ ပစ္စည်း ၂ ပါးအထူးကို အလိုရှိကြသည်။

၂။ တံ နိရောဓာ ။ပေ။ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ။နိရောဓသမာပတ် မဝင်စားမီ နေဝသညာနာသညာဟတနဇောဖြစ်၏။ နိရောဓသမာပတ်အတွင်း၌ ခဏဖြစ်စေ ၇-ရက်တိုင်အောင်ဖြစ်စေ တည်နေပြီးနောက် သမာပတ်မှ ထသောအခါအနာဂါမိဖိုလ်စိတ်ဖြစ်၏။ ထိုနေဝသညာနာသညာယတနဇောသည် ဖိုလ်ဇောအား သမနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုပါဠိတော်၌ နိရောဓသမာပတ်အတွင်းဝယ် ကာလခြားပါလျက် နေဝသညာ နာသညာယတနဇောက ဖိုလ်ဇောအား သမနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ထိုဆရာတို့၏ “ကာလာနန္တရတာယ သမနန္တရပစ္စယော” ဟူသော အယူသည် ဤပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် မသင့်ပါ-ဟုလို့။ [အာဒိဟိ ဝိရုဇ္ဈတိ၌ အာဒိဖြင့် နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ မဝင်စားမီ နောက်ဆုံးဖြစ်သော နေဝသညာ နာသညာယတန ကြိယာဇောက သမာပတ်မှ ထသောအခါ ပဌမဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်အား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသော ပါဠိတော်နှင့် အသညသတ်မရောက်မီ ကာမဘုံမှ စုတိသည် အသညသတ်ဘုံဝယ် ကမ္ဘာငါးရာခြားပြီးမှ ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်အား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသော ပါဠိတို့ကိုယူပါ။]

တတ္ထ၊ ထိုနိရောဓသမာပတ်မှ ထသောပုဂ္ဂိုလ်၏ နေဝသညာနာသညာ ယတနကုသိုလ်၏ ဖလသမာပတ်အား သမနန္တရပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုရာအစရှိသည်တို့၌။ ဓမ္မာနံ၊ ပစ္စည်းတရားတို့၏။ သမုဋ္ဌာပနသမတ္တတာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်။ နပရိဟာ ယတိ၊ မဆုတ်ယုတ်။ ပန၊ ထိုသို့ပစ္စည်းတရားတို့၏ သမုဋ္ဌာပနသတ္တိမဆုတ် ယုတ်ပါသော်လည်း။ ဘာဝနာဗလေန၊ ဘာဝနာအစွမ်းသည်။ ဝါရိတတ္ထာ၊ တားမြစ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဓမ္မာ၊ ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့သည်။ သမနန္တရံ၊ လွန်စွာအခြားမဲ့၌။ နုပုဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ယမ္ပိ ၊ အကြင် စကားကိုလည်း။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တမ္ပိ ၊ ထိုစကားသည်လည်း။ ကာလာ နန္တရတာယ၊ အချိန်ကာလဟူသော ခြားကွယ် တတ်သော တရားမရှိ သည်၏အဖြစ်၏။ အဘာဝမေဝ၊ မရှိခြင်းကိုသာ။ သာဓေတိ၊ ပြီးစေ၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း၊) (ကသွာကာလာနန္တရတာယ အဘာဝမေဝ သာဓေ တိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း၊) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊

မှတ်ချက်။ ။ ကာမစုတိ၏ အသညသတ် ဘဝခြားပြီးမှ ကာမပဋိ သန္ဓေအား ကျေးဇူးပြုပြုမှာ ပါဠိတော်သီးခြားမရှိ “ပုရိမာ ပုရိမာ ဝိပါကာ ဗျာကတာ ကိရိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ဝိပါကာဗျာကတာနံ ကိရိယာဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသော ပါဠိ တော်၌ပင် ပါဝင်ပါသည်။

၁။ ယမ္ပိ တတ္ထ ဝဒန္တိ။ ။ နေဝသညာ နာသညာယတနဇောက ဖလသမာ ပတ်အား ချက်ချင်းဖြစ်အောင် ကျေးဇူးမပြုသော်လည်း ကျေးဇူးပြုနိုင်သော သမနန္တရသတ္တိမယုတ်လျော့ပါ။ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခိုက်၌ ဖိုလ်ဇော မပြစ် အောင် နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားကြောင်း တာဝနာအစွမ်းက တားမြစ်ထား သောကြောင့်သာ သမနန္တရဖြစ်လောက်အောင် ဖိုလ်ဇောမဖြစ်ဘဲ လစ်လပ်ရ ပါသည်-ဟု ထိုဆရာတို့ဆိုကြ၏။

၂။ တမ္ပိ။ ပေ။ သာဓေတိ။ ။ “ဘာဝနာဗလေန ဝါရိတတ္ထာ သမနန္တရံ နုပုဇ္ဇတိ” ကို ကောက်ချက်ချလျှင် ထိုဆရာတို့၏ စကားသည် ကာလာနန္တရ တာယ အဘာဝမေဝ၊ ကာလအခြားမရှိသည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကိုပင် (ကာလခြားမရှိနေခြင်းကိုပင်) ပြီးစေသည်။ ထိုစကားကို ခိုင်မြဲစေလို၍ (တနည်း) အကြောင်း ပြလို၍ “ဘာဝနာ ဗလေန ဟိ” စသည်ကို မိန့်သည်။

ထို နိရောဓသမာပတ်မှ ထသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်၏ ဖလသမာပတ်အား သမနန္တရပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာ၌။ ဘာဝနာဗလေန၊ ကြောင့်။ ကာလာနန္တရတာ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (ကာလာနန္တရတာယ အဘာဝမေဝ သာဓေတိ ဣတိဝိညာ ယတိ၊ ၏။) မယမ္ပိ ၊ ငါတို့သည်လည်း။ တေဒေဝ၊ အချိန်ကာလဟူသော ခြားကွယ်တတ်သောတရား မရှိသည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကိုပင်။ (အချိန် ကာလခြားကွယ်သည်၏ အဖြစ်ကိုပင်။) ဝဒါမ၊ ဆိုလိုကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ယသ္မာ ၊ ကြောင့်။ ကာလာနန္တရတာ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမနန္တရပစ္စယတာ၊ သည်။ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ [“ထိုဆရာတို့အလိုအားဖြင့် အချိန်ကာလမခြားကွယ်မှ သမနန္တရပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သော ကြောင့် ဤနိရောဓသမာပတ်အရာ၌ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ် စသောတရားတို့ သမနန္တရပစ္စည်း မဖြစ်သင့်”ဟုပြသည်။] ဟိ၊ မှန်။ တေသံ၊ ထိုရေဝတဆရာတို့၏။ (လဒ္ဓိ၌စပ်) ကာလာနန္တရတာယ၊ ကြောင့်။ သမနန္တရ ပစ္စယေဝဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ လဒ္ဓိ၊ အယူသည်။ (ဟောတိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဘိနိဝေသံ ၊ လွန်၍ နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ အကတော၊ ၍။ ဧတ္ထ၊

၁။ မယမ္ပိ တေဒေဝ ဝဒါမ။ ။ ကာလအကြား မရှိသည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကိုပင်) ကာလအကြားရှိနေခြင်းကိုပင် ငါတို့လည်း ဆိုလိုကြပါသည် ဟု မိမိအယူနှင့် ရေဝတဆရာတို့ အယူသည် နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသူ အတွက် ကာလ တခြားကွယ်မှုရှိခြင်းအားဖြင့် သဘောတူကြောင်းကိုပြသည်။

၂။ ယသ္မာ ။ ပေ။ နယုဇ္ဇတိ။ ။ ကာလာနန္တရတာ နတ္ထိ၌ အနန္တရတာ (န+အန္တရတာ)ဟု ပတိသေတေမျိုး၊ နတ္ထိဟု ပတိသေတေမျိုး၊ ဤသို့၂မျိုးရှိ သောကြောင့် “ကာလအခြားရှိ၏”ဟု အဖြောင့်အနက်ထွက်၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် “ကာလအခြား မရှိခြင်းကြောင့် သမနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၏”ဟူသော ထိုဆရာတို့ ၏ အယူနှင့်မတူရကား ထိုဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် နေဝသညာ နာသညာ ယတနစောသည် နိရောဓမှ ထသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သမနန္တရပစ္စည်း မဖြစ်နိုင် တော့။

၃။ အဘိနိဝေသံ အကတော။ ။ အဘိ၊ လွန်၍ + နိဝေသ၊ နှလုံးသွင်းခြင်း။ သဒ္ဓါမျှသာ ထူး၏ အနက်အရကောက်မထူးဟု နှလုံးသွင်းခြင်းထက် ပိုလွန်၍

ဤပစ္စည်း ၂-ပါးတို့၌။ ဗျဉ္ဇနမတ္တတောဝ၊ သဒ္ဓါမျှဖြင့်သာလျှင်။ နာနာကရဏံ၊ အသီးအခြားပြုတတ်သော အထူးကို။ ပစ္စေတဗ္ဗံ၊ ယုံကြည်ထိုက်၏။ အတ္တတော၊ တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်။ (နာနာကရဏံ)။ န (ပစ္စေတဗ္ဗံ)၊ ထိုက်။ ကထံ၊ သို့။ (ဗျဉ္ဇနမတ္တတောဝ နာနာကရဏံ ပစ္စေတဗ္ဗံ၊ နည်း။ အတ္တတော နာနာကရဏံ နပစ္စေတဗ္ဗံ၊ နည်း။) ဟိ၊ အဖြေကို ဆိုဦးအံ့။ ဧတေသံ၊ ဤပစ္စည်းတရားတို့၏။ အန္တရံ၊ အကြားသည်။ ဝါ၊ ခြားကွယ်တတ်သော တရားတပါးသည်။ နိတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ခြားကွယ်တတ်သောတရားတပါးမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တေ၊ ထိုပစ္စည်းတရားတို့သည်။ အနန္တရာ၊ တို့မည်၏။ သဏ္ဌာနာဘာဝတော၊ ပုံသဏ္ဌာန်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ သုဠ၊ လွန်စွာ။ အနန္တရာ၊ ခြားကွယ်တတ်သော တရားတပါးမရှိသော တရားတို့တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုပစ္စည်းတရားတို့သည်။ သမနန္တရာ၊ တို့မည်၏။

ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ^၁၊ ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ချင်းပင်။ သဟပ္ပုဒနဘာဝေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို အတူတကွဖြစ်စေသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော ဓမ္မော၊ သည်။ သဟဇာတပစ္စယော၊ မည်၏။ (ကောဝိယ၊ အဘယ်ကဲ့သို့

အတ္ထာနန္တရကြောင့် အနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၊ ကာလာနန္တရကြောင့် သမနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၏ဟု နှလုံးသွင်းမှုကို မပြုမချီ (ဗျဉ္ဇနမတ္တတောဝ ဧတ္ထ နာနာကရဏံ ပစ္စေတဗ္ဗံ” စပ်ပါ)။

၁။ မူကဲ့။ ။ ဤအဋ္ဌကထာစာအုပ်၌ “ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သဟဥပ္ပဇ္ဇမာနဘာဝေန” ဟုရှိသော်လည်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ “ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ သဟပ္ပုဒနဘာဝေန” ဟုရှိ၏။ ထိုစာအုပ်သည် ကောင်း၏။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ၌ ဝေဖြင့် ဖြစ်ပြီးနောက် ဌိသိုရောက်မှ ကျေးဇူးပြုသည်ကို ကန့်သည်။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ သဟပ္ပုဒနဘာဝေန၊ အတူတကွဖြစ်စေသည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။

မှတ်ချက်။ ။ “သဟပ္ပုဒန၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို အတူတကွဖြစ်စေ” ဟုဆိုသောကြောင့် သဟဇာတ၌ ဇာတပုဒ်ကို ကာရိတ်ကျေသောပုဒ်ဟု မကြံရ။ သဟဇာတ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့နှင့် အတူတကွဖြစ်သော ပစ္စည်းဟုသာမှတ်ပါ။

၃၀

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဂြိုဟ်

နည်း။) ပဒီပေါ၊ ဆီမီးသည်။ ပကာသဿ^၁၊ အလင်းရောင်အား။ (ပစ္စယော) ဝိယ၊ ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့တည်း။ သော၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းသည်။ အရူပက္ခန္ဓာဒီဝသေန၊ နာမ်ခန္ဓာအစရှိသော ခန္ဓာတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗဇော၊ ၆-ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [ထို ၆-ပါးအပြားကို စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော၊ စတ္တာရော မဟာဘူတာ၊ ဩကန္တိက္ခဏေနာမရူပံ၊ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ မဟာဘူတာ၊ ရူပိနော ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပုဒ်တို့ကိုကြည့်၍ သိပါ။]

ယထာဟ၊ အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသနည်း။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ သဟဇာတပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြု၏။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတာ၊ တို့သည်။ အညမညံ၊ ချင်း ။ပေ။ ဩကန္တိက္ခဏေ^၂၊ ပဋိသန္ဓေခဏ၌။ နာမရူပံ၊ နာမ်ရုပ်သည်။ အညမညံ၊ ပေ။ စိတ္တ စေတသိကာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါနံ၊ ရုပ်တို့အား။ ပေ။ မဟာဘူတာ၊ မဟာဘုတ်တို့သည်။ ဥပါဒါရူပါနံ၊ ဥပါဒါရုပ်တို့အား ။ပေ။ ကဉ္စ၊ အချို့ကုန်သော။ ရူပိနော၊ ကုန်သော။

၁။ ပကာသဿ ပဒီပေါဝိယ။ ။ဆီမီးသည် မိမိတောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အလင်းရောင် ပေါ်လာအောင်၎င်း အလင်းရောင်တည်နေအောင်၎င်း ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ထို့အတူ မိမိဖြစ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ပစ္စယပ္ပန်တရားတို့ဖြစ်အောင်၎င်း မိမိတည်သည်နှင့် တပြိုင်နက် တည်အောင်၎င်း ကျေးဇူးပြုသော တရားသည် သဟဇာတပစ္စည်းမည်၏။

၂။ ဩကန္တိက္ခဏေ။ ။ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ တသ္မိံ ဟိ ခဏေနာမရူပံ ဩကန္တိဝိယ ပရလောကတော အာဂန္ဓာ ဣဓ (ဤဘဝ၌) မာတုကုန္တိ အာဒိံ ပဝိသန္တိဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ (နာမ်နှင့် ရုပ်သည် တမလွန် ဘဝမှ ဤဘဝသို့ လာ၍ ဂဗ္ဘသေယျက ဖြစ်မည့်သူက အမိဝမ်းသို့ ဝင်သကဲ့သို့၎င်း သံသေဒဇ ဩပပါတိကဖြစ်မည့်သူတို့က ဆိုင်ရာအရပ်သို့ ဝင်ရောက်သကဲ့သို့၎င်း ဖြစ်၏။ တသ္မာ သော ခဏော ဩကန္တိခဏောတိ ဝုစ္စတိ၊- မဟာဋီကာ။ [နာမရူပံ ဩက္ကမတိ တောတိ ဩကန္တိ။ ဩကန္တိ စ သော ခဏော စာတိ ဩကန္တိ ခဏော။ တနည်း- ဩက္ကမနံ၊ သက်ဝင်သကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်း။ ဩကန္တိ၊ ခြင်း။ ဩကန္တိယာ+ခဏော ဩကန္တိခဏော။]

ဓမ္မာ၊ ဟဒယဝတ္ထုတရားတို့သည်။ အရူပိနံ၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ ကဉ္စိ၊ အချို့သော။ ကာလေ၊ အခါ၌။ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။ ကဉ္စိ၊ သော။ ကာလေ၊ အခါ၌။ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော၊ သည်။ န၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ သို့။ (အာဟ၊ ပြီ။) ဣဒံ၊ ရူပိနော ဓမ္မာဟူသော ဤစကားကို။ ဟဒယဝတ္ထု မေဝ၊ ကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (ဘဂဝတာ)။ ဝတ္တံ၊ ပြီ။

အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘနဘာဝေန^၁၊ ဖြစ်စေခြင်း၌ ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ အညမညပစ္စသော၊ မည်၏။ (ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) အညမည ပတ္တမ္ဘကံ^၂၊ အချင်းချင်းထောက်ပံ့တတ်သော။ တိဒဏ္ဍိဝိယ၊ ဒုတ် ၃-ချောင်း

၁။ ကဉ္စိကာလေ။ ။ ကဉ္စိကာလန္တိဝါ၊ ကိသ္မိံစိ ကာလေတိဝါ၊ ဝတ္ထဗ္ဗေ (တမျိုးမျိုးဆိုထိုက်ပါလျက်) တထာ အဝတွာ ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသံ ကတွာ ဝတ္ထံ။ တေန ကဉ္စိတိ ဥပယောဂေကဝစနံ။ ရူပိနော ဓမ္မာတိ တေန သမ္ပန္နေ (ကဉ္စိကို ရှေ့ရူပိနောဓမ္မာနှင့် စပ်သောအခါ) ပစ္စတ္တ ဗဟုဝစနံ ဇာယတိ။ (ကဉ္စိ၊ အချို့ကုန်သော။ ရူပိနော ဓမ္မာ၊ တို့သည်။) ဟု ပေးပါ။ ကာလေတိ တေန သမ္ပန္နေ (ကာလေ ဟူသော အနက်ပုဒ်နှင့် စပ်ရာအခါ၌) တုမ္ပေက ဝစနန္တိ ဒီပိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ (ကဉ္စိ၊ အချို့သော။ ကာလေ၊ ၌။) ဟုပေးပါ။ မဟာဋီကာ။

၂။ ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘနဘာဝေန။ ။ သဟဇာတပစ္စည်းတုန်းက “ဥပ္ပါဒန ဘာဝေန” ဟု ဂွိုခဲ့၏။ ထိုအဆိုအတိုင်း သဟဇာတပစ္စည်းက ပစ္စယပ္ပန်တရား တို့ကို ဖြစ်စေရာဝယ် ဤအညမညပစ္စည်းက အထောက်အပံ့ပြုသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပ္ပါဒနေ + ဥပတ္တမ္ဘနံ ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘနံ။ ဥပ္ပါဒနေ- သဟဇာတပစ္စည်းက ပစ္စယပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၌။ (ဖြစ်စေရာဝယ်။) ဥပတ္တမ္ဘနံ၊ ထောက်ပံ့ခြင်းတည်း။ ဝါ၊ ထောက်ပံ့တတ်သောတရားတည်း။ ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘနံ၊ ရား။ ဤသို့ကြံသင့်၏။ ဤသို့ကြံခြင်းသည် “အညမညပတ္တမ္ဘကံ တိဒဏ္ဍိဝိယ” ဟူသော ဥပမာနှင့်လည်း လျော်ပါသည်။ ရှေးနိဿယကား “ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘန ဘာဝေန၊ ဖြစ်စေတတ်သည် ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်” ဟု ပေး၏။

၃။ အညမညပတ္တမ္ဘကံ တိဒဏ္ဍိဝိယ။ ။ ဒုတ် ၃-ချောင်းကို ထောင်၍ အထက်၌ စုချည်ပြီးလျှင် အောက်၌ကား၍ထားသောအခါ မလဲအောင်အချင်း

ကဲ့သို့တည်း။ သော၊ ထိုအညမညပစ္စည်းသည်။ အရူပက္ခန္ဓာဒီဝသေန၊ နာမ်
ခန္ဓာအစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဓော၊ ၃-ပါးအပြားရှိသည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ဟောတော်မူသနည်း။ စတ္တာရော
ခန္ဓာ အရူပိနော။ပေ။အညမညပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ၊ ပြီ။)

ပထဝိပဋ္ဌာဒယော၊ မြေကြီး၊ ကားပေါင်အဝတ် အစရှိသည်တို့သည်။
တရုစိတ္တကမ္မာဒိနံ၊ သစ်ပင် ဆန်းကြယ်စွာပြုအပ်သော ပန်းချီဆေးရေးရုပ်
အစရှိသည်တို့၏။ (အဓိဋ္ဌာနာ၊ တည်ရာတို့သည်၎င်း။ နိဿယာ၊ မှီရာတို့သည်
၎င်း။ဟောန္တိ)ဝိယ၊ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ (ဧဝံ၊ တူ။) အဓိဋ္ဌာနာကာရေန ၊
တည်ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၎င်း။ နိဿယာကာရေန
စ ၊ မှီရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၎င်း။ ဥပကာရကော
ဓမ္မော နိဿယပစ္စယော၊ မည်၏။ သော၊ ထိုနိဿယပစ္စည်းကို။ စတ္တာရော
ခန္ဓာ။ပေ။ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။သဟဇာတော၊ သဟဇာတပစ္စည်း၌။

ချင်း ထောက်ပံ့ထားသကဲ့သို့ တနည်း ၃-ချောင်းထောက်ထိုင်ခံ၌ ဒုတ်
ချောင်း အချင်းချင်းထောက်ပံ့ထားသောကြောင့် မလည်းသကဲ့သို့ ထိုအတူ
ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ကွဲပြားသော်လည်း အပြန်အလှန် ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်၊ ပစ္စည်းဖြစ်
ခိုက်၌ အချင်းချင်းထောက်ပံ့နိုင်သော သတ္တိကို အညမညပစ္စည်းဟု ခေါ်သည်။
[အညမညပုဒ်ပြီးပုံကို ၃-ချက်စု ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

၁။ အဓိဋ္ဌာနာကာရေန။ ။ အဓိဋ္ဌာနာကာရေနဖြင့် ပထဝိဓာတ်က
ကြွင်းဓာတ်ကြီး ၃-ပါးတို့အား၎င်း၊ စက္ခုဓာတ် စသည်တို့က စက္ခုဝိညာဏ
ဓာတ်စသည်တို့အား၎င်း တည်ရာအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြ၏။ ဥပမာ-
မြေကြီးသည် မြက်သစ်ပင်စသည်တို့၏ တည်ရာဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ [တရုအာဒိနံ
ပထဝီ ဝိယ။ပေ။စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ ဥပကာရကော၊ - ဋီကာ။]

၂။ နိဿယာကာရေန စ။ ။သဟဇာတနိဿယအရာ၌ နာမ်ခန္ဓာတို့သည်
အခြားသော နာမ်ခန္ဓာတို့၏ မှီရာ၏ အဖြစ် ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်
ကျေးဇူးပြုကြ၏။ ဥပမာ- ပန်းချီအရုပ်ရေးရာ၌ ထောင်ထားအပ်သော ကားပုံ
အတွင်းကအဝတ်သည် အရုပ်၏ မှီရာဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ [စိတ္တကမ္မဿ ပဋ္ဌာဒ
ယောဝိယ နိဿယာကာရေန ခန္ဓာဒယော တံတံနိဿယာနံ ခန္ဓာဒိနံ၊ -ဋီကာ။
တေ တေ+နိဿယာ ဧတေသံတိ တထာ၊ ထိုသို့မှီရာရှိကြသော ခန္ဓာအစရှိသည်
တို့၊ - ဓမ္မ။]

ဝုတ္တန်ယေနော၊ ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗျော၊ ဇာ၊
 ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤနိဿယပစ္စည်း၌။ ဆဋ္ဌော၊ သော။ ကောဋ္ဌာ
 သော၊ အဖို့အစုကို။ စက္ခာယတနံ ။ ပေ။ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊
 ဟူ၍ ၊ ဧဝံ၊ သို့။ ဝိဘတ္တော၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ။ [စက္ခာယတနံ၊ သည်။
 စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်အား၎င်း။ တံသမ္ပယုတ္တကာနံ၊
 သည်။ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တရားတို့
 အား၎င်း။ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။ (သောတစသည်ကို ဤနည်းမှ၍
 ဝါကျခွဲ၍ အနက်ပေးပါ။) ယံရူပံ၊ အကြင်ရုပ်ကို။ (ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။)
 နိဿယ၊ ၍။ မနောဓာတု စ၊ သည်၎င်း။ မနောဝိညာဏဓာတု စ၊ သည်
 ၎င်း။ ဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တံ ရူပံ၊ မနောဓာတ် မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏
 မှီ၍ဖြစ်ရာ ထိုရုပ်သည်။ မနောဓာတုယာစ မနောဝိညာဏဓာတုယာစ တံ
 သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ၍။]

ပန၊ ကား။ ဥပနိဿယပစ္စယောတိဣဓ၊ ဟူသောဤပါဌ၌။ အယံ၊ ဤဆို
 အပ်လတံကား။ တာဝ၊ သဘာဝတ္ထမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) ဝစန်တ္ထော၊
 ကည်း။ တဒဓိနဝုတ္တိတယ၊ ထိုအကြောင်း၌စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ (စပ်ခြင်းအနက်ဟောသဒ္ဓါ၊ တို့သည် အာဓာရကိုငဲ့၏။ ဥပမာ
 ပရပတိဗဒ္ဓါ၊ မေဇိဝိကာ၌ “ပရေသု ပတိဗဒ္ဓါ” ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့တည်း။) ဝါ၊ ထို
 အကြောင်းနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ [ပေးရိုးအနက်။]
 အတ္တနော၏။ ဖလေန၊ သည်။ နိဿိတော၊ မှီအပ်၏။ န ပဋိက္ခိတ္တော၊ မပယ်
 မြစ်အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိဿယော၊ မည်၏။ [နိဿိတောဟုဖွင့်သောကြောင့်
 “နိဿိယတေတိ နိဿယော” ဟုပြု။] ပန၊ ဆက်။ (တနည်း) ပန၊ ထင်ရှား
 အောင် ပြဦးအံ့။ ဘုသော၊ အားကြီးသော။ အာယာသော၊ ပင်ပန်းခြင်း
 သည်။ ဥပါယာသော၊ ဥပါယာသသည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။
 ဧဝံ၊ တူ။ ဘုသော၊ သော။ နိဿယော၊ မှီအပ်သောတရားသည်။ ဥပနိဿ
 ယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဧဝံ၊ ဥပနိဿယောဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်။
 ဗလဝကာရဏဿ၊ အားရှိသောအကြောင်းကို။ (အားကြီးသောအကြောင်း
 ကို။) အဓိဝစနံ၊ ဟောသောသဒ္ဓါ၊ တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဥပနိဿယ

သဒ္ဓါ၏ အားကြီးသောအကြောင်းကိုဟောသောသဒ္ဓါ၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဗလဝကာရဏဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဥပကာရကော ဓမ္မော ဥပနိဿယော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

သော၊ ထိုဥပနိဿယပစ္စည်းသည်။ အာရမ္မဏုပနိဿယော၊ ၎င်း။ အနန္တ ရူပနိဿယော၊ ၎င်း။ ပကတူပနိဿယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဝိခော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုဥ-ပါးသော ပစ္စည်းကိုတိုင်။ ဒါနိဒိတော ။ပေ။ ပစ္စဝေက္ခန္တိတိဝေမာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ တာဝ၊ အနန္တရူပနိဿယ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) အာရမ္မဏုပနိဿယော၊ ကို။ အာရမဏာ ဓိပတိနာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တက္က။ နာနတ္ထံ၊ ထူးသည်၏အဖြစ်ကို။ အကတွာ၊ မပြုမူ၍။ ဝိဘက္ခော၊ ပြီ။ [ပါဠိတော်အနက်များ လွယ်ပြီ။] တတ္ထ၊ ထိုအာရ မဏာဓိပတိပစ္စည်း၊ အာရမဏုပ နိဿယပစ္စည်းတို့တိုင်။ ယံအာရမဏံ၊ ကို။ ဂရံ၊ အလေးဂရုကို။ ကတွာ၊ ၍။ စိတ္တစေတသိကာ၊ တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ၊ ထိုအလေးဂရုပြုအပ်သော အာရုံသည်။ နိယမတော၊ မြဲသော အားဖြင့်။ တေသံ၊ ထို စိတ် စေတသိက် တို့၏။ အာရမဏေသု၊ တို့တိုင်။ ဗသဝါရမ္မဏံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂရုကာတဗ္ဗမတ္တဋ္ဌေန၊ အလေးဂရု ပြုလိုက်သည်၏အဖြစ်မျှ ဟူသောအနက်ကြောင့်။ အာရမဏာ ဝိဘာဝိ၊ ပည်၏။ ဗလဝကာရဏငဋ္ဌန၊ အားရှိသောအကြောင်း၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ အာရမဏုပနိဿယော၊ မည်၏။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဧတေသံ၊ ဤ အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းအာရမဏုပနိဿယပစ္စည်းတို့၏။ နာနတ္ထံ၊ ထူးကုန် သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

အနန္တရူပနိဿယောပိ၊ ကိုလည်း။ ပုရိမာ ပုရိမာ ။ပေ။ ပစ္စယောတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အနန္တရပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တက္က။ နာနတ္ထံ၊ ကို။ အကတွာ၊ ပြုတော်မမူဘဲပင်။ ဝိဘက္ခော၊ ပြီ။ [အနန္တရူပ နိဿယောပိ၌ အပိဖြင့် အာရမဏုပ နိဿယကိုပေါင်း၊ အာရမဏုပ နိဿယ ကဲ့သို့ အနန္တရူပနိဿယကိုလည်း အထူးရှိသည်ကို မပြုဘဲပင် ဝေဒိတဗ္ဗံ မှအပ်သည်-ဟူလို။] ပန၊ အထူးကား။ မာတိကာနိက္ခေပေ၊ မာတိကာကို ချထားရာပါဠိရပ်၌။ (ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။) နေသံ၊ ထိုအနန္တရ အနန္တရူပနိဿယ

ပစ္စည်းတို့၏။ [နိက္ခေပဝိသေသော၌ စပ်] စက္ခုဝိညာဏဓာတု ။ပေ။
 ပစ္စယာတိဟာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အနန္တရဿစ၊ အနန္တရပစ္စည်း၏
 ၎င်း။ ပုရိမာ။ပေ။ပစ္စယောတိအာဒိနာ၊ သော။ [အာဒိဖြင့်“ပုရိမာ ပုရိမာ
 ကုသလာ ဓမ္မာ ။ပေ။ အဗျာကတာဓမ္မာ” စသည်ကို ယူ။] နယေန၊ ဖြင့်။
 ဥပနိဿယဿစ၊ အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်း၏၎င်း။ အာဂတတ္တာ၊ လာသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ နိက္ခေပဝိသေသော၊ နိက္ခေပ အထူးသည်။ အတ္ထိ၊ ၎်။
 သောပိ၊ ထိုမှတစ်ကာနိက္ခေပသည်လည်း။ အတ္ထတော၊ လိုရင်းအနက်အား
 ဖြင့်။ ကေဘာဝမေဝ၊ တမျိုးတည်း၏အဖြစ်သို့သာ။ ဂစ္ဆတိ၊ ၎်။

ဝေ သန္တေပိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (လိုရင်းအနက်အားဖြင့် တူ
 သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ပါသော်လည်း။) အတ္ထနော အတ္ထနော၊ မိမိ မိမိ၏။
 အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ အနုဂ္ဂပဿ၊ လျောက်ပတ်သော။ စိတ္တပ္ပဒါယ၊
 စိတ္တပ္ပဒိကို။ ပဝတ္တန သမတ္တတာယ၊ ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ အနန္တရတာ၊ အနန္တရ၏အဖြစ်ကို၎င်း။ ပုရိမစိတ္တဿ၊ ရှေ့ဖြစ်သော
 စိတ်၏။ ပစ္စိမစိတ္တပ္ပဒါယနော၊ နောက်ဖြစ်သောစိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌။
 မလဝတာယ၊ အားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အနန္တရူပနိဿယတာဝ၊ အနန္တ
 ရူပနိဿယ၏အဖြစ်ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၎်။ ဟိ၊ ဥပမာသောင့် လင်အောင်
 ပြဦးအံ့။ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယာဒိသု၊ တို့၌။ ကဉ္စိ၊
 တစုံတခုသော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဝိနာပိ၊ ကြည့်၍လည်း။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိယတာ၊
 ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ အနန္တရစိတ္တံ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်သောရှေ့စိတ်ကို။ ဝိနာ၊
 ၍။ စိတ္တဿ၊ နောက်စိတ်၏။ ဥပ္ပတ္တိနာမ၊ ဖြစ်ခြင်းမည်သည်။ နအတ္ထိ၊ မရှိနိုင်။

၁။ အတ္ထတော ကေဘာဝမေဝ။ ။“စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ပေ။အနန္တရ
 ပစ္စယေန ပစ္စယော”နှင့် ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ (စက္ခုဝိညာဏ
 ဓာတ်နှင့် တံသမ္ပယုတ္တက ဓမ္မတို့သည်)ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ
 (သမ္ပုဋ္ဌိခြင်းဟူသော မနောဓာတ်နှင့် တံသမ္ပယုတ္တကဓမ္မတို့အား) ဥပနိဿယ
 ပစ္စယေန ပစ္စယော(အနန္တရူပနိဿယ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၍) ဤသို့
 ပါဠိ အဆိုကွဲသော်လည်း အနက်အရကောက် တူသောကြောင့် “အတ္ထတော
 ကေဘာဝမေဝ ဂစ္ဆတိ”ဟုဆိုသည်။

၃၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗလဝပစ္စယော၊ နောက်စိတ်ဖြစ်သော အားရှိသော အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အတ္တနော၊ အတ္တနော၊ ၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ အနုရူပစိတ္တပ္ပုဒေနဝသေန၊ လျောက်ပတ်သောစိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ အနန္တရပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဗလဝ ကာရဏဝသေန၊ အားရှိသော အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အနန္တရပနိဿယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဧတေသံ၊ ဤအနန္တရပစ္စည်း အနန္တရပ နိဿယပစ္စည်းတို့၏။ နာနတ္တံ၊ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [စာအုပ်တို့၌ “အနုရူပစိတ္တပ္ပုဒေနဝသေန”ဟူ၍၏။ သို့သော် ရွှေ၌ ဆိုအပ် ခဲ့သော “အနုရူပဿ စိတ္တပ္ပုဒဿ ပဝတ္တန”ကို ထောက်၍၎င်း၊ “ပစ္စိမ စိတ္တပ္ပုဒေန”ကို ထောက်၍၎င်း “အနုရူပစိတ္တပ္ပုဒေန”ဟူ၍မှ ရွှေ့နောက် ညီသည်။]

ပန၊ ကား။ ပကတူပနိဿယော၊ သည်။ (နာမဝါစက။) ပကတော၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ်သော။ ဥပနိဿယော၊ အားကြီးသော မှီအပ်သော အကြောင်းတည်း။ ပကတူပနိဿယော၊ ကြောင်း။ [ဤနောက် ပကတူပ နိဿယောကား ဂုဏဝါစကတည်း။ ဥပမာ “ဣတိပိသော ဘဂဝါ ။ပေ။ ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါ”ဟု ၂-ထပ်ပါရာ၌ ရွှေ့ဘဂဝါသည် နာမဝါစက၊ နောက် ဘဂဝါသည် ဂုဏဝါစကဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။] ပကတောနာမ၊ ပကတ မည်

၁။ ပကတူပနိဿယော။ ။ပကတောဝဟံ ပ ဥပသာရပုဒ်ကို “ဘုသ အနက်ဟော”ဟု ဆိုကြ၏။ သို့သော်ဋီကာ၌ “ပကတောတိ ဧတ္ထ ပကာရော ဥပသာရော။ ပေ။ သုဠကတံ ဒီပေတိ”ဟု ပ ဥပသာရအတွက် သုဠအနက် တိုက်ရိုက်ပြထားသောကြောင့် အဘိဓာန်၌ တိုက်ရိုက်မရှိသော်လည်း အာဒိ သဒ္ဒါဖြင့် ယူပါ။ အကယ်၍ ပသဒ္ဒါသည် ဘုသအနက်ကို ဟောလျှင် ဥပနိဿ ယော၌ ဥပအနက်နှင့် ထပ်နေလိမ့်မည်။

၂။ ပကတောနာပ ။ပေ။ ဘောဇနာဒိ။ ။ပကတ၌ ကရဓာတ်သည် “ဘူကရာ သဗ္ဗခာတုတ္တဗျာပကာ”နှင့်အညီ နိပ္ပုဒေနအနက် ဥပသေဝနအနက် ၂-မျိုး၌ ပျံ့နှံ့နိုင်၏။ [ကရဏဉ္စ ဒဝိဓံ နိပ္ပုဒေနံ ဥပသေဝနဉ္စာတိ ဒဿေတံ နိပ္ပုဒိတောဝါတိ အာဒိ မာဟ၊ - ဋီကာ။] ပဉ္စဝါရပါဠိတော်၌ သဒ္ဓံ ဥပ နိဿယ ဒါနံ ဒေဝိ အာရုံသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် “သဒ္ဓါ

သည်။ အတ္တနော၊ ဤ။ သန္တာနော၊ ခန္ဓာအစဉ်၌။ နိပ္ပာဒိတော၊ ပြီးစေအပ်သော။ သဒ္ဓါသိလာဒိဝါ၊ သဒ္ဓါ သီလ အစရှိသော အကြောင်းသည်၎င်း။ ဥပသေဝိတော၊ မိမိသည် မှီဝဲအပ်သော။ ဥတုဘောဇနာဒိဝါ၊ ဥတုဘောဇဉ် အစရှိသော အကြောင်းသည်၎င်းတည်း။

ဝါ၊ တနည်း။ ပကတိယာယေဝံ၊ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သာလျှင်။ ဥပနိဿယော၊ တည်း။ ပကတူပနိဿယော၊ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သာ အားကြီးသော မှီအပ်သော အကြောင်း။ [ဝေဖြင့် အာရမဏ အနန္တရပစ္စည်း တို့ကိုကန့်။] အာရမဏာနန္တရေဟိ၊ အာရမဏပစ္စည်း အနန္တရပစ္စည်းတို့နှင့်။ အသမ္ပိယော၊ မရောနှောသော အကြောင်းတည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

တဿ၊ ထိုပကတူပနိဿယပစ္စည်း၏။ [ပဘေဒေါ၌ စပ်] ပကတူပနိဿယော၊ ကား။ သဒ္ဓါ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သော သဒ္ဓါကို။ ဥပနိဿယ၊ အားကြီးသော အကြောင်းပြု၍။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ဤ။ ပေ။ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ။ သီလံ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သော သီလကို။ ပေ။ သုတံ၊ မိမိသည် နာကြားအပ်သော တရားစကားကို။ ပေ။ စာကံ၊ မိမိသည် ပြုအပ်သော စွန့်ကြဲခြင်းကို။ ပေ။ ပညာ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သော ပညာကို။ ဥပနိဿယ၊ ဒါနံဒေတိ။ ပေ။ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ။ သဒ္ဓါ၊ သည်။ သဒ္ဓါယ၊ နောက်၌ ဖြစ်လတံ့သော သဒ္ဓါအား။ ပေ။ သီလဿ၊ ပေ။ သုတဿ၊ ပေ။ စာဂဿ၊ ပေ။ ပညာယ၊ ဥပနိဿယ၊ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ သီလံ သဒ္ဓါယ၊ ပေ။

သီလ စသော တရားများသည် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေမှုကိုပြုအပ်သော တရားများတည်း” ဟု သိရ၏။ ထို့ပြင် ပစ္စယုဒ္ဓေသ၌ “ဥတုဘောဇနမ္ပိ ဥပနိဿယ ပစ္စယေနပစ္စယော” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် ဥတုဘောဇဉ် အစရှိသော သက်ရှိသက်မဲ့တရားစုသည် မှီဝဲသမှုပြုအပ်သော ဥပသေဝိတ တရားများတည်း။

၁။ ပကတိယာယေဝံ ဝါ။ ။ ဤနည်း၌ “ပကတိ+ ဥပနိဿယ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဝိဂြိုဟ်ပြုပါ။ ပကတိအရ “ပင်ကိုယ်သဘော” ဟူသည် အာရမဏပနိဿယကဲ့သို့ အာရမဏသတ္တိနှင့်လည်းမရော အနန္တရပနိဿယကဲ့သို့ အနန္တရသတ္တိနှင့်လည်းမရောဘဲ မိမိပင်ကိုယ်အတိုင်းပင် အားကြီးသော မှီအပ်သော အကြောင်း ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်ခြင်းတည်း။

၃၈

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

သီလဿ။ပေ။ သုတဿ။ပေ။ စာဂဿ။ပေ။ ပညာယ။ပေ။ သုတံသဒ္ဓါယ
 ။ပေ။ သီလဿ။ပေ။ သုတဿ။ပေ။ စာဂဿ။ပေ။ပညာယ။ပေ။စာဂေါ
 သဒ္ဓါယ။ပေ။ သီလဿ။ပေ။ သုတဿ။ပေ။ စာဂဿ။ပေ။ပညာယ။ပေ။
 ပညာ သဒ္ဓါယ။ပေ။ သီလဿ။ပေ။ သုတဿ။ပေ။ စာဂဿ။ပေ။ပညာယ
 ဥပနိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယေံ။ ဣတိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။
 အနေကပ္ပကာရကော၊ တပါးမကများသော အပြားရှိသော။ ပဘေဒေါ၊
 အပြားကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊၏။ ဣတိ၊သို့။ ဣမေသဒ္ဓါဒယော၊ ဤသဒ္ဓါအစရှိ
 သောပစ္စည်းတို့သည်။ ပကတာစေဝံ၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ်ကုန်သည်လည်း
 ဟုတ်၏။ ဗလဝကာရဏဋ္ဌေန၊ အားရှိသောအကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ဥပနိဿယာစ၊ အားကြီးသော မှီအပ်သောအကြောင်းတို့လည်း ဟုတ်၏။
 ဣတိ၊ ဤ၂-ပါးသော သတ္တိကြောင့်။ ပကတူပနိဿယေံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊
 အပြီးတည်း။

ပဌမတရံ^၁၊ ပစ္စယပ္ပန်တရားတို့မဖြစ်မီ ရှေးဦးစွာ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ဖြစ်ပြီး၍။
 ဝတ္ထမာနဘာဝေန၊ ဖြစ်တည်ဆဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော ဓမ္မော ပုရေ

၁ ပဌမတရံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ။ ။ပဌမတရံဖြင့် ပုရေ၏ အနက်ကိုပြ၏။ “စက္ခု
 ဝိညာဉ်စသော ပစ္စယပ္ပန်တရားတို့ မဖြစ်မီ ရှေးဦးစွာ” ဟူလို။ ပဌမတရံ၌
 တရားပစ္စည်းအနက်မရှိ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာဖြင့် ဇာတအနက်ကို ပြသည်။ စက္ခုဝိညာဉ်
 စိတ္တပွားမဖြစ်မီ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပြီးသော စက္ခုဝတ္ထု- ဟူလို။ ဆက်ဦးအံ
 “ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပြီး” ဟု ဆိုသော်လည်း ချုပ်သည့်တိုင်အောင် မယူရ၊ ဌီအဖြစ်
 ဖြင့် တည်ခိုက်ကိုသာ ယူရမည်။ထို့ကြောင့် “ဝတ္ထမာနဘာဝေန”ဟု ကြိယာ
 ဝိသေသန ထည့်သည်။ မှန်၏။- ပစ္စည်းတမျိုး၏ သတ္တိကို သဘောတူသော
 အခြားပစ္စည်းတမျိုး၏ သတ္တိဖြင့် ရောနှော၍ ကြည့်ရသည်။ ဤပုရေဇာတ
 ပစ္စည်း၌ “ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပုရေဇာတ အဝိဂတ” ဟု သဘောတူပစ္စည်းများရှိ၏။
 ထိုပစ္စည်းများ၏ သတ္တိက ပစ္စယပ္ပန်တရားတို့ပေါ်လာခိုက်၌ အတ္တိ၊ ပစ္စည်းတရား
 လည်းထင်ရှားရှိချ၊ အဝိဂတ၊ မကင်းသေးဘဲ ဌီအခိုက်၌ တည်ရှိရသည်။ ထို့
 ကြောင့် စက္ခုဝိညာဉ်စသည် မဖြစ်မီ ဖြစ်နှင့်၍ စက္ခုဝိညာဉ် စသည်ဖြစ်သော
 အခါ ဌီအခိုက်၌ဖြစ်တည်ဆဲ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော စက္ခာယတန စသည်ကို
 ပုရေဇာတပစ္စည်းခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဇာတပစ္စယော၊ မည်၏။ သော၊ ထိုပုရေဇာတ ပစ္စည်းသည်။ ပဉ္စဒ္ဒါရေ၊ ငါးဒ္ဒါရ၌။ ဝတ္ထာရမဏဟဒယဝတ္ထုဝသေန၊ စက္ခာယတန စသောဝတ္ထု ရူပါရုံစသော အာရုံ ဟဒယဝတ္ထုတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ကောဒသဝိဓော၊ တဆဲ့တပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [ဝတ္ထာရမဏဟဒယဝတ္ထုဝသေန ကိုကြည့်၍ ဝတ္ထုပုရေဇာက၊ အာရမဏပုရေဇာတဟူ၍ ၂-မျိုးရှိသည်ဟု မှတ်ပါ။] ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း။ စက္ခာယတနံ။ ပေ။ န ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ၊ ပြီ။) [စက္ခာယတနံ၊ သည်။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်အား၎င်း။ တံ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ထိုစက္ခုဝိညာဏဓာတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံစ၊ တို့အား၎င်း။ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။ သောတာယတနံ။ ပေ။ သာနာယတနံ။ ပေ။ ဇိဝှာယတနံ။ ပေ။ ကာယာယတနံ။ ပေ။ ရူပါယတနံ။ ပေ။ သဒ္ဓါယတနံ။ ပေ။ ဂန္ဓာယတနံ။ ပေ။ ရသာယတနံ။ ပေ။ ဖောဠဗ္ဗာယတနံ။ ပေ။ ပစ္စယော၊ ရူပသဒ္ဓဂန္ဓရသဖောဠဗ္ဗာယတနံ၊ သည်။ (ရူပါယတန စသည် ဖြင့်ဆိုလိုလျက် အာယတနကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။) မနောဓာတုယာ။ ပေ။ ယံရူပံ၊ အကြင်ရုပ်ကို။ (ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။) နိဿာယ၊ ၍။ မနောဓာတုစ၊ သည်၎င်း။ မနောဝိညာဏဓာတုစ၊ ၎င်း။ ဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ တံရူပံ၊ ထိုရုပ်သည်။ ပေ။ ပစ္စယော၊ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံစ ကဉ္စိကာလေ၊ အချို့သော ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။ ကဉ္စိကာလေ၊ အချို့သော ပဝတ္တိအခါ၌။ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော န (ဟောတိ)။]

ပုရေ၊ ပစ္စည်းတရားတို့ မဖြစ်မီ ရှေး၌။ ဝါ၊ ရှေးဦးစွာ၊ ဇာတာနံ၊ ဖြစ်ပြီးကုန်သော။ ရူပဓမ္မာနံ၊ ရုပ်တရားတို့အား။ ပါ၊ တို့ကို။ ဥပတ္တမ္မကဋ္ဌေန ၊ ထောက်ပံ့တတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ [ဤဝိသေသနဖြင့် ဇနကသတ္တိ

၁။ ဥပတ္တမ္မကဋ္ဌေန။ ။ ပစ္စည်းတရား မဖြစ်ခင် ပစ္စယုပ္ပန် ရုပ်တရားတို့က သူ့အကြောင်းအား လျော်စွာ ဖြစ်ပြီး ဥပါဒ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤပစ္စာ ဇာတပစ္စည်းက ဖြစ်အောင် ကျေးဇူးပြုဘို့ မလို၊ တည်တန့်အောင်သာ ကျေးဇူး ပြုဘို့လို၏။ ထို့ကြောင့် “ ပုရေဇာတာနံ ရူပဓမ္မာနံ ဥပတ္တမ္မကဋ္ဌေန ” ဟု ဆိုသည်။

ကိုကန့်။] ဥပကာရကောဓဓမ္မော ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော ၊ မည်၏။ (ကိမိဝ) ။
 ဂိဇ္ဈပေါတကသရီရာနံ ၊ လင်းတငယ်တို့၏ ကိုယ်တို့အား။ အာဟာရာသာ
 စေတနာ၊ အာဟာရ၌ တွယ်တာသောတဏှာနှင့် တကွဖြစ်သော စေတနာ
 သည်။ (ဥပကာရိကာ) ဝိယ၊ လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုသကဲ့သို့
 တည်း။ တေန၊ ကြောင့်။ ပစ္ဆာဇာတာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ နောက်မှ ဖြစ်
 ကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာ၊ စိတ်စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ (ပဉ္စဝေါကာ
 ရာ၌ အရူပဝိပါက် ၄ ခုကြည်သော ပဌမဘဝင်အစရှိသော စိတ်စေတသိက်

၁။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော။ ။ “နောက်မှဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြု” ဟု ဆိုသော
 ကြောင့် ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ ဖြစ်ကြသော ကမ္မဇရုပ်များသည် ပဋိသန္ဓေ
 ၏ ဌိခဏဘင်ခဏ၌၎င်း ပဋိသန္ဓေ၏ ဌိခဏ၌ ဖြစ်ကြသော ကမ္မဇဉတုဇရုပ်တို့
 သည် ပဋိသန္ဓေ၏ ဘင်ခဏ၌၎င်း ပဌမဘဝင်စိတ်မဖြစ်မီပင် ကျေးဇူးပြုခံရပြီဟု
 ယူဆ၍ ဧကဇကာယ ဒွိဇကာယအား မဖြစ်သေးသော ပဌမဘဝင်စိတ်က
 ကျေးဇူးပြု၏ဟု ရှေးဆရာအချို့ဆိုကြ၏။ ထိုအဆိုကို ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ ပစ္ဆာဇာတ
 အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို ထောက်၍ နောက်ဆရာတို့ ပယ်ကြသည်။ မှန်၏။ အတ္ထိ
 ပစ္စည်းဟူသည် ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် ၂-မျိုးလုံး ထင်ရှားရှိခိုက်၌၎င်း၊ အဝိဂတ
 ပစ္စည်း ဟူသည် ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် ၂-မျိုးလုံး မကင်းသေးဘဲ တည်ရှိခိုက်၌၎င်း
 ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းတို့သာတည်း။

၂။ ဂိဇ္ဈ ။ ပေ။ စေတနာဝိယ။ ။ လင်းတငယ်ကလေးတို့၌ “အမိလင်း
 တကြီး အစာရှာ ထွက်သောအခါ အမိပြန်လာလျှင် အစာ စားရလိမ့်မည်”
 ဟု မျှော်လင့်သော အာသာတဏှာဆန္ဒဖြစ်၏။ ထိုအာသာတဏှာဆန္ဒနှင့် ယှဉ်
 ဘက် စေတနာသည် မနောသဉ္စေတနာဟာရပင်တည်း။ ထို မနောသဉ္စေ
 တနာဟာရသည် လင်းတကလေးတို့၏ ကိုယ်၌ပစ္စုပ္ပန်အခိုက်ဝယ် ထင်ရှားရှိ၏။
 ထိုထင်ရှားရှိသော အာဟာရာသာစေတနာက မိမိမဖြစ်မီ ဖြစ်နှင့်၍ ဌိအခိုက်
 သို့ ရောက်နေကြသော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် အစဉ်အား ဤပစ္ဆာဇာတသတ္တိ
 ဖြင့်ပင် ကျေးဇူးပြုလျက် ရှိသောကြောင့် လင်းတကလေးတို့၏ ကိုယ်သည်
 မပျက်မစီးဘဲ တည်ရှိနိုင်ကြသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် “ဂိဇ္ဈပေါတကနံ
 အာဟာရာသာစေတနာ ဝိယ” ဟူသော ဥပမာသည် ဥပမာဖြစ်ရုံမျှမက
 ပစ္ဆာဇာတ စေတနာက ကျေးဇူးပြုပုံကိုလည်း ပြသော ဥပမာဟုလည်းဖြစ်
 သည်။

ဖြစ်ကုန်သော။) ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ပုရေဇာတဿ၊ ပစ္စည်းတရားတို့ မဖြစ်မီ ရှေး၌ဖြစ်ပြီးသော။ ဣမဿ ကာယဿ၊ ဤတိဇကာယ စတုဇကာယအား။ ပစ္ဆိမဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဤ။ ဣတိ၊ သို့။ (သဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [အာဟာရာသာစေတနာပိယ၌ “အာဟာရာသာဝိယ” ဟူသော မဆိုဘဲ စေတနာထည့်၍ ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကို ခိုကာ၌ ပြထားသည်။] ကာမာတံ၌ ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းကို စတုဇကာယ၊ ရူပာတံ၌ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းကို အာဟာရဇရုပ်မရှိသောကြောင့် တိဇကာယဟုဆိုသည်။]

အာသေဝနဋ္ဌေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ပဂုဏဘာဝအကျိုးငှာပြုခြင်း ဖြစ်စေခြင်း အနက်သဘောဖြင့်။ အနန္တရာနံ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ပဌမဇော ဖိုလ်ဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော ဇောဧကပညာသ စေတသိက်ဒွေ ပညာသဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ ပဂုဏဗလဝဘာဝါယ၊ သာလွန်သော ဂုဏ်သတ္တိ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ် အားရှိကုန်သည်၏အဖြစ် အကျိုးငှာ။ ဥပကာရကော ဓမ္မော အာသေဝန ပစ္စယော၊ မည်၏။ (ကော

၁။ အာသေဝနဋ္ဌေန။ ။ သေဝဓာတ်သည် အာရာဓန (နှစ်သက်စေခြင်း ဟူသော မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း) ဥပဘုဉ္ဇန (သုံးဆောင်ခံစားခြင်း) အာသယ (မှီခိုခြင်း) အနက်တို့ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား အာဥပသာရ ကြောင့် ပုနပျုနံ ကရဏ အနက်ကို ဟောသည်။ ကရဏ ဟူသည် ဖြစ်စေခြင်း ပင်တည်း။ ပုနပျုနံ ကရဏံ ပဝတ္တနံ အာသေဝနဋ္ဌော၊- ခိုကာ။]

၂။ ပဂုဏ ဗလဝဘာဝါယ။ ။ ပကဋ္ဌော+ဂုဏော ယေသံတိ ပဂုဏာ၊ သာလွန်သော + ဂုဏ်သတ္တိရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့။ ဗလံ + ယေသံတိ ဗလဝဇ္ဇော၊ ရွှေဇေယထက် အားရှိသော နောက်ဇောတို့။ ပဂုဏာ စ ဗလဝဇ္ဇော စ ပဂုဏဗလဝဇ္ဇော။ ပဂုဏဗလဝဇ္ဇာနံ+ဘာဝေါ ပဂုဏဗလဝဘာဝေါ။ ရှေးရှေးဇောသည် နောက်နောက်ဇောအား အာသေဝနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာ၌ နောက်နောက်ဇောသည် ရှေးရှေးဇောထက် ဂုဏ်သတ္တိသာလွန်၍ အားလည်း ပိုရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဇော ၇-ကြိမ်တွင် အာသေဝနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုမခံရသော ပဌမဇောသည် သတ္တိအနည်းဆုံးဖြစ်၍ သတ္တမဇောကား အဆင့်ဆင့် ကျေးဇူးပြုခံရသောကြောင့် သတ္တိအထက်ဆုံး ဖြစ်သည်။ [အကျိုးပေးပုံကို သတိပြုပါ။]

ဝိယ)။ ဂန္ဓာဒီသု၊ ကျမ်းဂန်အစရှိသည်တို့၌။ (တနည်း) ဂန္ဓာဒီသု၊ ကျမ်းဂန်
သင်ယူခြင်း အစရှိသည်တို့တွင်။ ပုရိမာ ပုရိမာဘိယောဂေါ၊ ရှေး၌ဖြစ်
ရှေး၌ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းသည်။ (ဥပကာရကော) ဝိယ၊ နောက်
နောက်အားထုတ်ခြင်းအား လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုသကဲ့သို့တည်း။
သော၊ ထိုအာသေဝနပစ္စည်းသည်။ ကုသလာကုသလကိရိယဇဝနဇယေန၊
ကုသိုလ်ဇော အကုသိုလ်ဇော ကြိယာဇောတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဓော၊
ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယထာဟ၊ နည်း။ ပုရိမာ ပုရိမာ။ ပေ။ အာသေဝန
ပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ အာဟံ၊ ပြီ။ [ပုရိမာ ပုရိမာ၊ ကုန်သော။
ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အဆုံးဇောကြဉ်သော လောကီဇောသတ္တရသ
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ၊ ကုန်သော။ ကုသလာ
နံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ပဌမဇောကြဉ်သော ဇောကေဝိသ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စ
ယုပ္ပန်တရားတို့အား။ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပုရိမာ ပုရိမာ၊ ကုန်
သော။ အကုသလာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အဆုံးဇောကြဉ်သော ဇော ၁၂-ပါး
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊

၁။ ဂန္ဓာဒီသု။ ပေ။ ယောဂေါဝိယ။ ။ ဂန္ဓာဒီသု ကျမ်းဂန်ကို ယူ၍
အာဒိဖြင့် သိပ္ပံ (လက်မှုအတတ်) ကို ယူလျှင် “ကျမ်းဂန်အတတ်ပညာတို့၌
ရှေးရှေးသင်အံ့မှ သင်ယူမှုသည် နောက်နောက်သင်အံ့မှ သင်ယူမှုအား ပို၍
အားရှိလာအောင် ပို၍ တတ်သိလာအောင် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ထို့အတူ
ရှေးရှေးဇောက နောက်နောက်ဇောအား သတ္တိအင်အားကြီးမားလာအောင်
ကျေးဇူးပြုသည်” ဟု မှတ်ပါ။ [ဂန္ဓာဒီသုတိ ဂန္ဓာသိပ္ပာဒီသုဝိသယေ စေတံ
ဘုမ္မံ၊ တေန ဂန္ဓာသိပ္ပာဒိ ဝိသယာ ပုရိမသိပ္ပာ အဇ္ဈာယနာဒိကိရိယာ (သင်အံ
ခြင်း အစရှိသောအမှုအရာကို) ဂန္ဓာဒီသု ပုရိမာ ပုရိမာတိဝုတ္တာ။]

တနည်း။ ။ ဂန္ဓာဒီသု ကျမ်းဂန်သာမက ဌာနပစာရအားဖြင့် ကျမ်းဂန်
သင်ယူမှုတိုင်အောင် ယူပါ။ သိပ္ပသင်ယူမှု၌လည်း နည်းတူ။ ဤသို့ယူသော
အခါ ဂန္ဓာဒီသု၌ သုဝိဘတ်ကို နိဒ္ဒါရဏအနက်ဟောဟုမှတ်ပါ။ “ကျမ်းဂန်
သင်ယူခြင်းတို့တွင် ရှေးရှေးသင်ယူမှုသည် နောက်နောက် သင်ယူမှုအား လွယ်
ကူအောင် ကျေးဇူးပြုသည်” ဟူသော အဓိပ္ပါယ်မှာ ရှေးနည်းအတိုင်းသာ
တည်း။ [နိဒ္ဒါရဏေဝေဝါ ဇေတံ ဘုမ္မံ၊ ဂန္ဓာဒီဝိသယာ ဟိ အာသေဝနာ
ဂန္ဓာဒီတိ ဝုတ္တာ၊-အနု။]

ပဌမဇောကြဉ်သော ဇော ၁၂-ပါး နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ပေ။
ပုရိမာ ပုရိမာ ကြိယာဗျာကတာ ဓမ္မာ၊ အဆုံးဇောကြဉ်သော ဇောအဋ္ဌာ
ရသ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကြိယာဗျာက
တာနံ ဓမ္မာနံ၊ ပဌမဇောကြဉ်သော ဇောအဋ္ဌာရသနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်
တရားတို့အား။ပေ။ပစ္စယော။]

စိတ္တပယောဂသင်္ခါတေန^၁၊ စိတ္တပယောဂဆိုအပ်သော။ (စိတ်၏
အပြားအားဖြင့် အားထုတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော။) ကိရိယာဘာဝေန၊ အမှု
အရာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရဓကော ဓမ္မော၊ စေတနာတရားသည်။ ကမ္မ
ပစ္စယော၊ [ကရိယဇော အနေနတိကမ္မံ-ကိုယ်မှု နှုတ်မှု စိတ်မှုကို ပြုကြောင်း
စေတနာကို ကမ္မဟုခေါ်သည်။] သော၊ ထိုကမ္မပစ္စည်းသည်။ နာနက္ခဏိ
ကာယ၊ နာနက္ခဏိကဖြစ်သော။ [ပစ္စယုပ္ပန်အကျိုးတရား၏ ဖြစ်ရာခဏမှ
ကွဲပြားသောခဏ၌ဖြစ်သော။] ကုသလာ ကုသလစေတနာယ စေတနာ၊ ကုသိုလ်
အကုသိုလ်စေတနာ၏၎င်း။ သဟဇာတကာယ၊ သဟဇာတဖြစ်သော။ သဗ္ဗာယပိ၊
အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ စေတနာယစ၊ စေတနာ၏၎င်း။ ဝသေန၊ အပြား
အားဖြင့်။ ဒုဝိခော ဟောတိ။ ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ဟောတော်မူသနည်း။
ကုသလာ ကုသလံ ကမ္မံ ။ပေ။ကမ္မပစ္စယေနပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။
[ကုသလာကုသလံကမ္မံ။ပေ။ပစ္စယောဖြင့် နာနက္ခဏိကကမ္မကိုပြု၍၊စေတနာ
။ပေ။ပစ္စယောဖြင့် သဟဇာတကမ္မကို ပြသည်။ ပါဠိတော်နိဿယများ
လွယ်ပြီ။]

၁။ စိတ္တပယောဂသင်္ခါတေန။ ။“ပ၊ အပြားအားဖြင့်+ယောဂ၊ အား
ထုတ်ခြင်း”ဟူသည် စိတ်၏ ထူးခြားသော အမှုအရာတည်း။ ထိုအမှုအရာကို
ပင် ငိုကာ၌ “အာယူဟနန္တိ အတ္ထော”ဟု ဖွင့်သည်။ ကိုယ်၏ ထူးခြားသော
အမှုအရာသည် ကာယဝိညတ်ဖြစ်၍ နှုတ်၏ ထူးခြားသော အမှုအရာသည်
ဝစိဝိညတ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ စိတ်၏ ထူးခြားသော အမှုအရာကို “စေတနာ၊
(စေ့ဆော်ခြင်းသဘော)”ဟု ခေါ်သည်။ ထိုပယောဂကိုပင် “ဗျာပါရ”ဟု
လည်း ခေါ်ရ၏။ တပည့်ကြီးလက်သမားဆရာကြီးတို့၏ လက်အောက်ငယ်
သားတို့ထက် အလုပ်ကိစ္စ၌ ဗျာပါရများသကဲ့သို့ ထိုထိုကိစ္စ၌ ဗျာပါရများ
သော အမှုအရာတည်း။ [အဋ္ဌသာလိနိ ဓမ္မုဒ္ဒေသကထာ၌ စေတနာ၏ ဗျာပါ
ရများပုံကို ဥပမာနှင့်တကွပြခဲ့ပြီ။]

နိရုဿာဟသန္တဘာဝေန၊ အာသုတ္တမဗျာပါရမရှိသောငြိမ်သက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ နိရုဿာဟသန္တဘာဝါယ၊ အာသုတ္တမဗျာပါရမရှိသော ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ် အကျိုးငှါ။ ဥပကာရကော ဝိပါကဓမ္မော ဝိပါက

၁။ နိရုဿာဟသန္တဘာဝေန။ ။ “နိရုဿာဟ” ဝယ် “ဥဿာဟ” ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ သန္တဘာဝ ဝယ် “သန္တဟူသည် အဘယ်နည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ ထိုတွင် “ဥဿာဟ” ဟူသည် ကိုယ်နှုတ်တို့၏ အမူအရာကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာတမျိုးတည်း။ ယင်းအခြင်းအရာကိုပင် “ဗျာပါရ” ဟုလည်း ခေါ်ရသည်။ ဝီရိယကား မဟုတ်။ [ဥဿာဟောတိ စ ကိရိယမယစိတ္တုပ္ပါဒဿ ပဝတ္တိအာကာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယောဗျာပါရောတိ စ ဝုစ္စတိ။ န ဝီရိယုဿာဟော-အနု။] ဤစကားအရ “ကုသိုလ်စသောတရားတို့၏ ကိုယ်နှုတ်နှင့်စပ်သော အမူအရာကို ဖြစ်စေဘို့ရန် ကြောင့်ကြဗျာပါရကို “ဥဿာဟ” ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

သန္တဟူသည်။ ။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့မှာ အကျိုးပေးဘို့ရန် ဗျာပါရ ရှိနေသည့်အတွက် မိမိတို့ဖြစ်ခိုက်၌ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် မဖြစ်နိုင်ကြ။ ကြိယာဝိပါကစိတ်တို့၌ကား အကျိုးပေးဘို့ရန် ဗျာပါရမရှိသည့်အတွက် မိမိတို့ဖြစ်ခိုက်၌ သန္တ၊ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်ဖြစ်နိုင်ကြ၏။ [တတော ဧဝ (ထိုသို့ အနုသယကင်းသော ရဟန္တာတို့ သန္တာန်ဝယ် သာတိသယဗျာပါရကို မရနိုင်ခြင်းကြောင့်ပင်။) ဟေ (ထို အနုသယကင်းသော ရဟန္တာတို့သန္တာန်ဝယ် ဖြစ်သော ကြိယာတို့သည်) သန္တသဘာဝါ (ငြိမ်သက်သော သဘောကြကုန်သည်) ဝိပါကုပ္ပါဒနဗျာပါရရဟိတာဝ (အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း၌ ဗျာပါရကင်းကြကုန်သည်သာ) ဟောန္တိ-အနု။ [သန္တသဘာဝါကိုပင် “ဝိပါကုပ္ပါဒနဗျာပါရရဟိတာဝ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။]

ဝိပါကတရားများ။ ။ ဝိပါကစိတ်တို့သည် ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ် ဟူသော ကိုယ်အမူအရာနှုတ်အမူအရာကို ဖြစ်စေနိုင်သော ကိရိယမယစိတ္တုပ္ပါဒ်များ မဟုတ်ကြ။ ထို့ကြောင့် နိရုဿာဟလည်း ဟုတ်၏။ အကျိုးဝိပါကကို ဖြစ်စေဘို့ရန် ကြောင့်ကြဗျာပါရမရှိသောကြောင့် သန္တလည်း ဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိပါကတို့ကို နိရုဿာဟသန္တဘာဝ” ဟု ခေါ်ရသည်။ [ဥဿဟန ဥဿာဟော၊ အာသုတ္တမဗျာပါရဖြစ်ခြင်း။ နတ္ထိ တေဿ ဥဿာဟောတိ နိရုဿာဟော။ သော ဧဝ သန္တဘာဝေါ (ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ်တည်း) ဣတိ၊ ဤ ၂-ပါးသော သတ္တိကြောင့်။ နိရုဿာဟ သန္တဘာဝေါ၊ မည်၏-အနု။]

ပစ္စယော။ သော။ ထိုဝိပါကံတရားသည်။ ပဝတ္ထေ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာ
 နာနံ၊ စိတ်ဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။ ရူပါနံ၊ တို့၏၎င်း။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ။
 ကဋ္ဌတ္တာစရူပါနံ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့၏၎င်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ
 ပဋိသန္ဓိအခါတို့၌။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့၏၎င်း။ ဝိပါက
 ပစ္စယော၊ ဝိပါကပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ။ ယထာဟ၊ နည်း။ ဝိပါကာ
 ဗျာကတော။ ပေ။ ဝိပါကပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။ [“ခန္ဓာ၊
 ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ ဝတ္ထုဿ၊ ဟဒယဝတ္ထုအား” ဟု
 ပေး၊ အကြွင်းလွယ်ပြီ။]

ရူပါရူပါနံ၊ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့အား။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေန၊
 ထောက်ပံ့တတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဋီကာ၌ “ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေန” ဟု
 တ္တပစ္စည်းဖြင့်ရှိ၏။) ဥပကာရကာ၊ စတ္တာရော အာဟာရ အာဟာရပစ္စယော။
 ယထာဟ၊ နည်း။ ကဗဠီကာရော အာဟာရော။ ပေ။ အာဟာရပစ္စယေန

သုံးပါးအခွံ။ ။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့သည် ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂ
 ဟူသော ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာကို ဖြစ်စေတတ်သော ဗျာပါရနှင့်တကွ
 ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း အကျိုးပေးဘို့ရန် ဗျာပါရလည်း ရှိသောကြောင့်၎င်း
 သဉ္ဇာဟ အသန္တသဘာဝတို့တည်း။ ကြိယာဇောတို့သည် ကာယပယောဂ
 ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေဘို့ရန် ဗျာပါရရှိသော်လည်း အကျိုးပေးဘို့ရန် ဗျာပါရ
 မရှိသောကြောင့် သဉ္ဇာဟသန္တသဘာဝတို့တည်း။ ဝိပါကံတို့ကား နိရုဿာ
 ဟသန္တသဘာဝတို့တည်း။ [ဝိပါကံတို့၏ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာကာယဝစီပယောဂ
 များမဖြစ်စေနိုင်ပုံကို အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ၊ ရူပပရိစ္ဆေဒရူပပဝတ္တိကမကို ကြည့်၍
 သိပါ။ မနောဇောတုံ တဒါရုံကား စသည်ဖြင့် ခွဲခြားထားပါသည်။]

၁။ ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေန။ ။ ကဗဠီကာရဟာရဟူသော ဩဇာသည် မိမိ
 တည်းဟူသော အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ဇနကသတ္တိ
 ရှိ၏။ အခြား ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇနှင့် အခြားဩဇာကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို
 ကား ထောက်ပံ့တတ်သော ဥပတ္တမ္ဘကသတ္တိသာရှိ၏။ ထောက်ပံ့ဆိုသည်ကား
 ထိုရုပ်များကို အဆက်မပြတ်အောင် ဖြစ်စေခြင်းတည်း။ အစာစားလိုက်သော
 အခါ ထိုအစာ၌ ပါသော ဩဇာတို့က ခန္ဓာကိုယ်ဝယ် ပျံ့နှံ့သလောက်အခြား
 ရုပ်များကိုလည်း ထောက်ပံ့သဖြင့် တကိုယ်လုံးရုပ်တွေ လန်းလန်းဆန်းဆန်း
 ဖြစ်နေပုံကိုသတိပြုပါ။

၄၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝါရေ၊ ပဉ္စာဝါရ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ။ပေ။ ပစ္စယောတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ပါဠိတော်နိဿယလွယ်ပြီ။]

အဓိပတိယဌေး၊ မိမိနှင့်စပ်သောတရားတို့၏ အရှင်သခင်၏ အဖြစ်ဟူသောသဘောဖြင့်။ ဥပကာရကာ၊ ကုန်သော။ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယဝဇ္ဇာ၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယတို့သည် ကြည်အပ်ကုန်သော။ ဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ်သော။ ဣန္ဒြိယ၊ ဣန္ဒြိယတို့သည်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ မည်၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ဆယ်သော ဣန္ဒြိယတို့တွင်။ စက္ခုန္ဒြိယာဒယော၊ စက္ခုန္ဒြိယအစရှိကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ၅-ပါးသောဣန္ဒြိယတို့သည်။ အရူပဓမ္မာနံ ယေဝ၊ နာမ်တရားတို့၏သာ။ (ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝါ၊ စွဲ၍ဖြစ်ခဲ့ရာအကြောင်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။) သေသ၊ စက္ခုန္ဒြိယသော ၅-ပါးသောဣန္ဒြိယတို့မှ ကြွင်းကုန်သော ဣန္ဒြိယတို့သည်။ ရူပါရူပါနံ၊ ရုပ်တရားနာမ်တရားတို့၏။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ၊ ယထာဟ၊ နည်း။ စက္ခုန္ဒြိယံ၊ ပေ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝါရေ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ။ပေ။ ပစ္စယောတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [အဓိပတိယဌေးပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို၎င်း၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယတို့ကြည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို၎င်း ဋီကာ၌ပြထားပြီ။ ပါဠိတော်နိဿယလွယ်ပြီ။]

နိဗ္ဗာန်၏ တထလက္ခဏာ

ဥပနိဇ္ဈာယနဌေး၊ အနိစ္စတာစသောလက္ခဏာ၊ ကသိုဏ်းစသောအာရုံကို ကပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောဖြင့်။ ဥပကာရကာနိ၊ ကုန်သော။ (ဈာနဂါ၌ စပ်) ဒိပဉ္စဝိညာဏေသု၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်

နာမ်အာဟာရ။ ။ ဖဿာဟာရစသော နာမ်အာဟာရတို့ကလည်း တကွ ဖြစ်ဖက် စိတ် စေတသိက် စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဇနကသတ္တိ ရှိကြပေ၏။ သို့သော်- ထောက်ပံ့တတ်သော ဥပတ္တမ္ဘကသတ္တိက သာ၍ လွန်ကဲသောကြောင့် ဥပတ္တမ္ဘကသတ္တိသာ ပဓာနဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေန”ဟု ဆိုသည်။ [သတိပိ ဇနကတ္တေ ဥပထမ္ဘကတ္တံ ပဓာန ကိစ္စန္တိ အာဟ၊ ရူပါရူပါနံ ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေနာတိ၊- ဋီကာ။]

တို့၌။ ကာယိက သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယံ၊ ကာယိကဖြစ်သော သုခ ဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ ၂-ပါးအပေါင်းကို။ ထပေတွာံ၊ ထား၍။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဈာနဂ်၊ နိ၊ ဈာန်အင်္ဂါတို့သည်။ ဈာနပစ္စယော၊ မည်၏။ [ဤဝါကျ၌ ဥပနိဇ္ဈာယနဋ္ဌကို၎င်း၊ ထပေတွာ သုခ ဒုက္ခဝေဒနာဒွယံကို၎င်းဋီကာ၌ဖွင့်ပြထားသည်။] ယထာဟ၊ နည်း။ ဈာနဂ်၊ နိပေ။ ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ပေ။ ပစ္စယောတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ပါဠိတော်အနက်လွယ်ပြီ။]

ယတော တတောဝါ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော ဒုဂ္ဂတိ သုဂတိမှ လည်း။ ဝါ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော သံကိလေသဝေါဒါနမှလည်း။ နိယျာနဋ္ဌေန၊ ထွက်မြောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောဖြင့်။ ဥပကာရကာနိ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒိဘောဒါနိ၊ ကုသိုလ်အစရှိသောအပြား ရှိကုန်သော။ ဒွါဒသ၊ မဂ္ဂဂ်၊ နိ၊ မဂ္ဂင်တို့သည်။ မဂ္ဂပစ္စယော၊ မည်၏။ ယထာဟ၊ နည်း။ မဂ္ဂဂ်၊ နိပေ။ မဂ္ဂပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ပေ။ ပစ္စယောတိပိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ပါဠိတော်အနက်လွယ်ပြီ။] ပန၊ ဆက်။ ဒွေပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေ ဈာနမဂ္ဂ ပစ္စယော၊ ဤဈာနပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့ကို။ ယထာသချံ၊ သင်္ချာအားလျော် စွာ။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏာဟေတုက စိတ္တေသု၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဉ် အဟိတ်စိတ်တို့၌။ န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၊ ကုတ်၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ [တစ်ဈာနနှင့် တစ်ဒွိပဉ္စဝိညာ ဏနှင့်တုံ့နှစ်မဂ္ဂနှင့် နှစ်အဟေတုက တုံ့ရမည်ကို “ယထာသချံ” ဟု ဆိုသည်။]

၁။ ထပေတွာံ။ ပေ။ ဝေဒနာဒွယံ။ ။ ယခုစာအုပ်တို့၌ “ထပေတွာ ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ကာယိက သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယံ” ဟု ရှိ၏။ သို့သော် “သုခိန္ဒြိယ ဒုက္ခိန္ဒြိယဒွယံ ထပေတွာတိ အဓိပ္ပာယ်” ဟု ဌိကာဖွင့်ပုံကို ထောက် လျှင် ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသုနှင့် ကာယိကပုဒ်တို့ ဌိကာဆရာ၏လက်ထက်၌ ပါဟန် မတူ။ ဘာကြောင့်နည်း “ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ကာယိက သုခ ဒုက္ခဝေဒနာ ဒွယံ” ဟု ရှိလျှင် ဣန္ဒြိယဘေဒအားဖြင့် သုခိန္ဒြိယဒုက္ခိန္ဒြိယ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား ပြီဖြစ်ရကား သုခိန္ဒြိယ ဒုက္ခိန္ဒြိယ ဒွယံ ထပေတွာတိ အဓိပ္ပာယ်” ဟု ဖွင့်ဘွယ် မလိုသောကြောင့်တည်း။

ကေဝတ္ထုကကောရမဏ ကေုပ္ပါဒေနနိရောဓသင်္ခါတေန၊ တူသော မှီရာ
ဝတ္ထုရှိကုန်သည်၏ အပြစ်၊ တူသောအာရုံရှိကုန်သည်၏ အပြစ်၊ တူသော

၁။ ကေဝတ္ထုက ။ပေ။ သင်္ခါတေန။ ။ ဤ၌ သမ္ပယုတ္တလက္ခဏာ
၄-ပါးစဉ်ပုံသည် သင်္ဂြိုဟ်စေတသိက်ပိုင်း စဉ်ပုံနှင့် မတူ။ ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိ
မဂ်မဟာဋ္ဌိကာ ဖွင့်ပုံကို မှတ်သားသင့်သည်။

ကောရမဏ။ ။ “ကေဝတ္ထုကတရားတို့သည် သမ္ပယုတ္တဖြစ်ကုန်၏” ဟု
ကေဝတ္ထုကလက္ခဏာတပါးကိုသာ ဆိုအပ်လျှင် မဟာဘုတ်တပါးကို မဟာ
ဘုတ် ၃-ပါးက မှီရာ၌ ထို ၃-ပါးတို့သည် ကေဝတ္ထုက ဖြစ်သောကြောင့်
သမ္ပယုတ်လေလားဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကောရမဏလက္ခဏာကို
ထပ်၍ဆိုရသည်။

တနည်း။ ။ စက္ခုဝတ္ထုဟူသော ၃ပါးပါးရပ်သည် မဟာဘုတ် ၄-ပါးကို
မှီ၏။ ထိုမဟာဘုတ် ၄-ပါးတို့သည် မှီတတ်သော စက္ခုဝတ္ထုတခုရှိသော
ကြောင့် ကေဝတ္ထုက ဖြစ်ကြလေသလောဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိရကား “ကော
ရမဏ” ဟု လက္ခဏာတပါးထပ်၍ ပြရလေသည်။ ထိုရပ်တရားတို့သည် အာရုံကို
မယူတတ်သောကြောင့် ကောရမဏ မဖြစ်နိုင်ရကား သမ္ပယုတ်လေလားဟု
ယုံမှားဘွယ်မရှိပါ-ဟူလို။

ကေုပ္ပါဒ။ ။ မရဏာသန္ဓဝိထံ၌ ပါသော သမ္ပုဋ္ဌိစိုဉ်း သန္တိရဏစသော
စိတ်တို့သည် မှီရာအားဖြင့် စုတိမှအထက် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို
မှီ၍ ရူပါရုံစသည်ကိုပင် အာရုံပြုရသောကြောင့် ကေဝတ္ထုက ကောရမဏ
ဖြစ်ကြရကား သမ္ပယုတ်လေလားဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကေုပ္ပါဒ
မဟုတ်သော ထိုစိတ်တို့ကို တားမြစ်ခြင်းငှာ “ကေုပ္ပါဒ” ဟူသော လက္ခဏာ
ကို ပြရပြန်သည်။

ကေနိရောဓ။ ။ ကိံ ပန နာနာနိရောဓာပိ ဧဝံ တိဝိဓလက္ခဏာ ဟောန္တိ။
ဥဒါဟု ကေနိရောဓာဝေဝါ တိ ဝိစာရဏာယံ ကေနိရောဓာ ဧဝံ လက္ခဏာ
ဟောန္တိတိ ဒဿနတ္ထံ ကေနိရောဓာတိ ဝုတ္တံ၊ အဘယ်သို့ပါနည်း၊- အချင်းချင်း
ချုပ်မှုမတူကြသော တရားများလည်း ဤသို့လက္ခဏာ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံနိုင်
ပါကုန်သလော။ သို့မဟုတ်တူသော ချုပ်ခြင်းရှိမှ ဤလက္ခဏာ ၃-ပါးနှင့်
ပြည့်စုံနိုင်ပါသလော-ဟု စိစစ်သောအခါ “တူသော ချုပ်ခြင်းရှိသော တရား
တို့သာ ဤလက္ခဏာ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံနိုင်ကြ၏” ဟု ပြခြင်း အကျိုးငှာ “ကေ
နိရောဓ” ဟူသော လက္ခဏာကို ပြရပြန်သည်၊-မဟာဋ္ဌိကာ။

ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၊ တူသောချုပ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော။ သမ္ပယုတ္တဘာဝေန၊ အညီအမျှ ကေဝတ္ထုကတော အစရှိသောအပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ ကုန်သော။ အရူပမပွာတို့သည်။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ မည်၏။ ယထာဟ၊ နည်း။ တောရော၊ ပေ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။

ကေဝတ္ထုကဘဒ္ဒိတာဝါနုပဂဒမန၊ ကေဝတ္ထုကအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်သို့ မကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ ရူပိနေ၊ ရုပ်ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အရူပိန၊ နာမ်တရားတို့အား၎င်း။ အရူပိနေ၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ ရူပိန၊ တို့အား၎င်း။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော၊ သော၊ ထိုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည်။ သဟဇာတ၊ ပစ္စာဇာတ၊ ပုရေဇာတဝသေန၊ တို့၏အပြားအားဖြင့်။ ဝိဝိဓောဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ သဟဇာတာ ။ပေ။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ(သုတ္တံ)၊ ဤသုတ်ပါဠိတော်ကို။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ။

ပန၊ အထူးကား ။ အဗျာကတပဒဿ၊ အဗျာကတပဒ၏။ သဟဇာတဝိဘဂေါ၊ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ်၏ဝိဘင်း၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ။ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ ပန၊ ကား။ ပုရေဇာတံ၊ ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်ကို။ စက္ခုန္ဒြိယာဒိဝတ္ထုဝသေနော၊ စက္ခုန္ဒြေ အစရှိကုန်သော ဝုတ္ထုရုပ်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ယထာဟ၊ နည်း။ ပုရေဇာတံ စက္ခုယတနံ၊ ပေ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။ [ဤပါဠိတို့၏အဓိပ္ပါယ်ကိုသုံးချက်စုသို့မဟုတ် ၂-ချက်စု သဒ္ဒသင်္ချာ)တို့ကို ဆိုပြီးဖြစ်လျှင် လွယ်ကူစွာ သိနိုင်ပါသည်။ ဆိုပြီးမဟုတ်သူတို့အတွက် အကျယ်ရေးသော်လည်း နားလည်မည်မဟုတ်ပါ။]

ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏေန၊ ပစ္စုပ္ပန်ဟု မှတ်သားအပ်သော သဘောဖြစ်သော။ အတ္ထိဘာဝေန၊ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ တာဒိသဿေဝ၊ ထိုကဲ့သို့ရှိအပ်

၁။ ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏေန။ ။ အတ္ထိဘာဝ၊ ထင်ရှားရှိသည်၏+အဖြစ်သည် နိဗ္ဗတ္တဘာလက္ခဏ (ဖြစ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော) အတ္ထိဘာဝ၊ ဥပလဗ္ဗမာနဘာလက္ခဏ (လောကပြောရိုးအားဖြင့် ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိသော) အတ္ထိဘာဝ၊ ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏ (ပစ္စုပ္ပန်

၅၀ ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ (ပစ္စုပ္ပန်အတ္တိဘာဝ ဖြစ်သော။) ဓမ္မဿ၊ ကိ။
 ဥပတ္တမ္မကဋ္ဌေန၊ ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောဖြင့်။
 (တနည်း) ဥပတ္တမ္မကဋ္ဌေန ထောက်ပံ့တတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော
 ဓမ္မော အတ္တိပစ္စယော။ ဘဿ၊ လိုအတ္တိပစ္စည်း၏။ (မာတိကာ၌စပ်)
 အဂ္ဂပက္ခန္ဓ မဟာဘူတ နာမရူပ စိတ္တစေတသိက မဟာဘူတာ ယတနဝတ္ထု
 ဝသေန၊ နာမ်ခန္ဓာ၊ မဟာဘူတ၊ နာမ်ရုပ်၊ စိတ်စေတသိက်၊ မဟာဘူတ၊
 အာယတနဝတ္ထုတို့၏အပြားအားဖြင့်။ သတ္တဝေ၊ အားဖြင့်။ မာတိကာ၊
 မာတိကံကို။ နိက္ခိတ္တာ၊ ချတော်မူအပ်ပြီ။ ယထာဟ၊ နည်း။ စတ္တာရော
 ခန္ဓာ အရူပိနော။ ပေ။ ပစ္စယော (အဂ္ဂပက္ခန္ဓ၏သာကေ။) စတ္တာရော မဟာ
 ဘူတာ။ ပေ။ ပစ္စယော (မဟာဘူတ၏ သာကေ။) ဩက္ခန္ဓိက္ခဏေ နာမရူပ
 ။ ပေ။ ပစ္စယော (နာမရူပ၏ သာကေ။) စိတ္တစေတသိကာ၊ ဓမ္မာ။ ပေ။
 ပစ္စယော (စိတ္တ စေတသိက၏သာကေ။) မဟာဘူတာ ။ ပေ။ ပစ္စယော
 (နောက်မဟာဘူတ၏သာကေ။) စက္ခာယတနံ ။ ပေ။ မနောဓာတုယာ တံ
 သိမ္ဗိယတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္တိပစ္စယေန ပစ္စယော (အာယိတန၏သာကေ။)
 ယံ ရူပံ (အကြင်ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။) ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ (ဝတ္ထု၏သာကေ။)
 ဟူ၍။ (အာဟ)။

ပန၊ ကာဝံး။ ပညာဝါရေ၌။ သဟဇာတံ၊ သဟဇာတတ္ထိ၎င်း။ ပေ။ ဣန္ဒြိယံ၊
 ဣန္ဒြိယတ္ထိ၎င်း။ ဣတိပိ၊ လည်း။ နိက္ခိတိ၊ မာတိကာချထားပြီး၍။ တာဝံ၊

သဘောဖြစ်သော) အတ္တိဘာဝအားဖြင့်၊ ၃-မျိုးရှိ၏။ ထို့တွင်၊ ရှေ့ ၂-မျိုးကို
 တားမြစ်လိုသောကြောင့် “ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏေန” ဟု ပိသေသန ပြုသည်။
 [နိဗ္ဗတ္တတာလက္ခဏ စသော အတ္တိဘာဝ ၂-မျိုး၏ ပုံစံကို ဋီကာ၌ ပြထား
 သည်။]

ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏာ။ ။ လက္ခဏကို “သဘာဝ” ဟု အာနုဖဉ်၏။ လက္ခဏဗ္ဗိတံ
 လက္ခဏံ၊ မှတ်သားအပ်သော သဘော။ ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏံ လက္ခဏံ ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏံ။
 ပစ္စုပ္ပန်ဟူသည် ဥပါဒ်အဖြစ်ဖြင့် စတည်ပြီး၍ မပြီးဆုံးသေးသော၊ ပရမတ္ထ
 ကျားဖြစ်လျှင် ဘင်ဆံခိုက်သို့ မရောက်သေးသောသဘောတည်း။ [အာရဒ္ဓါ
 နိဋ္ဌိတော ဘာဝေါ ပစ္စုပ္ပန်နာ၊ စတည်ပြီး၍ မပြီးဆုံးသေးသော၊ ကြိယာ
 သည် ပစ္စုပ္ပန်မည်၏။ ကစ္စာယနသာရ(၂၂)ဂါထာ။]

ပုဂ္ဂလဇာတတ္ထိဓမ္မသေဉ်ကိမ္မ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)။ သဟဇာတော၊ သဟဇာ
 တတ္ထိဉ်။ (နိဒ္ဒေသောကတော၌ ဖေ) ဇကော ခဏှော ပေ။ ပစ္စယာတိ
 အာဒိဉာ၊ အဗျူကာ၊ နယေန၊ ငြိဉ်။ နိဒ္ဒေသော၊ အကျယ်ညွှန်ပြကြောင်း
 ပါဠိရပ်ကို။ ကတော၊ ပြီ။ ပုဂ္ဂလဇာတော၊ ဉ်။ ပုဂ္ဂလဇာတာနံ၊ ရှေးရှေး၌ဖြစ်
 ကုန်သော။ စက္ကာဒိနံ၊ ထို့၏။ ဂဝသန၊ အစွမ်းဖြင့်။ နိဒ္ဒေသော၊ ကို။ ကတော၊
 ပြီ။ ပစ္စဇာတော၌။ ပုဂ္ဂလဇာတဿ၊ ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော။ ဣဿ၊ ကာယဿ၊
 ဤဂူပကာယအား။ ဝါ၊ ၏။ ပစ္စာဇာတာနံ၊ နောက်နောက်၌ဖြစ်ကုန်
 သော။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ ထို့၏။ ပစ္စယဝသေန၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သော
 အကြောင်း ပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ နိဒ္ဒေသော၊ ကတော။ ပန၊ ကား။
 အာဟာရီန္ဒိယေသု၊ အာဟာရတ္ထိ ဣန္ဒြိယတ္ထိတို့။ ကဗ္ဗိကာရာ၊ ပေ။
 ပစ္စယော(တိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ ဂူပဇိဝိတိန္ဒြိယံ၊ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဧဝံ၊
 သို့။ နိဒ္ဒေသော၊ ကတော။ ဣတိ၊ အတ္ထိပစ္စည်းအဖွင့် အပြီတည်း။

အတ္တနော၊ ၏။ အနန္တရံ၊ ဉ်။ ဥပဇ္ဇမ္ဗာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ အဂ္ဂပဓမ္မာနံ၊
 တို့အား။ ဝါ၊ ထို့၏။ ပဝတ္ထိဩကာသဿ၊ ဖြစ်ခြင်း၏အခွင့်ကို။ ဒါနေန၊ ဖြင့်။
 ဥပကာရကာ၊ ကုန်သော။ သမနန္တရနိရုဒ္ဓါ၊ ကောင်းစွာ အခြားမဲ့ဖြစ်၍
 ချုပ်ပြီးကုန်သော။ အဂ္ဂပဓမ္မာ နတ္ထိပစ္စယော။ ယထာဟ၊ နည်း။ သမနန္တရ
 နိရုဒ္ဓါ။ ပေ။ နတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။

ဇကော၊ ထိုသမနန္တရနိရုဒ္ဓိဖြစ်သော နာမ်တရားတို့သည်ပင်။ ဝိဂတ
 ဘာဝေန၊ ကင်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဝိဂတပစ္စယော။
 ယထာဟ၊ နည်း။ သမနန္တရဝိဂတာ ။ ဧဝံ။ ဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ၍။
 (အာဟ)။

အတ္ထိပစ္စယော ဧဝံ၊ အတ္ထိပစ္စည်းတရားတို့ကိုပင်။ အဝိဂတဘာဝေန၊
 ကောင်းသေးကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကတ္တာ၊ ကြောင့်။ အဝိဂတ
 ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဒေသနာပိလာသေန၊
 ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ်စမှီယံကြောင်း 'သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကြောင့်
 ၎င်း။ တဿ၊ ထိုဝိဂတပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝိဂတဘာဝ
 မဝနေယျဝသေန ဝါ၊ ဆုံးမထိုက်သော ဝေဒနယျတို့၏ အလိုကြောင့်၎င်း။

အယံဒုကော၊ ဝိဂတ အဝိဂတ ပစ္စည်း ၂-ပါး အပေါင်းကို။ (ဘဂဝတ)။
ဝုတ္တောပြီ။ (ကောဝိယ)။ သဟေတုကဒုက္ခံ၊ ကို။ ဝတံပိ ချီလည်း။
ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကော၊ ကို။ (ဝုတ္တော) ဝိယ၊တည်း။ ဣဟိ အပြီးတည်း။
[ဒေသနာဝိလာသ၏အဓိပ္ပါယ်ကို ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုက္ခံအဖွင့်၌ ရှုပါ။]

ပနာကား။ စတုဝိသတိယာ၊သော။ ဣမေသု ပစ္စယေသု၊တို့၌။ ကသမ္ပေဒ
ဟတ္ထိ၊မေတေဝေခြင်းအကျိုးငှါ။ [ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္စယောဉ်စပ်] မေတော၊
တရားကိုယ်အားဖြင့်၎င်း။ ကာလတောစေတ၊ပစ္စုပ္ပန်စသောကာလအားဖြင့်
၎င်း။ နာနုပ္ပကာရဘေဒတော၊ အထူးထူးသော အပြားဟူသော တေဒအား
ဖြင့်၎င်း။ ဖစ္စယုပ္ပန္နတော စေတ၊ ပစ္စယုပ္ပန်အားဖြင့်၎င်း။ ဝိနိစ္စယော၊ အဆုံး
အဖြတ်ကို။ ဝိညာကဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။

တတ္ထ၊ ထိုဝတ္ထုအစရှိသည်တို့တွင်။ ဓမ္မောတိ(ဇတ္တ)၊၌။ (ဝိတ္ထာရံ၊ ကို။)
ဟိ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)၊ ခု။ ဣမေသု ပစ္စယေသု၊တို့တွင်။ တာဝ၊အာရမဏ
ပစ္စည်း စသည်တို့မှင်ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဇ္ဇော)။ ဟေတုပစ္စယော၊သည်။နာမရူပ
ဓမ္မေသု၊ နာမ်တရား ရုပ်တရားတို့တွင်။ နာမဓမ္မဏဒေသော၊ နာမ်တရား
တို့၏ တစိတ်တည်း။ [ဟိတ် ၆-ပါးဖြစ်သောကြောင့် နာမ်တရားတို့တွင်
တစိတ်တဒေသသာဖြစ်သည်၊နောက်၌လည်း နည်းတူ။]ဘာရမဏပစ္စယော၊
သည်။ ပညတ္တိယာ၊ ပညတ်ဖြစ်သော။ အဘာဝေန၊ ပရမတ္ထအားဖြင့်
ကင်ရှုသီးမရှိသောတရားနှင့်လည်း။ သဒ္ဓိံ၊ကွ။ သဗ္ဗေပိ၊ကုန်သော။ နာမရူပ
ဓမ္မော၊တို့သည်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ပညတ္တိယာစ၊ နှင့်၎င်း။ အဘာဝေန၊ နတ္တိ
ဘောနှင့်၎င်း။သဒ္ဓိံ” ဟုမေး၏။] အဝိပဝိပစ္စယေ၊တွင်။ သဟေတုကဝိပတိ၊
သည်။ နာမဓမ္မဏဒေသော၊ တည်း။ ကမ္မဇျာန ပဂ္ဂပစ္စယာ၊ ကိုသည်။
တုသ၊ လိုနာသဘာဝတရားတစိတ်တည်း။ အာရမဏာဝိပတိ၊ သည်။ သဗ္ဗေပိ၊
ကုန်သော။ ဝရုကာသဗ္ဗော၊ အလေးပြုထိုက်ကုန်သော။ အာရမဏဓမ္မော၊
တို့ကည်း။ အနန္တရ ။ပေ။ ဝိဂတပစ္စယာ၊ တို့သည်။ နာမဓမ္မော၊ တို့သာ
တည်း။ နိဗ္ဗာနဿ၊၏။ ဝါကို။ (အနန္တရာဒိဟိ၊ အနန္တရအစရှိသောပစ္စည်း
တို့သည်။) အသင်္ဂဟိတတ္တာ၊ မသိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
နာမဓမ္မဏဒေသောတိပိ၊ နာမ်တရားတို့၏ တစိတ်ဟူ၍လည်း။ ဝတ္ထု၊ ငှါ။

ဝဋ္ဋတိ၊ ဤ။ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ သည်။ ရူပေ၊ ကဒေသော၊ ရုတ်တစိတ်တည်း။
[ရူပေကဒေသဟု ဆိုခြင်း၏အကြောင်းကို၊ ဋီကာ၌ကြည့်ပါ။] သေသ၊
ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့တည်း။ ပဒယာလာဘဝသေန၊ အကြင်အကြင်ရတိုက်
သော၊ တရားတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ နာမရူပဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဣတိဝေ၊ သို့။ တာဝ၊
ကာလစသည်တို့မှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤ ၂၄-ပစ္စည်းတို့၌။ ဓမ္မတော ဝိနိစ္ဆ
ယော ဝိညာ တဗ္ဗော။

ကောလတောတိ(ပဒယ)၊ ဤ။ (အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ဧတ္ထ၊
ဤပစ္စည်းတို့တွင်။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်၎င်း။ ပဉ္စ၊
ကုန်သော။ (ပစ္စယာ)စ၊ တို့သည်၎င်း။ ပစ္စုပ္ပန္နာဝ၊ တို့သည်သာ။ ဟောန္တိ။
ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယာ)။ အတိတာဝေ၊ သာ။ (ဟောန္တိ)။ ဧကော၊
သော။ (ပစ္စယော)။ ဒေဝံ၊ ကုန်သော။ တေကာလေ၊ တို့ပစ္စုပ္ပန်ကာလ
အတိတ်ကာလတို့ကို။ နိဿိတော၊ မှီသည်။ (ဟောတိ)။ တယော၊ ကုန်
သော။ (ပစ္စယာ)။ တေကာလိကာစေ၊ ကာလ ၃-ပါး၌ ယှဉ်ကုန်သည်
၎င်း၊ ကာလတော၊ မှ။ ဝိမုတ္တာစာပိ၊ လွတ်ကုန်သည်၎င်း။ (ဟောန္တိ)။
ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား (သင်ဟော၊ အကျဉ်းချုပ်ဂါထာတည်း။)

ဟိ ချဲ့။ ဧဟေသု၊ ဤပစ္စည်းတို့တွင်။ ဧဟတုပစ္စယော၊ ၎င်း။ သဟဇာတ
ပစ္စယော၊ ၎င်း။ [ပစ္စယကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။] အညမညပစ္စယော၊
၎င်း။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပန္နရသ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ
ပစ္စုပ္ပန္နဓမ္မာဝ ဟောန္တိ။ အနန္တရပစ္စယော၊ ၎င်း။ ပေ။ ဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စ ဣမေ (ပစ္စယာ) အတိတေယေဝ ဟောန္တိ။ ပနကား။ ဧကော
ကမ္မပစ္စယော ပစ္စုပ္ပန္နာတိတေ၊ ကုန်သော။ ဒေဝံ၊ ကုန်သော။ တေ ကာလေ၊
တိုကာလတို့ကို။ နိဿိတော၊ သည်။ ဟောတိ။ သေသ၊ ကြွင်းကုန်သော။
(ပစ္စယာ၌စပ်) အာရမ္မဏပစ္စယော၊ ၎င်း။ အဓိပတိပစ္စယော၊ ၎င်း။
ဥပနိဿယပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော ဣမေပစ္စယာ တေကာလိ
ကာပိ၊ သည်လည်း။ ဟောန္တိ။ ပညတ္တိယာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။ နိဗ္ဗာနသ၊ ၎င်း။
ဝါကို။ သင်ဟိတတ္တာ၊ သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကာလဝိမုတ္တာပိ၊

၅၄

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

၃-ပါးမှလွတ်ကုန်သည်လည်း။ (ဟောဋီ)။ ဣတိ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စည်း
တို့၌။ ကာလတောပိ၊ လည်း။ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော၊ ၏။

ပန၊ ကာ။ နာနုပ္ပကာရဘေဒတော ပစ္စယုပ္ပန္နတောတိ၊ ဟူကုန်သော။
ဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ ပဒါနံ၊ တို့၏။ အတ္ထော၊ သည်။ နိဇ္ဈေသဝါရေ၌။
အာဝိတဝိသတိ၊ ထင်ရှားဖြစ်လတုံ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယုဇ္ဈေသဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

~~~~~

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ

၁။ ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

ဣဒါနိ၊ ပစ္စယုဒ္ဒေသကိ ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။
 တေပစ္စယေ၊ ထိုပစ္စည်းတို့ကို။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌပဋိပင်္ဂါယာ၊ အကျဉ်း ညွှန်ပြအပ်ပြီး
 သော အစဉ်အားဖြင့်။ နိဒ္ဓိသိတွာ၊ အကျယ်ညွှန်ပြ၍။ (မကျဉ်းမကျယ်
 ညွှန်ပြ၍။) ဒဿေတံ၊ ပြတော်မူခြင်းငှာ။ ဟေတုပစ္စယောတိ။ ပေ။ ပစ္စယော
 တိ အာဒိ၊ အစရှိသောစကားရပ်ကို။ အာဟ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယော
 တိ အစရှိသောစကားရပ်၌။ ဟေတုပစ္စယောတိ၊ ဟူသော စကားသည်။
 စတုပိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ (သဗ္ဗပဋိပင်္ဂါယာဇေတဗ္ဗဿ၌စပ်)
 နိက္ခိတ္တပဋိပင်္ဂါယာ၊ ချက်အားအပ်ပြီးသော မာတိကာအစဉ်အားဖြင့်။ သဗ္ဗ
 ပဋိပင်္ဂါ၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့၏ရှေးဦးစွာ။ ဘာဇေတဗ္ဗဿ၊ ဝေဘန်ထိုက်
 သောပစ္စည်း၏။ ပဒုဒ္ဓါ၊ ရော၊ ပုဒ်ကိုထုတ်ဆောင်ကြောင်း စကားတည်း။
 သေသပစ္စယေသုပိ၊ ကြွင်းသောပစ္စည်းတို့၌လည်း။ 'ဣမိနာ ဝ နယေန၊ ဤ
 နည်းဖြင့်ပင်။ ပဋိပင်္ဂါ၊ မဝေဘန်မိရှေးဦးစွာ။ ဘာဇေတဗ္ဗပဒံ၊ ဝေဘန်ထိုက်
 သောပုဒ်ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ထုတ်ဆောင်၍။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ကတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဝေဒိတဗ္ဗ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဟေတု
 ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ သမ္ပန္နော၊ ပုဒ်တို့၏စပ်ခြင်းတည်း။ ယော၊ အကြင်ပစ္စယ
 သတ္တိကို။ (တနည်း) ယော၊ အကြင်ပစ္စည်းတရားကို။ ပစ္စယုဒ္ဒေသော၊
 ပစ္စယုဒ္ဒေသ၌။ (ပစ္စယုဒ္ဒေသတုန်းက။) ဟေတုပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌော၊
 အကျဉ်းညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ။ သော၊ ထိုပစ္စယသတ္တိကို။ (တနည်း) သော၊
 ထိုပစ္စည်းတရားကို။ နိဒ္ဒေသတော၊ အကျယ်အားဖြင့်။ ဟေတု။ ပေ။ ဟေတု
 ပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣမိနာ ဥပပါယေန၊
 ဖြင့်။ သဗ္ဗပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ဘာဇေတဗ္ဗဿ၊ သော။ ပဒဿ၊ ၏။ ဝိသဇ္ဇနေန၊
 နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သမ္ပန္နော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ဣဒါနိ၊ သမ္ပန္နကိပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံတိ
 ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဌ၌။ (ဝေဒနာသောနောနယော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော)။

၅၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝတ္တံ၊ ဟောတော်မူသော။ ဟေတုဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ၍။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ပစ္စယဿစေဝ၊ ပစ္စည်းတရားကို၎င်း။ ပစ္စယပ္ပန္နာနဉ္စ၊ ပစ္စယပ္ပန် တရားတို့ကို၎င်း။ ဝဝတ္ထာပနတော၊ (ဝိ-ဝိသုံ+အဝ ဝိစ္ဆိန္နိတော+ထာပနတော) အသီးအသီးပိုင်းခြား၍ တည်စေလိုခြင်းကြောင့်။ (ဝုတ္တံ၊ ပြီး၊ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) [ပစ္စည်းတရားကို ဟေတုဟူ၎င်း၊ ပစ္စယပ္ပန် တရားတို့ကို ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိဟူ၎င်းအသီးအသီးပိုင်းခြား၍ တည်စေလိုခြင်းကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ဟောရပါသည်-ဟူလို။]

ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ် သော။ ဟေတုနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောပစ္စယပ္ပန်တရား တို့အား။ ဟေတုပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤအနက်သည်။ ဘဝေယျ၊ ရာ၏။ ဧဝံ သန္တေ၊ ဤသို့ဖြစ်လသော်။ အသုကောနာမ၊ ထိုမည်သော။ ခမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စယဝ ဝတ္ထာနန္တိ၊ ပစ္စည်းတရား၏ အသီးအသီး ပိုင်း ခြား၍တည်ခြင်းသည်။ နပညာယေယျ၊ မထင်ရှားရာ။

၁။ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ '။ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ” ဟု ဟေတုတပုဒ်သာ ယူသင့်လျက် အဘယ်ကြောင့် “ဟေတု၊ ဟေတု” ဟု ဟေတု ၂-ပုဒ်ဆိုရပါ သနည်း-ဟု မေးသည်။ [ပဌမပုဒ်ဝယ် ယခုစာအုပ်တို့၌ “ဟေတု” ဟု ဗဟုစုစံ ရှိသော်လည်း “ဟေတု” ဟု ကေဝုဒ်သာရှိခြင်း၏ အကြောင်းကို ဋီကာ အဓိပ္ပာယ်၌ ပြသားပါသည်။]

၂။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဟိ။ ။ “ပစ္စယဿစေဝ ပစ္စယပ္ပန္နာနဉ္စ ဝဝတ္ထာပနတော” ဟူသော အကျဉ်း အဖြေစကား၏ အကျယ်ကို ပြလိုသော ကြောင့် “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဟိ” စသည်ကို မိန့်။ ဟေတု ဟူသော ကတ္တားပုဒ်မပါဘဲ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ” ဟူသော ဟောတော်မူလျှင် “ဟိတံ နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရားတို့အား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟူသော အနက်သည် ဖြစ်စရာရှိ၏။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် “မည်သည့်တရားသည် ဟေတု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟု ကျေးဇူးပြုဟုတ်သော ပစ္စည်းတရားကို ပိုင်းခြား သတ်မှတ်မှုသည် မထင်ရှားတော့ရာ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၅၇

အပိံ၊ တနည်းကား။ ဟေတုနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ တို့အား။ ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ တို့အား။ ဣတိ၊ သို့။ အတ္ထံ၊ ကို။ (တတိယာတပုရိသ သဘာဝအနက်ကို။) အဂ္ဂဟေတော၊ မယူမရှိသော။ ယေသံကေသဉ္စိ၊ အမှတ် မရှိကြွင်းမဲ့ဥယျံ အလုံးစုံကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ တို့အား။ ဟေတု၊ ဟိတ်သည်။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော(ဟောတိ)။ ဣတိ အတ္ထော၊ သည်။ အထ ဘဝေယျ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ ဧဝံသန္တေ၊ သော်။ ဟေတုနာ၊ နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်သော။ စက္ခုဝိညာဏာဒယောပိ၊ အစရှိသောတရားတို့သည် လည်း။ သမ္ပယုတ္တကာယေဝ၊ သမ္ပယုတ်တို့သာတည်း။ [ဟိတ်နှင့် ဝိပ္ပယုတ် ဖြစ်သော်လည်း အချင်းချင်းသမ္ပယုတ်ဖြစ်ကြသောကြောင့် သမ္ပယုတ္တအမည် ရနိုင်သည်။] ဟေတုနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာ ဒယောပိ၊ တို့သည်လည်း။ (သမ္ပယုတ္တကာယေဝ၊ တို့သာတည်း။) တတ္ထံ၊

၁။ အထာပိ။ ပေ။ န ပညာယေယျ။ ။ပစ္စည်းတရားကို ပိုင်ခြားသတ် မှတ်မှု မထင်ရှားပုံကို ပြပြီး၍ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်မှု မထင် ရှားပုံကိုပြလိုသောကြောင့် “အကာပိ။ ပေ။ န ပညာယေယျ”ဟု မိန့်သည်။ ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ကို ပြသော “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟူသော ပုဒ်၌ “ဟေတုနာ+သမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟူသော အနက်ကို မယူဘဲ ဟေတုကို ကတ္တား ပုဒ်လုပ်၍ “သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ အမှတ်မရှိ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့အား ဟိတ်သည် ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟု အနက်ဖြစ်စေရာရှိ၏။ ဧဝံသန္တေ၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ဟိတ်နှင့် မယူ၍ကြသော အဟိတ်စိတ်တွင် ပါဝင်ကြသော စက္ခုဝိညာဉ် စသော တရားတို့လည်း (သူတို့ဆိုင်ရာ စိတ်စေတသိတ်ချင်း) သမ္ပယုတ်တရားများဖြစ်ကြ၏။ ဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်စသော တရားတို့လည်း သမ္ပယုတ်တရားများဖြစ်ကြ၏။

၂။ တတ္ထံ။ ပေ။ န ပညာယေယျ။ ။တတ္ထဖြင့် ရှေ့ဝါကျ၌ ဆိုအပ်ပြီး သော ဟေတု ဝိပ္ပယုတ္တ စက္ခုဝိညာဏာဒိသမ္ပယုတ္တဓမ္မ၊ ဟေတု သမ္ပယုတ္တ ကုသလာဒိသမ္ပယုတ္တဓမ္မ၊ ဤ ၂ မျိုးကို နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယ အဖြစ်ဖြင့် စွဲပါ။ ထိုဓမ္မ ၂-မျိုးတွင် မည်သည့်သမ္ပယုတ္တဓမ္မအား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟု ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို သတ်မှတ်မှုလည်း မထင်ရှားစေရာဖြစ်သည်။

၅၈

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ထိုတရားတို့တွင်။ (ဆိုဟေတုဝိပဿန္တုဖြစ်၍ အချင်းချင်း သမ္ပယုတ္တဖြစ်ကြသော စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသောတရား၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဖြစ်ကြသော ကုသိုလ်အစရှိသောတရားတို့တွင်။) အယံ ဟေတု၊ သည်။ အသုက္ကဿ နာမာသော။ သမ္ပယုတ္တကမ္မဿ၊ တရားအား။ ပစ္စယော (ဟောတိ) ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စယုပ္ပန္န ဝတ္ထောနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ အသီးအသီးပိုင်းခြား၍ တည်ခြင်းသည်။ နပညာယေယျ၊ ရာ။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စယဉ္စ၊ ကိုရင်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နဉ္စ၊ ကိုရင်း။ ဝတ္ထောပေန္နော၊ အသီးသီးပိုင်းခြား၍တည်စေတော်မူလိုသော။ (ဘဂဝါ) ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကန္တုန္တိ၊ ၍။ အာဟံ၊ ပြီ။ တဿ၊ ထိုဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တကန္တုတူသောပါဌ်၏။ အတ္ထောကို။ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကိံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ နည်း။) ဟေတုသမ္ပယုတ္တကန္တု၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယောဟောတိဉ္စ) သမ္ပယုတ္တကော၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော။ ယောဟေတု၊ သည်။ (အတ္ထိ) သော (ဟေတု)၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ) ဣတိ၊ သို့။ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၍။)

တတြာပိ၊ ထိုဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောဟူသောပါဌ်၌လည်း။ ပစ္စယောတိ၊ ပစ္စယောဟူ၍သာ။ အဝတ္ထာ၊ ဟောတော်မမူဘဲ။ ဟေတုပစ္စယေနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနံ၊ ဟောတော်မူခြင်းသည်။ ဟေတုနော၊ ပီတိ၏။ အညတ္ထာ၊ အခြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပစ္စယဘာဝပဋိသေနတ္ထံ၊ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးရှိ၏။ [ဟေတုပစ္စယေနဟူသော ဝိသေသစကားဖြင့် ဟိတ်ကကျေးဇူးပြုနိုင်သော အခြားပစ္စည်းများကို တားမြစ်သည်။-ဟူလို။] ဟိ၊ ချဲ့။ အယံဟေတု၊ ဤဟိတ်သည်။ ဟေတုပစ္စယေနာပိ၊ ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့်လည်း။ ပစ္စယော ဟောတိ။ သဟဇာတာဒိပစ္စယေနာပိ၊ သဟဇာတအစရှိသောပစ္စယသတ္တိဖြင့်လည်း။ (ပစ္စယော-ဟောတိ)။ တုတြ၊ ထိုဟေတုပစ္စယသတ္တိ၊ သဟဇာတာဒိပစ္စယသတ္တိတို့တွင်။ အဿ၊ ထိုဟိတ်၏။ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန၊ ပစ္စယသတ္တိ၏အဖြစ် ဟူသော။ အညထာပိ၊ အားဖြင့်လည်း။ ယွာယံ (ယောအယံ) ပစ္စယဘာဝေါ၊ အကြင်ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ)။ တဿ၊ ထိုဟိတ်၏ သဟဇာတာဒိပစ္စယသတ္တိဟူသော အခြားသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ကျေးဇူး

ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ပဋိသေမနတ္ထံ၊ ၄။ ဟေတုပစ္စယေနာတိ၊ ရှိ။
(ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ဝေ၊ သန္တေပိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (ဤသို့ ပစ္စည်း၊ ပစ္စယပွန်တို့
အသီးအသီးပိုင်းခြား၍ ထားလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဟေတု ဟေတု
သမ္ပယုတ္တကာနံဟု ဟောတော်မူအပ်သည် ဖြစ်ပါသော်လည်း)။ [ဟေတု
သမ္ပယုတ္တကာနန္တိဝုတ္တံ စပ်] တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ရှိ။ အဝတော၊ ဘဲ။
ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။
နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ၊ တံသဒ္ဓါဖြင့်ညွှန်ပြထိုက်သောတရား၏။ အပါကဋ္ဌတ္တာ၊ မထင်
ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊
တည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ အပ်သော်။ ယေန၊
အကြင်တရားနှင့်။ ဧတ၊ ထိုပစ္စယပွန်တရားတို့သည်။ သမ္ပယုတ္တကာနာမ၊
သမ္ပယုတ်တရားတို့မည်ကုန်သည်။ [ဟောနန္တိ]၊ သော၊ ထိုသဟာဒိယောဂဖြစ်
သောတရားသည်။ အယံနာမ၊ ဤမည်သော တရားတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ နိဒ္ဒိသိ
တဗ္ဗော၊ တံသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်ပြထိုက်သောတရားသည်။ အပါကဋ္ဌော၊ မထင်
ရှား။ တဿ၊ ထိုတံသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်ပြထိုက်သောတရား၏။ အပါကဋ္ဌတ္တာ၊
ကြောင့်။ ယေန၊ အကြင်တရားနှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်သော။ ဧတ၊ ထိုပစ္စယပွန်
တရားတို့ကို။ တံသမ္ပယုတ္တကာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ရှိ။ တံ၊ ထိုသဟာဒိယောဂ
ဖြစ်သောတရားကို။ သရူပတောဝ၊ သရုပ်အားဖြင့်သာ။ (ဟေတုဟု တိုက်
ရိုက် နာမည်ဖော်၍။) ဒဿတံ၊ ၄။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူ၍။
(ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ကား။ တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဧတ္ထံ၊ ၅။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ၊ တံသဒ္ဓါဖြင့်ညွှန်ပြ
ထိုက်သောတရား၏။ ပါကဋ္ဌတ္တာ၊ ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တံဂဟဏံ၊
တံသဒ္ဓါကို။ ကတံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ အယံ၊ ဆိုအပ်လတံ
ကား။ ဧတ္ထံ၊ ဤ တံသမ္ပယုတ္တကာနံဟူသောပါဌ်၌။ အတ္ထော၊ ဝစနတ္ထတည်း။
ဧတေသံ၊ ဤ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်တို့၏။ ဟေတုစေဝံ၊ ဟိတ်လည်း ဖြစ်ကုန်
သော။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာစ၊ ဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။
တေမ္မော၊ ထိုတရားတို့ဟူကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ဖြစ်ကြောင်းတို့သည်။
(သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တာနိ၊ ထိုသဟိတ်စိတ္တဇရုပ်တို့သည်။)

၆၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာသာသနီကာ

တံသမုဋ္ဌာနာနိ၊ တံသမုဋ္ဌာနံတို့မည်ကုန်၏။ တံသမုဋ္ဌာနာနံ၊ ထို ဟေတု
 ဟေတု သမ္ပယုတ္တကဓမ္မဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။ တေသံ(ရူပါနံ)၊
 ထိုရုပ်တို့အား။ ဟေတုတောစေတိ၊ ဟိတ်ကြောင့်၎င်း။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တ
 ဓမ္မဟိတ၊ ဟိတ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့ကြောင့်၎င်း။ နိဗ္ဗတ္တာနံ၊
 ဖြစ်ကုန်သော။ (ရူပါနံ၌စပ်) ဣတိအတ္ထော၊နက်။ ဣမိနာ၊ ဤတံသမုဋ္ဌာနာနံ
 ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော
 ရုပ်ကို။ ဂဏှာတိ၊ ယူတော်မူ၏။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့။ "တံ-ထိုရုပ်သည်။
 စိတ္တတော၊ စိတ်မှ။ အညေနပိ၊ အခြားတရားကြောင့်လည်း။ သမုဋ္ဌာတိကံ၊
 ဖြစ်သေးသလော။ [စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကိုယူ၏ဟူသော
 စကားအရစိတ်မှတပါး အခြားတရားကြောင့်လည်းဖြစ်သေး၏ဟုအဓိပ္ပာယ်
 ရသောကြောင့် ဤပုစ္ဆာကိုထုတ်ရသည်။] အာမ၊ အိမ်း။ သမုဋ္ဌာတိ၊ ဖြစ်၏။
 (ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။) ဟိ၊ မှန်။ သမ္ပပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်
 သော။ စိတ္တစေတသိကာ၊ တို့သည်။ 'ကေတုဘူတပေါင်းတည်း။ ဟုတွာ၊
 ၍။ ရူပံ၊ ကို။ သမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ ဖြစ်စေကြကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့အလုံးစုံသော
 စိတ်စေတသိတ်တို့ တပေါင်းတည်း ရုပ်ကိုဖြစ်စေကြပါကုန်သော်လည်း။
 လောကီယဓမ္မဒေသနာယံ၊ လောကီတရားဒေသနာတော်၌။ စိတ္တသာ၊ စိတ်၏။
 အဓိကဘာဝတော၊ အဓိက၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ပဓာန၏ အဖြစ်ကြောင့်။)
 တထာဝရံ၊ ထိုသဘောရှိသော။ (စိတ်၊ စေတသိက်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း
 သဘောရှိသော။) ရူပံ၊ ကို။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ အပ်၏။ တေနော၊
 ထိုကြောင့်ပင်။ (စိတ်စေတသိက်ကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်ကိုပဓာနနည်းအားဖြင့်
 စိတ္တသမုဋ္ဌာနံဟုဆိုနိုင်ခြင်းကြောင့်ပင်။) စိတ္တစေတသိကာ၊ ပေ။ သဟဇာတ
 ပစ္စယေန၊ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘာဝါ)။ အာဟာ၊ ပြီ။

ယဒိဝေ၊ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်။ (စိတ်စေတသိက်ကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်ကို
 ပဓာနနည်းအားဖြင့် စိတ္တသမုဋ္ဌာနံဟုဆိုနိုင်လျှင်။) ဣဓာပိ ဤဟေတုပစ္စယ
 နိဒ္ဒေသ၌လည်း။ မတံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ ဟောတော်မမူဘဲ။
 စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ကသ္မာကြောင့်။ နဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မမူအပ်သနည်း။
 ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ အစိတ္တသမုဋ္ဌာနာနမ္ပိ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံမဟုတ်

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၁

သောရုပ်တို့ကိုလည်း။ သင်္ဂဏှနတော၊ သိမ်းယူလိုခြင်းကြောင့်တည်း။ (ဣတိ၊
ဤကားအားဖြင့်တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ ပဉ္စဝါရသို့၊ ပဉ္စဝါရ၌။ ပဋိသန္ဓိကုဏ
ဝိပါကဗျာကတာ ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ၊ ကဋတ္တာစ ရူပါနံ
ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ၍။ အာဂတံ၊ လာပြီ။ [ဤပါဠိတော်၌
ကဋတ္တာစရူပါနံကို ပြလိုရင်းတည်း။] တဿ၊ ထိုကဋတ္တာရုပ်ကို။ သင်္ဂဏှနတ္ထံ၊
သိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှါ။ ဣမ၊ ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ
နန္တိ အဝတ္ထာ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ (ဘဂဝဟာ)။ ရတ္တံ၊ ပြီ။

တဿ၊ ထိုတံသမုဋ္ဌာနာနံဟူသော ပါဠိ၏။ အတ္ထော၊ အနက်ကို။ (ဧဝံ
ဧဝံတဗ္ဗော။ ကိံ၊ သနည်း။) ဧတေသံ၊ ဤသဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ
ကမ္မဇရုပ်တို့၏။ စိတ္တဇရူပံ၊ စိတ္တဇရုပ်ကို။ အနုယမာနာပိ၊ မဖြစ်စေပါကုန်
သော်လည်း။ ဟေတု၊ ဟိတ်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာ၊
ဟိတ်နှင့်သမ္ပယုတ်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ တေဝမ္မာ၊ တို့တရားတို့သည်။ သဟ
ဇာတာဒိပစ္စယဝသေန၊ သဟဇာတအစရှိသောပစ္စည်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ သမုဋ္ဌာ
နာ၊ တို့သည်။ (ဟော၌)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တာနိ၊ ထို သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊
သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့သည်။) တံသမုဋ္ဌာနာနိ၊ တို့မည်၏။ တံ သမုဋ္ဌာ
နာနံ၊ ထိုဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကဓမ္မ ဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။
ပဝတ္ထေ၊ ပဝတ္ထိအခါ၌။ တေသံစိတ္တဇာနံ၊ ထို စိတ္တဇရုပ်တို့အား၎င်း။ ပဋိသန္ဓိ
ဟဉ္စ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌လည်း။ (တေသံ) ကဋတ္တာ ရူပါနမ္ပိ၊ ထိုကဋတ္တာ
ရုပ်တို့အား၎င်း။ ဟေတု၊ တို့သည်။ 'ဟေတုပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော
(ဟောတိ) ဣတိ၊ သို့။ (ဧဝံတဗ္ဗော)။ ဣမိနာဥပါယေန၊ ဖြင့်။ အညေ
သုပိ၊ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော။ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ အာဂတဌာနေသု၊ တံ
သမုဋ္ဌာနာနံဟုလာသော ပါဠိရုပ်တို့၌။ အတ္ထော၊ ကို၊ ဧဝံတဗ္ဗော၊ ၍။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမ္ပ၊ ။လ။ ဆိုဦးအံ့။ -ကသွာ၊ ကြောင့်။ အယံဟေတု၊
ဤဟိတ်သည်။ 'ပဋိသန္ဓိယမမဝ၊ 'ပဋိသန္ဓေအခါ၌သာ။ ကဋတ္တာ ရူပါနံ၊
တို့အား။ 'ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊
နည်း။ ပဝတ္ထေ၊ ပဝတ္ထိ အခါ၌။ (ကဋတ္တာရူပါနံ၊ ဟေတုပစ္စယော။) န
(ဟောတိ)၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ ကမ္မဇ

၆၂

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကာ

ရူပါနံ၊ တို့၏။ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓုတ္တိတဘယ၊ စိတ်၌စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပဋိသန္ဓိယံ ယေဝ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ ဟေတုပစ္စယောဟောတိ ပဝတ္ထေ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ ဟေတုပစ္စယော န ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။

ဟိ၊ ချဲ့။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ ကမ္မဇရူပါနံ၊ တို့၏။ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓု၊ စိတ်၌စပ်သော။ ပဝတ္ထိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ စိတ္တဝသေန၊ စိတ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စေတ၊ ဖြစ်လည်း ဖြစ်ရကုန်၏။ တိဋ္ဌန္တိစ၊ တည်လည်းတည်ရကုန်၏။ [စိတ္တပဋိဗဒ္ဓု၊ ပဝတ္ထိကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဟိ၊ မှန်။ တသ္မိံ၊ ခဏ။ ထိပဋိသန္ဓေ ခဏ၌။ စိတ္တပဋိသန္ဓေစိတ်သည်။ စိတ္တဇရူပံ၊ ကို။ ဇနေတုံ၊ ငှါ။ န သက္ကောတိ၊ နိုင်။ တာနိပိ၊ တိုကမ္မဇရုပ်တို့သည်လည်း။ စိတ္တေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ၊ ငှာ၎င်း။ ငှာတုံ၊ ငှါ၎င်း။ န သက္ကောန္တိ၊ ကုန်။ တေနေတိ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ဝိညာဏပစ္စယာ၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ နာမရူပံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ တသ္မိံ၊ ဝိညာဏေ၊ သည်။ ပတိဋ္ဌိတေ၊ တည်လသော်။ နာမရူပဿ၊ ၏။ အဝက္ကန္တိ၊ သက်ရောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ (ဘဂဝါ) အာဟု၊ ပြီ။ [နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ကဋ္ဌာရဝဂ် ဒုတိယစေတနာသုတ်။]

ပန၊ ကား။ ပဝတ္ထိယံ၊ ၌။ တေသံ၊ ထိုကမ္မဇရုပ်တို့၏။ စိတ္တေ၊ သည်။ ဝိဇ္ဇေမာနေပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။ ကမ္မပဋိဗဒ္ဓု၊ ကံ၌စပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ပဝတ္ထိ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓု၊ စိတ်၌စပ်သော။ (ပဝတ္ထိ) န (ဟောတိ)။ စ၊ မှန်၏။ စိတ္တေ၊ သည်။ အဝိဇ္ဇေမာနေပိ၊ လည်း။ နိရောဓသံမာပန္နာနံ၊ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားသူတို့၏ (သန္တာန်၌)။ တာနိ၊ 'ထိုကမ္မဇရုပ်တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိယေဝ၊ သံ။

ပန၊ ပရိဟာရ ။လ။ ဆိုဦးအံ့။ ကသွာ၊ ကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ၌။ စိတ္တံ၊ သည်။ စိတ္တဇရူပံ၊ ကို။ ဇနေတုံ၊ ငှါ။ န သက္ကောတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ (ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ၌။ စိတ္တဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။) ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တတဘယစေတ၊ ကံအဟုန်သည် ပစ်ချအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ အပတိဋ္ဌိတဝတ္ထုတဘယစ၊ တည်တန့်သော မှီရာဝတ္ထု မရှိသည်၏ အဖြစ်

ကြောင့်၎င်း။]ဤဟိတ်တို့ကား ဒုဗ္ဗလတ္တဘ၏ ဟိတ်ကူတို့တည်း။]ဒုဗ္ဗလတ္တဘ၊
 အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ပဋိသန္ဓိကုဏေ စိတ္တံ စိတ္တဇရူပံ ဇနေတုံ န
 သက္ကောတိ။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊
 ကြောင့်။ တံ၊ ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်သည်။ တဒါ၊ ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ကမ္မ
 ဝေဂက္ခိတ္တံ၊ ကံအဟုန်သည် ပစ်ချအပ်သည်၎င်း။ အပုရေဇာတဝတ္ထုကတ္တဘ၊
 ပုရေဇာတပစ္စည်းဖြစ်သော မှီရာဝတ္ထုမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အပတိဋ္ဌိတ
 ဝတ္ထုကံစ၊ တည်တန့်သောမှီရာဝတ္ထုမရှိသည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤ
 ၂-ပါးသော အကြောင်းကြောင့်။ ဒုဗ္ဗလံ၊ သည်။ ဧဟာတိ၊ ၏။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပပါတေ၊ ကမ်းပါးပြတ်၌။ ပတိတမတ္တော၊ ကျပြီးခါ
 မျှသော။ ပုရိသော၊ သည်။ ကဉ္စိသော၊ သိပ္ပံ၊ အတတ်ကို။ ကာတုံ၊ ငှာ။
 (န သက္ကောတိ) ဝိယ၊ သို့။ (တဏှာ)။ ရူပံ၊ ကို။ နသက္ကောတိ၊ နိုင်။ ပန၊
 အနွယ်ကား။ ကမ္မဇရူပမေဝ၊ သာ။ အဿ၊ ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်၏။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန
 ရူပဋ္ဌာနေ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၏ နေရာ၌။ တိဋ္ဌတိ၊ ၏။ တဉ္စ၊ ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်
 သည်လည်း။ ကမ္မဇရူပသေဝ၊ သာ။ ဗိဇဋ္ဌာနေ၊ မျိုးစေ့နေရာ၌။ တိဋ္ဌတိ၊
 ၏။ ပန၊ ဆက်။ ကမ္မံ၊ သည်။ အဿ၊ ထိုကမ္မဇရုပ်၏။ ခေတ္တသဒိသံ၊ လယ်နှင့်
 တူ၏။ ကိလေသာ၊ တို့သည်။ အာပသဒိသာ၊ ရေနှင့်တူကုန်၏။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ခေတ္တော၊ သည်၎င်း။ အာပေစ၊ ၎င်း။ သန္တပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။
 ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဥပ္ပတ္တိယံ၊ ဖြစ်ခြင်း၌။ ဗိဇာနုဘာဝေန၊ မျိုးစေ့၏ အာနု
 ဇောန်ကြောင့်။ ရုက္ခုပ္ပတ္တိ၊ သစ်ပင်၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ) ဝိယ၊ သို့။
 ပဋိသန္ဓိကုဏေ၊ ၌။ စိတ္တာနုဘာဝေန၊ ကြောင့်။ ရူပကာယဿ၊ ကမ္မဇရုပ်
 အပေါင်း၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဗိဇေ၊ သည်။ ဝိဂတေပိ၊
 သော်လည်း။ ပထဝိအာပါနုဘာဝေန၊ ကြောင့်။ ရုက္ခဿ၊ ၏။ ဥပရူပရိ၊
 အဆက်ဆက်။ ပဝတ္တိ၊ သည်။ (ဟောတိ) ဝိယ၊ သို့။ စိဝတ္တန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ရှိ။
 ကမ္မဇတာဝ၊ သာ။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ၊ တို့၏။ ပဝတ္တိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ စ၊ သာကေကား။ ကမ္မံ၊ သည်။ ခေတ္တံ၊ လယ်
 တည်း။ ဝိညာဏံ၊ သည်။ ဗိဇံ၊ ပျိုးစေ့တည်း။ တဏှာ၊ သည်။ သန္တဟော၊
 ဧဝအစေးတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကေပိ၊ ဤကေားတော်ကိုလည်း။ (ဘဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

စပန၊ ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့။ အယံအတ္ထော၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ကမ္မဇရုပ်တို့၏ စိတ်၌စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောဤအနက်ကို။ ဩကာသ ဝသေနေဝ၊ နာမ်ရုပ် ၂-ပါးလုံးတို့၏ဖြစ်ရာဘဝနှင့် စပ်သဖြင့်သာ။ (ဝေဖြင့် ဆိုအပ်လတံသော နာမောကာသ၊ ရူပေါကာသတို့ကိုကန့်။) ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဩကာသ၊ တို့သည်။ နာမောကာသော၊ နာမ်တရားတို့၏သာ ဖြစ်ရာဘဝ၎င်း။ ရူပေါကာသော၊ ရုပ်တရားတို့၏သာ ဖြစ်ရာဘဝ၎င်း။ နာမရူပေါကာသော၊ နာမ်ရုပ် ၂-ပါးလုံးတို့၏ ဖြစ်ရာဘဝ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော၊ ၃-ပါးတို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထို ၃-ပါးသော ဘဝတို့တွင်။ အရူပ တဝေါ၊ သည်။ နာမောကာသော နာမ၊ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်။ တတြ၊ ထိုအရူပ ဘဝ၌။ ဟဒယဝတ္ထုမတ္တမ္ပိ၊ ဟဒယဝတ္ထုမျှလည်းဖြစ်သော။ ရူပပစ္စယံ၊ ရုပ် ဟူသောအကြောင်းကို။ ဝိနာ၊ ကြဉ်၍။ အရူပဓမ္မာဝ၊ သာ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ အသညဘဝေါ၊ သည်။ ရူပေါကာသေနာမ၊ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်။ တတြ၊ ထိုအသညဘတ်ဘဝ၌။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တမတ္တမ္ပိ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်မျှလည်းဖြစ်သော။ အရူပပစ္စယံ၊ ကို။ ဝိနာ၊ ၍။ ရူပဓမ္မာဝ၊ သာ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝေါ၊ သည်။ နာမရူပေါကာသေနာမ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ တတြ၊ ထိုပဉ္စ ဝေါကာရဘဝ၌။ ဝတ္ထုရူပမတ္တမ္ပိ၊ ဝတ္ထုရုပ်မျှကိုလည်း။ ဝိနာ၊ ၍။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ အရူပဓမ္မာ၊ နာမ်တရားတို့သည်၎င်း။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို လည်း။ ဝိနာ၊ ၍။ ကမ္မဇာ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပဓမ္မာပိ၊ လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ ယုဂနဒ္ဒါဝ၊ ထမ်းပိုး၌ဖွဲ့အပ်သော နွားတို့သည်ကဲ့သို့။ ရူပါ ပါနံ၊ ရုပ်နာမ်တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ [ယုဂနဒ္ဒါဝနေရာ၌ ယုဂနဒ္ဒါနံ ဟုရှိလျှင် ရူပါရူပါနံ သဘောတူသောကြောင့် ကောင်းမည် ထင်သည်။]

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ဖြေအံ့။ သဿာမိကေ၊ အရှင်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သရာဇကေ၊ မင်းနှင့်တကွဖြစ်သော။ [သဿာမိကေကို ထပ်ဖွင့် သည်။] သဒ္ဓါရပါလကေ၊ တံခါးစောင့်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ဂေဟေ၊ နန်းတော်၌။ ရာဇာဏတ္တိံ၊ မင်း၏အမိန့်အာဏာကို။ ဝိနာ၊ ၍။ (မင်း၏ အမိန့်အာဏာ မပါဘဲ။) ပဌမပ္ပဝေသေနာမ၊ ရှေးဦးစွာဝင်ရခြင်းမည် သည်။ နတ္ထိယသ၊ သို့။ အပရဘာဂေ ပန၊ နောက်အဘို့၌ကား။ အာဏတ္တိံ၊

မင်း၏အမိန့်အာဏာကို။ ဝိနာပိ၊ ဤလည်း။ ပုရိမာဏတ္တိ အာနုဘာဝေနေဝ၊ ရှေး၌ဖြစ်သောအမိန့်အာဏာ၏ အာနုဘော်ကြောင့်ပင်။ (ပဝေ သော၊ ဝင်ရခြင်းသည်။) ဟောတိ (ယထာ၊) သို့။ ဂေမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ပဉ္စဝေါကာရဘဝဉ္စ။ ပဋိသန္ဓိ ဝိညာဏ ဂုဇဿ၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်တည်းဟူသောမင်း၏။ သဟဇာတာဒိပစ္စယတံ၊ သဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စယ၏အဖြစ်ကို။ ဝိနာ၊ ဤ။ ရူပဿ၊ ကမ္မဇရုပ်၏။ ပဋိသန္ဓိဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဌမံ၊ စူဠ။ ဥပ္ပတ္တိနာမ၊ ဖြစ်ခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အပရဘာဂေ ပန၊ နောက်အဘို့ဖြစ်သော ပဝတ္တိအခါ၌ကား။ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ၊ ၏။ သဟဇာတာဒိ ပစ္စယာနုဘာဝံ၊ သဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စည်း၏ အာနုဘော်ကို။ ဝိနာပိ၊ လည်း။ ပုရိမာနုဘာဝ ဝသေန၊ ရှေးဖြစ်သော အာနုဘော်၏ အစွမ်းဖြင့်။ လဒ္ဒပုဝေသဿ၊ ရအပ်ပြီးသောအခွင့်ရှိသော ကမ္မဇရုပ်၏။ ကမ္မတော၊ ကြောင့်။ ပဝတ္တိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ပန၊ ကား။ အသညဘဝေါ၊ သည်။ ယသွာ၊ ကြောင့်။ အရူပေါကာသော၊ နာမ်တရားတို့၏ဖြစ်ရာဘဝသည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ တသွာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုအသညဘဝဉ္စ။ အရူပပစ္စယာ၊ ကို။ ဝိနာ၊ ဤ။ အသညောကာသတ္တာ၊ သညာမရှိသောရုပ်တရား၏ ဖြစ်ရာဘဝ၏အဖြစ်ကြောင့်။ [ဤနေရာ၌ “အညောကာသတ္တာ” မူကွဲရှိ၏ “အညောကာသတ္တာ၊ နာမ်မှအခြားသော ရုပ်တရား၏ ဖြစ်ရာဘဝ၏အဖြစ်ကြောင့်” ဟုအနက်ပေး။] ရူပံ၊ သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ (ကောဝိယ၊ နည်း။) အဿာမိကေ၊ အရှင်မရှိသော။ သုညဂေဟေ၊ အရှင်မှကင်းသိတ်သော အိမ်၌၎င်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဂေဟေ၊ ခွဲ၎င်း။ ပုရိသဿ၊ ဧ။ ပဝေသောဝိယ၊ ဝင်ခြင်းကဲ့သို့တည်း။ အရူပဘဝေါပိ၊ လည်း။ ယသွာ၊ ကြောင့်။ ရူပေါ ကာသော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ တသွာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုအရူပဘဝဉ္စ။ ရူပပစ္စယာ၊ ကို။ ဝိနာဝ၊ သာလျှင်။ အညောကာသတ္တာ၊ ရုပ်တရားမှအခြားသော နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ရာဘဝ၏အဖြစ်ကြောင့်။ အရူပဓမ္မော၊ တို့သည်။ ပဝတ္တန္တိ။ ပန၊ ကား။ ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝေါ၊ သည်။ ရူပေါ ရူပေါကာသော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပဉ္စဝေါကာရ

၆၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ဘဝ၌။ အရူပပစ္စယံ၊ ကို။ ဝိနာ၊ ရှိ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ၌။ ရူပါနံ၊ ကမ္မဇရုပ်
တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ သည်။ နတ္တိ၊ ရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အယံ အတ္ထော ဩကာသ
ဝသေနဝ ဂဟေတဗ္ဗော)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အယံ ဟေတု၊ သည်။ ပဋိသန္ဓိယ
မေဝ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ ပစ္စယော ဟောတိ။ ပဝတ္ထေ (ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ
ပစ္စယော) န (ဟောတိ) ဣတိ၊ ဤကား အကျယ်အဖြေတည်း။ [ကသွာ
ပနာယံ ဟေတု ။ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ န ပဝတ္ထေ ဟူသော အမေး၏
အကျယ်အဖြေ-ဟူလို။]

ဟေတု။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ရှိ။ ပဝတ္ထေ၊ ဟောတိ။ အပ်သော်။ သဗ္ဗောပိ၊
သော။ အယံ အတ္ထော၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကဗ္ဗ တံ သမုဋ္ဌာနရူပ ဟူသော
ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဂဟိတော၊ ယူအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ နန္ဒ၊ လော။
အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်။ ကသွာ၊ ကြောင့်။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကနံ ။ပေ။
ရူပါနန္တိဣဒံ၊ ဟူသောဤစကားကို။ ဂဟိတံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ပဝတ္ထိယံ၊ ၌။
ကဋ္ဌတ္တာရူပါဒီနံ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ် အစရှိသောရုပ်တို့၏။ ပစ္စယဘာဝပဋိဗာဟန
တော၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုတားမြစ်လိုခြင်းကြောင့်။ (ဟေတုသမ္ပယုတ္တကနံ
။ပေ။ ရူပါနန္တိ ဣဒံ၊ ကို။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဧဝံ
သတိ၊ ဤသို့ဖြစ်လေသော် (ဤသို့ယူလိုက်လျှင်) ။ပဝတ္ထိယံ၊ ၌။ ဟေတုနာ၊ နှင့်။
သဟ၊ ကွ။ ကေက္ခဏေ၊ ကပြိုင်နက်သောခဏ၌။ ယာနိ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနိစေဝ၊
လို့သည်၎င်း။ ယာနိ ဥတုအာဟာရသမုဋ္ဌာနာနိ၊ အကြင် ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်
အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့သည်၎င်း။ ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တေသမ္ပိ၊
ထိုရုပ်တို့အားလည်း။ ဟေတု၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတု
သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်။
အာပဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ စ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ရာပါသော်လည်း။ သော၊ ထို ဟိတ်
သည်။ တေသံ၊ ထိုရုပ်တို့အား။ ပစ္စယော၊ န (ဟောတိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
တေသံ၊ ထိုပဝတ္တိအခါဝယ် ကဋ္ဌတ္တာရုပ်အစရှိသော ရုပ်တို့အား။ ပစ္စယဘာ
ဝဿ၊ ကို။ ပဋိဗာဟနတ္ထိ၊ ဌာ။ ဧတံ၊ ဤဟေတုသမ္ပယုတ္တကနံ အစရှိသော
စကားကို။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ဣဒါနိ၊ ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ နာနပ္ပကာရ-
ကေဒတော ပစ္စယုပ္ပန္နတတတိ၊ ဟူကုန်သော။ ဣပယံ ပဒါနံ၊ တို့၏။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၇

ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဣတ္ထ၊ ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ဝိနိစ္ဆယော၊ ကို။
ဝိညာတဗ္ဗော၊ ဇာ။ တေသု၊ ထိုနာနပ္ပကာရဘေဒ ပစ္စယပ္ပန္န ပုဒ်တို့တွင်။
နာနပ္ပကာရဘေဒတောဟိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ (ဗိက္ကာရ)ဟိ (ဥဋ္ဌဇိတဘဂဝသမိ)။
အယံ ဟေတုနာမ၊ သည်။ ဇာတိတော၊ ဇာတ်အားဖြင့်။ ကုသလကုသလ
ဝိပါကကိရိယဘေဒတော၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက ကြိယာ ဟိတ်တို့၏
အပြားအားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဓော၊ ဇာ။ တတ္ထ၊ ထို ၄-ပါးအပြားရှိသော
ဟိတ်တို့တွင်။ ကုသလဟေတု၊ သည်။ ဘုမ္မန္တရဂတာ၊ ဘုံအလုံးအပြား
အားဖြင့်။ ကာမာဝစရုဒိဘေဒေန၊ ကာမာဝစရ အစရှိသော အပြား
အားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဓော၊ ဇာ။ အကုသလဟေတု၊ သည်။ ကာမာဝစရောဝ၊
ကာမာဝစရသာတည်း။ ဝိပါကဟေတု ကာမာဝစရုဒိဘေဒေန စတုဗ္ဗိဓော၊
ကြိယဟေတု ကာမာဝစရော။ ပေ။ အဂ္ဂပါဝစရောတိ တိဝိဓော။ တဏှ၊
ထို ၄-ပါးအပြား ရှိသော ဟိတ်တို့တွင်။ ကာမာဝစရကုသလဟေတု
နာမတော၊ နာမည်အားဖြင့်။ အလောဘာဒိဝသေန၊ အလောဘအစရှိ
သော ဟိတ်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ [အာဒိဖြင့် အဒေါသ အမောဟင်္ဂိယူ။]
တိဝိဓော။ ရူပါဝစရုဒိကုသလဟေတုသုပိ၊ ရူပါဝစရအစရှိသော ကုသိုလ်
ဟိတ်တို့၌လည်း။ ဒေသဝ နဝယာ။ အကုသလဟေတု လောဘာဒိဝသေန
တိဝိဓော။ ပန၊ ကား။ ဝိပါကကြိယဟေတု အလောဘာဒိဝသေန တယော
တယော၊ သုံးပါးသုံးပါးတို့သည်။ ဟောန္တိ။ ပန၊ ကား။ (နာမဘောမ္ပတပါး
သမ္ပယောဂဘေဒကား။) တေသံတေသံဟေတုနံ၊ တို့၏။ တံတံစိတ္တသမ္ပ
ယောဂဝသေန၊ ထိုထိုစိတ်နှင့် သမ္ပယောဂ၏ အစွမ်းဖြင့်။ နာနပ္ပကာရ
ဘေဒေါ၊ အတူးထူးသော အပြားဟူသော ဘေဒသည်။ (ဟောတိ) ဟော၊
သာ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဣတ္ထ၊ ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ တာဝ၊ ပစ္စယပ္ပန္နမှ
ရှေးဦးစွာ။ (နိန္ဒိဋ္ဌတော)။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော၊ အားဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယော
ဝိညာတဗ္ဗော။

ပစ္စယပ္ပန္နတောတိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ [အဇ္ဈောဉ္စရပ်] ဣမိနာပစ္စယေန၊ ဤ
ပစ္စည်းကြောင့်။ ဣမေဓမ္မာ၊ ဤပစ္စယပ္ပန်တရားတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣမေ
သံ နာမ ဓမ္မာနံ၊ ဤမည်သော ပစ္စယပ္ပန်တရားတို့အား။ အယံ၊ ဤပစ္စည်းတရား
သည်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ) ဣတိဝေပိ၊ ဤသို့လည်း။ ဝိနိစ္ဆ

၆၈

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကာ

ယော ဝိညာတဗ္ဗော။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စည်းတရားက ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား
 ကျေးဇူးပြုရာ၌။ [ဣမေသံ နာမစသော ရွှေဝါကျပါ စကားကို၎င်း၊
 ကာမာဝစရဟေတု- စသော နောက်စကားကို၎င်း ထောက်၍ စွဲသည်။
 ရှေးနိဿယ၌ကား “တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်အားဖြင့်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်၌”
 ဟုစွဲ၏။] တာဝ၊ အာရမဏစသော ပစ္စည်းတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)၊
 ဣမသ္မိံ ဟေတုပစ္စယော ဌ။ (ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော)၊ [စပ်ပုဒ်မရှိသော
 ကြောင့်၎င်း၊ နောက်၌ “ဟေတုပစ္စယော ဟောတိ” ဟု ထပ်နေသောကြောင့်
 ၎င်း ထည့်၍ စပ်ရသည်။] ကာမာဝစရကုသလဟေတု ကာမဘဝဂ္ဂုပဘဝေသု
 အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံစေတိတို့အား၎င်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါနဉ္စ၊ တို့အား
 ၎င်း။ ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊
 အရူပဘဝေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံယေဝ၊ တို့အားသာ။ (ဟေတုပစ္စယော-
 ဟောတိ)၊ ရူပါဝစရကုသလဟေတု ကာမဘဝဂ္ဂုပဘဝေသုယေဝ၊ တို့၌သာ။
 သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံစေတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါနဉ္စ ဟေတုပစ္စယော (ဟောတိ)၊
 အရူပါဝစရကုသလဟေတု၊ ကာမာဝစရကုသလဟေတု သဒ္ဓိသောဝ၊
 ကာမာဝစရကုသိုလ်ဟိတ်နှင့် တူသည်သာ။ အပရိယာပံန္နကုသလဟေတု။
 တာဝ၊ ထိုကာမာဝစရကုသိုလ်ဟိတ်နှင့် တူသည်သာ။ အကုသလဟေတု
 ဟလာ။

ပန၊ ကား။ ကာမာဝစရဝိပါကဟေတု ကာမဘဝသ္မိံယေဝ၊ ၌သာ။
 အတ္တနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ၊ တို့အား၎င်း။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ ကဋ္ဌတ္တာ
 ရူပါနံ၊ တို့အား၎င်း။ ပဝတ္ထော၊ ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါနဉ္စ၊ တို့အား၎င်း။
 ဟေတုပစ္စယော (ဟောတိ) ရူပါဝစရဝိပါကဟေတု ရူပဘဝေ ဝုတ္တပံကာရာ
 နုညေဝ၊ ထိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော မိမိနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရား
 ပဋိသန္ဓေအခါ ကဋ္ဌတ္တာရုပ် ပဝတ္တိအခါ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့အားပင်။
 ဟေတုပစ္စယော (ဟောတိ)၊ အရူပါဝစရဝိပါကဟေတု အရူပဘဝေ
 သမ္ပယုတ္တကာနံယေဝ၊ သမ္ပယုတ် တရားတို့အားသာ။ ဟေတုပစ္စယော
 (ဟောတိ)၊ အပရိယာပန္နဝိပါကဟေတု ကာမဘဝဂ္ဂုပဘဝေသု သမ္ပယုတ္တ
 ကာနံစေတိ တို့အား၎င်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါနဉ္စ၊ တို့အား၎င်း။ (ဟေတု
 ပစ္စယော ဟောတိ)၊ အရူပဘဝေ အရူပဓမ္မာနုညေဝ၊ တို့အားသာ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၉

ဟေတုပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ တေဘူမကေသုပိ၊ သုံ ၃-ပါး၌
 ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကြိယဟေတုသု၊ တို့၌။ ကုသလဟေတု
 သဒိသော၊ ကုသိုလ်ဟိတ်နှင့်တူသော။ ပစ္စယော၊ ပစ္စယသတ္တိသည်။
 (ဟောတိ)၊ လူတိဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပစ္စယပ္ပန္နတော
 ပိ၊ လည်း။ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။ လူတိ၊ အပြီးတည်း။

ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၂။ အာရမဏပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

အာရမဏပစ္စယနိဒ္ဒေသော၊ ၌။ ရူပါယတနန္တိ၊ ကား။ ရူပသင်္ခါတံ၊
 ရူပါရုံဟု ဆိုအပ်သော။ အာယတနံ၊ တည်ရာတည်း။ သေသေသုပိ၊
 ရူပါယတနံမှ ကြွင်းသော သဒ္ဓါယတနံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း။ သေဝ
 နယော၊ တည်း။ စက္ခုဝိညာဏ ဓာတုယာတိ၊ ကား။ စက္ခုဝိညာဏသင်္ခါ
 တာယ၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဓာတုယာ၊ ဓာတ်အား။ (ပစ္စယော၌
 စပ်)။ သေသပဒေသုပိ၊ ကြွင်းသော သောတဝိညာဏဓာတုယာ အစရှိ
 သော ပုဒ်တို့၌လည်း။ သေဝ နယော။ တံသမ္ပယုတ္တကနန္တိ၊ ကား။ တာယ
 စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တကနံ၊ ကုန်သော။ တိဏ္ဍံ၊ ကုန်သော။
 ခန္ဓာနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော၌စပ်)။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ စက္ခုပသာဒ
 ဝတ္ထုကနံ၊ စက္ခုပသာဒဟူသော မှီရာဝတ္ထုရှိကုန်သော။ စတုနံ၊ ကုန်သော။
 ခန္ဓာနံ၊ တို့အား။ ရူပါယတနံ၊ သည်။ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော
 (ဟောတိ) လူတိအတ္ထော။ လူတော၊ ဤရူပါယတနံ ။ပေ။ ပစ္စယော ဟူသော
 ဝါကျမှ။ ပရေသုပိ၊ နောက်ဖြစ်သော သဒ္ဓါယတနံ ။ပေ။ ပစ္စယော အစရှိ
 သော ဝါကျတို့၌လည်း။ သေဝ နယော။ မနောဓာတုယာတိ၊ ကား။
 သသမ္ပယုတ္တဓမ္မာယ၊ သမ္ပယုတ်တရားနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ တိဝိဓာယပိ၊
 ၃-ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ မနောဓာတုယာ၊ မနောဓာတ်
 အား။ (ပဉ္စဂါရာဝဠုန်း သမ္ပုဋ္ဌိစိုင်းဒွေးအား) ရူပါယတနာဒိနိ၊ ကုန်သော။
 ပဉ္စ၊ ၅-ပါးသော အာယတနတို့သည်။ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော

(ဟောတိ)။ စ၊ ထိုသို့ကျေးဇူးပြုပါသော်လည်း။ ကေကွဏေ၊ တခုသော ခဏ၌။ (ပစ္စယော)၊ နေ့၊ (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။

သဗ္ဗေဓမ္မာတိ၊ ကား။ ရူပါယတနာဒိနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ တောနိစ၊ ဤအာယတနတို့သည်၎င်း။ အဝသေသာ၊ ဤအာယတနတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဥပ္ပယုဓမ္မာစ၊ သိသင့်သိထိုက်သော တရားတို့သည်၎င်း။ [ပစ္စယော ဟောတိ၌စပ်၊] ခ၊ ကုန်သော။ ဣမာ ဓာတုယော၊ ဤစက္ခုဝိညာဏဓာတ်စသော ဓာတ်တို့ကို။ ထပေတွာ၊ ရှိ။ သေသာယ၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ် အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ ကြွင်းသော။ သသမ္ပယုတ္တခန္ဓာယ၊ သော။ မနောဝိညာဏဓာတုယာ၊ အား။ အာရမဏ ပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိအတ္တော၊ နက်။ ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရမ္ဘာ တိ ဣမိနာ၊ ဤပါ၌ဖြင့်။ ယေတေ၊ အကြင်တရားတို့ကို။ သတ္တန္တိ၊ ကုန် သော။ တောသံဝိညာဏဓာတုနံ၊ ဤဝိညာဏဓာတ်တို့၏။ အာရမဏဓမ္မာ၊ အာရုံတရားတို့ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေ၊ ထိုအာရုံတရား တို့သည်။ တာသံဓာတုနံ၊ ထိုနုနစ်ပါးသော ဝိညာဏဓာတ်တို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ [ဥပ္ပဇ္ဇနက္ခဏေယေဝ၌စပ်] အာရမဏံ၊ ကို။ ကံတွာ၊ ရှိ။ ဥပ္ပဇ္ဇနက္ခဏေ ယေဝ၊ ဖြစ်ဆဲခဏ၌သာ။ အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ ဟောန္တိ၊ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒိပေတိ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ဧဝံ ဟောန္တာပိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါကုန် သော်လည်း။ (အာရုံတရားသို့က နုနစ်ပါးသော ဝိညာဏဓာတ်တို့အား ဖြစ်ဆဲခဏ၌ ကျေးဇူးပြုပါကုန်သော်လည်း။) ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ (ပစ္စယော) နယောန္တိ၊ ကုန်။ ယံ ယံ၊ အကြင်အကြင်ပစ္စည်းတရားကို။ အာရမ္ဘ၊ ရှိ။ ယေယေ၊ အကြင်အကြင် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသံ တေသံ၊ ထိုထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ တေတေ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတရား တို့သည်။ ဝိသုံဝိသုံ၊ အသီးအသီး။ အာရမဏပစ္စယော ဟောန္တိ၊ ဣတိပိ၊ လည်း။ ဒိပေတိ၊ ၏။ [ဤ ၂၀၇ကျမ်း အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာဖွင့်လိမ့် မည်။]

ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဟိညုဗ္ဗံ၊ ဟူသော ဤပုဒ်ကို။ နဇ္ဇော၊ မြစ်တို့သည်။ သန္တန္တိ၊ စီးကုန်၏။ ပဗ္ဗတာ၊ တောင်တို့သည်။ တိဇ္ဇန္တိ၊ တည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။

သဗ္ဗကာလ သင်္ဂဟဝသေန^၁၊ အလုံးစုံဘော အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်
ကာလကို သိမ်းယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ။ ဧဝံ၊
တူ။ (သဗ္ဗကာလသင်္ဂဟဝသေန) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။
ဝေဒိတဗျံ၊ ။ တေန၊ ထိုသို့ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဟူသော ပဝတ္တာဝိရာမဝတ္ထမာန်ကိုဆိုခြင်း
ကြောင့်။ (သိဒ္ဓံဟောတိဉ္စ)။ [ရှေးနိဿယ၌ “တေန၊ ထိုဥပ္ပဇ္ဇန္တိဟူသော
ကြိယာပုဒ်ဖြင့်”ဟုပေး၏။]ယေပိ၊ အကြင်အာရုံတရားတို့ကိုလည်း။ အာရဗ္ဗ၊
၍။ ယေ၊ အကြင်အာရမဏိက တရားတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိ^၂ သု၊ အတိတ်၌ဖြစ်ကုန်
ပြီ။ ယေပိ၊ အကြင်အာရမဏိကတရားတို့သည်လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ၊ အနာဂတ်
၌ ဖြစ်ကုန်လတံ့။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ၊ ထိုအာရမဏိကတရားတို့
သည်။ အာရမဏပစ္စယေနော၊ အာရမဏပစ္စည်းကြောင့်သာ။ ဥပ္ပဇ္ဇိ^၃ သု၊
ဖြစ်လည်းဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ်ကုန်လတံ့။ ဣတိ၊ ဤအနက်
သည်။ သိဒ္ဓံ၊ ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာတိဣဒံ၊ ဟူသော
ဤသဒ္ဒါသည်။ ယေ ယေဓမ္မာတိ၊ ၍။ ဝုတ္တာနံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော
တရားတို့ကို။ သရူပတော၊ ဖြင့်။ နိဿနံ၊ ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။
တေ တေ ဓမ္မာတိ၊ ကား။ တေ တေ အာရမဏဓမ္မာ၊ ထိုထိုအာရုံတရားတို့
သည်။ [ပစ္စယော ဟောတိဉ္စ စပ်] တေသံ တေသန္တိ၊ ကား။ တေသံ တေသံ
စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာနံ၊ ထိုထို စိတ် စေတသိက် တရားတို့အား။ [ပစ္စယော
ဟောတိဉ္စစပ်] အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ တာဝ၊ နာနပ္ပကာရဘောပ ပစ္စယုပ္ပန္န
အားဖြင့် သိလိုက်သော ဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤ အာရမဏပစ္စယ
နိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝတ္ထနာ၊ ပါဠိအပွင့်တည်း။

၁။ သဗ္ဗကာလသင်္ဂဟဝသေန။ ။ မြစ်တို့သည် စီးကုန်၏ ဟူရာ၌ ရှေး
အတိတ်ကာလ၌လည်း စီးခဲ့ပြီ၊ ယခုပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌လည်း စီးဆဲ၊ နောက်အနာ
ဂတ်ကာလ၌လည်း စီးလတံ့။ ဤသို့ကာလသုံးပါးလုံးကို သိမ်းယူခြင်းအကျိုး
ငှာ “သန္တန္တိ”ဟု ဝတ္ထမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုသည်။ ပဗ္ဗတာ တိဋ္ဌန္တိ၊ တောင်တို့
တည်ကုန်၏”ဟူရာ၌လည်း နည်းတူ။ ဤဝတ္ထမာန်ကို သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ “နိစ္စ
ပဝတ္တိ၊ အမြဲဖြစ်နေသော ဝတ္ထမာန်”ဟု ဆိုသော်လည်း ဋီကာ၌မူ ဖြစ်ပြီး၍
မကင်းသမျှ မကွယ်သမျှ ရှိနေသော “ပဝတ္တာ ဝိရာမဝတ္ထမာန်”ဟု ဆိုသည်။

၇၂

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကာ

ပန၊ ကား။ (ပါဠိဝဏ္ဏနာမုတပါး ဝိနိစ္ဆယကား။) ဣဒံ အာရမဏံ
 နာမ၊ ဤအာရုံမည်သည်။ ရူပါရမဏံ၊ ၎င်း။ သဒ္ဓါရမဏံ၊ ၎င်း။ ပေ။ ဓမ္မာ
 မဏံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကောဋ္ဌာသတော၊ အဖို့အစုအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗိမ်၊ ၆-ပါး
 အပြားရှိသည်။ ဟောတိ။ [သဒ္ဓါရမဏ ဂန္ဓာရမဏ စသည်ဖြင့် ဆိုလိုလျက်
 အာရမဏတို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။] တတ္ထ၊ ထို ၆-ပါးသောအာရုံ
 တို့တွင်။ ပညတ္တိံ၊ ပညတ်အာရုံကို။ (ဓမ္မာရုံတွင် ပါဝင်သော ပညတ်အာရုံ
 ကို။) ထပေတော၊ ရှိ။ အဝသေသံ၊ ကြွင်းသောအာရုံသည်။ ဘူမိတော၊
 ဘုံအားဖြင့်။ ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရဖြစ်သောအာရုံ၎င်း။ ပေ။ အပရိယာ
 ပန္နံ၊ အပရိယာပန္နအာရုံ၎င်း။ (ဝဋ်ဆင်းရဲ၌အကျုံးမဝသော လောကုတ္တရာ
 အာရုံ၎င်း။) ဣတိ၊ သို့။ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ဘုံအားဖြင့် ၄ ပါးအပြား
 ရှိသော ထိုအာရုံတို့တွင်။ ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရအာရုံသည်။ ကုသလ
 ။ ပေ။ ရူပဘေဒတော၊ ဖြင့်။ ပဉ္စဝိဓံ၊ ရှိ၏။ ရူပါဝစရံ ကုသလဝိပါက
 ကြိယတော တိဝိဓံ၊ အရူပါဝစရံ၊ တထာ၊ ထိုသုံးပါးအပြားရှိ၏။ အပရိ
 ယာ ပန္နံ ကုသလဝိပါက နိဗ္ဗာနဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဓံ ဟောတိ။
 ဝါ၊ တနည်း။ သဗ္ဗမေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော။ ဧတံ၊ ဤအာရုံသည်။
 ကုသလ ။ ပေ။ ပညတ္တိဘေဒတော၊ ဖြင့်။ သတ္တဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထို
 ခုနစ်ပါးအပြားရှိသော အာရုံတို့တွင်။ ကုသလံ ဘူမိဘေဒတော၊ စတုဗ္ဗိဓံ
 ဟောတိ။ အကုသလံ ကာမာဝစရမေဝ။ ဝိပါကံ စတုဘူမကံ၊ ၄-ပါး
 သောဘုံရှိ၏။ (ဘုံ ၄-ပါး၌ဖြစ်သော အာရုံတည်း။) ကြိယံ တိဘူမကံ၊
 ရူပံ ကေဘူမကံ၊ တည်း။ ကာမာဝစရမေဝ၊ သာတည်း။ နိဗ္ဗာနမ္ပိ၊ လည်း။
 ကေဘူမကံ။ အပရိယာပန္နမေဝ၊ တည်း။ ပညတ္တိံ၊ သည်။ ဘူမိဝိနိမုတ္တာ၊
 ဘုံမှလွတ်၏။ ဣတိဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထံ၊ ဤအာရမဏပစ္စယနိဋ္ဌေသ၌။ နာနပ္ပကာရ
 ဘေဒတော၊ အထူးထူးသော အပြားဟူသော ဘေဒအားဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယော
 ဝိညာတဗ္ဗော၊ ၏။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ တိန္ဒြေကွဲသော။ တေသ္မိံ အာရမဏေ၌။ ဝါ၊ တွင်။
 ကာမာဝစရ ကုသလာရမဏံ၊ သည်။ ကာမာဝစရကုသလသာ၊ ၎င်း။ ပေ။
 ရူပါဝစရကြိယဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧဒံ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။
 ဣမေသံရာသီနံ၊ ဤအစုတို့အား။ အာရမဏပစ္စယော၊ အာရမဏသတ္တိဖြင့်

ကျေးဇူးပြုသည်။ ၊ဟောတိ။ ရူပါဝစရကုသလာရမဏံ ဆသု။ တေသု
 ရာသီသု၊ တို့တွင်။ ကာမာဝစရဝိပါကဇ္ဇာနံ၊ ကာမာဝစရ ဝိပါက်သည်
 ကြည်အပ်ကုန်သော။ ပဉ္စန္ဒ ရာသီနံ အာရမဏပစ္စယော ဟောတိ။ အရူပါ
 ဝစရကုသလာရမဏံ ကာမာဝစရ ကုသလဿ ။ပေ။ အရူပါဝစရကြိယဿစ
 ဣတိ အဋ္ဌန္တံ ဣမေသ်ရာသီနံ အာရမဏပစ္စယော ဟောတိ။ အပရိယာပန္န
 ကုသလာရမဏံ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရတော၊ တို့တွင်။ ကုသလကြိယာန
 မေဝ၊ တို့အားသာ။ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကြိယာ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကြိယာ
 တို့အားသာ။] အာရမဏပစ္စယော ဟောတိ။ အကုသလာရမဏံ ။ပေ။
 ဣတိ ဆန္တံ ဣမေသ်ရာသီနံ အာရမဏပစ္စယော ဟောတိ။ ကာမာဝစရ
 ဝိပါကာရမဏံမှစ၍အပရိယာပန္န ဝိပါကာရမဏံ။ပေ။ အာရမဏပစ္စယော
 ဟောတိ တိုင်အောင် အနက်လွယ်ပြီ။]

☞ ကာမာဝစရကြိယာရမဏံ။ပေ။အရူပါဝစရကြိယာရမဏံ၊ သည်။ပဉ္စန္ဒ၊
 ကုန်သော။ တေသ်(ရာသီနံ)၊ တို့၎င်း ။ပေ။ စတုသမုဋ္ဌာနံ၊ ကံ၊ ဖိတ်၊ ဥတု၊
 မာဟာရအားဖြင့် ၄-ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ။ပေ။ အာရမဏပစ္စ
 ယော ဟောတိ။ နိဗ္ဗာနာရမဏံ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရကုသလဿ အပရိ
 ယာပန္နတော၊ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ အကျိုးမဝ င်သော လောကုတ္တရာတရားတို့တွင်။
 ကုသသဝိပါကဿ၊ကုသိုလ်ဝိပါက်အား၎င်း။ပေ။အာရမဏပစ္စယော ဟော
 တိ။ရူပါဝစရကုသလကြိယာနံ၊ တို့အား။ (နိဗ္ဗာနဿ၊၏။ အာရမဏပစ္စယ
 တံ၊အာရမဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကို။) ကေစိ ၊အချို့ဆရာတို့
 သည်။ နိစ္ဆန္တိ၊အလိုမရှိကြကုန်။တံ၊ ထိုအလိုမရှိခြင်းကို။ ယုတ္တိတော၊ အသင့်
 ယုတ္တိအားဖြင့်။ဥပဓာရေတဗ္ဗ၊စူးစမ်းထိုက်၏။ [ကေစိဝါဒဘက်က ဋီကာဖွင့်
 လိမ့်မည်]ပန၊ကား။ (နိဗ္ဗာန်အာရုံမှတပါးပညတ်အာရုံကား။)နာနပ္ပကာ
 ရကံ၊အထူးထူးသော အပြားရှိသော။ ပညတ္တိအာရမဏံ ။ပေ။ အာရမဏ
 ပစ္စယော ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိုအာရုံ အာရမဏိကတို့တွင်။ ယံယံအာရမဏံ
 ယေသံ ယေသံ၊ အကြင်အကြင်အာရမဏိကတို့အား။ပစ္စယော (ဟောတိ)။
 တေဟ၊ ထိုထိုအာရမဏိကတို့သည်။ တံတံ ပစ္စယုပ္ပန္နာနာမ၊ ထိုထိုအာရုံ

တို့၏ ပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်သည်။ ဟောန္တိ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထံ၊ ဤအာရမဏ
ပစ္စယနိဒ္ဒေသဌ်။ ပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်တော်ပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။ ဣတိ၊ အပြီး
တည်း။

အာရမဏပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတံ)။

၃။ အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသော ဌ်။ ဆန္ဒာဓိပတိတိ၊ ကား။ ဆန္ဒသင်္ခါ
တော၊ ဆန္ဒဟုဆိုအပ်သော။ အဓိပတိ၊ သည်။ [ပစ္စယော ဟောတိဌ်စပ်]
တေ၊ ဤဆန္ဒာဓိပတိ ဟူသော အမည်သည်။ ဆန္ဒံ၊ ခို။ ဓုရံ၊ အဦးပဓာန
ကို။ ကတော၊ ဤ။ ဆန္ဒံ၊ ကို။ ဇေဋ္ဌကံ၊ အကြီးအကဲကို။ ကတော၊ ဤ။ စိတ္တပုတ္တိ
ကာလော၊ ဌ်။ ဥပုန္နဿ၊ သော။ ကတ္တုကမ္ပတာဆန္ဒဿ၊ ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိ
သည်၏ အပြစ်ဟူသော ဆန္ဒ၏။ နာမံ၊ တည်း။ သေသေသုပိ၊ ဆန္ဒာဓိပတိမှ
ကြွင်းသော ဝိရိယာဓိပတိအစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း။ သေဝနယော။ ပန၊
ပရိဟာရ ။ပေ။ ဆိုဦးအံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသဟေတု
ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဝုတ္တိယတာ၊ ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ ဟူ။
အဓိပတိ အဓိပတိသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ အတော၊ ဘဲ။ ဆန္ဒာဓိပတိ ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တ
ကာနန္တိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန ဒေသနာ ကတာ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား
အမေးတည်း။ ဧကက္ခဏေ၊ တခုသောဧကဌ်။ အဘာဝတော၊ အဓိပတိတို့
၏ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ (အဓိပတိ ။ပေ။ ကတာ။ ဣတိ၊ ဤကား
အဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ပုရိမနယသ္မိံ၊ ရှေးနည်းဖြစ်သော ဟေတုပစ္စယ
နိဒ္ဒေသဌ်။ ဒုတ္တယော၊ နှစ်ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန် သုံးပါးသော်လည်း
ဖြစ်ကုန်သော။ ဟေတု ဧကက္ခဏေပိ ဟေတုပစ္စယော ဟောန္တိ။ (ကသ္မာ)
မူလဌေန၊ အရင်းမူလ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ တာဝသ၊ ကို။ အဓိပတိ
နတော၊ မစွန့်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ပန၊ ကား။ အဓိပတိ၊ သည်။ ဇေဋ္ဌ
ကဌေန၊ အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော(ဟောတိ)။ ဧကက္ခဏေ၊
ဌ်။ ဗဟူ၊ များစွာကုန်သော။ ဇေဋ္ဌကာနာစေ၊ အကြီးအကဲတို့ မည်သည်
လည်း။ န ဟောန္တိ၊ မဖြစ်နိုင်ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧကတော၊ တပေါင်း

တည်း။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သည်။ (သမာနာနံ) ပီ၊ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။
နေသံ၊ ထိုဆန္ဒစသောတရားတို့၏။ ဧကက္ခဏေ၊ ဌ။ အဓိပတိပစ္စယဘာဝေါ
နတ္ထိ။ တဿ အဓိပတိပစ္စယဘာဝဿ၊ ၏။ ဧကက္ခဏေ အဘာဝတော၊
ကြောင့်။ ဣမ၊ ဤအဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသဌ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဆန္ဒာဓိပတိဆန္ဒ
သမ္ပယုတ္တကာနံ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဒေသနာကတော၊ ဣတိ၊ ဤကား
အကျယ် အဖြေတည်း။

၀၀ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သဟဇာတာဓိပတိံ၊ ကို။ ဒဿေ
တု၊ ရှိ။ ဣဒါနိ၊ ဌ။ အာရမဏာဓိပတိံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌ။ ယံယံ ဝမ္မံ
ဂရုံ ကတုဘတိအာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို ယံယံ ဝမ္မံ ဂရုံ ကတုဘ
အစရှိသော စကားရပ်ဌ။ ယံယံဝမ္မန္တံ၊ ကား။ ယံယံ အာရမဏမ္မေ၊ ငါကြင်
မာကြင် အာဂုံတရားကို။ [ဂရုံကတုဘဌစပ်] ဂရုံကတုဘတိံ၊ ကား။ ဂရုကာရ
စိတ္တိကာရဝသေန ဝါ၊ အလေးဂရုပြုခြင်း၊ အဂ္ဂိအသေပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်
သော်၎င်း။ အဿာဒဝသေနဝါ၊ သာယာခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ ဂဂ္ဂိ၊
အလေးယမြတ်ကို။ ဘာရိယံ၊ ထမ်းသောင်ထိုက်သောဝန်ကို။ လဒ္ဓဗ္ဗံ၊ (မရ

၁။ ဂရုံကတုဘတိ။ ။ ဂရုကာရစိတ္တိကာရဝသေနဖြင့် ပစ္စယပ္ပန်ကုသိုလ်
ကြိယာစိတ်တို့၏ ဖြစ်ပုံကို ပြသည်။ အဿာဒဝသေနဖြင့် ပစ္စယပ္ပန်အကုသိုလ်
စိတ်တို့၏ ဖြစ်ပုံကို ပြသည်။ ဂရုံကို ဘာရိယံဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ လဒ္ဓဗ္ဗံ၊ နဂိုက
ရပြီးမဟုတ်သော် ရထိုက်သည်ကို။ ဝါ၊ ရခြင်းငှာ တတ်ကောင်းသည်ကို
ပြု၍။ အဝိဇ္ဇဟိတဗ္ဗံ၊ ရပြီးသော် မစွန့်ထိုက်သည်ကိုပြု၍၊ ရပြီး၍ စွန့်လျှင်
အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော အာဂုံမဟုတ်၊ ထိုကြောင့် အဝိဇ္ဇဟိတဗ္ဗံ၊ မစွန့်
ထိုက်ဟု ဆိုသည်။

တနည်း။ ။ လဒ္ဓဗ္ဗံ၊ လူနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်လိုက်သောကြောင့် ရကိုရအောင်
ပြုထိုက်သော အာရုံဖြစ်သည်။ ထိုသို့ကင်း၍ မဖြစ်ထိုက်သော ကြောင့်ပင်
“အဝိဇ္ဇဟိတဗ္ဗံ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ အနဝညာတံ-န+အဝ + ညာတံ အောက်
ချ၍ သိထိုက်သော အာရုံမဟုတ်သည်ကိုပြု၍ နဂိုက အောက်ချ၍ သိအပ်သော
အောက်တန်းစားအာရုံ ဖြစ်သော်လည်း အပြစ်ကို မမြင်နိုင်သောကြောင့်
ထိုအောက်တန်းစား အာရုံကိုလည်း “အနဝညာတံ”ဟုပင် ဆိုနိုင်ပါသည်။
[လဒ္ဓဗ္ဗံစသော အားလုံးသည် ဂရုံ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တို့တည်း။]

၇၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ခိုကာ

အပ်သေးသည်ဖြစ်၍) ရထိုက်သည်ကို။ အဝိဇ္ဇာဟိတဗ္ဗံ၊ (ရအပ်ပြီးသော်) မစွန့်ထိုက်သည်ကို။ အနဝညာတံ၊ အောက်ချ၍ မသိထိုက်သည်ကို။ ကတွာ၊ ၍။ [ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဗ်] တေတေ ဓမ္မာဟိ၊ ကား။ တေ တေ ဂရုကာတဗ္ဗဓမ္မာ၊ ထိုထိုအလေးအမြတ် ပြုထိုက်သော တရားတို့သည်။ တေသံ တေသန္တိ၊ ကား။ တေသံ တေသံ ဂရုကာရကဓမ္မာနံ၊ လိုလို အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော တရားတို့အား။ အဓိပတိပစ္စယေနာတိ၊ ကား။ အာရမဏာဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိအယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအဓိပတိ ပစ္စယနိဒ္ဒေသဉ္စ။ တဘဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ) ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အယံ အဓိပတိနာမ၊ သည်။ သဟဇာတာရမဏဝသေန၊ သဟဇာတာဓိပတိ အာရမဏာဓိပတိတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇော၊ ၍။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးသော အဓိပတိတို့တွင်။ သဟဇာတော၊ သဟဇာတာဓိပတိသည်။ ဆန္ဒာဒိဝသေန၊ ဆန္ဒအစရှိသော အဝိပတိတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဇော။ တေသု၊ ထို ၄-ပါးသော သဟဇာတာ ဓိပတိတို့တွင်။ ဧကေကော၊ တပါးတပါးသည်။ ကာမာဝစရုဒိဝသေန၊ အပြား အားဖြင့်။ ဘူမိတော၊ ဘုံအားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဇော။ တတ္ထ၊ ထိုဘုံအားဖြင့်လေးပါးပြားသောသဟဇာတာဓိပတိတို့တွင်။ ကာမာဝစရော၊ ကာမာဝ စရသဟဇာတာဓိပတိသည်။ ကုသလကုသလကြိယာဝသေန၊ ဖြင့်။ တိဝိဇော၊ ၍။ ပန၊ အထူးကား။ အကုသလံ၊ သို့။ ပတွာ၊ ၍။ ဝါ၊ သော်။ ဧတ္ထ၊ ဤလေးပါးသော သဟဇာတာဓိပတိတို့တွင်။ ဝိမံ သာဓိပတိ၊ ကို။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ [ရှေးနိဿယဉ္စ ဧတ္ထကို အကုသလံဉ္စဗ်၍ “ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်ကြိယာတို့တွင်” ဟုလည်း ပေးသေး၏။] ရူပါရူပါ ဝစရော၊ သည်။ ကုသလကြိယာသေန ဒုဝိဇော။ အပရိပန္နော ကုသလ ဝိပါကံဝသေန၊ ဒုဝိဇော။ ပန၊ ကား။ အာရမဏာဓိပတိ ဇာတိဘေဒတော၊ ဇာတ်အထူးအပြားအားဖြင့်။ ကုသလံ၊ ပေ။ နိဗ္ဗာနာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗိဇော။ ဣတိဇောသို့။ ဧတ္ထ၊ ဤအဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသဉ္စ။ နာနပ္ပကာရတေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ဘိန္နု၊ ပြားသော။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတာဓိပတိ
 အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းတွင်။ တာဝ၊ အာရမဏာဓိပတိမှ ရှေးဦးစွာ။
 (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)။ သဟဇာတာဓိပတိမှိ၌။ ကာမာဝစရကုသလကြိယသင်္ခါတော
 အဓိပတိ။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ။ ရူပါဝစရကုသလကြိယသင်္ခါ
 တောသော။ (အဓိပတိမှိပိ၊ ၌လည်း။) ဧသေဝ နယော။ ပန၊ အထူးကား။
 အယံ၊ ဤရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ အဓိပတိကို။ ဧကန္တေနဝ၊ ဧကန်အား
 ဖြင့်သာ။ လဗ္ဘတိ၊ ရှိ။ [ရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ စိတ္တပ္ပုဒ် ဖြစ်ရာ၌
 အဓိပတိ ၄-ပါးတွင် တပါးပါးသည် ဧကန်အဓိပတိပစ္စည်း ဖြစ်ရမည်
 ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ တေဓမ္မာ၊ ထိုရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ တရားတို့သည်။
 သဟဇာတာဓိပတိံ ဝိနာ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ အရူပါဝစရကုသလကြိယသင်္ခါတော၊
 သော။ (အဓိပတိ)။ ပဉ္စဝေါကာရေ ၌။ ရူပါဝစရအဓိပတိသဒိသောဝ၊
 သာ။ ပန၊ ဆက်။ စတုဝေါကာရေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုညေဝ၊ တို့အားသာ။
 [ဝေဖြင့် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကိုသာ။]။ အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ၊ တတ္ထ၊
 ထိုစတုဝေါကာရဘဝ၌။ ဥပ္ပန္နော၊ သော။ သဗ္ဗောပိ၊ သော။ ကာမာ
 ဝစရာဓိပတိ၊ သည်။ တဿ၊ ထိုသမ္ပယုတ်တရားတို့အားသာ။ (အဓိပတိ
 ပစ္စယော ဟောတိ)။

အပရိယာပန္နော၊ အပရိဟာပန္နဖြစ်သော။ အဓိပတိ၊ သည်။ ကုသလ
 တောပိ၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဝိပါကတောပိ၊ ၎င်း။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယော
 ဟောတိ၊ စတုဝေါကာရေ အရူပဓမ္မာနုညေဝ (အဓိပတိပစ္စယော
 ဟောတိ)။ အကုသလော ကာမဘဝေ မိစ္ဆတ္တနိယတမိတ္တေသု၊ မိစ္ဆတ္တနိယတ
 စိတ်တို့၌။ (ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ စုတိ၏အခြားမဲ့၌ အကျိုး
 ပေးခြင်းအားဖြင့် မြဲကုန်သော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပဉ္စာနန္တရိယကံနှင့်ယှဉ်သော
 စိတ်တို့၌။ ဧကန္တေနဝ။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ။ အနိယတော၊
 စုတိ၏အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးခြင်းအားဖြင့် မမြဲသော အကုသိုလ်အဓိပတိ
 သည်။ ပေ။ တေသညေဝ၊ ထိုသမ္ပယုတ်တရား စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့အားပင်။
 (အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ)။ အရူပဘဝေ။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယော
 ဟောတိ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ တာဝ၊ အာရမဏာဓိပတိမှ ရှေးဦး
 စွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)။ သဟဇာတာဓိပတိမှိ နယော၊ တည်း။

၇၁

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

ပန၊ ကား။ အာရမဏာဓိပတိမိ၊ ဌှိ။ ကာမာဝစရကုသလော၊
 သော။ အာရမဏာဓိပတိ၊ သည်။ ငပ။ အာရမဏာ ဓိပတိပစ္စယော
 ဟောတိ။ ရူပါဝစရာရူပါဝစရေ၊ သော။ ကုသလာရမဏာဓိပတိမိပိ
 ဒေသေ နယော။ ပန၊ ဆက်။ အာပဂီယာပနကုသလော အာရမဏာ
 ဓိပတိ၊ သည်။ ကာမာဝစရတော၊ ကာမာဝစရတရားတို့တွင်။ ငပ။
 အာရမဏာဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ လောဘသဟဂတ
 စိတ္တုပ္ပါဒေါ၊ ကို။ အကုသလော၊ သော။ အာရမဏာဓိပတိ နာမ၊
 အာရမဏာဓိပတိမည်၏ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ သော၊ ထိုလောဘသဟဂတ
 စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်။ လောဘသဟဂတာကုသလသေဝါအားသာ။ အာရမဏာ
 ဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ။ [ကာမာဝစရေ ပန ဝိပါကာရမဏာဓိပတိမု
 စ၍ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော တိုင်အောင် နိဿယ လွယ်ပြီ။] ဣတိ၊
 အပြီးတည်း။

အဝိပတိပစ္စယနိဋ္ဌေသဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

*****

၄။ အနန္တရပစ္စယနိဋ္ဌေသ အဖွင့်

အနန္တရပစ္စယနိဋ္ဌေသော ဌှိ။ မနောဓာတုယာတိ၊ ကား။ ဝိပါက
 မနောဓာတုယာ၊ ဝိပါကဖြစ်သော မနောဓာတ်အား။ (သမ္ပုဋ္ဌိစွိုင်းအား)
 [ပစ္စယောဟောတိဌှိစပ်] မနောဝိညာဏဓာတုယာတိ၊ ကား။ သန္တိရဏ
 ကိစ္စာယ၊ သန္တိရဏကိစ္စရှိသော။ အဟေတုကဝိပါက မနောဝိညာဏ
 ဓာတုယာ၊ အဟိတ်ဝိပါကဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်အား။ [သမ္ပုဋ္ဌိစွိုင်း
 နောင် သန္တိရဏအား။] ပန၊ ဆက်။ တတော၊ ထိုသန္တိရဏ
 ကိစ္စရှိသော မနောဝိညာဏဓာတ်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဝေါဠုဗ္ဗနဇဝနတဒါရ
 မဏဘဝင်္ဂကိစ္စာ၊ ဝုဠောကိစ္စ ဇောကိစ္စ တဒါရုံကိစ္စ ဘဝင်္ဂကိစ္စ ရှိကုန်သော။
 မနောဝိညာဏဓာတုယော၊ ထိုကို။ ဝတ္ထဗ္ဗာ၊ ဟောတော်မူထိုက်ကုန်သည်။
 သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ တာ၊ ထိုဝုဠောစသော ကိစ္စဘပ်သော မနော
 ဝိညာဏဓာတ်တို့ကို။ အဝုတ္ထာ၊ ကုန်သည်။ (သမာနာ) ပိ၊ လည်း။
 ဣမိနာဝနယေန၊ ဤနည်းဖြင့်ပင်။ (သမ္ပုဋ္ဌိစွိုင်းမနောဓာတ်သည် သန္တိရဏ

ကိစ္စတပ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏ ဟု ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်ပင်။) ဝေဒိတဗျာ၊ သိနိုင်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နယံ၊ နိဒ္ဒေသနည်းကို။ ဒဿေတံ၊ ဤ။ ဒေသနာ၊ ကို။ သိခိတ္တာ၊ အပ်ပြီ။ စ၊ တနည်းကား။ ပုရိမာ ပုရိမာကုသလာဓမ္မာတိ အာဒိကေ၊ သော။ သဠနံယံ၊ ဤ။ [စက္ခုဝိညာဏဓာတ်။ ပေ။ ပစ္စယော မနောဓာတ်။ ပေ။ ပစ္စယော-စသော တစုံတခုကို တစ်နယ တစ်နယဟူ၍ ပုရိမာပုရိမာ ကုသလာဓမ္မာ စသည်ကို ဆဋ္ဌနယဟု ဆိုသည်။] တာ၊ ထို မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ကို။ သင်္ဂယိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိပိ၊ ကြောင့်လည်း။ ဣဓ မနောဓာတ်။ ပေ။ ပစ္စယောဟူသော ဤပါဠိတော်၏ အခြားမဲ့၌။ နဝတ္တာ၊ ကုန်။ ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။

တတ္ထသိပုရိမာပုရိမာကုသလာဓမ္မာအစရှိသောဆဋ္ဌနယ၌။ ပုရိမာပုရိမာ တိ၊ ဟူသောပါဠိ၌။ သသု၊ ကုန်သော။ ဒွါရေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ အနန္တရာ တီတာ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်၍ လွန်ပြီးကုန်သော။ ကုသလာဇဝနဓမ္မာတို့ကို။ ဒဠဗျာ၊ ကုန်၏။ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနန္တိ၊ ကား။ အနန္တရ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနုညေဝ၊ အခြားမဲ့၌သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ [ကုသလာနိဗ္ဗိစပ်] ကုသလာနန္တိ၊ ကား။ သဒိသကုသလာနံ၊ တူသောကုသိုလ်တို့အား။ ပန၊ ဆက်။ အဗျာကတာ နန္တိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားတော်ကို။ တဒါရမဏာ ဘဝင်္ဂဗလသမာပတ္တိ ဝသေန၊ တဒါရုံဘဝင်္ဂဗလသမာပတ်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝတ္ထံ၊ အပ်ပြီ။ အကု သလာမူလက၊ ဤ။ အဗျာကတာနန္တိ၊ ကား။ တဒါရမဏာဘဝင်္ဂသင်္ခါတာ နုညေဝ၊ တဒါရုံဘဝင်္ဂဟူသော ဆိုအပ်ကုန်သောတရားတို့အား။ (ဝေဖြင့် ဗလသမာပတ်ကိုကုန်။) အဗျာကတမူလကေ၊ ဤ။ အာဝဇ္ဇန ဇဝန ဝသေနဝါ၊ အာဝဇ္ဇန်းဇောတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း။ ဘဝင်္ဂဝသေနဝါ၊ ဘဝင်္ဂ၏ အဖြစ် ဖြင့်သော်၎င်း။ ပဝတ္တာနံ၊ ကုန်သော။ ကြိယာဝိပင်္ဂါကအဗျာကတာနံ၊ ကြိယာ အဗျာကတ ဝိပင်္ဂါကအဗျာကတတို့အား။ [ပစ္စယော ဟောတိ၌စပ်] ပန၊ ဆက်။ ကြိယမနောဓာတ်တော၊ မှ။ (ပဉ္စဒွါရာဇဇွန်းမှ။) ပဉ္စာယ၊ ဤ။ ယာဝ၊ လောက်။ ဝေဝိဠဗ္ဗနကိစ္စာ၊ ရှိသော။ မနောဝိညာဏဓာတ်၊ သည်။ (အတ္တိ)။ တာဝ၊ လောက်။ ပဝတ္တာသု၊ ကုန်သော။ ဝိလိစိတ္တေသုပိ၊ လည်း။ အယံ နယော လဗ္ဗတော၊ သာ။ ကုသလာနန္တိ၊ ကား။ ပဉ္စဒွါရေ၌။

ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာ နန္ဒရာနံ၊ ဝုဋ္ဌောဏ်အခြားမဲ့ ဖြစ်ကုန်သော။ မနောဒွါရေ၊ ဦး။
 အာဝဇ္ဇနာနန္ဒရာနံ၊ ကုန်သော။ ပဋ္ဌပဝနကုသလာနံ၊ ပဋ္ဌမဇော ကုသိုလ်တို့
 အား။ အကုသလာနန္ဒ၊ ဟူသော။ ပဝေပိ ဇေသဝ နယော။ ယေသံ ယေ
 သန္တိ ဣဒံ၊ အစရှိသောဤစကားတော်သည်။ သဗ္ဗေသန္တိ၊ ကုန်သော။ အနန္တရ
 ပစ္စယဗ္ဗာနံ၊ တို့၏။ သင်္ခေပလက္ခဏံ၊ အကျဉ်းချုပ်မှတ်သားကြောင်း
 စကားတော်တည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဟာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှငြင်းစွာ။ ဇတ္ထ၊
 ဤအနန္တရပစ္စယနိဋ္ဌေသဉ်။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အယံ အနန္တရပစ္စယောနာမ၊ သည်။ ဝါ၊ လို။ နိဗ္ဗာနံ၊ လို။
 ထပေတွာ၊ ဤ။ စတုဘူမကော၊ သော။ အဂ္ဂပဓမ္မရာသိယေဝ၊ သာ။ (ဟောတိ)။
 ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ သော၊ လိုအနန္တရပစ္စည်းမည်သော နာမ်တရားအစ
 သည်။ ဇာတိဝသေန၊ အားဖြင့်။ ကုသလ။ ပေ။ ကြိယတော၊ အားဖြင့်။
 စတုစာ၊ အားဖြင့်။ ဘိဇ္ဇတိ၊ ပြား၏။ တတ္ထ၊ ယို ၄ ပါးတို့တွင်။ ကုသလော
 ကာမာဝစရကုသလော၊ စတုဗ္ဗိစော ဟောတိ။ အကုသလော ကာမာ
 ဝဝရကုသလော၊ သာတည်း။ ဝိပါကော စတုဘူမကော၊ ရှိ၏။ ပန၊ ကား။
 ကြိယာနန္တရပစ္စယော စတုဘူမကော။ ဣတိ ဝေ၊ သို့။ ဇတ္ထ၊ ဤအနန္တရ
 ပစ္စယနိဋ္ဌေသဉ်။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ပန၊ ကား။ (နာနပ္ပကာရဘေဒဝိနိစ္ဆယမှတပါးပစ္စယပုဒ်ဝိနိစ္ဆယကား။)
 ဝေ၊ သို့။ ဘိဇ္ဇေ၊ သော။ ဇတ္ထ၊ ဤအနန္တရပစ္စည်း၌။ ကာမာဝစရကုသလော၊
 သည်။ အတ္တနာ၊ နှင့်။ သဒိသယေဝ၊ တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ကာမာ
 ဝစရကုသလော၊ အား။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ ဉာဏ
 သမ္ပယုတ္တကာမာဝစရကုသလော၊ သည်။ ရူပါဝစရကုသလော၊ ၎င်း။ ပေ။
 အနန္တရပစ္စယောဟောတိ။ [ဈာနဝိထိ၌ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ ကုသိုလ်အား
 ၎င်း၊ မဂ္ဂဝိထိ၌လောကုတ္တရာကုသိုလ်အား၎င်း၊ ဂေါတြဘူဝေါဒ်နိဒါနဖြစ်ဖြင့်
 ကျေးဇူးပြုသည်။] စ၊ ဆက်။ ကာမာဝစရကုသလော၊ သည်။ ကာမာဝစရ
 ဝိပါကော၊ အား၎င်း။ ရူပါဝစရ ရူပါဝစရဝိပါကော၊ အား၎င်း။ (အနန္တရ
 ပစ္စယောဟောတိ)။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တော၊ သော။ (ကာမာဝစရကုသလော။)
 လောကုတ္တရာဝိပါကော၊ အားလည်း။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)

ဣတိ၊ သို့။ စတုန္တံ ဣမေသံရာသိနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ [ကမာ
ဝစရကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံကိစ္စ၊ သို့မဟုတ် ဘဝင်ကိစ္စ စုတိကိစ္စ
တပ်၍ ဖြစ်သော ကမာဝစရဝိပါက်အား၎င်း၊ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ကုသိုလ်ဇောနောင် ဘဝင်ကိစ္စ စုတိကိစ္စတပ်၍ ဖြစ်သော
ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ ဝိပါက်အား၎င်း၊ ဗလသမာပတ် ဝင်စံးသောအခါ
လောကုတ္တရာဝိပါက်အား၎င်း ကျေးဇူးပြု၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဝီထိစဉ်
ကိုကြည့်၍သိပါ။ နိဿယအနက်ကား လွယ်ပြီ။]

ရူပါဝစရကုသလော ။ပေ။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ အရူပါဝစရ
ကုသလော ခြံ့နှံ့၊ ကုန်သော။ တေသံဝိပါကနံ၊ ထိုဉာဏသမ္ပယုတ် ကမာ
ဝစရဝိပါက် ရူပါဝစရဝိပါက်တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ကုသလဿ၊ ၎င်း။
ဝိပါကဿစ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဝိသေသေန၊ အထူးမမသာမညအား
ဖြင့်။ စတုန္တံ ရာသိနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ အထူးကား။ ဝိသေ
သေန၊ အထူးအားဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရူပါဝစရကုသိုလ်တို့တွင်။ နေဝသညာ
နာသညာယတနကုသလော အနာဂါမိဖလသင်္ခါတဿ၊ သော။ လောကုတ္တရာ
ဝိပါကဿပိ၊ အားလည်း။ [ပိဖြင့် ရွှေ၌ ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ပစ္စယပ္ပန်တရား
တို့ကိုပေါင်း]။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ လောကုတ္တရာကုသလော ။ပေ။
ဟောတိ။ အကုသလော ။ပေ။ ကုသလာကုသလဝိပါကဿစ (အနန္တရ
ပစ္စယော ဟောတိ) ။ပန၊ ကား။ ဝိသေသေန၊ အားဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအကုသိုလ်
တို့တွင်။ သုခမဇ္ဈတ္တဝေဒနာသမ္ပယုတ္တော၊ သုခဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ
တို့နှင့် ယှဉ်သော။ အကုသလော ။ပေ။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။
ဉာဏသမ္ပယုတ္တောဝါ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်လည်းဖြစ်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တော
ဝါ၊ သော။ ဝိပါကော၊ ကမာဝစရ ဝိပါက်သည်။ ကမာဝစရ
ဝိပါကဿ၊ အား၎င်း။ ကမာဝစရကြိယာဝဇ္ဇနဿ၊ ကမာဝစရကြိယာ
ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းအား၎င်း။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ) ။ ပန၊
အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤကမာဝစရဝိပါက်တို့တွင်။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဝိပါ
ကော ။ပေ။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ [ရူပါဝစရဝိပါကောမှစ၍
လွယ်ပြီ] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၅။ သမနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

သမနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသောပိ၊ သည်လည်း။ ဣမိနာ၊ ဤအနန္တရ
ပစ္စယနိဒ္ဒေသနှင့်။ သမာနဂတိကောဝ၊ တူသော အသွားရှိသည်သာ။
[“စာသွားတူသည်”ဟူလို] ပန၊ ဆက်။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဣမေပစ္စယာ၊
ဤသည်။ မဟာဝိတ္တာရာ၊ များပြားကျယ်ဝန်းကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
သဗ္ဗဝိတ္တုပ္ပတ္တိဝသေန၊ အလုံးစုံသော စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်။
တေသံ၊ ထိုအနန္တရ သမနန္တရပစ္စည်းတို့၏။ ဝိတ္တာရော၊ ကို။ ဥပပရိက္ခိတော၊
စူးစမ်းဆင်ခြင်၍။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သမနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၆။ သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသော၊ ဤ။ အညမညန္တိ၊ ကား။ အညော၊
ပစ္စယပွန်တရားမှ တပါးသော ပစ္စည်းတရားသည်။ အညဿ၊ ပစ္စည်း
တရားမှ အပါးသော ပစ္စယပွန်တရားအား။ (ပစ္စယော ဟောတိဉ္စဇပံ)
ဣမိနာဝ၊ ဤအညမညဟူသော ပါဌ်ဖြင့်ပင်။ တေသံဓမ္မာနံ၊ နာမ်ခန္ဓာ
တရားတို့၏။ ဝါ၊ မဟာဘုတ် ၄-ပါးတရားတို့၏။ ဝါ၊ ပဉ္စဝေါကာရ
ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုတရားတို့၏။ ဧကက္ခဏေ၊ တပြိုင်နက်သော
ခဏ၌။ ပစ္စယဘာဝဉ္စ၊ ပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ပစ္စယပုဗ္ဗဘာဝဉ္စ၊
ပစ္စယပွန်တို့၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေတိ၊ ကား။

၁။ အညမညံ။ “အညံ” ဟု ပဌမန္တရုပ်ဖြစ်ပြီးနောက် “သဗ္ဗာဇီနံ
ဝိတိဟာရေ”ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် ၁-ကဏ္ဍ၊ ၅-သုတ်ဖြင့် အညံ အညံ ဟု
ဒွိရုပ်ပြု။ ထိုသုတ်ဖြင့် ရှေး နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ။ မ်လာ၍ အညမညံ ဟု ဖြစ်၏။
အချင်းချင်း။ ဝါ၊ အပြန်အလှန်။ “သုက ပစ္စည်းဖြစ်ခိုက် ငါကပစ္စယပွန်ဖြစ်၊
ငါက ပစ္စည်းဖြစ်ခိုက် သူကပစ္စယပွန်ဖြစ်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ “အညော
အညဿ”ဟု ဖွင့်သည်မှာ ပစ္စည်း ပစ္စယပွန်ရအောင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာတည်း။

၂။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ။ ။အဝ+ကမ္ပ+တိ။ တသ္မိံခဏေ ဟူသော အာဓာရ
ကို ကြည့်၍ “ဩက္ကမတိ ဧတ္တာတိ ဩက္ကန္တိ” ဟု အဓိကရဏသာနေပြု၍

ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ၊ ဌံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏော ဌံ။ (နာမရူပံ၌ အာဓာရ အဖြစ်
 ဖြင့်စပ်) ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တသ္မိံခဏော၊
 ထိုပဉ္စဝေါကာရဘဝပဋိသန္ဓေ ခဏ၌။ နာမရူပံ၊ သည်။ ဩက္ကန္တိဝိယံ၊ သက်ဝင်
 သကဲ့သို့။ ပက္ခန္ဓန္တိဝိယံ၊ ပြေးဝင်သကဲ့သို့။ ပရလောကတော၊ မှ။ ဣမံ
 လောကံ၊ သို့။ အာဂန္တု၊ ရှိ။ ပဝိသန္တိဝိယံ၊ ဝင်သကဲ့သို့။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။
 တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သောခဏော၊ ကို။ ဩက္ကန္တိက္ခဏောတိ၊ ရှိ။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။
 စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဩက္ကန္တိက္ခဏေနာမရူပံဟူသောပါဌ်၌။ ဂူပန္တိ၊ ဟူသော
 ပါဌ်၌။ ဟဒယဝတ္ထုမတ္တမော၊ ကိုသား။ အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊
 ထိုဟဒယဝတ္ထုသည်။ နာမဿ၊ ၏၎င်း။ နာမည၊ သည်လည်း။ တဿ၊
 ထိုဟဒယဝတ္ထု၏၎င်း။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ သဟဇာတပစ္စယဌံ၊
 သဟဇာတပစ္စည်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကိစ္စသို့။ ဖရတိ၊ ရောက်၏။
 စိတ္တစေတသိကာတိ၊ ကား။ ပဝတ္ထိယံ၊ ဌံ။ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ၊
 တို့သည်။ သဟဇာတပစ္စယေနာတိတ္ထေ၊ ဌံ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါ စိတ္တစေတ
 သိကာနံ၊ တို့အား။ ပစ္စယဌံ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။
 န ဖရန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အညမညန္တိ၊ ရှိ။ နဝုတ္တံ၊ အပ်။ [“စိတ္တစေတ
 သိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု
 အညမညံ မပါဘဲ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။] ဥပါဒါရူပါ၊ တို့သည်။ ဘူတာနံ၊
 တို့အား။ တသ္မာ၊ ထိုကျေးဇူး ပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ (နဖရန္တိ၊
 ကုန်။) ဂူပိဇနာ ။ ခေ။ ဓမ္မာနန္တိ၊ ကား။ ဟဒယဝတ္ထု၊ သည်။ စတုဒ္ဓံ ခန္ဓာနံ၊
 တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ၌စပ်) ကဉ္စိကာလေတိ ကား။ ကလ္လိဉ္စိကာလေ၊
 အချို့သော အခါ၌။ သဟဇာတပစ္စယေနာတိ၊ ဟူသော စကားတော်ကို။
 ပဋိသန္ဓိံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါကို။ သန္ဓာယဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ နသဟဇာတပစ္စယ
 နာတိ၊ ကို။ ပဝတ္ထိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။

“ဩက္ကန္တိ စ+သာ+ခဏော စာတိ ဩက္ကန္တိက္ခဏော”ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ်
 ဟူပါ။ နာမရူပံ၏ သက်ဝင်သကဲ့သို့ဖြစ်ရာ ပဋိသန္ဓေခဏတည်း။ ထို့ကြောင့်
 “ဩက္ကန္တိက္ခဏော ပဋိသန္ဓိက္ခဏော၊ တသ္မိံ။ ပေ။ ဩက္ကန္တိက္ခဏောတိ ဝုစ္စတိ”ဟု
 မိန့်သည်။

ပန၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်းသည်။ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ သဟဇာတ ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိ ဧဝံ ၊ ဤသို့ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဆဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဌိတော။ တတ္ထ၊ ထို ၆-ပါးသောကောဋ္ဌာသတို့ တွင်။ တယော ကောဋ္ဌာသာ၊ တို့ကို။ အညမညဝသေန၊ အချင်းချင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ [အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။] တယော (ကောဋ္ဌာသာ) အညမညဝသေန န (ဝုတ္တာ)၊ ကုန်။ [ရူပိနော ဓမ္မာစသော ဆဋ္ဌကောဋ္ဌာသ၌ ဟဒယဝတ္ထု နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ကရားတို့ အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုကြသော်လည်း “အည မည” ဟုထည့်၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် “တယော န အညမည ဝသေန” ဟု ဖွင့်သည်။] တတ္ထ၊ ထို ၆-ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့တွင်။ ပဌမကောဋ္ဌာသေ၊ ၌။ အရူပမေဝ၊ သာ။ ပစ္စယောစေဝ၊ ၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဟောတိ)။ ဒုတိယေ၊ ဒုတိယကောဋ္ဌာသ၌။ ရူပမေဝ၊ သာ။ (ပစ္စယောစေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နဉ္စ ဟောတိ)။ တတိယေ၊ ၌။ နာမရူပံ၊ (ပစ္စယောစေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နဉ္စ ဟောတိ)။ စတုတ္ထေ၊ ၌။ ပစ္စယော အရူပံ၊ တည်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ ရူပံ၊ တည်း။ ပဉ္စမေ၊ ၌။ ပစ္စယောပိ၊ ၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နမ္ပိ၊ ၎င်း။ ရူပမေဝ၊ သာတည်း။ ဆဋ္ဌေ၊ ၌။ ပစ္စယော ရူပံ ပစ္စယုပ္ပန္နံ အရူပံ၊ တည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အယံ သဟဇာတပစ္စယော၊ သည်။ ဇာတိဝသေန၊ ဖြင့်။ ပေ။ ပဉ္စမာ၊ ဖြင့်။ ဘိဇ္ဇတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ ကုသလော၊ သည်။ ဘူမိတော၊ ဘုံအားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ ။ ပေ။ ရူပံ၊ သည်။ ကေဝိဓံ၊ တခုသောအဘို့ရှိ၏။ ကာမာဝစရမေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိဧဝံသို့။ တာဝ၊ ပစ္စယုပ္ပန္နဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ နာနုပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော၊ ၏။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ ဘိဒ္ဓေ၊ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်း၌။ စတုဘူမိကမ္ပိ ကုသလံ ။ ပေ။ သဟဇာတ ပစ္စယော ဟောတိ။ အကုသလံ၊ သည်။ တထာ၊

ထိုသမ္ပယုတ်တရား စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အား။ (သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ။) ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့တွင်။ ယံ၊ အကြင်ကုသိုလ် အကုသိုလ်သည်။ အရူပေ၊ ဤ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧ၊ တံ၊ ထိုအရူပတို့၌ဖြစ်သောကုသိုလ် အကုသိုလ်သည်။ အရူပဓမ္မာနံယေဝ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ။ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရဝိပါကံ။ ပေ။ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိပါကံတို့တွင်။ ယံ၊ အကြင်ဝိပါကံသည်။ ရူပံ၊ ကို။ နသမုဋ္ဌာပေတိ၊ မဖြစ်စေ။ တံ၊ ထိုရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သော ဝိပါကံသည်။ [ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်ကို ရည်ရွယ်သည်] သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုညေဝ၊ တို့အားသာ။ (သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ)။ ယံ၊ အကြင်ဝိပါကံသည်။ ပဋိသန္ဓိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ၊ ထိုပဋိသန္ဓိအခါ၌ဖြစ်သော ဝိပါကံသည်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနုညာပိ၊ တို့အားလည်း။ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ။ [အရူပါဝစရ ဝိပါကံမှ စ၍ ရူပါဝစရကြိယာ။ ပေ။ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ တိုင်အောင် လွယ်ပြီ။]

စတုသမုဋ္ဌာနိကဿ၊ ၄-ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ရူပဿ၊ ဧ၊ ဝါ၊ တွင်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပေ၊ ဤ။ ဧကံ၊ သော။ မဟာဘူတံ၊ သည်။ တိဏ္ဍိကုန်သော။ (မဟာဘူတာနံ၊ တို့အား၎င်း။) တိဏ္ဍိ (မဟာဘူတာနိ) ဧကဿ (မဟာဘူတဿ)။ ဒွေ (မဟာဘူတာ) ဌိန္နံ မဟာဘူတာနံ၊ ၎င်း။ (သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ မဟာဘူတာ ဥပါဒါရူပဿ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ကာမာဝစရရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ဥတုစိတ္တာဟာရ သမုဋ္ဌာနေသု၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ အာယာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့တွင်။ မဟာဘူတာနိ၊ တို့သည်။ အညမညဉ္စေ၊ အား၎င်း။ ဥပါဒါရူပဿစ၊ အား၎င်း။ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။

၁။ စတုသမုဋ္ဌာနိကဿ ။ ပေ။ ရူပေ။ ။ စတုသမုဋ္ဌာနိကဿ ရူပဿသည် အပေါင်း ဧကဒေသီ (အဝယဝီ) သမ္ပန် ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပေကား ဧကဒေသ (အဝယဝ) သမ္ပန္နိ အဖြစ်ဖြင့်စပ်။ (တနည်း) ဧကဝုန်နိဗ္ဗာနရဏအနက်၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ဟု မှတ်ပါ။ - ဌိကာ။

၈၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဧတ္ထံ၊ ဤသဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဌ်။ ပစ္စယပုဗ္ဗတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော၊ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၇။ အညမညပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

အညမညပစ္စယနိဒ္ဒေသော၊ ဌ်။ သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဿ၊ ဇ်။ ပုရိမာနံ၊ ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော။ တိဏ္ဏံ၊ ကုန်သော။ ကောဌာသာနံ၊ ထို့၏။ ဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်သည်။ အာဂတာ၊ ပြီ။ တဿ၊ ထိုပါဠိတော်၏။ (ဝဏ္ဏနာ၌စပ်)။ ဇတ္ထံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဌ်။ ဝုတ္တယဒိသာာ၊ ဆိုအပ်ပြီးသောအဖွင့်နှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝဏ္ဏနာ၊ အဖွင့်သည်။ (ဟောတိ) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုန၊ တဖန်။ (ဝဏ္ဏနာ) နဂဟိတာ၊ မယူအပ်ဘော့။ [ဤအညမညပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော် အဖွင့်သည် သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်အဖွင့်နှင့် တူသောကြောင့် ပါဠိတော်ကို မဖွင့်တော့ဘဲ ဝိနိစ္ဆယကိုသာ ဖွင့်တော့မည်ဟု ဆိုလိုသည်။] စ၊ ဆက်။ အယမ္ပိ အညမညပစ္စယော၊ သည်လည်း။ ဇာတိဝသေန၊ ပေ။ ပဉ္စဓာ ဘိန္နော၊ ကတ္ထံ၊ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ ကုသလော ဘူမိဟောစတုမ္ပိဓော၊ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသောဝိနိစ္ဆယစကားသည်။ ပုရိမသဒိသဓမဝ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ဝိနိစ္ဆယစကားနှင့် တူသည်သာ။ ဣတိ ဧဝံသ္မိ၊ ဧတ္ထံ၊ ဤအညမညပစ္စယနိဒ္ဒေသဌ်။ နာနပ္ပကာရဘောဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ [ဝေဘိန္နစသည် လွယ်ပြီ။]

အညမညပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၈။ နိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

နိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသော၊ ဌ်။ သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဿ၊ ဇ်။ ပုရိမာနံ ပဉ္စန္ဒိ ကောဌာသာနံ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ သဟဇာတနိဿယနယံ၊ ကို။ ဒဿေတော၊ ပြတော်မူပြီး၍။ ပုနဆဋ္ဌေန ကောဌာသေန ပုရေဇာတနိဿယနယံ ဒဿေတုံ စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏောတုယာတိ အာဒိ အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။ တတ္ထံ၊ ထိုစက္ခာယတနံ စက္ခု

ဝိညာဏဓာတုယာ အစရှိသောစကားရပ်၌။ ဟံ ရူပံ နိဿယာတိ၊ ဟူသော စကားတော်ကို။ ဝတ္ထုရူပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဟံ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုဝတ္ထုရူပံကို။ နိဿာယ၊ ၍။ တိဝိဓာ၊ ရှိသော။ မနောဓာတု၊ ၎င်း။ အရူပဝိပါကံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ ဒွါသတ္တတိဝိဓာ၊ ခုနစ်ဆဲ့နှစ်ပါး အပြားရှိသော။ မနောဝိညာဏဓာတု၊ ၎င်း။ ဣတိသို့၊ ပဉ္စသတ္တတိ၊ ခုနစ်ဆဲ့ငါးပါးသော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ ဝတ္တန္တိ ဣတိအာဟံ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ တွေ့၊ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။ [“အယမ္ဗိ နိဿယပစ္စယော” မှ စ၍ ရူပါဝစရကြိယာပေ။ ဧကန္တေန နိဿယပစ္စယော ဟောတိ တိုင် အောင်လွယ်ပြီ။] စ၊ ဆက်။ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပဿ၊ ၏။ [အဝယဝိသမ္ဗန်။ ဂူလဒ္ဓိကာအတိုင်း နိဒ္ဒါရဏလည်းပေးပါ။] ကမ္မသမုဋ္ဌာနဂ္ဂပေ၊ ၌။ ပေ။ မဟာဘူတာဥပါဒါရူပါနံ (နိဿယပစ္စယော ဟောတိ)။ ဝတ္ထုရူပံ၊ သည်။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ၊ ၌။ စတုဘူမကကုသလဿ၊ ၎င်း။ အကုသလဿ၊ ၎င်း။ အာရူပဝိပါကဉ္စေ၊ ကို၎င်း။ ဒွေပဉ္စဝိညာဏာနိစ၊ တို့ကို၎င်း။ ထပေတွာ၊ ၍။ သေသတေဘူမကဝိပါကဿ၊ ၎င်း။ တေဘူမကကြိယဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတုန္တုဣမေသံ ဓမ္မရာသိနံ နိဿယပစ္စယော ဟောတိ။ [စက္ခာယတနာဒိနိမ္မစ၍လွယ်ပြီ။]

နိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၉။ ဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသော၌။ ပုရိမာ ပုရိမာတိ (တွေ့)၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ (လဗ္ဘန္တိတို့၌စပ်။) အနန္တရူပနိဿယော၊ ၌။ သမနန္တရာတိတာ၊ ကောင်းစွာအခြားမဲ့ဖြစ်၍ လွန်ပြီးကုန်သော။ (ပုရိမာ၊ ရှေး၌ဖြစ်သောတရား တို့ကို။) လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ အာရမဏူပနိဿယ ပကတူပနိဿယေသု၊ ကို၌။ နာနာဝိထိဝသေန၊ အမျိုးမျိုးသော ဝိထိတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ပုရိမတရာ၊ သာ၍ ရှေး၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို။ (လဗ္ဘန္တိ) တယောပိ၊ ကုန်သော။ တေ ရာ သယော၊ ထိုအစုတို့ကို။ ကုသလဝသေန၊ ကုသိုလ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ကုသလ

၁။ ကုသလဝသေန ကုသလပဒေ။ ။ “ကုသိုလ်နှင့် စပ်သဖြင့် ကုသလ ဝိဒိဋ္ဌိ” ဟု ပါဠိရှိအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။ နောက်၌ “ကုသလေန”

၈၈

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကံ

ပဒေ၊ ကုသလပုဒ်၌။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ကား။ ကုသလေန၊ ကုသလ
 ပုဒ်နှင့်။ (သံသဂ္ဂေ၊ ရောနှောသော။) အကုသလေ၊ အကုသလပုဒ်၌။
 သမနန္တရတိတာ၊ ကုန်သော။ (ပုရိမာ)နလဗ္ဘန္တိ။ တေနော၊ ထို့ကြောင့်
 ပင်။ (ထိုကုသလေန အကုသလပဒ်၌ သမနန္တရတိတ တရားတို့ကို မရအပ်
 ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်)။ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ကေသဉ္စိ ဥပနိဿယ
 ပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [အနန္တရူပနိဿယမရ
 ၍ အလုံးစုံသော အကုသိုလ်တို့အား ကျေးဇူး မပြုနိုင်သောကြောင့်
 “ကေသဉ္စိ”ဟု ထည့်၍ဟောတော်မူသည်။]ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံ၊ ဤစကားတော်ကို။
 (ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာဓမ္မာ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ
 ကေသဉ္စိ ဥပနိဿယပစ္စယေနပစ္စယော ဟူသော ဤ စကားတော်ကို)။
 [သန္ဓာယဝုတ္တံဝယ် ဝုတ္တံ၌စပ်။] ကုသလော ဓမ္မော ။ပေ။ ပတ္ထနာယ
 ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ ဣမံ နယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။
 (လွယ်ကူသော ပါဠိတော် သာဓကများကို အနက်မပေးတော့) အာရမဏူပ
 နိဿယော၊ ၎င်း။ ပကတူပနိဿယော၊ ၎င်းတည်း။ (တေသု၊ ထို ၂-ပါး
 တို့တွင်)။ အာရမဏူပနိဿယော၊ ကား။ ဒါနံ၊ လူတွယ်ဝတ္ထုကို။ ဒတု၊
 ပြီး၍။ သီလံ၊ ကို။ သမာဒိယိတု၊ ပြီး၍။ ဥပေါသထကမ္မံ၊ ဥပုသ်စောင့်
 မှုကို။ ကတု၊ ၍။ တံ၊ ထိုအလှူကို။ ဝါ၊ လိုသီလကို။ ဝါ၊ လိုဥပုသ်ကံကို။
 ဂရံကတု၊ အလေးပြု၍။ အဿာဒေတိ၊ လွန်စွာသာယာ၏။ အဘိနန္ဒတိ၊
 အလွန်နှစ်သက်၏။ ပေ။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ သုစိဏ္ဏာနိ၊ ကောင်းစွာ လေ့ကျက်အပ်ကုန်
 သော ကာမာဝစရကုသိုလ်တို့ကို ။ပေ။ တံ၊ ထိုရှေး၌ ကောင်းစွာ လေ့ကျက်
 အပ်သော ကာမာဝစရ ကုသိုလ်တို့ကို။ (ဗဟုဝစနဿ ဟေသ ကေဝစနာ
 ဒေသော)။ ပဉ္စဝါရ။ (တနည်း) တံ၊ ထို ။ပေ။ သိုလ်ကို။ (ဇာတိဝသေန

အကုသလေ”ဟု၎င်း “ကုသလေန အပ္ပာကတေ”ဟု၎င်း ရှိသောကြောင့် ဤ၌
 လည်း “ကုသလေန ကုသလေ”ဟုဖြစ်စေ ယိုးဒယားမှအတိုင်း “ကုသလပဒေန
 ကုသလပဒေ”ဟု ဖြစ်စေ ရှိမှ ကောင်းမည်ထင်သည်။ ပုရိမာပုရိမာ ကုသလာ
 ဓမ္မာကိုရည်ရွယ်၍ ကုသလေန သို့မဟုတ် ကုသလပဒေန ဟု၎င်း၊ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိ
 မာနံကုသလာနံ ဓမ္မာနံကို ရည်ရွယ်၍ ကုသလေ၊ သို့မဟုတ် ကုသလပဒေဟု
 ၎င်း ဆိုသည်။

ဝါကောစနမေဝေတံ) ။ပေ။ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပကတူပနိဿယော၊ ကား။ သဒ္ဓံ၊ ကို။ ဥပနိဿယ၊ မှီ၍။ မာနံ၊ ကို။ ဇပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏ ။ပေ။ ပတ္တနာယ၊ ဘဝသမ္ပတ္တိ တောဂသမ္ပတ္တိတို့ကို တောင့်တတတ်သော တဏှာ အား။ ဥပနိဿယပစ္စယေန၊ ဗစ္စယော။ (ဒါနံ ဒတှာ စသည်တို့၌ ဒါနံ ဒတှာ တံဂရုံ ကတှာ အဿာဒေတိ စသည်ဖြင့် ခွဲခြား၍ အနက်ပေးပါ။ သဒ္ဓါ သီလံ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ) ကုသလေန၊ ကုသလပုဒ်နှင့်။ (သံသဂ္ဂေ) အဗျာကတော၊ ၌။ တယောပိ (ရာသယော) လဗ္ဘန္တိ။ အကုသလေန (သံသဂ္ဂေ) အကုသလော၊ ၌။ တထာ၊ ထိုသုံးပါးသောအစု တို့ကို။ (လဗ္ဘန္တိ)။

ပန၊ ကား။ အကုသလေန (သံသဂ္ဂေ) ကုသလော၊ ၌။ သမနန္တရာတိတာ (ပုရိမာ) န လဗ္ဘန္တိ။ တေန၊ ကြောင့်။ (ထိုအကုသလေန ကုသလပဒ၌ သမနန္တရာတိတာ တရားတို့ကို မရအပ်ကုန်သည်အဖြစ်ကြောင့်။) ကုသလာနံ ။ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဒမ္ပိ ဤပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာဓမ္မာ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အစရှိသော စကားတော်ကိုလည်း။ အကုသလော ဓမ္မော ။ပေ။ ပါဏံ၊ သတ္တဝါကို။ ဟန္တာ၊ သတ်ပြီး၍။ တဿ၊ ထိုပါဏာတိပါတကံကို။ ပဋိသာတတ္ထာယ၊ ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ။ (ကုစားခြင်း အကျိုးငှာ) ဒါနံဒေတိ၊ လူတိ အာဒိနံ၊ ဤသို့အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ အာဂတံ၊ လာသော။ ပကတူပနိဿယမေဝ၊ ကိုပင်။ သန္နာယ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ဆက်။ အကုသလံ၊ သည်။ ကုသလဿ၊ ၏။ အာရမ္မေပနိဿယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (န ဟောတိ၊ နည်း။) တံ၊ ထိုအကုသိုလ်ကို။ ဂရုံကတှာ၊ ၍။ တဿ၊ ထိုကုသိုလ်၏။ အပဝတ္တနတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ (န ဟောတိ) လူတိ၊ ကြောင့်။ အနန္တရပနိဿယော၊ ကို။ (ဧတ္ထ၊ ဤအကုသလေန ကုသလပဒ၌။ န လဗ္ဘတိ) ယထာ၊ သို့။ ဝေ၊ တူ။ အာရမ္မေပနိဿယောပိ၊ ကိုလည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤအကုသလေန ကုသလပဒ၌။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ လူတိ ဝေဒိတဗျော။

အကုသလေန (သံသဂ္ဂေ) အဗျာကတပဒေ အာရမ္မေပနိဿယောဝ၊ ကိုသာ။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဟိ၊ မှန်။ အဗျာကတာ ဓမ္မာ အကုသလံ၊ ကို။

ဂရုံ၊ အလေးအမြတ်။ န ကရောန္တိ၊ ကုန်။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနန္တရတာ၊ အခြားမဲ့၏ အဖြစ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအကုသလေန အဗျာကတပဒ၌။ ကေသဉ္စိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မမူအပ်။ ပန၊ ကား။ အဗျာကတေနနှင့်။ (သံသဂ္ဂေ) အဗျာကတေ၊ ၎င်း။ ကုသလေ၊ ၎င်း။ အကုသလေ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိသုနယေသု၊ တို့၌။ ဇာယောပိ ဥပနိဿယာ လဗ္ဘန္တေ။ ပုဂ္ဂလောပိ သေနာသနမ္ပိတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ ဒွယံ၊ ဤပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်းကို။ ပကတူပ နိဿယဝသေန၊ ပကတူပနိဿယနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံ ဒွယံ၊ ဤပုဂ္ဂလသေနာသန ၂-ပါးအပေါင်းသည်။ ကုသလာ ကုသလ ပဝတ္တိယာ၊ ၏။ ဗလဝပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ပန၊ ဆက်။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂလသေနာသန ၂-ပါးအပေါင်း၏။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကိုလည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤပကတူပနိဿယပစ္စည်း၌။ ပရိယာယဝသေန၊ ပရိယာယ်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိအယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤ ဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အယံ ဥပနိဿယပစ္စယော နာမ၊ မည်သည်။ [စတုဘူမက ဓမ္မာ၊ တိဝိဇော ဟောတိတို့၌စပ်။] ကေစ္စာယ၊ အချိုသော။ ပညတ္တိယာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ တက္ခ။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ စတုဘူမကဓမ္မာ၊ တို့တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဝိဘာဂတော၊ ဝေဘန်အပ်သော အပြားအားဖြင့်။ အာရမဏူပနိဿယာ ဒီဝသေန၊ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဇော ဟောတိ၊ တတ္ထ၊

၁။ ပရိယာယဝသေန။ ။ “ပုဂ္ဂလသေနာသနတို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်” ဟု ဆိုသော်လည်း ပုဂ္ဂလသေနာသန ဟူသော နာမည် ပညတ်က ကျေးဇူးပြုသည်မဟုတ်။ ပုဂ္ဂလဟူသော နာမည်ပညတ်၏ စွဲမှီရာ ရုပ်နာမ်တရားတို့က၎င်း၊ သေနာသနဟူသော နာမည်ပညတ်၏ စွဲမှီရာရုပ်တရား တို့က၎င်း ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ထို့ကြောင့် “ပုဂ္ဂလက ကျေးဇူးပြု၏၊ သေနာသနကကျေးဇူးပြု၏” ဟူသော စကားသည် ပရိယာယ် စကားတည်း။ ပရိယာယ်ဟူရာ၌ ဌာနိဖြစ်သော နာမည်ပညတ်၏ အမည်ကို ဌာနဖြစ်သောရုပ်နာမ်ပေါ်၌ တင်းစားသော ဌာနျူနုပစာတည်း။ [ပုဂ္ဂလသေနာ သနဂ္ဂဟဏဝသေန ဥပနိဿယဘာဝံ ဘဇန္တေ ဓမ္မေ ဒေသတိ-ဋီကာ။]

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၉၁

ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ အာရမဏပနိဿယော၊ ကိ။ [ဂဟေတဗ္ဗောဋ္ဌိစပ်] ဝါ၊
သည်။ [နိန္ဒာနာကရဏောဋ္ဌိစပ်] အာရမဏာဓိပတိပစ္စယေန၊ နှင့်။ နိန္ဒာနာကရ
ဏော၊ အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးမရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊
အောက်အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ နာနပ္ပကာရ
ဘေဒတော ဂဟေတဗ္ဗော။ အနန္တရပနိဿယော၊ သည်။ အနန္တရပစ္စယေန
နိန္ဒာနာကရဏော။ သောပိ၊ ထိုအနန္တရပနိဿယကိုလည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်
အနန္တရပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တနယေနော နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ၊ အားဖြင့်လည်း။ နေသံ၊ ထိုအာရမဏပ နိဿယ
ပစ္စည်း အနန္တရပနိဿယပစ္စည်းတို့၏။ ဝိနိစ္ဆယော၊ ကိ။ တတ္ထ၊ ထိုအာ
ရမဏာဓိပတိပစ္စည်း အနန္တရပစ္စည်းတို့၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ပင်။ ဝေဒိ
တဗ္ဗော။ ပန၊ ကား။ ပကတူပနိဿယေ ဇာတိဝသေန၊ ဇာတ်နှင့်စပ်သ
ဖြင့်။ ကုသလ။ ပေ။ ရူပဘေဒတော၊ အားဖြင့်။ ပဉ္စဝိဓော ဟောတိ။ ပန၊
ဆက်။ ကုသလာဒိနံ၊ တို့၏။ ဘူမိဘေဒတော၊ ဘုံအလုံးအပြားအားဖြင့်။
အနေကဝိဓော၊ ၏။ ဣတိဝေ၊ သို့။ တာဝ၊ ပစ္စယုပ္ပန္န ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦး
စွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤပကတူပနိဿယပစ္စည်း၌။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆ
ယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ပန၊ ကား။ ဝေ၊ သို့။ ဘိန္နု၊ ပြားသော။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပကတူပ နိဿယ
ပစ္စည်း၌။ (ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) [ဧတ္တ၏စပ်
ပုဒ်မရှိ၍ ထည့်သည်။] တေဘူမကကုသလော၊ သည်။ စတုဘူမကဿာပိ၊
သေးကုသလသာ၊ ၎င်း။ အကုသလသာ၊ ၎င်း။ ဝိပါကကြိယသာ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊
သို့။ စတုန္တံ ရာသီနံ၊ တို့၏။ ပကတူပနိဿယော၊ ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ။
လောကုတ္တရော၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်သည်။ အကုသလသေဝ၊ ၏သာ။
(ပကတူပနိဿယော) န ဟောတိ။ ပန၊ ပကတူပနိဿယမဖြစ်သောနည်းမှ
တပါး ဖြစ်သောနည်းကား။ အမှာကံ^၁ အာစရိယေန၊ သည်။ လောကုတ္တရ

၁။ အမှာကံ အာစရိယေန ။ ပေ။ ယဿဝါ။ ။ အမှာကံ အာစရိယေန
စသော နည်းသည် အခြား ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကုသိုလ်အား လောကုတ္တရာကပကတူပ
နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသောနည်းတည်း။ ယဿ ဝါ ဥပဋိသတိ
ဝသောနည်းကား မိမိ၏ပင် ဖြစ်သတို့သော အနာဂတ်လောကုတ္တရာကအကုသိုလ်

၉၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ဓမ္မော၊ ကို။ နိဗ္ဗတ္တိတော၊ ဖြစ်စေအပ်ပြီ။ ဣတိဣမိနာ နယေန၊ ဤချစ်မြတ်နိုးခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော နည်းအမြဲကံဖြင့်။ အညေသံ၊ အခြားသူတို့၏။ အကုသလဿာပိ (ပကတူပနိဿယော) ဟောတိ။ ဝါ၊ တနည်း။ ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌။ (လောကုတ္တရဓမ္မော) ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ တဿာပိ၊ သည်လည်း။ အနုတ္တရေသု၊ ကုန်သော။ ဝိမောက္ခေသု၊ တို့၌။ ပိဟံ၊ ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကို။ [“တောင်းတခြင်းကို” ဟု ရှေးနိဿယ၌ ပေး၏။] ဥပဋ္ဌာပယတော၊ စွဲကပ်တည်နေစေလေသော်။ [ပကတူပနိဿယော ဟောတိယေဝ၌ စပ်) ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ (လောကုတ္တရော အကုသလဿာပိ ပကတူပနိဿယော) ဟောတိ ယေဝ၊ သာ။

အကုသလော၊ သည်။ သဗ္ဗေသမ္ဘိစတုဘူမကာနံ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ပကတူပနိဿယော ဟောတိ။ တေဘူမကဝိပါကော၊ တထာ၊ ထို့အလုံးစုံသော

အား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသောနည်းတည်း။ ဤနည်းကို “န လ္လဒ်သာရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ” ဟု အဋ္ဌကထာအလိုကို ဋီကာ၌ ပြထားသည်။

၁။ အကုသလော။ ပေ။ ခန္ဓာနံ။ “အကုသိုလ်သည် အလုံးစုံသော စတုဘူမကခန္ဓာတို့အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟူရာ၌ ထိုအကုသိုလ်ကို ပယ်ခြင်းအကျိုးငှာ ကာမကုသိုလ်စသော ကုသိုလ်ကို ရအောင် ကြိုးစား၍ ထိုကုသိုလ်ရရာ၌ ကုသိုလ်အား ကျေးဇူးပြု၏။ ကုသိုလ်က ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးအပြုခံရလျှင် ထိုကုသိုလ်၏ ဝိပါက်သည်လည်း ကျေးဇူးအပြုခံရ၏။ အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ ရှိနေသော အကုသိုလ်ကို ပယ်ခြင်းငှာ အားထုတ်ရာ၌ အရဟတ္တမဂ် ဖိုလ်အားလည်း ကျေးဇူးပြု၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ ပုဗ္ဗေနိဝဋ္ဌခန္ဓာတို့ကို သိဘို့ရန် ဈာန်အဘိညာဉ် အားထုတ်ရာ၌ ကြိယာအားလည်း ကျေးဇူးပြု၏။ အကုသိုလ်က အကုသိုလ်အား ကျေးဇူးပြုပုံမှာ ထင်ရှားပြီ။ [ဤ၌ “အကုသလော သဗ္ဗေသမ္ဘိ စတုဘူမကာနံ ခန္ဓာနံ” ဟု ဆိုထားသော်လည်း ရုပ်က ဥပနိဿယပစ္စည်းကို မရနိုင်သောကြောင့် နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးအားသာ ကျေးဇူးပြုသည်။

၂။ တထာ တေဘူမကဝိပါကော။ ။ တေဘူမကဝိပါက်က ကျေးဇူးပြုရာဝယ် ဋီကာ၌ ကာမာဝစရာဒိ တိဟေတုကဘဝဂ် ကာယိကသုခါဒိစ- စသည်ဖြင့် အကျယ် ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဋီကာနှင့် နိဿယအဓိပ္ပာယ်ကို ကြည့်ပါ။

စတုဘူမက ခန္ဓာတို့၏။ (ပကတူပနိဿယော ဟောတိ)။ လောကုတ္တရ
ဝိပါကော၌။ ဟေဋ္ဌိမာနိ၊ အောက်၌ဖြစ်ကုန်သော။ တိဏိဗလာနိ၊ တို့သည်။
အကုသလသေဝါ၏သာ။ (ပကတူပနိဿယော)။ န ဟောန္တိ။ ဥပရိဋ္ဌိမံ၊
အထက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သည်။ ကုသလဿာပိ၊ ၏လည်း။
(ပကတူပနိဿယော နဟောတိ)။ ပန၊ ပကတူပနိဿယမဖြစ်သောနည်းမှ
တပါး ဖြစ်သောနည်းကား။ ပုရိမနယေန၊ ရှေး၌ဖြစ်သော နည်းဖြင့်။
(အမှောက် အာစရိယေနစသော ပထမနည်း၊ ယဿဝါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ စသော
ဒုတိယနည်းဖြင့်။) အညေသံ၊ အခြားသူတို့၏။ (သန္တာနေ)ဝါ၊ သန္တာန်၌
သော်၎င်း။ ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌။ (လောကုတ္တရဝိပါကော)။
ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ တဿ၊ ၏။ သန္တာနေဝါ၊ သော်၎င်း။ သဗ္ဗေပိ၊ လောကုတ္တရ
ဝိပါကော သဗ္ဗေသံ ကုသလာဒိနံ အရူပက္ခန္ဓာနံ ပကတူပနိဿယော
ဟောတိ။ ကြိယသင်္ခါတော၊ သော။ ပကတူပနိဿယောပိ၊ သည်လည်း။
စတုဘူမကာနံ ကုသလာဒိခန္ဓာနံ (ပကတူပနိဿယော) ယောတိယော၊
ရူပသင်္ခါတော(ပကတူပနိဿယော)။ တဿ၊ ထိုစတုဘူမက ကုသလာဒိ
ခန္ဓာတို့၏။ (ပကတူပနိဿယော ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ရူပံ၊ သည်။
သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ ဣမသ္မိံ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏေ၊ ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။
အာဂတနယေန၊ ဖြင့်။ ဥပနိဿယပစ္စယံ နလဘတိ။ ပန၊ အန္တယကား။
သုတ္တန္တိကပရိယာယေန၊ သုတ္တန်၌လာသော နည်းအားဖြင့်။ [“သုတ္တန္တေ+
အာဂတော သုတ္တန္တိကော”ဟု ပြု။] (ဥပနိဿယပစ္စယံ) လဘတိ၊ ဣတိ၊
သို့။ ဝတ္ထု၊ ဌာ။ ဝဋ္ဋတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤပကတူပနိဿယပစ္စည်း
၌။ ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁။ ကုသလာဒိခန္ဓာနံ။ ယခုစာအုပ်တို့၌ “အကုသလာဒိခန္ဓာနံ” ဟု
ရှိ၏။ သို့သော် အထက်၌ “ဇာတိဝသေန ကုသလာကုသလ ။ပေ။ ရူပတေဒ
တော”ဟု ကုသိုလ်ကို ရှေးဦးစွာ ပြခဲ့သောကြောင့်၎င်း၊ ဦးကာ၌ စတုဘူမက
ကြိယာက စတုဘူမက ကုသိုလ်အား ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို

၁၀။ ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ဌ။ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော
တိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ ပုရေဇာတံနာမ၊ မည်သည်။ [ဌိတိက္ခဏပုတ္တံ၌ တုလျတ်လိဂ်တ်
စပ်]ယဿ၊ အကြင်ပစ္စယပွန်တရား၏။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ တတော၊
ထိုပစ္စယပွန်တရားမှ။ ပုရိမတရံ၊ သာ၍ရှေးဦးစွာ။ ဇာတံ၊ သော။ ဇာတိက္ခ
ဏံ၊ ဖြစ်ဆဲဇာတကို။ အတိက္ခမိတော၊ လွန်ပြီး၍။ ဌိတိက္ခဏပုတ္တံ၊ ဌိဇာသို့
ရောက်သောရပ်တည်း။ စက္ခာယတနန္တိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။
ဝတ္ထုပုရေဇာတဝသေန၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ)
ဝုတ္တံ။ ရူပါယတနန္တိအာဒိ အာရမဏပုရေဇာတဝသေန (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။
ကဋ္ဌိကာလေ ပုရေဇာတပစ္စယေနာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ ပဝတ္တိသန္ဓာယ
ဝုတ္တံ။ ကဋ္ဌိကာလေန ပုရေဇာတပစ္စယေနာတိပဋိသန္တိသန္ဓာယဝုတ္တံ။ ဝေ၊ သို့။
သဗ္ဗထာပိ၊ အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်လည်း။ ပဉ္စဒါရေ၌။ ဝတ္ထာရမဏ
ဝသေန၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ အာရမဏပုရေဇာတတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ မနော
ဒွါရေ ဌ။ ဝတ္ထုဝသေနော၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ၏ အဖြစ်ဖြင့် သာလျှင်၎င်း။
အယံပါဠိ အာဂတာ။ ပန၊ ထိုသို့ မနောဒွါရ၌ ဝတ္ထုပုရေဇာတ အဖြစ်ဖြင့်
သာ ပါဠိလာပါသော်လည်း။ ပဉ္စဝါရေ၌။ အာရမဏပုရေဇာတံ သေက္ခာ
ဝါ ပုထုဇနာ ဝါ စက္ခု အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ။
ဣတိ၊ သို့။ အာဂတတ္တာ၊ ကြောင့်။ မနောဒွါရေပိ အာရမဏပုရေဇာတံ
လဗ္ဗတေဝ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ရအပ်ပါသော်လည်း။ ဣမ၊ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။
သာဝသေသဝသေန၊ အကြွင်းနှင့် တကွဖြစ်သောပါဠိတော်၏ အဖြစ်ဖြင့်။
ဒေသနာ ကတာ။ ဣတိအယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊
ဤပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အယံ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ သည်။ သုဒ္ဓရူပမေဝ၊ သက်
သက်ရပ်သည်သာ။ ဟောတိ။ စ၊ ဆက်။ တံ၊ ထိုရပ်သည်။ ဥပ္ပါဒက္ခဏံကို။

ပြထားသောကြောင့်၎င်း “ကုသလာဓိခန္ဓာနံ” ဟု ရှိမှသာ အကုသိုလ်ကိုပါ
ယူနိုင်၍ ကောင်းသည်။ ဋီကာနှင့် ရှေးနိဿယတို့၌လည်း “ကုသလာဓိခန္ဓာနံ”
ဟုပင်ရှိသည်။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၉၅

အတိက္ကမိတွာ၊ ဌိတိပုတ္တံ၊ ဌိသ္မိရောက်သော။ အဋ္ဌာရသဝိဓံ၊ သော။ ရူပ ရူပ
မေဝ၊ ရူပရုပ်သာတည်း။ သဗ္ဗမ္မိ၊ သော။ တံ၊ ထိုရူပရုပ်သည်။ ဝတ္ထုပုရေ
ဇာတံ၊ ၎င်း။ အာရမဏပုရေဇာတံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွိဓံ၊ အားဖြင့်။
ဌိတံ (ဟောတိ)။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်။ စက္ခာယတနံ၊ ၎င်း။ ပေ။
ကာယာယတနံ၊ ၎င်း။ ဝတ္ထုရူပံ၊ ၎င်း။ ဣတိဣဒံ၊ ဤရုပ်သည်။ ဝတ္ထုပုရေ
ဇာတံနာမ၊ ၎င်း။ သေသံ၊ စက္ခာယတနစသောရုပ်မှ ကြွင်းသော။ ဣမာယံ
ပါဠိယာ၊ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌။ အာဂတဉ္စ၊ လာသည်လည်းဖြစ်
သော။ အနာဂတဉ္စ၊ သော။ ဝဏ္ဏော၊ အဆင်း၎င်း။ ပေ။ တီဏိ၊ ကုန်သော။
ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့၎င်း။ (ဣတ္ထိန္ဒြေ၊ ပုရိသိန္ဒြေ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေတို့၎င်း။) ကဗဠိကာ
ရော၊ အလုပ်အလွှေးပြုအပ်သော။ အာဟာရော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွါဒသ
ဓံ ရူပံ အာရမဏပုရေဇာတပစ္စယော နာမ၊ ၎င်း။ ဣတိဇေဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊
ဤ ပုရေဇာတ ပစ္စည်း၌။ နာနုပ္ပကာရဘေဒဝတာ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာ
တဗျော။

ပန၊ ကား။ ဇေဝံ၊ သို့။ ဘိန္ဒေ၊ ပြားသော။ ဧတ္ထ၊ ဤပုရေဇာတ ပစ္စည်း၌။
[စက္ခာယတနံ စသည်၌စပ်၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းတုန်းကလို ပစ္စယပုဉ္ဇံတော်ပီ
စသည်ထည့်၍လည်း စပ်နိုင်ပါသည်။] စက္ခာယတနံ၊ သည်။ ပေ။ ပစ္စယော
(ဟောတိ)။ ဣတရာနိ၊ စက္ခာယတနမှ အခြားကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ ၄-ပါး
သောအာယတနတို့သည်။ သောတဝိညာဏာဒိနံ၊ တို့အား။ တထာ၊ ထိုပုရေ
ဇာတပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ဝတ္ထုရူပံ၊
သည်။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနိ၊ တို့ကို၎င်း။ စတ္တာရော အာရပ္ပဝိပါကေစ၊ တို့ကို
၎င်း။ ထပေတွာ၍။ သေသာနံ၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် အာရပ္ပဝိပါက်မှ ကြွင်းကုန်
သော။ ပေ။ စိတ္တစေတသိကာနံ ပုရေဇာတပစ္စယော ဟောတိ။

ပန၊ ကား။ (ဝတ္ထုပုရေဇာတမှတပါး အာရမဏ ပုရေဇာတကား။)
ရူပါဒိနိပဉ္စာရမဏာနိ။ ပေ။ ဧကန္တေနဝ၊ ဖြင့်သာ။ ပုရေဇာတပစ္စယာ
ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ အဋ္ဌာရသဝိဓေ ဇေဝံ ရူပရူပံ။ ပေ။ တဒါရမဏ ဘာဝိ
နော၊ တဒါရုံအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းရှိသော။ ကာမာဝစရဝိပါကဿ၊ ၎င်း။
ရူပါဝစရတော၊ ရူပါဝစရ တရားအပေါင်းတွင်။ အဘိညာ ကြိယဿ၊

၉၆

ပဉ္စာနာဒ္ဒကထာ ဘာသာဋီကာ

အဘိညာဉ်ကိစ္စတပ်သော ကြိယာ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆန္တံ ဣမေသံရာသိနံပုရေ
ဇာတပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤပုရေဇာတ ပစ္စည်း၌။
ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၁။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

ပစ္ဆာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ပစ္ဆာဇာတာတိ၊ ကား။ ယဿ
ကာယဿ၊ အကြင်ကာယအား။ (အကြင် တိဇကာယ စတုဇကာယအား။)
ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တသ္မိံ၊ ထိုကာယသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတှား၍။ ဌိတေ၊ ဌိအခိုက်၌
တည်လသော်။ ဇာတာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ [စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာ၌စပ်] ပုရေ
ဇာတဿာတိ၊ ကား။ တေသံ၊ ထို စိတ် စေတသိက်တို့၏။ ဥပ္ပါဒတော၊
ဖြစ်ရာအခါမှ။ ပဌမတရံ၊ ရှေးဦးစွာ။ [တရပစ္စည်း အနက်မရှိ။] ဇာတဿ၊
သော။ ဇာတိက္ခဏံ၊ ကို။ အတိက္ကမိတှား၍။ ဌိတိပ္ပတ္တဿ၊ သော။ [ဣမဿ
ကာယဿ၌စပ်] ဣမဿ ကာယဿတိ၊ ကား။ စတုသမုဋ္ဌာနိက ။ ပေ။ သင်္ခါ
တဿ၊ စတုသမုဋ္ဌာနိက တိသမုဋ္ဌာနိက ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်ဟု ဆိုအပ်
သော။ ဣမဿ ကာယဿ၊ အား။ [ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော ဟောတိ၌စပ်]
စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ စတုသမုဋ္ဌာနိကကာယ တိသမုဋ္ဌာနိကကာယတို့တွင်။
အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ၊ ၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဒိနံ၊
တို့၏။ ကာယော၊ သည်။ တိသမုဋ္ဌာနိကကာယော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဧဝံ
တဗ္ဗော။ အယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊
တည်း။ [နာနပ္ပကာရဘေဒ ဝိနိစ္ဆယ လွယ်ပြီ။]

[ဧဝံ ဘိဇ္ဇေမှစ၍ စတုသမုဋ္ဌာနိက ။ ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ တိုင်အောင်
လွယ်ပြီ။] ဝိပါကေပိဋ္ဌေလည်း။ ပဋိသန္ဓိဝိပါကံ ထပေတှား။ ပေ။ တဿေဝ၊
ထို စတုသမုဋ္ဌာနိက တိသမုဋ္ဌာနိက ရူပကာယအားပင်။ ဧကန္တေန ပစ္ဆာ
ဇာတပစ္စယော ဟောတိ။ လောကုတ္တရေပိလည်းဖြစ်သော။ ပဉ္စဝေါကာရ
ဘဝေ ဥပ္ပန္နဝိပါကော တဿေဝ၊ အားပင်။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော ဟောတိ။
တေဘူမကကြိယာပိ၊ သည်လည်း။ ပဉ္စဝေါကာရေ ဥပ္ပန္နာဝ၊ ဖြစ်သော

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၉၇

ကြိယာသည်သာ ။ပေ။ ဟောတိ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း၌။ ပစ္စယပုဉ္ဇတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီး တည်း။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၂။ အာသေဝနပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

အာသေဝနပစ္စယနိဒ္ဒေသ၊ ။ ပုရိမာ ပုရိမာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ သဗ္ဗနယေသု၊ နည်းတို့၌။ (အလုံးစုံသော ကုသလ အကုသလ ကြိယာဗျာကတ နည်းတို့၌)။ သမနန္တရာတိတာဝ၊ ကောင်းစွာ အခြားမဲ့ ဖြစ်၍ လွန်ပြီးသော တရားတို့ကိုသာ။ [ဝေဖြင့် နာနာဝိထိ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သော ပုရိမတရတရားတို့ကိုကန်။] (ပုရိမာတိ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော တရား တို့ဟူ၍။) ဒဠဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ပရိဟာရ ။ပေ။ သိဦးအံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသေဝနပစ္စည်း၌။ အနန္တရပစ္စယေပိယ၊ ၌ကဲ့သို့။ ပုရိမာ ။ပေ။ ဓမ္မာနန္တိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဘိန္ဒုဇာတိကေဟိ၊ ပြားသောဇာတ်ရှိသော ပစ္စယပုဉ္ဇတရားတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ နိဒ္ဒေသော နကတော၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အဓမ္မတည်း။ အတ္တနော၊ ။ ဂတိံ၊ ဖြစ်ပုံကို။ ဝါ၊ အလားကို။ ဂါဟာပေတုံ၊ ဌာ။ အသမတ္ထတာယ၊ ကြောင့်။ (ဘိန္ဒုဇာတိ ကေဟိ သဒ္ဓိံ နိဒ္ဒေသော နကတော။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း)ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဘိန္ဒုဇာတိကာ၊ ကိုသည်။ ဘိန္ဒုဇာတိကာနံ၊ ကုန်သော။ အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ (ပဂုဏဗလဝဘာဝံ ဌာဝပ်) [ရှေးစာအုပ်တို့၌ အရူပဓမ္မာနံ ပုဒ်ပါဟန်မတူ။ ရှေးနိဿယ၌လည်း မပါ] အာသေဝနဂုဏေန၊ အာသေဝနဂုဏ်သတ္တိဖြင့်။ (အဘန် တလဲလဲ မှီဝဲ ထုံမွမ်းတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သတ္တိဖြင့်။) ပဂုဏဗလဝ ဘာဝံ၊ အဝါးဝစွာ လေ့လာစပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ အားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ သာဓယမာနာ၊ ပြီးစေကုန်လျက်။ အတ္တနော၊ ။ ကုသလာ ဒိဘာဝသင်္ခါတံ၊ သော။ ဂတိံ၊ ကို။ ဝါ၊ ကို။ (အနဝဇ္ဇသုခဝိပါက အစရှိ သော သဘောကို။) ဂါဟာပေတုံ။ နသက္ကောန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။

၉၇

တေဟိ၊ ထိုဘိန္ဒုဇာတိကတရားတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ နိဒ္ဒေသံအကတွာ။ ယေ၊ အကြင်
သမာနဇာတိကပစ္စည်းတရားတို့သည်၊ (ဂါဟာပေတုံသက္ကောန္တိဉ္စပ်) ယေသံ၊
အကြင်သမာနဇာတိကပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ ဝါသနာသင်္ခါတေန၊ ထုံမွမ်း
ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ အာသေဝနေ၊ အာသေဝနသတ္တိဖြင့်။ ပဲဂုဏတရ
ဗလဝတရဝိသိဋ္ဌံ၊ အလွန်အဝါးစွာ လေ့လာအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ် အလွန်
အားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည် အထူးပြုအပ်သော။ အတ္တနော ကုသလာဒိ
ဘာဝသင်္ခါတံ ဂတိံ ဂါဟာ ပေတုံ သက္ကောန္တိ။ တေသံ၊ ထိုသမာနဇာတိက
ပစ္စည်းတရားတို့ကို။ (နိဒ္ဒေသောဉ္စပ်) တေဟိသမာနဇာတိကေဟေဝ၊
ထိုသမာနဇာတိက ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့နှင့်သာ။ သဒ္ဓိံ နိဒ္ဒေသော ကတော
ဣတိ ဝေဒိတဗော။

အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ (ထိုသို့ သမာနဇာတိက တရားတို့ကို သမာန
ဇာတိကတရားတို့နှင့် တကွ အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကို ပြုအပ်လျှင်)။ ဝိပင်္ဂါကာ
ဗျာကတံ ကသ္မာ နဂဟိတံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ (ဝိပင်္ဂါကာ
ဗျာကတဿ)။ အာသေဝနာဘာဝေန၊ အဘန်တလဲလဲ မှီဝဲ ထုံမွမ်းတတ်
သည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ အဘန်တလဲလဲ မှီဝဲထုံမွမ်းအပ်
သည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ (နဂဟိတံ)။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေ
တည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ဝိပင်္ဂါကံ၊ သည်။ ကမ္မဝသေန၊ ကြောင့်။ ဝိပင်္ဂါကတာဝတ္ထံ၊
သည်။ (ဟုတွာ) ကမ္မပရိဏာမိတံ၊ ကံသည် ညွှတ်စေအပ်သည်။ ဟုတွာ၊
၍။ နိရုဿာဟံ၊ အားထုတ်ခြင်းမရှိသည်။ ဒုဗ္ဗလံ၊ သည်။ (ဟုတွာ) ဝတ္တတိ။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုဝိပင်္ဂါကံသည်။ အာသေဝနဂုဏေန၊ ဖြင့်။ အတ္တနော
သဘာဝံ ဂါဟာပေတွာ၊ နောက်ဝိပင်္ဂါကံကို ယူစေ၍။ ပဲရိတာဝေတွာ၊
နောက်ဝိပင်္ဂါကံကို ထုံမွမ်း၍။ အညံ ဝိပင်္ဂါကံ ဥပ္ပါဒေတုံ နေဝသက္ကောတိ။
ပုရိမဝိပင်္ဂါကာနုဘာဝံ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ဝိပင်္ဂါကံ၏ အာနုဘော်ကို။ ဂဟေတွာ၊
၍။ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံပိ၊ လည်း။ န သက္ကောတိ၊ နိုင်။ [ဤသို့ “ဥပ္ပဇ္ဇိတုမ္ပိ” ဟု ရှိမှ
ကောင်းသည်။ “ဥပ္ပဇ္ဇိတုန္တိ” ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း] ပန၊ အဟုတ်
ကား။ ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တံ၊ ကံအဟုန်သည် ပစ်လွှင့်အပ်သည်။ (ဟုတွာ)
ပတိတံဝိယ၊ ကျသကဲ့သို့။ ဟုတွာ၊ ၍။ ဥပ္ပဇ္ဇိတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗဿာပိ၊
ဖြင့်လည်း။ ဝိပင်္ဂါကေ၊ ၌။ အာသေဝနံ၊ အဘန်တလဲလဲ မှီဝဲတတ်သည်၏

အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ အဘနံ ။ပေ။ အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ (ဣမိနာ) အာသေဝနာဘာဝေန၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ဝိပါကံ နဂဟိတံ။ စ၊ ဆက်။ ကုသလံ ကုသလကြိယာနန္တရံ၊ တို့၏ အခြားမဲ့၌။ ဥပ္ပဗ္ဗမာနုပ္ပိ၊ သော်လည်း။ [တဒါရုံ သာဂင် စုတိကိစ္စတပ်ခိုက်ကို ဆိုလိုသည်] ဧတံ၊ ဤပိပိက်သည်။ ကမ္မပဋိဗ္ဗေဒုတ္တိတာယ၊ ကြောင့်။ အာသေဝနဂုဏံ၊ ရှေးဇော၏ အာသေဝနဂုဏ်သတ္တိကို။ န၊ ဂဟေတိ၊ ခိုင်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကုသလာယောပိ၊ အသာထိုပိပါကံအား။ အာသေဝနပစ္စယော န ဟောန္တိ။

အပိစ၊ တနည်းကား။ နာနာဇာတိကတ္တာပိ၊ အမျိုးမျိုးသော ဇာတ်ရှိ ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ ဧတေ၊ ဤကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ သည်။ (အသ အာသေဝနပစ္စယာ) န ဟောန္တိယေဝ။ ပံန၊ ဆက်။ ဘူမိ ဂော (ဝါ)၊ ဘုံအားဖြင့်၎င်း။ အာရမဏတောဝါ၊ ၎င်း။ နာနာဇာတိ ကတ္တိနာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာမာဝစရကုသလကြိယာ၊ မဟဂ္ဂတ ကုသလကြိယာနုပ္ပိ၊ တို့အား၎င်း။ သင်္ခါရာရမဏံ၊ သင်္ခါရဟူသော အာရုံရှိ ဘော။ အနုလောမကုသလံ စ၊ အနုလုံကိစ္စကပ်သော ကုသိုလ်သည်လည်း။ နိဗ္ဗာနာရမဏာယ၊ ရှိသော။ ဂေါတြဘုကုသလသ (ပိ)၊ အား၎င်း။ အာသေဝနပစ္စယော ဟောတိယေဝ။ ဣတိအယံ၊ ကား။ တာဝပိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသေဝနပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ။

ပန၊ ဆက်။ အယံ အာသေဝနပစ္စယော၊ သည်။ တာဝ၊ ဘူမိဘေဒမှ ရှေးဦးစွာ။ ဇောတိတော၊ အားဖြင့်။ ကုသလော၊ ၎င်း။ ပေ။ ကြိယာ ဗျာကတော၊ ၎င်း။ ဣတိ တိဓာဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိုကုသလပါးတို့တွင်။ ကုသလော၊ သည်။ ဘူမိဝတော၊ အားဖြင့်။ ပေ။ တိပိဇော ဟောတိ။ အကုသလော ကာမာ ဝစရေဝ၊ သာသည်။ ကြိယာဗျာကတော။ ပေ။ တိပိဇောဝ။ လောကုတ္တ ရေ ဘာသေဝနပစ္စယော နာမ နတ္ထိ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသေဝန ပစ္စည်း၌။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ၊ ဘိန္ဒေ၊ သော။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသေဝနပစ္စည်း၌။ ကာမာ ဝစရကုသလံ။ အတ္တနော၊ ၎င်း။ အနန္တရသံ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်သော။ ကာမာ ဝစရကုသလသေဝ၊ အားသာ။ (အာသေဝနပစ္စယော ဟောတိ။) ပန၊

အထူးကား။ ဧတ္ထံ၊ ဤကမာဝစရကုသိုလ်တွင်။ ယံ၊ အကြင်ကမာဝစရ
 ကုသိုလ်သည်။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်သည်။ (ဟောတိ။) တံ၊ ထို
 ဉာဏသမ္ပယုတ် ကမာဝစရကုသိုလ်သည်။ အတ္တနာ သဒိသဝေဒနဿ၊
 သော။ပေ။ဣမေသံ ရာသီနံ အာသေဝနပစ္စယော ဟောတိ ။ပေ။ပန၊ကား။
 ကြိယတော၊တွင်။တဝဂ္ဂုပါဝစရကြိယာစသည်တို့မှရှေးဦးစွာ။(နိဗ္ဗိဋ္ဌော။)
 ကမာဝစရကြိယာသင်္ခါတော၊ ဆိုအပ်သောတရားသည်။ ကမာဝစရ
 ကြိယသေဝ(အာသေဝနပစ္စယော ဟောတိ။)ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထံ၊ ဤ
 ကမာဝစရကြိယာဟု ဆိုအပ်သော တရားတွင်။ ယော၊ အကြင် ကမာ
 ဝစရကြိယာဟု ဆိုအပ်သောတရားသည် ။ပေ။ အဂ္ဂုပါဝစရကြိယသေဝ
 အာသေဝနပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ ဝိပါကော။ ကေဓမ္မဿာပိ၊
 တပါးသောတရားအားလည်း။ (အာသေဝနပစ္စယော နတ္ထိ)။ဝါ၊တနည်း
 ကား။ ကောစိ၊ သော။ ကေဓမ္မာပိ၊ သည်လည်း။ (ကုသိုလ် အကုသိုလ်
 ဝိပါကံ ကြိယာတို့တွင် တပါးသောတရားသည်လည်း။) ဝိပါကဿ အာ
 သေဝနပစ္စယော နတ္ထိ။ ဣတိ ဧဝံ ဧတ္ထံ၊ ဤအာသေဝနပစ္စည်း၌။ပစ္စယံပုန္ဒ
 တောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အာသေဝနပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဗ္ဗိတံ) ။

၁၃။ ကမ္မပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

ကမ္မပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ကမ္မန္တိ၊ ကား။ စေတနာကမ္မမေဝ၊
 စေတနာဟူသော ကံသာတည်း။ [ဧဝံဖြင့် စေတနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော
 အဘိဇ္ဈာအစရှိသောကံကိုကန့်။] ကဋ္ဌတ္တာ စ ရူပါနန္တိ၊ ကား။ ကမ္မဿ၊၏။
 ဝါ၊ကို။ ကဋ္ဌတ္တာ၊ ပြုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နရူပါနံ၊ တို့အား၎င်း။
 [ပါဠိတော်၌ “ဝိပါကနံ ခန္ဓာနံ”ဟု ရွှေ့ကရှိသည်။] (ပစ္စယောဟောတိ၌
 စပ်) ကမ္မပစ္စယေနာတိ၊ ပါ၌၏။ အနေကနံ၊ တကမ္ဘာမက များကုန်
 သော။ကပ္ပကောဋီနံပိ၊ ကမ္ဘာကုဋေတို့၏သော်လည်း။ မတ္ထကေ၊ အသက်၌။
 အတ္တနော ဖလံ ဥပ္ပါဒေတုံ သမတ္ထေန နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေန၊ ဖြင့်။
 (ပစ္စယောဟောတိ၌စပ်) ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ၊ချဲ့။(တနည်း) ဟိ(ယသွာ)၊

ကြောင့်။ ကုသလံ၊ သော။ ကမ္မံ၊ သညံ။ အတ္တနော ပဝတ္တိက္ခန္ဓော ဖလံ
 နုဇေတိ။ (ကုသလာ ကုသလံ။ ပေ။ ဖလံ)။ ယဒိ ဒဒေယျ၊ အံ။ (ဝေသတိ)။
 မနုဿော ခံဒဝလောကူပဂံ၊ နတ်ပြည်သို့ကပ်ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ ယံ
 ကုသလကမ္မံ ကရေတိ။ တဿ၊ ထိုကုသိုလ်ကံ၏။ အာနုဘာဇေန၊ ကြောင့်။
 တာဝံ၊ ယေဝခဏေ၊ ထိုကံပြုရာခဏ၌ပင်။ ဒေဝေါ ဘဇေယျ။ ပန၊ အနန္တယ
 ကား။ ယသ္မိံ၊ ခဏေ၌။ တံ၊ ထိုကံကို။ ကတံ။ တတော၊ ထိုကံပြုရာခဏမှ။
 အညာသ္မိံ၊ သော။ ခဏေ၊ ၌။ [ဥပ္ပါဒေတိ၌ စပ်] အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ၊ တင်ရှားမရှိ
 ပါသော်လည်း။ ဝါ၊ ထင်ရှားမရှိသော ကံသည်လည်း။ [ဥပ္ပါဒေတိ၌စပ်]
 ဧကဝလံ၊ ပြုအပ်သောကံနှင့်မဖက် သက်သက်။ ကဋ္ဌတ္ထာယေဝ၊ ကံကိုပြုအပ်
 ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ။ ဒိဋ္ဌေဝခဓမ္မ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်
 သော ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌သော်၎င်း။ [ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံကိုပြသည်။] ဥပပဇ္ဇေပါ၊
 ကပ်၍ဖြစ်ရာ ဒုတိယဘဝ၌သော်၎င်း။ [ဥပပဇ္ဇေဝေဒနီယကံကို ပြသည်။]
 အပရေ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဥပပဇ္ဇဘဝမှ အခြားသော။ ပရိယာယေဝါ၊ အဆက်ဆက်
 ရောက်တိုက်သောဘဝ၌သော်၎င်း။ [အပရာပရိယ ဝေဒနီယကံကို ပြသည်။]
 အဝသေသပစ္စယသမာယောဂေ၊ ကြွင်းသောအကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဆုံ
 ခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ဖလံ ဥပ္ပါဒေတိ။ (ကောဝိယ၊ နည်း။) နိရုတ္တံ၊ ပိ၊
 ချုပ်ပြီးပါသော်လည်း။ ပုရိမသိပ္ပာဒိကိရိယာ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော အတတ်
 သင်ယူမှုအစရှိသည်ကို ပြခြင်းသည်။ ကာလန္တရေ၊ တပါးသောကာလ၌။
 ပစ္ဆိမသိပ္ပာဒိကိရိယာယ၊ ၏။ (ပစ္စယော၊ အထောက်အပံ့သည်။ ဟောတိ)။
 ဝိယ၊ တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နာနက္ခဏိက ကပ္ပပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။
 (အကျိုးပေးရာဓာတ်မှ မတူ ထူးခြား ကွဲပြားသော ခဏ၌ဖြစ်သော ကမ္မ
 ပဋိည်းဟူ၍။) ဝုဋ္ဌတိ။

၁။ ပုရိမသိပ္ပာဒိကိရိယာ။ ။ ရှေးရှေးသင်ယူအပ်သော အတတ်သင်ယူမှု
 သည် နောက်နောက်အတတ်သင်ယူမှုအား အခြေခံအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာ၌
 ကာလချင်းပလူ့ဘဲ ကာလတပါး၌ရောက်မှ ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ကံယူသော
 ဝေဒနာလည်း ပြုရာခဏ၌ ကျေးဇူးမပြု။ နောက်နောက်ခဏရောက်မှ ကျေးဇူး
 ပြု၏။ ထို့ကြောင့် “နာနာခဏ၊ အကျိုးပေးရာဓာတ်မှ အသီးအသီး ဖြစ်သော
 (ကွဲပြားသော)ခဏ၌+လူက၊ ဖြစ်သော ဝေဒနာ”ဟု ခေါ်ရသည်။

၁၀၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

စေတနာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနန္တိ၊ ကမ္မံ။ ယာကာစိ စေတနာ
 အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ၊ တိအာ၊ (ပစ္စယော ဟောတိဉ္စိ။) တံ
 သမ္ပဋ္ဌာနာနန္တိ ဣမိနာ၊ ဤပါဌ်ဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိက္ခယော ကဋ္ဌတ္တာရူပမ္ပိ ဂဏှာတိ။
 ကမ္မပစ္စယေနာတိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ သဟဇာတစေတနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။
 ဟိ၊ မုနံ။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ကုသလာဒိသု၊ ကုသိုလ် အစရှိ
 သည်တို့၌။ ဝါ၊ ကုသိုလ်စေတနာ အစရှိသည်တို့တွင်။ ယာကာစိ သဟ
 ဇာတစေတနာ သေသဓမ္မာနံ စိတ္တပယောဂသင်္ခါတေန ကြိယာဘာဝေန၊
 အမူအရာ၏အဖြစ်ဖြင့် ဥပကာရိကာဟောတိ။ တသ္မာ သဟဇာတကမ္မ
 ပစ္စယောတိ ဝုတ္တတိ။ အယံ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စယ
 နိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ။

ပန၊ ဆက်။ အယံကမ္မပစ္စယော၊ အတ္တတော၊ တရားကို အနက်
 အားဖြင့်။ စတုတ္ထမိကစေတနာမတ္ထမေဝ၊ သာတည်း။ ဟိ၊ မုနံ။ သော၊
 ထိုကမ္မပစ္စည်းသည်။ ဇာတိဘေဒတော၊ ဇာတ်အတူးအပြားအားဖြင့်။ ပေ၊
 စတုဇာတိဇ္ဇတိ။ ပေ။ အကုသလော၊ ကေဓာဝ၊ တပါးသောအဖို့
 အားဖြင့်သာ။ (တိဋ္ဌတိ)။ ပေ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စည်း
 ၌။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ဘိန္ဒူ၊ သော။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စည်း၌။ ဝါ၊
 ကမ္မပစ္စည်းတွင်။ သဟဇာတာ ကာမာဝစရကုသလဇေတနာ။ ပေ။
 စတုဝေါကာရေ သမ္ပယုတ္တန္ဒောနညေဝ သဟဇာတ ကမ္မပစ္စယော
 ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ ဥပ္ပဇ္ဇိတော၊ ပြီး၍။ နိရုဒ္ဓါ၊ ချုပ်ပြီးသော။
 (ကာမာဝစရကုသလစေတနာ)။ ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဘာစ၊ ထို
 ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စေတနာသည်လည်း။ ပဉ္စဝေါကာရေယေဝ၊ ၌သာ။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အညတ္ထ၊ ပဉ္စဝေါကာရဘဝမှ အခြားသောကေဝေါ
 ကာရဘဝ စတုဝေါကာရဘဝ၌။ (ပစ္စယော) န (ဟောတိ)။ ပေ။
 နာနက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ အရူပါ
 ဝစရာ၊ လည်းဖြစ်သော။ လောကုတ္တရာစ၊ သော။ သဟဇာတာ ကုသလ
 စေတနာ။ ပေ။ စတုဝေါကာရေ၊ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊

ဆက်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတာ နိရုဇ္ဈါ။ သော၊ ဤကုသိုလ်စေတနာသည်။ ဒုဝိဓာပိ၊
နှစ်ပါးအပြား ရှိသော ကုသိုလ် စေတနာသည်လည်း။ (အရူပါစရ
လောကုတ္တရာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိသော ကုသိုလ် စေတနာသည်
လည်း။) ပေ။ ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤတေဘူမိကကြိယစေတနာ
တို့တွင်။ ယာ၊ အကြင်ကြိယစေတနာသည်။ အရူပေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သာ၊ ထို
အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော ကြိယစေတနာသည်။ အရူပဓမ္မာနုညေဝ သဟဇာတ
ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ) ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စည်း
၌။ ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။
ကမ္မပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၄။ ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသော၊ ၌။ ဝိပါကာ စတ္တာရော ခန္ဓာတိ၊
ဟူသောပါဌ်၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ၊ ရှိကုန်သော။ ရူပါ၊
တို့သည်။ (သမာနာ) ပိ၊ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဝိပါကာ၊ ဝိပါကံ
တို့သည်။ နဟောန္တိ။ တသ္မာ ဝိပါကာတိ ဝတ္တာ စတ္တာရော ခန္ဓာတိ
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [“ဝိပါကာ”ဟူသော ဟောတော်မူလျှင် ရုပ်ကိုပါယူမည်
စိုးသောကြောင့် “စတ္တာရော ခန္ဓာ(အရူပိနော)”ဟု ဆက်၍ ဟောတော်
မူရသည်။ -ဟူလို]။ ဧဝံ၊ သို့။ အယံ ပါဠိ၊ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်
သည်။ အရူပဓမ္မာနုညေဝ၊ တို့အားသာ။ ဝိပါကပစ္စယဝသေန၊ ဝိပါက
သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ အာဂတာ၊ ပြီ။ ပန၊
ထိုသို့ နာမ်တရားတို့အားသာ ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်နှင့် စပ်၍လာပါ
သော်လည်း။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ ဝိပါကာဗျာကတော။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊
ဟူ၍။ အာဂတတ္တာ၊ ကြောင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပါနမ္ပိ၊ တို့အား
လည်း။ ဝိပါကပစ္စယော၊ ဝိပါက သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကို။
လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ပန၊ ထိုသို့ ရအပ်ပါသော်လည်း။ သာဝသေသဝသေန ဒေသနာ
ကတာ၊ ဣတိ အယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ၌။ ပါဠိ
ဝဏ္ဏနာ။ [ကြွင်းပါဠိများ နိဿယလွယ်ပြီ။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၀၄

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

၁၅။ အာဟာရပစ္စယနိဗ္ဗေသအဖွင့်

အာဟာရပစ္စယနိဗ္ဗေသေ၊ ခွံ။ ကဗဠိကာရော အာဟာရောတိ၊
 ခွံ။ စတုသန္တတိသမုဋ္ဌာနေ၊ ၄-ပါးသော အစဉ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း
 ရှိသော။ (၄-ပါးသော ကံအစဉ် စိတ်အစဉ် ဥတုအစဉ် အာဟာရအစဉ်
 ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။) ရူပေ၊ ခွံ။ (ရုပ်ထည်းက။) သြဇာ၊
 သည်။ အာဟာရောနာမ၊ ပန၊ ထိုသို့ စတုသန္တတိသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၌ ပါသော
 သြဇာသည် အာဟာရ မည်ပါသော်လည်း။ သော၊ ထိုအာဟာရကို။
 ဝါ၊ သည်။ ကဗဠိ၊ အလုပ်ကို။ (ထမင်းလုပ်စသည်ကို။) ကရိတွာ၊ ရှိ။
 အဇ္ဈောဟရိတော၊ ရှေ့ဆောင်အပ်သည်။ ဝါ၊ မျှီအပ်သည်။ (သမာနော)
 ဝ၊ ဖြစ်သော်သာ။ ဝါ၊ ဖြစ်မှသာ။ အာဟာရကိစ္စံ၊ ကိစ္စ။ ကရောတိ။ ဗဟံ၊
 ခွံ။ ဌိတော၊ တည်သည်။ (သမာနော၊ သော်။ အာဟာရကိစ္စံ၊ န (ကရော
 တိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ထမင်းလုပ်စသည်ကို စားမျှီမှသာ အာဟာရ
 ကိစ္စကို ပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အာဟာရောတိ၊ ဟူ၍သာ။
 (ကဗဠိကာရော သဒ္ဓါမပါဘဲ အာဟာရော ဟူ၍သာ။) အတော ကဗဠိ
 ကာရော အာဟာရောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [“သော” က
 ဤသို့အောင် စပ်နိုင်သောကြောင့် “ဝုတ္တော” ဟုရှိလျှင် ကောင်းသည်။]

ဝါ၊ တနည်း။ ကဗဠိကရိတွာ။ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗဝတ္ထုကတ္တာ၊ စားမျှီ
 ထိုက်သောအစာဟူသော တည်ရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကဗဠိကာရော
 တိ၊ ဟူသော။ ဧတံ နာမံ၊ သည်။ တဿ၊ ထိုအာဟာရ၏။ (နာမံတည်း။)
 အရူပိနော အာဟာရတိ၊ ကား။ ဖဿစေတနာဝိညာဏာဟာရာ၊ ဖဿာ

၁။ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗဝတ္ထုကတ္တာ။ ။ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗ+ဝတ္ထု ယသ္မာတိ
 အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗဝတ္ထုကော။ (အာဟာရော)စားမျှီထိုက်သော အစာဟူသော
 တည်ရာရှိသော စတုသမုဋ္ဌာနိက သြဇာရ၏။ ထိုသြဇာဟူသော အာဟာရက
 အလုပ်အလူး ပြုအပ်သော အစာ၌ တည်သောကြောင့် တည်ရာ ဖြစ်သော
 အစာ၏ ကဗဠိကာရအမည်ကို တည်တတ်သောအာဟာရ၌ တင်စား၍ စတု
 သမုဋ္ဌာနိကသြဇာဟူသော အာဟာရကိုလည်း ဌာနပစာရအားဖြင့် “ကဗဠိ
 ကာရ”ဟု ခေါ်နိုင်သည်။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၀၅

ဟာရ စေတနာဟာရ ဝိညာဏာဟာရတို့သည်။ (ပစ္စယော ဟောတိဉ္စိစပ်။) တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိဣဒါပိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာနိ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့ကို။ ဂဟိတာနေဝ၊ သာ။ ဟိ၊ သာဓကကား။ ပဉ္စဝါရေ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဂုတ္တံ။ အယံ တာဝ ဧတ္ထ ပါဠိဝဏ္ဏနာ။

ပန၊ ဆက်။ အယံ အာဟာရပစ္စယော၊ သည်။ သင်္ခေပဒတာ၊ အားဖြင့်။ ကဗဠိကာရော၊ သော။ အာဟာရော၊ ၎င်း။ ပေ။ ဝိညာဏံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ စတ္တာရောဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ ဟောန္တိ။ ဗာတ္ထ၊ ထို၎င်းတို့တွင်။ ကဗဠိကာရာဟာရံ၊ ကို။ တပေတွာ၊ သေသော၊ ကဗဠိကာရာဟာရမှ ကြွင်းကုန်သော။ အရူပါဟာရာ၊ တို့သည်။ ဇာတိဝသေန၊ ဇာတ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ကုသလ။ ပေ။ ဘေဒတော၊ အပြားအားဖြင့်။ ဘိဇ္ဇန္တိ၊ ပန၊ တဖန်။ ဘူမိဘေဒေန၊ အားဖြင့်။ ကုသလော၊ သည်။ စတုဓာ၊ ၄-ပါး ပြား၏။ ပေ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ အနေကဓာ ဘိဇ္ဇန္တိ။ ပန၊ ကား။ ကဗဠိကာရာဟာရော ဇာတိတော အဗျာကတော။ ဘူမိတော ကာမာဝေရောဝ၊ သတည်း။ ဣတိဝေ ဧတ္ထ၊ ဤအာဟာရပစ္စည်း၌။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဓမ္မာ။

ပန၊ ကား။ ဝေ၊ ဘိဇ္ဇန္တိ ဧတ္ထ၊ ဤအာဟာရပစ္စည်း၌။ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ရူပါဝစရံ၊ သော။ (ကုသလာဟာရံ၊ ကို။) တပေတွာ အဝသေသော၊ ရူပါဝစရကုသလာဟာရမှ ကြွင်းကုန်သော။ (ကုသလာဟာရာ) အရူပေ၊ ၌။ သမ္ပဟုတ္တဓမ္မာနုညေဝ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပေ။ ပန၊ ကား။ စတုဘူမကဝိပါကာဟာရာ။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောဘုံ၌။ သမ္ပယုတ္တကာနံ အာဟာရပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤစတုဘူမကဝိပါကာဟာရ တို့တွင်။ ကာမာဝစရရူပါဝစရဝိပါကာ (အာဟာရာ)။ ပဉ္စဝေ၊ ကာရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ ကုန်လသော်။ ပဝတ္ထေ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ ရူပဿ ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပဿာပိ အာဟာရပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ လောကုတ္တရာ၊ သော။ (ဝိပါကာဟာရာ)။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿော၊ အားသာ။ (အာဟာရပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ ပေ။ စတုသန္တတိသမုဋ္ဌာနော၊

၁၀၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

သော။ ကဗဠီကာရာဟာရော၊ ကို။ ဣမဿ ကာယဿ၊ အား။ (ပစ္စယော) တိ၊ ကျေးဇူးပြု၏ဟူ၍။ အဝိသေသတော၊ အထူးမမ သာမညအားဖြင့်။ ကိဉ္ဇာပိဝုတ္တော၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ ဤကာယအား ကျေးဇူးပြု၏ဟူ၍သာမည အားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ ဝိသေသတော၊ အထူးအား ဖြင့်။ အယံ၊ ဤကဗဠီကာရာဟာရသည်။ ဧတ္ထ၊ ဤရုပ်အပေါင်းတွင်။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနရူပဿ၊ အား။ ဝါ၊ ကို။ ဇနကောစေဝ၊ ဖြစ်စေတတ် သည်၎င်း။ အနုပါလကောစ၊ စောင့်ရှောက်တတ်သည်၎င်း။ ဟုတွာ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ သေသတိသန္တတိသမုဋ္ဌာနဿ၊ အား။ အနုပါလကောဝ၊ သာ။ ဟုတွာ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိ ဧဝံ ဧတ္ထ ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။

အာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသ ဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၆။ ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသ အစဉ်

ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသော၊ ဌ။ စက္ခုန္ဒြိယန္တိ၊ ကား။ စက္ခုသင်္ခါတံ၊ သော။ ဣန္ဒြိယံ၊ သည်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣန္ဒြိယပစ္စယေနာတိ၊ ကား။ သယံ၊ မိမိသည်။ ပုရေ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ မဖြစ်မီ ရွေး၌။ ဇာတော၊ သည်။ ဟုတွာ အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ ဥပ္ပုဒတော၊ ဥပါဒ်မှ။ ပဌာယ၊ စ၍။ ယာဝဘဂံ၊ ဘင်တိုင်အောင်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ သောတိန္ဒြိယာဒိသုပိ သေဝနယော။ အရူပိနော ဣန္ဒြိယာတိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ အရူပဇိဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ သင်္ဂဟိတံ၊ အပ်ပြီ။ တံသမုဋ္ဌာနာ နန္တိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ ဧဟဋ္ဌာ၊ အောက်ကမ္မပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ဝုတ္တနယေနဝ ကဋ္ဌတ္တာ ရူပမ္ပိ သင်္ဂဟိတံ။ ဟိ၊ မှန်။ ပဉ္စဝါရေ၊ ဌ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ။ပေ။ ပစ္စယော တိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဧဝံ၊ သို့။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရွေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိ ဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗော။

ပန၊ ဆက်။ အယံ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယဝဇ္ဇာနံ၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယတို့သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ သမဝိသတိယာ၊ သော။

ဣန္ဒြိယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဌိတော၊ ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနံ၊ တို့သည်။ ဣတ္ထိလိင် ပုရိသလိင်၊ ဒီနံ၊ အစရှိသည်တို့၏။ [အာဒိဖြင့် နိမိတ္တ ကုတ္တ အာကပ္ပတို့ကို ယူ။] ဗိဇဘူတာနံ၊ ကုန်သည်။ ကိဉ္ဇာပိ (ဟောန္တိ)၊ ကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယတို့သည် ဣတ္ထိလိင်ပုရိသလိင် အစရှိသည်တို့၏ မျိုးစေ့ဖြစ် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ကလလာဒိကာလေ၊ ကလလရေကြည် အစရှိ သည်တို့၏ ဖြစ်ရာအခါ၌။ [အာဒိဖြင့် ပဌမံ ကလလံ ဟောတိ၊ ကလလာ ဟောတိ အဗျဒေသော ဂါထာအရ အဗျဒေသသည်ကိုယူ]တေသံ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယတို့သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ၊ ကုန်သော်လည်း။ ဣတ္ထိလိင် ပုရိသ လိင်၊ ဒီနံ၊ တို့၏။ အဘာဝါ၊ ကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယတို့ သည်။ တေသံ၊ ထိုဣတ္ထိလိင် ပုရိသလိင် အစရှိသည်တို့၏ အပေါ်၌။ (ဣန္ဒြိယ ပစ္စယတံ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိကို။) နေဝဗရန္တိ၊ မဖြန့်နိုင်ကုန်။ အညေသံ၊ ဣတ္ထိလိင်ပုရိသလိင် စသည်တို့မှ အခြားသော ကလာပ်တူကမ္မဇ ရုပ်တို့၏ အပေါ်၌။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ၊ ကို။ န ဗရန္တိ၊ ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝိဇ္ဇမာ နံကုဏေ၊ ၌။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ၊ အသီးအသီး မခွဲခြားအပ်သောတရားတို့

၁။ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနံ ဟိ။ “ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယဝဇ္ဇာနံ” အရ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယတို့ကို ကြည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် “ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနံ ဟိ ။ပေ။ တသ္မာ တာနိ ဣန္ဒြိယပစ္စယာ န ဟောန္တိ” ဟူသော ပါဠိကို မိန့်။ ကလလာဒိကာလေ ပန၌ ပနကို တာနိ နေဝ ။ပေ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ ဗရန္တိ၌ စပ်။ “မျိုးစေ့ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း ဣန္ဒြိယပစ္စယ သတ္တိကို မဖြန့်နိုင်ကြ” ဟူလို။ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနံ ဟိ ။ပေ။ ဗရန္တိသည် ဤဝါကျ၏ဒဠိတည်း။ ရှေးဝါကျသည်ဒဠိယ။ တသ္မာဖြင့် ထို ဒဠိယပြန်၍ ညွှန်း သည်။

၂။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ။ ။ဝိ+နိ+ဘုဇဓာတ် တပစ္စည်း ဝိနိဗ္ဗုတ္တဟုဖြစ်၏။ အသီး သီး ခွဲခြားအပ် (ခွဲခြား၍ရကောင်းသော) တရားတို့။ န+ဝိနိဗ္ဗုတ္တာ အဝိနိဗ္ဗုတ္တာ ဓမ္မာ။ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းမှန်လျှင် မိမိရှိသောကဉ်း ခွဲခြား၍ မရကောင်း သောတရားတို့၏ အပေါ်၌ ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိကို မဖြန့်နိုင်သည် မည်သည်မရှိ။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တာနံကို ရှေးနိဿယ၌ “အသီးမဝေဘန်အပ်သော ရုပ် နာမ် တရား

၏ အပေါ်၌။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ၊ ကို။ အဖရန္တောနာမ၊ မဖြန့်နိုင်သည်မည်
သည်။ နတ္ထိ။ တသ္မာ၊ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဣတ္ထိန္ဒြေပုရိသိန္ဒြေတို့၏ ကလလာဒိ
ကာလ၌ ထင်ရှားရှိပါကုန်သော်လည်း ဣတ္ထိလိင်္ဂ ပုရိသလိင်္ဂ အစရှိသည်တို့
၏ မရှိခြင်းကြောင့် ထိုဣတ္ထိလိင်္ဂ ပုရိသလိင်္ဂ အစရှိသည်တို့ အပေါ်၌၎င်း
အခြားသော ကလာပ်တူကမ္မဇရုပ်တို့၏ အပေါ်၌၎င်း၊ ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိ
ကို မဖြန့်နိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တာနိ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့
သည်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယာန ဟောန္တိ။ ပန၊ ထိုသို့ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း မဖြစ်ပါကုန်
သော်လည်း။ တောနိ၊ ဤဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့သည်။ ယေသံ၊ အကြင်
ဣတ္ထိလိင်္ဂ ပုရိသလိင်္ဂ အစရှိသည်တို့၏။ ဗီဇဘူတာနိ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊
ထိုဣတ္ထိလိင်္ဂ ။ပေ။တို့၏။ [ပကတူပနိဿယသ္မိစပ်]တာနိ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြေပုရိသိန္ဒြေ
တို့သည်။ သုတ္တန္တိကပရိယာယေန၊ သုတ္တန်၌လာသော ဒေသနာအားဖြင့်။
ပကတူပနိဿယဘာဝံ ဘဇန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော ။ပေ။
ဌိတော၊ ။၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိဟဗျော။ [နာနပ္ပကာရဘေဒဝိနိစ္ဆယ
လွယ်ပြီ။]

ပန၊ ကား။ ဝေံ ဘိန္နန္တိ။ ဣတ္ထိ၊ ဤဣန္ဒြိယပစ္စည်း၌။ စတုဘူမကောပိ
ကုသလိန္ဒြိယပစ္စယော ။ပေ။ ပစ္စယော(ဟောတိ)။ အကုသလော၊သည်။
(ပဉ္စဝေါကာရေ)။ တထာ၊ထိုသမ္ပတ္တဓမ္မစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့အား။ (ဣန္ဒြိယ

တို့အား”ဟု အနက်ပေးထား၏။ ထိုအနက်ကို “ရူပါရူပါနံ အညမည် အဝိ
နိဗ္ဗုတ္တဝေါဟာရော နတ္ထိ”ဟူသော ဌိကာ စကားဖြင့် စဉ်းစားပါ။ ရုပ်နာမ်
အချင်းချင်း “အဝိနိဗ္ဗုတ္တ”ဟု မဆိုလို။ ကလာပ်တူရုပ်ချင်း သမ္ပယုတ်နာမ်
ချင်းသာ “အဝိနိဗ္ဗုတ္တ”ဟု ဆိုလိုလျှင်သင့်၏။

၁။ ယေသံ ။ပေ။ ဘဇန္တိ။ ။ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့က ဣန္ဒြိယသတ္တိဖြင့်
လိင်္ဂစသည်တို့အား ကျေးဇူးမပြုနိုင်ပါကုန်သော်လည်း သုတ္တန်ဒေသနာနည်း
အားဖြင့် ပကတူပနိဿယဖြစ်နိုင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဣတ္ထိန္ဒြေရှိရာ မိန်းမတို့
သန္တာန်၌ သေးသွယ်သော လက်ခြေစသော လိင်္ဂ၊ ပြုံးရယ်ဟန်စသော နိမိတ္တ၊
မိန်းမတို့၏ ကစားနည်းစသော ကုတ္တ၊ မိန်းမတို့၏ သွားလာပုံ အမူအရာ
စသော အာကပ္ပတို့ဖြစ်ကြသည်။ ယောကျ်ားတို့သန္တာန်၌ ပုရိသလိင်္ဂစသည်
ဖြစ်ပုံလည်း နည်းတူ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၀၉

ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ရူပါဝစရကုသလံ၊ ကို။ ထပေတွာ အဝသေသာ။ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ စတုဘူမကော ဝိပါကိန္ဒြိယ ပစ္စယော။ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤစတုဘူမကော ဝိပါကိန္ဒြိယပစ္စည်းတံ။ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရ၊ ကုန်သော။ (ဝိပါကိန္ဒြိယာ)။ ပဉ္စဝေါရေ၊ ဌ။ ဥပ္ပဇ္ဇနတော၊ ကြောင့်။ ပေ။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ပေ။ ပန၊ ဆက်။ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရ၊ ကာမာဝစရ အရူပါဝစရ ဖြစ်ကုန်သော။ (ကြိယိန္ဒြိယာ) အရူပေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုညေဝ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ ဖရန္တိ။ စက္ခုန္ဒြိယာဒိဝသန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗဓေ၊ ရှိသော။ ရူပိန္ဒြိယေ၊ တွင်။ စက္ခုန္ဒြိယံ။ ကုသလာ ကုသလဝိပါကတော၊ ကုသလဝိပါက အကုသလ ဝိပါကအားဖြင့်။ သ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒိန္တုစက္ခုဝိညာဏာနံ (ဣန္ဒြိယပစ္စယေနပစ္စယော)။ [သသမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ဝယ် ယခုစာအုပ်များ၌ 'သ မပါ၊ နောက်၌ "တထာဝိဓာနုညေဝ သောတ ဝိညာဏာဒိနံ" ဟုသာဆိုထားသောကြောင့် သ ပါမှကောင်းသည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်းပါ၏။] သောတိန္ဒြိယာဒိနံ။ တထာဝိဓာနုညေဝ၊ ထို သ သမ္ပယုတ္တဓမ္မသဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ သောတဝိညာဏာဒိနံ (ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော)။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ အတ္တနာ သဟဇာတဓမ္မာနံ ဌိတိက္ခဏေ၊ ဌိတိဏ၌။ ဣန္ဒြိယပစ္စယေနပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ တဿ၊ ထိုရုပ်ဇီဝိတိဒန္တိ၏။ သဟဇာတပစ္စယတာ နံတ္ထိ။ ဣတိ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဣန္ဒြိယပစ္စည်း၌။ ပစ္စယပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိကာ)။

၁၇။ ဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

ဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ဌ။ ဈာနင်္ဂါနီတိ၊ ကား။ ဒို့ပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု၊ ကုန်သော။ သေသမိတ္တေသု၊ ဒို့ပဉ္စဝိညာဉ်မှ ကြွင်းသောစိတ်တို့၌။ ဥပ္ပန္နာနိ၊ ကုန်သော။ ဝိတက္က။ ပေ။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ သင်္ခါတာနိ၊ ဟုဆိုအပ်ကုန်သော။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော။ အင်္ဂါနိ၊ တို့သည်။ [ပစ္စယောဉ်စပ်] ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စန္ဒ၊ ၅-စုကုန်သော။ ဝိညာဏကာယာနံ၊ ဝိညာဉ်အပေါင်း

တို့၏။ အဘိနိပါတမတ္တတ္တာ၊ ရှေးရှုကျခြင်းသဘောမျှရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ တေသု၊ ထို ပဉ္စဝိညာဏကောယတို့၌။ ဝိဇ္ဇမာနာပိ၊ ထင်ရှားရှိသည်
 လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဥပေက္ခာ သုခဒုက္ခာနိ၊ တို့ကို။ ဥပနိဇ္ဈာနာကာရဿ၊
 ကသိုဏ်းစသော အာရုံကိုကပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော
 အခြင်းအရာ၏။ အဘာဝတော၊ကြောင့်။ ဈာနဂါနီတိ၊တို့ဟူ၍။ နဥဒ္ဓဇ္ဇာနိ၊
 မထုတ်အပ်ကုန်။ (ဓမ္မသင်္ဂဏိ၌) ထုတ်ပြုတော်မမူအပ်ကုန်။ ပန၊ ဆက်။
 တတ္ထ၊ ထိုပဉ္စဝိညာဏကောယတို့၌။ (ဈာနဂါဿ၊ ၏။ ပစ္ဆိန္နတ္တာ၊ ပြတ်ပြီး၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ သေလာဟေတုဒကသုပိ၊ ပဉ္စဝိညာဉ်မှကြွင်းသော အပတ်
 စိတ်တို့၌လည်း။ ဈာနဂါ၊ ကို။ နဥဒ္ဓဇ္ဇ မေဝ၊ မထုတ်အပ်ပင်။

တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (သင်္ဂဟိတံ၌စပ်)ဣဓာပိ၊ဤဈာန
 ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌လည်း။ [အပိဖြင့် ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေကိုပေါင်း၊ ထို၌လည်း
 တံသမုဋ္ဌာနာနိကို ဤနည်းအတိုင်းဖွင့်ခဲ့ပြီ။] ကဋ္ဌတ္တာရူပံ၊ ကို။ သင်္ဂဟိတံ၊
 အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟိ၊ သာဒကကား။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။
 ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ။ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ၊ဤစကားကို။ (ဘဂဝ
 တာ) ဝုတ္တံ။အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ တဘဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊
 ဤဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ အယံ ဈာန
 ပစ္စယော၊သည်။ပေ။စတုဓာ ဘိဇ္ဇတိ။ ပုန၊ တဖန်။ ဘူမိဝေသန၊ ဘုံနှင့် ဖပ်
 သဖြင့်။ စတုဓာ ဧကဝာ စတုဓာ။ တိဓာ၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွါ
 ဒသဓာ ဘိဇ္ဇတိ။ [ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာတို့နှင့် စတုဓာတု
 စသည်တို့ အစဉ်အတိုင်းတုံ့ပါ။] ဣတိ ဧဝံ ဧတ္ထ၊ဤဈာနပစ္စည်း၌။နာနုပွ
 ကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ပန၊ဆက်။ ဧဝံ ဘိဇ္ဇေ ဧတ္ထ၊ ဤဈာနပစ္စည်း၌။ စတုဘူမကမ္ပိ ကုသလ
 ဈာနဂါ၊သည်။ ပဉ္စဝေါကာရေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနဉ္စေဝ ဝိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿစ
 (ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော။) ရူပါဝစရံ၊ ရူပါဝစရကုသိုလ် ဈာနကို။
 ထပေတွာ၊၍။ အဝသေသံ၊ ရူပါဝစရကုသိုလ်ဈာန်နှင့်မှ ကြွင်းသော ကုသိုလ်
 ဈာနင်သည်။ အရူပေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနဉ္စေဝ ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော
 (ဟောဘိ)။ အကုသလေပိ ဧဘေဝနယော။ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရဝိပါကံ

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၁၁

ပဝတ္တေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုညေဝ၊ တို့အား၎င်း။ စိတ္တသမုဋ်ဒါနရူပဿစ (ဈာန
ပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပဋိသန္ဓိယံ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုညေဝ ကဋ္ဌတ္တာ
ရူပဿစ (ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ အာရပ္ပဝိပါကံ သမ္ပယုတ္တ
ဓမ္မာနုညေဝ (ဈာနပစ္စယေနပစ္စယော ဟောတိ)။ စ၊ဆက်။ ယံလောကုတ္တရ
ဝိပါကံ အရူပေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ၊ ထိုလောကုတ္တရာဝိပါကံဈာနင်သည်လည်း။
(သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုညေဝ။ပေ။ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ဌ။
တံ၊ ထိုလောကုတ္တရာဝိပါကံဈာနင်သည်။ ။ပေ။ဟောတိ။ပေ။ ပန၊ ဆက်။
တ္ထေ၊ဤတေဘူမကကြိယာဈာနင်တို့တွင်။ ယံ၊ အကြင်ကြိယာဈာနင်သည်။
အရူပေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။တံ၊ ထိုကြိယာဈာနင်သည် ။ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ။)
ဣတိ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္တ၊ ဌ။ ပစ္စယပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။
ဣတိ၊အပြီးတည်း။

ဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၈။ မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိတိ၊ ကား။ အဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒေဇ္ဇေသု၊
အဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။သေသစိတ္တေသု၊ ထို၌၊ဥပ္ပန္နာနိ၊
ကုန်သော။ ပညာ၊၎င်း။ ပေ၊မိစ္ဆာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝါ၊ မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာ
ကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝတို့၎င်း။ [ဤပုဒ်နှင့်စပ်၍ ဋီကာ၌ စိစစ်ထားသည်။]
ဣတိ၊သို့။ဒွါဒသ၊ကုန်သော။ဣမာနိအင်္ဂါနိ၊တို့သည်။[မဂ္ဂပစ္စယေနပစ္စယော
၌စပ်။]ပန၊ ဆက်။ မဂ္ဂဿ၊ ဇာ။ ဟေတုပစ္စိမကတ္တာ၊ ပိတ်ဟူသော
နောက်ဆုံးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ [ဟိတ်မယျဉ်လျှင် မဂ္ဂပစ္စည်းမတပ်
သောကြောင့် “ဟေတုပစ္စိမက”ဟု ဆိုသည်။] အဟေတုကစိတ္တေသု၊ထို၌။
မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊ တို့ကို။ နဥဒ္ဒဋ္ဌာနိ၊ တံသမုဋ်ဒါနာနန္တိ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။
ဣဓာပိ၊ ဤမဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌လည်း။ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ သင်္ဂဟိတမေဝ။ ဟိ၊
သဒ္ဓကကား။ ပဉ္စဝေါရေ၊ ဌ။ ပဋိသန္ဓိကုဏေ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ
သော။ ဧတံ၊ ဤကောင်းတော်ကို။ (ဘဂဝတာ) ငုတ္တံ၊ အယံ၊ ဤဆိုအပ်
ပြီးကား။ ဧတ္တ၊ ဤမဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။

၁၁၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

☞ (နိဗ္ဗိဋ္ဌာ)။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ [အယံပန မဂ္ဂပစ္စယောမှစ၍ လွယ်ပြီ။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဗ္ဗိတံ)။

၁၉။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

သမ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ဌ။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်သည်။ ဥတ္တာနုတ္တာ ဧဝံ၊ သာ။ ပန၊ ဆက်။ အယံသမ္ပယုတ္တပစ္စယောနာမ၊ မည်သည်။ သဓီ ပတော သဗ္ဗေပိ အရူပိနော ခန္ဓာ၊ တို့တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ပဘေဒံတော၊ အထူးအပြားအားဖြင့်။ သေ၊ ဤသမ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည်။ ဇာတိတော၊ အားဖြင့်။ ကုသလာဒိနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဘူမိတော၊ အားဖြင့်။ ကာမာဝစရာ ဒိနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ အနေကဓာ ဘိဇ္ဇတိ။ ပေ။ ဣတိဧဝံ၊ သို့။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံသော နာမ်ခန္ဓာတို့သည်လည်း။ အညမညံ သမ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပေ။ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သမ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဗ္ဗိတံ)။

၂၀။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ဌ။ တာ၊ အရူပိနော ဝမ္မာ ရူပိနံဟူသော စကားတော်မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဗ္ဗိဋ္ဌံ)။ ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပိနန္တိ ဣဒံ၊ ဤ စကားတော်ကို။ ဟဒယဝတ္ထုနော ဧဝေ၊ ၎င်း၎င်း။ ဝါ၊ နှင့်၎င်း။ စက္ခုန္တိ ယာဒိနဉ္စ၊ တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဧဝေတဗ္ဗံ။ ဟိ၊ မှန်။ ရူပဓမ္မေသု၊ တို့တွင်။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဧတေယံဝ ကောဋ္ဌာသာ၊ ဤအဖို့အစုတို့သည်သာ။ (ဟဒယ ဝတ္ထု စက္ခုန္တိစသော အဖို့အစုတို့သည် သာ။) အရူပက္ခန္ဓာနံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ပန၊ ဗျတိရိက် ကား။ ရူပါယတနာဒယော အာရမဏ ဓမ္မာ (စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ)။ ဝိပ္ပယုတ္တဓမ္မာ၊ ဝိပ္ပယုတ်တရားတို့သည်။ ကိဉ္စာပိ (ဟောန္တိ)၊ ကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ ဝိပ္ပယုတ္တဓမ္မဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ နုဟောန္တိ။

ကိံကရဏာ၊ ကြောင့်။ (ဝိပ္ပယုတ္တဓမ္မာ သမာနာ၊ ကုန်လျက်။ ဝိပ္ပယုတ္တ
ပစ္စယာ။ နဟောန္တိ၊ နည်း။) သမ္ပယောဂါသင်္ကာယ၊ သမ္ပယုတ်အဖြစ်၌
ယုံမှားခြင်း၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တဓမ္မာ သမာနာပိ
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ နဟောန္တိ။ ဟိ၊ ချဲ့။ အရူပိနော ခန္ဓာ၊ စက္ခုဝိညာဉ်
အစရှိသောခန္ဓာတို့သည်။ စက္ခာဒိနံ၊ ကုန်သော။ ဝတ္ထုနံ၊ တို့၏။ အဗ္ဗန္တရ
တော၊ အတွင်းမှ။ နိက္ခမန္တာဝိယ၊ ထွက်လာကုန်သကဲ့သို့။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။
တတ္ထ၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌။ (ထိုသို့ စက္ခုဝိညာဉ်စသော နာမ်ခန္ဓာတို့၏
စက္ခုဝတ္ထုစသည်တို့၏ အတွင်းမှ ထွက်လာသကဲ့သို့ ဖြစ်ရာ၌။) အာသင်္ကာ
ဟောတိ။ (ကိ၊ နည်း။) ဧတေ၊ ဤစက္ခုအစရှိသော ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်။
ဧတေဟိ၊ ဤစက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော နာမ်ခန္ဓာတို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ
(ဟောန္တိ) ကိံနုခေါ၊ လော။ ဥဒါဟု၊ ဟုတ်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ(ဟောန္တိ)
ကိံနုခေါ၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ (အာသင်္ကာ ဟောတိ)။

ပန၊ ဆက်။ အာရမဏဓမ္မာ၊ ရူပါယတနစသော အာရုံတရားတို့သည်။
ဝတ္ထုနိဿယေန၊ စက္ခုဝတ္ထုအစရှိသော မှီရာအားဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်
သော စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော နာမ်တရားတို့၏။ အာရမဏ မတ္တာ
ဟောန္တိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသု၊ ထိုရူပါယတနစသော အာရမဏဓမ္မ
တို့၌။ သမ္ပယောဂါသင်္ကာ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပယောဂါသင်္ကာယ
အဘာဝတော၊ တေ၊ ထို အာရမဏဓမ္မတို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ န
(ဟောန္တိ)။ ပန၊ ဆက်။ ယဒယဝတ္ထုအာဒိသုဝေ၊ တို့၌သာ။ အယံ
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ၊ ကိံ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ စ၊ သာဓကကား။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။
ဝတ္ထု၊ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ ဧတံပိ၊ ဤစကားတော်ကိုလည်း။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ပါဠိတော်နိဿယလွယ်ပြီ။]

ပန၊ ကား။ အရူပိနော ဓမ္မာ ရူပိနန္တိဣဒံ၊ ကိံ။ စတုန္တံ ခန္ဓာနံ ဝသေန
ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟိ၊ ချဲ့။ အရူပဓမ္မေသု၊ တို့တွင်။ စိတ္တာရော ခန္ဓာဝ။ သဟ
ဇာတပုရေဇာတာနံ၊ ကုန်သော။ ရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ
ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ နိဗ္ဗာနံ အရူပံ သမာနမ္ပိ ရူပဿ ဝိပ္ပယုတ္တ
ပစ္စယော နဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ စတုဟိ၊ ပေ။ ဝိပ္ပယောဂေါတိ၊ ဟူ၍။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဤသို့ နာမ်တရားတို့တွင် လေး

ပါးသော ခန္ဓာတို့၏သာရုပ်တရား၏ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ် နိဗ္ဗာန်၏နာမ်ဖြစ်ပါသော်လည်း ရုပ်တရား၏ဝိပ္ပယုတ္တမဖြစ်ကုန်သည်၏ပစ္စည်း အဖြစ်ကြောင့်။) စတုန္ဒံ အရူပက္ခန္ဓာနိယေဝ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ ဝေဒိတဗျာ။ စ၊ သာဓကကား။ ပဉ္စဝါရေ၊ ဌံ။ သဟဇာတာ။ ပေ။ ဝတ္ထုဿာတိ၊ ဟူသော။ ဧတမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဝဒ္ဓသဌံ။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယေမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ) ပါဠိ ဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗျာ။

ပန၊ ဆက်။ အယံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော နာမ၊ မည်သည်။ သင်္ခေပတော ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ၊ ဝတ္ထမာနာ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါရူပဓမ္မာ၊ ရုပ်တရားနာမ်တရားတို့သည်။ တေသု၊ ထိုရုပ်နာမ်တို့တွင်။ ရူပံ၊ သည်။ ဝတ္ထုနော၊ ၏၎င်း။ စက္ခာဒိနဉ္စ၊ စက္ခအစရှိသည်တို့၏၎င်း။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဆဓာ ဘိန္နံ။ အရူပံ၊ သည်။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ၊ ဌံ။ ဥပ္ပန္နံ။ ပေ။ ကြိယဝံသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ စတုဓာ ဘိန္နံ။ တဿ၊ ထိုနာမ်တရား၏။ ဘူမိတော ကာမာဝစရာဒိဝသေန။ စတုဓာ၊ အားဖြင့်၎င်း။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ ဧကောဒသဓာ ဘေဒေါ ဟောတိ။ [ကုသိုလ် စသည်နှင့် စတုဓာစသည်နှင့် အစဉ်အတိုင်း တွဲ၍သိပါ။] ဟိ၊ မှန်။ အာရူပဝိပါကံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော န ဟောတိ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ ဘိန္နံ။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းဌံ။ ဝါ၊ တွင်။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ဥပ္ပန္နံ စတုဘူမကမ္ပိ ကုသလံ၊ သည်၎င်း။ အကုသလဉ္စ။ အတ္တနာ၊ သည်။ သမုဋ္ဌာပိတစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿ၊ ဖြစ်စေအပ်သော စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အား။ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ အတိတ္တမိတွာ ဌိတိက္ခဏံ။ ပတ္တဿ၊ သော။ စတု။ ပေ။ ရူပကာယဿ၊ အား။ ပုစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤစတုသမုဋ္ဌာနိကတိသမုဋ္ဌာနိကရူပကာယတွင်။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ အဘာဝတော။ မြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဒိနံ၊ တို့၏။ ကာယော၊ ကို။ တိသမုဋ္ဌာနိကကာယောတိ၊ ရှိ။ ဝေဒိတဗျော။ ပန၊ ကား။

ကမာဝစရ ရူပါဝစရဝိပါကံ ။ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ လောကုတ္တရ
ဝိပါကံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿဝ ။ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။
တိဝိဓမ္မိ၊ သော။ (ကမာဝစရ ရူပါဝစရ လောကုတ္တရာအားဖြင့် ၃-ပါး
အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။) ဧတံ၊ ဤဝိပါကံသည် ။ပေ။ ပစ္စယော
(ဟောတိ)။ [တေဘူမကကမ္မိ ဣယံမှစ၍ လွယ်ပြီ] ဣတိ၊ အပြီး
တည်း။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဒ္ဒိတာ)။

၂။ အတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

အတ္ထိပစ္စယ နိဒ္ဒေသော၊ ဌံ။ စတ္တာရောခန္ဓာတိအာဒိဟိ၊ အစရှိ
သော ဝကားတို့ဖြင့်။ သဟဇာတဝသေန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ်ဖြင့်။ အတ္ထိ
ပစ္စယော၊ ကိ။ (ဘဝတာ) နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ ပြီ။ စက္ခာယတနန္တိအာဒိဟိ၊
တို့ဖြင့်။ ပုရေဇာတဝသေန (အတ္ထိပစ္စယော နိဒ္ဒိဋ္ဌော)။ ယံ ရူပံ နိဿာယာ
တိတ္ထေ၊ ဌံ။ သဟဇာတပုရေဇာတဝသေန အတ္ထိပစ္စယော နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဧဝံ၊
သို့။ အယံပါဠိ၊ ဤအတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိတော်သည်။ သဟဇာတပုရေ
ဇာတာနညေဝ၊ တို့သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ အတ္ထိပစ္စယာနံ၊ တို့၏၊ ဝါ၊
တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အာဂတာ၊ ၏။ ပန၊ ထိုသို့သဟဇာတတ္ထိပုရေ
ဇာတတ္ထိတို့နှင့် စပ်သဖြင့်သာ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိလာပါသော်လည်း။
ပဉ္စဝါရေ၊ ဌံ။ သဟဇာတံ ။ပေ။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြိယတ္ထိ၎င်း။ (ရုပ်ဇိဝိတိန္ဒြိ
ယတ္ထိ၎င်း။)ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ၊ ဤပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန။
အာဂတတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပစ္ဆာ ။ပေ။ ဝသေနာပိ၊ လည်း။ အတ္ထိပစ္စယော
လဗ္ဘတိ။ ပန၊ ထိုသို့ရအပ်ပါသော်လည်း။ ဣခ၊ ဤအတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။
သာဝသေသဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒေသနာ ကတာ။ ဣတိအယံ တ္ထေ၊ ဤအတ္ထိ
ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ တာဝ၊ စွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) ပါဠိဝဏ္ဏနာ။

ပန၊ ဆက်။ အယံ အတ္ထိပစ္စယောနာမ။ အညမညတော၊ အညမည
အားဖြင့်၎င်း။ (အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုသော အတ္ထိပစ္စည်းအားဖြင့်၎င်း။)
န အညမညတော၊ န အညမညအားဖြင့်၎င်း။ (အချင်းချင်း ကျေးဇူး

မပြုသော အတ္ထိပစ္စည်းအားဖြင့်၎င်း။) ဒုဝိဇော၊ ရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့ တွင်။ အညမညံ၊ သည်။ (အချင်းချင်း၊ ကျေးဇူးပြုသော အတ္ထိပစ္စည်း သည်။) တိဝိဇံ၊ ရှိ၏။ အရူပေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်နာမ်နှင့်တကွ။ အရူပံ၊ နာမ်၎င်း။ ရူပေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်ရုပ်နှင့်တကွ။ ရူပံ၊ ၎င်း။ ရူပါရူပေန၊ နှင့်တကွ။ ရူပါရူပံ၊ ၎င်းတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ စတ္တာရောဓန္ဓာ၊ အရူပိနောတိ ဧတ္ထ၊ ချဲ့။ သဗ္ဗစိတ္တုပ္ပတ္တိ ဝသေန၊ အလုံးစုံသော စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ အရူပံ၊ ကို။ အရူပေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်နာမ်နှင့်တကွ။ (အတ္ထိပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ စတ္တာရော မဟာဘူတာတိဧတ္ထ၊ ချဲ့။ သဗ္ဗသန္တတိဝသေန၊ အလုံးစုံသော ရုပ်အစဉ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ ရူပံ ရူပေန (အတ္ထိပစ္စယောတိ 'ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဩကန္တိကုဏေ နာမရူပန္တိ ဧတ္ထ၊ ချဲ့။ ပဋိသန္ဓိခန္ဓာနဉ္စေဝ ဝတ္ထုနောစ ဝသေန ရူပါရူပံ ရူပါရူပေန (အတ္ထိပစ္စယောတိ ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

☞

န အညမညမ္ပိ၊ သည်လည်း။ တိဝိဇံ၊ ရှိ၏။ ရူပဿ၊ အား။ (ဝစ္စယော) အရူပံ၊ ၎င်း။ ပေ။ အရူပဿ (ပစ္စယော)။ ရူပံ၊ ၎င်းတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ စိတ္တ စေတသိကာ ဓမ္မာတိ ဧတ္ထ၊ ချဲ့။ ပဉ္စဝေါကာရဝသေန။ အရူပံ၊ ကို။ ရူပဿ၊ ၏။ (အတ္ထိပစ္စယောတိ) ဝုတ္တံ။ ပေ။ စက္ခယတနံ စက္ခုဝိညာဏ ဓာတုယာတိအာဒိသု ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ ဝတ္ထုအာရုံတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ရူပံ အရူပဿ အတ္ထိပစ္စယောတိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

အပိစ၊ တနည်းကား။ ဧသ အတ္ထိပစ္စယော နာမာသည်။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ဧကတ္ထယပ္ပတ္တိ၊ သော။ နာမဉ္စေဝ၊ သည်၎င်း။ ရူပဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဟောန္တိ။) ဝတ္ထမာနာ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ (ဟောန္တိ)။ ဣတိပိ၊ လည်း။ ဝတ္ထုဝဇ္ဇတိ။ သော၊ ထိုအတ္ထိပစ္စည်းသည်။ ပေ။ ပဉ္စော ဘိဇ္ဇတိ။ ပေ။ ကြိယသင်္ခါတော၊ (အတ္ထိပစ္စယော) တိဘူမကော။ ပေ။ သော၊ ထိုရုပ်အတ္ထိပစ္စည်းသည်။ သတဇာတပုရေဇာတဝသေန ဒုဝိဇော။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်။ ပဉ္စ ဝတ္ထုနိ၊ စက္ခုစသော ဝတ္ထုတို့သည်၎င်း။ အာရမဏာနိ စ၊ တို့သည်၎င်း။ ပုရေဇာတာနေဝ၊ တို့သာတည်း။ ဟဒယ ဝတ္ထု၊ သည်။ သဟဇာတံ ဝါ၊ သည်သော်၎င်း။ ပုရေဇာတံဝါ ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝါရေ၊ ချဲ့။ အာဂတော၊ သော။ အာဟာရော၊ အာဟာရုတ္တိ

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၁၇

သည်၎င်း။ ဣန္ဒြိယဉ္စ၊ သည်၎င်း။ သဟဇာတာဒိဘေဒံ၊ အစရှိသော အထူး
အပြားကို။ နုလဘတိ။ ဣတိဝေ ဧတ္ထ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော
ဝိညာတဗ္ဗော။

ပန၊ ကား။ ဝေ သိန္ဓေ ဧတ္ထ။ စတုဘူမကကုသလောပိ၊ လည်းဖြစ်သော။
သဟဇာတော။ အတ္ထိပစ္စယော၊ သည်။ ပေ။ ပန၊ ဆက်။ ရူပါဝစရကုသလံ၊
ကို။ ထပေတော။ အဝသေသော၊ ကြွင်းသော ကုသိုလ်သည်။ အရူပေ၊ ဤ။
သမ္ပယုတ္တိန္ဒာနညေဝ၊ တို့အားသာ။ သဟဇာတကုသလော၊ သည်။ (ဟုတွာ)
အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ပေ။ ပစ္ဆာဇာတကုသလော (ဟုတွာ)။
အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ) ပန၊ ကား။ ဝိပါကတော၊ အားဖြင့်။ ဝါ၊
တွင်။ ကာမာဝစရရူပါဝစရော၊ ဝိပါကဖြစ်သော။ အတ္ထိပစ္စယော။ နိယမေ
နေဝ၊ အမြဲအားဖြင့်သာ။ ပေ။ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။
ပန၊ ကား။ အရူပါဝစရ ဝိပါကော၊ သည်၎င်း။ အရူပေ၊ ဤ။ ဥပ္ပန္န
လောကုတ္တရဝိပါကောစ၊ သည်၎င်း။ အတ္တနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တိန္ဒာနညေဝ
သဟဇာတတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပေ။ စတုသမုဋ္ဌာနိက တိက
သမုဋ္ဌာနိကကာယဿ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။

ပန၊ ကား။ ရူပသင်္ခါတော အတ္ထိပစ္စယော၊ သည်။ သဟဇာတော၊ သဟ
ဇာတတ္ထိ၎င်း။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ စတုဗ္ဗိဓော။ တတ္ထ၊ ထို ၄-ပါးတို့တွင်။
သဟဇာတ ရူပတ္ထိပစ္စယော၊ သဟဇာတဖြစ်သော ရုပ်အတ္ထိပစ္စည်းသည်။
စတုသမုဋ္ဌာနဝသေန၊ စတုသမုဋ္ဌာန ရုပ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ စတုဓာ
ဌိတော။ တတ္ထ၊ ထို ၄-ပါးတို့တွင်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနော (သဟဇာတ ရူပတ္ထိ
ပစ္စယော)။ ပေ။ သဟဇာတတ္ထိ ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ပဋိသန္ဓိက
ဏေ၊ ဤ။ ဝတ္ထုရူပံ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရ ဝိပါကက္ခန္ဓာနံ သဟဇာတတ္ထိ
ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ သေသံ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်မှကြွင်းသော။ တိသမုဋ္ဌာ
နိကရူပမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ပေ။ သဟဇာတတ္ထိ ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။
ယခုစာအုပ်တို့၌ “တေသမ္ပိ” ဟု ရှိ၏။ မကောင်း။ “သေသမ္ပိ” ဟုရှိသော
ရှေးနိဿယသာ ကောင်းသည်။]

၁၁၈

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကာ

ပန၊ကား။ပုရေဇာတတ္ထိပစ္စယော ဝတ္ထုပုရေဇာတ အာရမဏပုရေဇာတ
 ဝသေန ဒုဝိဓော ဟောတိ။ ဒုဝိဓောပိ၊လည်းဖြစ်သော။ သော၊ ထိုပုရေ
 ဇာတတ္ထိပစ္စည်းကို။ ဟေဋ္ဌာ၊၌။ ပုရေဇာတပစ္စယေ။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်ပင်။
 ယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေ၍။ ဂဟေတဗ္ဗော။ အာဟာရတ္ထိပစ္စယောပိ၊ကိုလည်း။
 ဟေဋ္ဌာ ကဗဠိကာရာဟာရ ပစ္စယေ။ ယောဇိတနယေနဝ၊ ယှဉ်စေအပ်ပြီး
 သောနည်းဖြင့်ပင်။ ယောဇေတဗ္ဗော။ ပန၊ဆက်။ ဣဓ၊ ဤအတ္ထိပစ္စည်း၌။
 ဝါ၊ ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌။ [ရှေးနိဿယ၌ “အတ္ထိပစ္စယနိဋ္ဌေသ၌” ဟု စွဲ၏။
 အတ္ထိပစ္စယနိဋ္ဌေသ၌ “ရုပ်အာဟာရတ္ထိ”ကို မဟောပါ။] သေ၊ ဤ ရုပ်အာ
 ဟာရကို။ အတ္တဇနံ အနိရုဒ္ဓကုဏေ။ ပစ္စယဘာဝေန၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်
 ၏အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထိပစ္စယောတိ(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော။ ရူပဇီဝိန္ဒြိယမ္ပိ၊
 ကိုလည်း။ပေ။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယယောဇနာယံ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကိုယှဉ်စေရာ ပါဠိ
 တော်၌။ပေ။ယောဇေတဗ္ဗံ။ ပန၊ဆက်။ ဣဓ၊၌။ ဝါ၊၌။ တေမ္ပိ၊ဤရုပ်ဇီဝိ
 တိန္ဒြေကိုလည်း။ပေ။ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဧဝံ ဧတ္ထ ပစ္စယပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော
 ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အတ္ထိပစ္စယနိဋ္ဌေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၂၂။ နတ္ထိပစ္စယနိဋ္ဌေသအပွင့်

နတ္ထိပစ္စယနိဋ္ဌေသ၊ မ္ပိ။ သမနန္တရနိရုဒ္ဓါတိ၊ ကား။ အညေန၊
 သော။ စိတ္တပ္ပါဒေန၊ အားဖြင့်။ အနန္တရိကာ၊ ခြားကွယ်တတ်သောတရား
 မရှိကုန်သည်။[ရှေးနိဿယ၌ “အညေန၊ သော။စိတ္တပ္ပါဒေန၊သည်။အနန္တရိ
 တာ၊ မခြားအပ်ကုန်သည်”ဟု ပေး၏။] ဟုတွာ၊ ၍။ သမနန္တရနိရုဒ္ဓါ၊
 ကောင်းစွာအခြားမဲ့ဖြစ်၍ ချုပ်ပြီးကုန်သော။(စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာ၌စပ်)
 ပဋ္ဌုပ္ပန္နာနန္တိ၊ ကား။ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ၊ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော။(စိတ္တစေတသိကာနံ
 ဓမ္မာနံ၌ စပ်) ဣမိနာ၊ ဤသမနန္တရနိရုဒ္ဓါ အစရှိသော စကားတော်ဖြင့်။
 နတ္ထိပစ္စယဿ၊ ၏။ ဩကာသဒါနဋ္ဌေန၊ ပစ္စယပ္ပန်တရားတို့ ဖြစ်ခြင်း၏
 အခွင့်ကိုပေးခြင်းသဘောအားဖြင့်။ နတ္ထိပစ္စယဘာဝံ၊ နတ္ထိသတ္တိဖြင့် ကျေး
 ဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကို။သာဓေတိ၊ ၏။[ရှေးနိဿယ၌ “ဩကာသဒါနဋ္ဌေန၊

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၁၉

ဖြစ်ခြင်း၏ အခွင့်ကိုပေးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ကြောင့်။ နတ္ထိပစ္စယဘာဝံ၊
 နတ္ထိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို”ဟု ရှိ၏။] ဟိ၊ မှန်။ ပုရိမေသု၊ ရှေးဖြစ်သော
 စိတ္တပ္ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ နိရောဓဝသေန၊ ချုပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စိမာနံ၊
 နောက်ဖြစ်သော စိတ္တပ္ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ပဝတ္တနောကာသံ၊ ဖြစ်ခြင်း၏အခွင့်ကို။
 အဓေဇ္ဈေသု၊ မပေးကုန်လသော်။ တေသံ၊ ထိုနောက် ဖြစ်သောစိတ္တပ္ပုဂ္ဂိုလ်တို့
 ၏။ ပဉ္စုပ္ပန္နဘာဝေ ဝါ၊ စုံ၍ဖြစ်သောတရားတို့၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန်
 တို့၏အဖြစ်သည်။ နသိယံ၊ ရာ။ ဣတိအယံ ဧတ္ထံ၊ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။
 သေသံ၊ ပါဠိဝဏ္ဏနာမှ ကြွင်းသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အစီအရင်ကို။
 အနန္တရပစ္စယေ ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထံ၊ ဤနတ္ထိပစ္စည်း၌။ ပစ္စယလက္ခဏမေဝ၊ ပစ္စည်းတို့၏
 လက္ခဏာသည်သာ။ ဝါ၊ ကျေးဇူးပြုပုံလက္ခဏာသည်သာ။ နာနံ၊ ထူး၏။
 [အနုဋ္ဌိကာ၌ “နာနံဟိ နာနတ္ထံ”ဟု ဖွင့်၏။ “ဧတ္ထံ၊ ၌။ ပစ္စယလက္ခဏ
 မေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ နာနံ၊ ထူးသည်၏အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ)၊ ဟု
 နိဿယပေးပါ။] ပန၊ အန္တယကား။ ပစ္စယာနံ၊တို့၏၎င်း။ ပစ္စယပ္ပန္နာနဉ္စ၊
 နာနာကရဏံ၊ အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးသည်။ နတ္ထိ၊ ပန၊ ဆက်။
 ကေဝလံ၊ ပြတော်မူပုံ မဖက်သက်သက်။ တတ္ထံ၊ ထိုအနန္တရပစ္စည်း၌။ စက္ခု
 ဝိညာဏဓာတု ။ပေ။ နယေန၊ဖြင့်။ ပစ္စယာစ၊တို့ကို၎င်း။ ပစ္စယပ္ပန္နာစ၊
 သရူပတော၊ သရုပ်အားဖြင့်။ (သရုပ်သကောင်ဖော်သဖြင့်။) ဒသိတာ၊
 အပ်ကုန်ပြီ။ ပန၊ ကား။ ဣဓ၊ ဤနတ္ထိပစ္စည်း၌။ သမနန္တရနိရုဒ္ဓါ၊ပေ။
 ဓမ္မာနန္တိ၊ ဟူ၍။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုပစ္စည်း ပစ္စယပ္ပန်တို့ကို။
 နိရောဓပ္ပုဂ္ဂိုလ်ဝသေန၊ချုပ်ခြင်းဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ နိရုဒ္ဓါကိုရည်ရွယ်၍
 နိရောဓ၊ ပဉ္စုပ္ပန္နာနံကို ရည်ရွယ်၍ ဥပ္ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုသည်။] သာမညတော။
 ဒသိတာ၊အပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊အပြီးတည်း။

နတ္ထိပစ္စယ နိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၂၀

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာတာသဒ္ဓါကာ

၂၃။ ဝိဂတပစ္စယ နိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ဝိဂတပစ္စယနိဒ္ဒေသော ဌံ။ သမနန္တရဝိဂတာတိ၊ ကာမံ။ သမနန္တရမေဝ၊
သာလျှင်။ (ဟုတော) ဝိဂတာ၊ ကင်းကုန်သော။ (စိတ္တစေတသိကာဌ်စပ်။)
ဣမိနာ၊ ဤသမနန္တရဝိဂတာဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ဝိဂတပစ္စယဿ၊ ၏။
ဝိဂစ္ဆမာနဘာဝေနော၊ ကင်းဆဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။ ပစ္စယဘာဝံ ဒေသေ
တိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နတ္ထိပစ္စယဿ၊ ၏ ၎င်း။ ဣမဿ၊ ဤဝိဂတပစ္စည်း
၏ ၎င်း။ ဗျဉ္ဇနမတ္တယောဝ၊ သဒ္ဓါမျှ၌သာ။ ဝါ၊ သဒ္ဓါဖြင့် သိမ်းယူအပ်
သော ကျေးဇူးပြုပုံလက္ခဏာမျှ၌သာ။ နာနတ္ထိ(အတ္ထိ)။ အတ္ထေ၊ ပစ္စည်း
ပစ္စယပုန်တို့၏ တရားကိုယ်အနက်သဘော၌ (နာနတ္ထိ) န (အတ္ထိ)။
ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဝိဂတပစ္စယ နိဒ္ဒေသ ဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

၂၄။ အဝိဂတပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

အဝိဂတပစ္စယနိဒ္ဒေသော ဌံ။ စတ္တာရော ခန္ဓာတိ အာဒိနံ၊ ပုဒ်တို့၏။
(အတ္ထောဌ်စပ်။) သဗ္ဗာကာရေန အတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသော။ ဝုတ္တနယေနော၊
ဖြင့်ပင်။ (အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။ ဟိ၊ မှန်။ ဣမဿပိ ပစ္စယဿ၊ ၏
လည်း။ အတ္ထိပစ္စယေန သဒ္ဓိံ ဗျဉ္ဇန မတ္တယောဝ နာနတ္ထိ (အတ္ထိ)။ အတ္ထေ
(နာနတ္ထိ) န (အတ္ထိ)။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အဝိဂတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

ပကိဏ္ဍက ဝိနိစ္ဆယကထာ အဖွင့်

☞

ဣဒါနိ၊ ပစ္စယနိဒ္ဒေသကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ဧဝံ၊ သို့။ ဥဒ္ဓေသ
နိဒ္ဓေသတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿိတေသု၊ ပြတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော။ စတု
ဝိသတိယာ၊ သော။ ဣမေသု ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ဉာဏစာရဿ၊ ဉာဏ်ဖြစ်
ခြင်း၏။ ဝိသဒဘာဝတ္ထံ၊ သန့်ရှင်းသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ။ (ပကိဏ္ဍက
ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗျောဌ်စပ်။) အနေက ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ကေပစ္စယဘာဝ

တော၊ တပါးသောပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်၎င်း။ (ဣတိဉ္စိစပ်။) ဧကမ္မဿ၊ ၏။ အနေကပစ္စယဘာဝတော၊ တပါးမက များသော ပစ္စည်း၏ အဖြစ်၎င်း။ ဧကပစ္စယဿ၊ ၏။ အနေကပစ္စယဘာဝတော၊ တပါးမက များသော ပစ္စယသတ္တိရှိသည်၏ အဖြစ်၎င်း။ ပစ္စယသဘာဝတော၊ ပစ္စည်း၏ သဘော တူပုံ၎င်း။ ဝါ၊ ပစ္စည်းချင်းသဘောတူပုံ၎င်း။ ပစ္စယဝိသဘာဝတော၊ ပစ္စည်း ၏ သဘောမတူပုံ၎င်း။ ဝါ၊ ပစ္စည်းချင်းသဘောမတူပုံ၎င်း။ ယုဂဠကတော၊ အစုံ၎င်း။ ဇနကာဇနကတော၊ ပစ္စယပွန်တရားတို့ကိုဖြစ်စေတတ်သောပစ္စည်း မဖြစ်စေတတ်သောပစ္စည်း၎င်း။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကတော၊ အလုံးစုံ သော ရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ရှိသောပစ္စည်း အလုံးစုံသော ရုပ် နာမ်တို့၏အကြောင်း၏ အဖြစ်မရှိသော ပစ္စည်း၎င်း။ ရူပံ ရူပဿာတိအာဒိ ဝိကပ္ပတော၊ ရူပံ ရူပဿ အစရှိသောအားဖြင့် တမျိုးတဖုံပြုစီရင်ပုံ၎င်း။ ဘဝ တောဒတော ဘဝအထူးအပြား၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ခံသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ ပဒါနံ၊ ဤမာတိကာပုဒ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပက်ဏ္ဏက ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ၊ ဟိုဆယ်ပါးသော မာတိကာပုဒ်တို့တွင်။ အနေကဓမ္မာနံ ဧက ပစ္စယဘာဝတောတိ၊ ဟူသောပုဒ်၌။ (ဝိတ္ထာရံ) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)။ ဧတေသု၊ ဤ ၂၄-ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ကမ္မပစ္စယံ၊ ကို။ တပေတွာ၊ ရှိ။ အဝသေသေသု၊ ကမ္မပစ္စည်းမှ ကြွင်းကုန်သော။ တေဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ အနေကဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဧကတော၊ တပေါင်း တည်း။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ။ [“ဟိတ် ၆-ပါး စသော တရား တို့၏ တပေါင်းတည်း ဟေတုစသော ပစ္စည်းဖြစ်ကြသည်ကို ဆိုလို၏။ တပေါင်းတည်း ကျေးဇူးပြုသည်”ဟု မဆိုလို။] ပန၊ ဆက်။ ကမ္မပစ္စယော ဧကော၊ သော။ စေတနာဓမ္မောယေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိဇော၊ သို့။ တာဝ၊ ဧကမ္မဿ အနေက ပစ္စယ ဘာဝတော စသည်မှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤပက်ဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယ၌။ အနေကဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဧကပစ္စယဘာဝတော၊ အားဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧကမ္မဿ အနေကပစ္စယဘာဝတောတိ၊ ကား။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ တာဝ၊ အလောဘစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) အမောဟော၊ သည်။

၁၂၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ခိုကာ

ကော၊ သော။ ဓမ္မော၊ တည်း။ သော၊ ထိုအမောဟသည်။ ပုရေဇာတ
 ။ပေ။ ပစ္စယောဝ၊ ပုရေဇာတ ။ပေ။ ပစ္စည်းသည်သာ။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။
 သေသာနံ၊ ပုရေဇာတ ။ပေ။ ပစ္စည်းတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ ဝိသတိယာ၊
 သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယော
 ဟောတိ။ အလောဘာဒေါသာ။ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စယာပိ၊ တို့သည်လည်း။
 (အပိဖြင့် ပုရေဇာတစသော ရှေးပစ္စည်း ၄ ပါးကိုပေါင်း။) န ဟောန္တိ။
 သေသာနံ အဋ္ဌာရသန္တံ ပစ္စယာနံ ဝသေန ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ လောဘ
 မောဟာ ဝိပါကပစ္စယာပိ န ဟောန္တိ။ သေသာနံ ။ပေ။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။
 ဒေါသော အဓိပတိပစ္စယောပိ နဟောတိ။ သေသာနံ ။ပေ။ ပစ္စယော
 ဟောတိ။ [ဋီကာဆရာလက်ထက်၌ “လောဘ ဒေါသ မောဟာ ဝိပါက
 ပစ္စယာပိ န ဟောန္တိ။ ပေ။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ” ဟု ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကျယ်
 ဝန်းစွာ စိစစ်ပြီး၍ ပါဌ်တမျိုးပြ၏။ ထိုပါဌ်သည် ယခု အဋ္ဌကထာစာအုပ်
 တို့၌ရှိသော ပါဌ်ပင်တည်း။]

အာရမဏပစ္စယော ဌိ။ ရူပါယတနံ၊ သည်။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ၊
 အား။ အာရမဏ။ ပေ။ အဝိဂတဝသေန၊ တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ စတုဓာ၊
 အားဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ)။ မနောဓာတုယာ၊
 အား၎င်း။ အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုယာစ၊ အား၎င်း။ တထာ၊
 ထိုအာရမဏ။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စည်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ (စတုဓာပစ္စယော
 ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ သဟေတုကာယ၊ သော။ (မနောဝိညာဏဓာတု
 ယာ၊ အား။) အာရမဏာဓိပတိ အာရမဏပနိဿယဝသေနာပိ၊ တို့နှင့် စပ်
 သဖြင့်လည်း။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်
 သော။ အာရမဏပစ္စယဓမ္မာနံ၊ အာရမဏပစ္စည်း တရားတို့၏။ အနေက
 ပစ္စယဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဓိပတိပစ္စယော ဌိ။ အာရမဏာဓိပတိနေ၊ ၏။ (အနေကပစ္စယဘာ
 ဝေါ၌စပ်။) အာရမဏပစ္စယော ဌိ။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ အနေက
 ပစ္စယဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သဟေတုဘာဓိပတိသု၊ တို့တွင်။ ဝိမံသာ၊ ဝိမံသာ
 ဓိပတိသည်။ အမောဟ ဟေတုဝိယ၊ သည်ကဲ့သို့။ ဝိသတိဓာ ပစ္စယော

ပကိဏ္ဍက ဝိနိစ္ဆယကထာ အဖွင့်

၁၂၃

ဟောတိ။ ဆန္ဒော၊ သည်။ ဟေတု။ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စယော န ဟောတိ။ သေသာနံ၊
 ဟေတု။ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စည်းမှကြွင်းကုန်သော။ သတ္တရသန္တံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊
 တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယောဟောတိ။ စိတ္တံ ။ ပေ။ ပစ္စယော
 ဟောတိ။ ဝိရိယံ။ ပေ။ န ဟောတိ။ သေသာနံ ကျေန ဝိသတိယာ၊ သော။
 (ပစ္စယာနံ) ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။

အနန္တရပစ္စယော ဌိ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုတိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊
 ဖြင့်။ ဝုတ္တေသု၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ စတုသု၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေသု၊
 တို့တွင်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ သည် ။ ပေ။ န ဟောတိ။ သေသာနံ၊ ကုန်သော။
 ကျေနဝိသတိယာ၊ သော။ (ပစ္စယာနံ) ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။
 သညာက္ခန္ဓော ။ ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဌိ။ ဟေတု၊
 တို့သည်။ ဟေတုပစ္စယော ဌိ။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။
 ဆန္ဒာဝိရိယာနိ၊ တို့သည်။ အဓိပတိပစ္စယေ ဝုတ္တ နယေနေဝ ပစ္စယာဟောန္တိ။
 ဖဿော။ ပေ။ ဝိစာရော မဂ္ဂပစ္စယောပိ န ဟောတိ။ သေသာနံ အဋ္ဌာရသန္တံ
 (ပစ္စယာနံ) ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ပီတိ၊ သည်။ တေသညေဝ၊ ထို
 တဆယ့်ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၏ပင်။ ဝါ၊ တို့နှင့်ပင်။ ဝသေန ပစ္စယော
 ဟောတိ။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ။ ပေ။ ပစ္စယောဟောတိ။ သဒ္ဓါ။ ပေ။ န ဟောတိ။
 သေသာနံ အဋ္ဌာရသန္တံ (ပစ္စယာနံ) ဝသေန ဟောတိ။ သတိ၊ သည်။
 တေဟိစေဝ၊ ထိုတဆယ့်ရှစ်ပါးသောပစ္စည်းတို့၎င်း။ မဂ္ဂပစ္စယေနစ၊ ၎င်း။
 ဣတိ၊ သို့။ ကျေနဝိသတိယာ၊ သော။ (ပစ္စယာနံ) ဝသေန ပစ္စယော
 ဟောတိ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ သည်။ သဒ္ဓါယ၊ ဌိ။ ဝုတ္တာနံ အဋ္ဌာရသန္တံ (ပစ္စယာနံ)
 ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ဟိရေတ္တပုံ၊ သည်။ တတော၊ ထိုတဆယ့်
 ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယံ၊ ကို။ အပနေတွာ၊ ပယ်၍။
 သေသာနံ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းမှ ကြွင်းကုန်သော။ သတ္တရသန္တံ (ပစ္စယာနံ)
 ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ယုဂဠုကာနိ၊ အစုံဖြစ်ကုန်သော။ ကာယပဿဒ္ဓါ
 ဒိနိ၊ အစရှိသောတရားတို့သည်၎င်း။ ယေဝါပနကေသု၊ ယေဝါပနကတရား
 တို့တွင်။ အဓိမောက္ခနေသိကာရတကြမဠုတ္တတာ၊ တို့သည်၎င်း။ ကရုဏာ
 မုဒိတာစ၊ တို့သည်၎င်း။ တာဘာ၊ ထိုတဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့နှင့်
 စပ်သဖြင့်။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ [ဓမ္မသင်္ဂဏိ၌ အဓိမောက္ခစသောတရား

တို့ကို ယေဝါပန တသ္မိသမယေ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် ယေဝါပနကတရားဟု နာမည်တပ်ထားသည်။] ပန၊ ဆက်။ ဝိရတိယော၊ တို့သည်။ တေဟိစေဝ၊ ထိုတဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၎င်း။ မဂ္ဂပစ္စယေန စ၊ ၎င်း။ ဣတိ အဋ္ဌာရသဓာ ပစ္စယာဟောန္တိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ တတော၊ ထိုတဆယ့်ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ။ ဝိပါကပစ္စယံ အပနေတွာ သတ္တရသဓာ (ပစ္စယောဟောတိ)။ မိစ္ဆာဝါစာကမ္မန္တာဒီဝါ၊ တို့သည်။ တေဟိ စေဝ၊ ထိုတဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၎င်း။ ကမ္မာဟာရပစ္စယေဟိ စ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ ဧကေနဝိသတိဓာ (ပစ္စယာဟောန္တိ)။ အဟိရိကံ၊ ၎င်း။ ပေ။ ဥဒ္ဓစ္စံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေ၊ ဤတရားတို့သည်။ ဟေတု။ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စယာ နဟောန္တိ။ ပန၊ အနွယကား။ သေသံနံ သောဠသန္တံ ပစ္စယာနံ စသေန ပစ္စယောဟောတိ။ ဝိစိဂ္ဂိစ္ဆာ။ ပေ။ ကုက္ကုစ္စာနိ၊ တို့သည်။ ပေ။ ပန္နရသဓာ (ပစ္စယာဟောန္တိ)။ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ၊ ဧ။ (အနေကပစ္စယဘာဝေါ၌ စပ်။) အဓိပတိပစ္စယေ ဝုတ္တနယေနဝ အနေကပစ္စယဘာဝေါ ဝေဒိတဗျော။ သမနန္တရပစ္စယေပိ သေဝ နယော။

☰

သဟဇာတပစ္စယေ၊ ဌ။ တာဝ၊ မဟာဘုတ်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု) စတုသု ခန္ဓေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကဿ၊ သော။ ဓမ္မဿ အနေကပစ္စယဘာဝေါ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗျော။ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ အာရမဏ။ ပေ။ အဝိဂတဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ နစဓာ ပစ္စယာဟောန္တိ။ ဟဒယဝတ္ထု၊ သည်။ တေသဉ္ဇေဝ၊ ထို ၉-ပါးသော ပစ္စည်းတို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝိပ္ပယုတ္တဿစ ဝသေနဓသဓာ ပစ္စယောဟောတိ။ အညမညပစ္စယေ၊ ဌ။ အပုဗ္ဗံ၊ ရှေးမဟုတ်သော ဆိုဘွယ်စကားသည်။ [လိန်ချင်းတူအောင် “စကား”ဟု ဆိုသည်။ “အသစ်ဖြစ်သောပစ္စည်းသည်”ဟုဆိုလိုသည်။] နုတ္တိ။ နိဿယပစ္စယေ၊ ဌ။ စက္ခာယတနာဒီနိ၊ တို့သည်။ ပေ။ ပစ္စယံ ဟောန္တိ။ ဥပနိဿယေ အပုဗ္ဗံ နုတ္တိ။ ပုရေဇာတပစ္စယေ၊ ဌ။ ရူပ။ ပေ။ ရသာယတနာဒီ၊ တို့သည်။ ပေ။ ဆဓာ ပစ္စယာဟောန္တိ။ ဧတ္ထ၊ ဤပုရေဇာတပစ္စည်း၌။ ဧတ္တကမေဝ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ရူပ။ ပေ။ ရသာယတနသည်သာ။ (သဟဇာတနိဿယေဟိ၊ သဟဇာတပစ္စည်းနိဿယ

ပစ္စည်းတို့မှ) အပုဗ္ဗံ သည်။ (ဟောတိ)။ ပစ္စာဇာတာဒီသု အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ။ အာဟာရပစ္စယေ ဌိ။ ကဗဠိကာရာဟာရော ။ ပေ။ ဆဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣန္ဒြိယာဒီသု အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ဝေ။ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤပက်ဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယ ဌိ။ ဧကမဿ အနေကပစ္စယဘာဝတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။

ဧကပစ္စယဿ အနေကပစ္စယဘာဝတောတိ၊ ဟူသောမာတိကာပုဒ်၏။ (အတ္ထောဌိပင်။) ဟေတုပစ္စယာဒီသု၊ တို့တွင်။ ယဿကဿစိ၊ သော။ ဧကဿ၊ သော။ ပစ္စယဿ၊ ၏။ ယေနာကာရေန၊ အကြင်မူလ အစရှိသော အခြင်းအရာဖြင့်။ ယေနတ္ထေန၊ အကြင် ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်သဘောဖြင့်။ ယော၊ အကြင်တရားသည်။ ပစ္စယပုဗ္ဗာနံ၊ တို့အား။ ပစ္စယော ဟောတိ။ တံ အာကာရံ၊ ထို မူလအစရှိသော အခြင်း အရာကို။ တံ အတ္ထံ၊ ထိုကျေးဇူး ပြုတတ်သည် အဖြစ်ဟူသော အနက် သဘောကို။ အဝိဇဟိတော၊ မစွန့်မူ၍သာ။ အညေဟိပိ၊ ကုန်သော။ ယေဟိ အာကာရေဟိ၊ အကြင် ကျေးဇူးပြုတတ်သည် အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ယေဟိအတ္ထေဟိ၊ အကြင် ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောတို့ဖြင့်။ သော၊ ထိုတရားသည်။ တသ္မိညေဝ ခဏေ၊ ဌိပင်။ တေသံဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ အနေကပစ္စယဘာဝံ၊ တပါးမက များသော ပစ္စည်း၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ။ တဿ၊ ထိုတပါးသော ပစ္စည်း၏။ တတော အနေကပစ္စယဘာဝတော၊ အားဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗော။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ သေယျထိဒံ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ သိထိုက် သနည်း။ အမောဟော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယော၊ တည်း။ သော၊ ထိုအမောဟ သည်။ ဟေတုပစ္စယတ္ထံ၊ ကို။ အဝိဇဟန္တော၊ သာ။ အဓိပတိ ။ ပေ။ အဝိ ဂတာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေနံ၊ စပ်သဖြင့်။ အပရေဟိပိ၊ ဟေတု ပစ္စယသတ္တိမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဧကာဒသဟိ အာကာရေဟိ အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ အလောဘာဒေါသာ၊ တို့သည်။ တတော၊ ထိုတဆယ့်တပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ။ အဓိပတိဣန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စယေ၊ ဟူကုန် သော။ တယော၊ သုံးပါးသောပစ္စည်းတို့ကို။ အပနေတွာ သေသာနံ ဝသေန အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣဒံ၊ ဤပစ္စည်းအပေါင်းကို။ (ဤတဆယ့် တစ်ပစ္စည်းရှစ်ပစ္စည်းအပေါင်းကို။) ဝိပါကဟေတုသုယေဝ၊ ဝိပါကဟိတ်

၁၂၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

တို့၌သာ။ လဗ္ဘတိ။ ကုသလကြိယေသုပန၊ ကုသိုလ်ကြိယာဟိတ်တို့၌ကား၊
ဝိပါကပစ္စယဘာ ပရိဟာယတိ။ လောဘဒေါသမောဟာ၊ တို့သည်။ တေ
တယော၊ ထိုသုံးပါးသော အဓိပတိစသော ပစ္စည်းတို့၎င်း။ ဝိပါကဉ္စ၊ ၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော၊ တို့ကို။ အပနေတွာ သေသာနံ ဝသေန အနေက
ပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။

အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ တံ အာရမဏပစ္စယတ္ထံ၊ ကို။ အဝိဇ္ဇာဟန္တော
ယေဝ၊ သာလျှင်။ [စာအုပ်တို့၌ “အဝိဇ္ဇာဟန္တယေဝ” ဟုရှိ၏။] အာရမဏာ
ဓိပတိ ။ ပေ။ အဝိဂတာနံ ဝသေန အပရေဟိပိ သတ္တဟိ အာကာရေဟိ
အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော ခုနစ်ပစ္စည်း အရေ
အတွက်သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤအာရမဏပစ္စည်း၌။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ၊ အလွန်
ဆုံးပစ္စည်းတို့ကို ပိုင်းခြားကြောင်း အရေအတွက်တည်း။ အပေါင်းတည်း။
ပန၊ ဟက်။ အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏၎င်း။ အတိတာနာဂတာနံ၊ ကုန်သော။
ရူပဓမ္မာနံဝါ၊ တို့၏၎င်း။ အာရမဏပစ္စယဘာဝေ၊ အာရမဏပစ္စည်းတို့၏
အဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ အာရမဏာဓိပတိ အာရမဏပနိဿယ
မတ္တညေဝ၊ မျှသည်သာ။ ဥတ္တရိ၊ အာရမဏပစ္စည်းထက်အလွန်။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။

အဓိပတိပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိမံသာ၊ ဝိမံသာဓိပတိသည်။ အမောဟသဒိသာ၊
အမောဟဟိတ်နှင့် တူ၏။ ဓန္ဓော၊ ဓန္ဓာဓိပတိသည်။ (အဓိပတိပစ္စည်း
ဟုရှိသည်ကား ပို၏။) အဓိပတိပစ္စယတ္ထံ အဝိဇ္ဇာဟန္တောဝ၊ သာလျှင်။
သဟဇာတ။ ပေ။ အဝိဂတာနံ ဝသေန အပရေဟိပိ အဋ္ဌဟိ အာကာ
ရေဟိ အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ ဝိရိယံ၊ သည်။ တေသညေဝ၊ ထိုရှစ်ပါး
သော ပစ္စည်းတို့၎င်း။ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စယာနဉ္စ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ၊ ဤ
ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန အပရေဟိပိဒသဟိ အာကာရေဟိ အနေက
ပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ စိတ္တံ၊ သည်။ တတော၊ ထိုဆယ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ။
မဂ္ဂပစ္စယံ အပနေတွာ အာဟာရပစ္စယံ ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်၍။ ဣမေသံ၊
ဤဆယ်ပါးသောပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန အဓိပတိပစ္စယံတော၊
မှ။ ဥတ္တရိ ဒသဟိ အာကာရေဟိ အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ၊ ပန၊
ကား။ အာရမဏာဓိပတိနော၊ ၏။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝါ၊ အောက်ဖြစ်သော။

အာရမဏပစ္စယေ၊ ဌိ။ ဝုတ္တနယေနော အနေကပစ္စယဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အနန္တရသမနန္တရပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အနန္တရသမနန္တရပစ္စယတ္ထံ အဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ ဥပနိဿယ။ ပေ။ ဝိဂတာနံ ဝသေန အပရေဟိပိ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအနန္တရသမနန္တရပစ္စည်းတပ်သောတရားတို့တွင်။ အရိယမဂ်စေတနာယောဝ၊ အရိယမဂ်နှင့်ယှဉ်သော စေတနာသည်သာ။ ကမ္မပစ္စယတံ၊ ကို။ လဘတံ၊ ၏။ 'သေသဓမ္မာ၊ တို့သည်။ (ကမ္မပစ္စယတံ နလဘန္တိ)။ [အရိယမဂ်နှင့်ယှဉ်သော စေတနာသည်သာ အခြားမဲ့ဖိုလ်အား ကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ကမ္မပစ္စယသတ္တိကို ရသည်။ အခြားတရားတို့ကား ကမ္မပစ္စယသတ္တိကို မရပါဟူလို။] သဟဇာတဝစ္စယော သဟဇာတပစ္စယတ္ထံ အဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ ဟေတု။ ပေ။ အဝိဂတာနံ ဝသေန အပရေဟိပိ ဝုဒ္ဓသဟိ အာကာရေဟိအနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ အယမ္ပိ၊ ဤတဆယ့်လေးပါးအပိုင်းအခြားသည်လည်း။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဝတ္ထုသဟဇာတာဒိနံ၊ ဟဒယဝတ္ထုဟူသော သဟဇာတပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်း၌။ ဟေတုပစ္စယာဒိနံ အဘာဝေါပိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အညမညပစ္စယေပိ သေဝနယော။

နိဿယပစ္စယော၊ သည်။ နိဿယပစ္စယတ္ထံ၊ ကို။ အဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ၊ သာလျှင်။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ အတ္တနော၊ ၏။ နိဿယပစ္စယတ္ထဉ္စေ၊ ကို၎င်း။ အနန္တရ၊ ပေ။ ဝိဂဟပစ္စယေ၊ ဟူကုန်သော။ ဆ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယေ) စ၊ တို့ကို၎င်း။ အပနေတွာ၊ ချ်။ သေသာနံ၊ အနန္တရစသော ၆-ပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ ကြွင်းကုန်သော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန အပရေဟိပိ သတ္တရသဟိ အာကာရေဟိ အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ အယမ္ပိ၊ ဤတဆယ့်ခုနစ်ပါးအပိုင်းအခြားသည်လည်း။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ၊ ပင်တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဝတ္ထုနိဿယာဒိနံ၊ ဆဝတ္ထုဟူသော နိဿယပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤတဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဟေတုပစ္စယာဒိနံ အဘာဝေါပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပနိဿယပစ္စယော၊ ွ။ အာရမဏပနိဿယော၊ အာရမဏာဓိပတိ
သဒ္ဓိသော။ အနန္တရူပနိဿယော။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ
အနန္တရူပနိဿယ ပစ္စည်းတပ်သော တရားတို့တွင်။ အရိယမဂ္ဂစေတနာ
ယေဝ ကမ္မပစ္စယတံ လဘတိ။ သေသဓမ္မာ(ကမ္မပစ္စယတံ) န (လဘတိ)။
ပကတူပနိဿယော၊ သည်။ ပကတူပနိဿယောဝ၊ သာတည်း။ (တနည်း)
ပကတူပနိဿယော ပကတူပနိဿယောဝ၊ များသောအားဖြင့် ပကတူပ
နိဿယသာတည်း။ (ကောစိ၊ အချို့သောတရားသည်။ ကမ္မပစ္စယောစ၊
နာနက္ခဏိကကမ္မ ပစ္စည်းသည်လည်း။ ဟေတု၊ ၏။) [ဤသို့ထည့်၍
ဇေးရပုံကို ဋီကာကြည့်ပါ။] ပုရေဇာတပစ္စယော။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ အယမ္ပိ
ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသောဝ။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏပုရေဇာတော၊ ွ။ ဧတ္ထ၊
ဤရှစ်ပါးသော ပစ္စယသတ္တိတို့တွင်။ နိဿယဣန္ဒြိယ ဝိပွယုတ္တပစ္စယတာ
နလဘတိ။ ဣတော၊ ဤပုရေဇာတပစ္စည်းမှ။ ဥက္ကရိပိ၊ နောက်ဖြစ်သော
ကမ္မစသော ပစ္စည်းအပေါင်း၌လည်း။ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနံ၊ ရထိုက်
သော ပစ္စည်း၏အဖြစ် မရထိုက်သောပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို။ [ရှေး၌ နိဿယ။
ပေ။ ဝိပွယုတ္တပစ္စယတာနလဗ္ဘတိ၊ ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ဤသို့ပေးသည်။
ရှေးနိဿယ၌ကား “ရအပ်ကောင်းသောပစ္စည်း မရအပ်ကောင်းသောပစ္စည်း
ကို” ဟုသာပေး၏။] ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပစ္စာဇာတပစ္စယော၊ သည်။ အတ္တနော
ပစ္စာဇာတပစ္စယတာဝံ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ အာသေဝနပစ္စယော။ ပေ။
ဂစ္ဆတိ။

ကမ္မပစ္စယော၊ သည်။ ကမ္မပစ္စယတ္ထံ၊ ကို။ အဝိဇ္ဇဟန္တောဝ၊ သာလျှင်။
တာဝ၊ နာန က္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) ကေက္ခဏိကော၊
ကေက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းသည်။ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တို့ တခုတည်းသောခဏ၌
ဖြစ်သော ကမ္မပစ္စည်းသည်။) သဟဇာတ။ ပေ။ အဝိဂတာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊
တို့နှင့်။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ နာနာက္ခဏိကော၊ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းသည်။
(ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တို့ ကွဲပြားသောခဏ၌ ဖြစ်သော ကမ္မပစ္စည်းသည်။)
ဥပနိဿယ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ ဝိပါကပစ္စယော။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ အာဟာရ
ပစ္စယော၊ ွ။ ဝါ၊ အာဟာရပစ္စည်းတပ်သော တရားအပေါင်းတွင်။
ကဗဠိကာဓော အာဟာရော။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ သေသာ၊ ကဗဠိကာရာဟာရမှ

ကြွင်းကုန်သော။ တယော၊ သုံးပါးသော နာမ်အာဟာရတို့သည်။ အာဟာရပစ္စယတ္ထံ၊ အဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ။ ယထာနုရူပံ၊ အကြင်အကြင် လျော်သည့် အတိုင်း။ ပေ။ ဂစ္ဆန္တိ။

ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ ဌ။ ဝါ၊ တွင်။ ရူပိနော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာ၊ စက္ခုဇ္ဈေ စသောဣန္ဒြေတို့သည်။ ပေ။ ဂစ္ဆန္တိ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတ္ထံ၊ အဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ အရူပိနောဣန္ဒြိယာနိပိယထာ နုရူပံ။ ပေ။ ဂစ္ဆန္တိ။ ဈာနပစ္စယော။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ မဂ္ဂပစ္စယော မဂ္ဂပစ္စယတ္ထံ အဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ ယထာနုရူပံ။ ဈာနပစ္စယော၊ ဌ။ ဝုတ္တာနံ၊ ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ ဒသန္တံ၊ ဆယ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ ၎င်း။ ဟေတုအဓိပတိနဉ္စ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ(ပစ္စယာနံ) ဂသေန အပရေဟိပိ ဒွါဒသဟိ အာကာရေဟိ အနေကပစ္စယ ဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ [ဤဝါကျ၌ “အပရေဟိပိ ဒွါဒသဟိ အာကာရေဟိ” ဝယ် မဂ္ဂပစ္စယသတ္တိကိုပါ အပရအရ၌ ထည့်၍ ယူကားသောကြောင့် အပရ၏ အပါဒါန်မရှိတော့။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ ဤဝါကျကို “ပုရိမပါဌော” ဟု ဆို၍ ပါဌ်တမျိုးပြုပြီး “တေသု ဝိစာရေတွာ ယုတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော” ဟု မိန့်သည်။ ထိုပါဌ်ကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။ နိဿယကား လွယ်ပြီ။]

သပ္ပယုတ္တပစ္စယော ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယတံအဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ။ အနန္တရ ။ ပေ။ ဝိဂတသင်္ခါတေ၊ ဟုဆိုအပ်ကုန်သော ။ ဆ ပစ္စယော၊ တို့ကို။ အပနေတွာ ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ၊ ထိုဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း၌။ ရူပဿ၊ ၎င်း။ အရူပဿ၊ ၎င်း။ ပစ္စယဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန် အပ်သော ပစ္စည်း အထူးအပြားကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ အတ္ထိ ပစ္စယော ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ နတ္ထိပစ္စယဝိဂတပစ္စယာ အနန္တရပစ္စယသဒိသာ။ အဝိဂတပစ္စယော။ အတ္ထိပစ္စယသဒိသောယေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ သိထိုက်၏။ [ရှေ့၌ “သေယျထိဒံ” ဟု မေးခဲ့သည့်ကို ဖြေသည်] ဝေ၊ ဖြင့်။ တေ၊ ဤပက်ကဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယ၌။ ဧကပစ္စယဿ အနေကပစ္စယဘာဝတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

၁၃၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ပစ္စယသဘာဂတောတိ၊ ဟူသောပုဒ်၌။ (ဝိတ္ထာရံ) ဟိ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)၊ စတုစိသတိယာ၊ သော။ ဧတေသုပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ အနန္တရ ။ပေ။ ဝိဂတာ၊ အနန္တရပစ္စည်း ။ပေ။ ဝိဂတပစ္စည်းတို့သည်။ သဘာဂါ၊ သဘာဂတို့တည်း။ (တူသော အဖို့ရှိသော ပစ္စည်းတို့တည်း)။ အာရမဏ ။ပေ။ အာရမဏပနိဿယာ၊ တို့သည်။ တထာ၊ ထိုသဘာဂတို့တည်း။ ဣတိ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယကထာ၌။ ပစ္စယသဘာဂ တောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ပစ္စယဝိသဘာဂတောတိ၊ ၌။ (ဝိတ္ထာရံ) ပန၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)။ ဧတ္ထ၊ ဤ ၂၄-ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ သည်။ မစ္ဆာဇာတပစ္စယေန။ ဝိသဘာဂေါ၊ ဝိသဘာဂသည်။ (တူသော အဖို့မရှိ သော ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ။) သမ္ပယုတ္တပစ္စယော။ ဝိပွယုတ္တပစ္စယေန၊ ၌။ တထာ၊ ထိုဝိသဘာဂသည်။ (ဟောတိ)။ အတ္ထိပစ္စယော နတ္ထိပစ္စယေန (တထာ ဟောတိ)။ ဝိဂတပစ္စယော အဝိဂတပစ္စယေန (တထာဟောတိ)။ ဣတိဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ၌။ ပစ္စယဝိသဘာဂတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ယုဂဋ္ဌကတောတိ၊ ၌။ (ဝိတ္ထာရံ) စ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)။ ဧတေသု၊ ဤ ၂၄-ပါးသော ပစ္စည်းတို့၌။ (ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော၌စပ်)။ အတ္ထသ ရိက္ခတာယ၊ အနက်အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်၎င်း။ သဒ္ဓသရိက္ခတာယ၊ သဒ္ဓါအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်၎င်း။ ကာလပဋိပက္ခတာယ၊ ကာလ အားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်၎င်း။ ဟေတုဖလတာယ၊ အကြောင်း အကျိုး၏ အဖြစ်၎င်း။ အညမညပဋိပက္ခတာယ၊ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင် ဘက်၏ အဖြစ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေဟိကာရဏေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ယုဂဋ္ဌ ကတော၊ အစုံအားဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဟိ၊ ချဲ့။ အနန္တရ သမနန္တရာ၊ တို့သည်။ အတ္ထသရိက္ခတာယ၊ အားဖြင့်။ ဧကံ၊ တခုသော။ ယုဂဋ္ဌကံနာမ၊ မည်၏။ နိဿယူပနိဿယာ၊ တို့သည်။ သဒ္ဓသရိက္ခတာယ (ဧကံ ယုဂဋ္ဌကံ နာမ)။ [ဥပနိဿယ၌ ဥပကား ဇောတကမျှသာ ဖြစ်၏] ပုရေဇာတပစ္စာဇာတာ ကာလပဋိပက္ခတာယ (ဧကံ ယုဂဋ္ဌကံ နာမ)။ ကမ္ပ

ပစ္စယဓိပါကပစ္စယာ ဟေတုဖလတာယ (ဧကံ ယုဂဠကံ နာမ)။ သမ္ပယုတ္တ
 ဝိပွယုတ္တပစ္စယာ အညမညပဋိပက္ခတာယ (ဧကံ ယုဂဠကံ နာမ)။ အတ္ထိနတ္ထိ
 ပစ္စယာ၊ တို့သညာ၎င်း၊ ဝိဂတာဝိဂတပစ္စယာ၊ တို့သညာ၎င်း။ တထာ၊
 ထိုအချင်းချင်း ဆန့်ကျင်သက်တို့၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ (ဧကံ ယုဂဠကံ နာမ)။
 ဣတိဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤ။ ယုဂဠကတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော။

ဇနကာဇနကတောတိ၊ ဤ။ (ဝိတ္ထာရံ) စ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)။ ဇေတသု၊
 ဤ ၂၄-ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ အနန္တရံ ။ ပေ။ အာသေဝနပစ္စယာ၊
 တို့၎င်း။ နာနက္ခဏိကော၊ သော။ ကမ္မပစ္စယော၊ ၎င်း။ နတ္ထိဝိဂတပစ္စယာ၊
 တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဇနကာယေဝ၊ ဇနကတို့သာ
 တည်း။ (ပစ္စယပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ပစ္စည်းတို့သာတည်း)။
 အဇနကာ၊ ဇနကမဟုတ်ကုန်သည်။ (ဥပတ္တမ္ဘကတို့သည်) န (ဟောန္တိ)၊
 ကုန်။ ပစ္စာဇာတပစ္စယော ကေဝလံ၊ ဇနကမဖက်သက်သက်။ ဥပတ္တမ္ဘ
 ကောယေဝ၊ သာတည်း။ ဇနကော န (ဟောတိ)။ သေသာ၊ ကြွင်းသော
 ပစ္စည်းတို့သည်။ ဇနကာ၊ တို့သည်၎င်း။ အဇနကာ၊ ကုန်သည်၎င်း။
 (ဟောန္တိ) ဥပတ္တမ္ဘကာ၊ ထောက်ပံ့တတ်ကုန်သည်၎င်း။ (ဟောန္တိ)။
 ဣတိအတ္ထော၊ ဤကား အဇနကာစပုဒ်၏ အနက်တည်း။ ဧဝံ ဧတ္ထ ဇနကဉ္စ
 ဇနကတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော။

သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာသဗ္ဗဋ္ဌာနိကတောတိ၊ ဤ။ (ဝိတ္ထာရံ) စ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ
 ဒသေမိ)။ သဟဇာတ ။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စယာ၊ တို့သည်။ သဗ္ဗဋ္ဌာ ကာ
 နာမ၊ တို့မည်၏။ (အလုံးစုံသော သင်္ခတရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်း၏အဖြစ်
 ရှိသော ပစ္စည်းတို့မည်၏) [ဋီကာ၌ ဝေဒနတ္ထုပ္ပါယာသည်] သဗ္ဗေသံ သင်္ခတနံ
 ရူပါရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဌာနဘူတာ၊ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော
 ပစ္စည်းတို့တည်း။ ကာရဏဘူတာ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သောပစ္စည်းတို့
 တည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) (ကသွား၊ ကြောင့်။
 သဗ္ဗေသံ ။ ပေ။ ဣတိအတ္ထော၊ ဟောတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွား၊ ကြောင့်။)
 ဇေတ၊ ဤသဟဇာတ စသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ဝိနာ၊ ကြည်၍။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ၊
 သော။ ဧကဓမ္မောပိ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သဗ္ဗေသံ ။ ပေ။ ဟောတိ)။

၁၃၂

ပုဗ္ဗသုတ္တံအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

အာရမဏံ။ ပေ။ ဝိဂတပစ္စယံ။ အသဗ္ဗဋ္ဌာနိကာနာမ။ ပုဗ္ဗဗ္ဗေသံ
 ရူပါရူပဓမ္မာနံ။ တို့၏။ ဌာနဘူတာ၊ န(ဟောနိ)။ ပန၊ အန္တယကား။
 အရူပက္ခန္ဓာနိညေဝ ဌာနဘူတာကာရဏဘူတာ(ဟောနိ)။ ဣတိအတ္ထော၊
 နက်။ ဟိ၊ မှန်။ အရူပဓမ္မာယေဝ၊ တို့သည်သာ။ ဧတေဟိ၊ ဤအာရမဏ
 အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ရူပဓမ္မာ န(ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။ ပုရေ
 ဇာတပစ္စာဇာတာပိ၊ တို့သည်လည်း။ အသဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ၊ တို့တည်း။ (ကသွာ)
 အရူပရူပါနိညေဝ ယထာက္ကမေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယဘာဝတော၊ တည်း။
 [ပုရေဇာတသည် နာမ်တရားတို့၏ပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတသည် ရုပ်တရားတို့၏
 ပစ္စည်းတည်း] ဝုတ္တာဝေသသာပိ၊ လည်း။ ဧကစ္စာနံ ရူပါရူပ ဓမ္မာနံ
 ဥပ္ပတ္တိဇောတုတော၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ န(ဟောနိ)။ ဣတိ ဧဝံ၊ ထို့
 သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာသဗ္ဗဋ္ဌာနိကတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ရူပံ ရူပသမ္ဘာတိအာဒိဝိကပ္ပတောတိ၊ ဌ။ (ဝိတ္ထာရံ) စ။ (ဥဒ္ဓရိတွာ
 ဒသေမိ)။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ဧတေသုပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ ဧကပစ္စယော
 ပိ၊ သည်လည်း။ ဧကန္တေန၊ ဖြင့်။ ရူပဓမ္မံ၊ သာ။ ဟုတွင်၍။ ရူပသေဝ၊ အား
 သာ။ ပစ္စယောနာမ၊ ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းမည်သည်။ နတ္ထိ။ ပန၊ အဟုတ်
 ကား။ ဧကန္တေန ရူပံ ဟုတွာ အရူပသေဝ ပစ္စယောနာမအတ္ထိ။ ပန၊ ပရိဟာရ။
 ပေ။ အံ။ သော၊ ဤပစ္စည်းသည်။ (ဧကန်အားဖြင့် ရုပ်ဖြစ်၍ နာမ်အား
 သာ ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းသည်။) ကတရော၊ အတယ်ပစ္စည်းနည်း။ ဣတိ၊
 ဤကားအမေးတည်း။ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ တည်း။ (ဣတိ၊ ဤကားအဖြေ
 တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ သည်။ ဧကန္တေန ရူပမေဝ ဟုတွာ။
 အရူပသေဝ၊ အားသာ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ (ယော၊ အကြင်ပစ္စည်း
 သည်။) ဧကန္တေန ရူပမေဝ ဟုတွာ။ ရူပါရူပသေဝ၊ အားသာ။ ပစ္စယော
 နာမ၊ မည်၏။ ဣတိပိ၊ ဤပစ္စည်းသည်လည်း။ နတ္ထိ။ ပန၊ အန္တယ။
 ဧကန္တေန အရူပံ ဟုတွာ အရူပသေဝ ပစ္စယောနာမ အတ္ထိ။ ပန၊ ပရိဟာရ။
 ပေ။ အံ။ သော၊ သည်။ ကတရော၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။
 အနန္တရ။ ပေ။ ဝိဂတဝေသန၊ တို့၏အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗိဓော၊ ၆-ပါး
 အပြားရှိသော ပစ္စည်းတည်း။ (ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) ဟိ၊ မှန်။

သဗ္ဗေပိ၊ သော။ သော၊ ထို ၆-ပါးအပြားရှိသောပစ္စည်းသည်။ ကေန္တေန အရူပမေဝ ဟုတွာ အရူပသေဝ ပစ္စယော ဟောတိ။

(ယော၊ အကြင်ပစ္စည်းသည်။) ကေန္တေန အရူပမေဝ ဟုတွာပိ ကေန္တေန ရူပသေဝ။ ပစ္စယော နာမ၊ မည်၏။ ဣတိပိ၊ သည်လည်း။ အတ္ထိ။ ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ အံ။ သော။ ကတရောနည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ပစ္စာ ဇာတ ပစ္စယော၊ တည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ထို ပစ္စာဇာတ ပစ္စည်းသည်။ ကေန္တေန အရူပံ ဟုတွာ ရူပသေဝ ပစ္စယောဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ ကေန္တေန အရူပဝဓမ္မာဝ ဟုတွာ ရူပါရူပါနံ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူး ပြုသောပစ္စည်းသည်လည်း။ အတ္ထိ။ ပန၊ ပရိ။ ပေ။ အံ။ သော။ ကတရော နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ဟေတု။ ပေ။ မဂ္ဂဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဉ္စဝိဓော၊ တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ သဗ္ဗေပိ၊ သော။ သော၊ သည်။ ကေန္တေန အရူပမေဝ ဟုတွာ။ ရူပဓမ္မာနံ၊ တို့အား၎င်း။ အရူပဓမ္မာနုပ္ပါ၊ တို့အား၎င်း။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ (ယော၊ အကြင်ပစ္စည်းသည်။) ကေန္တေန ရူပါရူပမေဝ ဟုတွာ ရူပသေဝ ပစ္စယောနာမ၊ မည်၏။ ဣတိပိ၊ သည်လည်း။ နတ္ထိ။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ရူပါရူပမေဝ ဟုတွာ အရူပသေဝ ပစ္စယော။ ဟောတိ၊ ရှိ၏။ ပန၊ ပရိ။ ပေ။ အံ။ သော၊ သည်။ ကတရောနည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ အာရ မဏပစ္စယော စ၊ ၎င်း။ ဥပနိဿယပစ္စယော စ၊ ၎င်းတည်း။ (ဣတိ၊ တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံဒွယံ၊ ဤပစ္စည်း ၂-ပါးအပေါင်းသည်။ ကေန္တေန ရူပါရူပ မေဝ ဟုတွာ အရူပသေဝ ပစ္စယော ဟောတိ၊ ပန၊ ဆက်။ (ယော၊ သည်။) ကေန္တေန ရူပါရူပမေဝ ဟုတွာ ရူပါရူပသေဝ ပစ္စယောနာမ။ ဣတိပိ၊ သည်လည်း။ အတ္ထိ။ ပန၊ ပရိ။ ပေ။ အံ။ သော၊ သည်။ ကတရော နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ အနိပတိ။ ပေ။ အဝိဂတသေန၊ ဖြင့်။ နဝိဓော၊ တည်း။ (ဣတိ၊ တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ သဗ္ဗေပိ၊ သော။ သော၊ သည်။ ကေန္တေန ရူပါရူပမေဝ ဟုတွာ ရူပါရူပသေဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဣ၊ ဤပက်နိကဝိနိစ္ဆယကထာ၌။ ရူပရူပသ္မာတိအာဒိဝိကပ္ပတောပိ၊ ရူပရူပသ္မာအစရှိသည်ဖြင့် အထူးထူး အပြားပြား ကြံခြင်းအားဖြင့်လည်း။ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

၁၃၄

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသမ္ဘိကာ

ဘဝဘောဒတောတိ၊ ချွံ။ (ဝိတ္ထာရံ) ဟိ၊ (ဥဒ္ဓရိတော ဒဿေမိ)။ စတု
ဝိသတိယာ ဣမေသု ပစ္စယေသု၊ တို့တံင်။ တာဝ၊ စတုဝေါကာရတဝ စသည့်
တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ပဉ္စဝေါကာရတဝေ၊ ချွံ။ ကောစိ၊ သော။
ပစ္စယော၊ ကို။ န လဗ္ဘတိ နာမ၊ မည်သည်။ န၊ မဟုတ်။ (လဗ္ဘတိယေဝ၊
သာ။) ပန၊ ကား။ စတုဝေါကာရတဝေ၊ ချွံ။ တယော၊ ကုန်သော။ ဗုရေ
ဇာတ ပစ္စာဇာတ ဝိပုယုတ္တပစ္စယေ၊ တို့ကို။ အပနေတုာ၊ ချီ။ သေသာ၊
ကြွင်းကုန်သော။ ကေဝိသတိမေဝ၊ သော။ (ပစ္စယာ၊ တို့ကို။) လဗ္ဘန္တိ။
ကေဝေါကာရတဝေ၊ ချွံ။ သဟဇာတ ။ပေ။ အဝိဂတဝသေန၊ အားဖြင့်။
သတ္တေဝ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယာ) လဗ္ဘန္တိ။ ပန၊ ကား။ ဗာဟိရေ၊ ဗာဟိရ
ဖြစ်သော။ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပေ၊ စက္ခု စသောဣန္ဒြေတို့နှင့် မစပ်သောရုပ်၌။
သဟဇာတ။ပေ။ အဝိဂတဝသေန ပဉ္စေဝ (ပစ္စယာ) လဗ္ဘန္တိ။ ဣတိဝေါသို့။
ဧတ္ထ ဘဝဘောဒတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ) ။

ပုစ္ဆာဝါရ

ပစ္စယာနုလောမ အဖွင့်

ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ (ဒဿေတုာ၌ စပ်) အနုလောမ
ပဋ္ဌာနာ ဒီသု၊ အနုလောမပဋ္ဌာန်း အစရှိသည်တို့၌။ တိကပဋ္ဌာနာဒိ ဝသေန၊
တိကပဋ္ဌာန်းအစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ စတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာန
သမေဝဓာနေ၊ အလုံးစုံသော အဖို့အားဖြင့် ၂၄-ပါးသော ပဋ္ဌာန်းတို့၏
ပေါင်းစုရာဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏေ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။ ယေ
တိကာဒယော၊ အကြင် တိက်အစရှိသည်တို့ကို။ နိဿယ၊ ချီ။ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တော၊
ပြတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧတံ၊ ဤပဋ္ဌာန်းကို။ တိကပဋ္ဌာနံ
(တိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ ဒုကပဋ္ဌာနံ (တိ)၊ ၎င်း ။ပေ။ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနန္တိ၊ ၎င်း။
(သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တေ၊ ထို တိက်အစရှိသည်တို့ကို။ အနာမ
သိတုာ၊ ချီ။ ယေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
တေ တိကာဒယော၊ တို့ကို။ ဝိဘတ္တော၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တာဝ။

တိက်အစရှိသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဗ္ဗိဇ္ဇ) တေပစ္စယေ ဧဝံ၊ ထိုဟေတု အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကိုသာ။ [ဧဝံဖြင့် တိက်အစရှိသည်တို့ကို ကန့်။] မာတိကာနိက္ခေပ ပစ္စယဝိတင်္ဂသင်္ခါတေန၊ မာတိကာကို ချထားရာပစ္စည်း တို့ကို ဝေဘန်ရာဟုဆိုအပ်သော။ ဣမိနာဝါရေန၊ ဖြင့်။ ဥဒ္ဓေသတော စ၊ အားဖြင့်၎င်း။ နိဒ္ဓေသတော စ၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဒဿေတာ ဤ။ ဣဒါနိဉ္စ။ ယေတိကာဒယော၊ တို့ကို။ နိဿာယ၊ ဤ။ နိဗ္ဗိဇ္ဇတ္တာ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ဤ ပဋ္ဌာန်းကို။ တိကပဋ္ဌာနံ (တိ)၊ ၎င်း။ ပေ။ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနန္တိ၊ ၎င်း။ (သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟေ တိကာဒယော၊ တို့ကို။ ဣမေသံ ပစ္စယာနံ၊ ဤ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝိတ္တာရိတာ၊ အကျယ်ချဲ့၍။ ဒဿေတံ၊ ငှာ။ ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသော။ တိကဒုကံ၊ တိက်ဒုကံကို။ နိဿာယ၊ ဤ။ သတ္တဟိ၊ ကုန်သော။ မဟာဝါရေဟိ၊ ဝါရ ကြီးတို့ဖြင့်။ ဒေသနာ၊ ကို။ ကတာ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ပဋိစ္စဝါရော၊ ၎င်း။ ပေ။ ပဉ္စဝါရော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမာနိ၊ ဤအမည်တို့သည်။ ဧဝံ၊ ထို ၇-ပါးသော မဟာဝါရတို့၏။ နာမာနိ၊ တို့တည်း။

တတ္ထ၊ ထို ၇-ပါးသော ဝါရကြီးတို့တွင်၊ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဋိစ္စာဘိဓာနဝသေန၊ ပဋိစ္စသဒ္ဓါ နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သော ဝါရသည်။ ပဋိစ္စဝါရော နာမ၊ မည်၏။ ကုသလံ ဓမ္မံ သဟဇာတော ကုသလော ဓမ္မော ဝိ၊ ဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ သဟဇာတာဘိဓာနဝသေန ဝုတ္တော သဟဇာတဝါရောနာမ။ သော၊ ထိုသဟဇာတဝါရသည်။ ပုရိမေန၊ သော။ ပဋိစ္စဝါရေန၊ နှင့်။ အတ္ထတော၊ အနက်အားဖြင့်။ နိန္နာနာကရဏော၊ အသီးအခြားပြု ကြောင်း အထူးမရှိ။ ပန၊ ထိုသို့ အထူးမရှိပါသော်လည်း။ ပဋိစ္စာဘိဓာန ဝသေန၊ ပဋိစ္စသဒ္ဓါနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဗုဇ္ဈနကာနံ၊ သိလတံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝသေန၊ အလိုအားဖြင့်။ ပဌဇော၊ ရှေးဦးစွာသော ပဋိစ္စဝါရကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော။ သဟဇာတာဘိဓာနဝသေန၊ ဖြင့်။ ဗုဇ္ဈနကာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အားဖြင့်။ ဒုတိယော၊ ဒုတိယဖြစ်သော သဟဇာတဝါရ ကို။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တော)။ စ၊ ဆက်။ ဒွိသုပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေသု၊ ဤပဋိစ္စဝါရသဟဇာတဝါရတို့၌။ ရူပါရူပဓမ္မဝသေန၊ ရုပ်တရား နာမ်တရား

၁၃၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဃီကာ

တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယာစေဝ၊ (တို့ကို၎င်း။ ပစ္စယပုန္နာစ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝေဒိ
တဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဧတ စ၊ ထိုပစ္စည်းပစ္စယပုန်တို့ကိုလည်း။ သဟဇာတာဝ၊
သဟဇာတဖြစ်သော ပစ္စည်း ပစ္စယပုန်တို့ကိုသာ။ (လဗ္ဘန္တိ)။ ပုရေဇာတ
ပစ္စာဒဒတ၊ ပုရေဇာတပစ္စာဇာတဖြစ်သော ပစ္စည်း ပစ္စယပုန်တို့ကို။
န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။

ပန၊ ကား။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဖြင့်။ ဧဝံ၊
သို့။ ပစ္စယာဘိဓာနဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သော ဝါရ
သည်။ ပစ္စယဝါရောနာမ၊ မည်၏။ သောပိ၊ ထိုပစ္စယဝါရကိုလည်း။ ပုရိမ
ဝါရဒ္ဓယံဝိယ၊ ရှေးဖြစ်သော ဝါရ ၂-ပါးအပေါင်းကိုကဲ့သို့။ ရူပါရူပဓမ္မ
ဝသေနော၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန၊ အံထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယ
ဝါရ၌။ ပစ္စယော၊ ကို။ ပုရေဇာတောပိ၊ ပုရေဇာတဖြစ်သော ပစ္စည်းကို
လည်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော ပုရေဇာတပစ္စည်းကိုရခြင်း
သည်။ အယ၊ ထိုပစ္စယဝါရ၏။ ပုရိမဝါရဒ္ဓယတော၊ မှ။ ဝိသေသော၊ အထူး
တည်း။ တဒနန္တရော၊ ထိုပစ္စယဝါရ၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော။ ကုသလံ ဓမ္မံ
နိဿယ ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ နိဿယာဘိဓာနဝသေန၊
ဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ သည်။ နိဿယဝါရောနာမ၊ မည်၏။ သော၊ ထိုနိဿယဝါရ
သည်။ ပုရိမေန၊ သော။ ပစ္စယဝါရေန၊ နှင့်။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။
နိန္နာနာကရဏော၊ မရှိ။ ပန၊ ထိုသို့အထူးမရှိပါသော်လည်း။ ပစ္စယာဘိဓာန
ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဗုဇ္ဈကာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အားဖြင့်။ ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာ
သော ပစ္စယဝါရကို။ (ဘဂဝဏာ) ဝုတ္တော။ နိဿယာဘိဓာနဝသေန
ဗုဇ္ဈကာနံ ဝသေန။ ဒုတိယော၊ ဒုတိယဖြစ်သော နိဿယဝါရကို။
(ဘဂဝဏာ ဝုတ္တော)။

တဏှော၊ ထိုနိဿယဝါရမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ကုသလံ ဓမ္မံ သံသဋ္ဌော
ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ သံသဋ္ဌာဘိဓာနဝသေန ဝုတ္တော
သံသဋ္ဌဝါရောနာမ။ ကုသလံ ဓမ္မံ သမ္ပယုတ္တော ကုသလော ဓမ္မောတိ၊
ဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ သမ္ပယုတ္တာဘိဓာနဝသေန ဝုတ္တော သမ္ပယုတ္တဝါရောနာမ။
သော၊ ထိုသမ္ပယုတ္တဝါရသည်။ ပုရိမေနသံသဋ္ဌဝါရေန အတ္ထတော နိန္နာနာ

ကရဏော။ ပန၊ ထိုသို့အထူးမရှိပါသော်လည်း။ သံသဌာဘိဓာနဝသေန ဗုဇ္ဈနကာနံ ဝသေန ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာသောသံသဌဝါရကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော။ သမ္ပယုတ္တာဘိဓာနဝသေန (ဗုဇ္ဈနကာနံ ဝသေန) ဒုတိယော၊ ဒုတိယဖြစ်သောသမ္ပယုတ္တဝါရကို။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တော)။ စ၊ ဆက်။ ဒွိသုပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေသု၊ ဤဝါရတို့၌။ အရူပဓမ္မဝသေနော၊ နဝမ်တရားတို့နှင့် စပ်သဖြင့်သာ။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့ကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာ စ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ သတ္တမဝါရေ ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ တေ တေ ပဉ္စေ၊ ထိုထိုပြဿနာတို့တို့။ ဥဒ္ဓရိတာ၊ ထုတ်ဆောင်ပြီး၍။ ပန၊ တဖန်။ ကုသလာ ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနန္တိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဧတပဉ္စာ၊ တို့ကို။ နိဇ္ဇေဋ္ဌာ၊ အရှုပ်အထူးမရှိသည်တို့ကို၎င်း။ နိဂုဗ္ဗာ စ၊ ချုပ်ပိတ်ပေါင်းမရှိသည်တို့ကို၎င်း။ ကတာ၊ ၍။ ဝိဘတ္တာ၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဝါရော၊ ထိုဝါရသည်။ ပဉ္စာနံ၊ တို့၏။ သာဓုကံ၊ စွာ။ ဝိဘတ္တတ္တာ၊ ဝေဘန်အပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဉ္စဝါရောတွေဝ၊ ဟူ၍သာ။ သင်္ချံ၊ သို့။ ဂတော၊ ပြီ။ [ဝိဘတ္တတ္တာသည် သတ္တမဝါရကို “ပဉ္စဝါရ”ဟု ဆိုခြင်း၏ အကြောင်း ပြဟိတ်ဖြစ်သောကြောင့် “ဝိဘဇီယန္တိ ဧတ္တာတိ ဝိဘတ္တော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဝိဘတ္တအရ သတ္တမဝါရကို အရကောက်ရသည်။] ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပဉ္စဝါရ၌။ ရူပါရူပဓမ္မဝသေနော၊ ဖြင့်ပင်။ ပစ္စယာပိ၊ တို့ကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာပိ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

တတ္ထ၊ ထို ၇-ပါးသော-ဝါရတို့တွင်။ တာဝ၊ ဆဟဇာတစသော ဝါရတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) သဗ္ဗပဌမော၊ အလုံးစုံသော ဝါရတို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော။ ယောသေ (သော ဝါရော)၊ အကြင်ကဲ့သို့သော ဤဝါရသည်။ ပဋိစ္စဝါရောနာမ၊ မည်၏။ ဇ္ဈော၊ ထိုပဋိစ္စဝါရသည်။ ဥဒ္ဓေသတော၊ အားဖြင့်၎င်း။ နိဒ္ဓေသတောစ၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဒုဝိဓော၊ ရှိသည်။ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဥဒ္ဓေသဝါရော၊ သည်။ ပဌမော၊

သော။ (ဝါရော၊ တည်း။) ပုစ္ဆာဝါရောတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရောတိပိ၊ ဟူသောအမည်သည်လည်း။ တသေဝ၊ ထိုဥဒ္ဓေသဝါရ၏ပင်၊ နာမံ၊ တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ သော၊ ထိုပဌမဝါရကို။ ကုသလလာဒယော၊ ကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ကုသလာဒိနံ၊ ကုသိုလ် အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ [ဥဒ္ဓိဋ္ဌဉ္စပ်] ဟေတုပစ္စယာဒိနံ၊ အစရှိသောပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌတ္တာ၊ အကျဉ်းပြုအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဒ္ဓေသဝါရော (တိ)၊ ချဲ့။ (ဝုတ္တော၊ ပြီ။) ကုသလာဒယော။ ပဋိစ္စ၊ ချဲ့။ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ကုသလာဒိနံ၊ အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ဧ။ ပုစ္ဆိတတ္တာ၊ မေးရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပုစ္ဆာဝါရော (တိပိ)၊ လည်း။ (ဝုတ္တော)။ ကုသလာဒယော ပဋိစ္စ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန ကုသလာဒိနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ဧ။ ပညာပိတတ္တာ၊ ထားအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ အမျိုးမျိုးသော အပြားတို့ဖြင့် သိစေအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရောတိပိဝုတ္တော။ [ပညာပိတတ္တာ၏ အဖွင့်ကို ဋီကာကြည့်ပါ။]

(၂၅-၃၄) တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဓေသဝါရ၌။ သိယာ ကုသလံ ။ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူသော ပုစ္ဆာသည်။ ပရိကပ္ပပုစ္ဆာ၊ ပြုစီမံခြင်းကို မေးကြောင်း ပုစ္ဆာတည်း။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဉ်းအံ့။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံကား။ ဧတ္ထ၊ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ အစရှိသော ဤပုစ္ဆာ၌။ အတ္တော၊ တည်း။ ကုသလော၊ သော။ ယော ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ရာ၏။ သော (ဓမ္မော)၊ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်သော ထိုကုသိုလ်တရားသည်။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဝါ၊ သို့။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဝါ၊ တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ သိယာကံ၊ ။ဖြစ်ရာသလော။ ဣတိ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ (အတ္တော၊ တည်း။) [နောက်၌ “အယုမေတ္ထအတ္တော” ရှိသောကြောင့် “ဣတိ” မပါလျှင် ရှင်း၏၊ ပါနေသောကြောင့် ပေးလိုက်သည်။] အတဝါ၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဝါ၊ သို့။ ပဋိစ္စ၊ ချဲ့။ ဝါ၊ ချဲ့။ ကုသလော၊ သော။ ယော ဓမ္မော၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဧ။ သော (ဓမ္မော)၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ သိယာ၊ လော။ ဣတိအယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ သိယာ

ကုသလံ ကမ္မံ အစရှိသော ဤပုစ္ဆာ၌။ အတ္တော၊ တည်း။ [ပဌမနည်း၌ “ကုသိုလ်ပစ္စည်းတရားကိုစွဲ၍ ဖြစ်ရာသလော” ဟု မေး၏။ ဒုတိယနည်း၌ “ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်ရာသလော” ဟု မေး၏။]

တတ္ထုထိုမိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စအစရှိသောပါဌ်၌။ ပဋိတိ၊ ပဋိဟူသော သဒ္ဒါသည်။ သဒိသတ္ထေ၊ အတူဟူသောအနက်၌။ ငတ္တတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ သဒိသမုဂ္ဂလော၊ တူသောပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ပဋိပုဂ္ဂလော (တိ)၊ ပဋိပုဂ္ဂလောဟူ၍ ၎င်း။ သဒိသဘာဝေါ၊ တူသောအဖို့ကို။ ပဋိဘာဝေါတိ စ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဣစ္စာတိ၊ ဟူသော။ ပတေ၊ ဤသဒ္ဒါသည်။ ‘ဂမနဿကဝစနံ၊ (ဂမနဿကဝစနံ)၊ ဂမနကြိယာ၏နောက်ကြိယာသို့ စပ်ဆိုင်ဘို့ရန် အားတုတ် ခြင်းကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ ဥဘယံ၊ ပဋိသဒ္ဒါ ဣစ္စသဒ္ဒါနှစ်ပါးစုံကို။ ဧကတော၊ တည်း။ ကတော၊ ၍။ ပဋိစ္စာတိ၊ ဟူသောဤပါဌ်ဖြင့်။ ပဋိဂန္ဓာ၊

၁။ ‘ဂမနဿကဝစနံ။ ။ဣစ္စံ ‘ဣမာတ်တာပစ္စည်းကို ရစ္စ (မောဂ္ဂလ္လာန်) အလို “စွဲ” ပြု၍ ပြီး၏။ “ဣ-ဂတိမ္” ဟူသော ခေတ်နက်ကို ယူ၍ “ဂမန” ဟု ဆိုသည်။ တာပစ္စယန္တပုဒ်တို့ကို နောက်ကြိယာသို့ စပ်ဆိုင်ဘို့ရန် အမြဲအား ထုတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် “ဥဿကကြိယာ” ဟု သုံးစွဲ၏။ ထို့ကြောင့် ဣစ္စကို “ဂမနဿကဝစနံ” ဟု ဆိုသည်။ ဋီကာကိုလည်း ကြည့်ပါ။

အနုဋီကာ။ ။ဂမကြိယာယ။ ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်လသော်။ အတ္တနော ကတ္တာ၊ မိမိ၏ ကံတ္တားသည်။ (ဤနေရာ၌ ကုသလော ဓမ္မော ဟူသော ကံတ္တားသည်။) ဥပရိ၊ ကံတ္တဗ္ဗကြိယာယ၊ ပြုထိုက်သော ကြိယာအား။ (ဤနေရာ၌ ဥပ္ပဇ္ဇေယျကြိယာအား။) ယောဂျရူပေါ ဟောတိ၊ သင့်လျော်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏။ ဝေမေဝ၊ မိမိကတ္တား၏ အထက်၌ ပြုထိုက်သော ကြိယာအား သင့်လျော်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိနိုင်လောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်။ ‘ဌာနံ ဂမနဿကန္တံ။ ။တဿ၊ ထိုဂမနဥဿကန္တံကို။ ဗောဓနံ ဝစနံ၊ ဧဝံတုတာ စ ကြိယာ ယသ္မာ အတ္တတော ကြိယန္တရာပေက္ခာ နာမ ဟောတိ၊ နောက်ကြိယာတပါး ကို ခွဲခြင်းရှိသည်မည်၏။ တသ္မာ ငတ္တံ ဂမနဿ။ ပေ။ အတ္တောတိ။

၂။ ‘ပဋိစ္စ။ ။ ‘ပဋိဂန္ဓာ’ ဟု ဖွင့်၍ ပတိ (ပဋိ) ကို သဟပ္ပတ္တိသန့်တေန သဒိသဘာဝေန ဟု၎င်း။ ဂန္ဓာကို ပတုာဟု၎င်း ထပ်၍ ဖွင့်သည်။ ‘တေန သဒ္ဓိ။ ပေ။ ငတ္တံ ဟောတိ’ ကား အဓိပ္ပါယ်ထင်ရှားအောင် ဖွင့်ပြသော ဝါကျ

တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ သဟပုတ္တိသင်္ဂါတေန၊ တကွဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ သဒိသဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ပတုာ၍။ တေန၊ ထိုပစ္စည်းတရားနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကု။ ကေတော၊ တည်း။ ဥပ္ပတ္တိဘာဝံ၊ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သို့။ ဥပဂန္တာ၍။ (ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ စပ်) ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဓါ၊ ကို။ ဝုတ္တိဟောတိ။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌၎င်း ရှေးနိဿယ၌၎င်း တေန သဒ္ဓိံ ၂-ပုဒ်မပါ။] ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဟူသောပါ၌ဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ သဟပုတ္တိဘာဝေန၊ တကွဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ သို့။ ပဋိစ္စ၊ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ ကုသလော ဓမ္မော၊-ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆတိ၊ ဤ။

အတဝါ၊ ကား။ ပဋိစ္စာတိ၊ ကား။ ပစ္စယံ၊ ပစ္စည်းကို။ ဝါ၊ အကြောင်းကို။ ကတုာ၍။ ဖန၊ ဆက်။ တံပစ္စယကရဏံ၊ ထိုပစ္စည်းကိုပြုခြင်းကို။ ပုရေဇာတေ၊ သော။ ပစ္စယေဝိ၌လည်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ သဟဇာတေ၊ သော။ (ပစ္စယေ) ပိ (လဗ္ဘတိ)။ ဣဓ၊ ဤ ပဋိစ္စဝါရံ။ သဟဇာတံ (ပစ္စယံ) အဓိပ္ပေတံ။ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလောတိ အာဒိသုပိ၊ ‘တို့၌လည်း။ ဇေယစ နယော။ တတ္ထ၊ ထိုကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ သဟဇာတဓမ္မသန၊ ‘အဖြစ်ဖြင့်။’ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ

တည်း။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ၊ ပစ္စည်းဖြစ်သော ကုသိုလ်တရားသို့ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောက်၍။ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော ကုသိုလ်တရားသည် ဖြစ်ရာသလော”ဟူလို။

၁။ အထဝါ။ ။ ဤနည်း၌ ပဋိစ္စအတွက် သဒ္ဓတ္ထမဟုတ်ဘဲ အဓိပ္ပာယ်ဟူကို ဖွင့်သည်။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ၊ ကုသိုလ်တရားကို ပစ္စည်းပြု၍ (ဝါ၊ အကြောင်းပြု၍)။ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊-လော” ဟူလို။ “ရှေးနည်း၌” တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောက်၍” ဟု ဆိုသောကြောင့် သဟဇာတပစ္စည်းသာ ရနိုင်၏။ ဤနည်း၌ကား “ပစ္စည်းပြု၍” ဟု ဆိုသောကြောင့် ပုရေဇာတ (ရှေးဖြစ်သော ကုသိုလ်) ကိုလည်း ရနိုင်၏။ မှန်၏။ ရှေးဖြစ်သော ကုသိုလ်ကို အာရမဏ်ပစ္စည်းပြု၍ နောက်ကုသိုလ်တရားလည်း ဖြစ်နိုင်သည်သာ။ [ထိုသို့ရနိုင်ပါသော်လည်း ဤပဋိစ္စဝါရံ ဟောတော်မူ။ ထို့ကြောင့် “ဣဓ သဟဇာတံ အဓိပ္ပေတံ” ဟုဆိုသည်။]

မုစ္ဆဝဂါရ ပစ္စယာနုလောမ အဖဋ္ဌိ

၁၄၁

(ဥပ္ပန္နောသော။) အိက္ခယလောသသည်။ ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ။ ။ပေ။ ဖန၊ ထိုသို့ မရှိပါသော်လည်း။ ဣမသ္မိံ ပုစ္ဆဝါရေ၌။ ယမ္မိ၊ အကြင်တရားကိုလည်း။ ဝိသဇ္ဇိယမာနံ၊ ဖြေဆိုအပ်သော်။ အတ္ထတော၊ တရားကိုယ် ၊ အနက်အံ့အားဖြင့်။ လဗ္ဘတိ။ ယမ္မိ၊ ကိုလည်း။ (ဝိသဇ္ဇိယမာနံ အတ္ထတော) န လဗ္ဘတိ။ တံသဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံ ရအပ် မရအပ်သော တရားကို။ ပုစ္ဆဝသေန၊ ပုစ္ဆာ၏အဖြစ် ဖြင့်။ ဥဒ္ဓဋ္ဌံ။ ပန၊ ထိုသို့ထုတ်ဆောင်တော် မူအပ်ပါသော်လည်း။ ပရတော၊ ၌။ ဝိသဇ္ဇေန၊ ၌။ ယံ၊ အကြင်တရားကို။ န လဗ္ဘတိ။ တံ၊ ထိုမရအပ်သော တရားကို။ ပဟာယ၊ ၍။ ယံ လဗ္ဘတိ။ တံ၊ ဧဝ၊ ထိုရအပ်သောတရားကို သာ။ ဝိသဇ္ဇိတံ၊ ပြီ။

ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ အတ္ထုဉ္ဇေ၊ အနက်ကို ၎င်း။ ပုစ္ဆာဂံတိဉ္ဇေ၊ ပုစ္ဆာတို့၏ အသွားကို၎င်း။ ဥတု၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ ဂဏနဝသေန၊ ရေတွက်ကြောင်း၊ ဂဏန်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေါ၊ ကို။ ဝေဒိစာဗျော၊ ၍။ ယံ၊ ချွေ။ ဧတ္ထ၊ ဤပုစ္ဆဝဂါရ၌။ ကုသလံ၊ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာ တိ၊ ဟူ၍။ ကုသလပဒံ၊ ကို။ အာဒိံ ကတု၊ ၍။ ကုသလံ၊ ကုသလာ ဗျာကတန္တံ၊ ကုသလပဒအဆုံးရှိကုန် အကုသလပဒအဆုံးရှိကုန် အဗျာ ကတပဒအဆုံးရှိကုန်သော။ တိသော၊ ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း။ ပုန၊ တဖန်။ တဒေဝ၊ ထိုကုသလပဒကိုပင်။ အာဒိံ ကတု၊ ၍။ ကုသလာဗျာကတပဒိ ဓသေန၊ ကုသလာဗျာကတအဆုံးရှိသော မုစ္ဆာအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဒုကပ္ပဘေဒန္တံ၊ ဒုကအပြားအဆုံးရှိကုန်သော။ တိသော(ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း။) ပုန တဒေဝ အာဒိံ ကတု၊ တိကန္တံ၊ တိကအဆုံးရှိသော။ (ပုစ္ဆာ)၊ စ၊ ၎င်း။ ဧဝံ သူ။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာတိ၊ ဟူ၍။ ကုသလာဒိကာ၊ ကုသလံ အစရှိကုန်သော။ သတ္တံ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း။ အကုသလဒိကာ၊ ကုန်သော၊ တထာ၊ ထိုခုနစ်ပါးသော ပုစ္ဆာတို့၎င်း။ ပေ။ ကုသလာ ကုသ လာ ဗျာကတဒိကာ၊ ကုန်သော။ (သတ္တပုစ္ဆာ)။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ၊ ၌စပ်။) သတ္တံ၊ ကုန်သော။ သတ္တကာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ကုသလတ္ထိကံ နိဿာယံ ဟေတုပစ္စယော၊ ကေနပညာသံ၊ တခု ယုတ်ငါးဆယ်သော။ ပုစ္ဆာ (ဟောန္တိ)။

☰

[[ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ပုစ္ဆာတို့ကိုပင် မူလအားဖြင့် ရေတွက်၍ ပြလိုသောကြောင့် တတ္ထစသည်ကိုမိန့်။] တတ္ထ၊ ထိုတခု ယုတ်ငါးဆယ်သော ပုစ္ဆာတို့တွင်၊ ကေမုလကောဝသာနာ၊ တခုသောပုဒ်လျှင် မူလရှိကုန်သည် ဖြစ်၍ တခုတောပုဒ်လျှင် အဆုံးရှိကုန်သော။ နဝ၊ ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း)။ ကေဂူလဒုကောဝသာနာ၊ တခုလျှင် မူလရှိသည်ဖြစ်၍ နှစ်ခုသော ပုဒ်လျှင် အဆုံးရှိကုန်သော။ နဝ၊ ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း။) ပေ။ တိက မူလတိကောဝသာနာ၊ သုံးပါးသောပုဒ်လျှင် မူလရှိသည်ဖြစ်၍ သုံးပါးသော ပုဒ်လျှင် အဆုံးရှိသော။ ကော၊ သော။ (ပုစ္ဆာ) ဣတိဇဝံ၊ သို့။ တော၊ ဤပုစ္ဆာတို့ကို။ မူလဝသေနာပိ၊ မူလနှင့်စပ်သဖြင့်လည်း။ ဝေဓိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ ကေနပညာသံ၊ သော။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ) ယထာ၊ သို့။ တထေဝ၊ ထို့အတူပင်။ အာရမဏ ပစ္စယာဒီသုပိ၊ တို့၌လည်း။ (ကေန ပညာသံ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ကေ မူလကေ၊ တပါးသော ပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော။ နယမိ၊ နယ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ တိ၊ တို့ကို။ သမ္ပိဏ္ဏိဟာ၊ ပေါင်းအပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ သော။) သဟသံ၊ သည်၎င်း။ ကေဉ္ဇသတံ၊ သည်၎င်း။ ဗုဒ္ဓ၊ တဖန်။ အပရာ၊ တပါးသော။ ဆသတ္တတိ၊ ခုနစ်ဆယ့် ခြောက်ပါးသည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

(၃၅-၃၆) တတော၊ ထိုကေမူလကနယမှ။ ပရံ၊ ၌။ ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဒု မူလကနယော၊ နှစ်ပါးသော ပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသောနည်းကို။ (တဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ၊ ပြီးတတ္ထ၊ ထိုဒုမူလကနယ၌။ ဟေတာရမဏဒုကော၊ ဟေတုအာရမဏဒုက်၎င်း။ ပေ။ ဟေတုအဝိဂတဒုကော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဟေတုပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ က။ တေဝိသတိ၊ သော။ ဒုကော၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေသ၊ ထိုနှစ်ဆယ့် သုံးပါးသော ဒုကတို့တွင်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ (ကေနပညာသံ၊ သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ) ဝိယ၊ သို့။ (တထာ၊ တူ။) ဟေတာရမဏဒု ကေပိ၊ ၌လည်း။ ကေနပညာသံ၊ သော၊ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တာသု၊ ထိုတခု ယုတ်ငါးဆယ်သော ပုစ္ဆာတို့တွင်။ ပါဠိယံ၊ ၌။ ဒွေယေဝ၊

၂-ပါးသော၊ ပုစ္ဆာတို့ကိုသာ။ (သင်္ခါတိကာရေဟိ) ဒဿိတော၊ ကုန်ပြီ။
 [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ အစနှင့်အဆုံး ၂-ပုစ္ဆာကိုသာ ပြထားသည်။] စ၊ ဆက်၊
 ဟေတာရမဏဒုကော၊ ချီ။ ကေနပညာသံ၊ သော။ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)
 ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ ဟေတာဓိပတိဒုကာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ (ကေန
 ပညာသံ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုအဓိပတိဒုက အစရှိသော
 ဒုကတို့တွင်။ ပဌမပုစ္ဆာဝသေန၊ နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဟေတာဓိပတိဒုကော၊ ၎င်း။
 ပေ။ ဟေတုသမနန္တရဒုကော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပရိပါဠိယာ၊ ဖြင့်။
 တယော၊ ကုန်သော။ ဒုကော၊ တို့ကို။ ဒဿေတော၊ ရှိ။ ပရိယာသာနေ၊ ချီ။
 ဟေတုအဝိဂတဒုကော၊ ဒဿိတော။ သေသံ၊ ကြွင်းသောဒုကကို။ သံခိတ္တံ၊
 ပြီ။ ဗန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုမူလကနယ၌။ ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေါ ဧဝံ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော၊ ဒုမူလကော၊ ဒုမူလကနယ၌။ တေဝိသတိယာ၊ သော။ ဒုကေသု၊
 တို့၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ သဟသံ၊ သည်၎င်း။ ကေဉ္စသတံ၊ သည်၎င်း။
 သတ္တဝိသတိမေဝစ၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးသည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

(၃၇) တတော၊ ထိုဒုမူလကနယမှ။ ပရိ၊ ချီ။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ပေ။ အဓိ
 ပတိ ပစ္စယာတိ၊ အစရှိသော။ တိမူလကနယော၊ ကို။ (တဂဝတာ) အာ
 ရဇ္ဈေါ။ တတ္ထ၊ ထိုတိမူလကနယ၌။ ဟေတာရမဏဒုကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊
 ကွ။ အဓိပတိပစ္စယာဒိသု၊ ကုန်သော။ ဗာဝိသတိယာ၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါး
 သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ ကေမေကယ၊ တပါးတပါးသောပစ္စည်းကို။
 ယောဇနာဝသေန၊ ယှဉ်စေခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဗာဝိသတိ၊ သော။ တိကာ၊
 တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော တိကတို့တွင်။ ပဌမ
 ပုစ္ဆာဝသေန၊ ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဌမတ္တိကဉ္စ၊ ကို၎င်း။ (ဟေတုအာရမဏ
 အဓိပတိဟူသော ပဌမတ္တိကကို၎င်း။) ဒုတိယတ္တိကဉ္စ၊ ကို၎င်း။ (ဟေတု
 အာရမဏအနန္တရဟူသော ဒုတိယတ္တိကကို၎င်း။) ဒဿေတော၊ ရှိ။ ပရိ
 ယောသာနတိကော၊ အဆုံးဖြစ်သော ဟေတုအာရမဏအဝိဂတတိကကို။
 ဒဿိတော၊ ပြီ။ သေသံ၊ ကြွင်းသောတိကကို။ သံခိတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ကား။ (ပုစ္ဆာတို့၏ အတ္ထစသည်မှတစ်ပါး ပရိစ္ဆေဒကား။) ဒုကေသု၊
 တို့တွင်။ (ကေမေကသို့) သော။ ဒုကော၊ ချီ။ ကေနပညာသံ၊ သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။

ကတာ) ယထာ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ တိကေသုပိ၊ တို့တွင်လည်း။ ဧကမေကသ္မိံ၊
 သော။ တိကေ၊ ဌိ။ ဧကေနပညာသံ၊ သော။ (ပုစ္ဆာ၊တို့ကို။) ကတာ၊ ရှိ။
 သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဗာဝိသတိယာ၊ သော။ တိကေသု၊ တို့တွင်။ တိမူလ
 ကေ၊ သော။ နယမိ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊
 တို့၏။ ဧကံသဟဿံ၊ သည်၎င်း။ အဋ္ဌသတ္တတိ၊ မေဝစ၊ ခုနစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသည်
 ၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

(၃၈) တတော၊ ထိုတိမူလကနယမှ။ ပရံ၊ ဌိ။ ဟေတုပစ္စယာ ။ပေ။
 အနန္တရပစ္စယာတိ၊ အစရှိသော။ စတုမူလကနယော (သဂဝတာ)
 အာရဇ္ဈေါ။ တတ္ထ၊ ထိုစတုမူလကနယဌိ။ ပဌမတ္တိကေန၊ နှင့်။ (ဟေတု
 ပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာဟူသော ပဌမတ္တိကနှင့်။) သဒ္ဓိံ၊
 က။ အနန္တရပစ္စယာဒိသု၊ ကုန်သော။ ဧကဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊
 တို့တွင်။ ဧကမေကဿ၊ ကို။ ယောဇနာဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧကဝိသတိ၊ သော။
 စတုက္ကာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ့်တပါးသော စတုက္ကတို့တွင်။
 ဒွေ၊ ကုန်သော။ စတုက္ကေ၊ တို့ကို။ ဒသေတော၊ ရှိ။ သေသံ၊ ကို။ (သင်္ဂီတိကာ
 ရေဟိ)။ သံခိတ္တံ၊ ပြီ။ [အစပုစ္ဆာနှင့် အဆုံးပုစ္ဆာတို့ကိုသာ ပြထားသည်။]
 ဣဓာပိ၊ ဤစတုမူလကနယဌိလည်း။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ စတုက္ကေ၊ ဌိ။
 ဧကေနပညာသံ၊ သော။ (ပုစ္ဆာ၊တို့ကို။) ကတာ၊ ရှိ။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။
 ဧကဝိသတိယာ၊ သော။ စတုက္ကေသု၊ တို့၌။ စတုမူလကေ၊ သော။ နယမိ၊ ဌိ။
 ပုစ္ဆာ၊တို့သည်။ ပုစ္ဆာနံ၊တို့၏။ ဧကံ သဟဿံ၊ သည်၎င်း။ ပုန၊ ဖန်။ အပရာ၊
 ကုန်သော။ ဧကေနတိံသ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

တတော၊ ထိုစတုမူလကနယမှ။ ပရံ၊ ဌိ။ ပဉ္စမူလကံ၊ ကို။ အာဒိံ ကတာ၊ ရှိ။
 ယာဝသဗ္ဗမူလကာ၊ သဗ္ဗမူလကတိုင်အောင်။ ဒေသနာ၊ ကို။ (သဂဝတာ)
 ကတာ၊ ပြီ။ တံ သဗ္ဗံ၊ ကို။ သဒ္ဓိပိတော၊ ရှိ။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌိ။ ဝတ္ထု၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော
 နယအပေါင်းကို၎င်း။ ဥပရိ၊ ဌိ။ ဝတ္ထုဗ္ဗု၊ ဖွင့်ဆိုထိုက်သော နယအပေါင်း
 ကို၎င်း။ ဧကတော၊ တည်း။ ကတာ၊ ရှိ။ ပါဠိယံ၊ ဌိ။ ဧကမူလကံ၊ နယ
 ကို၎င်း။ ပေ။ အသမ္ပယုန္တေန၊ မတွေ့ဝေသည်။ (ဟုတွာ) ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ၊
 ချဲ့ရာ၏။ ဣတိ၊ သို့။ နယော၊ ကို။ ဒသိတော၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဧကမူလက အစ

ပုစ္ဆာဝါရ ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်

၁၄၅

ဂ္ဂိသည်တို့တွင်။ ကေမူလကဒိသု၊ တို့၌။ ယံ၊ အကြင်ကောင်းကို။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဇာတ်။ ကို။ (မယာ၊ သည်။) ဝုတ္တံဝေ၊ သာ။ ပန၊ ကား။ ပဉ္စမူလကေ၊ ၌။ ပဌမ စတုက္ကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။ သမနန္တရပစ္စယာဒိသု၊ ကုန်သော။ သမဝိသတိ ယာ၊ သော။ ပစ္စယသု၊ တို့တွင်။ ကေမေကဿ၊ ကို။ ယောဇနာဝသေန၊ ဖြင့်။ သမဝိသတိ၊ သော။ ပဉ္စက၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုရှစ်ဆယ် သော ပဉ္စကတို့တွင်။ ကေမေကသ္မိံ၊ ၌။ ကေနုပညာသံ၊ သော။ (ပုစ္ဆာ)။ ကတု၊ ၌။ ပဉ္စမူလကေ၊ သော။ နယမ္ပိ၊ ၌။ ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ နဝသတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ပုန၊ ဖန်။ အပရာ၊ ကုန်သော။ အသိကိ စ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဆမူလကေ၊ ၌။ ပဌမပဉ္စကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။ ပေ။ ဆက္ကမူလကေ၊ သော။ နယမ္ပိ၊ ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ နဝသတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ ထိုကိုးရာတို့မှ။ အပရာ၊ ကုန်သော။ ကေတိံ၊ သ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

သတ္တမူလကေ၊ ၌။ ပဌမသတ္တကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။ ပေ။ သတ္တမူလကေ၊ သော။ နယမ္ပိ၊ ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ အဋ္ဌသတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ ထိုမှ။ အပရာ၊ ကုန်သော။ ဒွါသိတိ စ၊ ရှစ်ဆယ်နှစ်ပါးသည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

အဋ္ဌမူလကေ၊ ၌။ ပဌမသတ္တကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။ ပေ။ သတ္တမူလကေ၊ သော။ နယမ္ပိ၊ ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ ထိုမှ။ အပရာ၊ ကုန်သော။ တေတ္တိံ၊ သ၊ သော။ ပုစ္ဆာစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

နဝမူလကေ၊ ၌။ ပဌမအဋ္ဌကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။ ပေ။ နဝမူလကေ၊ သော။ နယမ္ပိ၊ ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ ထိုမှ။ အပရာ၊ ကုန်သော။ စတုရာသိတိ၊ ရှစ်ဆယ်လေးပါးသည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

၁၄၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

ဒသမူလကော၊ ဌိ။ ပဌမနိဝကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ဒသမူလကော၊
သော။ နယမိ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။
သတ္တ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ တို့မှ။ အပရာ၊ ကုန်
သော။ ပဉ္စတိံသ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ကောဒသမူလကော၊ ဌိ။ ပဌမဒသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ကော
ဒသမူလကော၊ သော။ နယမိ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဂဏိတာ၊
ရေတွက်အပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ကုန်လသော်။) ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ ဆ၊
ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ တို့မှ။ အပရာ၊ သော။
ဆဋ္ဌာသိတိ၊ ရှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသည်၎င်း။ (ဟောန္တိ)။

☞

ဒွါဒသမူလကော၊ ဌိ။ ပဌမကောဒသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ဒွါဒသ
မူလကော၊ သော။ နယော၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊
တို့၏။ ဆ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ အပရာ
သတ္တတိံသ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

တေရသမူလကော၊ ဌိ။ ပဌမဒွါဒသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ တေရသ
မူလကော၊ သော။ နယော၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ ဂဏနတော၊ ပုစ္ဆာနံ။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။
သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ပုန၊ အပရာ။ အဋ္ဌာသိတိ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

စုဒ္ဒသမူလကော၊ ဌိ။ ပဌမတေရသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ စုဒ္ဒသမူလ
ကော၊ သော။ နယော၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊
တို့၏။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တိံသ၊ သုံးဆယ်သည်
၎င်း။ အထ၊ ထိုမှတပါး။ အပရာ၊ ကုန်သော။ နဝ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ပန္နရသမူလကော၊ ဌိ။ ပဌမစုဒ္ဒသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ပန္နရသမူ
လကော၊ သော။ နယော၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊
တို့၏။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ အပရာ။
နဝတိ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

သောဠသမူလကော၊ ဌိ။ ပဌမပန္နရသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။
သောဠသမူလကော၊ သော။ နယော၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ ဂဏနတော၊ စတ္တာရိ၊ ကုန်

ပုစ္ဆာဝါရ ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်

၁၄၇

ဇံသော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ စတ္တာလိသ၊ သည်၎င်း။ ပုန အပရာ၊
သော။ ကောစေဝ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

သတ္တရသမူလကေ၊ ဌ။ ပဌမသောဌသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။
သောဌသမူလကေ နယော၊ ဌ။ ပုစ္ဆာ၊ ဂဏနတော ပုစ္ဆာနံ၊ တီဏိ၊ ကုန်
သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ နဂုတိ၊ သည်၎င်း။ ပုန အပရာ။ ခွေ၊
တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

အဋ္ဌာရသမူလကေ၊ ဌ။ ပဌမသတ္တရသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။
အဋ္ဌာရသမူလကေ၊ သော။ နယော၊ ဌ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊
အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ တီဏိ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တေ
စတ္တာရိသမေဝ စ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဧကေနဝိသတိမူလကေ၊ ဌ။ ပဌမအဋ္ဌာရသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။
ဧကေနဝိသတိကေ၊ သော။ နယော၊ ဌ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။
ခွေ၊ ကုန်သော။ သတာ၊ တို့သည်၎င်း။ နဂုတိစေဝ၊ သည်၎င်း။ ပုန အပရာ၊
ကုန်သော။ စတသောစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဝိသတိမူလကေ၊ ဌ။ ပဌမဧကေနဝိသတိကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ဝိသတိ
မူလကေ၊ သော။ နယော၊ ဌ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။
ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ ခွေ၊ ကုန်သော။ သတာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ စတ္တာလိသာစ၊
သည်၎င်း။ ပဉ္စစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဧကဝိသတိမူလကေ၊ ဌ။ ပဌမဝိသတိကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ဧကဝိ
သတိကေ၊ သော။ နယော၊ ဌ။ လက္ခဏညဟိ၊ လက္ခဏာကို သိသော ပညာရှိ
တို့သည်။ ဂဏိတော၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ သမ္ပိဏ္ဍိတော၊
ပေါင်းအပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊) သတံ၊ သည်၎င်း။ ဆနဂုတိစေဝ၊ သည်
၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဒွါဝိသတိမူလကေ၊ ဌ။ ပဌမဧကဝိသတိကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။
ဒွါဝိသတိမူလကေ၊ သော။ နယော၊ ဌ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊
အားဖြင့်။ စတ္တာလိသာဓိကံ၊ ရှိသော။ သတံ၊ သည်၎င်း။ ပုန၊ ဘန်။ အပရာ၊
ကုန်သော။ သတ္တစေဝ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

၁၄၈

ပဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

တေဝိသတိမူလကော ဌိ။ ပဌမဒ္ဓါဝိသတိကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကု။ ပေ။
တေဝိသတိမေ၊ နှစ်ဆယ့်သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော။ တေဝိသတိမူလကောသော။
ဣနယမိ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ အဋ္ဌနဝုတိမေဝ၊
ကိုသာ။ မတော၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ စတုဝိသတိမူလကော၊ ကို။ သဗ္ဗပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သမေ
ဓာ နဝသေန၊ အပေါင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။ တေနေဝ၊ ထိုသို့
အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၏ အပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ သဗ္ဗမူလကော
တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ပုစ္ဆော။ တတ္ထ၊ 'ထိုသဗ္ဗမူလကနယဌိ။
ကေနပညာသမေဝသော။ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။
(တောပုစ္ဆာဌိစပ်။) ဟေတုပစ္စယပဒမေဝ၊ ကိုသာ။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ကေ
မူလကဒိနံ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗမူလကပရိယောသာနာနံ၊ ရှိသော နယတို့၏။
ဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ သတ္တာရာ၊ သည်။ ဒေဝပရိသတိံ၊ နတ်ပရိသတ်၌။
ဝိတ္တာရတော၊ အားဖြင့်။ ဝိတတ္တာ၊ ကုန်သော။ တောပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။ ဣဓ၊
ဤပုစ္ဆာဝါရပါဌိတော်၌။ သခေပေန၊ အားဖြင့်။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)
ဒသိတော၊ ကုန်ပြီ။

ပန၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံသည်။ သဗ္ဗာသမိ၊ ကုန်သော။
တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့၏။ ဂဏနပိစ္ဆော၊ ရေတွက်ကြောင်း ဂဏန်းအပေါင်း
တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ကေမူလကနယသ္မိံ၊ ဌိ။ 'ကောဒသသတာနိ၊ တထောင့်
တရာလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဆသတ္တတိစ၊ သော။ ပုစ္ဆာ အာဂတာ။ ဟေတု
ပစ္စနယေ၊ ဌိ။ တေနေဝ မူလေန၊ ထိုဟေတုပစ္စယမူလဖြင့်ပင်။ ကေနပညာသံ၊
သော။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။) ကတွာ၊ ၍။ ဣမသ္မိံ ဟေတုပစ္စယမူလကော ဌိ။
ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ [“တေနေဝ မူလေန” ဝယ် “တေနေဝ မူလကေန” ဟု
စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌ “တေနေဝ မူလေန” ဟု ရှိ၏။] သေသံ၊
ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။) သေသပစ္စယမူလကော၊ ကြွင်းသော
အာရမဏစသော ပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော နယတို့၌။ ပက္ခိပိတဗျာ၊ ကုန်
၏။ ဒုမူလကော ဌိ။ သတ္တဝိသာနိ၊ နှစ်ဆဲ့ခုနစ်ပါးအလွန် ရှိကုန်သော။
ကောဒသသတာနိ၊ တထောင့်တရာကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ) တိမူလ

ပုစ္ဆာသီရိ ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်

၁၄၉

ကော၊ ဦး။ သဟဿံ၊ ဖြစ်သော။ အဋ္ဌသတ္တတိစ၊ ဖြစ်သော။ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ)။

[တိမူလက စသည်တို့၌ တိမူလက စသည်ကို မရေးဘော့ဘဲ ၃-၄ စသည်ဖြင့် ဂဏန်းများကိုသာ ပြတော့မည်။] (၃) သဟဿံ၊ ဖြစ်သော။ အဋ္ဌသတ္တတိစ၊ ဖြစ်သော။ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ)။ (၄-လွယ်ပြီ။) (၅) အသိတာဓိကာနိ၊ ရှိကုန်သော။ နဝ သတာနိ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ)။ (၆) ကေတိံသာနိ၊ သုံးဆဲ့တပါးအလွန်ရှိကုန်သော။ [ရှေး၌ “အဓိကာနိ” ဟု မပါသော်လည်း ဤသို့ အလွန်ရှိကုန်သော”ဟု ထည့်ပေးပါ။] နဝ သတာနိ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ)။ (၇-မှ ၂၀-ထိလွယ်ပြီ)။ (၂၁) ဆနဝတိသတံ၊ တရာ ကိုးဆဲ့ခြောက်ပါးသော။ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ)။ (၂၂-၂၃-၂၄ လွယ်ပြီ။) ဣတိဇောံ သို့။ ဟေတုပဒံ၊ ကို။ အာဒိံ ကတွာ၊ ရှိ။ ဝိတဇ္ဈေသု၊ ကုန်သော။ ကေမူလကာဒိသု၊ ရှိသော နယတို့၌။ ဟေတုပဒဿေဝ၊ ၏သာလျှင်။ ကေမူလာဒိဘေဒတော၊ ကေမူလ အစရှိသော နယတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ပုစ္ဆာတို့သည်။ စုဒ္ဓဿေဝ၊ တဆဲ့လေးလီသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ သဟဿာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ပုန၊ ဘန်။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ သတာနိစ၊ တို့သည် ၎င်း။ (ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။) ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ (ဂဏနပိဇ္ဈော၊ တည်း။)

☞ (၃၉-၄၀) ဇောံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဟေတုပစ္စယံ အာဒိံ ကတွာ ကေမူလကတော ပဋ္ဌာယံ [ကေမူလကဟု ဆိုသော်လည်း ဋီကာ၌ သုဒ္ဓိကနယဟု ဆိုထားသည်။] ယာဝသဗ္ဗမူလကနယာ၊ တိုင်အောင်။

၁။ ကေမူလကတော ပဋ္ဌာယံ။ ။ ကေမူလကဟု ဆိုသော်လည်း မူလသီးခြား မရှိ။ ပုစ္ဆာအတွက် မူလဖြစ်သောကြောင့် “ကေမူလက” ဟုဆို၏။ “ကေမူလက နယံ” ဝါ၊ ကေမူလကပုစ္ဆာ” ဟုလို့။ ဒုမူလကနယ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။ ထို “ကေမူလကနယ” ဟူသည် ပစ္စည်းအတွက် ဆိုလျှင် မူလပစ္စည်းမပါသော ကြောင့် သုဒ္ဓိကနယပင်တည်းဟု ဋီကာဖွင့်၏။ အဋ္ဌကထာဝယ် “ကေမူလက” ဟုဆိုသမျှ ဋီကာအလို သုဒ္ဓိက နယသာတည်း။ ဒုမူလကစသည်လည်း ဋီကာ အလို ကေမူလက စသည်ပင်တည်း။

၁၅၀

ပဋိပက္ခနိကာယသင်္ဂဟသင်္ဂဟ

ပုစ္ဆာသောဒံ၊ ကိံ။ ဒဿေတော၊ ပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ အာရမဏပစ္စယံ၊ အာရမဏပစ္စယာ။ [အာရမဏပစ္စယံ အဓိပတိ စသည်ကိုယူ။] ဒဿေတုံသိယာ။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာတိ အာရမဏပစ္စယာ။ ကိံ။ အာဟ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသို့။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူသော။ ဧတ္တာဝတ၊ ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော စကားဖြင့်။ အာရမဏပစ္စယံ၊ ကိံ။ အာရမဏပစ္စယာ၊ ရှိ။ ဟေတုပစ္စယပရိယောသာနော၊ ရှိသော။ ကေမူလကနယော၊ ကိံ။ (ဘဂဝတ) ဒဿိတော၊ ပြီ။

တတော၊ ထိုကေမူလကနယော။ ပရံ၊ ဤ။ အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိ ပစ္စယာတိ၊ အစရှိသော။ ဒုကမူလကံ၊ ကိံ။ (ဘဂဝတ) အာရမဏပစ္စယံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဒုကမူလကံ၌။ ဣမံ ပဋိပက္ခနိကာယံ၊ ကိံ၎င်း။ အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိ ပစ္စယာတိ၊ ကိံ။ ဒဿေတော၊ ရှိ။ သေသံ၊ ကြွင်းသောအာရမဏအနန္တရဒုက စသည်ကို။ (သင်္ဂဟိကဇရဟိ) သံခိတ္တံ၊ ပြီ။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတု ပစ္စယာတိ၊ ဟူသော။ အယံ ဩသာနဒုကောပိ၊ ဤအဆုံး ဒုကကိုလည်း။ (သင်္ဂဟိကဇရဟိ) န ဒဿိတော၊ မပြအပ်။ ပန၊ ထိုသို့ မပြအပ်ပါ သော်လည်း။ ကတ္ထစိ၊ သော။ ဝါစနာမဂ္ဂေ၊ ပါဠိတော်ပို့ချစဉ်၌။ သစေ သန္တိသတိ၊ အကယ်၍ တွေ့မြင်အပ်အံ့။ (ဝေသတိ)သေဝ (သော ဝေ) ဝါစနာမဂ္ဂေ၊ ကိံသာ။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ဤ။ [ဋီကာအလို မယူထိုက်]။ တတော၊ ထိုဒုကမူလကနယော။ ပရံ၊ ဤ။ အာရမဏပစ္စယာဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တိကမူလကနယော၊ တို့ကို။ အဒဿေတော၊ ရှိ။ အဓိပတိပစ္စယံ၊ ကိံ။ အာရမဏပစ္စယာ၊ ရှိ။ ကေကနယော၊ တို့ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ အဓိပတိ

၁။ ဟေတုပစ္စယပရိယောသာနော။ ။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ ဟု စတည်အားထုတ်ပြီး၍ အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ အာရမဏ ပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ ဟု တပတ်လှည့်၍ အဆုံးသတ်ခြင်းကို “ဟေတုပစ္စယ ပရိယောသာနော” ဟု ဆိုသည်။ ဤနည်းကို ဋီကာမကြိုက်သောကြောင့် ဝေ သတိစသည်ဖြင့် အပြစ်ပြထားသည်။ [ဝေသတိတိ “အာရမဏပစ္စယာ ဟေတု ပစ္စယာ” တိ အာရမဏပစ္စယာ “အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ၊ အာရမဏ ပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ” တိ ဝေ ဝါစနာမဂ္ဂေ သတိ၊-အနု။]

ပုစ္ဆာဝါရ ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်

၁၅၁

ပစ္စယာ။ ပေ။ အညမညပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဧတ္ထကမေဝ၊ ရှိသောစကားရပ်ကို သာ။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ တံ၊ ထိုစကားရပ်ကို။ ကေမူလကဝသေနဝါ၊ နှင့်စပ်သဖြင့် သော်၎င်း။ သဗ္ဗမူလကဝသေန ဝါ၊ သော်၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ဋီကာ၌ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို မနှစ်သက်၍ တမျိုးဖွင့်ထားသည်။]

(၄၁) တတော၊ ထိုအဓိပတိပစ္စယာ ။ ပေ။ အညမညပစ္စယာဟူသော စကားရပ်မှ။ ပရံ၊ ၌။ အဝိဂတပစ္စယံ အာဒိံကတွာ။ ဒု မူလကမေဝ၊ ကိုပင်။ ဒသေတုံ၊ ၄၁။ အဝိဂတပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာတိအာဒိ၊ ရှိသော စကားရပ်ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) အာရဗ္ဗံ၊ ပြီ။ တတ္ထံ၊ ထိုအဝိဂတပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ အဝိဂတဟေတုဒုကော၊ ၎င်း။ အဝိဂတာရမဏဒုကော၊ ၎င်း။ အဝိဂတာဓိပတိဒုကော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဋိပဂ္ဂိယာ တယော ဒုကေ ဝတွာ။ ပရိယောသာနေ စ၊ ဤကား။ အဝိဂတ ဝိဂတဒုကော၊ ဟူသော။ ဧကော၊ သော။ ဒုကော၊ ကို။ ဒသိတော၊ ပြီ။ တတော၊ ထိုဒုမူလကနယမှ။ (ပရံ)။ အဝိဂတပစ္စယဝသေနပ၊ စပ် သဖြင့်ပင်။ တိမူလကံ ဒသေတုံ အဝိဂတပစ္စယာ ဟေတု ပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာ (တိ)၊ ဟူ၍၎င်း ။ ပေ။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဋိပဂ္ဂိယာ တယော တိကေ ဝတွာ။ အဝိဂတပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ ဝိဂတပစ္စယာတိ၊ ဟူသော။ ပရိယောသာနတ္ထိကော၊ ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တော။ တတော၊ ထိုတိမူလကနယမှ။ (ပရံ၊ ၌။) အဝိဂတပစ္စယဝသေနဝ၊ စပ်သဖြင့်ပင်။ စတုမူလကံ ဒသေတုံ အဝိဂတပစ္စယာ ။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယာ၊ ဟူသော စတုက္က၎င်း။ အဝိဂတပစ္စယာ ။ ပေ။ အနန္တရပစ္စယာ၊ ဟူသော စတုက္က ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေ စတုက္ကေဝတွာ။ ဝိဂတာပစ္စယာတိ၊ သော။ ပဒံ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ။ ထပိတံ၊ တန်ရပ်ထားအပ်ပြီ။ [ဋီကာ၌ ဤ “ဝိဂတပစ္စယာ” ဟူသော ပုဒ်ကို “ဩသာန စတုက္ကကို ပြကြောင်းပုဒ်” ဟု၎င်း “သဗ္ဗမူလက နယ၏ အဆုံးပုဒ်” ဟု၎င်း နှစ်နည်းဖွင့်၏။] သေသံ၊ သော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံ သော ပဂ္ဂိအသွားကို။ သံခိတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ တဿ၊ ထိုကြွင်းသော အလုံးစုံ သော ပဂ္ဂိအသွား၏။ ဝါ၊ ကို။ သံခိတ္တတာဝံ၊ ကို။ ဒသေတုံ၊ ၄၁။ ကေကဿ ပဒဿ ။ ပေ။ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗံတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ [ပဂ္ဂိတော် ကြည့်ပါ။]

၁၅၂

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယံ အာဒိကတော။ ဟေတုအာဒိပဒ
ဝသေန၊ ဟေတု အစရှိသော ပုဒ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ [ရှေးနိဿယ၌ အာဒိမပါ
ဘဲ “ဟေတုပဒဝသေန” ဟုရှိ၏။ ဟေတုချည်းသက်သက် ဗုမ္မလကစသည်မဖြစ်
နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ] ကေမူလကော၌။ ကောဒသပုစ္ဆာသတာနိ စ၊
တဒထာဝံတရာသော ပုစ္ဆာတို့၎င်း။ ဆသတ္တတိ၊ သော။ ပုစ္ဆာစ၊ တို့သည်၎င်း။
(ဟောန္တိ) ယထာ၊ သို့၎င်း။ ပေ။ သဗ္ဗမူလကေ ကေနပညာသံ (ပုစ္ဆာဟောန္တိ)
ယထာ၊ သို့၎င်း။ ဧဝံ၊ တူ။ အာရမဏပစ္စယာဒိသုပိ၊ တို့တွင်လည်း။ ကေမေကံ၊
တပျိုးတပါးသော ပစ္စည်းကို။ အာဒိကတော အာရမဏာဒိပဒဝသေန။

ကေမေကဿ၊ သော။ ပဒဿ၊ ၏။ ကေမူလကေ ကောဒသပုစ္ဆာသတာနိ
ဆသတ္တတိ ပုစ္ဆာစ၊ တို့၎င်း ။ ပေ။ သဗ္ဗမူလကေ ကေနပညာသံ (ပုစ္ဆာ၊
တို့၎င်း။) ဣတိ၊ သို့။ ကေကဿ၊ သော။ ပဒဿ၊ ၏။ ကေမူလကာဒိဘေဒေါ
ရှိသော နယအပြား၌။ သတ္တသတာဓိကာနိ၊ ခုနစ်ရာအလွန် ရှိကုန်သော။
စဒ္ဒသ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာသဟဿာနိ၊ တို့သည်။ (တနည်း) စဒ္ဒသ ပုစ္ဆာ
သဟဿာနိ၊ တသောင်းလေးထောင်သော ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဟောန္တိ။
တသံ၊ ထို ပုစ္ဆာတို့၏။ သဗ္ဗေသုပိ စတုဝိသတိယာ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။
အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဂဏန်း အပိုင်းအခြား
တည်း။ ကုသလတ္တိကဿ၊ ၏။ အနုလောမနယမိ၊ ၌။ ဒွါပညာသ သဟဿာနိ၊
ငါးသောင်းနှစ်ထောင်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အဋ္ဌသတာနိ၊ ရှစ်ရာလည်း
ဖြစ်ကုန်သော။ တိဏိသတသဟဿာနိ၊ သုံးသိန်းလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊
တို့ကို။ (ဘဂဝတာ) သုဝိဘတ္တာ၊ အပ်ကုန်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ကုသလတ္တိ
ကဿ၊ ၏။ (အနုလောမနယမိ၊ ၌။ ဒွါပညာသ သဟဿာနိ၊ ကုန်သော။
ပေ။ ဟောန္တိ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဝေဒနာတ္တိကာဒိနမိ၊ တို့၏လည်း။ (အနု
လောမနယမိ ။ ပေ။ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗေသုပိ ဗာဝိသတိယာ
ဝိခကသု၊ တို့၌။ (အနုလောမနယမိ)။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ ပဘေဒတော၊
အားဖြင့်။ ကေသဋ္ဌိသဟဿာနိ၊ ခြောက်သောင်းတထောင်တို့သည်၎င်း။
ဆသတာနိ၊ ခြောက်ရာတို့သည်၎င်း။ သတ္တသတ္တတိ သတ္တသဟဿာနိ၊ ခုနစ်
သန်း ခုနစ်သိန်း တို့သည်၎င်း။ (ဟောန္တိ)။ ဝါစနာမဂ္ဂေ ၌။ သိခိတ္တာ၊
ကုန်ပြီ။

ပုစ္ဆာဝါရ ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်

၁၅၃

[တိက်တို့၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကိုပြုပြီး၍ ဒုက်တို့၌ ပုစ္ဆာ အရေအတွက် ကို ပြလိုသောကြောင့် ဒုကေသု ပန စသည်ကိုမိန့်။] ပန၊ ကား။ ဒုကေသု၊ တို့တွင်။ (ဧကမေကသ္မိံ ဒုကေဉ္စစပ်) သိယာ ဟေတုံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဟေတုဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ ဤသို့။ ဟေတုံ ပဋိစ္စ ဟေတု၊ ဒုက်ဌင်း ။ ပေ။ ဟေတုံ စံ နဟေတုံ စ ပဋိစ္စ ဟေတု စ န ဟေတု စ၊ ဒုက် ဌင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧကမေကသ္မိံ၊ သော။ ဒုကေ၊ ဉ္စ။ ဟေတုပစ္စယာဒိသု၊ တို့တွင်။ ဧကမေကသ္မိံ ပစ္စယေနဝ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။ [သိယာဟေတုံဓမ္မံ အစ ရှိသော ပုစ္ဆာတို့ကို ပါဠိတော်၌မပြတော့ “သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ” စသည်ကို နည်းမှီ၍ အဋ္ဌကထာ၌ အနည်းငယ်ပြထားသည်။] တေသု၊ ထိုဟေတုအစရှိ သော ပစ္စည်းတို့တွင်။ [စာအုပ်တို့၌ “တေသု” ဟု ရှိသည်၊ ရှေးနိဿယ “တေသု” ဟု ပြင်၏။] ဟေတုပစ္စယံ အာဒိံ ကတာ (ပဝတ္ထေသော။) ဧက မူလကောဉ္စ။ ဇေ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ အရာလည်းဖြစ်ကုန်သော။ သေဉ္စသစ၊ တဆဲ့ခြောက်ပါးလည်းကုန်ဖြစ်သော။ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုပုစ္ဆာတို့ တွင်။ ဟေတုပစ္စယသေဝ၊ ၏သာလျှင်။ အညေန၊ အခြားသောပစ္စည်းနှင့်။ အသမ္ဘိဿာ၊ မရောကုန်သော။ နဝ ပုစ္ဆာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ သေသာ၊ ကြွင်း သောပုစ္ဆာတို့တို့။ အတ္ထဝါရေန၊ ဖြစ်သင့်သော အနက်တို့၏ အလှည့်အကြိမ် အားဖြင့်။ ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။

၁။ သေသာ အတ္ထဝါရေန ဂဟိတာ။ ။ ဟေတုပစ္စည်း၏ ကိုးပုစ္ဆာမှ ကြွင်း၍သာ နှစ်ရာခုနစ်ပုစ္ဆာတို့ကို ဖြစ်သင့်သော အနက်တို့၏ အလှည့်အကြိမ် အားဖြင့် ယူ ဟူရာ၌ “သိယာ ။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယာ” ဟု ဟေတုပစ္စယာ၏ နေရာဝယ် အာရမဏပစ္စယာကို သွင်း၍ ကိုးပုစ္ဆာ။ အာရမဏပစ္စယာနေရာ ဝယ် အဓိပတိပစ္စယာကို သွင်း၍ ကိုးပုစ္ဆာ။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဖြစ်သင့်သော အနက်၏ အလှည့်အကြိမ်အားဖြင့် ယူပါ။ “ဂဟိတာ” ဟု ရှိသော်လည်း ယူအပ်ပြီး မဟုတ်သောကြောင့် “ဂဟေတဗ္ဗာ” ဟု ရှိသင့်မည်ထင်၏။

ရှေးနိဿယ။ ။ ရှေးနိဿယ၌ကား “အတ္ထဝါရေန၊ အတ္ထဝါရဖြင့်” ဟု ပေးပြီး ၎င်းပုဒ်ကို မကြိုက်သောကြောင့် “ဤတွင်မူအများတို့၌ ရှိသည်သို့ လိုက်၍ ယောဇနာသည်။ ‘ဝါရန္တရေန’ ဟူ၍ သော်၎င်း၊ ‘ဣတရိတရေန’ ဟူ၍သော်၎င်း၊ ‘ဣတရေန’ ဟူ၍သော်၎င်း၊ ပါဠိရှိလိုမည်ထင်၏” ဟု မှာထား သည်။ [“အဋ္ဌ” ဟုရှိသည်ကား မကောင်းပါ။]

၁၅၄

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာတာသဒ္ဓိကာ

တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာသို့၏။ ဒုကမူလကာဒီသု၊ ကုန်သော။ တေဝိသတိယာ၊
 သော။ ဝါရေသု၊ တို့၌။ ဧကေကံ၊ သော။ နဝကံ၊ ကို။ အပနေက္ခာ၊ ပယ်၍။
 ယာဝ သဗ္ဗမူလကာ၊ တိုင်အောင်။ အယံ၊ ကား။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ၊ တည်း။
 တာဝ၊ မူလကစသည်တို့မှ ရွေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ဒုမူလကော၊ ၌။ ကေ
 မူလကော၊ ၌။ (ကေမူလကတုန်းက။) ဒသိတေသု၊ ပြီးကုန်သော။ သောဋ္ဌ
 သာဓိကေသု၊ ကုန်သော။ ဒီသု၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာသတေသု၊ တို့တွင်။ နဝ၊
 ကိုးပါးသော ပုစ္ဆာတို့ကို။ အပနေက္ခာ၊ ၍။ ဒေ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ လည်း
 ဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တ စ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။ တတော၊
 ထိုနှစ်ရာခုနစ်ပါးသော ပုစ္ဆာတို့မှ။ နဝ အပနေက္ခာ၊ တိမူလကော၊ ၌။
 အဋ္ဌနဝုတိသတံ၊ တရာကိုးဆယ့်ရှစ်ပါးသော။ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ ဧဝံ၊ သို့။
 ပုရိမပုရိမတော၊ သောပုစ္ဆာမှ။ နဝနဝ၊ ကိုးပါးကိုးပါးသောပုစ္ဆာတို့ကို။ အပ
 နေက္ခာ စတုမူလကေ ကေကနနဝုတိသတံ၊ တရာရှစ်ဆယ့်ကိုးပါးသော။ (ပုစ္ဆာ
 ဟောန္တိ)။ [ပဉ္စမူလကမှ စ၍ ဂဏန်းများဖြင့် ပြတော့မည်။] (၅) အသိတိ
 သတံ၊ တရာရှစ်ဆယ်သော။ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ (၆) ကေသတ္တတိသတံ၊
 တရာခုနစ်ဆယ့်တပါးသော။ ပေ။ (၇) ဒွါသဋ္ဌိသတံ၊ တရာခြောက်ဆယ့်
 နှစ်ပါးသော။ ပေ။ (၈) တေပဏ္ဏာသသတံ၊ တရာငါးဆယ့်သုံးပါးသော
 ။ ပေ။ (၉) စတုစတ္တာလိသသတံ၊ တရာလေးဆယ့်လေးပါးသော ။ ပေ။
 (၁၀) ပဉ္စတိသသတံ၊ တရာငါးဆယ့်သုံးပါးသော။ ပေ။ (၁၁) ဆဗ္ဗိ
 သသတံ၊ တရာနှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ။ ပေ။ (၁၂) သတ္တရသဓိက
 သတံ၊ တဆယ့်ခုနစ်ပါးအလွန်ရှိသော တရာသော ။ ပေ။ (၁၃) အဋ္ဌာဓိက
 သတံ၊ ရှစ်ပါးအလွန်ရှိသော တရာသော ။ ပေ။ (၁၄) နဝနဝုတိ၊ ကိုးဆယ့်
 ကိုးပါးသော။ ပေ။ (၁၅ မှ စ၍ ၂၃ တိုင်အောင် လွယ်ပြီ။) သဗ္ဗမူလကော၊
 ၌။ နဝ၊ ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ (ဂဏန
 ပရိစ္ဆေဒေါ)။

ပန၊ ကား။ ဟေတုပစ္စယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ကေမူလကေ သောဋ္ဌသာ
 ဓိကာနိ ဒေ။ တောနိ ပုစ္ဆာသတာနိ၊ ဤပုစ္ဆာအရာတို့သည်။ (ဟောန္တိ)
 ယထာ၊ သို့သင်း။ ပေ။ သဗ္ဗမူလကော၊ ၌။ နဝ၊ ကုန်သော။ တော(ပုစ္ဆာ)၊ တို့
 သည်။ [တောနိကို တောဟု ပြင်၍လိုက်သည်။] (ဟောန္တိ) ယထာ၊ သို့

ပုစ္ဆာဝါရ ပစ္စယာနုလောမအပွင့်

၁၅၅

၎င်း။ ဧဝံ၊ တူ။ အာရမဏပစ္စယာဒိသုဝိ၊ တို့တွင်လည်း။ ဧကမေကံ၊ တပါး
 တပါးသောပစ္စည်းကို။ အာဒိံ၊ ကတော၊ ရှိ။ အာရမဏာဒိပဒဝသေန ဧကေ
 ကဿ ပဒဿ၊ ဧ။ သောဠသမိကာနိ ဒွေ ပုစ္ဆာသတနိ (ဟောန္တိ)
 ။ပေ။ သဗ္ဗမူလံကေ၊ ဌ။ နဝ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဧကေကဿ
 ပဒဿ၊ ဧ။ ဧကမူလကာဒိဘေဒေ၊ အပြားရှိသော နယဌ။ ဒွေ ပုစ္ဆာသဟ
 သာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ သတ္တသတနိ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ စ၊ တို့သည်၎င်း။
 ဟောန္တိ။ တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့၏။ သဗ္ဗေသုဝိ စတုဝိသတိယာ ပစ္စယေသု
 အယံ ဂဏန ပရိစ္ဆေဒေါ။ ဟေတုဒုကံသေဝ၊ ဟေတုဒုကံ၏သာလျှင်။
 အနုလောမနယေ၊ ဌ။ စတုသဌိသဟသာနိ၊ ခြောက်သောင်းလေးထောင်
 လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပုန၊ ဘန်။ အဠသတနိ စ၊ ရှစ်ရာလည်းဖြစ်ကုန်
 သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ဟေတုဒုကဿ၊ ဧ။
 (အနုလောမနယေ၊ ဌ။ ပေ။ ပုစ္ဆာ မတာ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သဟေ
 တုကဒုကာဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ (အနုလောမနယေ။ ပေ။ မတာ)။ ဣတိ၊ သို့။
 သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ၊ သော။ ဒုကသတေ၊ ဌ။ (အယံ၊ ကား။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ၊ တည်း။
 စပ်ပုဒ်မရှိ၍ထည့်သည်။) ဒုကသတေ၊ ဌ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။ သဌိသတသဟသာနိ၊
 ခြောက်သန်းတို့ဟူ၍၎င်း။ တတော၊ မှ။ ပရံ၊ ဌ။ စတ္တာရိစ (သတသ
 ဟသာနိ)၊ လေးသိန်းတို့ဟူ၍၎င်း။ အသိတိစသဟသာနိ၊ ရှစ်သောင်းတို့
 ဟူ၍၎င်း။ ဝိဒ္ဓ၊ သိကြကုန်၏။ အယံ၊ ပြီးကား။ တာဝ၊ ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း
 စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) သုဒ္ဓိကေ၊ မရောမယှက် သက်သက်
 သော။ တိကပဋ္ဌာနေစေဝ၊ ဌ၎င်း။ ဒုကပဋ္ဌာနေစ ပုစ္ဆာနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။

[ဒုကပဋ္ဌာန်း၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြုပြီး၍ ဒုကတိက ပဋ္ဌာန်း၌
 ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြုလိုသောကြောင့် “ယံ ပန” စသည်ကိုမိန့်။] ပန၊
 ကား။ တတော၊ ထိုဒုကပဋ္ဌာန်းမှ။ ပရံ၊ ဌ။ ဒွါဝိသတိ၊ သော။ တိကေ၊
 တို့ကို။ ဂဟေတွာ ဒုကသတေ၊ ဌ။ ပက္ခိပိတွာ ယံဒုကတိကပဋ္ဌာနံ နာမ၊
 အကြင် ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းမည်သည်ကို။ (တဂတော) ဒေသိတံ။ တတ္ထ၊
 ထိုဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ သိယာ ဟေတု ။ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဧဝံ၊
 သို့။ ဒွါဝိသတိယာ၊ သော။ တိကေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကံ၊ သော။ တိကံ၊

၁၅၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ကို။ ဒုကာနံ၊ တို့၏။ သတေန သတေန၊ တရာနှင့်တရာနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကု။
ယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေ၍။ ဒသေတဗ္ဗာနံ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။
[ပရိစ္ဆေဒေါဉ္စပ။] ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်တိကပဋ္ဌာန်း၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။
သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ဧကမူလကာဒိနံ၊ အစရှိသောန ယတို့၏။ ဝသေန၊
အပြားအားဖြင့်။ ဂဏေတွာ၊ ရေတွက်၍။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
၏။ [စာအုပ်တို့၌ “ဂဟေတွာ” ဟု ရှိသော်လည်း ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို
ပြကြောင်း စကားဖြစ်သောကြောင့် “ဂဏေတွာ” ဟူသော မူကဲအတိုင်း
ပေးပါသည်။]

[ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြပြီး၍ တိကဒုကပဋ္ဌာန်း၌
ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယမ္ပိ တတော” စသည်ကိုမိန့်။]
တတော၊ ထို ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းမှ။ ပရံ၊ ၌။ ဒုကသံတံ ဂဟေတွာ ဒွါဝိသတိ
ယာ တိကေသု ပက္ခိပိတွာ။ ယမ္ပိတိကဒုကပဋ္ဌာနံနာမ၊ ကိုလည်း။ (ဘဂဝ
တာ) ဒေသိတံ။ တတ္ထာပိ၊ ထိုတိကဒုကပဋ္ဌာန်း၌လည်း။ သိယာကုသလံ
။ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒုကသတေ၊ တွင်။ ဧကေကံ ဒုကံ
ဒွါဝိသတိယာ တိကေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ဒသေတဗ္ဗာနံ ပုစ္ဆာနံ
ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဧကမူလကာဒိနံ ဝသေန ဂဏေတွာ ပရိစ္ဆေဒေါ
ဝေဒိတဗ္ဗော။

[တိကဒုကပဋ္ဌာန်း၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ပြပြီး၍ တိကတိက ပဋ္ဌာန်း၌
ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယမ္ပိ တတော” စသည်ကိုမိန့်။]
တတော၊ ထိုတိကဒုကပဋ္ဌာန်းမှ။ ပရံ၊ ၌။ တိကေ၊ တို့ကို။ တိကေသုယေဝ၊
တို့၌ပင်။ ပက္ခိပိတွာ။ ယမ္ပိ တိကတိကပဋ္ဌာနံ နာမ၊ ကိုလည်း။ (ဘဂဝတာ)
ဒေသိတံ။ တတ္ထာပိ၊ ထိုတိကတိကပဋ္ဌာန်း၌လည်း။ သိယာ ကုသလံ ။ပေ။
ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒွါဝိသတိယာ၊ သော။ တိကေသု၊
တို့တွင်။ ဧကေကံ၊ သော။ တိကံ၊ ကို။ သေသေဟိ၊ ကုန်သော။ ဧက
ဝိသတိယာ၊ သော။ တိကေဟိ သဒ္ဓိံ ။ပေ။ ဂဏေတွာ ပရိစ္ဆေဒေါ
ဝေဒိတဗ္ဗော။

[တိကတိကပဋ္ဌာန်း၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြပြီး၍ ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း
၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြလိုသောကြောင့် ယမ္ပိ တတော စသည်ကို

မိန့်။] တတော၊ ထို တိကတိက ပဋ္ဌာန်းမှ။ ပရံ၊ ဌ။ ဒုကေ၊ ထို့ကို။
ဒုကေသုယေဝ၊ ဌပင်။ ပက္ခိပိတော၊ ရှိ။ ယမ္ပိ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနံ နာမ၊ ကိုလည်း။
(ဘဂဝတာ) ဒေသိတံ၊ ပြီ။ တတ္ထာပိ၊ ထို ဒုက ဒုက ပဋ္ဌာန်း၌လည်း။
သိယာ ဟေတု။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဇဝံ၊ သို့။ ဒုကသတေ၊ တွင်။
ဧကေကံ ဒုကံ သေသေဟိ နဝနဝတိယာ ဒုကေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတော
ဒသေတဗ္ဗာနံ။ ပေ။ ဂဏေတော ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဟိ၊ မှန်။
တထာဂတေန၊ သည်။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ သော။ ဧတံ ပဘေဒံ၊ ဤပုစ္ဆာ အထူး
အပြားကို။ ဒသေတောဝ၊ ပြတော်မူ၍သာလျှင်။ ဒေဝပရိသာယ၊ ဌ။
ဓမ္မော၊ အဘိဓမ္မာတရားကို။ ဒေသိတော၊ ပြီ။ ဓမ္မသေနာပတိဿ ပန၊
အားကား။ တေန၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ (အက္ခာတာ၌စပ်။ ရှေးနိဿယ
၌ကား တေနမပါ။) အဇ္ဇ၊ ယနေ၌။ ဣဒ္ဓိဒဉ္စ၊ ဤမည် ဤမည်သော
တရားကိုလည်း။ (မယာ) ဒေသိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ သဒ္ဓိပိတော၊ ရှိ။
နယံဒဿနမတ္ထေနော၊ နည်းကိုပြခြင်းမျှဖြင့်သာ။ ဒေသနာ အက္ခာတာ။
ထေရေနာပိ၊ သည်လည်း။ သဒ္ဓိပိတောဝ၊ သာလျှင်။ ဝါစနာမဂ္ဂေါ၊ ပါဠိ
တော်ကို ဆိုစေခြင်း၏ အစဉ်ကို။ ဝါ၊ ပါဠိတော် ပို့ချစဉ်ကို။ ပဝုတ္တိတော၊
ဖြစ်စေအပ်ပြီ။ သော၊ ထိုဝါစနာမဂ္ဂကို။ ထေရေန၊ သည်။ ပဝုတ္တိတနယေ
နေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ သင်္ဂီတိကာလေ၊ ဌ။ သင်္ဂဟံ၊ သို့။ အာရောပိတော၊ ပြီ။

ပန၊ ဆက်။ အဿ၊ ထိုဝါစနာမဂ္ဂ၏။ တံသခေပနယံ၊ ကို။ ဒသေတုံ၊
ငှာ။ တိကဉ္စပဋ္ဌာနဝရန္တိ၊ အစရှိသော။ အယံဂါထာ၊ ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေ
ဟိ) ထပိတာ။ တဿံ၊ ထိုဂါထာ၏။ အတ္ထော (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။
တိကဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရန္တိ၊ ကား။ ပဝရံ၊ မြတ်သော။ တိကပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ၎င်း။
ဒုကုတ္တမန္တိ၊ ကား။ ဥတ္တမံ သေဌံ၊ မြတ်သော။ ဒုကပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ၎င်း။ ဒုက
တိကဉ္စေဝါတိ၊ ကား။ ဒုကတိကပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ၎င်း။ တိကဒုကဉ္စာတိ၊ ကား။
တိကဒုကပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ၎င်း။ တိကတိကဉ္စေဝါတိ၊ ကား။ တိကတိက ပဋ္ဌာနဉ္စ၊
၎င်း။ ဒုကဒုကဉ္စာတိ၊ ကား။ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ၎င်း။ ဆ အနုလောမမ္ပိ
နယာ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ကား။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော၊ ကုန်သော။ သုဠ၊ လွန်စွာ။
ဂမ္ဘိရာ၊ နုန့်နုန့်သော။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဧတေနယာ၊ ထို့ကို။ အနုလောမ

၁၅၈

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ခိုကာ

မှ၊ ဦး။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ (အယံ အတ္ထော)၊ ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။
 တတ္ထ၊ ထိုအနုလောမမှိဟူသောပုဒ်၌။ (လဗ္ဗမာနာနိ) အနုလောမာနိ၊ တို့
 သည်။ ဓမ္မာနုလောမဉ္စ၊ ၎င်း။ ပစ္စယာနုလောမဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဣတိ)။ ဒွေ၊ တို့
 တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော အနုလောမတို့တွင်။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ
 ကုသလောဓမ္မောတိ၊ ဤ။ ဧဝံ၊ သို့။ အဘိဓမ္မမာတိကာပဒေဟိ၊ အဘိဓမ္မာ၌
 လာသော မာတိကာ ပုဒ်တို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာနံ ဓမ္မာနံ၊ 'တို့ကို။
 (ဒေသနာ၌စပ်) အနုလောမဒေသနာဝံသေန၊ အလျော်အားဖြင့် ဟော
 တော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္ထံ၊ ဖြစ်သော အနုလောမသည်။ ဓမ္မာ
 နုလောမံ နာမ၊ မည်၏။ ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊
 သို့။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့ကို။ အနုလောမ ဒေသနာ
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္ထံ၊ သည်။ ပစ္စယာနုလောမံ နာမ။

တတ္ထ၊ ထိုဓမ္မာနုလောမ ပစ္စယာနုလောမတို့တွင်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဦး။ ဝါ၊
 သော။ 'အဋ္ဌကထာယံ၊ ဦး။ (အဋ္ဌကထာအစဉ်)။ တိကဉ္စ 'ပဋ္ဌာနဝရံ'။ ပေ။
 ဆ အနုလောမမှိနယာ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ သော။ အယံ ဂါထာ၊ ကို။ ဓမ္မာ
 နုလောမံ သန္ဓာယ (မယာ) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ဣဓ ပန၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌ကား။
 အယံ ဂါထာ၊ ကို။ တသ္မိံ ဓမ္မာနုလောမေ၊ ဦး။ ပစ္စယာနုလောမံ သန္ဓာယ
 ဝုတ္တာ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဆ အနုလောမမှိ နယာ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူသော။
 အဋ္ဌကထာဂါထာယ၊ ဦး။ (အဋ္ဌကထာဝယ် ဆိုအပ်ခဲ့သော ဂါထာ၌။)
 ဓမ္မာနုလောမေ၊ ဦး။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော၊ ကုန်သော။ ဆ နယာ သုဂမ္ဘိရာ။
 ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပန၊ ကား။ ဣမသ္မိံ ဩကာသေ၊
 ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ အရာ၌။ ဝါ၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရယ် ဆိုအပ်သော ပါဠိတော်
 ဂါထာအရာ၌။ ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဤ။ ဧဝံ၊ သို့။ ပပတ္တေ
 ပစ္စယာနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌။ ဓမ္မာနုလောမေ၊ ဦး။ တိကပဋ္ဌာနာ
 ဒယော၊ ကုန်သော။ ဆ ဧတေ နယာ သုဂမ္ဘိရာ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အတ္ထော
 ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေသု၊ ထိုပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုတိက်တို့တွင်။ 'အနု
 လောမေ၊ ဓမ္မအနုလောမဖြစ်သော။ တိကပဋ္ဌာနေ၊ ဦး။ ကုသလတ္တိကမတ္တ
 သေဝ၊ မျှ၏သာ။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပဋိစ္စဝါရဿ၊ ၏။ ဣမသ္မိံ

ပုစ္ဆာဝါရ ပစ္စယပစ္စနိယအဖွင့်

၁၅၉

ပဏ္ဏတ္တိဝါရေ၊ ခွံ။ သံခိပိတော၊ ရှိ။ အယံ ပုစ္ဆာပဒေသဒေဝါ၊ ကိ။ (သင်္ဂတိ
ကာရေဟိ) ဒဿိတော။ ပန၊ ကား။ သေသေသု၊ ကုသလတိက်မှ
ကြွင်းကုန်သော။ တိကေသု၊ တို့၌၎င်း။ သေသပဋ္ဌာနေသုစ၊ ဓမ္မအနုလောမ
တိက ပဋ္ဌာန်းမှ ကြွင်းသော ပဋ္ဌာန်းတို့၌၎င်း။ ဧကော၊ သော။ ပုစ္ဆာပိ၊
ကိုသော်လည်း။ နဒဿိတော။ တတော၊ ထိုပစ္စိစ္စဝါရမှ။ ပရေသု၊ ကုန်
သော။ သဟဇာတဝါရာဒီသု ပန၊ တို့၌ကား။ ကုသလတ္တိကဿာပိ၊
၏သော်လည်း။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပုစ္ဆံ အနုဇ္ဈရိတော။ လဗ္ဘမာနက
ဝသေန၊ ရထိုက်သော တရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနမေဝ ဒဿိတံ။ ပန၊
ထိုသို့ပုစ္ဆာကို ထုတ်မပြုအပ်ပါသော်လည်း။ ဓမ္မအနုလောမမိ နယာ သုဂမ္ဘိ
ရာတိ၊ ဟူ၍။ ပစနတော၊ ကြောင့်။ ဣမသ္မိံ ပစ္စယာနုလောမေ၊ ခွံ။
ဆပိ ဧတေပဋ္ဌာနနယာ။ ပုစ္ဆာဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥဇ္ဈရိတော ဒဿေတဗ္ဗာ။
ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ မထုတ်ဘဲ ထုတ်၍ပြရခြင်းသည်။
ပဋ္ဌာနံ၊ ကိ။ ဝဏ္ဏယန္တာနံ အာစရိယာနံ ဘာရော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ပစ္စယာ
နုလောမအဖွင့် အပြီးတည်း။

ပစ္စယပစ္စနိယ အဖွင့်

(၄၂-၄၄) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယာနုလောမကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။
ပစ္စနိယံ၊ ပစ္စယပစ္စနိယသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုပစ္စယ ပစ္စနိယကို။
ဒဿေတံ၊ ငှာ။ သိယာ ကုသလံ ။ပေ။ နဟေတုပစ္စယာတိအာဒိ၊
ရှိသော စကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ၊ ထိုသိယာ
ကုသလံ ။ပေ။ နဟေတုပစ္စယာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ [ရှေးနိဿယ၌
“တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယပစ္စနိယ၌”ဟု ပေး၏။] အနုလောမပုစ္ဆာဟိ၊ ပစ္စယာ
နုလောမ၌လာသော ပုစ္ဆာတို့နှင့်။ သမပ္ပမာဒဏောဝ၊ တူမျှသော အတိုင်း
အရှည် ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေါ(ဟောတိ) ။ တေနေဝ၊
ထိုသို့ ပစ္စယပစ္စနိယ၌ လာသော ပုစ္ဆာအပိုင်းအခြား၏ ပစ္စယာနုလောမ၌
လာသော ပုစ္ဆာတို့နှင့် တူမျှသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယ ပစ္စနိယ၌။ (ဝတောဝုတ္တံတို့၌ပင်) အနုလောမ၊ ပစ္စယာ

နုလောမဉ္ဇိ။ ဟေတုပစ္စယော၊ ကိ။ ဝိတ္တာရိတော ယထာ၊ ချဲ့အပ်သကဲ့သို့။
 ဧဝံ၊ တူ။ ပစ္စနိယေပိ၊ ပစ္စယ ပစ္စနိယဉ္စလည်း။ -န ဟေတုပစ္စယော၊ ကိ။
 ဝိတ္တာရေတဗ္ဗော၊ ဧ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာရိ၊ ပုန၊ ဘန်။ ပရိယောသာနေဉ္စိ။
 အနုလောမေဉ္ဇိ။ ကေနာသ၊ တပါးတဝါးသော။ ပဒဿ၊ ဟေတုပစ္စယော
 အစရှိသောပုဒ်၏။ ကေမုလကံ၊ ကေမုလကံကို၎င်း။ ဒုမုလကံ၊ ဒုမုလကံကို
 ၎င်း။ တိမုလကံ၊ ကို၎င်း။ စတုမုလကံ၊ ကို၎င်း။ ယာဝ တေဝိသတိ မုလကံ၊
 တေဝိသတိမုလကံ တိုင်အောင်၎င်း။ ဝိတ္တာရိတံ ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ပစ္စနိ
 ယေပိ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗံ။ ဣတိ၊ သို့။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ စ၊ ဆက်။
 တေဝိသတိမုလကန္တိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပစ္စယ ပစ္စနိယ
 ပါဠိတော်၌။ ဒုမုလကံယေဝ၊ ကိုသာ။ သန္ဓာယံ ဝုတ္တံ။ ပရိယောသာနေ ပန၊
 ဉ္စိကား။ သဗ္ဗမုလကံ၊ သော။ စတုဝိသတိမုလကမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ
 ယေဝ၊ ရှိသည်သာ။ တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ပါဠိအသွားကို။ သံဝိတ္တ
 မေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တိကံဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရံ။ ပေ။ ဆပစ္စနိယမိ နယာ၊ သုဂမ္ဘိရာတိ ဧတ္တာပိ၊ ဤ
 ဂါထာ၌လည်း။ (လဗ္ဘမာနာနိ) ပစ္စနိယာနိ၊ တို့သည်။ ဓမ္မ ပစ္စနိယဉ္စ၊ ၎င်း။
 ပစ္စယပစ္စနိယဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဣတိ)။ ဒေ၊ တို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်။
 ကုသလာ ဓမ္မာတိ၊ ရှိ။ ဧဝံ၊ သို့။ အဘိဓမ္မ မာတိကာပဒေဟိ၊ အဘိဓမ္မာ၌
 လာသော မာတိကာ ပုဒ်တို့ဖြင့်။ [အဘိဓမ္မဖြင့် သုတ္တန္တမာတိကာကို ကန့်
 သည်။] သင်္ဂဟိတာနံ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ န ကုသလံ ။ ပေ။ ဓမ္မောတိ၊ ရှိ။
 ပစ္စနိယ ဒေသနာဝသေန၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ဟောတော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။
 ပဝတ္တံ၊ သည်။ ဓမ္မပစ္စနိယံနာမ၊ ၏။ န ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာတိ
 ရှိ။ ဧဝံ၊ သို့။ စတုဝိသတိယာ ပစ္စယာနံ၊ တို့ကို။ ပစ္စနိယ ဒေသနာဝသေန

၁။ တေဝိသတိ ။ ပေ။ ဟောတိယေဝ။ ။ “တေဝိသတိမုလကံ ဟူသော
 စကားကို ဒုမုလကံကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်၏” ဟူသော စကားအတွက် ဉ္စိကော၌
 ဖွင့်ပြလိမ့်မည်။ “ပရိယောသာနေ ပန သဗ္ဗမုလကံ စတုဝိသတိမုလကမ္ပိ” ဟူ
 ရာ၌ နှစ်ဆယ့်လေး ပစ္စည်းလုံး မူလိဖြစ်နေသောအခါ မူလိသွတ်စရာပစ္စည်း
 မကျန်တော့။ ထို့ကြောင့် ထိုစကားကို မူလမူလိကို ရည်ရွယ်သော စကား
 မဟုတ်။ ပုစ္ဆာ၏ အရင်းမူလကို ရည်ရွယ်သော စကားဟုမှတ်ပါ။

ပုစ္ဆာဝါရ ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့် ၁၆၁

ပဝတ္တံ ပစ္စယပစ္စနိယံနာမ။ တတ္ထံ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ပစ္စနိယတို့တွင်။ ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌံ။ တိကဉ္စ ဖေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ သော။ အယံဂါထာ၊ ကို။ ဓမ္မ ပစ္စနိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ ဣပေန၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌ကား။ အယံ ဂါထာ၊ ကို။ ဓမ္မာနုလောမေယေဝ၊ ဌံပင်။ ပစ္စယ ပစ္စနိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ၊ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဆပစ္စယမိ နယာ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူသော။ အဋ္ဌကထာဂါထာယ၊ ဌံ။ ဓမ္မပစ္စယေ၊ ဌံ။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော ဆနယာ၊ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဝေ၊ သို့။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိ ပန ဩကာသေ၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပါဠိတော်လာ ဂါထာအရာ၌ကား။ န ဟေတုပစ္စယာနာရမဏပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဝေ၊ သို့။ ပဝတ္ထေ၊ သော။ ပစ္စယပစ္စနိယေ၊ ဌံ။ ဓမ္မာနုလောမေယေဝ၊ ဌံပင်။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော ဆ ဧတေနယာ သုဂမ္ဘိရာတိ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေသု ဖေ။ ဘာရော ဒေသာတိ။ [ဗုဒ္ဓယာနုလောမကို နည်းမှီး၍ပေးပါ။]

ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယအဖွင့်

(၄၅-၄၈) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယပစ္စနိယကိုပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ အနုလောမ ပစ္စနိယံ၊ သည်။ ဟောတိ။ တံ၊ ထိုပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယကို။ ဒသောတုံ သိယာ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာ န အာရမဏပစ္စယာတိ အာဒိ၊ သောစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဇံ။ [ဟေတုပစ္စယာသည်ပစ္စယအနုလောမ၊ န အာရမဏ ပစ္စယာသည်ပစ္စယပစ္စနိယတည်း။] တတ္ထံ၊ ထိုသိယာ။ ပေ။ နအာရမဏပစ္စယာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ဟေတုပစ္စယာ န အာရမဏပစ္စယာ။ ပေ။ ဟေတု ပစ္စယာ န အဝိဂတပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကို။ [ယောဇနာဝသေန၌ စပ်] သေသေသု၊ ဟေတုပစ္စည်းမှကြွင်းကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ ထို့တွင်။ ဧကေကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနာဝသေန၊ ယှဉ်စေခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဟေတုပဒါဒိကေ၊ ဟေတုပဒအစရှိသော။ ကေမူလကေ၊ ဌံ။ တေဝိသတိ၊ သော။ အနုလောမပစ္စနိယာနိ၊ ထို့သည်။ (ဟောဝန္တိ)။ [“ကေမူလက”ဟု ဆိုသော်လည်း “အနုလောမတုန်းကလို ပုစ္ဆာ၏ မူလမဟုတ်တော့၊ ပစ္စည်း၏ မူလပင်တည်း။] တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ့်သုံးပါးသော ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယ

၁၆၂

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

တို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါးတပါးသော ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနီယဉ္စ။ ဧကေန
 ပညာသံ၊ တခုယုတ်ငါးဆယ်ကို။ ကဏ္ဍာ၊ ချုံ။ သတ္တဝိသာဓိကောနိ၊ ရှိကုန်
 သော။ ကောဒသ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာသတာနိ ဟောန္တိ။ ပန၊ ကား။ ဒုမ္မလကော
 ဉ္စ။ ဟေတာရမဏပဒါနံ၊ တို့ကို။ သေသေသု၊ ကုန်သော။ ဒွါဝိသတိယာ
 ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကေန သဒ္ဓိံ ယောဇနာဝသေန ဒွါဝိသတိ အနု
 လောမပစ္စနီယာနိ (ဟောန္တိ)။ ဣတိဇော၊ သို့။ အနုလောမေ၊ ဉ္စ။ ဝုတ္တေသု
 သဗ္ဗေသု ကေမုလကာဒိသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကံ၊ သော။ ပဒါ၊ ကို။ ပရိဟာ
 ပေတွာ၊ ယုတ်လျော့စေ၍။ အဝသေသာနံ၊ ကြွင်းသောပုဒ်တို့၏။ ဝသေန၊
 အစွမ်းဖြင့်။ ပုစ္ဆာဂဏနာ ကို။ ဝေဒိတဗျာ၏။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယာ
 နုလောမပစ္စနီယဉ္စ။ ကေမုလကာဒိသု၊ တို့၌။ ယာပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ပါဠိယံ၊
 ဉ္စ။ အာဂတာ၊ ကုန်၏။ ယာစ (ပုစ္ဆာ)၊ တို့သည်လည်း။ (ပါဠိယံ) နအာဂတာ၊
 ကုန်။ တာသဗ္ဗာ၊ တို့ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဉ္စ။ ဝုတ္တနယာနုသာရေနောသို့ အစဉ်
 လိုက်သဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ တိကဉ္စ ပဌာနဝရံ။ ပေ။ ဆ အနုလောမပစ္စနီယမ္ပိ
 နယာ သု ဂမ္ဘီရာတိတ္ထေ၊ ဉ္စ။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက် ပစ္စယာနုလောမဉ္စ။
 ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ အနုလောမပစ္စနီယာနိ၊ တို့သည်။ ဓမ္မာနုလောမ
 ပစ္စနီယံ၊ ၎င်း။ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနီယဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဣတိ) ဒွေ၊ တို့တည်း။
 တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ကုသလာဓမ္မာတိ၊ ဟူ၍။ ဇော၊ သို့။ အဘိဓမ္မ
 မာတိကာပဒေဟိနသင်္ဂဟိတာနံ၊ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ န
 ကုသလော ဓမ္မာတိ၊ ဟူ၍။ အနုလောပစ္စနီယ ဒေသနာဝသေန၊ အနု
 လောမပစ္စနီယအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တံ ဓမ္မာ
 နုလောမပစ္စနီယ နာမ၊ ၏။ ဟေတုပစ္စယာ နအာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဤ။ ဇော၊
 သို့။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ လဗ္ဗမာနပဒါနံ၊ တို့ကို။
 အနုလောမပစ္စနီယဒေသနာဝသေန ပဝတ္တံ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနီယံ နာမ၊
 တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဉ္စ။ ဘိကဉ္စ၊ ပေ။ သုဂမ္ဘီ
 ရာတိ၊ ဟူသော။ အယံဂါထာ၊ ကို။ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနီယံ သန္ဓာယ
 (မယာ) ဝုတ္တာ။ ဣပေန၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရဉ္စကား။ အယံဂါထာ၊ ကို။

ပုစ္ဆာဝဂ်ရ ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမ

၁၆၃

ဓမ္မာနုလောမေယေဝါဉ်ပင်။ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယံ သန္ဓာယ (သင်္ဂီတိကာ
 ရေယံ) ဝုတ္တာ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဆ အနုလောမပစ္စနိယံမှ နယာ သုဂမ္ဘိ
 ရာတိ၊ ဟူသော။ အဋ္ဌကထာဂါထာယ၊ ဉ်။ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနိယေ၊ ဉ်။
 တိကပဋ္ဌာနာဒယော ဆ နယာ။ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်၏။ ဣတိဇော၊ သို့။
 အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣမသ္မိပန ဩကာသေ၊ ဤပစ္စယတ္တိဝါရပါဠိ
 တော်လာဂါထာအရာ၌ကား။ ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဤဇော၊
 သို့။ ပဝတ္ထော၊ သော။ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယေ၊ ဉ်။ ဓမ္မာနုလောမေယေဝါ
 ဉ်ပင်။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော ဆ ဧတေနယာ၊ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ
 ဇော၊ သို့။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေသု အနုလောမေ၊ ပေ။ တာရော
 ဧသောတိ။

ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်

(၄၉-၅၂) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ
 ၌။ ပစ္စနိယာနုလောမံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ တံ ထိုပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ
 ကို။ ဒဿတုံ၊ ငှာ။ သိယာ ကုသလံ။ ပေ။ န ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏ
 ပစ္စယာတိအာဒိ၊ စကားတော်ကို။ (တဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ၊ ထို
 သိယာ ကုသလံ။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယာအစရှိသော စကားရပ်၌။ ဝါ၊ ထို
 ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ၌။ အနုလောမ ပစ္စနိယပုစ္ဆာဟိ၊ ပစ္စယာနုလောမ
 ပစ္စနိယ၌လာသော ပုစ္ဆာတို့နှင့်။ သမပ္ပမာဏောဝေ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။
 ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေါ၊ သည်။ (ဟောတိ။) စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယာ
 နုလောမ၌။ ဧကမူလကာဒိသု၊ ရှိသောနယတို့၌။ ယာ ပုစ္ဆာ ပါဠိယံ
 အာဂတာ၊ ကုန်ပြီ။ ယာစ(ပုစ္ဆာ) ပါဠိယံ န အာဂတာ၊ တာသဗ္ဗာ၊ ဟေဋ္ဌာ၊
 အောက်ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်၌။ ဝုတ္တနယာနုသာဓရနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တိက ပဋ္ဌာနဝရဉ္စ။ ပေ။ ဆ ပစ္စနိယာနုလောမမှ နယာ သုဂမ္ဘိရာတိ
 ဧတ္တာပိ၊ ၌လည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ပစ္စယာနုလောမ၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊
 ဖြင့်ပင်။ ပစ္စနိယာနုလောမာနိ၊ တို့သည်။ ဓမ္မပစ္စနိယာနုလောမံ၊ ၎င်း။
 ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဣတိ) ဒေ၊ တို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါး

၁၆၄

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

သော ပစ္စနိယာနုလောမတို့တွင်။ ကုသလာ ဓမ္မာတိ၊ ရှိ။ ဧဝံ၊ သို့။ အတိဓမ္မ
 မာတိကာပဒေဟိသင်္ဂဟိတာနံ၊ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ နကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော
 ဓမ္မာတိ၊ ရှိ။ ပစ္စနိယာနုလောမဒေသနာဝသေန၊ ပစ္စနိယာ နုလောမအား
 ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တံ ဓမ္မပစ္စနိယာနုလောမံနာမ၊
 နဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဧဝံ၊ သို့။ စဇ္ဇဝိသတိယာသော။
 ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ လဗ္ဘမာနပဒါနံ၊ ရထိုက်သော အာရမဏပစ္စယာ အစရှိ
 သောပုဒ်တို့ကို။ ပစ္စနိယာနုလောမဒေသနာဝသေန၊ ဖြင့်။ [စာအုပ်တို့၌ “ပစ္စယ
 ပစ္စနိယာနုလောမဒေသနာဝသေန” ဟု “ပစ္စယ” ပါလျက်ရှိ၏။ ပါတုယံမလို့၊
 ရှေ့ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယအဖွင့်တုန်းကလည်းမပါ။] ပဝတ္တံ ပစ္စယပစ္စနိယာ
 နုလောမံနာမ၊ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌကထာယံ။ တိကဉ္စ။
 ပေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ သော။ အယံဂါထာ၊ ကို။ ဓမ္မပစ္စနိယာနုလောမံ သန္ဓာယ
 ဝုတ္တာ၊ ဣပေန၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌ကား။ အယံဂါထာ၊ ကို။ ဓမ္မာနုလော
 မေယေဝ၊ ဌိပင်။ ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ဆ။ ပေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူသော။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌိ။ ဓမ္မပစ္စယာ
 နုလောမေ၊ ဌိ။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော ဆ နယာ၊ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ
 ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော၊ ဣမသ္မိံ ပန ဩကာသော ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရအရာ
 ၌ကား။ န ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဝတ္ထော
 သော။ ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမေ။ ဓမ္မာနုလောမေယေဝ၊ ဌိပင်။ တိက
 ပဋ္ဌာနာဒယော ဆ ဧတေနယာ၊ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်၏။ ဣတိဧဝံ အတ္ထော
 ဝေဒိတဗျော၊ တေသု၊ တို့တွင်။ ပေ။ ဘာရော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ပစ္စယ ပစ္စ
 နိယာနုလောမအဖွင့် ပြီး၏။ [နိဿယကို ပစ္စယာနုလောမနည်းမီ၍ပေးပါ။]

ပုစ္ဆာဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ကုသလတိက် ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

ပစ္စယာနုလောမ ဝိဘင်္ဂဝါရ

☞ (၅၃) ဣဒါနိ၊ ပုစ္ဆာဝါရကို ပြပြီးရာ၊ ယခုအခါ၌။ [နိဒ္ဒေသဝါရော
 အာရဒ္ဓေ၌စပ်။] ပဏ္ဏတ္တိဝါရေ၌။ ကုသလတ္တိက်၊ ကို။ နိဿယာ၊ ရှိ။ ဟေတု

၁-ကုသလတိက် ၁-ပဋိစ္စပါရအဖွင့်

၁၆၅

ပစ္စယာဒိဝသေန၊ အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ကျေနပ်ညာသံကျေနပ်ညာသံ၊ တခု ယုတ်ငါးဆယ် တခုယုတ်ငါးဆယ်သော ပုစ္ဆာကို။ [ရှေးနိဿယ၌ “ကျေနပ်ညာသံ ကျေနပ်ညာသံ” ဟု ဝိစ္ဆာရှိ၏။ ဟေတုပစ္စည်း၌ တခု ယုတ်ငါးဆယ်သောပုစ္ဆာ အာရမဏပစ္စည်း၌ တခု ယုတ်ငါးဆယ်သောပုစ္ဆာ စသောအားဖြင့် များသောကြောင့် ထိုသို့ ဝိစ္ဆာရှိခြင်းသည် ကောင်း၏။] အာဒိကတော၊ ချုံ။ နယမတ္တံ၊ ကို။ ဒဿန္တေန၊ ပြသောသင်္ဂါယနာတင် ထေရ်အပေါင်းသည်။ အပရိမာဏာ၊ အတိုင်းအရှည်မရှိကုန်သော။ ယာ တောပုစ္ဆာ၊ အကြင် ပုစ္ဆာတို့ကို။ ဒဿိတာ၊ အပ်ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့တွင်။ ကုသလာကုသလာဒိနံ၊ တို့၏။ သဟ၊ တကွ။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ယာပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ကုသလံ။ ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ချုံ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ န လာန္တိ၊ ကုန်။ တာ၊ မရအပ်သော အဖြေရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့ကို။ ပဟာယ၊ ချုံ။ ယာ၊ အကြင် ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဝိသဇ္ဇနံ လာန္တိ။ တာယေဝ၊ ရအပ်သော အဖြေရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့ကိုသာ။ ဝိသဇ္ဇေတုံ၊ ငှာ။ ကုသလံ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပဋိစ္စပါရဿ၊ ၏။ အယံနိဒ္ဒေသဝါရော၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဇ္ဈေ။

တတ္ထ၊ ထိုနိဒ္ဒေသဝါရ၌။ (စောဒနဿ၊ ၏။ ဤဒိသီ၊ ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ စောဒနာ၊ သည်။) သိယာ၊ ၏။ (ကိဒိသီ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ စောဒနာ၊ သည်။ သိယာ၊ နည်း။) ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ကျေနပ်ညာသံ ကျေနပ်ညာသံ၊ သော။ ဣမာပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ သဗ္ဗသေဝ၊ အားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ သစေနလာန္တိ၊ ကုန်အံ့။ အထ၊ ထိုသို့ မရကုန်လသော်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတာ၊ ကုန်ရာနည်း။ ယာ၊ အကြင် ပုစ္ဆာတို့သည်။ (ဝိသဇ္ဇနံ) လာန္တိ၊ ကုန်၏။ တာယေဝ၊ ရအပ်သော အဖြေရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့ကိုသာ။ ဒဿတဗ္ဗာနန၊ ပြထိုက်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ (ဤဒိသီ)၊ အပ်သော။ (စောဒနာ။ သိယာ၊ ရာ၏။) အာမ၊ အိမ်။ (တာယေဝ၊ ရအပ်သော အဖြေရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့ကိုသာ။) ဒဿတဗ္ဗာ၊ ကုန်သည်။ သိယံ၊ ကုန်ရာ၏။ ပန၊ ထိုသို့ ပြထိုက်ကုန်ရာပါသော်လည်း။ တထာ၊ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ရအပ်သော အဖြေရှိသော

၁၆၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ပုစ္ဆာတိကိုသာ ပြခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။) ဒဿိယမာနာ၊ ပြအပ်ကုန်လသော်။ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ တိကဒုကပဋ္ဌာနာဒိသု၊ တိက ပဋ္ဌာန်းဒုကပဋ္ဌာန်းအစရှိသောပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ သော။ တိကေ၊ ဌ်၎င်း။ ဒုကေ၊ ဌ်၎င်း။ ဒုကတ္တိကေ၊ ဒုက်ဖြင့်အထူးပြုအပ်သော တိက်ဌ်၎င်း။ တိကဒုကေ၊ တိက်ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ဒုက်ဌ်၎င်း။ တိကတိကေ၊ ဌ်၎င်း။ ဒုကဒုကေစ၊ ဌ်၎င်း။ “သင်္ခေပံ၊ အကျဉ်းချုံးမှုကို။ အကတော၊ ရှိ။ ဒသေတဗ္ဗာယေဝ၊ သာ။ ဘဝေယျံ၊ ရာ၏။

အထ၊ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် (စကားဆက်အောင်။ ထည့်သည်) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာတို့ကို။ ကုသလတ္တိကေ၊ ဌ်။ ဒဿိတာ၊ နည်း။) [“အဖြေမြင် အတင်သိ မိ၏ကျမ်းရိုး အနေတည်း”ဟူသောနိယာမ်နှင့် အညီ အဖြေကို ကြည့်၍၍သို့ ထည့်ရသည်။] ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယာ၊ အကြင်ပုစ္ဆာတို့သည်။ ကုသလတ္တိကေ၊ ဌ်။ (ဝိသဇ္ဇနံ) လာဘန္တိ။ တာယေဝ၊ ကုသလတိက်ဌ် ရအပ်သော အဖြေရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့သည်ပင်။ ဝေဒနာတ္တိကာဒိသု၊ တို့ဌ်။ (ဝိသဇ္ဇနံ) န (လာဘန္တိ)၊ ရကုန်သည်မဟုတ်။ စ၊ ဆက်။ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနီယေ၊ သော။ တိကပဋ္ဌာနေ၊ ဌ်။ ဝိတက္ကတ္တိက ပီတိတ္တိကာနံ၊ တို့၏။ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဌ်။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။ တော၊ ဤတခု ယုတ်ငါးဆယ်သော ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ လာဘန္တိ၊ ကုန်၏။ [ဤ၌ “ငီတိတိက်ကို မယူထိုက်”ဟု ဋီကာဖွင့်ထားသည်။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန၊ အလွန်ကို ပိုင်းခြားခြင်းအားဖြင့်။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ တိကေ၊ ဌ်။ ယတ္ထကာဟိ၊ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော။ ပုစ္ဆာဟိ၊ တို့သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ပုစ္ဆာတို့ကို။ ကုသလတ္တိကေ၊ ဌ်။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။

ဟိ၊ လဒ္ဓဂုဏယင်ရှားပြအံ့။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒဿိတာသု၊ ကုန်သော ပုစ္ဆာတို့တွင်။ ယာ၊ အကြင်ပုစ္ဆာတို့သည်။ တတ္ထ၊ ထိုကုသလတိက်ဌ်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ နလာဘန္တိ၊ ကုန်။ တာ၊ ထိုရအပ်သော အဖြေမရှိသော ပုစ္ဆာတို့ကို။ ပဟာယ၊ ရှိ။ ယာ၊ အကြင် ပုစ္ဆာတို့သည်။ (တတ္ထ၊ ဌ်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။) လာဘန္တိ။ တာ၊ ထိုရအပ်သော အဖြေရှိသော ပုစ္ဆာတို့ကို။ ဝုစ္စမာနာ၊ ဖြေဆို

တော်မူအပ်ကုန်လသော်။ သုခေန၊ လွယ်ကူသဖြင့်။ ပိဇာနိတုံ၊ ငှာ။ သက္ကာ၊
၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုခေန၊ သဖြင့်။ ပိဇာနိတုံ၊ ဝေဒနာယူတို့ကို သိစေ
တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ။ သဗ္ဗာပိ၊ အလုံးစုံသော ရအပ်သော အဖြေရှိသော
ပုစ္ဆာ၊ မရအပ်သော အဖြေရှိသော ပုစ္ဆာတို့ကိုလည်း။ ကုသလတ္ထိကေ၊ ဌ။
(ဘဂဝတာ) ဒဿိတာ။ ပန၊ ထိုသို့ပြုအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ယာ၊
အကြင်ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤကုသလတိက်၌။ ဝိသဇ္ဇနံ နလဘန္တိ။ တာ၊
ရအပ်သော အဖြေမရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့ကို။ ပဟာဃ၊ ရှိ။ ယာ (ဧတ္ထ
ဝိသဇ္ဇနံ) လဘန္တိ။ တာယေဝ၊ တို့ကိုသာလျှင်။ (ဘဂဝတာ) ဝိသဇ္ဇိတာ၊
ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

တတ္ထ၊ ထိုနိဗ္ဗေသပါရ၌။ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ကုသလံ ဓမ္မံ
ပဋိစ္စဟိ၊ ကား။ စတုဘူမကကုသလဓမ္မေသု၊ တို့၌။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိဘေဒံ၊
အစရှိသော အပြားရှိသော။ ကေ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ သို့။ ပဋိစ္စ ပဋိဂန္ဓာ၊ တူသည်
၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောက်၍။ သဟပ္ပတ္တိသင်္ခါတေန၊ တကွဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်
သော။ သဒိသဘာဝေန၊ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဟာ၊ ရှိ။ တေန၊
ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အစရှိသော အပြားရှိသောထိုတပါးသော တရားနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊
က။ ကေတော၊ တည်း။ ဥပ္ပတ္တိဘာဝံ၊ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်သို့။ ဥပဂန္ဓာ၊ ရှိ။
(ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ကုသလော ဓမ္မောဟိ၊ ကား။ စတုဘူ
မကကုသလဓမ္မေသုယေဝ၊ တို့၌ပင်။ သညာက္ခန္ဓာဒိဘေဒေါကောဓမ္မော
(ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်)။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ ဥပ္ပါဒေတော၊ ဥပါဒ်မှ။ ယာဝနိရောဓ
ဂမနာ၊ ချုပ်ခြင်းသို့ရောက်သည်တိုင်အောင်။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်ဖြစ်သောနောက်
၌။ ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိပိအတ္ထော၊ သည်လည်း။ (ဟောတိ)။
[ဤစကားအရ ဥပ္ပဇ္ဇတိဖြင့် ဥပါဒ်၌တင်ဧကသုံးပါးကိုယူထားသည်”ဟုသိ
ပါ။] အတ္တာနံ ၊ တရားကိုယ်သဘောကို။ လဘတိ၊ ၏။ ဥပ္ပါဒေါယော၊ ကုန်

၁။ အတ္တာနံ။ ပေ။ ဟောတိ။ ။ “ဥပ္ပါဒေတော ။ ပေ။ ဥဒ္ဓံ ပဇ္ဇတိ”ကိုပင်
“အတ္တာနံ ။ ပေ။ ပါပုဏာတိ” ဟု အဖြောင့် ဖွင့်သည်။ အတ္တသဒ္ဓါသည်
“စိတ္တေ ကာယေ သဘာဝေစ၊ သော အတ္တာ ပရမတ္ထနိ” ဟူသော အဘိဓာန်
(၈၆၁) လာ အနက်တို့တွင် သဘာဝအနက်ဟောတည်း။ “ကုသလော ဓမ္မော

၁၆၈

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကဏ္ဍ

သော။ တယောပိ၊ ကုန်သော။ ခဏော တို့သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ဤ။ ဣတိ၊ ဤ။ အနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ကား။ ဟေတုပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ သာဓေဇ္ဈေန၊ စေသော။ ကုသလဟေတုနာ၊ ကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိဉ္စိပ။)

ဧဝံသို့။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ၊ ဟူသော။ ပုစ္ဆာယ၊ ဤ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဝတော၊ ဟောတော်မူပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ ယံမွေ၊ သို့။ ဝုဋ္ဌိစာ၊ တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ ယောဓေဇ္ဈော၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဤ။ ဟံမွေ၊ ထိုပစ္စည်းပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်တရားကို။ ခန္ဓဝသေန၊ ခန္ဓာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ခန္ဓဟူသောနာမည်ဖြင့်။) ဒသေတံ၊ ငှာ။ ကုသလံ ကေ ခန္ဓန္တိအာဒိ၊ ကို။ (ဘဂဝံ၊) အာဟ၊ တတ္ထ၊ ထိုကုသလံ ကေ ခန္ဓအစရှိသော စကားရပ်၌။ ကေန္တိ၊ ကား။ ဝေဒနာဒိသု၊ ဝေဒနာကုန္ဓာ အစရှိကုန်သော။ စတုသု၊ လေးပါးသော ခန္ဓာတို့တွင်။ ယံကိဉ္စ၊ အမှတ်သော၊ တပါးပါးသော။ ကေ၊ သော။ (ခန္တိဉ္စိပ။) တယောခန္ဓာတိ ကား။ ယောယော၊ အကြင်အကြင်တရားကို။ ပစ္စယဘာဝေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတော၊ ပြီ။ တံတံ၊ ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော ထိုထိုတရားကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ အဝသေသော၊ ပစ္စည်းတရားမှ ကြွင်းကုန်သော။ တယော ခန္ဓာ၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိဉ္စိပ။) (တလ္လောခန္ဓတိ၊ ကား။ ယော၊ အကြင်ခန္ဓာကို။ ဧကော ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ၍။ ဂဟိတော၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာကို။ ထပေတွာ သေသေ။ တယော၊ ကုန်သော။ (ခန္ဓပဋိစ္စဉ္စိပ။) ဒေ ခန္ဓတိ၊ ကား။ ဝေဒနာသညာဒုကာဒိသု၊ ဝေဒနာသညာဒုကာအစရှိကုန်သော။ ဓသု ဒုကေသု၊ တို့တွင်။ ယေကေစိ၊ အမှတ်မရှိကုန်သော။ ဒေ ခန္ဓ ပဋိစ္စ ဒေ ခန္ဓာတိ၊ ပါဌ်၏။ ယေယော ခန္ဓာတို့ကို။ ပစ္စယဘာဝေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတာ။ တေတေ၊ ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော ထိုထိုခန္ဓာတို့ကို။ ထပေတွာ အဝသေသော ဒေ။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဟေတုပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ သာဓေဇ္ဈေန၊ သော။ ကုသလဟေတုနာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိအတ္ထော။

ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကုသိုလ်တရားဖြစ်၏” ဟူရာ၌ ကုသိုလ်တည်းဟူသော တရားကိုယ်သဘောကို ရ၏။ “တရားကိုယ်သဘောကို” ဟူရာ၌လည်း “ဥပါဒိဋ္ဌိတင် ဟူသော ခဏတ္တယသို့ ရောက်၏” ဟုဆိုလိုသည်။

၁-ကုသလတိတ် ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၁၆၉

ပန၊တေကံ။ ယသ္မာ၊ကြောင့်။ ဧကော၊သော။ ခန္ဓော၊သည်။ ဧကသေဝ၊
 တပါးသောခန္ဓာအားသာလျှင်သော်၎င်း။ ခန္ဓိန္ဒယေဝဝါ၊ သော်၎င်း။ (ပစ္စ
 ယောနာမ န ဟောတိ)။ ဝါပန၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ ခန္ဓ (ခန္ဓာ)
 ဧကသေဝ ပစ္စယောနာမ န ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ
 ဧကော ခန္ဓော ။ပေ။ ခန္ဓောတိ၊၍။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ ကုသလံ
 ။ပေ။ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိအာဒိသုပိ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့
 ၌လည်း။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ
 ရူပန္တိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ပဋိစ္စတ္ထဿ၊ ပဋိစ္စသဒ္ဓါ၏ အနက်၏။ သဟဇာ
 တတ္ထတ္တာ၊ သဟဇာတသဒ္ဓါ၏ အနက်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ယံ၊ အကြင်ရုပ်
 သည်။ ကုသလေန၊နှင့်။ သဟဇာတဇ္ဇေဝ၊ တကွဖြစ်သည်လည်း။ (ဟောတိ)။
 ဟေတုပစ္စယဉ္စ၊ကိုလည်း။ လဘတိ၊ ၏။ တံ၊ထိုရုပ်တို့။ ဒသေတံ၊ဌာ။ ဝုတ္တံ၊
 ပြီ။ ပရတောပိ၊၌လည်း။ ဧဝရူပေသု၊ ကုန်သော။ ဌာနေသု၊ ပါဠိရပ်တို့၌။
 အယဓေဝ နယော၊ ပင်တည်း။

ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတန္တိတ္ထေ၊ ဟူသောဤပါဠိ၌။ (အဟေ
 တုကဿ၊ အဟိတ်စိတ္တပ္ပုဒ်၏။) ဟေတုပစ္စယဘာဝတော၊ ဟေတုပစ္စည်း
 ၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ အဟေတုကံ၊ကို၎င်း။ (အာရူပဝိပါကဿ၊၏။) ရူပေန၊
 နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ အာရူပဝိပါကဉ္စ၊
 ကို၎င်း။ နဂဟေတုဗျာကတံ၊ မဋိသန္ဓိကုဏတိ၊ဟူသောစကားကို။ ကဋ္ဌတ္တာ

၁။ ဧကော ခန္ဓော ။ပေ။ နဝုတ္တံ။ ။ခန္ဓာလေးပါးရှိရာဝယ် ကုသလ
 တိက်ကဲ့သို့သော တိက်ဒုက်တို့၌ “ခန္ဓာတပါးက ခန္ဓာတပါးအား ဟေတုပစ္စယ
 သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟု ဟောတော်မူလျှင် “ကြွင်းခန္ဓာနှစ်ပါးအား
 ကျေးဇူးမပြု” ဟု ဟောတော်မူရာ ရောက်၏။ “ခန္ဓာတပါးက ခန္ဓာနှစ်ပါး
 အား ကျေးဇူးပြု၏” ဟု ဟောတော်မူပြန်လျှင်လည်း “ကြွင်းခန္ဓာတပါးအား
 ကျေးဇူးမပြု” ဟု ဟောတော်မူရာရောက်၏။ သို့မဟုတ် “ပစ္စည်းဘက်၌ ခန္ဓာ
 ၂-ပါး၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်၌ ခန္ဓာတပါးသာ တား၍ ဟောတော်မူလျှင်လည်း
 “အခြား ခန္ဓာတပါးအား ကျေးဇူးမပြု” ဟု ဟောတော်မူရာရောက်၏။ ထို့
 ကဲ့သို့ကား မရောက်ကြ။ ထို့ကြောင့် ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော စသည်
 ဖြင့် ဟောတော်မူ။

ရူပသင်္ခါတဿ၊ သော။ အဗျာကတဿ၊ အဗျာကတတရား၏။ အဗျာကတံ၊ သို့။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဝိပါကဗျာကတန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။ တသ္မိံ ခဏေ၊ ထိုပဋိသန္ဓေခဏ၌။ ဝိဇ္ဇမာနာဗျာကတဝသေန၊ ထင်ရှားရှိသော အဗျာကတနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စခန္ဓာတိ ဣဒံ၊ ဟူသောစကားကို။ ကဋ္ဌတ္တာရူပဂုဟဏေန၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်ကို ယူခြင်းဖြင့်။ ဝတ္ထုမ္ပိ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို။ ဂဟိတေပိ၊ သော်လည်း။ (“ကဋ္ဌတ္တာရူပံ၌ ဟဒယဝတ္ထုကိုပါပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ပြီးပါသော်လည်း။”) ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စ ခန္ဓာနံ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [“ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စခန္ဓာ” ဟုဟောတော်မူအပ်ပြီ-ဟူလို။]

ဧကံ၊ မဟာဘူတန္တိအာဒိ၊ စကားတော်တို့။ ရူပါဗျာကတံ၊ သို့။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ရူပါဗျာကတဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ ဖြစ်ပုံကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဧကံ မဟာဘူတံ အစရှိသော

၁။ မူကဲ့။ ။ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ တိဏ္ဍဒံ ကဋ္ဌတ္တာရူပဂုဟဏေန ဝတ္ထုမ္ပိ ဂဟိတေပိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ နော ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စ ခန္ဓာတိ ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စ ခန္ဓာနံ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ” ဟု ယိုးဒယားမူရှိ၏။

၂။ ဧကံ မဟာဘူတံစသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရာ၌ မေးဘွယ်။ ။ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ စသည်ဖြင့် “ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် မဟာဘူတရုပ်ကို စွဲ၍ မဟာဘူတရုပ်များ ဖြစ်ကြ၏” ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုသို့ ဟောတော်မူရာ၌ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် မဟာဘူတရုပ်များ ဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုလျှင် အဘယ်မှာ “မဟာဘူတရုပ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်ကြသည်” ဟု ဟောတော်မူနိုင်ပါတော့မည်နည်းဟု၎င်း မဟာဘူတရုပ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်ကြသည်ဟုဆိုလျှင်လည်း အဘယ်မှာ “ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်၏” ဟု ဟောတော်မူနိုင်ပါတော့မည်နည်းဟု၎င်း မေးဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား။ ။ ခန္ဓာတို့ကို စွဲ၍ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်သော မဟာဘူတရုပ်များရှိ၏။ ထိုမဟာဘူတရုပ်များသည် ဟိတ်ပါသော ခန္ဓာတို့ကိုသာ စွဲ၍ ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်သေး။ ထိုအချိန်၌ အချင်းချင်း မဟာဘူတရုပ်ကိုလည်း စွဲ၍ ဖြစ်ကြသေး၏။ ထို့ကြောင့် ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူနိုင်ပါသည်။ [ကထာ ပနေတ္ထ ဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇ

ပါဠိရပ်၌။ (အတ္တ ယောဇနာ၌စပ်) ဧကံ ခန္ဓန္တိအာဒိသု၊ ပါဠိရပ်တို့၌။
ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်ပင်။ အတ္တယောဇနာ၊ အနက်
အဓိပ္ပါယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ဝေဒိတဗျာ၊ ဤ။

≡

ဧဝံ သို့။ ရူပါဗျာကတမ္ပ၊ ၌။ ဘူတေ၊ ဘူတရုပ်တို့သို့။ ပဋိစ္စ၊ ၌။
ဘူတာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ကို။ ဝုတ္တု၊ ၌။ ဣဒါနိ၊ ၌။ ဘူတေ ပဋိစ္စ၊ ဥပါဒါ
ရူပါနံ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဒသေတုံ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိအာဒိ၊ စကား
တော်ကို။ (ဘဝတာ) ဝုတ္တိ၊ ပြီ။ ဧဝံသန္ဓေ၊ ဤသို့ဖြစ်လသော်။ (ဤသို့
သုတရုပ်တို့ကိုစွဲ၍ ဥပါဒါရုပ်တို့၏ဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူခြင်းငှာ မဟာဘူတေ
ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ အစရှိသောစကားကိုဟောတော်မူအပ်သည်ဖြစ်လျှင်။)
ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဟူသော။ ဧတ္ထကမေဝ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကား
တော်ကိုသာ။ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ဖော်စပ်မှုထိုက်၏။ ဣတရဒ္ဓယံ၊ ဥပါဒါရုပ်မှ

မာနဿ ရူပဿ ဟေတုပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဟေတုပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇ
မာနံ ရူပံ ဘူတေပိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဧဝံ ဧတံ ပဒံ (ဤ ဧကံ မဟာဘူတံ
ပဋိစ္စ အစရှိသောပုဒ်တို့) ဝုတ္တိ၊-အနု။]

တနည်း။ ။စွဲမှီ၍ဖြစ်ရာ မဟာဘုတ်ရုပ်များသည် ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်
ဖြစ်သော ရုပ်များတည်း။ ထိုသို့ စွဲမှီ၍ ဖြစ်ရာ၊ မဟာဘုတ်ရုပ်တို့က ဟေတု
ပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်ကြရကား ၎င်းမဟာဘုတ်ရုပ်များကို စွဲ၍ဖြစ်သောရုပ်များ
ကိုလည်း “ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်ကြ၏” ဟု ဆိုနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဧကံ
မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ စသည်ဖြင့် “ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်
မဟာဘုတ်ရုပ်ကို စွဲ၍ မဟာဘုတ်ရုပ်များဖြစ်ကြ၏” ဟု ဟောတော်မူနိုင်ပါ
သည်။ ဥပမာ — “စောရေဟိ ဂါမေဝ ဒဇော သူခိုးတို့ကြောင့် ရွာလောင်၏”
ဟူရာ၌ လောင်ကြောင်း မီး၏ အကြောင်းဖြစ်သော သူခိုးတို့ကိုလောင်ခြင်း၏
အကြောင်းအနေဖြင့် ဆိုသကဲ့သို့တည်း။ [ဘူတာနံ ဝါ ဟေတုပစ္စယတော
နိဗ္ဗတ္တတ္တံ ဧဝံ (ဧတံ ပဒံ) ဝုတ္တိ။ ကာရုဏကာရဏမ္ပိ (အကြောင်း၏
အကြောင်းကိုလည်း) ဟိ ကာရုဏန္ဓေဝ ဝုတ္တိ။ ယထာ စောရေဟိ ဂါမေဝ
ဒဇောတိ၊-အနု။]

၁။ ဣတရဒ္ဓယံ ကသ္မာ ဝုတ္တိ။ ။ပါဠိတော်၌ “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ
စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံ” ဟု ပစ္စယပုဒ်ဘက်၌ သုံးမျိုး
ပြသား၏။ ထိုသုံးမျိုးတွင် စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဟူသည်လည်း စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ

အခြားသော စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်ဟူသော စကားနှစ်ရပ်အပေါင်းကို။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ မဟာဘူတေပိ၊ တို့သို့လည်း။ [အပိဖြင့် ရှေ့၌ပြအပ်ပြီးသော ခန္ဓာတို့ကိုပေါင်း။] ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ (ဥပါဒါရူပန္တိ တွေ့တမေဝ အဝတု၊ ဘဲ။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။)

ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ (ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ အစရှိသော အောက်စကားရပ်၌။) စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်ဟူ၍။ ယံ၊ အကြင် ရုပ်ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုရုပ်သည်။ ကေဝလံ၊ မဟာဘုတ်မဖက်သက်စက်။ ခန္ဓေယေဝ၊ တို့သို့သာ။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး။ [ခန္ဓေယေဝ စ ၌ စသဒ္ဓါပိုဟန်တူသည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်းမပါ။] ပန၊ အဟုတ်၊ ကား။ မဟာဘူတေပိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဤ။ ဣတိ၊ (ဣမဿ အတ္ထဿ)၊ ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ ဣဒံ၊ ဤစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ် ဟူသောစကားနှစ်ရပ်အပေါင်းကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗျံ၊ ဤ။ တတ္ထံ၊ ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်တို့တွင်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်၊ ရုပ်သည်။ ပဝတ္တေယေဝ၊ ၌သာ။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ) ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်သည်။ ပဋိသန္ဓိယမ္ပိ၊ ၌လည်း။ [အပိဖြင့် ပဝတ္တိအခါကိုပေါင်း။] ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဟူသောပုဒ်သည်။ တဿေဝဥဘယဿ၊

ဥပါဒါရုပ်ပင်ဖြစ်၏။ ကဋ္ဌတ္တာရှုပ် ဟူသည်လည်း ကဋ္ဌတ္တာဥပါဒါရုပ်ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဥပါဒါရုပ်” ဟု ဟောတော်မူလိုက်လျှင် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်၊ ကဋ္ဌတ္တာဥပါဒါရုပ် ၂-မျိုးလုံး ပါဝင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် “ဥပါဒါရုပ်” လောကီသာ ဟောလိုက်သည့် မဟုတ်ပါလော။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ်နှင့် ကဋ္ဌတ္တာ ရှုပ် ၂-မျိုးကို အဘယ်ကြောင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း ဟု မေးသည်။

၁။ ယဉ္ဇိ ဟေတ္တိ ။ပေ။ ဝုတ္တံ။ ။ “ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ် ။ပေ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ။ပေ။ ကဋ္ဌတ္တာ စ ရှုပ်” ဟု ရှေးဖြစ်သော အောက်နား၌ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်တို့ကို ပြတော်မူအပ်ပြီ။ ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်များသည် ပြအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း ခန္ဓာတို့ကိုသာ စွဲ၍ ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး မဟာဘုတ်တို့ကိုလည်း စွဲ၍ ဖြစ်၏ ဟု ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်” ဟု ဤပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းကို ဟောတော်မူသည်။

ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရူပံ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ဟူသော စကားနှစ်ရပ်အပေါင်း၏သာ။
ဝိသေသနံ၊ ပုဒ်သည်။ (ဟောတိ)။ ဥပါဒါရူပပုဒ်က နောက်၌နေသော်
လည်း စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရူပံကဋ္ဌတ္တာရူပံတို့၏ ဝိသေသနပုဒ် ဖြစ်သည် ဟုလျှို့ဝှက်
အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်သာ ဝိသေသနဖြစ်သည်။ နိဿယအနက်ပေးရာ၌
ကားပါဌ်ရှိအတိုင်းအစဉ်အတိုင်းပေးရမည်။

ကုသလေ ခန္ဓေ စ မဟာဘူတေစ ပဋိစ္စတိတ္ထေ၊ ဤပါဌ်၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာ
နာဝ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ မဟာဘူတာ၊ တို့ကို။ ဂဟိတာ၊
ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရူပန္တိ ဧတ္ထံ၊ ဘူတရူပမှ၊ ကို၎င်း။
ဥပါဒါရူပမှ၊ ကို၎င်း။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ ဧကံ
မဟာဘူတံ ပဋိစ္စတယော မဟာဘူတာတိ အာဒိနာ၊ ရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။
ဘူတရူပမှ၊ သည်လည်း။ ခန္ဓေစ၊ တို့သို့၎င်း။ မဟာဘူတေစ၊ တို့သို့၎င်း။
ပဋိစ္စေ၊ ဥပုဇ္ဇတိ၊ ။ [ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စတယော မဟာဘူတာစသည်၌
မဟာဘူတ်ရုပ်များသည် ခန္ဓာတို့ကို၎င်း မဟာဘူတ်တို့ကို၎င်း စွဲ၍ဖြစ်ကြ
သကဲ့သို့ ဤစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၌ပါသော မဟာဘူတ်ရုပ်သည်လည်း ခန္ဓာတို့
ကို၎င်း မဟာဘူတ်တို့ကို၎င်းစွဲ၍ ဖြစ်၏။] မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပန္တိ
(ဧတ္ထံ)၊ ပါဌ်၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဥပါဒါရူပမှ
သည်လည်း။ (ခန္ဓေ စ မဟာဘူတေ စ ပဋိစ္စဥပုဇ္ဇတိ)။ အကုသလဉ္စ အဗျာ
ကတဉ္စာတိ ပဉ္စဝိသဇ္ဇနေသုပိ၊ ဟူသောပြဿနာ၏ အဖြေတို့၌လည်း။
ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ကုသလံဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော
ဓမ္မော ဥပုဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ အစရှိသော နည်းဖြင့်။ ဟေတုပစ္စယေ နဝ
ပုစ္ဆာ။ ဝိသဇ္ဇိတာ၊ အပ်ကုန်ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတာယေဝ၊ ဤ ၉-ပါးသော
ပုစ္ဆာတို့ကိုသာ။ ဧတ္ထံ၊ ဤ ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသဝါရ၌။ (ဝိသဇ္ဇနဝသေန၊
အဖြေနှင့်စပ်သဖြင့်။) လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ သေသာ၊ ကုန်သော။ စတ္တာလိသာ၊
သော။ (ပုစ္ဆာတို့သည်။) မောသပုစ္ဆာ၊ အဖြေမမှီးအချည်းနှီးသော ပုစ္ဆာ
တို့တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ န ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။
ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာနံ၊ တို့၏။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗျော၊ ပန၊ ဆက်။ တတ္ထ
တတ္ထ၊ ထိုထိုပစ္စည်း၌။ ဝိစာရေ တဗ္ဗယုတ္တကမေဝ၊ စိစစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်
နှင့်ယှဉ်သော စကားရပ်ကိုသာ။ ဝိစာရယိသာမ၊ ကုန်တော့အံ့။

(၅၄) [“တတ္ထ တတ္ထ ‘ပန ဝိစာရေတဗ္ဗယုတ္တကမေဝ ဝိစာရယိဿာမ”
ဟူသော ပဋိညာဉ်အားလျော်စွာ အာရမဏပစ္စည်း၌ စိစစ်ဘွယ်ကို ရှေးဦး
စွာ စိစစ်၍ ပြလိုသောကြောင့် အာရမဏပစ္စယေ တာဝ စသည်ကိုမိန့်။]
တာဝ၊ အဓိပတိပစ္စည်း စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (ဝုတ္တေ)။ အာရမဏပစ္စယေ၊
၌။ ရူပဿ၊ ၏။ အာရမဏပစ္စယဝသေန၊ အာရမဏပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။
ဝါ၊ အာရမဏပစ္စည်း၏ အစွမ်းကြောင့်။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ ကြောင့်။
[ရုပ်တရားက အာရမဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယပ္ပန် မဖြစ်ခြင်းကြောင့်- ဟူလို။]
နဝသု၊ ကုန်သော။ တာသု (ဗုဒ္ဓိဉ္ဇသု)၊ တို့တွင်။ ရူပမိဿကာ၊ ရုပ်နှင့် ရော
ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို)။ ပဟာသ၊ ၍။ တိဿောဝ ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇိတာ။
[ပါဠိတော်ကြည့်ပါ] စ၊ ဆက်။ တေနော ကာရဏေန၊ ကြောင့်ပင်။
(ရုပ်တရား၏ အာရမဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယပ္ပန်မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
ပင်။) ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ၍။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထုတိ (ဘဂ
ဝတာ) နဝတ္ထံ။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုဟဒိယဝတ္ထုသည်။ အာရမဏပစ္စယေန၊
ကြောင့်။ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။

(၅၅) အဓိပတိပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိပါကာဗျာကတန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။
လောကုတ္တရမေဝ၊ လောကုတ္တရာ ဝိပါကအဗျာကတကိုသာ။ သန္ဓာယ
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္ထံ။ တေနော၊ ကြောင့်ပင်။ (လောကုတ္တရာဝိပါက အဗျာ
ကတကိုသာ ရည်ရွယ်၍ “ဝိပါကာဗျာကတံ” ဟူသော စကားကို ဟော
တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) ဧတ္ထ၊ ဤအဓိပတိပစ္စည်း၌။ ပဋိ
သန္ဓိက္ခဏေတိ၊ ၍။ နဂဟိတံ၊ အပ်။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစီအရင်သည်။
ဟေတုပစ္စယသဒိသမေဝ၊ ဟေတုပစ္စည်း၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်နှင့်
တူသည်သာ။

(၅၆) အနန္တရသမနန္တရေသုပိ၊ ပစ္စည်းတို့၌လည်း။ ရူပံ၊ ကို။ နလဗ္ဗတိ၊
အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာရမဏပစ္စယေဝိယ၊ ၌ကဲ့သို့။ တိဿောဝ ပုစ္ဆာ
(ဝိသဇ္ဇိတာ)။

(၅၇) သဟဇာတပစ္စယေ၊ ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေတိ၊ ဟူသောစကားကို။
ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ၌။ ပဋိသန္ဓိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္ထံ၊ ပြီ။

၁-ကုသလတိက် ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၁၇၅

ပန၊ ဆက်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ။ ဝပါ၊ သော။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂေ၊ ပစ္စည်းတို့ကိုဝေဘန်ရာ ပစ္စယနိဒ္ဒေသဌ်။ ဩကန္တိက္ခဏေတိ၊ ဟူ၍။ အာဂတံ၊ ပြီ။ တမ္ပိ၊ ထိုဩကန္တိက္ခဏေဟူသောစကားသည်လည်း။ ဣမိနာ၊ ဤပဋိသန္ဓိက္ခဏေဟူသောစကား နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကု။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ ဧကံ၊ တူ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထ၊ ဤစကား နှစ်ရပ်အပေါင်း၌။ ဗျဉ္ဇနမတ္တမေဝ၊ သဒ္ဓါမျှသည်သာ။ နာနံ၊ ထူး၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ အပိစ၊ တနည်းကား။ တိဏ္ဍံ၊ သန္နိပါတာ ဂဗ္ဘဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဩကန္တိတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ၊ ဤအမည်သည်။ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓိယာဝ၊ ၏သာ။ နာမံ၊ တည်း။ [တိဏ္ဍံ၊ သုံးပါးသော အကြောင်းတို့၏။ မိဘတို့ ၏ ပေါင်းဆုံခြင်း၊ မိခင်၏ဥတုလာခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေနေမည်သတ္တဝါ၏ ရှေ့ရှု တည်ခြင်းအားဖြင့် သုံးပါးသော အကြောင်းတို့၏။) သန္နိပါတာ၊ ပေါင်းဆုံ ခြင်းကြောင့်။ ဂဗ္ဘဿ၊ ကိုယ်ဝန်သူငယ်၏။ အဝက္ကန္တိ၊ သက်ရောက်ခြင်း သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မူလပဏ္ဏာသ မဟာယမကဝဂ် မဟာတဏှာသင်္ခယ သုတ်] ပဋိသန္ဓိတိ၊ ဟူသောအမည်သည်။ သဗ္ဗဘဝသဘောရဏံ၊ အလုံးစုံ သော ဘဝတို့နှင့် ဆက်ဆံသော အမည်တည်း။ ပန၊ အထူးကား။ ဣဓ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်း၌။ ကဋ္ဌတ္တာ စ ရူပန္တိအာဒိဝစနတော၊ အစရှိသော စကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓိယေဝ၊ ကိုသာ။ အဓိပ္ပေတော၊ အပ်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေသည်။ ရူပဿပိ၊ ၏၎င်း။ အရူပဿပိ၊ ၏၎င်း။ ပစ္စယ ဘာဝဉ္စ၊ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ပစ္စယပုပ္ဖဘာဝဉ္စ၊ ပစ္စယပုပ္ဖ၏ အဖြစ်ကို ၎င်း။ သင်္ဂဏှာတိ၊ ၏။ တသွာ၊ ကြောင့်။ ပရိပုဏ္ဏဝိသဇ္ဇနာ၊ ခန္ဓာဝါးပါး ဟူ သောပြည့်စုံသော အဖြေရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [ပရိပုဏ္ဏဓမ္မာနံ ဝိသဇ္ဇနံ ဧတ္ထ အတ္တိတိ ပရိပုဏ္ဏဝိသဇ္ဇနာ။ ဋီကာ။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာယေဝ၊ ထို ပဉ္စဝေါ ကာရ ပဋိသန္ဓေကိုသာ။) ဂဟိတာ၊ အပ်ပြီ။

ဗာဟိရံ ဧကံ မဟာဘူတန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓေသု၊ ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် မစပ်ကုန်သော။ ပထဝီပါသာဏာဒိသု၊ တို့၌။ (ဌိတံ၊ သော။) မဟာဘူတံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂ ဝါရသို့။ စတ္တာရော မဟာဘူတာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ အဇ္ဈတ္တိကဉ္စ၊

၁၇၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကာ

အဇ္ဈတ္တိကဖြစ်သော မဟာဘူတကိုရင်း။ ဗာဟိရဉ္စ၊ ကိုရင်း။ ဧကေတော၊ တည်း။ ကတော၊ ချုံ။ ဂဟိတံ၊ ပြီး၊ ဟိ၊ မှန်။ သာ၊ လိုပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရဉ္စ လာသော ဒေသနာတော်သည်။ သင်္ခေပဒေသနာ၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောအပ်သော ဒေသနာတော်တည်း။ အယံပန၊ ဤနိဒ္ဒေသဝါရဒေသနာ တော်သည်ကား။ ပိတ္ထာရဒေသနာ၊ တော်တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော မဟာဘူတကို။ ပိဘဇိတော၊ အကျယ်ဝေတန်တော်မူ၍။ ဒဿေဓန္တော၊ ကြောင့်။ ဗာဟိရံ ဧကံ မဟာဘူတန္တိ အာဒိံ၊ စကားကို။ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ ပြီး။ အညသညာနံ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စာကံ၊ အစ ရှိသောစကားကို။ ဒိသန္တတိသမုဋ္ဌာန ဘူတဝသေန၊ ကံအစဉ် ဥတုအစဉ် အားဖြင့် ၂-ပါးသော အစဉ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘူတကို နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီး။ ဗုဒ္ဓံ၊ ကား။ မဟာဘူတပဋိစ္စာတိဣဒံ၊ ဤစကား ကို၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနဝသေနော၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရပ်နှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ဝုတ္တံ။ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ စကားကို။ ဥတုသမုဋ္ဌာနဝသေနော၊ သာလျှင်။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ)။ [ဤစကားကို ဒီကာ၌ တမျိုးဖွင့်ထားသည်။]

(၅၀) အညမည ပစ္စယေ၊ ခွံ။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ၊ ဝုတ္တံ၊ ပဋိစ္စ ခန္ဓာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ စတုနမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဧကေတော၊ တည်း။ ဝုတ္တုနာ၊ နှင့်။ (သဒ္ဓိံ၊ ကွ။) အညမညပစ္စယတံ၊ အညမညပစ္စည်း တို့၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။

(၅၁) နိဿယပစ္စယေ၊ ခွံ။ (သာ နဂဟိတာ၌ စပ်။) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဋိစ္စတ္ထောနာမ၊ ပဋိစ္စသဒ္ဓါ၏ အနက်မည်သည်။ သဟဇာတတ္ထော၊ သဟဇာတသဒ္ဓါ၏ အနက်တည်း။ [“ပဋိစ္စ၊ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောက်” ဟူသည် သဟဇာတ အဘူတကွ ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ခွံ။ ဝါ၊ သော။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို မကျဉ်းမကျယ် ဝေတန်ရာ ဝါရဉ္စ။ (ပစ္စယ နိဒ္ဒေသဉ္စ။) စက္ခာယတနာဒိနံ၊ တို့၏။ ယာ နိဿယပစ္စယတာ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတာ၊ အပ်ပြီ။ သာ (နိဿယ ပစ္စယတာ)၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) နဂဟိတာ၊ အပ်။ ဟိ၊ မှန်။ စက္ခာယတနာဒိ နိ၊ တို့သည်။ ပုရေဇာတာနိ၊ တို့သည်။ ဟုတော၊ ချုံ။ ပစ္စယာ၊ ကုန်သည်။

၁-ကုသလတိတ် ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၁၇၇

ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣမ၊ ဤပဋိစ္စဝါရ၌။ သဟဇာတမေဝ၊ တကွဖြစ်သော
တရားကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တေနေဝ၊ ထိုကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့ ဤပဋိစ္စ
ဝါရ၌ တကွဖြစ်သော တရားကိုသာ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။)
နိဿယပစ္စယော သဟဇာတပစ္စယသဒိသောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)
ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။

(၆၀) ဥပနိဿယပစ္စယော၊ ၌။ ရူပဿ၊ ၏။ ဥပနိဿယပစ္စယာဘာ
ဝါ၊ ဥပနိဿယပစ္စည်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ တိဏေဝ၊ ကုန်သော။ ပိသဇ္ဇ
နာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ အာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။
(သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ သဗ္ဗေ၊
ကုန်သော။ ကုသလံ၊ ကုသလာ ဗျာကတ၊ တရားတို့သည်။ အာရမဏပ
နိဿယံ၊ ပစ္စည်းကို။ ကိဉ္ဇာပိ န လဘန္တိ၊ အကယ်၍ကား မရပါပေကုန်။
[အာရမဏပနိဿယပစ္စည်း၏ ပစ္စယပွန် မဖြစ်ကြဟူလို] ပန၊ ထိုသို့ မရကြ
ပါကုန်သော်လည်း။ ယေ၊ အကြင် ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတရား
တို့သည်။ (အာရမဏပနိဿယံကို။) လဘန္တိ၊ တေသံ၊ အာရမဏပနိဿယ
ပစ္စည်းကိုရသော ထိုတရားတို့၏။ (ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတရားတို့
၏) ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တေ၊ ဤအာရမဏပစ္စယသဒိသံဟူသောစကား
ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၆၁) ပုရေဇာတပစ္စယော၊ ၌။ ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတပစ္စယာတိ၊ ဟူသော
ပါဌ်၏။ ဝတ္ထု၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၌။ ပုရေဇာတပစ္စယတံ၊ ကို။ သာဓေန္ဓေန၊
သော။ ဝတ္ထုနာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ အတ္ထော၊ နက်။
ဝိပါကာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓန္တိ ဧတ္ထ၊ ဤပါဌ်၌။ ဝိပါကာဗျာကတဿ၊ အား။
ယံဝတ္ထု၊ သည်။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ၊ ကိုယ်ဝန်သူငယ်၏ သက်ရောက်ရာဓာတ်၌။
(ပဋိသန္ဓေဓာတ်၌။) သဟဇာတပစ္စယော၊ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု
သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ - (ဝတ္ထု)၊ ကို။ ပုရေဇာတပစ္စယဘာဇနီယတ္တာ၊
ပုရေဇာတပစ္စည်းတို့၏ ဝေဘန်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဣမ၊ ဤ ပုရေဇာတ
နိဇ္ဈေသ၌။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ [ပါဌ်တော်၌ ဝိပါကာဗျာကတံ
ကြိယာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ ဟု ရှိသော်လည်း ကြိယာဗျာကတကို ဖွင့်

၁၇၈

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဃီကာ

ဘွယ်မလိုသောကြောင့် ချန်ထားဟန် တူသည်။] ယေပိ ကုသလာဒယော၊ ရှိသော တရားတို့သည်လည်း။ အရူပေ၊ ဘုံ၌။ ပုရေဇာတပစ္စယံ၊ ကို။ န လဘန္တိ၊ ကုန်။ တေပိ၊ အရူပဘုံ၌ ပုရေဇာတ ပစ္စည်းကို မရသော ထိုကုသိုလ်တရား တို့ကိုလည်း။ ပုရေဇာတပစ္စယဘာဇနိယတောယေဝ၊ ကြောင့်ပင်။ ဣဓ၊ ဤပုရေဇာတနိဒ္ဒေသ၌။ နဂဟေတဗ္ဗာ၊ ကုန်။

ပန၊ ကား။ အာရမဏံ၊ သည်။ နိယမတော၊ မြဲသောအားဖြင့်။ ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ န လဘတိ၊ မရ။ (ကသွာ၊ ကြောင့်။ အာရမဏံ၊ သည်။ နိယမတော၊ ဖြင့်။ ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ နလဘတိ၊ မရ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ရူပါယတနာ ဒီနိ၊ တို့သည်။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိယေဝ၊ တို့၏သာလျှင်။ ပုရေဇာတ ပစ္စယတံ၊ ကို။ သာဓေန္တိ၊ ပြီးစေနိုင်ကုန်၏။ အတိတာနာဂတာနိပိ၊ အတိတ် အနာဂတ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ [အပိဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကိုဆည်း] (ရူပါ ယတနာဒီနိ၊ တို့သည်။) မနောဝိညာဏဓာတုယံ၊ ၏။ အာရမဏံ၊ သည်။ ဟောန္တိယေဝ၊ သာ။ (တသွာ၊ ထိုသို့ ရူပါယတန စသည်တို့၏ စက္ခုဝိညာဏ စသည်တို့၏သာ ပုရေဇာတပစ္စည်းအဖြစ်ကို ပြီးစေနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ် အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သော ရူပါယတနစသည်တို့၏လည်း မနောဝိညာဏ ဓာတ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အာရမဏံ နိယမတော ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝံ နလဘတိ။ (တရံတခါသာရသည် ဟူလို) ဣတိ။ ဝိညာယတိ၊ ၏။ တသွာ၊ ထိုသို့အာရုံ၏ မြဲသောအားဖြင့် ပုရေဇာတ ပစ္စည်းအဖြစ်ကို မရခြင်းကြောင့်။ (အာရမဏပုရေဇာတမ္ပိ၊ ကိုလည်း။) ဣဓ၊ ဤပုရေဇာတနိဒ္ဒေသ၌။ (ဘဂဝတာ) နဂဟိတံ၊ အပ်။ ဟိ၊ မှန်။ အယံ ဒေသနာ၊ ဤပုရေဇာတနိဒ္ဒေသ ဒေသနာတော်ကို။ ခန္ဓဝသေန၊ ခန္ဓာနှင့် စပ်သဖြင့်။ (ကတာ၊ ပြီ။) ဝိညာဏဓာတုဝသေန၊ ဖြင့်။ န (ကတာ)၊ မဟုတ်။ စ၊ ဆက်။ ဝိပါကာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓန္တိ၊ အစရှိသော။ ဒေသနာယ၊ ၌။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။ ဝိညာဏဓာတုယော၊ တို့ကို။ ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုအာဒယော ဧဝ၊ တို့ကိုသာ။ န (ဂဟိတာ)၊ ယူအပ် ကုန်သည်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပစ္စာဇာတော၊ ပစ္စည်းသည်။ ကုသလာကုသလာနံ၊ တို့အား။ ပစ္စယော၊
သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ အဗျာကတဿပိ၊ ရုပ်အဗျာကတံကိုလည်း။
ဥပတ္တမ္ဘကောဝ၊ ထောက်ပံ့ရုံသာ။ (ဟောတိ)။ ဇနကော၊ ဖြစ်စေတတ်
သည်။ န (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပစ္စာဇာတ
ပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝတ္တဗျော၊ ဟောတော်မူထိုက်သော်။ ကေ
ခမ္မောပိ၊ သည်လည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပစ္စာဇာတပစ္စယ
ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) နကတံ၊ အပ်။

(၆၂) အာသေဝနပစ္စယော ဌံ။ သဗ္ဗာ၊ ကုန်သော။ ကြိယာ၊
တို့သည်။ အာသေဝနပစ္စယံ၊ ကို။ ကာမံ နုလဘန္တိ၊ အကယ်၍ကား
မရပါကုန်။ [ကြိယာအားလုံးမရ အချို့သာရသည်။] ပန၊ ထိုသို့ အလုံး
စုံသော ကြိယာတို့ အာသေဝနပစ္စည်းကို မရကြပါကုန်သော်လည်း။
လဗ္ဘမာနဝသေန၊ ရထိုက်သော ကြိယာတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ကြိယာ
ဗျာကတန္တိ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဇပနကြိယာဝ၊ ဇောကိစ္စ
တပ်သော ကြိယာတို့ကိုသာ။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသေဝနနိဒ္ဒေသ၌။ (ဘဂဝတာ)
ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

(၆၃) ကမ္မပစ္စယော ဌံ။ ကုသလာကုသလေသု၊ တို့၌။ ကေက္ခဏိ
ကော၊ တခုတည်းသော ခဏရှိသော။ ကမ္မပစ္စယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗျော၊
၏။ ကြိယာဗျာကတေ၊ ၌။ တထာ၊ ထိုကေက္ခဏိကကမ္မ ပစ္စည်းကို။
(ဝေဒိတဗျော)။ ပန၊ ကား။ ဝိပါကာဗျာကတေ၊ ၌။ နာနက္ခဏိကောပိ၊
နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းကိုလည်း။ (ဝေဒိတဗျော၊ ၏။) ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ၌။
မဟာဘူတာနံ၊ တို့၏။ တထာ၊ ထိုနာနက္ခဏိကကမ္မ ပစ္စည်းကိုလည်း။
(ဝေဒိတဗျော)။ ပန၊ ကား။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ ရုပ်တို့၏။ ကေက္ခဏိကော၊
ကို။ (ဝေဒိတဗျော)။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ၊ ပဝတ္တိအခါ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့၏။
နာနက္ခဏိကောဝ၊ ကိုသာ။ (ဝေဒိတဗျော)။ အသညသတ္တရူပါနံ၊ တို့၏။
တထာ၊ ထိုနာနက္ခဏိကကမ္မ ပစ္စည်းကိုသာ။ (ဝေဒိတဗျော)။ ပန၊ ဆက်။
ဧတ္ထ၊ ဤအသညသတ်ရုပ်အရာ၌။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို။ ကဋ္ဌတ္တာ
ရူပံ (တိ)၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ)။ သေသံ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေမှ ကြွင်းသော

ရုပ်အပေါင်းကို။ ကေန္တတော၊ အားဖြင့်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနတ္တာ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ
 ရုပ်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဤ။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ မဟုတ်။
 ဧဝံ သန္တေပိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေမှ ကြွင်းသော
 ရုပ်အပေါင်း၏ ကေနံ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံရုပ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဥပါဒါရူပံဟု
 ဟောတော်မမူအပ်ပါသော်လည်း။) ဣဓ၊ ဤအသညသတ် ရုပ်အရာ၌။
 ကမ္မသမုဋ္ဌာနမေဝ၊ ကိုသာ။ (ဘဂဝတာ) အဓိပ္ပေတံ၊ ပြီ။ [ဤကဋကတ္တာရူပံ
 ပနတ္ထ စသောအဖွင့်သည် “အသညသတ္တံနံ ။ပေ။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ
 ကဋကတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံ”ဟူသော ပါဠိတော်မှ ကဋကတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံတို့၏
 အဖွင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ဣဓ ဤအသညသတ် ရုပ်အရာ၌”ဟု စွဲသည်။
 ရှေးနိဿယကား “ဣဓ၊ ဤကမ္မပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌”ဟု ပေးလေသည်။]

(၆၄) ဝိပါကပစ္စယေ၊ ၌။ ကုသလာကုသလံ၊ ကိုရင်း။ ကြိယဉ္စ၊
 ကိုရင်း။ နုလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ကြောင့်။ အဗျာကတဝသေနေဝ၊စပ်သဖြင့်
 သာ။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ကတံ၊ ပြီ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ ဝိပါကစိတ္တသမု
 ဋ္ဌာနမေဝ၊ ဝိပါကစိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။
 (ရူပံ၌စပ်) ကဋကတ္တာရူပန္တိ၊ ကား။ ယထာလာဘဝသေန၊ အကြင် အကြင်
 ရထိုက်သော ဣန္ဒြိယရုပ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဣန္ဒြိယရူပဉ္စ၊ သည်ရင်း။ ဝတ္ထုရူပဉ္စ၊
 သည်ရင်း။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၌စပ်) ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ကား။ တဒဝသေသံ၊ထိုဣန္ဒြိယ
 ရုပ်ဝတ္ထု ရုပ်မှကြွင်းသော။တသ္မိံ သမယေ၊ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ဝိဇ္ဇမာနကံ၊
 သော။ ဥပါဒါရူပံ၊ သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်)။

(၆၅) အာဟာရပစ္စယေ၊ ၌။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒိနံ၊
 ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ ထို့၏ရင်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿစ၊၏ရင်း။ အရူပါဟာရ
 ဝသေန၊ အစွမ်းကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗျာ၊၏။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊
 ၌။ မဟာဘူတာနံ၊ တို့၏။ တထာ၊ ထိုနာမ်အာဟာရ၏ အစွမ်းကြောင့်။
 (ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗျာ) ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ဘဝဂံ၊ဒိစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ဘဝင်
 အစရှိသော စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ (ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်)အာဟာ
 ရသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ ကဗဠိကာရာဟာရသမုဋ္ဌာနံ၊ ကဗဠိကာရအာဟာရ
 ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း ရှိသော။ (ကေမဟာဘူတံ ပဋိစ္စ၌စပ်) စိတ္တ

၁-ကုသလတိက် ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၁၈၁

သမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ ကုသလံ ကုသလ စိတ္တသမုဋ္ဌာနမေဝ၊ ရှိသည် သာလျှင် ဖြစ်သော။ (ရူပံ ဥပုဇ္ဈတိ၌ စပ်) [ကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စသော ပါဠိတော်၊ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စသော ပါဠိတော်တို့၌ ပါသော စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ နှစ်ပုဒ်ကိုပေါင်း၍ဖွင့်သည်။] ပစ္စယ ဝိဘင်္ဂဝါရေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို မကျဉ်းမကျယ် ဝေတန်ရာဝါရ၌။ (ပစ္စယ နိဒ္ဒေသ၌။) အာဟာရပဋိပါဠိယာ၊ အာဟာရတို့၏အစဉ်အားဖြင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ ကဗဠိကာရော၊ သော။ အာဟာရော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ပြီ။ ဣပေန၊ ဤပဋိစ္စ ဝါရနိဒ္ဒေသ၌ကား။ ကုသလံ ဓမ္မန္တိပုစ္ဆာဝသေန၊ အစရှိသော ပုစ္ဆာတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ အရူပါဟာရော၊ တို့ကို။ ဒဿိတော၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။

(၆၆) ဣန္ဒြိယပစ္စယေ၊ ၌။ (ဣတိ ဝေဒိတဗျံစပ်။) ပဲစ္စယဝိဘင်္ဂံ၊ ၌။ (ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။) ဣန္ဒြိယပဋိပါဠိယာ၊ အားဖြင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ စက္ခုန္ဒြိယာ ဒီနိ၊ တို့ကို။ ဒဿိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣပေန၊ ပဋိစ္စဝါရနိဒ္ဒေသ၌ကား။ ကုသလာဒိ ပုစ္ဆာဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ အရူပိန္ဒြိယာနိ၊ တို့၏။ ပစ္စယတာ၊ တို့၏အဖြစ်ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြီ။ ဣတ္ထ၊ ထိုနာမ်ဣန္ဒြေရုပ်ဣန္ဒြေတို့တွင်။ ကုသ လာဒိသု၊ တို့၌။ ယထာလာဘဝသေန၊ အကြင်အကြင်ရထိုက်သော ဣန္ဒြေ တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ အရူပိန္ဒြိယာ၊ တို့ကို။ ဂဟေတဗျာ၊ ကုန်၏။ အသညသတ္တာနိ၊ တို့၏။ ဘူတရူပေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ကို။ (ဂဟေတဗျံ)။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝေဒိတဗျံ)။

(၆၇) ဈာနမဂ္ဂပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ဟေတုပစ္စယသဒိသမေဝ၊ ဟေတု ပစ္စည်း၏ အဖြေနှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ တေနော၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤဈာနပစ္စည်းမဂ္ဂပစ္စည်းတို့၌။ ဟေတု ပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၆၈) သမ္ပယုတ္တပဲစ္စယေ၊ ၌။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ အာရမဏပစ္စယဂတိကံ၊ အာရမဏပစ္စည်း၏ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သောဖြစ်ခြင်းရှိ၏။ တေနော၊ ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤသမ္ပယုတ္တပစ္စည်း၌။ အာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေ ဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၆၉) ဝိပုယုတ္တပစ္စယေ၊ ဝတ္ထု၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ကား၊ ဝတ္ထု၊ ကို၊ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ (ခန္ဓာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဉ္စပ်။) ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ကို။ သာဓေန္တေန၊ သော။ ဝတ္ထုနာ၊ ကြောင့်။ (ခန္ဓာ)။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ခန္ဓေ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ကား။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ (ဝတ္ထုဥပ္ပဇ္ဇတိဉ္စပ်။) ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ကို။ သာဓေန္တေဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ (ဝတ္ထု)။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ခန္ဓာ ဝတ္ထု၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ကား။ ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စ။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဉ္စပ်။) ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ သာဓေန္တေန။ ဝတ္ထုနာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ခန္ဓေ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ကား။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိဉ္စပ်။) စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ သော။ ရူပံ၊ သည်။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ သာဓေန္တေဟိ၊ ခန္ဓေဟိ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ အတ္ထော။ သေသဝိသဇ္ဇနေသုပိ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့မှကြွင်းသော ဝိသဇ္ဇနတို့၌လည်း။ ဝတ္ထု၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ အာဒိသု၊ အစရှိသောပဋိရုပ်တို့၌။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ပင်။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤကြွင်းသော ဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ဝါ၊ ဤဝိပုယုတ္တပစ္စည်း၌။ ဝိပါကာဗျာကတော၊ ၌။ ဝတ္ထုဂ္ဂဟဏေန၊ ဝတ္ထုသဒ္ဓါဖြင့်။ စက္ခာဒိနိ၊ စက္ခုအစရှိသော ဝတ္ထုရုပ်တို့ကို။ သင်္ဂဟိတဗျာနိ၊ ကုန်၏။ ဧကံ မဟာဘူတန္တိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ ရူပါဗျာကတဿ၊ ၏။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝတ္ထု၊ ပြီ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ အဗျာကတစိတ္တသမုဋ္ဌာနမ္ပိ၊ အဗျာကတ

၁။ သေသ။ ပေ။ အာဒိသု။ ။ သေသဝိသဇ္ဇနေသုအရ အကုသလ်ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ။ ပေ။ ဝတ္ထု၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ စသော ဝိသဇ္ဇနာ အားလုံးကို ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် “ဝတ္ထု၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိအာဒိသုပိ” ၌ ပိ မလိုတော့။ မှန်၏ - ထိုစကားသည် “ဝုတ္တနယေနဝ” ၏ အာဓာရကို ပြသော စကားသာတည်း။ “ဝတ္ထု၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ ခန္ဓေ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတိ စသော ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်တို့၌ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်းပင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိထိုက်၏” ဟု ဆိုလိုသည်။

စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ကုသလာကုသလစိတ္တ သမုဋ္ဌာနမှ လည်းဖြစ်သော။ (ရူပံ ဥပါဒါရူပံ၌စပ်။)

အတ္ထိပစ္စယော ခွံ။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အဖြေသည်။ သဟဇာတပစ္စယ ဂတိကံ၊ သဟဇာတပစ္စည်း အဖြေ၏ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သော ဖြစ်ခြင်းရှိ၏။ တေ နေဝ၊ ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤအတ္ထိပစ္စည်း၌။ သဟဇာတပစ္စယသဒိသန္တိ။ ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

နတ္ထိဝိဂတော၊ တို့သည်။ အာရမဏပစ္စယဂတိကာ၊ အာရမဏပစ္စည်း၏ ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်၏။ အဝိဂတံ၊ သည်။ သဟဇာတဂတိကံ၊ ၏။ တေနေဝ၊ ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤနတ္ထိပစ္စည်း၊ ဝိဂတပစ္စည်း၊ အဝိဂတပစ္စည်း တို့၌။ အာရမဏပစ္စယသဒိသံ သဟဇာတပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ [နတ္ထိပစ္စည်း၊ ဝိဂတပစ္စည်းတို့၌ “အာရမဏပစ္စယ သဒိသံ” ဟု၎င်း၊ အဝိဂတပစ္စည်း၌ “သဟဇာတပစ္စယသဒိသံ” ဟု၎င်း ဆို အပ်ပြီး-ဟူလို။]

ဣမေ တေဝိသတိ ပစ္စယာတိ၊ အစရှိသော။ ဧတံ၊ ဤစကားကို။ သဒိ ပိတုာ၊ ၍။ ဒဿိတာနံ၊ ပြအပ်သောပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗာတိ၊ ကား။ ယာပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ လာန္တိ၊ ကုန်၏။ တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိတ္တာ ရေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဟေတုပစ္စယံ၊ ကို။ အာဒိံကတွာ၊ ၍။ ဧကမူလကေ၊ သော။ ပစ္စယာနုလောမေ၊ ခွံ။ ပဋိစ္စဝါရဿ၊ ၏။ ကုသလတ္ထိ ကဝိသဇ္ဇနေ၊ ကုသလတိက်၏ ဝိသဇ္ဇနာ၌။ အတ္ထဝဏ္ဏနာ၊ အနက်၏အဖွင့် တည်း။ ဝါ၊ အနက်၏ ဖွင့်ကြောင့် ဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာတည်း။

ပစ္စယာနုလောမ
သင်္ချာဝါရအဖွင့်

(၇၃) ဣဒါနိ၊ ခွံ။ (ဧကမူလကနယ ပစ္စယာနုလောမ ပဋိစ္စဝါရ၏ ကုသ လတိက် ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌။) ဧတ္ထ ဤဧကမူလကနယ ပစ္စယာနုလောမ ပဋိစ္စဝါရ ကုသလတိက်၌။ ဟေတုပစ္စယာဒိသံ၊ တို့တွင်။

ဧကေကသ္မိံ၊ သောပစ္စယေ၊ ဌံ၊ ယေ ဝိသဇ္ဇနဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓါ၊ ရအပ်
ကုန်ပြီ။ တေ(ဝိသဇ္ဇနဝါရေ)၊ တို့ကို။ ဂဏနဝသေန၊ ဂဏန်းနှင့်စပ်သဖြင့်။
ဒသေတုံ၊ ၄၁။ ဟေတုယာ နဝါတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားရပ်ကို။ (ဘဂ
ဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုယာ နဝ အစရှိသော စကားရပ်၌။
ဟေတုယာ နဝါတိ၊ ကား။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ဌံ၊ နဝ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ
ဝိသဇ္ဇနဝါရာ၊ ပုစ္ဆာတို့၏ဖြေကြောင်း ဝိသဇ္ဇနဝါရတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်
၏။ သေယျထိဒံ၊ ထိုကိုးပါးသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဝါရတို့ ဟူသည်အတယ်
နည်း။ ကုသလေန ကုသလံ၊ ကုသလေန ကုသလပဒ၎င်း။ (တနည်း) ကုသ
လေန၊ ကုသိုလ်နှင့်။ (သံသဌံ၊ ရောနှောအပ်သော။) ကုသလံ၊ ကုသိုလ်၎င်း။
ကုသလေန အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ (တနည်း) ၎င်း။ ကုသလေန ကုသလာ
ဗျာကတံ၊ ၎င်း။ (တနည်း) ၎င်း။ ပေ။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ၊
၎င်း။ (တနည်း) အကုသလာဗျာကတေန၊ နှင့်။ (သံသဌံ) အဗျာကတံ၊
၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသည်တို့တည်း။

အာရမဏေ တိဏီတိ၊ ကား။ ကုသလေန ကုသလံ၊ ၎င်း။ ပေ။ အဗျာက
တေန အဗျာကတံ၊ ၎င်းတည်း။ အဓိပတိယာ နဝါတိ၊ ကား။ ဟေတုယာ၊
ဟေတုပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တသဒိသာဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဝါရတို့နှင့်
တူကုန်သည်သာ။ ဟိ၊ မှန်။ ဒွါဒသသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယံသု၊ တို့၌။
(ဟေတု အဓိပတိ သဟဇာတ နိဿယ ကမ္မ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ ဈာန မဂ္ဂ
ဝိပုယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတတို့၌။) နဝ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သဗ္ဗေသုပိ၊
အလုံးစုံသော တဆယ့်နှစ်ပစ္စည်းတို့၌လည်း။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့သည်။
ဟေတုပစ္စယသဒိသာနေဝ၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနတို့နှင့်တူကုန်သည်
သာ။ ပန၊ အထူးကား။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ပစ္စည်းတို့၏ အကျယ်ဝေတန်ရာ နိဇ္ဈေသ
ဝါရ၌။ ဝိသေသော၊ အထူးသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဒသသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊
တို့၌။ (အာရမဏ အနန္တရ သမနန္တရ အညမည ဥပနိဿယ ပုရေဇာတ
အာသေဝန သမ္ပယုတ္တ နတ္ထိ ဝိဂတပစ္စည်းတို့၌။) တိဏီတိ၊ ဟူ၍။
ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သဗ္ဗေသုပိ၊ အလုံးစုံသော ဆယ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၌လည်း။
ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့သည်။ အာရမဏသဒိသာနေဝ၊ သာ။ ပန၊ အထူးကား။
ဝိဘင်္ဂေ၊ ဌံ။ ဝိသေသော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဟိ၊ မှန်။ အညမညပစ္စယသ္မိံ၊

၁-ကုသလတိက် ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၁၈၅

၌။ အဗျာကတပဒယ၊၏။ ဝိသဇ္ဇနေ၊၌။ ရူပမ္ပိ၊ကိုလည်း။လဗ္ဘတိ၊၏။ ပုရေ
ဇာတပစ္စယေ၊ ၌။ (ဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။) တထာ၊ ထိုအထူးတည်း။ အာသေဝန
ပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိပါကာနိစေဝ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝိထိစိတ္တာနိ စ၊ တို့ကို၎င်း။
နလဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ [ဝိထိစိတ္တာနိအရ ဇောမဟုတ်သော ကြိယာကို ယူရမည်ဟု
ဋီကာဖွင့်သည်။]

ဝိပါကေ ကေန္တိ၊ကား။ အဗျာကတမေဝ၊သာတည်း။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊
ဤသင်္ချာဝါရ၌။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ နဝ၊ ကိုးပါးသော ပုစ္ဆာဝိ
သဇ္ဇနဝါရတို့၎င်း။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဝိဇောဝ၊
သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝါရပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဝါရ အပိုင်း အခြားသည်။
(ဟောတိ။)ဝိတ္တာရတော၊ အားဖြင့်။ဒွါဒသ၊ကုန်သော။ နဝကော၊ တို့၎င်း။
ဒသ၊ကုန်သော။တိကာ၊ တို့၎င်း။ဧကံ၊ သော။ ဧကကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ တေဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ဧကေန
စတ္တာလီသာမိကံ၊ တခုဖြင့်ယုတ်လျော့သော လေးဆယ်အလွန်ရှိသော။ဝါရ
သတံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧကေနစတ္တာလီသံ၊ ရှိသော။ ပုစ္ဆာသတဉ္စ၊
သည်လည်း။ (ဟောတိ)။ ဧကေနစတ္တာလီသာမိကံ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနသတန္တိပိ၊
ဟူသောအမည်သည်လည်း။တထေဝ၊ ထိုဝါရ၏သာ။ နာမံ၊ တည်း။

(၇၄) ဧဝံ၊ သို့။ ဝါ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဟေတုပစ္စယာ
ဒိကေ၊ ရှိသော။ ဧကမူလကေ၊ ၌။ ဂဏနံ၊ ရေတွက်ကြောင်း သင်္ချာကို။
ဒဿေတွာ၊ ၌။ ဣတော၊ ဤဧကမူလကနံယမှ။ ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်ကုန်
သော။ ဒုမူလကာဒိသု၊ တို့၌။ ဝိတ္တာရဒေသနံ၊ အကျယ်ဖြစ်သော ဒေသ
နာတော်ကို။ သဒ္ဓိပိတွာ၊ ၌။ ဧကမူလကေ၊ ၌။ ဒဿိတာယ၊ သော။
ဒေသနံယ၊ ၌။ လဗ္ဘမာနဂဏနညေဝ၊ ရအပ်သော ဂဏန်းသင်္ချာကိုပင်။
အာဒါယ၊ ၌။ ဝါရပရိစ္ဆေဒံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ငှာ။ တာဝ၊ တိမူလကစသည်
တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ဒုမူလကေ၊ ၌။ ဟေတုပစ္စယံ၊ အာရမဏေ
တိဏိတိအာဒိ၊ ကို။ အာယ၊ ပြီ။ တတြ၊ ထိုဟေတုပစ္စယံ အာရမဏေ
တိဏိအစရှိသော စကား၌။ ဣဒံ၊ ကား။ လက္ခဏံ၊ မှတ်သားကြောင်း
လက္ခဏာတည်း။ ဗဟုဂဏနော၊ များသောဂဏန်းသင်္ချာရှိသော။ပစ္စယော

၁၈၆

ပံဠာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဂြဟံ

ပိ၊ သည့်လည်း။ (သမာနဂဏနောဝ ဟောတိဉ္စစပ်။) ဝါ၊ ကိုလည်း။
 (ယုတ္တောဉ္စစပ်) အဗဟုဂဏနေန၊ များသော ဂဏန်းသင်္ချာ မရှိသော ပစ္စည်း
 နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယုတ္တော၊ သည်။ (သမာနော)။ တေန၊ ထိုမျှားသော ဂဏန်း
 သင်္ချာမရှိသောပစ္စည်းနှင့်။ သမာနဂဏနောဝ၊ သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ [ဟေတု
 ပစ္စည်းကဲ့သို့မျှားသောဂဏန်းရှိသော ပစ္စည်းကိုအာရမဏစသော နည်းသော
 ဂဏန်းရှိသောပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်စပ်လျှင် ဟေတုပစ္စည်း၏ ဂဏန်းသို့မလိုက်ဘဲ
 အာရမဏစသောပစ္စည်း၏ ဂဏန်းသို့ လိုက်ရသည်ဟူလို]။ တေန၊ ကြောင့်။
 ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေတိဏိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟေတု
 အာရမဏဒုကေ၊ ဌ။ အာရမဏေ၊ အာရမဏပစ္စည်းဌ။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်သော။
 တိဏေဝ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိအတ္ထော၊
 နက်။

ပန၊ ကား။ သမာနဂဏနော၊ ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ သမာနဂဏနေန၊
 နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယုတ္တော၊ သည်။ (သမာနော)။ အပရိဟိနဂဏနောဝ၊
 မယုတ်လျော့သော ဂဏန်းသင်္ချာ ရှိသည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ တေန၊
 ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟေတုအဓိပတိဒုကေ၊ ဌ။ နဝေဝ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။
 လဗ္ဘန္တိ ဣတိအတ္ထော။ ဝိပါကေ ကေန္တိ၊ ကား။ ဟေတုဝိပါကဒုကေ၊ ဌ။
 ဝိပါကေ၊ ပစ္စည်းဌ။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ကေမေဝ၊ သော။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။
 လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဣတိ (ဣဒံ)၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ (လက္ခဏံ၊ တည်း)။ ဧဝံ၊
 ဖြင့်။ တာဝ၊ တိမူလကစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ဒုမူလကေ ဝါရ
 ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗျော။

(၇၅) တိမူလကာဒီသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဣဒမေဝ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော
 လက္ခဏာသည်ပင်။ လက္ခဏံ၊ တည်း။ [“ဗဟုဂဏနောပိ ပစ္စယော အဗဟု
 ဂဏနေန သဒ္ဓိံယုတ္တော တေန သမာနဂဏနောဝ ဟောတိ” အစရှိ
 သော ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာသည်ပင် တိမူလကနယ စသည်တို့၌
 လည်း လက္ခဏာဖြစ်သည် ဟူလို။] တေနော၊ ကြောင့်ပင်။ ဟေတုပစ္စယာ
 အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ တိဏိတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ ဟေတုရ
 မဏာဓိပတိတိကေ၊ ဌ။ အာရမဏေ၊ ဌ။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏေဝ

ဝိသဇ္ဇနာနိ လဗ္ဘန္တိ၊ ဣတိအတ္ထော။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော
နယတို့၌။ နယော၊ နည်းကို။ နေတဗ္ဗော၊ ဆောင်ထိုက်၏။

(၇၆-၇၉) ပန၊ အထူးကား။ ဒွါဒသမူလကော၊ ၌။ ဝိပါကပစ္စယော၊
ကို။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာသေဝန ပစ္စယာ၊ ကမ္မ
တိဏိတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တာ၊ ပြီး၍။ ဝိပါကံ၊ ကို။ အပရာမသိတွာ၊ သုံးသပ်
တော်မမူဘဲ။ အာဟာရေ တိဏိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တေရသမူလကာ
ဒိသုပီ၊ တို့၌လည်း။ ဒေသေ နယော၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ တေ၊ ထိုတေရ
သမူလကနယ အစရှိသည်တို့ကို။ သဒ္ဓိပိတွာ၊ ၍။ ဧတ္ထ၊ ဤ။ တေရသမူလကနယ
အစရှိသည်တို့တွင်။ တေဝိသတိမူလကောဝ၊ ကိုသာ။ ဒဿိတော၊ ပြီ။ [ဤ၌
“တေရသမူလကစသည်ကိုချိုး၍ တေဝိသတိမူလကနယကိုသာပြထားသည်”
ဟု ဆိုသော်လည်း ပါဠိတော်စာအုပ်တို့၌ တမျိုး ခေါင်းတပ်ထား၏။]
သော၊ ထိုတေဝိသတိမူလကနယသည်။ သာသေဝနောဝါ၊ အာသေဝန
ပစ္စည်းနှင့် တကွသော်လည်းဖြစ်သော တေဝိသတိမူလကနယ၎င်း။ သဝိပါ
ကောဝါ၊ ၎င်း။ (ဣတိ၊ သို့။) ဒုဝိဇော၊ ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊
ထို ၂-ပါးအပြား ရှိသော တေဝိသတိမူလကနယတို့တွင်။ ပဌမံ၊ စွာ။
သာသေဝနော၊ အာသေဝနပစ္စည်းနှင့် တကွဖြစ်သော တေဝိသတိမူလက
နယကို။ ဒဿိတော၊ ပြီ။ သော၊ ထိုသာသေဝနတေဝိသတိမူလကနယသည်။
တိဏောဝ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဘတိ၊ ၏။ တေန၊ ကြောင့်။
အာသေဝနပစ္စယာ။ ပေ။ အဝိဂတေတိဏိတိ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ကား။ သဝိပါကော၊ ဝိပါကပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော တေဝိသတိ
မူလကနယသည်။ အာသေဝနံ၊ ကို။ နလဘတိ၊ မရ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
တံ၊ ထိုအာသေဝနပစ္စည်းကို။ ပဟာယ၊ ၍။ ဝိပါကဝသေန၊ ဝိပါကပစ္စည်း
နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဂဏနာယ၊ ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ အကျိုးငှာ။ အနန္တရာယေဝ၊
သာသေဝန တေဝိသတိမူလကနယ၏ အခြားမဲ့၌သာ။ ဟေတုပစ္စယာ။ ပေ။
ဝိပါကပစ္စယာ အာဟာရေ ဧကန္တံ၊ ဟူ၍။ ဧကံ၊ သော။ နယံ၊ ကို။ ဒသေ
တွာ၊ ၍။ ပစ္စာ၊ ၌။ တေဝိသတိမူလကောဝ၊ ကိုပင်။ ဒဿိတော၊ ပြီ။
ပန၊ ဆက်။ ဒိသု၊ ကုန်သော။ ဧတေသုတေဝိသတိမူလလေသု၊ တို့တွင်။

၁၈၈

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

ကေသ္မိံ၊ တပါးသောသာသေဝနတေဝိသတိမူလကနယဉ္ဇံ။ ဝိပါကပစ္စယော၊
 သည်။ ကိဉ္ဇာပိနတ္ထိ၊ ပေ။ ကေသ္မိံ၊ သဝိပါကတေဝိသတိမူလကနယဉ္ဇံ။
 အာသေဝနပစ္စယော၊ သည်။ (ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ) ပန၊ ဆက်။ ပစ္စာဇာတ
 ပစ္စယော၊ သည်။ ဥဘယတ္ထာပိ၊ ၂-ပါးစုံသော တေဝိသတိမူလက
 နယ တို့၌လည်း။ (ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ) ပန၊ ထိုသို့ မရှိပါသော်လည်း။
 ရုဠိသဗ္ဗေန၊ အတင်ရုဠိသဒ္ဓါဖြင့်။ ဧတေ၊ ဤဒွါဝိသတိမူလကနယတို့ကို။
 တေဝိသတိမူလကာတွေဝ၊ တို့ဟူ၍သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တေသု၊
 ထို ၂-ပါးသော တေဝိသတိမူလကနယတို့တွင်။ သာသေဝနေ၊ ၌။
 အာသေဝနဿ၊ ပစ္စည်း၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊
 အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌။ တိဏေဝ ဝိသဇ္ဇနာနိ (ဟောန္တိ)။ သဝိပါကေ၊
 ၌။ ဝိပါကပစ္စယဿ ဝသေန ကေမေဝ (ဝိသဇ္ဇနံ ဟောတိ)။ ဣတိအယံ၊
 ကား။ ဟေတုပစ္စယံ၊ ကို။ အာဒိကတော၊ ၍။ ကေမူလကာဒိသု၊ နယတို့
 ၌။ ဂဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ကား။ ဟေတုမူလကာနန္တရံ၊ ဟေတုမူလက၏ အခြားမဲ့၌။
 အာရမဏေ၊ ပစ္စည်း၌။ ဌိတေန၊ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ပို့ချစဉ်
 အားဖြင့် တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်) သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော နယတို့၌။
 တိဏေဝ၊ ကုန်သော၊ ပဉ္စာ၊ တို့ကို။ (ကာတဗ္ဗာ)။ [ဋီကာထည့်သည်]
 ဣတိ၊ သို့။ ယံ ဧတံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ (ပါဠိတော်၌ ဆိုထား
 ပြီ။) တံ၊ ထိုစကားကို။ (ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ၌ စပ်) အာရမဏပစ္စယံ အာဒိ
 ကတော။ ကေမူလကေပိ၊ နယဉ္ဇ်၎င်း။ ဒုမူလကာဒိသုပိ၊ တို့၌၎င်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊
 နယတို့၌။ အာရမဏပဒေစေဝ၊ အာရမဏပစ္စယပဒ၌၎င်း။ အာရမဏေန၊
 နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သေသပစ္စယယောဇနာသုစ၊ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကိုယှဉ်
 စေရာပါဠိရပ်တို့၌၎င်း။ ယံတ္ထ၊ အကြင် ပစ္စည်း၌။ နဝဟိ၊ ကိုးပါးသော
 ပြဿနာတို့သည်။ တဝိတဗ္ဗံ၊ ရှာ၏။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စည်း၌။ တယောဝ ပဉ္စာ
 ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ၄။ (သင်္ဂီတိကာဓရဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 ပန၊ ကား။ ဝိပါကပဒေ၊ ၌၎င်း။ ဝိပါကပဒေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သေသ
 ပစ္စယယောဇနာသုစ၊ တို့၌၎င်း။ ဧကောဝပဉ္စော ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့
 မှတ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ဤအာရမဏပစ္စယံ အာဒိ ကတော အစရှိသည်ဖြင့်

၁-ကုသလတိက် ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၁၈၉

ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ဤ အာရမဏောဌိတေန သဗ္ဗတ္ထ
 တိဏ္ဍေဝ ပဉ္စာ ဟူသော ပါဠိတော်စကားကြောင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။
 ဗဟုဂဏနောပိ ။ပေ။ သမာနဂဏနော ဟောတိတိ၊ ဟူသော။ ယံ(ဝစနံ)၊
 ကို။ (ယံ) အဝေ၊ စုမှ၊ ကုန်ပြီ။ တံ (ဝစနံ)၊ ကို။ သုဝုတ္တမေဝ၊
 သာ။

(၈၀-၈၅) ဣဒါနိ၊ ဟေတုပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့် ကေမူလကစသည်
 ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ အာရမဏာဒီနံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။
 ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ယေကေမူလကာဒယော၊ တို့ကို။ ဒသေ
 တဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တေသု၊ ထိုကေမူလကအစရှိသော နယတို့တွင်။ တာဝ၊
 ဒမူလက အစရှိသော နယတို့မှ ရွေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) ကေမူလကော၊
 သည်။ ဟေတုကေမူလကေနော၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ ကေမူလကနယနှင့်ပင်။
 သဒိသော၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကေသ္မိံပိ၊ တပါးလည်း ဖြစ်သော။
 ပစ္စယော၊ ၌။ နဒသိတော၊ အပ်။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏပစ္စယဝသေန၊ စပ်သ
 ဖြင့်။ ဒမူလကော၊ ၌။ ဂဏနံ၊ ရေတွက်ကြောင်း သင်္ချာကို။ ဒသေတံ၊ ငှာ။
 အာရမဏပစ္စယာဟေတုယာတိဏိ၊ ပေ။ အဝိဂတေတိဏိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိ
 ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအာရမဏပစ္စယာ ဟေတုယာတိဏိ
 အစရှိသောပါဌ၌။ အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ တိဏိ ။ပေ။ အဝိဂတေ
 တိဏိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တဗ္ဗေ၊ ဟောတော်မူထိုက်ပါလျက်။ [အစဉ်အတိုင်း
 ဟောတော်မူထိုက်ပါလျက် အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာဟု ဟောမှ
 အစဉ်ကျသည်။ ထိုသို့ အစဉ်ကျအောင် ဟောတော်မူထိုက်ပါလျက်။]
 (ဝုတ္တံ၌ စပ်) ဟေတုပစ္စယာဒယော၊ ကုန်သော။ ယေပစ္စယာ၊ တို့သည်။
 ဗဟုတရဂဏနာ၊ များသော ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာရှိကုန်၏။ တေသံ၊
 ထိုများသော သင်္ချာရှိသော ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။
 ဥနတရဂဏနောဟိစ၊ ယုတ်လျော့သော သင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်၎င်း။
 သမာနဂဏနောဟိစ၊ တူသော သင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
 သံသန္ဓနော၊ ရောနှောခြင်း၌။ (ရောနှောရာ၌) ယာဂဏနာ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊
 ၏။ တံ၊ ထို(ဂဏန) ကို။ ဒသေတံ၊ ငှာ။ အာရမဏပစ္စယာသ၊ ၏။ ပုရိမ
 ဘာဂေ၊ ၌။ ဌိတံ၊ သည်။ (သမာနံ) ပိ၊ သော်လည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်သည်လည်း

၁၉၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဖြစ်သော။ ဟေတုပစ္စယံ၊ ကိံ။ ပစ္ဆိမဘာဂေ၊ အာရမဏပစ္စည်း၏ နောက်
၌သာ။ ထပေတွာ၊ ချံ။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏိတိ၊ ဟူ၍။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

တေနံ၊ ထိုအာရမဏပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏိဟု အစဉ် မဟုတ်ဘဲ
ဟောတော်မူခြင်းဖြင့်။ တေ၊ ဤသို့သော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။ (ဘဂဝါ)
အာဝိကရောတိ၊ ၏။ (ကိံ အာဝိကရောတိ) အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။
ဗဟုတရဂဏနေန ဝါ၊ ဟေတုပစ္စည်း စသည်ကဲ့သို့ များသော ဂဏန်း
သင်္ချာရှိသည်မှလည်း ဖြစ်သော။ သမာနဂဏနေနဝါ၊ အနန္တရပစ္စည်း
စသည်ကဲ့သို့ တူသော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသည်မှလည်း ဖြစ်သော။ ယေနယေန
ပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဒုကတိကာဒိဘေဒံ၊ ဒုကတိက အစရှိသော
အပြားသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဒုကတိက အစရှိသော
အပြား၌။ တိဏေဝ၊ ကုန်သော။ ပညာဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊
ကုန်၏။ (ဣတိတေ၊ ကိံ။ အာဝိကရောတိ၊ ၏။) ပန၊ အထူးကား။ ဝိပါက
ပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေ၌။ ဧကမေဝ၊ သော။ (ပညာဝိသဇ္ဇနံ)
လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုဝိပါကပစ္စည်းနှင့် ရောနှောရာ၌ တပါးသော ပညာ
ဝိသဇ္ဇနကိုသာ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝိပါကပစ္စယာဒိကာယ၊ ဝိပါက
ပစ္စည်း အစရှိသော။ ဂဏနာယ၊ ၌။ အာဝိ၊ စွာ။ တဝိဿတိ၊ လတံ။
[“ဝိပါကပစ္စယာ ဟေတုယာ ဧကံ အာရမဏေ ဧကံ” စသည်၌ ထင်ရှားဖြစ်
လတံ] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣမ၊ ဤအာရမဏပစ္စည်းနှင့် စပ်သော ဒုမူလက
နယ၌။ (သင်္ဂတိကာရေဟိ) န ဒဿိတံ။ စ၊ ဆက်။ ဒုမူလကေ၊ ၌။ ယာ
သောဂဏနာ၊ ကိံ။ ဒဿိတာ၊ ပြီ။ တိမူလကာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ သောဝ

၁။ တေနေတံ အာဝိကရောတိ။ ။ ဤဝါကျဖြင့် ပြအပ်သော “အာရမ
ဏပစ္စယော ယေန ယေန” စသော အနက်သည် မှတ်ချက်ပြသကဲ့သို့ အထူးပြု
အပ်သော အနက်တည်း။ ထိုအထူးပြုအပ်သောအနက်ဟူသည် အာရမဏပစ္စည်း
ကို ဗဟုတရဂဏနပစ္စည်း သမာနဂဏနပစ္စည်းတို့နှင့် တွဲရာ၌ တိဏေဝ ပညာ
ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ရခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် “ပညာဝိသဇ္ဇနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ”
တိုင်ရှိသာ အာဝိကရဏနယ်ဟုမှတ်ပါ။

ဂဏနာ၊ ပင်တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အာရမဏပစ္စယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
တိမူလကာဒယော၊ တို့ကို။ (သင်္ဂီတိကာဇရဟိ) န ဝိတ္ထာရိတာ၊ ကုန်။

ဣဒါနိ၊ အာရမဏမူလကကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ အဓိပတိပစ္စယာဒိ
ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနံ၊ ကို။ ဒဿတုံ၊ ငှာ။ အဓိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာ
နဝါတိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထာပိ၊ ထိုအဓိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာနဝ အစ
ရှိသော စကားရပ်၌လည်း။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ပစ္စယသန္နိဝေသော၊
ပစ္စည်းတို့၏ စုဝေးခြင်းကို။ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ အဓိပတိပစ္စယာ
ဟေတုယာ၊ အဓိပတိဟေတုဒုက၌။ နဝ၊ ကုန်သော။ (ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။
လဗ္ဘန္တိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သေသေသု၊ ဟေတုပစ္စည်းမှကြွင်းကုန်သော။
ဟေတုနာ၊ နှင့်။ သမာနဂဏနေသုပိ၊ ဝူသောသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းတို့၌
လည်း။ နဝေစ (ဝိသဇ္ဇနာနိ လဗ္ဘန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ယောယော ပစ္စယော၊
သည်။ အာဒိမှ၊ ၌။ တိဋ္ဌတိ၊ ၏။ တေန တေန၊ အစ၌တည်သော ထိုထို
ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ သမာနဂဏနာနံ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ သံသန္ဓနေ၌။ အာဒိမှ၊
၌။ ဌိတဿ၊ တည်သောပစ္စည်း၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဂဏနာ၊ သည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ တေန၊ ထို အစ၌တည်သော ပစ္စည်းနှင့်။
သဒ္ဓိံ၊ ဥနတရဂဏနာနံ၊ တို့ကို။ သံသန္ဓနေ၌။ ဥနတရဂဏနာနံယေဝ၊ တို့၏
သာလျှင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။
စ၊ ဆက်။ အာရမဏပစ္စယဝသေန၊ နှင့်စပ်သဖြင့်။ (တိမူလကာဒယော၊ တို့ကို။
နဝိတ္ထာရိတာ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ အဓိပတိပစ္စယဝသေနာပိ၊ သဖြင့်၎င်း။
တတော၊ ထိုအဓိပတိပစ္စည်းမှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ အနန္တရာဒိနံ၊ တို့၏။
ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေနာပိ၊ ၎င်း။ တိမူလကာဒယော နဝိတ္ထာရိတာ၊ တသွာ၊
ကြောင့်။ ဒုမူလကေ၊ နယ၌။ ဒဿိတဂဏနာဝသေနဝ၊ ပြအပ်ပြီးသော
သင်္ချာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောနယတို့၌။ (ဂဏနာ)
သာဓေတဗျော၊ ကုန်၏။ တေနဝ၊ ကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့ ဒုမူလကနယ၌ပြအပ်
သောသင်္ချာတို့နှင့်စပ်သဖြင့် အလုံးစုံသောနယတို့၌ သင်္ချာတို့ကို ပြီးစေထိုက်
ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) ဧကေကံ၊ သော။ ပစ္စယံ၊ ကို။ မူလကံ၊
မူလကကို။ ကာတုန၊ ၍။ သဗ္ဗယန္တေန၊ သရဇ္ဈာယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။

၁၉၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

(နယာ) ဂဏေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ [ပါဠိတော်၌ “သဇ္ဈယန္တေန” ဟု ရှိ၏။ “သဇ္ဈာယ်မဂ္ဂေန” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိရှိအတိုင်းဆိုလျှင် “သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့်” ဟုပေးပါ။] ဣတိ၊ သို့။ (သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပစ္စယာနုလောမဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပဋိစ္စဝါရ

ပစ္စယ ပစ္စနိယ အဖွင့်

(၈၆-၈၇) ပန၊ ကား။ (ပစ္စယာနုလောမမှ တပါး ပစ္စယ ပစ္စနိယ ကား)။ ယသ္မာ၊ကြောင့်။ ပစ္စယပစ္စနိယံ၊ ကို။ ကုသလပဒေ၌။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ (ကသ္မာ၊နည်း။ ကုသလဓမ္မသာ၊၏။ ဟေတုပစ္စယေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ရှိ။ အနုပုတ္တိတော၊ တည်း။ တသ္မာ၊ကြောင့်။ (ထိုသို့ကုသိုလ်တရား၏ ဟေတုပစ္စည်းနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်သည့်အတွက် ပစ္စယပစ္စနိယ၏ ကုသလပဒေ၌ မရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အကုသလံ၊ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားရပ်ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ပြီ။ တတ္ထ၊ထိုအကုသလံ ဓမ္မံပဋိစ္စ အစရှိသောစကားရပ်၌။ နဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူသောသဒ္ဒါသည်။ ဟေတုပစ္စယ ပဋိက္ခေပေါ၊ဟေတုပစ္စည်းကိုပယ်မြစ်ကြောင်းသဒ္ဒါတည်း။ ဟေတုပစ္စယံ၊ကို။ ဝိနာ၊ရှိ။ အညေန၊ ဟေတုပစ္စည်းမှ အခြားသော။ ပစ္စယေန၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊၏။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အတ္ထော၊ ဟေတုပစ္စယ ပဋိက္ခေပေါသဒ္ဒါ၏အနက်တည်း။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတောဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော မောဟောတိ (ဧတ္ထ)၊၌။ (ဂူဠတ္ထံ)ဟိ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)။ အယံ၊ဤမောဟသည်။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုဉ္စေတိ၊တို့၏၎င်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပသုတ၊ ၏၎င်း။ သယံ၊ကိုယ်တိုင်။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်နိုင်ပါသော်လည်း။ အညဿ၊သော။ သမ္ပယုတ္တဟေတုနော၊သမ္ပယုတ်ဟိတ်၏။ အတာဝါ၊ ကြောင့်။ (ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်တို့၌ မောဟမှတပါး အခြားဟိတ်မယှဉ်ခြင်းကြောင့်။) ဟေတုပစ္စယံ၊ကြောင့်။ နဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်။ ဣတိ၊ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယံ၊ ကို။ တပေတွာ၊ ရှိ။ သေသေဟိ၊ ကုန်သော။

အတ္တနော၊ မိမိဟူသော ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် မောဟအား။ အနုရူပပစ္စယေဟိ၊ လျော်သောပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗပစ္စယပဋိက္ခေပေသု၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့ကို ပယ်မြစ်ကြောင်းစကားရပ်တို့၌။ (နဟေတုပစ္စယာကဲ့သို့သော စကားရပ်တို့၌။) အတ္ထော၊ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊၏။ အဟေတုကံ ဝိပါကာဗျာကတန္တိဣဒံ၊ ကို။ ရူပသမုဋ္ဌာပကဝသေနော၊ ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော အဟိတ်ဝိပါကံ အဗျာကတနှင့်စပ်သဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [ရုပ်ကိုမဖြစ်စေတတ်သော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တို့နှင့် မဆိုင်ပါ-ဟူလို့၊ ဤစကားကို ခိုကာပယ်သည်။]အညေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဝေရူပေသု၊ ပါဠိရပ်တို့၌။ ဝေသဝန ယော၊တည်း။

(ဂဂ) နံအဓိပတိပစ္စယေ၊ ၌။ အဓိပတိပိ၊သည်လည်း။ အတ္တနာ၊နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဒုတိယသ၊ သော။ အဓိပတိနော၊ ၏။ အဘာဝါ၊ကြောင့်။ အဓိပတိပစ္စယံ၊ကို။ ကာမံနလဘံတိ၊ အကယ်၍ကား မရပါပေ။[အဓိပတိပိ၌ ပိဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတမောဟကိုပေါင်း။] ပန၊ ထိုသို့ မရပါသော်လည်း။ ‘ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတော၊ သော။ မောဟော၊ သည်။ အဟေတုကော၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသည်။ (ဟောတိ)ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ အဓိပတယောဝေ၊ တို့သည်သာ။ [ဝေဖြင့် အဓိပတိတို့မှ ကြွင်းသော သမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုကန့်။]နိရာဓိပတိ၊အဓိပတိမရှိကုန်သည်။န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ [“နတ္ထိ အဓိပတိ ယေသန္တိ” ဟုပြု၍ “နိရာဓိပတိ” ဟုရှိပါစေ။ သို့မဟုတ်ယိုးမယားမှုအတိုင်း “အဓိပတိယေဝနိရာဓိပတိ”ဟု ၂-ပုဒ်လုံးကေဝုန်ဖြင့် သော်လည်းရှိပါစေ။] ပန၊အဟုတ်ကား။ ဆန္ဒာဒိသု၊တို့တွင်။ အညတရံ၊ ကို။ အဓိပတိ၊ကို။ အကတွာ၊ ၍။ ကုသလာဒိနံ၊တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိကာလေ၊ ၌။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒယော၊ တို့သည်။ နိရာဓိပတိနော၊ အဓိပတိရှိသောတရားမဟုတ်ကုန်သည်။ (အဓိပတိမရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အဓိပတိပစ္စည်းကိုမရခိုက် အလုံးစုံသော ကုသိုလ်အစရှိသောတရားတို့၏ နိရာဓိပတိတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။) မောဟံဝိယ၊ ကိုကဲ့သို့။ ဝိသု၊သီးခြား။ အဓိပတိမတ္တမေဝ၊ ကိုသာ။ အနုဒ္ဓရိတွာ၊၍။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေန၊အလုံးစုံသော နိရာဓိပတိတရားတို့ကို သိမ်းယူတတ်သည်၏

အဖြစ်ဖြင့်။ ဧကံဓန္တံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာတိ အာဒိကာ၊ ရှိသော။ သော
ဒေသနာကို။ ကတာ၊ ပြီ။ ဣတိသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

(၈၉) နာနန္တရနသမနန္တရေသု၊ ပစ္စည်းတို့၌။ နာရမဏေဝိယ၊ ပစ္စည်း
၌ကဲ့သို့။ ရူပမေဝ၊ သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ တေန၊ ကြောင့်။
နာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သဟဇာတ
ပစ္စယော၊ သည်။ ပရိဟိနော၊ ယုတ်လျော့သည်။ (ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။
သေ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်းသည်။ ပရိဟိနော၊ သည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊
သို့။ တထာ၊ တူ။ နိဿယအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယာပိ၊ တို့သည်လည်း။ (ပရိ
ဟိနာ ဟောန္တိ)။ ကိံကာရဏာ၊ ကြောင့်။ (ပရိဟိနာ ဟောန္တိ၊ နည်း။)
ဧတေဟိ၊ ဤသဟဇာတအစရှိသောပစ္စည်းတို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ၍။ ကဿစိ၊ တစုံ
တခုသော တရား၏။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ ကြောင့်။ (ပရိဟိနာ၊ ကုန်သည်။
ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။) ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ သဟဇာတ
နိဿယအဝိဂတပစ္စယေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ [“ဝိ” ပိုဟန်တူသည်။ သို့မဟုတ်
“အဝယဝသမ္ပစ္စည်း” ဟုသော်လည်း ကြံပါ။] ပစ္စက္ခာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ ဧကော
ပိ၊ သော။ [ပိသဒ္ဓါဂရဟာဇောတက။] ရူပိရူပဓမ္မော၊ သည်။ နှံပ္ပဇ္ဇတိ၊
ဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုသဟဇာတ အစရှိသောပစ္စည်းတို့သည်။
ပရိဟိနာ (ဟောန္တိ)။

☞

(၉၀) နအညမညပစ္စယဝိဘဂေါ၊ နအညမညပစ္စည်း၏ ဝိဘင်း၌။ ပဋိ
သန္တိက္ခဏေ။ ပေ။ ကဋ္ဌတ္တာရူပန္တိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဟဒယဝတ္ထုဝဇ္ဇေ၊
ဟဒယဝတ္ထုသည် ကြဉ်အပ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။
[ပဋိသန္ဓေ ဟဒယဝတ္ထုကား ဝိပါက်အချာကတနှင့် အညမညပစ္စည်းဖြစ်၏။]

(၉၁) န ဥပနိဿယပစ္စယဝိဘဂေါ၊ ၌။ ရူပမေဝ၊ သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ
(ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုရုပ်သည်။ ဥပနိဿယံ၊ ဥပနိဿယ ပစ္စည်းကို။
နလဘတိ၊ မရ။ [ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်ဟူလို။] အရူပံပန၊ ကား။ အာရမဏုပနိဿယ
ပကတူပနိဿယေ၊ တို့ကို။ ကိဉ္စာပိ နလဘေယျ၊ အကယ်၍ကားမရရာ။ ပဲန၊
ထိုသို့ မရရာပါသော်လည်း။ အနန္တရူပနိဿယမုတ္တကံ၊ အနန္တရူပနိဿယမူ
လွတ်သောနာမ်သည်။ နတ္ထိ။ တေန၊ ကြောင့်။ နာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊
ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

၁-ကုသလတိက် ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၁၉၅

(၉၂) နပုရေဇာဓိတေ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပန္တိ၊ ဟူသောစကားတော်ကို။
ပဉ္စ ဝေါကာရဝသေန၊ ပဉ္စဝေါကာရတဝနှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝတာ)
ဝုတ္တံ။

(၉၃) န ပစ္ဆန္ဒဇာတပစ္စယာတိတ္ထေ၊ ၌။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ
ပစ္စယာ၊ သဟဇာတပစ္စည်းပုရေဇာတပစ္စည်းတို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ။
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣတ္ထိ၊ ဤနပစ္ဆန္ဒဇာတပစ္စည်း၌။ ပါဠိ၊ သည်။ သဟ
ဇာတပစ္စယသဒိသာ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၌ လာသောပါဠိတော်နှင့် တူသည်။
(ဟောတိ)။ သာ၊ ထိုပါဠိတော်ကို။ နအဓိပတိပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိတ္ထာရိတာ၊
အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဓာဤနပစ္ဆန္ဒဇာတပစ္စည်း၌။ သဒိတ္တာ၊ အပ်ပြီ။
နာသေဝနပစ္စယေ၊ ၌။ ကုသလာ ကုသလာ၊ တို့ကို။ ပဌမဇေနဝသေန၊
ပဌမဇောနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကြိယာဗျာကတံ၊ ကို။ တထာ၊
ထိုပဌမဇောနှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝေဒိတဗ္ဗံ။) ပါဠိ ပန၊ ကိုကား။ ဣဓာပိ၊
ဤနာသေဝနပစ္စည်း၌လည်း။ န အဓိပတိပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိတ္ထာရိတဝသေန
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [ပဌမဇောက ပစ္စည်းသာဖြစ်၍ ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်သောကြောင့်
နာသေဝနပစ္စယ အရ၌ ပါဝင်ရသည်။ ပါဠိတော်ကိုကား နပစ္ဆန္ဒဇာတ
ပါဠိတော်ကဲ့သို့ န အဓိပတိပစ္စည်း၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အကျယ်သိပါ။-
ဟူလို။] တေနဝ၊ ကြောင့်ပင်။ နပစ္ဆန္ဒဇာတပစ္စယမ္ပိ နာသေဝနပစ္စယမ္ပိ
နာဓိပတိပစ္စယ သဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂတိကာရော) အာဟ၊ ပြီ။

(၉၄-၉၇) န ကမ္မပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိပါကစေတနာ၊ ကို။ ဝါ၊ သည်။
နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယံ၊ ကို။ လဘတိ၊ ၏။ [နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း၏
ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သည်- ဟူလို။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ နဂဟိတာ၊ အပ်။ နာဟာရ
ပစ္စယေ၊ ၌။ ဧကစ္စံ၊ သော။ ရူပမေဝ၊ သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္တံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။
[ဋီကာစာအုပ်၌ “ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္တံ” ဟုမူကဲ့ ပြထား၏။] န ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယေ၊ ၌။ တထာ၊ ထို အချို့ရုပ်သည်သာ။ (ပစ္စယုပ္ပန္တံ ဟောတိ)။

(၉၈) နဗျာနပစ္စယေ၊ ၌။ ပဉ္စဝိညာဏဓမ္မာစေဝ၊ တို့သည်၎င်း။ ဧကစ္စံ၊
သော။ ရူပဉ္စ၊ ဗာဟိရရုပ်အာဟာရဇရုပ်ဥတုဇရုပ် အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်
ပဝိတ္တိကမ္မဇရုပ်သည်၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္တံ (ဟောတိ)။ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။

ပဉ္စဝိညာဏသို့။ ဤ။ ဝေဒနာစ၊ ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည်၎င်း။
 စိတ္တကုတုစ၊ သည်၎င်း။ ဒုဗ္ဗလတ္တ၊ အားမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ ဥပနိဇ္ဈာနလက္ခဏံ၊ အာရုံကို စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုခြင်း လက္ခဏာသို့။
 န ပါပုဏန္တိ၊ ကုန်၊ လူတိ(တသ္မာ)၊ ကြောင့်။ (ဒို့ပဉ္စဝိညာဉ်စိတ်၌ ဝေဒနာ
 ကေဂုတုတို့၏ အားမရှိသည့်အတွက် ဥပနိဇ္ဈာနလက္ခဏာသို့ မရောက်ကုန်
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဈာနပစ္စယေ၊ ဤ။ နဂဟိတာ၊ ကုန်။

(၉၉-၁၀၂) နမဂ္ဂပစ္စယေ၊ ဤ။ အဟေတုကဝိပါကကြိယဉ္စေ၊ သည်
 ၎င်း။ ဧကစ္စံ၊ သော။ ရူပံစ၊ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်
 ဗာဟိရရုပ် အာဟာရဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အသညသတ်တမ္မဇရုပ် ပဝတ္တိကမ္မဇ
 ရုပ်သည်၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ (ဟောတိ)။ [သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ
 ကမ္မဇရုပ်တို့ကား မဂ္ဂပစ္စည်းကို ရကြသည်။] နသမ္ပယုတ္တ နောနတ္ထိနော
 ဝိဂတေသ၊ ပစ္စည်းတို့၌။ ရူပမေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နံ (ဟောတိ)။ တေန၊ ကြောင့်။
 နာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

(၁၀၃) န ဟေတုယာ ဒွေတိ၊ အစရှိသောစကားကို။ ဧကမူလက
 ဂဏနာယ၊ ဧကမူလကနယ၏ အရေအတွက်သင်္ချာဖြင့်။ ယထာပါဠိမေဝ၊
 အကြင်အကြင် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်။ နိယျာတိ၊ ထုတ်ဆောင်၏။

(၁၀၄) ဒုမူလကေ၊ ဤ။ န ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏေ ဧကန္တိ ဧတ္ထ၊ ဤ။
 ဗဟုဂဏနေ၊ များသောသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဥနတရဂဏ
 နဿ၊ ကို။ သံသန္ဓနေ၊ ဤ။ ဥနတရဂဏနဝသေန၊ ယုတ်လျော့သောသင်္ချာရှိသော
 ပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ န ဟေတုယာဝိယ၊ ဤကဲ့သို့ ။ ဒို့ဟိ၊ နှစ်ပါးသောဝိသဇ္ဇန
 တို့သည်။ ကိဉ္စာပိဘဝိတဗ္ဗံ၊ အကယ်၍လည်းဖြစ်ရာပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ
 ပါသော်လည်း။ နာရမဏဝသေန၊ နှင့်စပ်သဖြင့်။ အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပရိဟိ
 နတ္တာ၊ ကြောင့်။ အဗျာကတံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ ရူပါဗျာကတဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိံ၊
 ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ဧကန္တိဝုတ္တံ၊ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ ဧကကေသုပိ၊ ဧကကတို့၌
 လည်း။ (ဧကံ ဧကံ ဟုလာသော ဝါရတို့၌လည်း။) ဧသေဝ နယော၊ ပန၊
 ဆက်။ ဒွေတိ၊ ၍။ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ၊ ဟောတော်အပ်ရာဝါရ၌။ နဟေတုယာ၊ ဤ။
 လဒ္ဓဝသေန၊ ရအပ်သောဝိသဇ္ဇနနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝါရဒ္ဓယံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

(၁၀၅-၁၀၆) ပန၊ ကား။ တိမ္မလကာဒီသု၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗေသု၊ နယတို့၌။ နာရမဏပစ္စယဿ၊ ၏။ အပရိဟိနတ္တာ၊ ကြောင့်။ ကေမေဝ၊ သော။ ဝိသဇ္ဇနံ (ဟောတိ)ဣတိအယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ပစ္စနိယေ၊၌။ နဟေတုပစ္စယံ အာဒိံ ကတော။ ကေမ္မလကာဒီသု၊နယတို့၌။ဂဏနာတည်း။

(၁၀၇-၁၃၀) ပန၊ ကား။ နာရမဏပစ္စယာဒယော၊ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ တာဝ၊ ဒုမ္မလက စသည်တို့မှ ရွေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)ကေ မ္မလကေ၊၌။ ပရိမေန၊ ရွေးဖြစ်သော န ဟေတုမ္မလကနှင့်။ သဒိသတ္တာ၊ တူ ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဣဓံပိ၊ ဤနာရမဏမ္မလက၌လည်း။ နဒဿိတာ ယော၊မပြုအပ်ကုန်ပင်တည်း။ နာရမဏပစ္စယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ဒုမ္မလကေ၊ ၌။ နာရမဏပစ္စယာ န ဟေတုယာ ကေန္တိ၊ ဟူသောစကားရပ်ကို။နဟေတု ဒုမ္မလကေ၊၌။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးပင်တည်း။ နာဓိပတိယာပဉ္စာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ (ဂဏနာကို။) နာရမဏပစ္စယေ၊၌။ လဒ္ဓဝသေန၊ ရအပ် သောသင်္ချာနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗသံသန္ဓ နေသု၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောရာနယတို့၌။ ဥနတရဂဏနဿ၊ ရှိသော။ ပစ္စယဿဝေ၊ ၏သာလျှင်။ ဝါ၊ နှင့်သာလျှင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

စ၊ ဆက်ဦးအံ့။ ယတ္ထ ယတ္ထ၊အကြင်အကြင် နယံ၌။နာရမဏ ပစ္စယော၊ သည်။ပဝိသတိ၊ပါဝင်၏။တတ္ထ တတ္ထ၊နာရမဏပစ္စည်းပါဝင်ရာ ထိုထိုနယ၌။ ရူပမေဝ၊ သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ (ဟောတိ)။နာနန္တရံ။ပေ။ နောဝိဂတပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ပဝိဋ္ဌဌာနေပိ၊၌လည်း။ ဧသေဝ နယော။ နာဟာရ၊ပေ။နမဂ္ဂပစ္စယာ၊ တို့သည်။ သဒိသဝိသဇ္ဇနာ၊ တူသောအဖြေရှိကုန်၏။နသဟဇာတာဒိစတုက္ကံ၊ နသဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်း ၄-ပါး အပေါင်းသည်။ ပရိဟိနဧဝ၊ ယုတ်လျော့မြဲ ယုတ်လျော့သည်သာ။ ဣတိဣဒံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုမ္မလက နယ၌။ လက္ခဏံ၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဣမိနာလက္ခဏေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ ဒုမ္မလကာဒီသု၊ နယတို့၌။ အယံပစ္စယော၊သည်။ မူလံ၊တည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤနယတို့တွင်။ အယံ၊ ဤနယသည်။ ဒုမ္မလကော၊ နယတည်း။ အယံ၊သည်။ တိမ္မလကော၊တည်း။ပေ။အယံ၊သည်။ သဗ္ဗမ္မလကော၊တည်း။

၁၉၈

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

[စတုမူလက စသည်ကို ပေယျာလမြုပ်သည်] ဣတိ၊ သို့။ သလ္လကေ
တော၊ ဤ။ ဥိနတရဂဏနယ၊ သော။ ပစ္စယယ၊ ဤ။ ဝသေန၊ ဖြင့်။
ဂဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဤ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယ အဖွင့်

(၁၃၁-၁၈၉) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယပစ္စနိယ၏ သင်္ချာကို ပြပြီးရာ ယခု
အခါ၌။ အနုလောမပစ္စနိယေ၊ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယ၌။ ဂဏနံ၊ ကို။
ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ ဟေတုပစ္စယာနာရမဏေ ပဉ္စာတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကား
ရပ်ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ အပ်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယာ နှာရမဏေ ပဉ္စ အစရှိ
သော စကားရပ်၌။ ဟေတာမိပတိမဂ္ဂပစ္စယေသု၊ ဟေတုအမိပတိ မဂ္ဂပစ္စည်း
တို့သည်။ အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။ ဌိတေသု၊ တည်ကုန်လသော်။ သဟ
ဇာတာဒယော၊ ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကပစ္စယာ၊
အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်းအဖြစ်ရှိသော ပစ္စည်းတို့၎င်း။
[သဗ္ဗဋ္ဌာနိက၏ ဝိဂ္ဂိုဟ်ကို ဋီကာမှယူ၍ “ပစ္စယနိဒ္ဒေသသဗ္ဗဋ္ဌာနိကာသဗ္ဗ
ဋ္ဌာနိက” အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] အာဟာရိန္ဒြိယဈာနမဂ္ဂပစ္စယာ၊ ဟူကုန်သော။
စတ္တာရော၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ဣမေ (ပစ္စယာ)၊ တို့ကို။
န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန၊ ပစ္စည်းတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။
ဥပ္ပဇ္ဇမာနော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ဣမေပစ္စယေ၊
တို့ကို။ အလဘန္တောနာမ၊ မရသော တရားမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ [ဟေတု
ပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်သောတရားသည် သဟဇာတစသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်
လည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဟေတုပစ္စယာ” စသည်ဖြင့် ဟေတုစသော
ပစ္စည်းတို့ အနုလောမအဖြစ်ဖြင့် တည်နေလျှင် သဟဇာတ စသောပစ္စည်း
တို့ကို “န သဟဇာတေ” စသည်ဖြင့် ပစ္စနိယအဖြစ်ဖြင့် မရနိုင်ပါ ဟူလို။]
ပန၊ ကား။ အာရမဏ ဥပေ။ ဝိဂတပစ္စယေသု၊ တို့သည်။ အနုလောမတော၊
ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။ အရူပဋ္ဌာနိကာ၊ နာမ်တရားတို့၏ တည်ရာ
အကြောင်းအဖြစ်ရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိ၊ ဟိ၊ မှန်။ အာရမဏ

ပစ္စယာဒိဟိ၊ တို့ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ တို့သည်။ အနန္တရသမနန္တရပစ္စယာဒိယော၊ တို့ကို။ နလဘန္တိ၊ ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (လဘန္တိယေဝ၊ သာ။) [“နလဘန္တိ”ဟု မှကွဲရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌လည်း ထိုမှကွဲအတိုင်းပင် အနက်ပေးထားသည်။ “ဥပ္ပဇ္ဇမာနော”ဟု အဝုတ္တကတ္တား မရှိသောကြောင့် မသင့်။]

ပန၊ ကား။ သဟဇာတ ။ပေ။ အဝိဂတပစ္စယေသု၊ တို့သည်။ အနုလောမတော၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗဌာနိကာဝ၊ သဗ္ဗဌာနိကပစ္စည်းတို့ကိုသာ။ ပစ္စနိကတော၊ ပစ္စနိက၏အဖြစ်ဖြင့်။ နလဘန္တိ၊ ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတေသံပဇ္ဇယာနံ၊ ဤသဟဇာတစသော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော၊ တရားသည်။ သဗ္ဗဌာနိကော၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ အလဘန္တောနာမ၊ မရသောတရားမည်သည်။ နတ္ထိ၊ ရှိ။ ပစ္စာဇာတပစ္စယဿ၊ ၏။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌာနံနာမ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဟေတာဓိပတိမဂ္ဂပစ္စယေသု စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ သေသေသု၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ပစ္စည်းတို့မှ ကြွင်းသော ပုရေဇာတ စသော ပစ္စည်းတို့သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ သော်။ ယေစ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း။ လဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ယေစ၊ တို့ကိုလည်း။ နလဘန္တိ၊ ကုန်။ တေ၊ ထိုရအပ် မရအပ်သော ပစ္စည်းတို့ကို။ သလ္လက္ခေတ္တာ၍။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဒုမ္မလကာဒိသု၊ ကုန်သော။ နယေသု၊ တို့၌။ တေသံတေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့ကို။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။ ဥိနတရဂဏနာနံယေဝ၊ ပစ္စည်းတို့၏ပင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ အဖွင့်

(၁၉၀) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယဝယ် သင်္ချာကိုပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၌။ ဂဏနံ၊ ကို။ ဒဿတုံ၊ ငှာ။ နဟေတု ပစ္စယာ အာရမဏေဒွေတိအာဒိ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ၊ ထိုန

။ပေ။ ဒွေ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ဟေတုမှ၊ ပစ္စည်းသည်။ ပစ္စနိကတော၊
 ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော်။ အဓိပတိံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ အဝသေသာ၊ တို့ကို။
 အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ပစ္ဆာဇာတောပန၊ ကိုကား။
 အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထေဝ၊ ပစ္စည်းတို့သည်ပင်။ (ပစ္စနိကတော။
 ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။) နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ နံ၊ ကုန်သော။ ယေပစ္စယာ၊
 တို့ကို။ (အာရမဏ အနန္တရသမနန္တရဥပနိဿယ ပုရေဇာတ အာသေဝန
 သမ္ပယုတ္တ နတ္ထိ ဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို) အရူပါနညေဝ၊ တို့အားသာ။ (ပစ္စယာ၊
 ကုန်၏။) ဣတိ၊ သို့။ (မယာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုကိုးပါးသော
 ပစ္စည်းတို့တွင်။ ပုရေဇာတည၊ ကို၎င်း။ အာသေဝနည၊ ကို၎င်း။ ထပေတွာ၊
 ၍။ အဝသေသေသု၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း အာသေဝန ပစ္စည်းတို့မှ ကြွင်းကုန်
 သော။ သတ္တသု၊ တို့သည်။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။
 သေသာ၊ ပစ္စနိကအဖြစ်ဖြင့် တည်သော ပစ္စည်းမှ ကြွင်းကုန်သော။ အရူပ
 ဌာနိကာ၊ နာမ်တရားတို့၏ တည်ရာအကြောင်းအဖြစ်ရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။
 အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ နလဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ ယော၊ အကြင်တရား
 သည်။ အာရမဏာဒိဟိ၊ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်။ သော၊
 ထိုအာရမဏ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့် မဖြစ်သော တရားသည်။

၁။ ယေနဝ။ပေ။ ဝုတ္တာ။ ။အာရမဏစသော ကိုးပါးသော ပစ္စည်း
 တို့၏ နာမ်တရားတို့အားသာ ကျေးဇူးပြုပုံကို ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယ
 ကထာ ရူပံ ရူပဿာတိ အာဒိဝိကပ္ပတော ပုဒ်အဖွင့်၌ ဆိုခဲ့ပြီ။ ထို့၌ “ပုရေဇာ
 တပစ္စယော ဟိ။ပေ။ အရူပဿေဝ ပစ္စယော ဟောတိ” ဟု၎င်း “အနန္တရ
 သမနန္တရ အာသေဝန သမ္ပယုတ္တ နတ္ထိ ဝိဂတဝသေန ဆဗ္ဗိဓော။ သော ဟိ
 ။ပေ။ အရူပဿေဝ ပစ္စယော ဟောတိ” ဟု၎င်း နောက်ပစ္စည်းတို့၌လည်း
 “အရူပဿေဝ ပစ္စယော ဟောတိ” ဟု၎င်း ကေဝုစံဖြင့်သာ ဆိုခဲ့၏။ ထို့ကြောင့်
 ဤ၌လည်း “အရူပဿေဝ ဟိ ဝုတ္တာ” ဟု ရှိလျှင် ရွှေ့နောက်လိုက်လျော့မည်
 ထင်သည်။ သို့မဟုတ် ထို “ယေနဝ။ပေ။ ဝုတ္တာ” ဟူသော စကားဖြင့် “အာရ
 မဏ စသော ကိုးပစ္စည်းတို့၏ နာမ်တရားတို့အားသာ ကျေးဇူးပြုပုံကို ဆိုခဲ့သည်”
 ဟု ပြသည်။ “အရူပါနညေဝ” ဟု ဆိုခဲ့သည်ကိုပြသည် မဟုတ်ဟူ၍သော်လည်း
 ကြံပါ။ နိဿဟဉ္စကား ပါ၌ရှိအတိုင်း အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။

၁-ကုသလတိတ် ၁-ပဋိစ္စဝါရ အဖွင့်

၂၀၁

အနန္တရာဒယော၊ တို့ကို။ န လဘတိ၊ မရ။ ပန၊ ဆက်။ ပဋိသန္ဓိဝိပါကော၊
သည်။ ပုရေဇာတတော၊ ကြောင့်။ (အနုပ္ပဇ္ဇမာနောပိ၊ သော်လည်း။
အနန္တရာဒယော၊ တို့ကို။ လဘတိ၊ ၏။) ကြိယမနောဓာတုယာ၊ နှင့်။
(ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်းနှင့်)သဒ္ဓိံ၊ ကွ။သဗ္ဗဝိပါကော စ၊သည်လည်း။ အာသေဝန
တော၊ ကြောင့်။ အနုပ္ပဇ္ဇမာနောပိ၊ သော်လည်း။ အနန္တရာဒယော၊တို့ကို။
လဘတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုရေဇာတဉ္စ အာသေဝနဉ္စ ထပေတွာတိ၊
၍။ (မယာ) ဝုတ္တိ၊ ပြီ။

ပုရေဇာတ။ပေ။ဝိပုယုတ္တေသု၊ တို့သည်။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊
ကုန်လသော်။ ဧကံ၊ တပါးသော ပစ္စနိကအဖြစ်ဖြင့် ကည်သောပစ္စည်းကို။
ထပေတွာ၊ ၍။ အဝသေသ၊ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကို။ အနုလောမတော
လဗ္ဘန္တိ။ ကမ္မပစ္စယေပစ္စနိကတော ဌိတေ ဝိပါကပစ္စယံ ထပေတွာ အဝ
သေသ၊ အနုလောမတော လဗ္ဘန္တိ။ အာဟာရိန္ဒြိယေသု၊တို့သည်။ ပစ္စနိ
ကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကေစေတု၊ တို့ကို၎င်း။
အညမညကမ္မာဟာရိန္ဒြိယပစ္စယေစ၊ တို့ကို၎င်း။ ထပေတွာ၊၍။ အဝသေသ၊
တို့ကို။ အနုလောမတော နလဗ္ဘန္တိ။ ဣသရေ၊ အခြားသော သဗ္ဗဋ္ဌာနိက
ပစ္စည်း အညမည ကမ္မအာဟာရ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို။ ယုဇ္ဇမာနကဝသေန၊
အနုလောမအဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်စပ်ထိုက်သော ပစ္စည်းတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝါ၊
အနုလောမအဖြစ်ဖြင့် တည်သောပစ္စည်း၏ ဖြစ်သင့်သော ပစ္စယုပ္ပန်နှင့်
စပ်သဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဈာနပစ္စယေ ပစ္စနိကတော ဌိတေ ဟေတာ
ဓိပတိ အာသေဝနမဂ္ဂပစ္စယာ အနုလောမတော နလဗ္ဘန္တိ။ မဂ္ဂပစ္စယေ
ပစ္စနိကတော ဌိတေ ဟေတာဓိပတိပစ္စယာ အနုလောမတော န လဗ္ဘန္တိ။
ဝိပုယုတ္တပစ္စယေ ပစ္စနိကတော ဌိတေ ပုရေဇာတပစ္စယံ ထပေတွာ အဝ
သေသ၊ အနုလောမတော လဗ္ဘန္တိ။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ တေသု တေသု ပစ္စယေသု၊
တို့သည်။ပစ္စနိကတော၊ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။ ယေ ယော၊ အကြင်အကြင်
ပစ္စည်းတို့ကို။ အနုလောမတော နလဗ္ဘန္တိ။ တေတေ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတို့ကို။
ဥတွာ၊၍။ တေသံ တေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သံသန္ဓေန၊ ရာ၌။ ဥနတဓု
ဂဏနာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

(၁၉၁-၁၉၅) စ၊ ဆက်။[ပြတ်ပြီးဆက်။] ဒုမ္မလကာဒီသု၊ ကုန်သော။
 နယေသု၊ တို့ဉ်။ ယံ ယံ ပစ္စယံ၊ ကို။ အာဒိ*ကတွာ၊ ရှိ။ ယေယေ ဒုကာ
 ဒယော၊ အစရှိသည်တို့ကို။ ဒဿိတာ ကုန်ပြီ။ တေတေ၊ ထိုထို ဒုကာအစရှိ
 သည်တို့ကို။ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာန ပစ္စယဝသေန၊ ရထိုက်သောပစ္စည်း မရ
 ထိုက်သောပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ယထာယထာ၊ အားဖြင့်။ ဒဿိတာ၊
 ကုန်ပြီ။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုပြုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။
 သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ၊ မှတ်သားထိုက်ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုဒုမ္မလကာ
 အစရှိသော နယတို့တွင်။ နဟေတုဝသေန၊ နဟေတုပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။
 ဒုမ္မလကာဒယော၊ ကုန်သော။ နယော၊ နယတို့ကို။ ဒဿေန္တေန၊ ပြသော
 သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်အပေါင်းသည်။ နဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာ
 ။ပေ။ နာသေဝနပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတွာ၊ ပြီး၍။ ယာဝ အာသေဝနာ၊
 အာသေဝနပစ္စည်းတိုင်အောင်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသောပါဠိတော်အသွားသည်။
 သဒိသံ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တဿ၊ ထိုစကား
 ၏။ ဝါ၊ ထိုစကားဖြင့် ပြုအပ်သော အာသေဝန ပစ္စည်းတိုင်အောင်သော
 ပါဠိတော်အသွား၏။ နအညမညပစ္စယာ သဟဇာတေ ဧကန္တိ အာဒိဟိ၊
 အစရှိသောစကားရပ်တို့နှင့်။ ဝါ၊ အစရှိသောစကားရပ်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော
 ပါဠိတော်အသွားတို့နှင့်။ သဒိသတာ၊ တူသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

ပန၊ ဆက်။ န ကမ္မေ ဂဏိတေ ပဉ္စ ဂဏှာတိတိ၊ ဟူ၍။ ယံ၊ အကြင်
 စကားကို။ သိဟဋ္ဌသာသံယ၊ သိဟိဋ္ဌသာသံသဖြင့်။ လိခိတံ၊ ပြီ။ တဿ၊
 ထိုစကား၏။ အတ္ထော၊ ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗောဉ်စပ်။) နဟေတုပစ္စယံ၊ ကို။
 အာဒိ*ကတွာ၊ ရှိ။ နကမ္မပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ နကမ္မပစ္စယေန၊ နှင့်။
 သဋ္ဌိတေ၊ စပ်အပ်သော။ သဟဇာတေ၊ ပစ္စည်း၌။ ဧကံ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇန
 သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဒဿိတာ၊ ပြုအပ်ကုန်သော။ မဉ္ဇေဝ၊
 သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊
 ကုန်၏။ အညေ၊ သဟဇာတစသော ငါးပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ အခြားကုန်
 သော။ (ပစ္စယာ အနုလောမတော) န (လဗ္ဘန္တိ)၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝေဒိ
 တဗ္ဗော)။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ အညေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဝေရူပေသု၊ ကုန်သော။

၁-ကုသလတိတ် ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၂၀၃

ဌာနေသု၊ တို့၌။ ဗျဉ္ဇနံ၊ သဒ္ဓါကို။ အနာဒိယိတှာ၊ အလေးဂရုအားဖြင့်
မယူမ၍။ အဓိပေတက္ခောယေဝ၊ ကိုသာ။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဝေ
ရူပံ၊ သော။ ဗျဉ္ဇနံ၊ ကို။ အတ္တနော၊ ၏။ သညာနိဗန္ဓနတ္ထံ၊ အမှတ်သညာကို
ဖွဲ့ထားခြင်း အကျိုးငှာ။ ပေါရာဏေဟိ၊ ရှေးဆရာတို့သည်။ သကသက
ဘာသာယ၊ မိမိဥစ္စာ မိမိဥစ္စာဖြစ်သောဘာသာဖြင့်။ လိခိတံ၊ ပြီ။

အပိစ၊ တနည်းကား။ ဣမသ္မိံ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၌။ [ဣမေသမ္ပိ
ပကိဏ္ဏကာနံ။ပေ။ အသမ္မောဟတော ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်။] ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေ
သုပိ၊ တရားတို့တွင်လည်း။ (တနည်း) ဣမသ္မိံ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၌။
(လဗ္ဘမာနေသု၊ ရထိုက်ကုန်သော။) ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေသုပိ၊ တို့တွင်လည်း။
(ယော) ဓမ္မော၊ အကြင်ပစ္စယုပ္ပန်တရားသည်။ ကမ္မပစ္စယံ၊ ကို။ လဘတိ၊
၏။ ဣန္ဒြိယပစ္စယံ၊ ကို။ န (လဘတိ)၊ မရ။ (သော ဓမ္မော၊ ကမ္မပစ္စည်း
ကိုရ၍ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းကိုမရသော ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားသည်။) အတ္ထိ၊ ၏။
သော၊ ထိုတရားကို။ အသညေသုစေဝ၊ အသညသတ် သတ္တဝါတို့၌၎င်း။
ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ဘဝ၌။ ပဝတ္တေစ၊ အခါ၌၎င်း။ [ရှေးနိဿယ၌ “ပဉ္စဝေါ
ကာရပဝတ္တေ စ”ဟု သမာသိရှိ၏။] ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဝသေန၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၏
အဖြစ်ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ (ယော)ဓမ္မော မဂ္ဂပစ္စယံ လဘတိ။ ဟေတု
ပစ္စယံ န (လဘတိ။ သောဓမ္မော) အတ္ထိ။ သော၊ မဂ္ဂပစ္စည်းကိုရ၍ ဟေတု
ပစ္စည်းကိုမရသော ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားကို။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဇာတမောဟ
ဝသေန၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဖြစ်သော မောဟ၏အဖြစ်ဖြင့်။
ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ (ယော)ဓမ္မောဈာနပစ္စယံ လဘတိ။ မဂ္ဂပစ္စယံ န (လဘတိ။
သောဓမ္မော) အတ္ထိ။ သော၊ ဈာနပစ္စည်းကိုရ၍ မဂ္ဂပစ္စည်းကိုမရသော ထို
ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို။ မနောဓာတုအဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတုဝသေန၊
မနောဓာတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။
ယတ္ထ၊ အကြင်အသညသတ်သတ္တဝါ ပဉ္စဝေါကာရပဝတ္တိအခါတို့၌။ ကဋ္ဌတ္တာ
ရူပါနိ၊ တို့သည်။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဝသေန၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းနှင့်
စပ်သဖြင့်သာ။ ကမ္မပစ္စယံ၊ ကို။ လဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုအသညသတ်
သတ္တဝါ ပဉ္စဝေါရပဝတ္တိအခါတို့၌။ ရူပဓမ္မော၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တရားတို့သည်။

ဟေတုပဿိတံဝိပင်္ဂါကိန္ဒြိယဈာနမဂ္ဂပစ္စယေ၊ တို့ကို။ နလဘန္တိ၊ ကုန်။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိ
ကဿ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ပစ္စနိယာ၊ တို့သည်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ အဟေတုကေ၊
၌။ အဓိပတိပစ္စယော နတ္ထိ။ လူတိ၊ သို့။ ဣမသမ္ပိ ပကိဏ္ဏကာနံ၊ ဤ ရော
ပြင်းသော အဆုံးအဖြတ်တို့၏လည်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စည်းတို့၌။
ဂဏနဝါရောကို။ အသမ္မောဟတော၊ အားဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

တတြ၊ ထိုဣမသမ္ပိ ပကိဏ္ဏကာနံ ။ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗော ဟူသောစကား
ရပ်၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ နယော၊ တည်း။ တာဝ၊ အနန္တရေ
ဒေ စသည်တို့မှရှေးဦးစွာ။ န ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေ ဒေတိတ္ထေ၊ ၌။
[ဟောန္တိဉ္စပ်] အဟေတုကမောဟောစေ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသောမောဟ
သည်၎င်း။ (မောဟမုဒ္ဒေး၌ ယှဉ်သော မောဟ။) အဟေတုက ဝိပင်္ဂါက
ကြိယာစ၊ အဟိတ်ဝိပင်္ဂါက အဟိတ်ကြိယာတို့သည်၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ သည်။
(ဟောန္တိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အကုသလေနာကုသလံ၊ အကုသလေနာ
ကုသလဝိသဇ္ဇနကို၎င်း။ အပ္ပာကတေနအပ္ပာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနကို၎င်း။ သန္ဓာယ၊
၍။ ဧတ္ထ၊ ဤ နဟေတုမူ အာရမဏဒုက၌။ ဒေတိ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သေသေ
သုပိ၊ ကြွင်းသောစကားရပ်တို့၌လည်း။ သေဝနယော၊ တည်း။ အာသေ
ဝနေ ပန၊ အာသေဝနပစ္စည်း၌ကား။ ဝိပင်္ဂါကံ၊ အဟိတ်ဝိပင်္ဂါကံကို။ နလဗ္ဗတိ၊
အပ်။ [အခြားဝိပင်္ဂါကံများမရကြောင်းမှာ နဟေတုပစ္စယာဖြင့်ထင်ရှားပြီး
ဖြစ်သည်။] ကြိယမနောဓာတုကို။ (ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကို။) တထာ၊ ထို့အတူ
မရအပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကြိယာဟေတု မနောဝိညာဏ ဓာတုဝသေန၊
ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသေဝန
ပစ္စည်း၌။ အပ္ပာကတေနအပ္ပာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [အဟိတ်
ဝိပင်္ဂါကံနှင့်ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကိုသာ မရအပ်ဟုဆိုသောကြောင့် “ကြိယာဟေတု
မနောဝိညာဏဓာတု”အရ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းနှင့် ဟသိတုပ္ပင်္ဂါကို ယူရမည်။
သို့သော် မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းသည် ဇောကိစ္စမတပ်သောကြောင့် အာသေဝန
ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်နိုင်ပါ။] ဝိပင်္ဂါကေ ကေန္တိ၊ ကား။ အပ္ပာကတေန
အပ္ပာကတမေဝ၊ ဝိသဇ္ဇနသာတည်း။ [ဝေဖြင့် အကုသလေန အကုသလ
ဝိသဇ္ဇနကို ကန့်။] မဂ္ဂေ ကေန္တိ၊ ကား။ အကုသလေန အကုသလမေဝ၊
သာတည်း။

(၁၉၆-၁၉၇) နာရမဏမူလကော ဌိ။ ဟေတုယာ ပညာတိ၊ စကားကို။ ဂူပမေဝကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုရုပ်တရားသည်။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ် အဖို့အစု၎င်း။ အကုသလံ၊ ၎င်း။ အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ ကုသလာဗျာကတံ၊ ၎င်း။ အကုသလာဗျာကတဉ္စ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပည၊ ကုန်သော။ ကောဋ္ဌာသေ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ရှိ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၎င်း။ သဗ္ဗပညကေသု၊ အလုံးစုံသော ပညကတို့၌။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ [အဓိပတိယာ ပည စသည်ဖြင့် “ပည” ဟုလာသမျှ ဤအတိုင်းပင်တည်း-ဟူလို။] အညမညေ ကေန္တိ၊ ကို။ ဘူတဂူပ၊ နိစေဝ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုကို၎င်း။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ တာနိ၊ ထိုဘူတရုပ် ဟဒယဝတ္ထုတို့သည်။ နာရမဏပစ္စယာ၊ နာရမဏပစ္စည်းမဟုတ်သော။ အညမညပစ္စယံ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ တိမူလကေပိ၊ နယဉ်လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။

(၁၉၈-၂၀၂) နာဓိပတိမူလကော ဌိ။ ဟေတုယာ နဝါတိ၊ ကား။ အနုလောမေ၊ ဌိ။ ဟေတုမှ၊ ဌိ။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင် တည်း။ တိဏိတိအာဒိနိပိ၊ တိဏိအစရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်လည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌိ။ ဝါ၊ သော။ အနုလောမေ၊ ဌိ။ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသောဝိသဇ္ဇန တို့နှင့် တူကုန်သည်သာ။ တိမူလကော ဌိ။ ဒေတိ၊ ကား။ ဝါ၊ ဒေဟူသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌိ။ ဝါ၊ သော။ နဟေတုပစ္စယာ အာရမဏော၊ နဟေတုပစ္စယ အာရမဏဒုကဉ္စ။ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ၊ သာ။ (ဟောန္တိ)။

(၂၀၃-၂၃၃) န ပုရေဇာတမူလကော ဌိ။ ဟေတုယာ သတ္တာတိ၊ ကား။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ပစ္စယပစ္စနိယဉ္စ။ အရူပေ ကုသလံ ကေ ခန္တံ ပဋိစ္စာတိ အာဒိနာ၊ ရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပုရေဇာတေ၊ ဌိ။ ဒသိတာနေဝ၊ ပြအပ် ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ သဗ္ဗသတ္တကေသု၊ တို့၌။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ နကမ္မမူလကော ဌိ။ ဟေတုယာ တိဏိတိအာဒိသု၊ ဟေတုယံတိဏိ အတူရှိသောပြဿနာတို့၌။ [အာဒိသဒ္ဓေါဟိပကာရတ္ထောဝဟောတိ-ဋီကာ]။ စေတနာဝ၊ သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နာ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုသလံ၊ ကို၎င်း။ အကုသလံ၊ ကို၎င်း။ အဗျာကတဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ပဋိစ္စ၊ ရှိ။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ တိဏိတိ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။

၂၀၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

ဧကံ(ဣတိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ ခန္ဓ(ဣတိ)၊ ၎င်း။ တိဏိ(ဣတိ)၊ ၎င်း။ ပဉ္စ(ဣတိ)၊ ၎င်း။ သတ္တ(ဣတိ)၊ ၎င်း။ နဝါတိ၊ ၎င်း။ အာဂတဋ္ဌာနေသု၊ လာရာဋ္ဌာနတို့၌။ ဂဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗ၊ ၎င်း။ စတ္တာရိ(ဣတိ)၊ ဟူသည်လည်းဖြစ်သော။ ဆ(ဣတိ)၊ သော။ အဋ္ဌာတိ၊ သော။ တိဿော၊ ကုန်သော။ ဣမာဂဏနာပန၊ တို့သည်ကား။ နတ္ထေဝ၊ ကုန်သည်သာတည်း။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယပစ္စနီယာနုလောမဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။
 ၁-နိဋ္ဌိကိုဆိုပြီးအံ။ ပဋိစ္စဝါရဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-သဟဇာတဝါရအဖွင့်

☞

(၂၃၄-၂၄၂) သဟဇာတဝါရေ၌။ ကုသလံ ဓမ္မံ သဟဇာတောတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၎င်း။ တေန၊ ထိုကုသိုလ်တရားနှင့်။ သဟဇာတော၊ တကွဖြစ်သည်။ ဟုတော့၍။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဧတ္ထဤသဟဇာတဝါရေ၌။ သေသံ၊ ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းကို။ ပဋိစ္စဝါရေ၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗ၊ ၎င်း။ ပန၊ အထူးကား။ အဿ၊ ထိုသဟဇာတဝါရ၏။ အဝသာနေ၌။ ပဋိစ္စတ္တိနာမ၊ ပဋိစ္စ၏ အဖြစ်မည်သည်။ သဟဇာတတ္တံ၊ သဟဇာတ၏ အဖြစ်တည်း။ သဟဇာတတ္တိနာမ၊ သဟဇာတ၏အဖြစ်မည်သည်။ ပဋိစ္စတ္တံ၊ တည်း။ [ဤ၌ “ပဋိစ္စဋ္ဌိ နာမ သဟဇာတဋ္ဌိ၊ သဟဇာတဋ္ဌိနာမ ပဋိစ္စဋ္ဌိ” ဟု၎င်း “ပဋိစ္စတ္တိနာမ သဟဇာတတ္တံ၊ သဟဇာတတ္တံ နာမ ပဋိစ္စတ္တံ” ဟု၎င်း မှုကဲ့ရှိ၏။ နောက်၌ ပဋိစ္စဝါရေန သဟဇာတဿ ပစ္စယဘာဝံစသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော စကားကိုသောက်၍ ပဋိစ္စတ္တံ စသော ပါဌ်ရှိအတိုင်းပင် အနက်ပေးလိုက်

၁။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ။ပေ။ အတ္ထော။ ။ဤအဖွင့်အတိုင်း ဆိုလျှင် ပဋိစ္စ တေန ဟုတော့ တို့ကို ထည့်၍ “ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောက်၍။ တေန၊ ထိုကုသိုလ်တရားနှင့်။ သဟဇာတော၊ တကွဖြစ်သည်။ ဟုတော့၍။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေသု ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၎င်း”ဟု အနက်ပေးရလိမ့်မည်။ ဋီကာ၌ကား တမျိုး ဖွင့်ထား၏။

ပါသည်။] ဣတိဣဒံ၊ စကားကို။ ဥဘိန္ဒမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေသံ ဝါရနံ၊ ဤပဋိစ္စဝါရ သဟဇာတဝါရတို့၏။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ နိန္ဒာနာ ကရဏဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ အသီးအခြား ပြုကြောင်း အထူး မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ ဒေဝံ၊ ကုန်သော။ ဧတေ၊ ဤပဋိစ္စသဒ္ဓါ သဟဇာတသဒ္ဓါတို့သည်။ နိန္ဒာနာကရဏာ၊ ကုန်။ ဧဝံသန္ဓေပိ၊ ဤသို့ အသီးအခြား ပြုကြောင်း အထူး မရှိပါကုန်သော်လည်း။ အညမညဿ၊ တပါးသည် တပါး၏။ (အချင်းချင်း၏။) အတ္တနိယမနတ္ထံ၊ အနက်ကို မှတ်သားခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။]

ဟိ၊ ချဲ့။ စက္ခု၊ ပဋိစ္စရူပစာတိအာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ အသဟဇာတမ္ပိ၊ တကမ္မဖြစ်သောတရားကိုလည်း။ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူ၍။ ဝုတ္တတိ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ သဟဇာတမ္ပိ၊ သော။ ဥပါဒါရူပဉ္စ၊ ဥပါဒါရုပ်သည်လည်း။ ဘူတရူပဿ၊ ၏။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်း သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဋိစ္စဝါရေန၊ ဖြင့်။ သဟဇာတဿ၊ တကမ္မဖြစ်သော တရား၏။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ပစ္စည်းအဖြစ်ကို၎င်း။ [ရှေး နိဿယ “သဟဇာတဿ ပစ္စယဘာဝံ” ဟု ပါဠိရှိ၏။ ကောင်းသည်။] သဟ ဇာတဝါရေန၊ ဖြင့်။ ပဋိစ္စာတိ၊ ၍။ ဝုတ္တဿ၊ ဟောတော်မူအပ်သော ပစ္စည်းတရား၏။ သဟဇာတဘာဝံ၊ ကို၎င်း။ နိယမေတုံ၊ မှတ်သားခြင်း ငှာ။ ဥဘောပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေ၊ ဤပဋိစ္စဝါရ သဟဇာတဝါရတို့ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ အပိစ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ တထာ၊ ထို ပဋိစ္စဟူသော အခြင်းအရာ သဟဇာတဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ ဗုဇ္ဈနကာနံ၊ သိလတုံသော ဝေနေယျတို့၏။ အဇ္ဈာသယဝသေန၊ အလို၏ အစွမ်းကြောင့်၎င်း။ ဒေသနာဝိလာသေန၊ ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ် ကြောင်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အစွမ်းကြောင့်၎င်း။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါပု ဘေဒဇာနနဝသေနစာပိ၊ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါအပြားကိုသိတော်မူခြင်းကြောင့် ၎င်း။ ဥဘောပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေ၊ တို့ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ [စာပိဟု အပိပါလျက်ရှိသည်ကား ပိုဟန်တူသည်။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သဟဇာတဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၀၈

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

၃-ပစ္စယဝါရအဖွင့်

(၂၄၃) ပစ္စယဝါရေ ခွံ။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာတိ၊ ပါဠိ၏။ ကုသလ
ဓမ္မေ၊ ခွံ။ ပတိဋ္ဌိတော၊ သည်။ ဟုတော၊ ရှိ။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။
နိဿယဌေန၊ မှီရာဟူသော အနက်သဘောဖြင့်။ ပစ္စယံ၊ ပစ္စည်းကို။ ကတော၊
ရှိ။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ကုသလံ ကေ ခန္ဓံ ပစ္စယာတိ၊ ကား။ ကုသလံ၊
သော။ ကေ၊ သော။ ခန္ဓံ၊ ကို။ နိဿယပစ္စယံ၊ ကို။ ကတော၊ ရှိ။ တယော ခန္ဓာ
ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိ
နာဝဥပါယေန၊ ဖြင့်ပင်။ သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗျော၊ ဝတ္ထုပစ္စယာ
ဝိပါကာ ဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာတိဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ပဉ္စ
ဝေါကာရေ ဘဝဉ္စ။ ပဝတ္ထိဝသေန၊ ပဝတ္ထိအခါနှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝ
တာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ပဉ္စဝေါကာရေ ခွံ။ ပဝတ္ထိယံ၊ အခါဉ္စ။ ခန္ဓာနံ၊
တို့အား။ ပုရေဇာတံ၊ သော။ ဝတ္ထု၊ သည်။ နိဿယပစ္စယော၊ သည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ပန၊ ကား။ ပဋိစ္စဌဿ၊ အနက်၏။ သဟဇာတဌတ္တာ၊
ကြောင့်။ ပဋိစ္စဝါရေ ခွံ။ သေနယော၊ ကို။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ခွံ။ သဟဇာတမေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝတ္ထု၊ ကို။
သန္ဓာယ။ ဝတ္ထုပဋိစ္စခန္ဓာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ကုသလံ
ကေ ခန္ဓဉ္စ ဝတ္ထုဉ္စ ပစ္စယာ တယော ခန္ဓာတိအာဒိသုပိ၊ အစရှိသော ပါဠိ
ရပ်တို့၌လည်း။ ဣမိနာဝ နယေန၊ ဖြင့်ပင်။ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။

☞

အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလောစ အဗျာကတောစာတိ၊ ဟူသော
စကားကို။ ကုသလာဗျာကတာနံ၊ တို့၏။ ဟေတုပစ္စယဝသေန၊ ဖြင့်။
ကေတော၊ တည်း။ ဥပ္ပတ္တိံ၊ ခြင်းကို။ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဟိ၊ ချဲ့။ ကုသလပုတ္တိက
ဏသ္မိံ၊ ခွံ။ ဝတ္ထု၊ ကို။ နိဿယ၊ ရှိ။ ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်
၎င်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနေ၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတေ၊ တို့ကို။ နိဿယ၊ ရှိ။
စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ သော။ ဥပါဒါရူပံစ၊ သည်၎င်း။ ဟေတုပစ္စယဝသေန၊
ဖြင့်။ ကေတော၊ တည်း။ [ကုသိုလ်ခန္ဓာနှင့် ရုပ်တရားတို့ တပေါင်းတည်း]
ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စယဘူတဿ၊ သော။ အဗျာကတဿ၊ ၏။
[ဝတ္ထုရုပ် စိတ္တသမုဋ္ဌာန် မဟာဘူတ အဗျာကတ၏] နာနတ္ထေ၊ မတူထူးခြား

၁-ကုသလတိက် ၃-ပစ္စယဝါရအဖွင့်

၂၀၉

ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ) ပိ၊ သော်လည်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊
တို့၏။ ဟေတုပစ္စယဝသေန ကေတော ဥပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ။ ဧတံ၊ ဤအဗျာ
ကတံ ဓမ္မံ အစရှိသော စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိ
တဗ္ဗံ။ အညေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဝေရူပေသု ဌာနေသု ဝေသဝနယော။ ဝေ၊
ဖြင့်။ ဣမသ္မိံ ဟေတုပစ္စယေ၊ ဌံ။ သဟဇာတဉ္စ၊ တကွဖြစ်သော တရားကို
၎င်း။ ပုရေဇာတဉ္စ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ ရှေး၌ဖြစ်သော တရားကို၎င်း။ နိဿယ
ဌေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယံ ကတော သတ္တရသ ပဉ္စာ။ ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊
ထိုသဟဇာတပုရေဇာတတို့တွင်။ ခန္ဓာစေဝ၊ တို့ကို၎င်း။ ဘုံတာစေဝ၊
ဘူတရုပ်တို့ကို၎င်း။ သဟဇာတဝသေန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဂဟိတာ)
ဝတ္ထု၊ ကို။ သဟဇာတပုရေဇာတဝသေန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ် ပုရေဇာတ
၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတံ၊ အပ်ပြီ။

ပန၊ ကား။ ပဋိစ္စဝါရေ၊ ၌။ သဟဇာတဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကို။
လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုပဋိစ္စဝါရ၌။ နဝေဝ ပဉ္စာ ဝိသဇ္ဇိ
တာ။ ဧတ္ထပန၊ ဤပစ္စယဝါရ၌ကား။ သတ္တရသ၊ တဆယ့်ခုနစ်ပါးကုန်
သော။ ယေ ဧတေ ပဉ္စာ၊ တို့ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊
ထိုတဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပြဿနာတို့၏ ဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ကောဒိကေ၊ ကေ
အစရှိသော။ ကောဝသာနေ၊ ကေအဆုံးရှိသော။ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ၌။ [“ကုသလံ
ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ” အတူရှိသော
ဝိသဇ္ဇနတို့ကိုဆိုသည်။] ကုသလာဒိသု၊ တို့တွင်။ ကေပစ္စယတော၊ တမျိုး
သော ပစ္စည်းကြောင့်။ ကော၊ တမျိုးသော။ ပစ္စယုပ္ပန္နော၊ သည်။
(ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ကောဒိကေ၊ ရှိသော။ ဒုကာဝသာနေ၊ ရှိသော။ (ဝိသဇ္ဇနေ)
[“အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ
ဟေတုပစ္စယာ” အတူရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ဆိုသည်။] ကေပစ္စယတော
နာနာပစ္စယုပ္ပန္နော (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဒုကာဒိကေ ကောဝသာနေ (ဝိသဇ္ဇနေ)
[“ကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတု
ပစ္စယာ” အတူရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ဆိုသည်။] နာနာပစ္စယတော ကော
ပစ္စယုပ္ပန္နော (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဒုကာဒိကေ ဒုကာဝသာနေ (ဝိသဇ္ဇနေ) [“ကုသလဉ္စ

အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ
ဟေတုပစ္စယာ” အတူရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ဆိုသည်။] နာန ပစ္စယတော
နာန ပစ္စယပ္ပန္နော (ဥပ္ပဇ္ဇတိ) [ရှေးနိဿယ၌ “နာနာပစ္စယပ္ပန္နာ” ဟု ဗဟုဝုဉ်
ဖြင့်ချည်း ၂-ပုဒ်လုံး ရှိ၏။]

(၂၄၈-၂၅၂) အာရမဏပစ္စယာဒီသုပိ။ ပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၌
လည်း။ ဣမိနာဝုပါယေန၊ ဖြင့်ပင်။ ပညာဝိသဇ္ဇနပ္ပဘေဒေါ၊ ပြဿနာအထူး
အပြား ဝိသဇ္ဇနအထူးအပြားကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏ
ပစ္စယော၊ ၌။ ဝတ္ထု ပစ္စယာ ခန္ဓာတိ၊ ဟူ၍။ ယံ ဇော၊ အကြင် စကားကို။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏော၊ ၌။ ဝိပါကက္ခန္ဓ
ယော၊ တို့ကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ၊ တို့ကို။
အဗျာကတံ၊ တရားကို။ နိဿာယ၊ ၍။ အာရမဏပစ္စယေန၊ ကြောင့်။
ဥပ္ပဇ္ဇန္တနံ၊ ဖြစ်သောတရားတို့၏။ ပဘေဒဒဿနတ္ထံ၊ အထူးအပြားကိုပြ
တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ တဖန်။
ဝတ္ထု ပစ္စယာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ ပဝတ္ထော၊ ၌။ ဝိပါကကြိယာ
ဗျာကတာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သေသံ၊
ကြွင်းသော အစီအရင်ကို။ ပုရိမနယေနော၊ ဝေဒိတဗျံ၊ ၏။

ဇော၊ သို့။ ဣမသ္မိံ အာရမဏပစ္စယော၊ ၌။ သဟဇာတဉ္စ၊ တရားကို၎င်း။
ပုရေဇာတဉ္စ၊ တရားကို၎င်း။ ပစ္စယံ ကတာ သတ္တ ပညာ ဝိသဇ္ဇိတာ။ တတ္ထ၊
ထိုသဟဇာတ ပုရေဇာတတို့တွင်။ ခန္ဓာ၊ တို့ကို။ သဟဇာတဝသေန၊ ၏
အဖြစ်ဖြင့်။ (ဂဟိတာ)၊ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုရုပ်ကို။ သဟဇာတပုရေဇာတဝသေန
ဖြင့်။ (ဂဟိတံ)၊ [ပဋိသန္ဓေအခါ ဟဒယဝတ္ထုကို ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာအား
ကျေးဇူးပြုရာ၌ သဟဇာတ၊ နောက်နောက်နာမက္ခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြု
ရာ၌ ပုရေဇာတအဖြစ်ဖြင့် ယူပါ။ ပဝတ္ထိဟဒယဝတ္ထုကိုကား ပုရေဇာတ
အဖြစ်ဖြင့်သာယူပါ] စက္ခာယတနာဒီနိ၊ တို့ကို။ ပုရေဇာတဝသေနော
ဂဟိတာနိ၊ ပဋိစ္စဝါရေ ပန၊ ကား။ သဟဇာတဝသေနော၊ သာ။
ပစ္စယော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုပဋိစ္စဝါရ၌။
တယောဝ ပညာ ဝိသဇ္ဇိတာ။

၁-ကုသလတိက် ၃-ပစ္စယဝါရအဖွင့်

၂၁၁

(၂၅၃-၂၅၄) အဓိပတိ ပစ္စယော၊ ဌံ။ ဝိပါကာဗျာကတံ၊ ကိ။
လောကုတ္တရမေဝ၊ လောကုတ္တရာဝိပါကံကိုသာ။ ဝေဒိတဗျံ၊ နိ။ အနန္တရ
သမနန္တရာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ရူပါဘာဝေန၊ ရုပ်၏မရှိခြင်းကြောင့်။ အာရမဏ
သဒိသာ၊ တူကုန်၏။ ပရတော၊ ဌံ။ အာသေဝနနတ္ထိဝိဂတေသုပိ၊ တို့၌လည်း။
သေဝနယော၊ တည်း။

(၂၅၅) သဟဇာတပစ္စယော၊ ဌံ။ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ကား။
ဥပါဒါရူပသင်္ခါတံ၊ သော။ ကဋတ္တာရူပံ၊ သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိဉ္စပ်) ဣဒံ၊
ဤကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံ ဟူသော စကားကို။ အသညသတ္တာနုညေဝ၊ တို့၏
သာ။ ရူပံ၊ ကိ။ သန္ဓာယ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ စက္ခာယတနာဒိနိ၊ တို့ကို။
ပဉ္စဝေါကာရဝသေန၊ ဘဝနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။

(၂၅၆-၂၅၇) စ၊ ဆက်။ အညမညပစ္စယော၊ ဌံ။ ယထာ အာရမဏ
ပစ္စယာ ဝေန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။ ဝိသဇ္ဇန သမတံ၊ ဝိသဇ္ဇန၏ တူမျှသည်၏
အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ ပစ္စယပုဗ္ဗေသုပန၊ ပစ္စယပုန်
တရားတို့၌ကား။ နာနတ္တံ၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်သည်။ အတ္တိ၊ နိ။

(၂၅၈) ဥပနိဿယပစ္စယော၊ ဌံ။ အာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊ စကားကို။
ရူပါဘာဝတောပိ၊ ရုပ်တရား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဝိသဇ္ဇနသမတာယပိ၊
ဝိသဇ္ဇနာအားဖြင့် တူမျှသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)
ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၂၅၉-၂၆၀) ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတပစ္စယာတိအာဒိနိ၊ အစရှိသော ပါဠိ
ရုပ်တို့၏။ (အတ္ထောဉ္စပ်။) ပဋိစ္စဝါရော၊ ဌံ။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။
အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

(၂၆၁-၂၆၆) ကမ္မပစ္စယော၊ ဌံ။ တိဏီတိ၊ ပုဒ်၌။ ကုသလံ၊ ကိ။ ပစ္စယာ၊
ပစ္စည်းပြု၍။ ကုသလော၊ ကုသိုလ်၎င်း။ အဗျာကတော၊ ၎င်း။ ကုသလာ
ဗျာကတော စ၊ ၎င်း။ ဣတိဇေ၊ ဖြင့်။ တိဏီ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။
ဝေဒိတဗျာနိ၊ ကုန်၏။ အကုသလေပိ၊ သေဝနယော၊ တည်း။

(၂၆၇-၂၆၈) ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ ဌံ။ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာတိ၊
ဟူသောပါဠိ၏။ ခန္ဓေ၊ တို့ကို။ နိဿာယ၊ ၍။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ကြောင့်။

ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ခန္ဓာ ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ပါဠိ၏။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထု၊ ကို။ နိဿာယ၊ ဤ။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဣတိ အတ္ထော။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစီအရင်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဟေတု ပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၂၆၉-၂၇၆) ဣဒါနိ၊ ၌။ ယထာလဗ္ဗါနိ၊ အကြင်အကြင်ရအပ်ပြီး ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ ဂဏနဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဒသေတံ၊ ဌာ။ ဟေတုယာ သတ္တရသာတိ အာဒိ အာဟ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုယာ သတ္တ ရသအစရှိသော စကားရပ်၌။ ဟေတုယာသတ္တရသာတိ၊ ကား။ ကုသ လေန ကုသလံ၊ ကုသလေန ကုသလဝိသဇ္ဇန၎င်း။ (တနည်း) ကုသလေန၊ ကုသလပုဒ်နှင့်။ (သံသဌံ၊ သော။) ကုသလံ၊ ပုဒ်၎င်း။ [နောက်၌လည်း ဤကဲ့သို့ပေးပါ။] ပေ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ကုသလဝသေန၊ ကုသိုလ်နှင့်စပ် သဖြင့်။ ကောဒိကာနိ၊ တခုသောပုဒ်အစရှိကုန်သော။ ကောဝသာနာနိ၊ တခုသောပုဒ်အဆုံးရှိကုန်သော။ ဒေ၊ နှစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ဒုကာ ဝသာနံ၊ နှစ်ပါးသောပုဒ်အပေါင်းဟူသော၊ အဆုံးရှိသော၊ ကံ၊ တပါး သော ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တာနိ ဟောန္တိ။ အကုသလဝသေန၊ ဖြင့်။ တထာ၊ ထိုသုံးပါး သော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ (ဝုတ္တာနိ ဟောန္တိ)။ အဗျာကတေန၊ ပုဒ်နှင့်။ (သံသဌံ) ကုသလံ၊ ပုဒ်၎င်း။ တေနော၊ ထိုအဗျာကတပုဒ်နှင့်ပင်။ (သံသဌံ) အကုသလံ၊ ပုဒ်၎င်း။ ကုသလာဗျာကတံ၊ ၎င်း။ အကုသလာဗျာ ကတဉ္စ၊ ၎င်း။ ကုသလာဗျာကတေဟိ (သံသဌံ) ကုသလံ အဗျာကတံ။ အကုသလာဗျာကတံ၊ ၎င်း။ အကုသလာဗျာကတေဟိ (သံသဌံ) အကုသလံ အဗျာကတံ အကုသလာဗျာကတံ၊ ၎င်း။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သတ္တရသာ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။

[အာရမဏေ သတ္တစသည်ကို အထက်နည်းမှ၍ ပေးပါ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဤသို့ ဧဝံ သတ္တနောက်ဝေဒိတဗ္ဗာနိ ထည့်စပ်ပါ။]

ဝိပါကေ ကေန္တိ၊ ကား။ အဗျာကတေန အဗျာကတမေဝ၊ အဗျာ ကတေန အဗျာကတဝိသဇ္ဇနသာတည်း။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယဝါရ

ပစ္စယာနုလောမ ကေမုလကနယဉ်။ သတ္တရသ၊ သတ္တရသဟူသော ဝါရ အပိုင်းအခြား၎င်း။ သတ္တ၊ ၎င်း။ ကေ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယောဝါရ ပရိစ္ဆေဒါ ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုသုံးပါးသောဝါရ အပိုင်းအခြားတို့တွင်။ ဒွါဒသ၊ ကုန်သော။ သတ္တရသကာ၊ တို့၎င်း။ ဒသ၊ ကုန်သော။ သတ္တကာ၊ တို့၎င်း။ ကေ၊ သော။ ကေကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုဝါရအပိုင်း အခြားတို့ကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ရှိ။ ပရတော၊ ဉ်။ ဒုကတိကာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယ သံသန္ဓနေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှော ရ၌။ ဥနတရုဏနယ၊ ပစ္စည်း၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိ တဗ္ဗာ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဣမာယ ဂဏ နာယ၊ ဤပြုအပ်ပြီးသော သင်္ချာဖြင့်။ ဒုကမူလာဒိသု၊ နယတို့၌။ ဝါရ ပရိစ္ဆေဒေ ဇာနိတုံ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ (တသွာ)၊ ကြောင့်။ ပုန၊ တဖန်။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဟူ၍။ အနာမသိတွာ၊ ရှိ။ ဂဏနဝသေနော၊ သာ။ ဝါရပရိစ္ဆေဒံ ဒသေတုံ ဟေတုပစ္စယာ အာရ မဏေ သတ္တာတိအာဒိ။ အာရဒ္ဓံ၊ အပ်ပြီ။

တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေ သတ္တ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းပြု၍။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်၎င်း။ အာရမဏပစ္စယာ၊ ကြောင့် ၎င်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ကုသလံ ကေ ခန္ဓံ။ ပစ္စယာ၊ ရှိ။ တယော ခန္ဓာ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။ ဣတိဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ အာရမဏေ၊ ပစ္စည်း၌။ လဒ္ဓဝိသဇ္ဇ နာနိ၊ တို့ကို။ ငိတ္တာရေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ပစ္စနိယ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ အနုလောမေ၊ ဉ်။ နယော၊ တည်း။

(၂၇၇-၂၈၅) ပန၊ ကား။ ပစ္စနိယေ၊ ဉ်။ ကုသလံ၊ ကို။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ အကုသလမေဝ၊ ကိုသာ။ အာဒိကတွာ၊ ရှိ။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုဝိသဇ္ဇနကို။ ယထာပါဠိမေဝ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်။ နိယျာတိ၊ အနက် ကို ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယဝါရပစ္စနိယ၌။ ယံ၊ အကြင်စကားသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ ပဋိစ္စဝါ ရဿ ပစ္စနိယေ။ ဝုတ္တမေဝ၊ ပြီးသတည်း။

(၂၀၆-၂၀၇) ပန၊ ဆက်။ ပစ္စနိယေသိဉ္စ။ လဒ္ဓဝိသဇ္ဇနပရိစ္ဆေဒံ ဂဏ်
 နတော ဒဿတိ နဟေတုယာ စတ္တာရိတိအာဒိ-သော။ ယံတေ စကား
 ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိနဟေတုယာ စတ္တာရိ အစရှိသော
 စကားရပ်၌။ စတ္တာရိ၊ စတ္တာရိဟူသော အပိုင်းအခြား၎င်း။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဆ ပရိစ္ဆေဒံ၊ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုဝါရ အပိုင်းအခြားတို့၏။ ဝသေန၊
 ဖြင့်။ ဒုကတိကံဒီသု၊ နယတိဉ္စ။ ပစ္စယသံသန္ဓေန ဂဏနာဇဝဒိတဗ္ဗာ။
 ဟိ၊ ချဲ့။ ယော ပစ္စယော၊ သည်။ သတ္တရသ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊
 ထိုကို။ လတတိ၊ ၏။ တေန၊ ထိုပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သဒိသသံသန္ဓေန၊
 တူသောဝိသဇ္ဇန အရေအတွက်ရှိသော ပစ္စည်းကို ရောနှောရာ၌။ သတ္တရသ၊
 တဆယ့်ခုနစ်ပါးသော အရေအတွက်တို့ကို။ (လဗ္ဗန္တိ)။ ဥနတရံသံသန္ဓေန၊
 ၌။ သေသံ၊ သတ္တရသအပိုင်းအခြားမှ ကြွင်းကုန်သော။ ဆပိ ပရိစ္ဆေဒံ၊
 လဗ္ဗန္တိ။ [“ဤတွင် မူအများတို့၌ “သေသံ ဆပိ” ဟူ၍ ပါရှိ၏။ “သေသံ
 ပဉ္စပိ” ဟူ၍ ပါရှိလိုမည်ထင်၏” ဟု ရှေးနိဿယမှာ၏။] ဝေ၊ ဖြင့်။ သေသေ
 သပိ၊ ကြွင်းသောပစ္စည်းတို့၌လည်း။ အဓိကပရိစ္ဆေဒံ ဌပေတွာ။ သမသိမာ၊
 ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်သော ဝါရတို့ကို၎င်း။ ဥနတရာ၊ ထိုကို၎င်း။ လဗ္ဗန္တိ၊
 ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထဤပစ္စယဝါရပစ္စယပစ္စနိယဉ္စ။ အဓိကတရာပိုလွန်းသော
 ဝါရတို့ကို။ နလဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ အသံ၊ ဤဆိုအပ်လိတုံကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ
 ပစ္စယဝါရ ပစ္စယပစ္စနိယဉ္စ။ နိယမော၊ မြဲသောအမှတ်အသားတည်း။ ပန၊
 ကား။ သမသိမာ၊ ထပ်တူထပ်မျှ ဝါရတို့ကို၎င်း။ ဥနတရာ၊ ထိုကို၎င်း။
 အတ္တာဝိရောဓေ၊ အနက်၏ဆန့်ကျင်ခြင်းသည်။ သတိဉ္စသော၊ လဗ္ဗန္တိ၊
 ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယဝါရ ပစ္စယပစ္စနိယဉ္စ။ နဟေတု
 ပစ္စယာ နာရိမဏေ၊ ကေန္တိ အာဒိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)
 ဟိ၊ ချဲ့။ ဧတ္ထ၊ ဤ နဟေတု နာရိမဏေကို။ နာ ဟေတုယာ၊ နဟေတု
 ပစ္စည်း၌။ စတုန္တံ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့၏၎င်း။ နာရမဏေ၊ ၌။ ပဉ္စန္တံ၊ တို့၏၎င်း။ အာ
 ဂတတ္တာ၊ ကြောင့်။ နဟေတုဝသေန၊ ဖြင့်။ စတ္တာရိတိ၊ ချဲ့။ စတ္တာဗျူဟော
 တော်မူထိုက်သည်။ သိယံ။ ပန၊ ထိုသို့ဟောတော်မူထိုက်ပါသော်လည်း။
 နာရမဏေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ သဒ္ဓိတတ္တာ၊ စပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အာရိ

၁-ကုသလတိန် ၃-ပစ္စယဝါရအဖွင့်

၂၁၅

☞

မဏမဓမ္မော၊ အာရုံတရားသည်။ ဝိရုဇ္ဈတိ၊ ဆန့်ကျင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ၊ အကုသလော ဓမ္မော၊ ဟူသောဝိသဇ္ဇန၎င်း။ အဗျာကတံ။ ပေ။ အကုသလော၊ ၎င်း။ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ။ ပေ။ အကုသလော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တီဏိ ဝိသဇ္ဇနာနိ ပရိဟိနာနိ၊ ယုတ်လျော့ကုန်၏။ အဗျာကတံ ။ ပေ။ အဗျာကတောတိ၊ သော။ ရူပဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဗာဟိရရုပ် အာဟာရဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။) ကေမေဝ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇနိကိုသာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ (ဤသို့ ယောဟိ ပစ္စယော သတ္တရသဝိသဇ္ဇနာနိ လဘတိ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။) သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့၌။ ဝိရုဒ္ဓံ၊ ဝိရုဒ္ဓံ၊ ဆန့်ကျင်သောတရား မဆန့်ကျင်သော တရားကို။ ဥတု၊ ၍။ လဗ္ဗမာန ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပိစ၊ စိုးစဉ်းအနည်းငယ်ဆိုဘွယ်အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယဝါရ၌။ ဣဒံ၊ ဤနာဓိပတိယာ စတ္တာရိ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်လတံကား။ နယမတ္ထဒဿနံ၊ နည်းအမြွက်မျှကို ပြခြင်းတည်း။ နာဓိပတိယာ စတ္တာရိတိ၊ ဟူသောပါ၌။ (စတ္တာရိ၊ လေးပါးတို့ဟူသည်။) နဟေတုယာ၌။ လဒ္ဓါနေဝ၊ ရအပ်သောဝိသဇ္ဇနတို့ ပင်တည်း။ သေသစတုက္ကေသုပိ၊ ကြွင်းသောစတုက္ကတို့၌လည်း။ (ကြွင်းသော စတ္တာရိဟု လာသောဝါရတို့၌လည်း။) ဒေသဝနယော၊ တည်း။

နာနန္တရေ ဧကန္တိ၊ ကား။ အဟေတုကစိတ္တသမုဋ္ဌာနဿစေဝ၊ ရုပ်၏၎င်း။ သေသရူပဿစ၊ ကြွင်းသောအဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ။ ပေ။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၏၎င်း။ [ရှေးနိဿယ၌ အဟေတုက စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿစေဝ၌ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကိုပါ ယူသည်။] ဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနတည်း။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေသု ကေကေသု။ ယုဇ္ဇမာနကရူပံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်စပ်သင့်သောရုပ်ကို။ ဇာနိတဗ္ဗံ၊ ၍။ နပုရေဇာတေ ဒွေတိဣဇာပိ၊ ဟူသော ဤပါ၌လည်း။ နဟေတုဝသေန၊ ဖြင့်။ စတ္တာရိတိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ပန၊ ထိုသို့ဟောတော်မူထိုက်ပါသော်လည်း။ နပုရေ

၂၁၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကံ

ဇာတေန သဒ္ဓိံ သဒ္ဓိတတ္တာ။ အဗျာကတံ။ ပေ။ အကုသလော၊
 ဟူသောဝိသဇ္ဇန၌။ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ။ ပေ။ အကုသလော၊ ၎င်း။
 ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထုပုရေဇာတဝသေန ဒွေ ဝိသဇ္ဇနာနိ ပရိတိနာနိ၊ ပန၊
 ဆက်။ အရူပေ၊ ဘုံ၌။ အဟေတုကမောဟဿ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသော
 မောဟ၏၎င်း။ အဟေတုကကြိယဿ၊ အဟိတ်ကြိယာ၏၎င်း။ (မနောဒွါ
 ရာဝဇ္ဇန်း၏၎င်း။) ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။
 ဝတ္ထာနိ၊ ကုန်ပြီ။ န ဝိပ္ပယုတ္တေ ဒွေတိ၊ ကား။ အရူပေ၊ ဘုံ။ အဟေတုကာ
 ကုသလကြိယဝသေန၊ အဟိတ်အကုသိုလ် အဟိတ်ကြိယာနှင့် စပ်သဖြင့်။
 (မောဟမူဒွေ၌ မောဟမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနှင့်စပ်သဖြင့်။) ဒွေ(ဝတ္ထာနိ)။
 နောနတ္ထိ၊ နောဝိဂတေသု၊ ပစ္စည်းတို့၌။ ဧကန္တိ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇနကို။
 သဗ္ဗဿ၊ သော။ ရူပဿ၊ ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊
 ဟူသော ဝိသဇ္ဇနကို။ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ ၏။ တိကာဒိသု၊ တို့၌။ အပုဗ္ဗံ၊ အသစ်ဖြစ်
 သော ဆိုဘွယ်စကားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

(၂၀၈) ပန၊ ကား။ နာရမဏမူလကော၊ ဘုံ။ န အဓိပတိယာ ပဉ္စာတိ၊
 ပါ၌။ (ပဉ္စ၊ တို့ဟူသည်။) နာရမဏော၊ ဘုံ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ ရအပ်သော
 ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ နကမ္မေ ဧကန္တိ တွေ့၊ ဘုံ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန၌၊ ကို၎င်း။
 ကဋ္ဌတ္တာရူပဉ္စ၊ ကို၎င်း။ အဂ္ဂဟေတုာ၊ ချီ။ သေသ ရူပဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာ
 ကတေန အဗျာကတံ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇနကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၂၀၉-၂၉၆) နာဓိပတိမူလကော၊ ဘုံ။ နပုရေဇာတေ သတ္တာတိ၊ ပါ၌။
 (သတ္တ၊ တို့ဟူသည်။) နပုရေဇာတေ၊ ဘုံ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။
 နပစ္ဆာဇာတေ သတ္တရသာတိ၊ ဟူသောဤပါ၌။ ဣမာနိပိ၊ ဤဝိသဇ္ဇနတို့
 သည်လည်း။ တတ္ထ၊ ထိုနာဓိပတိပစ္စည်း၌။ လဒ္ဓါနိ၊ သတ္တရသေဝ၊ တို့ပင်
 တည်း။ နာနန္တရ၊ ပေ။ နောဝိဂတမူလကောနိ၊ မူလရှိသော ဝါရတို့သည်။
 နာရမဏမူလကသဒိသခနေဝ၊ နာရမဏပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော ဝါရ
 တို့နှင့်တူကုန်သည်သာ။ (ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ နယမတ္တဒဿနံ၊
 တည်း။) [ဤသို့ ရှေ့က အခြေခံစကားကို ပြန်၍အုပ်ပါ။] ဣမိနာဝ
 နယမတ္တဒဿနေန၊ ဖြင့်ပင်။ သဗ္ဗတ္ထံ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ အာဂ

တာနာဂတံ၊ လာသောပြဿနာ မလာသောပြဿနာကို၎င်း။ လဗ္ဘမာနံ၊ လဗ္ဘမာနံ၊ ရထိုက်သောတရား မရထိုက်သောတရားကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။ [အာဂတာနာဂတန္တိ ပဉ္စဝသေန၊ ဝုတ္တံ၊ လဗ္ဘမာနာ လဗ္ဘမာနန္တိ အာဂတေ စ ပဉ္စေ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနဓမ္မဝသေန၊ -ဋီကာ။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စနိယဝဏ္ဏနာနိဋ္ဌိတာ။

(၂၉၇-၃၂၀) ပန၊ ကား။ ဣမိနာလက္ခဏေန၊ ဖြင့်ပင်။ အနုလောမံ၊ ကို။ ပုရတောကတွာ၊ ရွှေသွားပြု၍။ (ရွှေထား၍။) အနုလောမပစ္စနိယေ၊ ခွံ၎င်း။ ပစ္စနိယံပုရတော ကတွာ၊ ပစ္စနိယာနုလောမေစ၊ ခွံ၎င်း။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဂဏန်းအပိုင်းအခြားကို၎င်း။ အာဂတာနာဂတံ၊ ကို၎င်း။ လဗ္ဘမာနာ လဗ္ဘမာနဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-နိဿယဝါရ အဖွင့်

(၃၂၉-၃၃၇) နိဿယဝါရေ၊ ခွံ။ ကုသလံ ဓမ္မံ နိဿယာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ကို။ ပတိဋ္ဌဋ္ဌေန၊ တည်ရာဟူသော အနက်ဖြင့်။ နိဿယံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ။ နိဿယဝါရခွံ။ သေသံ၊ ကို။ ပစ္စယဝါရေ၊ ခွံ။ ဝုတ္တ နယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန၊ အထူးကား။ အဿ၊ ထိုနိဿယဝါရ၏။ အဝသာနေ၊ ခွံ။ ပစ္စယတ္တံနာမ၊ ပစ္စယ၏အဖြစ် မည်သည်။ နိဿယတ္တံ၊ တည်း။ နိဿယတ္တံနာမ၊ ပစ္စယတ္တံ၊ တည်း။ ဣတိ ဣဒံ၊ ကို။ ဥတိန္နမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေသံဝါရနံ၊ ထို၏။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ နိန္ဒာနာကရဏဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ ၄၁။ (သင်္ဂတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ ဧတေပိ၊ ဤပစ္စယဝါရ နိဿယဝါရတို့သည်လည်း။ ပဋိစ္စသဟဇာတာဝိယတို့သည်ကဲ့သို့။ နိန္ဒာနာ ကရဏာ၊ ကုန်။ ဧဝံသန္ဓေပိ၊ ဤသို့ အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးမဂ္ဂိ ပါကုန်သော်လည်း။ အညမညဿ၊ ၏။ အတ္တနိယမနတ္ထံ၊ ၄၁။ (ဘဂဝတာ)

၂၀၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဉ်းအံ့။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိအာဒိသု၊
 အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ အနိဿယ၊ ဤ။ ဝုတ္တမာနံ၊ သော။ နာနာက္ခဏံ
 ကမ္မိ၊ မတူထူးခြား ကွဲပြားသောခဏရှိသော တရားကိုလည်း။ “ပစ္စယာ၊
 ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။” ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။
 အလ္လိယိတော၊ ဤ။ ဌိတကဋ္ဌာဒိသုစ၊ တည်သော သစ်သား အစရှိသည်တို့
 တွင်လည်း။ ဧကံ၊ တချောင်းသော သစ်သားသည်။ ဧကဿ၊ ၏။ နိဿယ
 ပစ္စယော၊ မှီရာအကြောင်းသည်။ နဟောတိ၊ တထာ၊ တူ။ ဥပါဒါရူပံ၊
 သည်။ မဟာဘူတဿ၊ ၏။ နိဿယပစ္စယော၊ နဟောတိယေဝ၊ သာ
 တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပစ္စယဝါရေန၊ ဖြင့်။ နိဿယပစ္စယဘာဝံ၊ နိဿယ
 ဝါရံ၌ ဟောတော်မူအပ်သော သဟဇာတနိဿယ ပုရေဇာတနိဿယ
 ဖြစ်သောတရား၏ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ [ပစ္စယဘာဝန္တိ နိဿယဝါရေ
 ဝုတ္တဿသယဇာတပုရေဇာတဿ စ နိဿယဋ္ဌဿ ဓမ္မဿ ပစ္စယဘာဝံ၊ အနု။]
 နိဿယဝါရေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တဿ၊ ဟောတော်မူအပ်သော
 ပစ္စည်းတရား၏။ သဟဇာတပုရေဇာတဘာဝံစ၊ သဟဇာတ၏အဖြစ် ပုရေ
 ဇာတ၏အဖြစ်ကို၎င်း။ နိယမေတုံ၊ ဌာ။ ဥဘောပိ ဧတေ (ဘဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ၊ အပီစ၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ တထာ၊ ထိုပစ္စယ ဟူသော အခြင်း
 အရာ နိဿယဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဗုဇ္ဈနကာနံ၊ တို့၏။ အဇ္ဈာ
 သယဝသေန၊ ကြောင့်၎င်း။ ဒေသနာဝိလာသေန၊ ကြောင့်၎င်း။ နိရုတ္တိပဋ္ဌိ
 သမ္ဘိဒါပူဘေဒဇာနနဝသေနစသံ၊ ကြောင့်၎င်း။ [သဟဇာတဝါရအတိုင်း
 အနက် ပေးပါ] ဥဘောပိ ဧတေ ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

နိဿယဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၅-သံသဋ္ဌဝါရ အဖွင့်

(၃၃၈-၃၄၆) သံသဋ္ဌဝါရ၊ ၌။ ကုသလံ ဓမ္မံ သံသဋ္ဌောတိ၊ ဟူသော
 ပါဠိ၏။ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ကို။ ကေပ္ပုဒါဒိလက္ခဏေန၊ ကေပ္ပုဒိတာ အစရှိ
 သော လက္ခဏာဖြင့်။ [“ကေပ္ပုဒိတာဒိလက္ခဏေန”ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏]
 သမ္ပယောဂဋ္ဌေန၊ သမ္ပယောဂအနက်အားဖြင့်။ ပစ္စယံ၊ ကတော၊ ဤ။

၁-ကုသလတိက် ၅-သံသဋ္ဌဝါရအဖွင့်

၂၁၉

(ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာဉ္စစပ်) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။
 [“ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ကိံ။ သံသဋ္ဌော၊ ကေပ္ပုဒိတာ အစရှိသော လက္ခဏာအား
 ဖြင့် ရောနှောယှဉ်စပ်မှုကိုပြု၍။ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ”
 ဟု အနက်ပေးပါ] ဧကံ ခန္ဓံ သံသဋ္ဌောတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ ကုသလံ ဧကံ
 ခန္ဓံ၊ ကိံ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယံ၊ ကိံ။ ကတော၊ ရှိ။ တယော ခန္ဓာ ဟေတုပစ္စယာ
 ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗပဒေသု၊ တို့၌။
 အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။ ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ ဟေတုပစ္စယော၊ ၌။ အရူပဓမ္မ
 သေဝ၊ နိဿာ။ [တယော ပညာဉ္စစပ်။ ရှေးနိဿယ၌ “အရူပဓမ္မမေဝ” ဟု
 ရှိ၏] သမ္ပယောဂဋ္ဌေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယံ ကတော၊ ရှိ။ တယော ပညာ၊ တို့ကို။
 ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဟေတုပစ္စယော၊ ၌။ (အရူပဓမ္မသေဝ၊
 နိဿာ။ ပေ။ ဝိသဇ္ဇိတာ) ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ အာရမဏပစ္စယာ
 ဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ (အရူပဓမ္မသေဝ။ ပေ။ ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်ပြီ။) ဧကဝလံ၊
 သက်သက်။ ဝိပါကပစ္စယော၊ ၌။ ဧကမေဝ၊ သော။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။
 (ဟောတိ)။ ရှေးနိဿယ၌ “ပညာဝိသဇ္ဇနံ” ဟု ရှိ၏။]

(၃၄၇-၃၅၀) ဣဒါနိ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ယထာ
 လဒ္ဓါနိ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ ဂဏနဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒသေတုံ၊
 ဌာ။ ဟေတုယာတိဏိတိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုယာတိဏိ အစရှိ
 သော စကားရပ်၌။ သဗ္ဗတိကေသု၊ တို့၌။ ကုသလေန ကုသလံ၊ ဝိသဇ္ဇန
 ၎င်း။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ အယမေဝ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ နိယမော၊ အမြဲ
 သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ကြောင်းတည်း။ ဧကေက ပန၊ ကား။ အဗျာကတေန
 အဗျာတတမေဝ၊ ကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ နိ။ ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤသံသဋ္ဌ
 ဝါရ၌။ ဗာဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ တိဏိ၊ ၎င်း။ ဝိပါကေ၊
 ၌။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေ ပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ ပစ္စာဇာတေ၊ ၌။
 အနုလောမံ နတ္ထိ။- တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တိဏိ၊ ၎င်း။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
 ဣမေသညေဝ၊ ဤအပိုင်းအခြားတို့၏သာ။ ဝါ၊ တို့နှင့်သာ။ ဝသေန၊
 ဖြင့်။ ဒုကတိကာဒိသု၊ အစရှိသော နယတို့၌။ ပစ္စယသံသန္ဓေန၊ ၌။ ယတ္ထ၊
 အကြင် (ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ) နယ၌။ ဝိပါကပစ္စယော ပဝိသတိ။ တတ္ထ၊

ထိုဝိပါကပစ္စည်းပါဝင်ရာ ထိုနယ၌။ ဧကံ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇနသည်။
(ဟောတိ)။ သေသေသု၊ ဝိပါကပစ္စည်းပါဝင်သော နယမှ ကြွင်းသော
နယတို့၌။ တိဏိ (ဟောန္တိ) ဣတိဝေံ၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ၊ ၏။ သေသံ၊
ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဧတ္ထ၊ ဤသံသဋ္ဌဝါရ၌။ အနုလောမေ၌။
ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ သာ။

(၃၅၁-၃၅၄) ပန၊ ကား။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ ကုသလံ၊ ကို။ နလဗ္ဗတိ၊
အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အကုသလမေဝ အာဒိ၊ ကတော ဝိသဇ္ဇနံ ကတံ၊ ပြီ။
တံ ထိုဝိသဇ္ဇနသည်။ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ သာ။

(၃၅၅) ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤသံသဋ္ဌဝါရ၌။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ ဝိသဇ္ဇန
ပရိစ္ဆေဒံ၊ ကို။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ဒသေထံ၊ ၄။ န ဟေတုယာ ဒေ
တိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ၊
ထိုနဟေတုယာ ဒေ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ဒေ၊ ၎င်း။ တိဏိ၊ ၎င်း။ ဧကံ၊
၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယောပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထို၃-မျိုးသော
အပိုင်းအခြားတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒုကတိကာဒိသု၊ အစရှိ
သော နယတို့၌။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ။ ဣဓာပိ၊
ဤသံသဋ္ဌဝါရပစ္စနိယ၌လည်း။ အဓိကတရဂဏနာနံ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ ဥနတရ
ဂဏနေန၊ ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။ ဥနတရဂဏနမေဝ၊
ယုတ်လျော့သော ဂဏန်းသင်္ချာကိုသာ။ လဗ္ဗတိ၊ ၏။ သမဂဏနေန သဒ္ဓိံ
(သံသန္ဓနေ) သမဂဏနံ (လဗ္ဗတိ)။ စ၊ ဆက်။ ယသွာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊
ဤပစ္စနိယ၌။ အရူပဓမ္မာယေဝ၊ တို့သည်သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နာ (ဟောန္တိ)။
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နဟေတု ။ပေ။ နဝိပ္ပယုတ္တဝသေန၊ ပစ္စည်းတို့၏အပြား
အားဖြင့်။ ဒသေဝ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။
ဒသိတာ၊ ကုန်ပြီ။ သေသာ၊ နဟေတုစသော ဆယ်ပစ္စည်းမှကြွင်းကုန်သော။
စုဒ္ဓသ (ပစ္စယာ ပစ္စနိကတော) နလဗ္ဗန္တိ။ ယေပိ၊ အကြင် ပစ္စည်းတို့ကို
လည်း။ (ပစ္စနိကတော) လဗ္ဗန္တိ။ တေသုပိ၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်လည်း။ (နကမ္မ
နဝိပါကာ၌စပ်) ဝိပါကေ၊ ဝိပါက်ဖြစ်သော။ ပစ္စယုပ္ပန္နေ၊ ၌။ နကမ္မနဝိ
ပါကာ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ န လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။

(၃၆၀-၃၆၈) နဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတိယာ ဒွေတိ (ဧတ္ထ)၊ ခွံ။ (ဒွေ၊ ဒွေတိဟူသည်) နဟေတုယာ၊ ပစ္စည်း၌။ လဒ္ဓံ၊ သော။ ဒွယမေဝ၊ ဝိသဇ္ဇနန္တိပါး အပေါင်းပင်တည်း။ သေသဒ္ဓယေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ န ကမ္မေ ကေန္တိ၊ ကား။ အဟေတုကကြိယစေတနံ၊ ကို။ ပစ္စယပ္ပန္နံ၊ ကို။ ကတော၊ ဤ။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ဟူသောဝိသဇ္ဇန တည်း။ နဝိပါကေ ဒွေတိ၊ ကား။ အဟေတုကမောဟကြိယာဝသေန၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသော မောဟ အဟိတ်ကြိယာတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဒွေ၊ တို့တည်း။ နဗျာနေ ကေန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ အဟေတုကပဉ္စဝိညာဏဝသေန အဟိတ်ပဉ္စဝိညာဏ်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ အဗျာကတဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ န မဂ္ဂေ ကေန္တိ၊ ခွံ။ အဟေတုကဝိပါကကြိယဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာကတ ဝိသဇ္ဇနံ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။ ဣမိနာဝ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗသံသန္တနေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

(၃၆၉-၃၇၃) အနုလောမပစ္စနိယေ၊ ခွံ။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ပစ္စနိယံ၌။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်သော။ န ဟေတုအာဒယော၊ ဒသေဝ၊ ပစ္စည်းတို့ကိုသာ။ ပစ္စနိယ တော လဗ္ဘန္တိ။ သေသာ၊ ဆယ်ပစ္စည်းမျှကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကို။ (ပစ္စနိယ တော) န (လဗ္ဘန္တိ)။ ယေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ (ပစ္စနိယတော) လဗ္ဘန္တိ။ တေသု၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်။ ဟေတုမ္ပိ၊ သည်။ အနုလောမတော၊ ဌိတေ၊

၁။ အဟေတုက ပဉ္စဝိညာဏဝသေန။ ။ပဉ္စဝိညာဏ်သည် အဟိတ် သဟိတ် နှစ်မျိုးမကွဲပြားသောကြောင့် အဟေတုက ဟု ဝိသေသန ပြုသော် လည်း တခြားသဟိတ်ပဉ္စဝိညာဏ်ကို တားမြစ်ဘွယ်မလို။ ဤဝိသေသနမျိုးကို ပဉ္စဝိညာဏ်တို့၏ ဟေတုပစ္စည်းမတပ်ကြောင်းကို ထင်ရှားစေခြင်းငှာ ပြောပြ အပ်သော “ဘူတကထနဝိသေသန” ဟု ခေါ်ရသည်။ [နဗျာနေ ကေန္တိ အဟေ တုကပဉ္စဝိညာဏဝသေနာတိ ပဉ္စဝိညာဏာနံ ဟေတုပစ္စယဝိရဟိတမတ္ထ ဒဿ နတ္ထံ အဟေတုကဂ္ဂဟဏံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- မူလဋီကာ။ ဟေတုပစ္စယဝိရဟိတ မတ္ထ ဒဿနတ္ထန္တိ ဣမိနာ ဘူတကထနံ အဟေတုကဂ္ဂဟဏံ န ဗျာဘိစာရ နိဝတ္တနံ (အခြားဝင်လာဘွယ်လျဉ်းပါးဘွယ်အနက်ကို တားမြစ်ကြောင်း ဝိသေ သနမဟုတ်) ဣတိ ဒသေတိ၊- အနု။] အခြားအနက်ကို တားမြစ်ကြောင်း ဝိသေသနကို “ဗျဝဇ္ဇေကဝိသေသန” ဟု ခေါ်သည်။

၂၂၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ခိုကာ

သော်။ ဈာနမဂ္ဂါ ပစ္စနိယံတော န လဗ္ဘန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော
 အစီအရင်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ်။ (ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စယာ နုလောမပစ္စနိယံဌ်။)
 ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

☞ (၃၈၄-၃၉၁) ပစ္စနိယာနုလောမော ဌ်။ န ဟေတုပစ္စယပ္ပန္နသု၊ န
 ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယပ္ပန်တို့တွင်။ အဟေတုကမောဟောဝ၊ သည်သာ။
 ဈာနမဂ္ဂပစ္စယံ၊ ကို ။ လဘတိ၊ ၏။ [“မဂ္ဂပစ္စယံလဘတိတိ ဝုတ္တဗ္ဗံ” ဟု
 ပြင်သည်။] သေသာ၊ ကြွင်းသော ပစ္စယပ္ပန်တို့သည်။ (ဈာနမဂ္ဂပစ္စယံ)
 နလဘန္တိ။ နဈာနပစ္စယော ဌ်။ အဋ္ဌာဟေတုကစိတ္တာနိပိ၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဏ်မှကြွင်း
 သော ရှစ်ပါးသော အဟိတ်စိတ်တို့ကိုလည်း။ (နလဗ္ဘန္တိ)။ နကမ္မပစ္စယာ
 ။ပေ။ အာရမဏေ ကေန္တိ၊ ကား။ အရူပောဌ်။ အဟေတုကကြိယစေတနာ
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ဟူသောဝိသဇ္ဇနတည်း။ ဣမိနာ
 ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ ယံ၊ အကြင်ပစ္စယပ္ပန်ကို။ ဝါ၊ ပစ္စည်းကို။ လဗ္ဘတိ၊ ယဉ္စ
 နလဗ္ဘတိ။ တဿ၊ ထိုရအပ် မရအပ်သောပစ္စယပ္ပန်၏။ ဝါ၊ ပစ္စည်း၏။ ဝသေန၊
 ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ ဝါရတို့၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သံသဋ္ဌဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၆-သမ္ပယုတ္တဝါရ အဖွင့်

☞ (၃၉၂-၄၀၀) သမ္ပယုတ္တဝါရော ဌ်။ ကုသလံ ဓမ္မံ သမ္ပယုတ္တောတိ၊
 ဟူသောပါဠိ၏။ ကုသလံ ဓမ္မံကို။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယံကို။ ကတု၊ ချီ။ (ကုသ
 လော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိဌ်စပ်) ဣတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ၊ ဤသမ္ပယုတ္တဝါရ၌။
 သေသံကို။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပန၊ အထူးကား။ အဿ၊ ထိုသမ္ပယုတ္တဝါရ၏။
 အဝသာနေ၊ ဌ်။ သံသဋ္ဌတ္တံနာမ၊ သံသဋ္ဌ၏ အဖြစ်မည်သည်။ သမ္ပယုတ္တတ္တံ၊
 တည်း။ သမ္ပယုတ္တတ္တံ နာမ၊ မည်သည်။ သံသဋ္ဌတ္တံ၊ တည်း။ ဣတိ ဣဒံ၊ ကို။
 ပေ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ အတ္ထတော၊ ဖြင့်။ ဧတေပိ၊ ဤသံသဋ္ဌဝါရသမ္ပယုတ္တဝါရ
 တို့သည်လည်း။ ပဋိစ္စသဟဇာတဘဝိယ၊ ဝါရတို့သည်ကဲ့သို့၎င်း။ ပစ္စယနိဿ
 ယာဝိယစ၊ တို့သည်ကဲ့သို့၎င်း။ နိန္ဒာနာကရဏာ၊ ကုန်။ ဝေသန္တေပိ၊ ကုန်

သော်လည်း။ အညမညဿ အတ္တနိယမနတ္တံ ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦး
အံ့။ သံသဠာ၊ အဆင်းခွန်အား အဟုန်အားဖြင့် တူမျှရောနှောကြကုန်
သော။ ဟယာ၊ မြင်းတို့ကို။ ယောဇိတာ၊ (ကကြိုးတန်ဆာ) ယှဉ်စေအပ်
ပါကုန်ပြီ။ ဣတိအာဒိသု၊ တို့၌။ အသမ္ပယုတ္တမ္ပိ၊ သမ္ပယုတ် မဟုတ်သော
အရာဝတ္ထုကိုလည်း။ သံသဠန္တိဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ ယာသာ၊
ဝိမံသာ၊ အကြင်ပညာသည်။ ကောသဇ္ဇသဟဂတာ၊ ကောသဇ္ဇနှင့်တကွ
ဖြစ်၏။ ကောသဇ္ဇသမ္ပယုတ္တာ၊ ကောသဇ္ဇနှင့်ယှဉ်၏။ ဣတိအာဒိသု၊ တို့၌။
အသံသဠာ၊ သံသဠမဟုတ်သော။ ဝေ၊ ကိဏ္ဍမ္ပိ၊ ရောပြွမ်းသော တရားကို
လည်း။ သမ္ပယုတ္တန္တိဟူ၍။ (ဝုစ္စတိ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။
သံသဠဝါရေန၊ ဖြင့်။ ကေပ္ပုဒါဒိလက္ခဏဿ၊ ရှိသော။ သမ္ပယုတ္တဿ၊ သမ္ပယုတ္တ
တရား၏။ သံသဠဘာဝံ၊ ကိုရင်း။ သမ္ပယုတ္တဝါရေန၊ ဖြင့်။ သံသဠဿ၊ ရော
နှောသော တရား၏။ ကေပ္ပုဒါဒိလက္ခဏံ၊ ရှိသော။ သမ္ပယုတ္တဘာဝံ၊
ကိုရင်း။ နိယမေတုံ ဥဘောပိ ဧတေ ဝုတ္တာ။ [ရှေးနိဿယ၌ “သံသဠဿ
ကေပ္ပုဒါဒိလက္ခဏံ” ဟုရှိ၏။] အပိစ၊ ကား။ ပေ။ ဝုတ္တာ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သမ္ပယုတ္တဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ) ။

၁။ သံသဠာ ။ ပေ။ ဟယာ။ ။ “ကိသေထူလေ ဝိဝဇ္ဇေတွာ၊ ပိန်လွန်း
သော မြင်း ဝလွန်းသောမြင်းတို့ကို ဖယ်ထား၍ အဆင်းခွန်အား အဟုန်
အားဖြင့် တူမျှရောနှောကြကုန်သော မြင်းတို့ကို ယှဉ်စေအပ်ပါကုန်ပြီ” ဟု
သော တေမိယဇာတ်တော်၌ သမ္ပယုတ္တမဖြစ်ကြသဲ ရောနှောတူမျှသော မြင်း
တို့ကို “သံသဠာ” ဟုဆို၏။

၂။ ယာသာ ။ ပေ။ သမ္ပယုတ္တာ။ ။ ပညာသည် ကောသဇ္ဇ (ထိနမိဒ္ဓ
ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တပ္ပုဒ်) နှင့် မယှဉ်နိုင်။ ပညာစိတ္တပ္ပုဒ်၏အကြား
အကြား၌ ကောသဇ္ဇဝင်လာသည်ကိုပင် ကောသဇ္ဇသမ္ပယုတ္တဟု ဆိုသည်။
ဤသမ္ပယုတ္တသည် အသံသဠသမ္ပယုတ္တတည်း။ [မဟာဝဂ္ဂ၊ ဣဒ္ဓိပါဒသံယုတ္တ၊
၂-ဝဂ် ၁၀-သုတ်။] ဤ၌ကား သံသဠဖြစ်ရုံသာမက သမ္ပယုတ္တလည်း ဖြစ်
သော၊ သမ္ပယုတ္တဖြစ်ရုံသာမက သံသဠလည်းဖြစ်သော တရားစုကို ဟော
တော်မူရသည်ဟု သံသဠဖြင့် သမ္ပယုတ္တကိုသတ်မှတ်ခြင်း၊ သမ္ပယုတ္တဖြင့် သံသဠ
ကို သတ်မှတ်ခြင်းငှာ ဤ ၂-ဝါရကို ဟောတော်မူပါသည်။

ပန၊ဆက်။ဆသု၊ကုန်သော။ ဧတေသု ဝါရေသု၊တို့၌။ (ယောပစ္စယော၊
သည်။) ကေန္တံ၊ ကေန်အားဖြင့်။ အနုလောမတော၊ဖြင့်။ နတိဌတိ၊ မတည်။
ပစ္စနိကတောဝ၊ ဖြင့်သာ။ တိဌတိ၊ ၏။ ကောစိ၊ အချိုသော။ (သော)
ပစ္စယော၊သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ (ယော ပစ္စယော) ကေန္တံ ပစ္စနိကတော န
တိဌတိ။ အနုလောမတောဝ တိဌတိ။ (ကောစိ သောပစ္စယော) အတ္ထိ။
(ယော ပစ္စယော) အနေကန္တံ၊ ကေန်မဟုတ်သော အားဖြင့်။ အနုလောမ
တော စေဝ၊ ဖြင့်၎င်း။ ပစ္စနိကတောစ၊ ၎င်း။ တိဌတိ။ (ကောစိ သောပစ္စ
ယော) အတ္ထိ။ ဣတိ၊သို့။ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ၊ ဤဧဝေပြမ်းသောအဆုံးအဖြတ်
ကို။ ဝေဒိတဗျံ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော ပဉ္စတို့တွင်။ ပဌမော၊ သော။
ပဉ္စော၊ ကို။ ပစ္စာဇာတဿ၊ ပစ္စည်း၏။ ဝါ၊ နှင့်။ (ဝသေန ဝေဒိတဗျော)။
ဒုတိယော (ပဉ္စော) မဟာစတုက္ကဿ၊ ပစ္စည်းကြီး ၄-ပါးအပေါင်း၏။
(သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်း ၄-ပါးအပေါင်း၏။) ဝသေန
ဝေဒိတဗျော။ တတိယော (ပဉ္စော) ယုဇ္ဇ မာနကာနံ၊ ယှဉ်စပ်သင့်သော
ပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန ဝေဒိတဗျော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

၇- ပဉ္စဝါရ ဝိဘင်္ဂအဖွင့်

(၄၀၁-၄၀၃) ပဉ္စဝါရေ၌။ သိယာ ။ပေ။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စ
ယောတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ကုသလတ္တိကော၊ ၌။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗ
ပုစ္ဆာနံ၊ ထုတ်ဆောင်ထိုက်သော ပုစ္ဆာတို့၏။ လဗ္ဗမာနဝ သေန၊ ရသင့်သော
အဖြေနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဒဿေတု၊ ဌာ။ ကုသလော ။ပေ။ ပစ္စ
ယောတိ အာဒိ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ သေကုသလောနာမ၊
မည်သည်။ သယံ၊ မိမိသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တော၊ သော်။ ပစ္စာဇာတဉ္စ၊ ပစ္စည်းကို
၎င်း။ ဝိပကိဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ထပေတွာ၊ ချ်။ သေသေဟိ၊ ကုန်သော။ ဒွါဝိသတိ
ယာ၊ သော။ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ကုသလဿ၊ အား။
ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောန္တော၊ သော်။ ပုရေဇာတပစ္စာဇာတ
ဝိပကိဉ္စပုပ္ဖုတ္တော၊ တို့ကို။ ထပေတွာ၊ ချ်။ သေသေဟိ ဝိသတိယာ ပစ္စယေ
ဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပစ္စယော ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယေဟိ ပစ္စယေဟိ၊

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၂၅

အကြင် ဟေတုအစရှိသောပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ ကုသလော။ ကုသလဿ၊ အား။
ပစ္စယော ဟောတိ။ တေပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ပဋိပါဠိယာ၊ ပစ္စည်းတို့၏အစဉ်
အားဖြင့်။ (တနည်း) ပဋိပါဠိယာ၊ ကုသလအစရှိသော ပဒေအစဉ်အားဖြင့်။
ဒဿေတုံ ဟေတုပစ္စယေနာတိအာဒိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [အဓိပ္ပာယ်ကို
ဋီကာနိဿယ၌ ပြထားသည်။]

တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယေန အစရှိသောပါဌ်၌။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂပါရေဝိယံ၊
၌ကဲ့သို့။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဒေသနံ) အကတော၊ ၍။
ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဒေသနာ၊ ကို။ ကတော၊ အပ်ပြီ။
တဿာ၊ ထိုဒေသနာတော်ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ကရဏေ၊ ၌။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတံ
ကား။ ပယောဇနံ၊ တည်း။ ဟိ၊ ၍။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရ၌။ သုညဉ္စံ၊
သုညအနက်ကို။ ဒီပေတုံ၊ ဌာ။ ဓမ္မာနန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ဓမ္မ
သဒ္ဓါသည် သတ္တဇီဝမှကင်းဆိတ်သော နိဿတ္တနိဇ္ဇိဝဟူသော သုည အနက်
ကိုပြသည်။ ဓမ္မာ နိဿတ္တနိဇ္ဇိဝသဘာဝါအတိုင်းပင်တည်း။] ဣဓ၊ ဤပဉ္စ
ဝါရ၌။ ပစ္စယတော၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊
ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ရာသိတော၊ အပေါင်းအစုအားဖြင့်။ (ခန္ဓ
သဒ္ဓါ၏ အနက်ဖြစ်သော အပေါင်းအစုအားဖြင့်။) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဧက
ကတော၊ တပါးစီတပါးစီအားဖြင့်။ န(ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ရာသဉ္စံ၊ ရာသိ
အနက်ကို။ ဒီပေတုံ ခန္ဓာနန္တိ(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။ ဝါ၊ ဘနည်း။ ပဋိစ္စဝါရာ
ဒီသု၊ တို့၌။ ခန္ဓဝသေန၊ ခန္ဓသဒ္ဓါနှင့်စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယုပ္ပန္နဒေသနာ၊ သည်။
အာရုဠာ၊ တက်ရောက်စေအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေနောနန္တုမေန၊
ထိုပဋိစ္စဝါရအစရှိသောဝါရတို့၌ တက်ရောက်စေအပ်သော ဒေသနာအစဉ်
အားဖြင့်ပင်။ ဣဓပိ၊ ဤပဉ္စဝါရ၌လည်း။ အာရုဠာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်
ပြီးကား။ (ပယောဇနံ၊ တည်း။)

ပန၊ ပရိဟာရ ။ပေ။ အံ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေသု၊ ဤပဋိစ္စဝါရ
အစရှိသောဝါရတို့၌။ ဧဝံ၊ ဤသို့ခန္ဓသဒ္ဓါနှင့် စပ်သဖြင့်။ အာရုဠာ၊ နည်း။
ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ အသင်္ကရတော၊ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်မရောယှက်
သောအားဖြင့်။ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ၊ ဝေဘန်အပ်သော အထူးအပြားကို

၂၂၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဝေံ၊ ဖြင့်။ အာရုဋ္ဌာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ဧကံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သေသာ ဓမ္မာတိ အာဒိနာ၊ ရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝုစ္စမာနေ၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။ အသုကဓမ္မနာမ၊ ထိုမည်သော တရားကို။ နိဿယ၊ ရှိ။ အသုကဓမ္မာ၊ တို့သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ အသကံ ရတော၊ အားဖြင့်။ ပစ္စယေ၊ တို့ကို၎င်း။ ပစ္စယပ္ပန္နေ၊ တို့ကို၎င်း။ ဇာနိတံ၊ ငှာ။ န သက္ကာ၊ ကောင်း။ ဧဝံသန္တေ၊ ဤသို့ မရောယှက်သော အားဖြင့် ပစ္စည်း ပစ္စယပ္ပန်တို့ကို သိခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းလသော်။ ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဓေသာ၊ တို့သည်။ နိဗ္ဗိသေသာ၊ အထူးမရှိကုန်သည်။ သိယံ၊ ရာ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဧကံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သေသာ ဓမ္မာ အစရှိသောနည်းဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော် ထိုမည်သော တရားကို မှီ၍ ထိုတရားတို့ ဖြစ်ကုန်၏ဟု မရောယှက်သောအားဖြင့် ပစ္စည်း ပစ္စယပ္ပန်တို့ကို မသိနိုင်သည့် အတွက် ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဓေသ အထူးမရှိကုန်ရာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အသကံရတော ဝိဘာဝဒဿနတ္ထံ ဧဝံ။ အာရုဋ္ဌာ၊ တက်ရောက်စေတော်မူအပ်ပြီ။ (တင်တော်မူအပ်ပြီ။) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [အာရုဋ္ဌာ၌ ကာရိတ် အကြေကြံ။]

စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ ဣဒံ၊ ကို။ ယဿအံဗျာကတဿ၊ အား။ ကုသလော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ တမေဝ၊ ထိုအဗျာကတကိုပင်။ ဒဿေတုံ(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။ ပန၊ အထူးကား။ ပစ္စယဝိဘဂံ၊ ဝါရ၌။ ကုသလာဒိဝသေန၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဝိဘာဝံ၊ ကို။ အကတွာ၊ ရှိ။ သာမညတော၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ဟေတုနံ၊ တို့၏။ ငသေန၊ အစွမ်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နရူပဒဿနတ္ထံ၊ အကျိုးငှာ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ ဘဲ။ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပစ္စယဝိဘဂံဝါရ၌ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့် ဝေဘန်တော်မူဘဲ သာမညအားဖြင့် အလုံးစုံသော ဟိတ်တို့၏ အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်တို့ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံဟု ဟောတော်မူဘဲ တံသမုဋ္ဌာနာနံဟုဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယဝိဘဂံဝါရ၌။ အဗျာကတ ဟေတုသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ သည်၎င်း။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ၊ ၌။ ကဋ္ဌတ္တာရူပမိ၊ သည်၎င်း။ သင်္ဂဟံ၊ သိမ်းယူ

အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတံ၊ ပြီ။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ပြင့်။ သေသေသုပိ
ဝေရူပေသု ဝိသဇ္ဇနေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။

☞

(၄၀၄) ဒါနံ ဒတွာတိ၊ ကား။ ဒေယျဓမ္မံ၊ ပေးလှူထိုက်သော သဘော
ရှိသောပစ္စည်းကို။ စဇိတွာ၊ ရှိ။ (တံ ပစ္စဝေက္ခတိဉ္စစပ်) ဝါ၊ တနည်း။ ယာယ
စေတနာယ၊ ဖြင့်။ သော (ဒေယျဓမ္မော) ကို။ ဒိယျတိ၊ အပ်၏။ သာစေတနာ၊
ထိုပေးလှူကြောင်း စေတနာသည်။ ဒါနံ၊ မည်၏။ ဒိတွာတိ၊ ကား။ တံ
စေတနံ၊ ကို။ ပရိယောဒါပေတွာ၊ ဖြစ်စေ၍။ ဝိသုဒ္ဓိံ၊ စင်ကြယ်အောင်။
ကတွာ၊ ရှိ။

သီလံ သမာဒိယိက္ခာတိ၊ ကား။ ပဉ္စဂါဒိဝသေန၊ ပဉ္စဂံသီလ အစရှိသည်
တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ နိစ္စသီလံ၊ ကို။ ဂဏိတွာ၊ ရှိ။ [အာဒိဖြင့် ဒိသသီလ ကိုပူ၊
ပဉ္စသီလသည် လူတို့၏ နိစ္စသီလ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဒိသသီလလည်း သာမဏေ
တို့၏ နိစ္စသီလပင်တည်း။] ဣမိနာ၊ ဤသီလံ သမာဒိယိက္ခာ ဟူသောပါဌ်
ဖြင့်။ သမာဒါနဝိရတိယေဝ၊ ကိုသာ။ ဒသိတာ၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ သမ္ပတ္တ
ဝိရတိ သမုတ္တေဒဝိရတိယော၊ တို့ကို။ လောကောဉ္စ၊ သီလန္တိ၊ ဟူ၍။ အပါ
ကဋ္ဌတ္တာ၊ မထင်ရှားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) နဝုတ္တာ၊ ကုန်။

၁။ ဒါနံ ဒတွာ။ “ဒါတဗ္ဗန္တိ ဒါနံ” ဟု ဝစနတ္ထပြုသောအခါပေးလှူ
ထိုက်သော ပစ္စည်းငတ္ထုရ၏။ ဒတွာဉ္စ ဒါဓာတ်လည်း ဒါန သောနေ စသော
အနက်တို့တွင် ဒါနအနက်ကို ဟော၏ဟု ရည်ရွယ်၍ စဇိတွာဟုဖွင့်၏။ ဒုတိယ
နည်း၌ကား ကရုဏသာဓိပြု၍ ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာကိုရ၏။ ဒတွာဉ္စ
လည်း ဒါဓာတ်၏ သောနေအနက်ကိုဟူ၍ ပရိယောဒါပေတွာဟု၎င်း ဝိသုဒ္ဓိံ
ကတွာဟု၎င်း ဖွင့်သည်။ အလ္လ၏ စင်ကြယ်ကြောင်းတို့တွင် အလ္လရှင်ဒါယကာ
ကြောင့် စင်ကြယ်ခြင်းလည်းပါ၏။ ထို့ကြောင့် မိမိစေတနာကို စင်ကြယ်
အောင်ပြုသည်။ -ဟူလို။]

အနုဋ္ဌိကာ။ ။ ဖလ ဝိသေသံ အာကခိန္တာ ပဋိဂ္ဂါဟကတောဝိယ ဒါယက
တောပိ ယထာ (အကြွင်း အခြင်းအရာအားဖြင့် လှူအပ်သော်) ဒက္ခိဏာ
ဝိသုဇ္ဈတိ။ ဧဝံ ဒါနံ ဒေန္တိတိ အာဟ ဝိသုဒ္ဓိံ ကတွာတိ။

ကိဉ္ဇာပိ နဝုတ္တော၊ ကုန်။ ပန၊ ထိုသို့ ဟောတော်မူအပ်ပါကုန်သော်လည်း။
 (သမ္ပတ္တဝိရတိ သမုစ္ဆေဒဝိရတိယော) အာရမဏပစ္စယာဟောန္တိ ယေဝါသ။
 တတ္ထ၊ ထိုဝိရတိတို့တွင်။ သမုစ္ဆေဒဝိရတိ၊ သည်။ သေက္ခာနံ ယေဝါ တို့၏
 သာ။ ကုသလဿ၊၏။ အာရမဏံ ဟောတိ။ ဣတရေသံ၊ အခြားသော ပုထု
 ဇဉ်တို့၏။ (ကုသလဿ အာရမဏံ) န (ဟောတိ)။

ဥပေါသထကမ္ပံ ကတူတိ၊ ကား။ ပါဏံ၊ကို။ န ဟနေ၊ရာ။ အဒိန္နံ၊ကို။
 န စ အာဒိယေ၊ ရာ။ ဣတိဝေံ၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ ဥပေါ
 သထဒိဝသေသု၊ တို့၌။ အဋ္ဌဂံဥပေါသထကြိယံ၊ အဋ္ဌဂံဥပုသ်စောင့်သုံးမှုကို။
 ကတူ၊ ဤ။ တံ ပစ္စဝေက္ခတိတိ၊ ကား။ တံကုသလံ၊ ကို။ သေက္ခောပိ၊ သည်
 ၎င်း။ ပုထုဇ္ဇေနာပိ၊ သည်၎င်း။ ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ၏။ အရဟတပိ၊ သည်လည်း။
 ပစ္စဝေက္ခတေဝါသ။ ဟိ၊ မှန်။ အရဟတောပိ၊ ၏လည်း။ ပုဗ္ဗေ၊ ရဟန္တာ
 မဖြစ်မီရှေး၌။ ကတံ၊ သော။ ကုသလံ၊ သည်။ ကုသလမေဝ၊ ပင်တည်း။
 ပန၊ ထိုသို့ ကုသိုလ်ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ယေန စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ (တံ၊ ထို
 ကုသိုလ်ကို။) ပစ္စဝေက္ခတိ၊၏။ တံ၊ ထိုဆင်ခြင်ကြောင်းစိတ်သည်။ ကြိယံ
 စိတ္တံ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဆင်ခြင်ကြောင်းစိတ်၏
 ကြိယာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။) တေံ၊ ဤ ရဟန္တာမဖြစ်မီ ရှေး၌ ပြုအပ်သော
 ကုသိုလ်စိတ်ကို။ ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿဓမ္မသာတိ၊ ဟူသော။
 ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ၊ ဤအရာ၌။ နလဗ္ဘတိ၊အပ်။ [ရှေးနိဿယ၌ “တေံ၊
 ဤကြိယာစိတ်ကို” ဟုစွဲ၏။ စဉ်းစား။]

ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိတိ၊ ပါဌ်၌။- (ဝုဠတ္ထံ) ဟိ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ။) ဒတွာ
 သမာဒိယိတွာ ကတူတိ၊ ပါဌ်ဖြင့်။ အာသန္နေ၊ ဆင်ခြင်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်
 မဖြစ်မီ အနီးအပါး၌။ ကတာနိ၊ ပြုအပ်သော ဒါနစသည်တို့ကို။ ဝုတ္တာနိ။
 ဣမာနိ၊ ဤပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိဟု ဟောအပ်သောဒါန စသည်တို့သည်။ အာ
 သန္နေ၊ ၌။ ကတာနိ၊ တို့သည်။ န (ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊
 ကုန်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒါနာဒိဟိ၊ တို့မှ။ သေသာနိ ကာမာဝစရကုသလာနိ
 ဒသေတုံ၊ ဌာ။ ဣဒံ၊ ဤပုဗ္ဗေသုစိဏ္ဏာနိ အစရှိသောစကားကို။ (ဘဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ။ ဈာနံ ဝုဠဟိတွာတိ၊ကား။ ဈာနာ၊ မှ။ ဝုဠဟိတွာ၊ဤ။ ဝါ၊တနည်း။

၁-ကုသလတိတ် ၇-ပဉ္စဝါရ အဖွင့်

၂၂၉

အယမေဝ၊ ဤစုာနာဝုဠဟိတော ဟူသော ပါဠိသည်ပင်။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော် ပါဠိတည်း။ သေက္ခာ ဂေါတြဘန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။ သောတာပန္န သန္ဓာယ၊ ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဂေါတြဘုံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ပန၊ ကား။ ဝေါဒါနန္တိလ္လုဒ္ဓံ၊ ဤစကားကို။ သကဒါဂါမိအနာဂါမိနော၊ တို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ တေသံ၊ ထိုသကဒါဂါမိ အနာဂါမိတို့၏။ တံစိတ္တံ၊ ထိုဂေါတြဘုံ စိတ်သည်။ ဝေါဒါနံနာမဟောတိ။ သေက္ခာတိ၊ ကား။ သောတာပန္နသကဒါဂါမိ အနာဂါမိနော၊ တို့သည်။ (ပစ္စဝေက္ခန္တိ ဌာဝပ်) မဂ္ဂါဝုဠဟိတောတိ၊ ကား။ မဂ္ဂဖလ ဘဝဂံ၊ တိက္ကမဝသေန၊ မဂ်ဖိုလ် တွင် တို့ကို ကျော်လွန်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ အတ္တနာ၊ သည်။ ပဋိလဒ္ဓါ၊ ပြီးသော။ မဂ္ဂါ၊ မှ။ ဝုဠဟိတော၊ ရှိ။ (ပစ္စဝေက္ခန္တိဌာဝပ်) ပန၊ ဆက်။ သုဒ္ဓမ္မဂ္ဂတော ယေဝ၊ ဖိုလ်ဘဝင်မဖက် သက်သက်သောမဂ်မှသာ။ ဝုဠာယ၊ ရှိ။ ပစ္စဝေက္ခန္တိ နာမ၊ မည်သည်။ နုတ္တိ၊ မရှိ။ [မဂ်ဖြစ်လျှင် ဖိုလ်ဘဝင်တို့လည်းဆက်၍ ဖြစ်ပြီးမှ မဂ်စိထိပြီးသည်။]

ကုသလံ အနိစ္စတောတိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ ဝိပဿနပဂံ၊ ဝိပဿနာသို့ ကပ် ရောက်သော။ တေဘူမက ကုသလမေဝ။ ကိုသာ။ ဝေဒိ တဗ္ဗံ၊ ၏။ ဝိပဿနာကုသလံ ပန၊ သည်ကား။ ကာမာဝစရမေဝ၊ သာတည်း။ စေတောပရိယညာဏေနာတိ၊ ပါဠိဖြင့်။ ရူပါဝစရကုသလံ၊ ကို။ ဒသေတိ၊ ၏။ အာကာသနဉ္စာယတနန္တိအာဒိဟိ၊ အစရှိသော ပါဠိတို့ဖြင့်။ အရူပါဝစရကုသလာမရဏဝသေန၊ နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ သော။ အရူပါဝစရကုသလမေဝ၊ ကိုပင်။ ဒသေတိ၊ ၏။ ကုသလာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိ ဝိညောဏဿာတိအာဒိဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပုဂ္ဂလံ၊ ကို။ အနာမသိတော၊ ရှိ။ ဓမ္မဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (ရူပါဝစရကုသလံ) ဒသေတိ၊ ၏။ တေနော၊ ကြောင့်ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤကုသလာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိညောဏဿ အစရှိသောပါဠိ ဌ။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်ပြီးသည်။ (သမာနံ) ပိ၊ သော်လည်း။ စေတောပရိယညာဏံ၊ ကို။ ပုန၊ ဖန်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [“စေတောပရိယညာဏေန” ဟု အောက်၌ ဆိုအပ်ပြီးပါသော်လည်း “စေတောပရိယညာဏဿ”ဟု ထပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ပြီ ဟူလို။]

၂၃၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကာ

(၄၀၅) အဿာဒေတိတိ၊ ကား။ သောမနဿသဟဂတလောဘ
သမ္ပယုတ္တစိတ္တေဟိ၊ ထို့ဖြင့်။ အနုဘဝတိစေတ၊ ခံစားလည်း ခံစား၏။
ရဇ္ဇတိစ၊ တပ်မက်လည်း တပ်မက်၏။ အဘိနန္ဒတိတိ၊ ကား။ သပ္ပိတိက
တုဏှာဝသေန၊ ပီတိနှင့် တကွဖြစ်သော တဏှာ၏အစွမ်းဖြင့်။ နန္ဒတိ၊ နှစ်သက်
၏။ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော၊ ရှင်လန်း အပြားအားဖြင့် ရှင်လန်းသည်။ ဟောတိ၊
၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာယ၊ လွန်စွာနှစ်သက်တတ်သော ဒိဋ္ဌိဖြင့်။
အဘိနန္ဒတိ၊ ၏။ ရာဂေါဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ အဿာဒေန္တဿ၊ ခံစားသော

၁။ အဿာဒေတိ။ ။ “အာ (ဘုံသော) သဒ္ဓန=လွန်စွာ+သယာ
ခြင်း ကိစ္စ”ဟူသည် ရာဂနှင့်တကွ သောမနဿဝေဒနာပဓာနဖြင့် ခံစားခြင်း
လည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သောမနဿဝေဒနာနှင့် တကွ ရာဂပဓာနဖြင့် တပ်မက်
ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အနုဘဝတိစေတ ရဇ္ဇတိ စ ဟု ၂-နက်
ဖွင့်သည်။

၂။ အဘိနန္ဒတိ။ ။ အကုသိုလ်အရာ၌ “လွန်စွာနှစ်သက်ခြင်း” ဟူသည်
ပီတိသဘောလည်း အထင်အရှား ပါဝင်သော တဏှာဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းတည်း။
ဤသို့နှစ်သက်နေမှုသည် အနုဘဝန(ခံစားမှု)မဟုတ်သေး။ စိတ်ဖြင့် နှစ်သက်
ရှင်လန်းရုံသာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော”ဟု ဆိုသည်။

၃။ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာယဝါ။ ။ “အဘိနန္ဒတိ”အရ တနည်းဖွင့်ပြလို၍ “ဒိဋ္ဌာ
ဘိနန္ဒနာယ ဝါ”ဟု မိန့်သည်။ ဠိကာ၌ “ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာ ဒိဋ္ဌိယေဝ”ဟု ဆိုသော
ကြောင့် “အဘိနန္ဒန” အနက်မရှိဟု ထင်ဘွယ်ရှိ၏။ တဏှာဘိနန္ဒနတုန်းက
ပီတိ၏ သတ္တိထူးကို တဏှာ၌ ထည့်သွင်းအပ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ပီတိ၏
နှစ်သက်မှုသတ္တိထူးကို ဒိဋ္ဌိ၌ ထည့်သွင်းထားအပ်သောကြောင့် “ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒန-
အလွန်နှစ်သက်တတ်သော ဒိဋ္ဌိ”ဟု ဆိုရ၏။ ဤသို့ ပီတိသတ္တိက ဒိဋ္ဌိ၌ ပါနေ
သောကြောင့်ပင် အမှားကို ယူထားသူတို့လည်း သူတို့အယူကို အလွန်နှစ်သက်
ကြလေသည်။

အနုဠိကာ။ ။ ယထာစ ယထာဝုတ္တ ကိစ္စဝိသေသာယ ပီတိယာ အာဟိ
တဝိသေသာ (ထည့်သွင်းအပ်သော သတ္တိထူးရှိသော) တဏှာ တဏှာဘိနန္ဒနာ၊
ဇေဝံ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယသ္မာ ပန သာ အတ္ထတော ပစ္စယဝိသေသ
ဝိသိဋ္ဌာ (ပီတိတည်းဟူသော အကြောင်းအထူးသည် အထူးပြုအပ်သော (ဒိဋ္ဌိ
ယေဝ (တရားကိုယ်မှာ ဒိဋ္ဌိသာတည်း။) တသ္မာ ဝုတ္တံ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာ ဒိဋ္ဌိ
ယေဝါတိ။

အားဖြင့် လွန်စွာသာယာသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ဝါ၊ တပ်မက်သောအား
ဖြင့် လွန်စွာသာယာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ရာဂေါ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
နာမ၊ မည်၏။ ဣဒံ၊ ဤရောဂေါဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူသော စကားကို။ အဋ္ဌပိ၊
ကုန်သော။ လောဘသဟဂတာနိစိတ်တို့ကို။ ဂဟေတွာ(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။
ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ကား။ အဘိနန္ဒန္တဿ၊ လွန်စွာနှစ်သက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်
၌။ အတ္တာ၊ အတ္တတည်း။ အတ္တနိယံ၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဣတိ အာဒိ
ဝသေန၊ ဤသို့ အစရှိသည်ကို ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ စတုဟိပိ၊ ကုန်သော။
စိတ္တေဟိ၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်တို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒါနသီလဥပေါသထကမ္မ၌။ အသန္နိဋ္ဌာနဂတဿ၊
ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ မရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သည်။
ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဝိက္ခေပဂတဿ၊ ပြန်လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏
(သန္တာန်၌)။ ဥဒ္ဓစ္စံ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ မေ၊ သည်။ ကလျာဏံ၊ ကောင်းမှုကို။
အကတံဝတ၊ မပြုအပ်လေစွတကား။ ဣတိ၊ ဤသို့တွေး၍။ ဝိပုဋ္ဌိသာရိနော၊
နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသူ၏ (သန္တာန်၌)။ ဒေါမနဿံ၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ တံ
အာရမ္ဘာတိ၊ ကား။ သုစိဏ္ဏာနိ၊ ကောင်းစွာလေ့ကျက်အပ်ပြီးကုန်သော။

ဒိဋ္ဌိဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ အဘိနန္ဒနအရ သပ္ပတိကတဏှာကို၎င်း၊ ဒိဋ္ဌိကို၎င်း ဖွင့်ပြ
အပ်သော ၂-နက်တွင် ဒိဋ္ဌိ ဟူသော နောက်အနက်ကိုယူ၍ “အဘိနန္ဒန္တဿ
အတ္တာ အတ္တနိယန္တိ အာဒိဝသေန။ ပေ။ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု ဆိုသည်။ (ရုပ်ကို
အတ္တဟု စွဲလျှင် ကျန် ခန္ဓာ ၄-ပါးကို “အတ္တနိယ” ဟု ယူသည်။ ဝေဒနာ စသည်
တပါးပါးကို အတ္တဟု စွဲရာ၌လည်း နည်းတူ။) [ဤအဆိုကို ဒုကာမနှစ်သက်
သောကြောင့် တနည်း ဖွင့်ပြသည်။]

၁။ တံ အာရမ္ဘ။ ။ “ကုသလော ဓမ္မော အကုသလဿ ။ ပေ။
ပစ္စယော” ဟူသော ဝိသဇ္ဇန၌ “ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ”
ဟု ဟောတော်မူပြီးနောက် “တံ အာရမ္ဘ” ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုတံဖြင့်
“သုစိဏ္ဏာနိ” ကို စွဲရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝုဏ်မတူရကား “ဗဟုဝုဏ်ကို ကေဝုဏ်
ဖြင့် ညွှန်ပြထားသည်” ဟု ပဌမဖွင့်ပြီးလျှင် သုစိဏ္ဏချင်း ဇာတ်တူသောကြောင့်
ဇာတျာပေက္ခနည်းအားဖြင့် “တံ” ဟု ကေဝုဏ်မိန့်တော်မူ၏ဟု တနည်းဖွင့်သည်။
“သမာနဿ+တာဝေါ သာမညံ” နှင့်အညီ သုစိဏ္ဏဇာတ်ချင်းတူသောကြောင့်

တာနိ၊ ထိုဒါန သီလ ဥပေါသထကမ္မတို့ကို။ အာရမဏံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။
ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ မှန်။ သေ၊ ဤတံဟူသော သဒ္ဒါသည်။ ဗဟုဝစနံ
ဿ၊ ဗဟုဝ်ကို။ ကေဝံ စနာဒေသော၊ ကေဝုစံဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော သဒ္ဒါ
တည်း။ ဝါ၊ တနည်း။ ဧတံ၊ ဤတံဟူသော သဒ္ဒါသည်။ ဇာတိဝသေန၊
သုစိဏ္ဏချင်း တူသော ဇာတိ၏ အစွမ်းကြောင့်။ ကေဝစနံမေဝ၊
သာတည်း။

(၄၀၆) အရဟတ မဂ္ဂါ ဝုဠဟိတောတိ၊ ကား။ မဂ္ဂဝိထိယံ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂ
ဝိထိ၌။ ဖလာနန္တရဿ၊ ဖိုလ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော။ ဘဝင်္ဂဿ၊ ကို။ အတိက္ကမ
စသေန၊ ကျော်လွန်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝုဠဟိတော၊ ထပြီး၍ မဂ်ပြီးလျှင်
ဘဝင်္ဂမကျသေး။ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဘဝင်္ဂကို ကျော်လွန်
“ထသည်” ဟု ဆိုလိုသည် ဟူလို။] ပန၊ ဆက်။ အဿ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။
ပစ္စဝေက္ခဏစိတ္တာနိ၊ တို့သည်။ ကြိယာဗျာကတနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
[မဂ္ဂဝိထိဖြစ်သော်လည်း ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ ဆင်ခြင်မှု ပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိဖြစ်
သောကြောင့် ကြိယာအဗျာကတစိတ် ဖြစ်ရသည်] ဧဝံ၊ သို့။ ဝါ၊ ဖြင့်။
ကြိယာဗျာကတဿ၊ ၏။ အာရမဏပစ္စယံ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ပုန၊ ဖန်။
ဝိပါကာဗျာကတဿ၊ ၏။ (အာရမဏပစ္စယံ၊ ကို။) ဒဿေတွံ၊ ဌာ။ သေက္ခာ
ဝါတိအာဒိ၊ ကို။ (ဘဝင်္ဂါ) အာဟ၊ ပြီ။ ကုသလေ နိရုဒ္ဓေတိ၊ ကား။
ဝိပဿနာဇေနဝိထိယာ၊ သည်။ ပစ္ဆိန္နာယ၊ ပြတ်လသော်။ (ဝိပါကော
တဒါရမဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) ဝိပါကောတိ၊ ကား။ ကာမာဝစရဝိပါ
ကော၊ သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) တဒါရမဏတာတိ၊ ကား။ တဒါရမဏ
တာယ၊ ဖြစ်ဖြင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) [ဋီကာ၌ တာပစ္စည်းကို သူတို့ ကြံ၍
တနည်း ဖွင့်သေး၏] ကုသလဿ၊ သော။ ဇေနဿ၊ ၏။ အာရမဏဘူတံ၊
သော။ တံဝိပဿိတကုသလံ၊ ထိုဝိပဿနာရှုအပ်သော ကုသိုလ်ကို။ အာရမဏံ၊
ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဣတိအတ္ထော၊ စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊ ပဋိသန္ဓေ စသည်

ကေဝုစံဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို “သာမညနိဒ္ဒေသ” ဟု ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့်
ဋီကာ၌ ဇာတိဝသေနကိုပင် “သုစိဏ္ဏသာမညဝသေနာတိ အတ္ထော” ဟု
ဖွင့်သည်။]

မဖက်သက်သက်။ တဒါရမဏဝသေနဝ၊ တဒါရုံ၏ အပြစ်ဖြင့်သာ။
 န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး။ ပဋိသန္ဓိဘဝကံစုတိဝသေနာပိ၊ ဖြင့်လည်း။
 (ဥပ္ပဇ္ဇတိ) ဟိ၊ မှန်။ ဝိပါကော၊ သည်။ ကမ္မံ၊ ကို။ အာရမဏံ၊ ကို။
 ကတော၊ ရှိ။ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ၊ ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကုသလာရမဏော၊
 ကုသိုလ်ကံဟူသော အာရုံရှိသော ဝိပါက်သည်။ ဟောတိယေဝ၊ နိုင်သည်
 သာ။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်နိုင်ပါသော်လည်း။ သော၊ ထို(ကုသိုလ်ကံနိမိတ် ဟူသော
 အာရုံရှိသော ပဋိသန္ဓေ စသောကိစ္စတပ်သော) ဝိပါက်ကို။ ဒုဗ္ဗိညေယျတ္တာ၊
 ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤပါဠိတော်၌။
 န ဒဿိတော၊ အပ်။

ကုသလံ အဿာဒေတိတိအာဒိ၊ စကားကို။ အကုသလဇဝနာဝသာနေ၊
 ၌။ ကုသလာရမဏဝိပါကံ၊ ကို။ ဒဿေတံ၊ ဌာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါကဿာတိဣဒံ၊ စကားကို။ ဒုဗ္ဗိညေယျံ၊ သည်။
 သမာနမ္ပိ၊ သော်လည်း။ မဟဂ္ဂတဝိပါကဿ၊ ၏။ တဒါရမဏဘာဝေန၊
 ဖြင့်။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ ကြောင့်။ လဗ္ဘမာနကဝသေန၊ ရထိုက်သောဟေဂ္ဂုတ်
 ဝိပါက်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ဤ ဒုဗ္ဗိညေယျမ္ပိ စသောအဖွင့်ကိုထောက်
 ၍အောက် “သောပန ဒုဗ္ဗိညေယျတ္တာ” စသော စကားရပ်၌လည်း ဒုဗ္ဗိညေယျ
 အကြောင်းအပြင် မဟာဝိပါက်၏ တဒါရုံအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်း ဟူသော
 အကြောင်းလည်း ရနိုင်၏။ ထိုသို့ မဟာဝိပါက်က တဒါရုံအဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်ခြင်း
 ကြောင့် တဒါရုံနှင့် ကုသိုလ်အာရုံချင်းတူသော ကုသိုလ်ကံ အာရုံရှိသော
 မဟာဝိပါက်ပဋိသန္ဓေ စသည်ကို ပါဠိတော်၌ သိခြားမဟောတော့။ တဒါ

၁။ ဝိညာဏ ။ပေ ။ ဝိပါကဿ။ ။ “ဝိညာဏဉ္စာယတန ဈာန်သည်
 အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို အာရုံပြု၏” ဟု အာရမဏသင်္ဂဟအတိုင်းသိပါ။
 ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါကံဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသောအခါလည်း ထိုအာကာသာနဉ္စာ
 ယတနကုသိုလ်ကိုပင် အာရုံပြု၏။ ကြိယာစိတ်က ကုသိုလ်ကို အာရုံပြုရာ၌ကား
 ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်ကို မဝင်စားသေးမီ
 အာရုံပြုမှ ကုသိုလ်ကို အာရုံပြုနိုင်၏။ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကိုဝင်စား
 ပြီးလျှင်ကား ကြိယာဈာန်ဖြစ်သောကြောင့် ကုသိုလ်ကို အာရုံမပြုနိုင်တော့။
 ထို့ကြောင့် “အသမာပန္နပုဗ္ဗေ အာကာသာနဉ္စာယတနေ” ဟု မိန့်သည်။

ရုံကို ပြခြင်းဖြင့်ပင် မဟာဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ စသည်ကို နိဒဿနနည်း အားဖြင့် ပြပြီး ဖြစ်တော့သည် ဟူလို့ ကြိယဿာတိ၊ ကား။ အရဟတ္တံ၊ သို့။ ပတုဒ၊ ရှိ။ အသမာပန္နပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌ မဝင်စားအပ်သေးသော။ အာကာသာနဉ္စာယတနေ၊ ဈာန်၌။ ပဋိလောမတော ဝါ၊ ပဋိလောမ အားဖြင့်သော်၎င်း။ ဧကန္တရိကဝသေနဝါ၊ တပါးကျော် ဝင်စားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် သော်၎င်း။ သမာပန္နကြိယာယ၊ ဝင်စားအပ်သောကြိယာအား။

၁။ ပဋိလောမတောဝါ ။ပေ။ ဝသေန။ ။အနုလောမအားဖြင့် ဈာန် ဝင်စားလျှင် ဈာန်ကိုးပါးကို ရပြီးသူသည် ပဌမဈာန်မှ စ၍ အစဉ်အတိုင်း ဝင်စားသောအခါ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို ဝင်စားပြီးမှ ဝိညာဏဉ္စာ ယတနဈာန်ကို ဝင်စားရ၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်သည် အာကာသာနဉ္စာ ယတနဈာန်ကို ဝင်စားလျှင် ကြိယာဈာန်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဝိညာဏဉ္စာ ယတနဈာန်သည် အနီးဆုံးဖြစ်သော ကြိယာအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို (အမျှားအားဖြင့်) အာရုံပြုရလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ကုသလော ဓမ္မော အပ္ပာကတဿ ဓမ္မဿနှင့် မညီတော့။ ထို့ကြောင့် အနုလောမအားဖြင့် သမာပတ်ဝင်စားပုံကို ကြည့်ဖယ်၍ “ပဋိလောမတောဝါ ဧကန္တရိကဝသေန ဝါ” ဟု ဆိုသည်။

ဆက်ဦးအံ့။ ။ပဋိလောမအားဖြင့် ဝင်စားလျှင် နေဝသညာ နာသညာ ယတနဈာန်မှ စ၍ ရှေ့သို့ဝင်စားလာသောကြောင့် ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်သို့ ရောက်သောအခါ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို (ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ) မဝင် စားရသေးသောကြောင့် ပုထုဇဉ်သေက္ခတဝတုန်းက ဝင်စားအပ်ဘူးသော ကုသိုလ်အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို အာရုံပြု၏။ ထို့ကြောင့် ကုသလော ဓမ္မော အပ္ပာကတဿ ဓမ္မဿနှင့် လိုက်လျော၏။ အစမှ စ၍ တဈာန်ခြား တဈာန်ခြား ဝင်စားရာ၌လည်း ပဌမဈာန်ဝင်စားပြီးနောက် ဒုတိယဈာန် ကျော်၍ တတိယဈာန်ဝင်စား၏။ စတုတ္ထဈာန်ကို ကျော်၍ ပဉ္စမဈာန်ကို ဝင်စား၏။ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို ကျော်၍ ဝိညာဏဉ္စာယတန ဈာန်ကို ဝင်စား၏။ ဤဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်သည်လည်း ပုထုဇဉ် သေက္ခ တုန်းက ဝင်စားအပ်ဘူးသော ကုသိုလ်အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို အာရုံ ပြုရကား “ကုသလော ဓမ္မော အပ္ပာကတဿ ဓမ္မဿ”နှင့် လိုက်လျော၏။ ထို့ကြောင့် “ပဋိလောမတော ဝါ ဧကန္တရိကဝသေန ဝါ သမာပန္နကြိ ယာယ”ဟု ဆိုသည်။

၁-ကုသလတိတ် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၃၅

(ပစ္စယော ဟောတိဉ္စပ်) စေတောပရိယညာဏဿာတိအာဒိနိ၊ ပုဒ်တို့ကို။ ပရတော၊ ဌိ။ အာဝဇ္ဇနာယ၊ အာဝဇ္ဇန်းဌိ။ ယောဇေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ [စေတောပရိယညာဏဿ ။ပေ။ အနာဂတံသညာဏဿ အာဝဇ္ဇနာယဟု ရှိ၏။ ထိုအာဝဇ္ဇနာယဉ္စပ်ပါ ဟူလိ] ဟိ၊ မှန်။ ဧတေသံ၊ ဤစေတောပရိယ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ယထာကမ္မပဂ အနာဂတံသညာဏံတို့၏။ ယာ အာဝဇ္ဇနာ၊ သည်။ (အတ္ထိ) [ထိုညာဏံတို့မဖြစ်မီ ရှေးအဖို့၌ ဖြစ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော အဗျာကတကြိယာသည် ရှိ၏] တဿာ၊ ထို အာဝဇ္ဇန်းအား။ ကုသလာ ခန္ဓာ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ) ဣတိအယံ၊ ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤကုသလာ ခန္ဓာ စေတောပရိယညာဏဿ အစရှိသောပါဌ်၌။ အတ္ထော၊ တည်း။

(၄၀၇-၄၀၉) ရာဂန္တိ၊ ကား။ အတ္ထနောဝါ၊ မိမိ၏သော်၎င်း။ ပရဿ ဝါ၊ သော်၎င်း။ ရာဂံ၊ ကို။ (အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိဉ္စပ်) ပန၊ ထိုသို့ မိမိ၏ ရာဂ သူတပါး၏ ရာဂကို သာယာနှစ်သက်ပါသော်လည်း။ အတ္ထနော၊ ၏။ ရာဂဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤရာဂံ အဿာဒေတိ အစရှိသောပါဌ်၌။ ဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ ပါကဋ္ဌာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဿာဒေတိတိအာဒိနိ၊ ပုဒ်တို့သည်။ ဝုတ္တတ္ထာနေစ၊ ရှိကုန်သည်သာ။ ပန၊ ကား။ ဝိစိကိစ္ဆာဒိသု၊ ကုန်သော။ [အာဒိဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စနှင့် ဒေါမနဿကိုယူ] တီသု၊ တရားတို့၌။ အဿာဒေတဗ္ဗတယံ၊ သာယာထိုက်သည်၏ အဖြစ်၏။ အဘာဝေန၊ ကြောင့်။ အဿာဒေတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ [ဝိစိကိစ္ဆံ အဿာဒေတိ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မမူအပ်] ပန၊ သော်လည်း။ [ထိုသို့ ဝိစိကိစ္ဆာ အစရှိသော တရားသုံးပါးတို့၌ သာယာဘွယ် မရှိသည့်အတွက် အဿာဒေတိဟု ဟောတော်မမူအပ်ပါသော်လည်း] ဧတ္ထ၊ ဤဝိစိကိစ္ဆာ အစရှိသော သုံးပါးသောတရားတို့၌။ ဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ သာ၊ ထိုဒိဋ္ဌိကို။ အဿာဒေတိတိပဒဿ၊ ၏။ ပရိဟိနတ္တာ၊ ယုတ်လျော့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာဂတပဋိပါဋိယာ၊ လာသော အစဉ်အားဖြင့်။ ပဌမံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ “ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒေါမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု လာသော ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့် ဟောလျှင် “ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု ဒိဋ္ဌိကို ရှေးဦးစွာ

၂၃၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကာ

ဟောရလိမ္မမည်] ဝိစိကိစ္ဆာဒိသုယေဝ၊ တို့၌သာလျှင်။ တံတံသဘာဝံ၊ ထိုထို
အာရုံနှင့်တူသော အဖို့ရှိသော ဝိစိကိစ္ဆာအစရှိသည်ကို။ ပဌမံ၊ ဒိဋ္ဌိမှရှေးဦး
စွာ။ ဝတ္ထု၊ ဤ။ တဿ တဿ၊ ရှေးဦးစွာ၊ ဟောတော်မူအပ်သော ထိုထို
သဘာဝတရား၏။ အနန္တရာ၊ ၌။ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တု၊ ပြီ။ [ပါဠိတော်
ကြည့်ပါ] ပန၊ ဆက်။ ဣမေသုစရာဂါဒိသု၊ တို့၌လည်း။ ကိံ၊ ကြောင့်။
မေ၊ ငါ၏(သန္တာန်၌)။ ပါပဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ရလေကုန်သနည်း။
ဣတိ၊ သို့။ အက္ခန္တိဝသေန ဝါ၊ သံည်းမခံနိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်သော်
၎င်း။ ပါပံ၊ ကို။ ကတံ၊ ပြီ။ လုဒ္ဓံ၊ ရုန်းရင်းသောအမှုကို။ ကတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊
သို့။ ဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝသေန ဝါ၊ ဝိပ္ပဋိသာရ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းကြောင့်
သော်၎င်း။ ဒေ၊ မနုဿုပ္ပတ္တိ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

(၄၁၀) 'စက္ခု အနိစ္စတောတိ၊ အစရှိသောပါဠိဖြင့်။ ဝိပဿနာနက္ခမေန၊
ဖြင့်။ ဩဠာရိကာယတနာနိ၊ တို့၎င်း။ ဝတ္ထု၊ ရူပဉ္စ၊ ဟဒယဝတ္ထု၊ ရုပ်၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ ဧကောဒေသ၊ ကုန်သော။ 'ရူပါနိ' တို့ကို။ ပါကဋ္ဌတ္တာ၊ 'ထင်ရှား
ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဂဟိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပုန၊ ဖန်။ ရူပါယတနာဒိနိ၊
တို့ကို။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနိ၊ တို့၏။ အာရမဏတ္တာ၊ 'အာရုံတို့၏ အဖြစ်
ကြောင့်။ ဂဟိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော၊ ဤ
ပဉ္စဝါရဒေသနာတော်သည်။ ဝိညာဏကာယဝသေန၊ ဝိညာဏကာယနှင့်
စပ်သဖြင့်။ (ပဝတ္ထာ၊ သော။) ဒေသနာတည်း။ ဓာတုဝသေန၊ ဖြင့်။
(ပဝတ္ထာ ဒေသနာ၊ တော်သည်။) န၊ မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ မနော
ဓာတု နဂဟိတာ၊ အပ်။ ဝေ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝိသဇ္ဇနတို့၌။
ဂဟိတာဂဟိတံ၊ ယူအပ်သောတရား၊ မယူအပ်သောတရားကို။ 'ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၄၁၁) ဖလံ ပစ္စဝေက္ခန္တိ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စဝေက္ခန္တိတိ၊ ဟူသောစကားတော်
ကို။ ပစ္စဝေက္ခန္တကုသလဿ၊ ၏။ အာရမဏဒဿနတ္ထံ၊ အာရုံကို ပြတော်
မူခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၄၁၃-၄၁၆) အာရမဏာဓိပတိနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ၊ တို့၏။
ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ စတုဘူမကံ၊ ဘုံ ၄-ပါး၌ဖြစ်သော ။ ကုသလံ၊
ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြီ။ သဟဇာတာဓိပတိနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ တထာ၊ ထိုသေက္ခပုထုဇ္ဇာ

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ (ဝသေနစတုဘူမကံကုသလံဒဿိတံ)။ အရဟတော၊
၏။ (တ္ထပစ္စည်းဂရုကာရောသို့ဉ္စစပ်) ဥတ္တမ ဓမ္မံ၊ မြတ်သော အရဟတ္တ မဂ်ဖိုလ်
တရားကို။ အဓိဂတတ္တာ၊ ရပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ လောကီယကုသလေသု၊
တို့၌။ ဂရုကာရော၊ အလေးဂရုပြုခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ [“ဥတ္တမဓမ္မ” ဟု
အဝုတ္တကံ ရှိသောကြောင့် အဓိဂတကို ကတ္တားအနက် ပေးရသည်။]
ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဂ္ဂမဂ္ဂေါ၊ အရဟတ္တမဂ်ကိုသာ။ (ဘဂဝတာ)
ဒဿိတော၊ ပြီ။

(၄၁၇) အနန္တရပစ္စယေ၊ ၌။ ပုရိမာ ပုရိမာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။
ဧက ဘူမကာပိ၊ တူသောဘုံ ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ (ရှေ့ကာမာဝစရ
ကုသိုလ်က နောက်ကာမာဝစရကုသိုလ်အား ကျေးဇူးပြုခြင်းကဲ့သို့ တူသော
ဘုံရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။) နာနာဘူမကာပိ၊ အထူးထူးသောဘုံရှိသည်
လည်းဖြစ်ကုန်သော။ (ဂေါတြဘူကဗျာန်အား ကျေးဇူးပြုခြင်းကဲ့သို့အထူး
ထူးသော ဘုံရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။) ကုသလာ၊ တို့ကို။ ဧကတော၊
တည်း။ ကတော၊ ချီ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ အနုလောမံ ဂေါတြဘူယ
အနုလောမံ ဝေါဒါနဿာတိ၊ ဟူသောစကားတော်ကို။ နာနာရဏေဝ
သေန၊ အထူးထူးသော အာရုံတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ)။
[အနုလောမံသည် တေဘူမကသင်္ခါရကို ဂေါတြဘူဝေါဒါနံတို့က နိဗ္ဗာန်ကို
အာရုံပြု၏။] ဂေါတြဘူ မဂ္ဂဿ ဝေါဒါနံမဂ္ဂဿာတိ၊ ကို။ နာနာဘူမိဝသေန၊
ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ)။ [ဂေါတြဘူဝေါဒါနံတို့က ကာမာဝစရဘူမက၊
မဂ်ကား လောကုတ္တရ ဘူမကတည်း။] ပန၊ ကား။ ကုသလံ ဝုဠာနဿာတိ
ဧတ္ထိ၊ ၌။ ကုသလန္တိ၊ ကား။ တေဘူမကကုသလံ၊ တည်း။ ဝုဠာနန္တိ၊ ကား။

၁။ တေဟိ-တေန ဟိ။ ။ ရှေးနိဿယ၌ “တေန ဟိ” ဟု ရှိသောပါဌ်ကို
ယူ၍ “တေန၊ ထိုဝိပါက်ဖြင့်။ ကုသလဇဝနဝိသိတော၊ ကုသိုလ်ဇောဝိသိမှ။
(သတ္တာ၊ တို့သည်။) ဝုဠာဟန္တိ၊ ကုန်၏” ဟု “သတ္တာ” ဟူသော ကတ္တားပုဒ်ကို
ထည့်၍ အနက်ပေး၏။ ဤနိဿယ၌ကား “တေ ဟိ” ဟု ရှိသော ပါဌ်ကို ယူ၍
“သတ္တာ” ဟု ကတ္တားမထည့်ဘဲ အနက်ပေးပါသည်။

၂၃၈

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဃိက

တေဘူမကဝိပါကံ၊ တည်း။ ဟိံ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုတေဘူမကဝိပါကံတို့သည်။ ကုသလဇေယျဝိသိတော၊ ကုသိုလ်ဇောဝိသိမှ။ ဝုဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝုဋ္ဌာနန္တိ၊ ရှိ။ ဝုစ္စတိ၊ ။ [“ဝုဋ္ဌာနန္တိ” ဟူသော အာကာရကိုး၍ “ဝုစ္စတိ” ဟု ကေဝုဇ်ချသည်။] တံ၊ ထိုဝုဋ္ဌာနသည်။ တဒါရမဏံ၊ ၎င်း။ ဘဝဂံ၊ ၎င်း။ (ဣတိ၊ သို့) ဒုဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်။ ကာမာဝစရကုသလဿ၊ ။ (အနန္တရာ၊ အခြားမဲ့၍။) ဥတယမ္ပိ၊ ၂-ပါးစုံသောတဒါရံဘဝင်သည်လည်း။ ဝုဋ္ဌာနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ။ မဟဂ္ဂတဿ၊ ။ (အနန္တရာ) ဘဝဂံမေဝ၊ သာ။ (ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ)။

မဂ္ဂေါ ဖလဿာတိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ လောကုတ္တရာဝိပါကံ၊ သည်။ ဇေယျဝိသိပရိယာပန္နတ္တာ၊ ဇောဝိသိ၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုဋ္ဌာနံနာမ နဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့လောကုတ္တရာဝိပါကံ၏ ဇောဝိသိ၌ အကျုံးဝင်သည့်အတွက်ဝုဋ္ဌာနမမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဝိသုဝုတ္တံ၊ အနုလောမံ သေက္ခာယာတိ၊ ကား။ အသေက္ခာယ၊ အသေက္ခ ဖလသမာပတ်အား။ ကုသလံ၊ သည်။ အနန္တရံ၊ အနန္တရပစ္စည်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိဘာဂံ၊ ကို။ (“အနုလောမံ သေက္ခာယ” ဟု ဝေဘန်အပ်သော အထူးအပြားကို။) ကရောတိ၊ ။ ဖလသမာပတ္တိယာတိ၊ ကား။ သောတာပတ္တိ ။ ဧပ၊ အနာဂါမိဖလသမာပတ္တိယာပိ၊ အားလည်း။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော၌စပ်။) [ပဋ္ဌမဖလသမာပတ္တိယာကိုဖွင့်သည်။] ဖလသမာပတ္တိယာတိ၊ ကား။ အနာဂါမိဖလသမာပတ္တိယာ၊ အား။ (အနန္တရ ပစ္စယေနပစ္စယော၌စပ်) [ဒုတိယဖလသမာပတ္တိယာကို ဖွင့်သည်။]

ဝိပါကဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာတိ ဧတ္ထံ၊ ပါဌ်၌။ ဝိပါကဗျာကတာ၊ တို့ကို။ ဝိပါကဗျာကတာနံယေဝ၊ တို့အားသာ။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြု၏ဟူ၍။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။) ကြိယာဗျာကတာ၊ တို့ကို။ ကြိယာဗျာကတာနံယေဝ၊ တို့အားသာ။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော) ဝေဒိတဗျာ။ [ပါဌ်တော်ကိုကြည့်၍ ယညံပေးသည်။ ရွေးနိဿယ၌ ကား တမျိုးပေးလေ၏။ ဘဝဂံ အာဝဇ္ဇနာယာတိအာဒိ၊ စကားကို။ ဝေဝါ

မိဿကဝသေန၊ ရောနှောသော တရားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီး။ တတ္ထ၊ ထိုဘဝကံ အာဝဇ္ဇနာယ အစရှိသောစကားရပ်၌။ ကြိယာတိ၊ ကား။ ကာမာ ဝစရကြိယာ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကြည်သော ကာမာဝစရကြိယာတည်း။ [ပဉ္စ ဒွါရာဝဇ္ဇန်းကား ဝုဋ္ဌာနအား ကျေးဇူးမပြု။] သာ၊ ထို ကာမာဝစရကြိယာ သည်။ ဒုဝိဿောပိ၊ သော။ ဝုဋ္ဌာနဿ၊ အား။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ မဟဂ္ဂတာ၊ ကြိယာသည်။ ဘဝင်္ဂဿော၊ အားသာ။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝါ၊ သော။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂနိဒ္ဒေသော၊ ၌။ ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလံ ။ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ အာရတိတော၊ စတည် အားထုတ်ပြီး၍။ ကုသလံ ကုသလဿ၊ ဟူသောဝါရ၎င်း။ ပေ။ အဗျာကတံ ကဗျာကတဿ၊ ဟူသောဝါရ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ ယေ ဝါရာ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသံ၊ ထို ၇-ပါးသော ဝါရတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဣမ၊ ဤပဉ္စ ဝါရ၌။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ အနန္တရပစ္စယော၊ ကို။ ဝိတတ္တော၊ အပ်ပြီ။

ဝိတ္ထာရတောပန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ အနန္တရပစ္စည်း၌။ ဒသဓာ၊ ဆယ်ပါး အပြားအားဖြင့်၎င်း။ သတ္တရသဓာ၊ အားဖြင့်၎င်း။ သမသဋ္ဌိဝိခေန်စ၊ အတိ ကျခြောက်ဆယ် အပြားအားဖြင့်၎င်း။ ဗဟုဓာပိစ၊ များစွာသော အပြား အားဖြင့်၎င်း။ နိဒ္ဒေသံ၊ ညွှန်ပြအပ်သော အကျယ်ကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ ဥပ လက္ခယေ၊ မှတ်သားရာ၏။

ဟိ၊ ချဲ့။ အယံ အနန္တရပစ္စယော၊ သည်။ ကေဝလံ၊ ဒသဓာမဖက် သက် သက်။ သတ္တဓာဝ၊ အားဖြင့်သာ။ နိဒ္ဒေသံ၊ ကို။ နလဘတိ၊ ရသည်မဟုတ် သေး။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ကုသလံ ကုသလဿ၊ ဟူသော နိဒ္ဒေသ၎င်း။ (ကုသလံ) ဝိပါကဿ၊ ၎င်း ။ပေ။ ကြိယံ ကုသလဿ၊ ၎င်း ။ပေ။ (ကြိယံ) ကြိယဿ၊ ၎င်း။ ဣတိဧဝံ၊ ဖြင့်။ ဒသဓာပိ၊ ဖြင့်လည်း။ နိဒ္ဒေသံ၊ ကို။ လဘတိ၊

၁။ ဝေါမိဿကဝသေန။ ။ရှေ့ဝါကျကဲ့သို့ ဝိပါကသန့်သန့် ကြိယာ သန့်သန့်မဟုတ်ဘဲ ဘဝင်္ဂ အာဝဇ္ဇနာယ၌ ဘဝင်တည်းဟူသော ဝိပါက ပစ္စည်း အာဝဇ္ဇန်းတည်းဟူသော ကြိယာပစ္စယပုဂ္ဂိုလ် ရော၍၎င်း၊ ကြိယံ ဝုဋ္ဌာ နဿ၌ ကြိယာတည်းဟူသော ပစ္စည်း တဒါရုံ ဘဝင်တည်းဟူတော ဝိပါက ပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်ရော၍၎င်း ဟောတော်မူအပ်သည်။

၂၄၀

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

ရသေး၏။ ကေဝလံ၊ သတ္တရသဓာမဖက်သက်သက်။ ဒသဓာယေဝ၊ သာ။
 (နိဒ္ဒေသံ) န (လဘတိ)၊ သေး။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ကုသလံ ကုသလဿ၊
 ဟူသောနိဒ္ဒေသ၎င်း။ ပေ။ ကြိယံကြိယဿ၊ ၎င်း။ ပေ။ (ကြိယံ) အကုသလ
 ဝိပါကဿ၊ ဟူသောနိဒ္ဒေသ၎င်း။ ဣတိဓံ၊ ဖြင့်။ သတ္တရသဓာ၊ ဖြင့်။
 နိဒ္ဒေသံ၊ ကို။ လဘတိ၊ ၏။

စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊ သမသဋ္ဌိဝိဓမဖက်သက်သက်။ သတ္တရသဓာ၊ ဖြင့်
 သာ။ (နိဒ္ဒေသံ) န (လဘတိ)၊ သေး။ သမသဋ္ဌိဝိဓေနာပိ၊ အညီအမျှ
 ခြောက်ဆယ် အပြားအားဖြင့်လည်း။ နိဒ္ဒေသံ လဘတေဝ၊ သာ။ ကထံ၊
 အဘယ်သို့ ရသနည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ကာမာဝစရကုသလံ၊ သည်။ ဘူမိတေဒေန၊
 ဘူမိအပြားအားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဓဿ၊ သော။ ကုသလဿ၊ အား။ အနန္တရ
 ပစ္စယော ဟောတိ။ ရူပါဝစရရူပါဝစရံ၊ ရူပါဝစရကုသိုလ် အရူပါဝစရ
 ကုသိုလ်သည်။ သကသကဘူမိကဿေဝ၊ မိမိ မိမိဘုံ၌ဖြစ်သော ရူပါဝစရ
 ကုသိုလ် အရူပါဝစရ ကုသိုလ်အားသာ။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။
 ဣတိ၊ သို့။ ကုသလံ၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အား။ ဆဗ္ဗိဓေန၊ အားဖြင့်။ အနန္တရ
 ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ကာမာဝစရကုသလံ၊ သည်။ ကာမာဝစရ
 ကုသလဝိပါကဿ၊ အား၎င်း။ ပေ။ အကုသလံ။ ပေ။ အနန္တရပစ္စယော
 (ဟောတိ)။ ကာမာဝစရ ကုသလဝိပါကံ၊ သည်။ စတုဗ္ဗိဓေန အနန္တရပစ္စ
 ယော (ဟောတိ)။ ရူပါဝစရဝိပါကံ။ ပေ။ တိဝိဓေန အနန္တရပစ္စယော
 (ဟောတိ)။ အရူပါဝစရဝိပါကံ။ ပေ။ ဒုဝိဓေန အနန္တရပစ္စယော
 (ဟောတိ)။ လောကုတ္တရဝိပါကံ။ ပေ။ စတုဗ္ဗိဓေန အနန္တရပစ္စယော
 (ဟောတိ)။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ (ကာမာဝစရကုသလဝိပါကံ အစရှိသည်ဖြင့်
 ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။) ကုသလဝိပါကံ ဝိပါကဿ တေရသဓာပိ
 အနန္တရပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပေ။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သမသဋ္ဌိဝိဓေနာပိနိဒ္ဒေသံ
 လဘတိ။

စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊ ဗဟုဝိဓမဖက်သက်သက်။ သမသဋ္ဌိဝိဓေနော၊ အား
 ဖြင့်သာ။ (နိဒ္ဒေသံ၊ ကို။) န (လဘတိ)၊ မဟုတ်သေး။ ဗဟုဝိဓေနာပိ၊
 အားဖြင့်လည်း။ (နိဒ္ဒေသံ) လဘတေဝ၊ သာ။ ကထံ၊ အဘယ်သို့ရသနည်း။
 တာဝ၊ ကာမာဝစရဒူတိယ မဟာကုသိုလ်စိတ်စသည်တို့မှရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒေသံ)

၁-ကုသလစိတ် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၄ ခံ

ကမာဝစရ ပဋ္ဌမမဟာကုသလစိတ္တံ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ခါး၎င်း။ (မိမိ
ဟူသော ကမာဝစရပဋ္ဌမမဟာကုသိုလ်စိတ်၎င်း။) (ဣတိဉ္စိတ်) စတုန္ဒ၊
ကုန်သော။ ရူပါဝစရကုသလာနဉ္စ၊ တို့၎င်း။ ပါဒက ယောဂေန၊ ပါဒက
အဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်ခြင်းအားဖြင့်။ သောဠသန္တ၊ ကုန်သော။ သောမနဿ လော
ကုတ္တရာနံ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကေဝိသတိယာ၊ သော။ ကုသလာနံ စ၊ တို့
၎င်း။ ဇဝနပရိယောသာနေ၊ ဉ္စ။ တဒါရမဏဘဝဂံဝသေနံ၊ တဒါရုံဘဝင်
အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ကုန်သော။ ကောဒသန္တ၊ ကုန်သော။ ကမာ
ဝစရဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ ဘဝဂံဝသေနော၊ ဖြင့်သာ။ ပဝတ္တာနံ၊ ကုန်သော။
ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ ဖလသမာပတ္တိဝသေန၊ ဖြင့်။
ပဝတ္တာနံ၊ ကုန်သော။ ဒွါဒသန္တ၊ ကုန်သော။ လောကုတ္တရာဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။
ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ ကေဝိသတိယာ၊ သော။ ကုသလာနံ၊ တို့၎င်း။ ဒုတ္တိံသာယ၊
သော။ ဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တေပညာသာယ၊ သော။ စိတ္တာနံ၊
တို့အား။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။

ဒုတိယစိတ္တံ၊ ကမာဝစရ မဟာကုသိုလ် ဒုတိယစိတ်သည်။ တထာ၊
ထို ၅၃-ပါးသော စိတ်တို့အား။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ တတိယ
စတုတ္ထာနိ ပန၊ တို့သည်ကား။ ဥပရိဘူမကကုသလာနိ စ၊ အထက်ဘုံ၌ ဖြစ်
သော ကုသိုလ်စိတ်တို့ကို၎င်း။ (ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ လောကုတ္တရာ
ကုသိုလ်စိတ်တို့ကို၎င်း။) လောကုတ္တရာဝိပါကာနိ စ၊ တို့ကို၎င်း။ ထပေတွာ၊
၍။ သေသကေဝိသတိစိတ္တာနံ၊ တို့အား။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။)
ပဉ္စမဆဋ္ဌာနိ၊ ကမာဝစရမဟာကုသိုလ် ပဉ္စမဆဋ္ဌစိတ်တို့သည်။ အတ္တနော
စ၊ မိမိဟူသောကုသိုလ်စိတ်၎င်း။ နဝန္တံ၊ ကုန်သော။ ဥပရိဘူမကဥပေက္ခာ
ကုသလာနံ စ၊ အထက်ဘုံ၌ဖြစ်သော ဥပေက္ခာကုသိုလ်စိတ်တို့၎င်း။ တေဝိ
သတိယာ၊ သော။ ဝိပါကာနံ စ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တေတ္တိံသာယ (စိတ္တာနံ

၁။ ပါဒကယောဂေန။ ။ ရူပါဝစရဈာန်ကို ပါဒကဈာန် အဖြစ်ဖြင့်
ဝင်စား၍ ထိုဈာန်ကို “အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ”ဟု ပဋ္ဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်
ဝိပဿနာရှုခြင်းကိုပင် “ပါဒကယောဂ၊ ပါဒကဈာန်နှင့်ယှဉ်” ဟု ဆိုလိုဟန်
တူသည်။

အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ သတ္တမအဋ္ဌမခနိ၊ ကေဝိသတိယာဝ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။
 [မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ပါး၏ အနန္တရပစ္စည်းတပ်ပုံကိုပြပြီး၍ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်စသည်တို့၏ အနန္တရပစ္စည်းတပ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် ပဉ္စရူပါဝစရကုသလာနိ စသည်ကိုမိန့်။] ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ရူပါဝစရကုသလာနိ၊ တို့သည်။ အတ္တနော၊ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္စိမာနံ၊ ကုန်သော။ ရူပါဝစရကုသလာနိ၊ စိတ်တို့၎င်း။ စတုန္နမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ မဟာဝိပါကာနိ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စန္ဒ၊ ကုန်သော။ ရူပါဝစရဝိပါကာနိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ ဧတေနဝနယေန၊ ဖြင့်ပင်။ အရူပါဝစရကုသလေသု၊ တို့တွင်။ ပဌမံ၊ ပဌမအရူပါဝစရကုသိုလ်သည်။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝိပါကေန၊ ဝိပါကနှင့်။ (အာကာသာနဉာယတနဝိပါကနှင့်။) သဒ္ဓိ၊ ကောဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။) ပေ။ စတုတ္ထံ၊ စတုတ္ထအရူပါဝစရ ကုသိုလ်သည်။ (အတ္တနော ဝိပါကေန သဒ္ဓိ) စဒ္ဓသန္တံ၊ တဆယ့်လေးပါးသောစိတ်တို့၎င်း။ ဖလသမာပတ္တိယာစ၊ ၎င်း။ (နိရောဓသမာပတ်မှ ထိုသောအခါ အနာဂါမိဖလသမာပတ်၎င်း။) ဣတိ၊ သို့။ ပန္နရသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ လောကုတ္တရကုသလံ အတ္တနော၊ အတ္တနော ဝိပါကဿော (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ လောဘသဟဂတေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကံ၊ သော။ အကုသလံ၊ သည်။ ကောဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရဝိပါက မနောဝိညာဏဓာတုနံ၊ တို့၎င်း။ (သန္တိရဏ မဟာဝိပါကစိတ်တို့၎င်း) နဝန္တံ၊ ကုန်သော။ မဟာဂ္ဂတဝိပါကာနိ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္စိမာယစ၊ နောက်ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ်၎င်း။ ပဌမဇောက ဒုတိယဇော အား ကျေးဇူးပြုခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။ ဣတိ၊ သို့။ ကေဝိသတိယာ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒေ၊ ဒေါမနဿသဟဂတာနိ၊ စိတ်တို့သည်။ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ၊ ကုန်သော။ ဆန္တံ၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္စိမာယစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၄၃

ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတဒ္ဓယံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် ၂-ပါး အပေါင်းသ်ဉ်။ သောမနဿသဟဂတာဟေတုက ဝိပါကေနနှင့်။ (သောမနဿသန္တိရုဏနှင့်။) သဒ္ဓိံ ကောဒသန္တံ ကာမာဝစရ ဝိပါကမနောဝိညာဏ ဓာတုနံ၊ တို့၎င်း။ နဝန္တံ ရူပါဝစရာရူပါဝစရ ဝိပါကနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော ပစ္စိမဿ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကေဝိသတိယံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

ကုသလဝိပါကပဉ္စဝိညာဏာ၊ တို့သည်။ ကုသလဝိပါက မနောဓာတု ယာ၊ အား။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ မနောဓာတု၊ သည်။ (သမ္ပုဋ္ဌိစိုင်းသည်။) ဒိန္တံ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုနံ၊ တို့ အား။ (ကုသလဝိပါကသန္တိရုဏအား။) (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒိသု၊ ကုန်သော။ တာသု၊ ထို ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတ်တို့တွင်။ သောမနဿသဟဂတာ၊ သောမနဿသဟဂုတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်။ ဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဘဝဂံဘူတာနံ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကမနောဝိညာဏ ဓာတုနံ၊ တို့၎င်း။ တဒါရမဏကာလေ၊ တဒါရုံ၏ အခါ၌။ (တဒါရုံ ဖြစ်ရာအခါ၌။) အတ္တနော၊ ။ ပစ္စိမဿ၊ နောက်တဒါရုံစိတ်၎င်း။ ဝေါဠုပ္ပနကြိယံဿ၊ ဝုဠောကိစ္စတပ်သောကြိယာ၎င်း။ ဣတိ ဒွါဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု၊ သည်။ အာဝဇ္ဇနမနောဓာတုယာ၊ ပဉ္စဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း မနောဓာတ်၎င်း။ ဒိဋ္ဌာနိကာယ၊ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာန ဝုဠောဋ္ဌာနအားဖြင့် နှစ်ဌာန၌ဖြစ်သော။ အာဝဇ္ဇနမနောဝိညာဏဓာတုယာ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဟူသော မနောဝိညာဏဓာတ်၎င်း။ ဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကမနောဝိညာဏ ဓာတုနံ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွါဒသန္တမေဝ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော

၁။ တာသု ဒိသု ။ ပေ။ ဒွါဒသန္တမေဝ။ ။ ဤ ၂-ဝါကျတို့၌ အဋ္ဌကထာ ပါဠိရှိအတိုင်းဆိုလျှင် အဓိပ္ပာယ်ရှင်း၍ နေ၏။ ဋီကာဆရာ၏လက်တက်၌ကား “တာ ဥဘောပိ” စသည်ဖြင့် ပါဠိတမျိုးရှိသောကြောင့် သောမနဿ သန္တိ ရုဏအတွက် တဝါကျ၊ ဥပေက္ခာသန္တိရုဏအတွက် တဝါကျ။ ဤသို့ ၂-ဝါကျ ခွဲ၍ ဖွင့်ရသည်။ အနုဋီကာ လက်တက်၌လည်း ထိုပါဠိ အတိုင်းပင် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် တာ ဥဘောပိကိုပင် ဖွင့်သည်။

ဟောတိ)။ တိဟေတုကုမဟာဝိပါကာ၊ တို့သည်။ 'သောမနဿသဟဂတာ
ဟေတုကဝဇ္ဇာနံ၊ ကုန်သော။' (သောမနဿသန္တိရဏသံညံ၊ ကြည်အပ်ကုန်
သော။) ဒသန္တမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရံ ဖိပါကမနောဝိညာဏဓာတုနံ၊
တို့၎င်း။ ရူပါဝစရာ ရူပါစရဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ အာဝဇ္ဇနဒ္ဓယသထ၊
အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကေဝိသတိယာ၊ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော
ဟောတိ)။ ဒုဟေတုကဝိပါကာ၊ ဒွိဟိတဝိပါကံတို့သည်။ မဟဂ္ဂတဝိဖါကေ၊
တို့ကို။ ထပေတွာ၊ ဤ။ သေသံနံ၊ ဒွါဒသန္တံ၊ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော
ဟောတိ)။

ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ရူပါဝစရဝိပါကာ၊ တို့သည်။ သတ္တရသန္တံ၊ ကုန်သော။
တေဘူမကကုသလဝိပါကသဟေတုက ပဋိသန္ဓိစိတ္တာနံ၊ တို့၎င်း။ အာဝဇ္ဇန
ဒ္ဓယသထ၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကေဝိသတိယာ၊ သော။
(စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ အရူပါဝစရဝိပါကေသု၊ တို့တွင်။
ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာသော အာကာသာနဉာယတနဝိပါကံစိတ်သည်။ စတုန္တံ၊
ကုန်သော။ ကာမာဝစရံကုသလဝိပါကံ၊ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိစိတ္တာနံ၊ တို့
၎င်း။ စတုန္တံ၊ ကုန်သော။ အရူပါဝစရဝိပါကစိတ္တာနံ၊ တို့၎င်း။ မနော
ဒွါရာဝဇ္ဇနသထ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ နဝန္တံ၊ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော
ဟောတိ)။ ဒုတိယံ၊ စိတ်သည်။ ဟေဋ္ဌိမံဝိပါကံ၊ အောက်ဖြစ်သော အာကာ
သာနဉာယတနဝိပါကံစိတ်ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ဤ။ အဋ္ဌန္တံ၊ (စိတ္တာနံ အနန္တရ
ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတိယံ၊ သံညံ။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဟေဋ္ဌိမာနံ၊ တို့ကို။
ဝဇ္ဇေတွာ သတ္တန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ စတုတ္ထံ တိဏိ
ဟေဋ္ဌိမာနံ ဝဇ္ဇေတွာ သန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။
စတ္တာရံ၊ ကုန်သော။ လောကုတ္တရ ဝိပါကာနံ၊ တို့သည်။ တေရသန္တံ၊ ကုန်
သော။ တိဟေတုကဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော အတ္တနော၊ ဤ။ ပစ္စိ
မသထ၊ နောက်ဖြစ်သော ဝိပါကံ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စုဒ္ဓသန္တံ၊ (စိတ္တာနံ
အနန္တရ ပစ္စယော ဟောတိ)။

အကုသလဝိပါကပဉ္စဝိညာဏာတို့သည်။ အကုသလဝိပါကမနောဓာတု
ယာ၊ အား။ (အကုသလဝိပါကံ သမ္ပုဋ္ဌိစိုဉ်းအား၊ အနန္တရ ပစ္စယော
ဟောတိ)။ မနောဓာတုသည်။ အကုသလဝိပါကံ ဟေတုကမနောဝိညာဏ

ဓာတုယာ၊ အား။ (အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တရဏစိတ်အား အနန္တရ ပစ္စယော ဟောတိ)။ သာ၊ ထိုအကုသလဝိပါက် အဟိတ်မနောဝိညာဏ ဓာတ်သည်။ တဒါရမဏကာလေ၊ ဤ။ အတ္တနော၊ ဤ။ ပစ္စိမဿ၊ နောက်ဖြစ် သော တဒါရ်ရိုင်း။ (ဣတိဉ္စပ) စုတိကာလေ၊ စုတိကိစ္စတပ်ရာအခါ၌။ ပဋိသန္ဓိဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ ဘဝဂံဝသေန၊ ဘဝ၎င်း။ ပဝတ္ထာနံ၊ ဣတရေ သမ္ပိ၊ ကုန်သော။ နဝန္တံ၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ ဥပေက္ခာသဟဂတာနံ၊ ကုန်သော၊ ခုန့်၊ ကုန်သော။ ပရိတ္တကြိယာနဉ္စ၊ ကာ မာဝစရ ကြိယာတို့၎င်း။ (ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း၊ မနောဒါရာဝဇ္ဇန်းတို့၎င်း။) နှုရေ၊ နိဿယ၌ “ကာမာဝစရဝိပါကာနံ၊ ကုန်သော။ ဥပေက္ခာသဟဂတာနံ၊ တို့အား၎င်း” ဟု ပေး၏။ စဉ်းစားပါ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွါဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ကြိယမနောဓာတု၊ သည်။ (ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း သည်။) ဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဝိညာဏာနံ၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဉ်တို့အား။ (အနန္တရ ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဟသိတုပ္ပါဒကြိယာ၊ သည်။ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ဤ။ ဘဝဂံဝသေန၊ ဘဝ၎င်းအဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္ထာနံ၊ ကုန်သော။ နဝန္တံ၊ ကုန်သော။ တိဟေတုကဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ တဒါရမဏဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္ထာနံ၊ ပဉ္စန္တံ၊ ကုန်သော။ သောမနဿသဟဂတဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ ဤ။ ပစ္စိမဿ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဇာန၊ မယူအပ်သေးသည်ကို ယူခြင်းဖြင့်။ တေရသန္တံ၊ ကုန်သော။ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယောဟောတိ)။ [“ပဉ္စန္တံ”၌ ပဉ္စအရစိတ်တို့တွင် မဟာဝိပါက် သောမနဿသဟဂတ ဉာဏ သမ္ပယုတ်စိတ် ၂-ပါးကို ရှေ့နဝအရတုန်းက ယူခဲ့သောကြောင့်မယူတော့။] ဝေါဠုဗ္ဗနကြိယာ၊ သည်။ ကြိယမနောဓာတု၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ဤ။ ဒသန္တံ၊ ကုန် သော။ ကာမာဝစရကြိယာနံ၊ တို့၎င်း။ ကာမာဝစရကုသလာကုသလာနံ၊ တို့ ၎င်း။ ပဉ္စဝေါကာရေ ဘဝဂံဝသေနပဝတ္ထာနံ၊ ပန္နရသန္တံ ဝိပါကစိတ္တာနဉ္စ၊ တို့ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စ စတ္တာလိသဿ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

ကာမာဝစရ တိဟေတုက သောမနဿသဟဂတ ကြိယဒ္ဓယံ၊ သည်။ ဘဝဂံဝသေန ပဝတ္ထာနံ တေရသန္တံ တိဟေတုက ဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ တဒါရမဏဝသေန (ပဝတ္ထာနံ) ပဉ္စန္တံ၊ သောမနဿသဟဂတ ဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ ပရိကမ္မဝသေန၊ ပရိကံအဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္ထမာနံ၊ ဖြစ်လသော်။ [ထို

တိဟေတုက သောမနဿသဟဂုတ် ကြိယာစိတ် ၂-ပါးက ပရိကံဇော ဖြစ်သော အခါ-ဟူလို့၊ စာအုပ်တို့၌ “ပဝတ္ထ မာနာနံ” ဟု နောက်ပုဒ်များ၏ ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့်ရှိ၏။ ရူပါဝစရကြိယာတို့က ပရိကမ်မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။] စတုန့် ရူပါဝစရကြိယာနံ၊ တို့၎င်း။ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိယာ၊ ၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္ဆိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဒွါဝိသတိယာ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ [ဒွါဝိသတိယာ နေရာ၌ ပဉ္စဝိသတိယာဟု မူကဲ့ရှိ၏။ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိယာအရ စိတ်အကျယ်အားဖြင့် ၄-ပါးယူသည်။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏ ကိုလည်း ရှေးအတိုင်းပင် သိပါလေ။] ဒုဟေတုက သောမနဿသဟဂတ ကြိယဒွယံ၊ သည်။ ယထာဝုတ္တာနံ တေရသန္တံ ဘဝင်္ဂစိတ္တာနံ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စန္တံ တဒါရမဏာနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော ပစ္ဆိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန သတ္တရသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ကာမာဝစရ တိဟေတုက ဥပေက္ခာသဟဂတကြိယဒွယံ တေရသန္တံ တေသံ ယေဝ ဘဝင်္ဂါနံ၊ တို့ပင်၎င်း။ တဒါရမဏဝသေန ပဝတ္တာနံ ဆန္တံ ဥပေက္ခာ သဟဂတဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ ပရိကမ္မဝသေန၊ ပရိကမ်မအဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္ထ မာနံ၊ ဖြစ်လသော်။ “[ဤသို့ပါဌ်ရှိသင့်ကြောင်းကို ကာမာဝစရ တိဟေတုက သောမနဿ သဟဂတကြိယဒွယံ” စသော ပါဌ်တို့၌ပြင်ခဲ့ပြီ။] ဧကိဿာ၊ သော၊ ရူပါဝစရကြိယာယ၊ ၎င်း။ စတုန့်၊ အရူပါဝစရကြိယာနံ၊ တို့၎င်း။ အရဟတ္တဖလ သမာပတ္တိယာယ၊ ၎င်း။ အတ္တနော ပစ္ဆိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန စတုဝိသတိယာ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုဟေတုက ဥပေက္ခာသဟဂတကြိယဒွယံ၊ သည်။ တေရသန္တံ တေသံ ယေဝ ဘဝင်္ဂါနံ၊ တို့ပင်၎င်း။ ဆန္တံ တဒါရမဏာနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္ဆိမဿစ၊ ၎င်း။ ဣတိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန အဋ္ဌာရသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

ရူပါဝစရကြိယေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသောကြိယာစိတ် သည်။ နဝန္တံ၊ ကုန်သော်။ ပဉ္စဝေါကာရေ၌။ တိဟေတုကဘဝင်္ဂါနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္ဆိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ ဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ အရူပါဝစရကြိယေသု၊ တို့တွင်။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာသော

အရူပဝါစစရကြိယာ စိတ်သည်။ ပဉ္စဝေါကာရေ၌။ နဝန္တံ၊ ကုန်သော။ ဘဝဂ်၊ နံ၊ တို့၎င်း။ စတုဝေါကာရေ၌။ ကေဿ၊ တပါးသော၊ အာကာသာနဉ္စာယတနဘဝင်၎င်း။ အတ္တနောပစ္စိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကောဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုတိယံ၊ စိတ်သည်။ စတုဝေါရေ ဒွေ ဘဝဂ်၊ နံ၊ တို့ကို။ လဘတိ၊ ၏။ တတိယံတိဏိ (ဘဝဂ်၊ နံ၊ လဘတိ)။ စတုတ္ထံ စတ္တာရိ (ဘဝဂ်၊ နံ၊ တို့ကို၎င်း။) ဖလသမာပတ္တိဉ္စ၊ ကို၎င်း။ (လဘတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသု၊ ထိုအရူပဝါစစရကြိယာစိတ်တို့တွင်။ [ရှေးနိဿယ၌ အရူပဝါစစရတွင်တို့တွင် ဟုပေး၏။] ဧကေကံ၊ စိတ်သည်။ ယထာပဋိပါဋိယာ၊ အားဖြင့်။ ကောဒသန္တံ၊ တို့အား၎င်း။ ဒွါဒသန္တံ၊ တေရသန္တံ ပဉ္စ ဒသန္တဉ္စ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ ဧဝံ ဗဟုဝိနေနာပိ။ နိဒ္ဒေသံ၊ ညွှန်ပြအပ်သော အကျယ်ကို။ လဘတိ၊ ၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ဒသဓာ၊ ပေ။ ဥပလက္ခယေတိ၊ ဟူ၍။ (မယာ) ဝုတ္တံ။ [နိဿယကို ရှေ့၌ပေးခဲ့ပြီ။] သမနန္တရပစ္စယာဒယော ဥတ္တာနတ္တာ ယေဝ။

ဥပနိဿယော၌။ (အတ္တော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ သဒ္ဓံ ဥပနိဿယာယာတိ၊ ကား။ ကမ္မကမ္မပ္ပလက္ခလောကပရလောကာဒိသု၊ ကံ ကံ၏အကျိုး ဤပစ္စုပ္ပန်လောက နောက်တမလွန်လောက အစရှိသည်တို့၌။ သဒ္ဓံ၊ ယုံကြည်ခြင်းသဒ္ဓါကို။ ဥပနိဿယံ၊ အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းကို။ ကတော၊ ၍။ (ဒါနံ ဒေတံ စသည်၌စပ်) ဟိ၊ ဥပမာဆောင်။ ပေ။ အံ။ ပုရိသော၊ သည်။ ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယံ၊ မြေအောက်၌။ ဥဒကံ၊ သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ သဒ္ဓဟိတော၊ ၍။ ပထဝိ၊ ကို။ ခနတိ ယထာ၊ တူးသကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သဒ္ဓေါ၊ သဒ္ဓါရှိသော။ ကုလပုတ္တော၊ သည်။ ဒါနာဒိနံ၊ ဒါနံအစရှိသောကောင်းမှုတို့၏။ ဖလဉ္စ၊ အကျိုးရင်းကို၎င်း။ အာနိသံသဉ္စ၊ အကျိုးဆက် ကို၎င်း။ သဒ္ဓဟိတော၊ ၍။ ဒါနာဒိနံ၊ တို့ကို။ ပဝတ္ထေတိ၊ စေ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဒ္ဓံ ဥပနိဿယာယာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

သီလံ ဥပနိဿယာယာတိ အာဒိသုပိ၊ ပါဠိရပ်တို့၌လည်း။ သီလာဒယော၊ ကုန်သော။ ဣဓေ၊ ဓမ္မေတို့ကို။ ဥပနိဿယံ၊ ကို။ ကတော၊ ၍။ ဣတိ အတ္တော၊ ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။) ဟိ၊ ချဲ့။ သီလဝါ၊ သည်။ သီလာနုဘာဝေသု၊ သီလ၏ အာနုဘော်တို့၌၎င်း။ သီလာနိသံသေသု စ၊ သီလ၏ အာနိသင်တို့

၂၄၈

ပုဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသနာဋီကာ

၌၎င်း။ ကုသလော၊ ကျွမ်းကျင်သည်။ ဟုတော့၍။ သီလံ၊ ကို။ ဥပနိဿာယ၊ မိ၍။ သီလဝန္တာနံ၊ တို့အား။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ၏။ ဥပရူပရိ၊ အထက် အထက်၌။ သီလံ၊ ကို။ သုပရိသုဒ္ဓိ၊ အလွန်ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်အောင်။ အဇ္ဈံ၊ မကျိုးမပေါက်အောင်။ သမာဒိယတိ၊ ကောင်းစွာယူ၏။ ဝါ၊ ဆောက်တည်၏။ စာတုဒ္ဓိသိအာဒိသု၊ တဆယ့်လေးရက်မြောက်နေ့ အစရှိ ကုန်သော။ ပက္ခဒိဝသေသု၊ ပက္ခနေ့တို့၌။ ဥပေါသထကမ္ပံ၊ ဥပုသ်စောင့် သုံးမှုကို။ ကရောတိ၊ ၏။ သီလသမ္ပဒံ၊ သီလ၏ပြည့်စုံခြင်းကို။ နိဿာယ၊ ၍။ ဈာနာဒိနိ၊ တို့ကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ၏။

ဗဟုဿတောပိ၊ များသောသုတရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဒါနာဒိ ပုညကြိယာယတ္တာ၊ ဒါနအစရှိသော ပုညကြိယာ၌ စပ်ကုန်သော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိ ယော၊ အလုံးစုံသော သမ္ပတ္တိတို့ကို၎င်း။ (ပဋိဝိဇ္ဈိတော၌စပ်။) ဒါနာဒိနိ၊ ဒါန အစရှိသော ကောင်းမှုတို့၏။ သံကိလေသဝေါဒါနာဒိတေဒံ၊ စ၊ ညစ်နွမ်းခြင်း ပြုစင်ခြင်း အစရှိသော အထူးအပြားကို၎င်း။ သုတမယာယံ၊ သုတမယဖြစ်သော။ ပညာယ၊ ဖြင့်။ ပဋိဝိဇ္ဈိတော၊ သိ၍။ [ပဋိဝိဇ္ဈိတောတိ ဇာနိတော၊ အနု။] ဌိတော၊ တည်သည်။ (ဟုတော့) သုတံ ဥပနိဿာယ ဒါနာ ဒိနိ ပဝတ္ထေတိ။

စာဂဝါပိ၊ စွန့်ကြဲခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ စာဂါမိမုတ္တော၊ စွန့်ကြဲခြင်း၌ စွဲစွဲမြဲမြဲသက်ဝင်သည်။ (ဟုတော့) အတ္တနော၊ ၏။ စာဂသမ္ပဒံ၊ ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ၍။ ဒါနံ၊ ဒေတိ။ သီလဝန္တာနံ၊ သည်။ ဟုတော့၍။ ဒိန္နံ၊ ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာသည်။ မဟပ္ဖလံ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့လုံး သွင်း၍။ သီလံ သမာဒိယတိ။ ဥပေါသထကမ္ပံ ကရောတိ။ တာယပဋိ ပတ္တိယာ၊ ထိုအကျင့်ဖြင့်။ ပရိသုဒ္ဓိစိတ္တော၊ ရှိသည်။ (ဟုတော့) ဈာနာဒိနိ ဥပ္ပါဒေတိ။

ပညဝါပိ၊ ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဣရလောကပရလောက ဟိတဇ္ဈေ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်လောက၌ဖြစ်သော စီးပွား၊ နောက်တမလွန်လောက ၌ ဖြစ်သော စီးပွားကို၎င်း။ လောကသမတိက္ကမနုပါယဉ္ဇ၊ လောကသုံးပါး ကို လွန်မြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၎င်း။ ဥပပရိက္ခန္ဓော၊ စူးစမ်းဆင် ခြင်လသော်။ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ၊ ဖြင့်။ ဣရလောကဟိတမ္ပိ၊ ကို၎င်း။

ပရုဇောကဟိတမ္ပိ၊ ကိုဝုဋ်း။ ဧ လာကသတိက္ကမနုပါယဉ္စ၊ ကိုဝုဋ်း။ သမ္မာ
ဒေတုံ၊ ပြီးစီးစေခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ သိသော။ ပညံ၊ ဥပ
နိဿာယံ ဒါနံ ဒေတံ။

ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဒ္ဓါဒယော၊ သဒ္ဓါအစရှိသောတရား
တို့သည်။ ကေဝလံ၊ နောက်အဖို့၌ ဖြစ်လတ်ကုန်သော သဒ္ဓါစသည်တို့ မဖက်
သက်သက်။ ဒါနာဒိနိယေဝ၊ တို့၏သာ။ ဥပနိဿယာ၊ တို့သည်။ န (ဟောန္တိ)။
အတ္တနော၊ ၏။ အပရဘာဂေ ဉ္စ၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်လတ်ကုန်သော။
သဒ္ဓါဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ ဥပနိဿယာဂေ၊ ပင်တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
သဒ္ဓါ၊ သိလံ။ ပေ။ ပညာယာတိ၊ ရှိ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပရိကမ္မန္တိ၊ ပါဌ်ဖြင့်။ အနန္တရံ၊ ဈာန်၏ရှေ့အခြားမဲ့ပရိကမ်ကို။ အဂ္ဂ
ဟေတုာ၊ ရှိ။ ပုဗ္ဗဘာဂေါ ရှေးအဖို့၌။ (ပဝတ္တံ၊ သော) ပရိကမ္မံ၊ ကို။ ဂဟေ
တဗ္ဗံ၊ ၏။ ယထာကမ္မူပဂညာဏဿ အနာဂတံသညာဏဿာတိ၊ ဟူသော
ပါဌ်၌။ ဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ၊ ဤဉာဏ်တို့၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိကမ္မမေဝ၊
ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၏ ပရိကမ်သည်ပင်။ ပရိကမ္မံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဝိသု၊
သိခြားပရိကမ်သည်။ နတ္တိ၊ မရှိ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဿေဝ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၏
သာ။ ပရိတဏှညာဏာနိ၊ ပရိတဏှဉာဏ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ အခြေအရံ
တဏှာသဘူဟံဖြစ်သော ဉာဏ်ဖြစ်ကုန်သော။ တောနိ၊ ဤယထာကမ္မူ
ပဂအဘိညာဉ် အနာဂတံသ အဘိညာဉ်တို့သည်။ တသ္မိ၊ ထို ဒိဗ္ဗစက္ခု
အဘိညာဉ်သည်။ ဣဇ္ဈမာနေ၊ ပြီးစီးလသော်။ ဣဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏။ [ဣဇ္ဈန္တိ၏
ကတ္တားဖြစ်သောကြောင့် တောနိ၌ ပိုမိုမရှိသင့်။] ဧဝံသန္တေပိ၊ ကုန်သော်
လည်း။ တဒဓိမုတ္တတာယ၊ ထိုယထာကမ္မူပဂဉာဏ် အနာဂတံသဉာဏ်တို့၌
စွဲစွဲမြဲမြဲသက်ဝင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သဟိတံ၊ စပ်ယှဉ်သော။ ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိကမ္မံ၊
ကို။ တေသံ၊ ထိုယထာကမ္မူပဂဉာဏ် အနာဂတံသဉာဏ်တို့၏။ ပရိကမ္မန္တိ၊
ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ တောနိ၊ ဤဉာဏ်တို့သည်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်
သော။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ၊ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (သန္တာန်၌)။ သမဂတိကာနိ၊
တူသောပြီးစီးခြင်းရှိကုန်သည်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊
ဤယထာကမ္မူပဂဉာဏ် အနာဂတံသဉာဏ်တို့၌။ ပရိကမ္မံ ဝိသေသေန၊
ပရိကမ်အတူးသည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ရှိရာ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

၂၅၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဒိဗ္ဗစက္ခု ဒိဗ္ဗာယသောတဓာတုယာတိ၊ ကား။ ဒုရေ၊ ခွံ။ ရူပါနိ၊ တို့ကို။ ဒိသ္မာ၊ ရှိ။ တေသံ၊ ထိုရူပါရုံရှင်တို့၏။ သဒ္ဓါ၊ ကို။ သောတုကာမဿ၊ နားထောင်ခြင်းငှာ လိုလားသူ၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်သည်။ သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိယာ၊ စင်ကြယ်သော သောတဓာတ်၏။ (ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်၏။) ဥပနိဿယောဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ တေသံ၊ ထိုရူပါရုံရှင်တို့၏။ သဒ္ဓါ၊ ကို။ သုတ္တာ၊ ရှိ။ တတ္ထ၊ ထိုအရပ်သို့။ ဂန္တုကာမတာဒိဝသေန၊ သွားခြင်းငှာ လိုလားသူ၏ အဖြစ်အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဒိဗ္ဗသောတဓာတု ဣဒ္ဓိ ဝိဓညာဏဿ၊ ၏။ ဥပနိဿယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောတရားတို့၌။ တဿ တဿ၊ ထိုထိုပစ္စယပွန်တရားအား။ ဥပကာရက ဘာဝဝသေန၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဥပနိဿယပစ္စယတာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

မဂ္ဂံ ဥပနိဿာယ အနုပ္ပန္နံ သမာပတ္တိန္တိ၊ ကား။ တေနတေန မဂ္ဂေန၊ သည်။ သိထိလိကတပရိပန္နကတ္တာ၊ လျော့အောင်ပြုအပ်သော ကိလေသာတည်းဟူသော ရန်သူရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ပဟိနပရိပန္နကတ္တာ၊ ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတည်းဟူသော ရန်သူရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ [ဤပုဒ်၏ သဒ္ဓတ္ထကို သမ္မောဟဝိနောဒနီ ဉာဏဝိဘင်္ဂသတ္ထမဗလနိဒ္ဒေသ ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ] တံ တံ သမာပတ္တိံ၊ ထိုထိုသမာပတ်ကို။ ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ မဂ္ဂေါ၊ သည်။ သမာပတ္တိယာ၊ ၏။ ဥပနိဿယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝိပဿန္တိတိ၊ ကား။ ဥပရူပရိမဂ္ဂတ္ထာယ၊ အထက်အထက် မဂ်အကျိုးငှာ။ ဝိပဿန္တိ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ထူးသောအားဖြင့် ရှုကုန်၏။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယာတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ ပဋိသမ္ဘိဒါနံ၊ တို့၏။ မဂ္ဂပဋိလာဘေနေဝ၊ မဂ်ကိုရခြင်းကြောင့်သာလျှင်မဂ်ကို ရခြင်းနှင့် (တက္ခ)သာလျှင်။ ဣဇ္ဈနတော၊ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စပန၊ ဆက်၍ အထူးမိန့်ဆိုဦးအံ့။ ဧဝံ၊ သို့။ ဣဒ္ဓါနံ၊ ပြီးစီးကုန်သော။ တောသံ၊ ဤအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ စသည်တို့၏။ [ပဝတ္တိယံဥပနိဿယောနာမတို့၌စပ်] ပစ္ဆာ၊ ခွံ။ တေသု တေသု အာရမဏေသု၊ ထိုထိုအတ္ထဓမ္မစသောအာရုံတို့၌။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၅၁

ပဝတ္ထိယာဠာဌာ။ (ဖြစ်ဘို့ရာ)မဂ္ဂေါဝါသော။ ဥပနိဿယောနာမ၊ မည်သည်။
ဟောတိ၏။

သဒ္ဓိ ဥပနိဿာယ မှာနံ ဇပေတိတိ၊ ကား။ အဟံ၊ သည်။ သဒ္ဓေါ၊
သဒ္ဓါရှိသည်။ ပသန္နော၊ ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုသည်။ အသ္မိ၊ ၏။
ဣတိ၊ ဤသို့ စဉ်းစား၍။ မာနံ၊ ကို။ ပဝတ္ထေတိ၊ ၏။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဂဏှာတိတိ၊
ကား။ တသ္မိ၊ တသ္မိ၊ ဝစနေ၊ (အတ္ထိပုဂ္ဂလော အတ္ထဟိတဿ ပဋိပန္နော
အစရှိသော) ထိုထိုကား၌။ သဒ္ဓါဝသေနေဝ၊ သဒ္ဓါ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ။
ဂန္ဓာ၊ သွား၍။ ပညာယ၊ ဖြင့်။ အတ္ထံ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ အနုပပရိက္ခန္ဓော၊
မစူးစမ်းမဆင်ခြင်သည်။ (ဟုတော့၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။) ပုဂ္ဂလော၊ သည်။
အတ္ထိ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ရှိ၏။ ဣတိအာဒိဝသေန၊ ဤသို့ အစရှိသော
အပြားအားဖြင့်။ ဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာအယူကို။ ဂဏှာတိ၊ ၏။ သီလံ သုတံ စာဂံ
ပညန္တိ၊ ကား။ အဟံ၊ သည်။ သီလဝါ၊ သည်။ အသ္မိ၊ ၏။ သုတဝါ၊ သည်။
(အသ္မိ) စာဂံ၊ သည်။ (အသ္မိ) ပညာသမ္ပန္နော၊ သည်။ (အသ္မိ) ဣတိ၊
ဤသို့ စဉ်းစား၍။ မာနံ၊ ကို။ ဇပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

ပန၊ ကား။ သီလသုတစာဂပညာယ၊ တို့၌။ မာနမညနိဝိယ၊ မာန
ဟူသော မှတ်ထင်ခြင်းကိုကဲ့သို့။ ဒိဋ္ဌိမညနံ၊ ဒိဋ္ဌိဟူသော မှတ်ထင်ခြင်းကို။
ဥပ္ပါဒေန္တော၊ လျက်။ ဒိဋ္ဌိ၊ ကို။ ဂဏှာတိ၊ ၏။ ရာဂဿာတိအာဒိသု၊
အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ သဒ္ဓါဒိသမ္ပဒံ၊ သဒ္ဓါအစရှိသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံ
ခြင်းကို။ ဥပနိဿာယ၊ ၍။ အတ္ထုက္ကံသနကာလေ၊ မိမိကိုယ်ကို ချီးမြှောက်ရာ
အခါ၌။ ဇေတသု၊ ထိုသဒ္ဓါအစရှိသော တရားတို့တွင်။ ဧကေကော၊ သော။
ဓမ္မော၊ သည်။ ရာဂဿ၊ ၏။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ပရဝမ္ဘနကာလေ၊
သူတပါးတို့ကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချရာအခါ၌။ ဒေါသဿ၊ ၏။ (ဥပနိဿယော
ဟောတိ)ဥဘယေန။ ၂-ပါးစုံသော ရာဂဒေါသနှင့်။ သမ္ပယုတ္တဿ၊ သမ္ပယုတ်
ဖြစ်သော။ မောဟဿ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ၊ ကုန်
သော။ မာနဒိဋ္ဌိနံ၊ တို့၏။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။

သဒ္ဓါဒိသမ္ပဒံ၊ ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ၍။ တဝဘောဂသမ္ပတ္တိပတ္တနာယ၊
တဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိကို တောင့်တကြောင်း တဏှာ၏။ ဥပနိဿယော

၂၅၂

ပဋိပက္ခအတ္ထကထာဘာသာသီလိကာ

ဟောတိ။ ဧဝံ သို့။ (ဤသို့ သဒ္ဓါ ဥပနိဿယံ မိနိ ဇေယျတိ အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်) ဧတ္ထ၊ ဤကုသလော အကုသလဿ ဟူသောဝါရဉ္စိ။ လောကီယကုသလညော၊ ကိုသု။ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတံ၊ ပြီ။ လောကုတ္တရံ ပန၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကိုကား။ (န ဂဟိတံဉ္စစပ်) ဝါ၊ သည် ကား။ (သန္တံ ပဏိတံ စသည်ဉ္စစပ်) သန္တံ၊ ငြိမ်သက်၏။ ပဏိတံ၊ မှန်မြတ်၏။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်၏။ အကုသလဝိဒ္ဓိသနံ၊ အကုသိုလ်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ လောကုတ္တရာကုသိုလ်၏ သန္တံ ပဏိတံ ဥတ္တမံ အကုသလဝိဒ္ဓိသနံ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) စန္ဒော၊ သည်။ အန္တကာရတမာနံ၊ ကာဏ်းအောင်ပြုတတ်သော အမှိုက်တိုက်တို့၏။ (ဥပနိဿယော န ဟောတိ) ဝိယ၊ သို့။ (တထာ၊ တူ။) အကုသလဿ ဥပနိဿယော န ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) နဂဟိတံ၊ အပ်။

[ကုသလော အကုသလဿ ဝါရကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ကုသလော အပ္ပာက တဿဝါရကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် အာတာပေတိတိအာဒိ အစရှိသည်တို့ မိန့်] အာတာပေတိတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ ကာယိက၊ ဒုက္ခစသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အပ္ပာကတဓမ္မဒဿနတ္ထံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်အပ္ပာကတတရားကို ပြခြင်း အကျိုးငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ ချဲ့။ သဒ္ဓေါ၊ သဒ္ဓါရှိသောပုဂ္ဂိုလ် သည်။ သဒ္ဓါ၊ ကို။ နိဿယ၊ ၍။ အတိသိတံ၊ အလွန်အေး၏။ အတိဉ္စကံ၊ အလွန်ပူ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ စဉ်းစား၍။ အနောသက္ကိတော၊ မဆုတ်နစ်မှု၍။ နာနပ္ပကာရာနိ၊ အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော။ နဝကမ္မဓေယျာ ဝစ္စာဒီနိ၊ အသစ်ဖြစ်သောအမှု၊ သူတပါးတို့၏ ကောင်းသော၊ ကိစ္စ၌ ကြောင့်ကြစိုက်သူ၏ အဖြစ်၊ အစရှိသော အမှုတို့ကို။ ကရောန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ) အတ္ထာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ အာတာပေတိ၊ လွန်စွာပူလောင်စေ၏။ ပရိတာပေတိ၊ ထက်ဝန်းကျင် ပူလောင်စေ၏။ ဘောဂံ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ကို။ ဥပ္ပါဒေတွာ၊ ၍။ ပုညာနိ၊ တို့ကို။ ဣရိယာမိ၊ အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ၊ ဥစ္စာကိုရှာမှီးခြင်းဟူသော အကြောင်း ရင်းရှိသော။ ဒုက္ခံ၊ ကို။ ပစ္စန္နဘောတိ၊ ခံစားရ၏။ သီလဝါပိ၊ သည် လည်း။ သီလဝါနုရက္ခဏတ္ထံ၊ သီလကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ။ အဗ္ဗော

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၅၃

ကာသိကတ္တာဒိဝသေန၊ အဗ္ဗောကာသိကဓုတင်ဆောင်သူ၏ အဖြစ် အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ။ ပိဏ္ဏစာရိကတ္တာဒိဝသေန၊ ပိဏ္ဏပါတ်ဓုတင်ဆောင်သူ၏ အဖြစ် အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ၊ ဆွမ်းရှာမှီးခြင်းဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော။ ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ။ သုတဝါပိ၊ သည်လည်း။ ဗာဟုဿစွာနုရူပံ၊ များသော သုတရှိသူ၏ အဖြစ်အားလျော်စွာ။ ပဋိပတ္တိံ၊ ကို။ ပဋိပဋ္ဌိဿာမိ၊ အံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ (အတိသိတံ အတိဥက္ကံသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်) ပဋိပဇ္ဇန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ) အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ။ ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ၊ သော။ ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ။

စာဝါပိ၊ သည်လည်း။ စာဝါဓိမုတ္တတာယ၊ စွန့်ကြဲခြင်း၌ စွန့်မြဲမြဲသက်ဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္တနော၊ ၏။ ယာပနမတ္ထေ၊ မျှတလောက်ရှိ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ပစ္စယေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ အနဝသေသေတွာ၊ မကြွင်းကျန်စေမူ၍။ ပရိစ္စဇန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ၊ ရှိ၎င်း။) ပန၊ ဆက်။ အင်္ဂါဒိပရိစ္စာဂံ၊ လက်ခြေအင်္ဂါ အစရှိသည်ကို စွန့်ခြင်းကို။ ကရောန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ)ဝါ၊ ၎င်း။ အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ။ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗဿ၊ စွန့်ထိုက်သော။ ဝုတ္တနော၊ ကို။ ဥပ္ပါဒနတ္ထံ၊ ဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ။ ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ။ ပညာဝါပိ၊ သည်လည်း။ ဥပရူပရိ၊ အထက်အထက်၌။ မညံ၊ ကို။ ဝဇေဿာမိ၊ တိုးပွားစေအံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ စဉ်းစား၍။ သပ္ပညတံ၊ ပညာရှိသူ၏အဖြစ်ကို။ နိဿာယ၊ ၍။ သီတုဏှာဒီနိ၊ အအေးအပူ အစရှိသည်တို့ကို။ အဂဏေတွာ၊ ၍။ သဇ္ဈာယမနသိကာရေသု၊ သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၊ တရားနှလုံးသွင်းခြင်းတို့၌။ ယောဂံ၊ အားထုတ်မှုကို။ ကရောန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ)အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ။ မိစ္ဆာဇီဝေ၊ မိစ္ဆာအာဇီဝ၌။ အာဒီနဝံ၊ ကို၎င်း။ သမ္မာဇီဝေ၊ သမ္မာအာဇီဝ၌။ အာနိသံသံ၊ အာနိသင်ကို၎င်း။ ဒိသ္မာ၊ ၍။ မိစ္ဆာဇီဝံ၊ ကို။ ပဟာယ၊ ၍။ ပရိသုဒ္ဓေန၊ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော။ အာဇီဝေန၊ ဖြင့်။ ဇီဝိတဝုတ္တိံ၊ အသက်၏ ဖြစ်ကြောင်းကို။ ဝါ၊ အသက်မွေးဝမ်း

၂၅၄

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာမိကာ

ကျောင်းကို။ ပရိယေသန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ) ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ။

ကာယိကဿ သုခဿာတိ၊ ကား။ သဒ္ဓါဒိသမ္ပတ္တိံ၊ သဒ္ဓါအစရှိသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို။ ဝါ၊ ပြည့်စုံသော သဒ္ဓါအစရှိသည်ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ဤ။ ဥပ္ပန္နာနိ၊ ကုန်သော။ သုခေါပကရဏာနိ၊ သုခအကြောင်း အဆောက်အဦ တို့ကို။ ပရိဘုဉ္ဇနကာလေ၊ သုံးဆောင်ရာအခါ၌။ သဒ္ဓါဒိသမ္ပတ္တနုပဏိတ ရူပ ဖုဋ္ဌကာယဿစ၊ သဒ္ဓါအစရှိသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော မှန်မြတ်သော ရုပ်သည် ဖြန့်အပ်သော ကိုယ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၎င်း။ တေသံ၊ ထိုသဒ္ဓါအစရှိ သည်တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းကြောင့်။ အဝိပ္ပဋ္ဌိသာရမူလကပါမောဇ္ဇပီတိ သမ္ပတ္တနုပဏိတ ဖုဋ္ဌကာယဿစ၊ ဝိပ္ပဋ္ဌိသာရမဖြစ်ခြင်း ဟူသော နှလုံးသာရွှင် ခြင်း အကြောင်းရင်းရှိသော ဝမ်းမြောက်ခြင်း နှစ်သက်ရွှင်လန်းခြင်း ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်သည် ဖြန့်အပ်သော ကိုယ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ် ၏၎င်း။ သုခပ္ပတ္တိကာလေ၊ သုခဖြစ်ရာအခါ၌၎င်း။ တေသံ၊ ထိုသဒ္ဓါစသော အရင်းခံရှိသော ကုသိုလ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ကဋ္ဌတ္တာ၊ ပြုအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နဝိပါကသုခကာလေစ၊ ဖြစ်သော အကျိုးတည်းဟူ သော သုခရှိသူ၏ အခါ၌၎င်း။ ဝါ၊ အကျိုးသုခဖြစ်ရာအခါ၌၎င်း။ ကာယိ ကဿ၊ သော။ သုခဿ၊ အား။ (ဧတေသု၊ ဤသဒ္ဓါ အစရှိသည်တို့တွင်။ ဧကေကော၊ သည်။ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။

ဂုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ (အတိသီတံ အတိဉာဏန္တိ အနောသက္ကိတွာ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်) ဒုက္ခပ္ပတ္တိကာလေ၊ ၌၎င်း။ သဒ္ဓါဒိဂုဏသမ္ပတ္တိံ၊ သဒ္ဓါအစရှိသော ဂုဏ်တို့၏ပြည့်စုံခြင်းကို။ အသဟ မာနေဟိ၊ သည်းမခံနိုင်သူတို့သည်။ (ဣဿာဖြစ်နေသူတို့သည်) ပယုတ္တဝဓ ဗန္ဓနာဒိကာလေစ၊ အားထုတ်အပ်သော သတ်ခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်း အစရှိသည် တို့၏ ဖြစ်ရာအခါ၌၎င်း။ ကာယိကဿ၊ သော။ ဒုက္ခဿ၊ အား။ (ဧတေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကော၊ သည်။ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ သဒ္ဓါဒိယော၊တို့ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ဤ။ ဝဝတ္တိတဖလသမာပတ္တိ ကာလေ၊ ဖြစ်စေအပ်သော ဖလသမာပတ်၏ အခါ၌၎င်း။ ဖလသမာပတ္တိ

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၅၅

ယာ၊ အား။ ဧတေသု၊ တို့တိုင်။ ဧကေကော၊ သည်။ ဥပနိဿယပစ္စယေန
ပစ္စယော ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။

ကုသလံကမ္မန္တံ၊ ကား။ ကုသလစေတနာ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ၏။
ဝိပါကဿ၊ ဝိပါကံ၏။ ဥပနိဿယပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။
သာ၊ ထိုဥပနိဿယပစ္စည်းဖြစ်သော စေတနာကို။ ဗလဝစေတနာဝ၊ အားရှိ
သော စေတနာကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဒုဗ္ဗလာ၊ အားမရှိသော စေတနာ
ကို။ န (လဗ္ဘတိ)၊ အပ်။ တတြ၊ ထိုဥပနိဿယပစ္စည်းဖြစ်ရာငယ် ဗလဝ
စေတနာ၏သာ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်၌။ ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတံကား။
ဝတ္ထု၊ တည်း။ ကိရ၊ ချဲ့။ ကော၊ သော။ ဣတ္ထိ၊ သည်။ ဥဗ္ဗန္တိတု
ကာမာ၊ အထက် (လည်ပင်း)၌ ဖွဲ့ချည်ခြင်းငှာ လိုလားသည်။ (ကြိုးဆွဲ
ချလိုသည်) (ဟုတွာ) ရုက္ခေ၊ ၌။ ရဇေ၊ ကြိုးကို။ လဂ္ဂေတွာ၊ ဆွဲချိတ်
၍။ သံဝိဓာတဗ္ဗံ၊ ပြုစီရင်ထိုက်သည်ကို။ သံဝိဒဟတိ၊ ၏။ အထ၊ ထိုအခါ၌။
ဧကော သော။ စောရော၊ သည်။ ရတ္တိဘာဂေါညဉ္ဇအပ္ပိဉ္ဇံ။ တံဂေဟံ၊ ထိုအိမ်သို့။
ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ၍။ ဣမာယရဇေယာ၊ ဖြင့်။ ကိဉ္ဇိဒေဝ၊ တစုံတခုကိုပင်။
ဗန္တိတွာ၊ ဖွဲ့ချည်၍။ ဟရိဿာမိ၊ ခိုးဆောင်အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့စဉ်းစား၍။
သတ္တေန၊ ဒါးဖြင့်။ ဆိန္နိတုံ၊ ငှာ။ ဥပဂတော၊ အနီးသို့ကပ်သွားပြီ။ အထ၊
၌။ သာရဇေ၊ သည်။ အာသိဝိသော၊ လျင်သော အဆိပ်ရှိသောမြေသည်။
ဟိတွာ၊ ၍။ သုဿတိ၊ ရူးရူးဟူ၍။ အကာသိ၊ ပြီ။ စောရော၊ သည်။ ဘိတော၊
သည်။ (ဟုတွာ) အပသက္ကံ၊ ဖဲပြီ။ ဣတ္ထိ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ၏။ နိဝေသနာ၊
နေအိမ်မှ။ နိက္ခမိတွာ၊ ၍။ ရဇေပဝိသေ၊ ကြိုးကွင်း၌။ ဝိဝံ၊ ကို။ ပဋိမုဉ္ဇိတွာ၊
စုပ်၍။ ဥဗ္ဗန္တာ၊ အထက် (လည်ပင်း)၌ ဖွဲ့ချည်ကြောင်းကြိုးရှိသည်။ (ဟုတွာ)၊
ကာလံ၊ ကို။ အကာသိ၊ ပြီ။ (ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဝတ္ထု၊ တည်း။)

ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ဗလဝစေတနာ၊ သည်။ အန္တရာယေ၊ အကျိုးပေးခြင်း၏
အန္တရာယ်တို့ကို။ နိဝါရေတွာ၊ ၍။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝိပါကဿ၊ ၏။ ဥပနိဿ
ယော ဟောတိ။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါတော်လည်း။ ဧတံ၊ ဤ။ ဗလဝစေတနာဝ
လဗ္ဘတိ န ဒုဗ္ဗလာ ဟူသောစကားကို။ ဧကန္တတော၊ အားဖြင့်။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊
ထိုက်။ ဟိ၊ မှန်။ ကတောကာသံ၊ ပြုအပ်ပြီးသော အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော။

၂၅၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

ကမ္မံ ဝေ၊ သာ။ (ဗုဗ္ဗလဖြစ်စေ ဗလဝဖြစ်စေ ကတောကာသကံသည်သာ။) ဝိပါကဿ၊ ဧ။ အန္တရာယံ၊ ကိ။ ပဋိဗာဟိတွာ၊ ချိ။ ဝိပစ္စတိ၊ ရင့်ကျက်၏။ (အကျိုးပေး၏။) ပန၊ ဆက်။ ဝိပါကဇနကံ၊ သော။ ကမ္မံ၊ သည်။ ဝိပါကဿ၊ ဧ။ ဥပနိဿယပစ္စယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ သို့။ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ ကမ္မန္တိ၊ ဧတ္ထံ၊ ဤ။ စတုဘူမကမ္မိ၊ ဘုံလေးပါး၌ ဖြစ်သော ကံကိုလည်း။ ဝေဒိဟဗ္ဗံ၊ ဧ။ ပန၊ ဆက်။ ပရတော၊ ဤ။ မဂ္ဂေါဖလသမာပတ္တိယာတိ၊ ဟူသော။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ အစေတနာဝသေန၊ စေတနာမဟုတ်သော ပစ္စည်းတရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ [မဂ်သည် စေတနာမဟုတ် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသာဖြစ်သည်။] (ဝုတ္တံ၊ ပြီ။) ကေန၊ ထိုမဂ္ဂေါဖလသမာပတ္တိယာဟူသော စကားဖြင့်။ ဧတံ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ဧ။ (ကိံ၊ ကိ။ ဒီပေတိ၊ နည်း။) ယော ကောစိ၊ အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော။ ဝိပါကဇနကော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ (အတ္ထံ) သော၊ အကျိုးကိုဖြစ်စေနိုင်သောထိုတရားသည်။ အတ္တနော၊ ဧ။ ဝိပါကဿ၊ ဧ။ ဥပနိဿယပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ (ဒီပေတိ၊ ဧ။)

ရာဂံ ဥပနိဿယ ပါဏံ ဟနတိတိ၊ ကား။ ယသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ၊ အကြင်ဝတ္ထု၌။ (ရာဂ၏အာရုံဖြစ်သော အကြင်ဝတ္ထု၌။) သာရတ္ထော၊ လွန်စွာတပ်မက်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ တသ္မိံ ဝါ၊ ထိုလွန်စွာတပ်မက်အပ်သော ဝတ္ထုကြောင့်သော်လည်း။ ဝိရုဒ္ဓံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သူကို။ (ဟနတိ၊ သတ်၏။) တဿ ဝါ၊ ထိုတပ်မက်အပ်သော ဝတ္ထု၏သော်လည်း။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှာ။ ပါဏံ၊ ကိ။ ဟနတိ၊ ဧ။ (သတ်၍ ပစ္စည်းရှာ၏။) အဒိန္နာဒါနာ ဒီယုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဧတေနော ဥပါယေန၊ ဖြင့်ပင်။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သန္တိံ ဆိန္ဒုတိတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ [ရွေးနိဿယ၌ အာဒိပါသည်။] အဒိန္နာဒါနဝသေန၊ နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထံ၊ ထိုသန္တိံ ဆိန္ဒုတိ အစရှိသောပါဌ်၌။ သန္တိန္တိ၊ ကား။ ဂေဟသန္တိံ၊ အိမ်အစပ်ကို။ (ဆိန္ဒုတိ၊ ဖြတ်၏။) နိလ္လောပံ ဟရတိတိ၊ ကား။ နိလိယိတွာ၊ ပုန်းအောင်း၍။ ဟရတိ၊ ခိုးဆောင်၏။ ကောဂါရိကံ ကရောတိတိ၊ ကား။ ဗဟူဟိ၊ များစွာသော အဖော်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ဧကမေဝ ဂေဟံ၊ တအိမ်တည်းကိုသာ။

ပရိဝါရေတွာ၊ ဝန်းရံ၍။ (ဝိုင်း၍။) ဝိလုပ္ပတိ၊ လုယက်၏။ ပရိပန္နေ တိဋ္ဌတိတိ၊ ကား။ ပန္နဒ္ဒဟနကမ္မံ၊ လမ်းခရီးကိုဖျက်ဆီးကြောင်းအမှုကို။ ကရောတိ၊ ၏။ ဒေါသံ ဥပနိဿာယာတိအာဒိသု၊ တို့၌။ မေ၊ ၏။ အနတ္တံ၊ စီးပွားမဲ့ကို။ အစရိ၊ ကျင့်ပြီ။ ဣတိ အာဒိဝသေန၊ ဤသို့အစရှိသော အပြားအားဖြင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ သော။ ဒေါသံကို။ ဥပနိဿယံ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ပါဏံ ဟနတိ စသည်၌ စပ်) မောဟံ ဥပနိဿာယာတိ၊ ကား။ ပါဏာတိပါတာဒိသု၊ တို့၌။ အာဒိ နဝပဋိစ္ဆာဒကံ၊ အပြစ်ကိုဖုံးလွှမ်းတတ်သော။ မောဟံကို။ ဥပနိဿယံကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ပါဏံ ဟနတိ)။ မာနံ ဥပနိဿာယာတိ၊ ကား။ အဟံ၊ သည်။ ကိံ၊ ကြောင့်။ ဟနိတု၊ ငှာ။ န သက္ကောမိ၊ မစွမ်းနိုင်အံ့နည်း။ အာဒါတု၊ ခိုးယူခြင်းငှာ။ န သက္ကောမိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ မာနံကို။ ဥပနိဿယံကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ပါဏံ ဟနတိ) ဝါပန၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ ကေနစိ၊ တစ်ခုတယောက်သည်။ အဝညာတော၊ အောက်ချ၍သိအပ်သည်။ ဝါ၊ မထိမဲ့မြင် ပြုအပ်သည်။ ပရိဘူတော၊ ညဉ့်ဆဲအပ်သည်။ [ဘူဇာတ်သည် ပရိဥပသာရ ကြောင့် ဟိံသာအနက်ကို ဟောသည်]။ ဟိံဋ္ဌိတော၊ ရှုတ်ချအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ ဩမာနံ၊ ထိုသူတပါးတို့သန္တာန်၌ဖြစ်သော မိမိကိုအောက် ချ၍မှတ်ထင်ခြင်းကို။ ဥပနိဿယံ ကတွာ (ပါဏံ ဟနတိ)။ ဣတိပိအတ္ထော၊ သည်လည်း။ (ဟောတိ)။

ဒိဋ္ဌိံ ဥပနိဿာယာတိ၊ ကား။ ယညာဒိသု၊ ယစ်ပူဇော်ခြင်း အစရှိသည် တို့၌။ ဗြာဟ္မဏာဒယောဝိယ၊ ပုဏ္ဏားအစရှိသူတို့ကဲ့သို့၎င်း။ ပါဒသိကံမိလက္ခ၊ အာဒယောဝိယစ၊ တောင်ခြေကိုမှီ၍နေသော တောသုတောင်သူ လူရိုင်းတို့ သည် ကဲ့သို့၎င်း။ ဒိဋ္ဌိံ၊ မိစ္ဆာအယူကို။ ဥပနိဿယံကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ပါဏံ ဟနတိ)။ ပတ္တနံ ဥပနိဿာယာတိ၊ ကား။ မေ၊ ၏။ ဣဒံ နာမ၊ ဤမည်သော အမှုသည်။ သစေ ဣဇ္ဈိယတိ၊ အကယ်၍ပြီးစီးလတ္တံ့။ (ဝေံ၊ ဤသို့ပြီးစီးလ သော်။) တေ၊ အရှင်နတ်မင်းအား။ ဗလိကမ္မံ၊ ပူဇော်ပသမှုကို။ (ဗလိနတ်စာ ကို။) ကရိယာမိ၊ အံ့။ ဣတိ ဝေံ၊ သို့။ ဒေဝတာ ယာစနသင်္ခါတံ၊ နတ်တို့အား တောင်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ (ပတ္တနံ) ဝါ၊ တောင့်တခြင်းကိုသော်၎င်း။ အသုကံနာမ၊ ထိုမည်သောသတ္တဝါကို။ ဃာတေတွာ၊ ၍။ မေ၊ အား။ ဒေဟိ၊ လော။ အသုကဿ၊ ထိုသူ၏။ သန္တကံကို။ အာဟရ၊ ဆောင်ချေလော။ ဝါ၊

၂၅၈

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

တနည်း။ ဟိ။ လော။ မေ။ နိ။ (သဟာယောဉ်စပ်) ဝါ။ သည်။ (ကရောန္တဿ
ဉ်စပ်) တောနိကမ္မာနိ၊ တို့ကို။ ကရောန္တဿ၊ သော်။ သဟာယော၊ သည်။
ဟောဟိ၊ လော။ ဣတိ ဝေမာဒိ၊ ဤသို့အစရှိသော။ ပတ္တနံ ဝါ၊ တောင်းခြင်းကို
သော်၎င်း။ ဥပနိဿယံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ရှိ။ (ပါဏံ ဟနတိ)၊ ရာဂေါဒေါသော
။ ပေ။ ရာဂဿာတိ ဧတ္ထ၊ ဉှ။ ရာဂေါ၊ သည်။ ရာဂဿာပိ၊ နိလည်း။
ဥပနိဿယော ဟောတိ။ ဒေါသဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ (ဥပနိဿယော
ဟောတိ)။ ဒေါသဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဒေဝဝနယော၊ တည်း။

ပါဏာတိပါတော ပါဏာတိပါတဿာတိ၊ ကား။ ပါဏာတိပါတီ၊
သတ္တဝါကို လျင်စွာ ကျစေခြင်း ရှိသည်။ အသံဝရေ၊ မစောင့်စည်း
ခြင်း၌။ ဌိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ အညမ္ပိ၊ သော။ ပါဏံ၊ ကို။ ဟနတိ၊ နိ။ ဝါ၊
တနည်း။ ယော၊ အကြင်သူကို။ ဧတေန၊ ဤသူသည်။ ဟတော၊ အပ်ပြီ။
တဿ၊ ထိုသတ်အပ်သူ၏။ ဉာတိမိတ္တေဟိ၊ ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေတို့သည်။
ဥပဒ္ဓုတော၊ ကပ်၍ နှိပ်စက်အပ်သည်။ (ဟုတွာ) တေသု၊ ထိုသတ်အပ်သူ၏
ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတို့တွင်။ အညမ္ပိ၊ အခြားသူကိုလည်း။ ဟနတိ၊ နိ။ ဝေ၊
သို့။ ပါဏာတိပါတော ပါဏာတိပါတဿ၊ အား။ ဥပနိဿယပစ္စယေန
ပစ္စယော (ဟောတိ)။

ပန၊ ကား။ ဘဏ္ဍာသမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်ကိုသော်၎င်း။ ဂေါပကံ ဝါ၊
စောင့်ရှောက်သူကိုသော်၎င်း။ သာတေတွာ၊ ရှိ။ ပရဘဏ္ဍဟုရဏေ၊ သူတပါး၏
ဥစ္စာကိုဆောင်ယူရာ၌၎င်း။ သမိကံ၊ အရှင်လင်ကို။ သာတေတွာ၊ ရှိ။
တဿ၊ ထိုသတ်အပ်သူ၏။ ဒါရာတိက္ကမေ၊ မယားကို လွန်ကြူးရာ၌၎င်း။
အံဟံ၊ သည်။ န ဟနာမိ၊ မသတ်ပါ။ ဣတိ၊ သို့။ မုသာဘဏနေ၊ မုသား
ပြောရာ၌၎င်း။ ကတဿ၊ ပြုအပ်ပြီးသော ပါဏာတိပါတကံကို။ ပဋိစ္ဆာ
ဒနတ္ထာယ၊ ဖိုးလွမ်းခြင်းအကျိုးငှာ၎င်း။ အကတဿ၊ မပြုအပ်သေးသော
ပါဏာတိပါတကံကို။ ကရဏတ္ထာယ ဝါ၊ ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၎င်း။ ပေသည်၊
ကုန်းတိုက်စကားကို။ ဥပသံဟာရေ၊ ကပ်ဆောင်ရာ၌၎င်း။ ဖရုသဝါစာ
နိစ္ဆာရဏေ၊ ကြမ်းတမ်းသောစကားကို မြက်ဆို့ရာ၌၎င်း။ သမ္ပပ္ပလာပ
ဝစနေ၊ ပြန်ဖျင်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်း၌၎င်း။ ပရံ၊ ကို။ ဟနိတွာ၊ ရှိ။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စမဂါရအဖွင့်

၂၅၉

အဘိဇ္ဈာယိတဗ္ဗံ ပရဝိတ္တုပကရဏာဘိဇ္ဈာယံနေ၊ ရှေ့ရှုကြံထိုက်သော သူ
 တပါးတို့၏ နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းအဆောက်အဦ ဖြစ်သောဥစ္စာတို့ကို
 ရှေ့ရှုကြံခြင်း၌၎င်း။ ယော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ တေန၊ ထိုသူသည်။ ဃာတိ
 တော၊ သတ်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ တဿ၊ ထိုသတ်အပ်သူ၏။ မိတ္တာမစ္စာ၊
 မိတ်ဆွေ အဖော်သဟာယ်ချင်းတို့သည်။ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တု၊ ပြတ်ပါစေကုန်။ ဣတိ
 အာဒိဓိန္နနေ၊ ဤသို့အစရှိသည်ကို ကြံရာ၌၎င်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ယူလသော်။
 မေ၊ ၏။ ပါဏာတိပါတော၊ ကံသည်။ နိဇ္ဇိက္ခော၊ အကျိုးမပေးဆွေးမြေ
 သည်။ ဘဝိဿတိ၊ လတုံ၊ ဣတိ၊ ဤသို့ စဉ်စား၍။ ဒုက္ကရကာရိကာဒိဝသေန၊
 ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှုကို ပြုခြင်းအစရှိသော အပြားအားဖြင့်။
 ဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဏကာလေ၊ မိစ္ဆာအယူကိုယူရာအခါ၌၎င်း။ ပါဏာတိပါတော၊
 သည်။ အဒိန္နာဒါနာဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ ဥပနိဿယော ဟောတိ၊ ဣမိနာ
 ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ အဒိန္နာဒါနာဒိမူလကေသုပိ၊ အဒိန္နာဒါန အစရှိသော
 မူလရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ စက္ကေသု၊ တို့၌။ အတ္တော၊ ကို။ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော၊ ၏။

မာတုဃာတိကမ္ပံ မာတုဃာတိကမ္ပဿတိ၊ ကား။ အညံ၊ သော။
 မာတရံ၊ ကို။ ဟနန္တံ၊ သတ်သူကို။ ဒိဿာ၊ ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ကာတုံ၊ ဌာ။
 ဝဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့စဉ်စား၍။ အတ္တနော၊ ၏။ မာတရံ၊ ကို။ ဟနန္တဿ၊
 သတ်သူ၏။ (ဝသေန) ဝါ၊ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ [နောက်ပုဒ်တို့၌ ဝသေန
 ပါသောကြောင့် ဤ၌ထည့်လိုက်ပါသည်။] ဧကသ္မိံ၊ သော။ ဘဝေ၊ ၌။
 ဟန္တော၊ အမိကိုသတ်ပြီး၍။ အပရသ္မိမ္ပိ၊ တခြားသောဘဝ၌လည်း။ ဟန
 နဝသေန ဝါ၊ အမိကိုသတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ ဧကသ္မိံ ယေဝ
 ဘဝေ၊ တဘဝတည်း၌ပင်။ ဂစ္ဆ၊ သွားလော။ မေ၊ ၏။ မာတရံ၊ ကို။
 ဟနာဟိ၊ သတ်လော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုနပျုနံ၊ အဖန်ဖန်။ အာဏာပနဝသေန
 ဝါ၊ စေခိုင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ ဒွိဟိ၊ ၂-ကြိမ်ကုန်သော။ ပဟာ
 ရေဟိ၊ ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့ကြောင့်။ နိယတမရဏာယ၊ မြဲသော သေခြင်းရှိသော
 အမိအား။ (ဒါန၌စပ်။) ဝါ၊ ကို။ (ပဟာရ၌စပ်။) ဒုတိယပဟာရဒါန
 ဝသေန ဝါ၊ ၂-ကြိမ်မြောက် ပုတ်ခတ်ခြင်းကိုပေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်
 ၎င်း။ မာတုဃာတိကမ္ပံ၊ သည်။ မာတုဃာတိကမ္ပဿ၊ ၏။ ဥပနိဿယော

၂၆၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

ဟောတိ။ သေသာနိပိ၊ ကြွင်းသော ပိတုသာတက အစရှိသော ကံတို့ကို
လည်း။ ယထာယောဂံ၊ ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ဣမိနာမ နယေန၊
ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ဆက်။ -ဃသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗလဝါကုသလံ၊ အားရှိသောအကုသိုလ်
သည်။ ဒုဗ္ဗလကုသလဿ၊ ၏။ ဥပနိဿယော နဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ကမ္မပထာနန္တရိယကမ္မဝသေနော၊ ကမ္မပထမြောက်သော အာနန္တရိယကံတို့
နှင့်စပ်သဖြင့်သာ။ ဒေသနာ၊ ကို။ ကတဘ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။
တံ၊ ထိုစကားကို။ ကေန္တတော၊ ဖြင့်။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ ဟိ (ယသ္မာ)၊
ကြောင့်။ ပါဏာတိပါတာဒီနိ၊ တို့ကို။ ကတဘ၊ ရှိ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။
ဝေ၊ သို့။ အကာသိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ စောဒိယမာနေဘ၊ သော်။ ကောပ
မတ္တကမ္မိ၊ အမျက်မျက်ကိုလည်း။ ကရောတိ၊ ၏။ ဝိပုဋ္ဌိသာရိပိ၊ နှလုံးမသာ
ယာခြင်းရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ အပ္ပမတ္တကေပိ၊ နည်း
သော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ကိလေသေ၊ သည်။ ဥပ္ပန္နေ၊
သော်။ တံ၊ ထိုကိလေသာကို။ ဝဇေတဘ၊ ရှိ။ ဝိတိက္ကမံ၊ လွန်ကျူးမှုကို။
ကရောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗလဝံ၊ အားရှိသော အကုသိုလ်သည်။
ဒုဗ္ဗလဿ၊ အားမရှိသော အကုသိုလ်၏၎င်း။ ဒုဗ္ဗလဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဗလ
ဝဿာပိ၊ ၏၎င်း။ ဥပနိဿယောဟောတိယေဝ၊ သာ။ ပန၊ ဆက်။
ပစ္စယဝိဘင်္ဂဿ၊ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရ၏။ ဥဒ္ဓေသဝဏ္ဏနာယံ၊ ဥဒ္ဓေသအဖွင့်၌။
ဗလဝကာရဏဋ္ဌေန ဥပနိဿယော ဟောတိတံ၊ ဟူ၍။ ယံ၊ အကြင်
စကားကို။ (မယာ) ဂုတ္တံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ ကာရဏဘာဝသေဝ၊
အကြောင်း၏အဖြစ်၏သာ။ ဗလဝတာယ၊ ကြောင့်။ ဂုတ္တံ၊ ပြီ။ ဥပနိဿယ
ပစ္စယခမ္မာနံ၊ တို့၏။ (ဗလဝတာယ)န(ဂုတ္တံ)။ ဟိ၊ မှန်။ ကမ္မကိလေသာ၊
ကံကိလေသာတို့သည်။ ဗလဝန္တောပိ၊ အားရှိသောကံ ကိလေသာတို့သည်
၎င်း။ ဒုဗ္ဗလာပိ၊ အားမရှိသော ကံ ကိလေသာတို့သည်၎င်း။ ဗလဝကာ
ရဏံ၊ သည်။ ဟောန္တိယေဝ။

☞

ရာဂံ ဥပနိဿာယ ဒါနံ ဒေတီတိအာဒိသု၊ တို့၌။ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ
တဗ္ဗော)။ အဟံ၊ သည်။ စာတုမဟာရာဇိကာနံ၊ ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊
တို့၏။ သဟဗျတံ၊ အပေါင်းအဖော်၏ အဖြစ်သို့။ ဥပပဇ္ဇေယျံ၊ ကပ်ရောက်

ဝိ-ကုသလတိတ် ၇-ပဉ္စဝါရ အဖွင့်

၂၆၁

ရပါမူကား။ အဟောဝတ၊ အော်- ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ သို့။ ဥပပတ္တိ
ဘဝေဝါ၊ ဥပ ပတ္တိဘဝ၌သော်၎င်း။ ဘောဂေသုဝါ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့၌
သော်၎င်း။ ရာဂံ၊ တပ်မက်သောရာဂကို။ ဥပနိဿာယ ဒါနံ ဒေတံ။
သီလသမာဒါန ဥပေါသုထကမ္မသုပိ၊ သီလဆောက်တည်ခြင်း၊ ဥပုသ်
စောင့်သုံးမှုကို ပြုခြင်းအစရှိသည်တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။

ပန၊ ကား။ ရာဂဝိက္ခမ္ဘနတ္ထာယ၊ ရာဂကိုခွါခြင်း အကျိုးငှာ။ ဈာနံ၊
ဈာန်ကို၎င်း။ ရာဂဿ၊ ကို။ ပဟာနတ္ထာယ၊ ပယ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ ဝိပဿနံ၊
ဝိပဿနာကို၎င်း (ရာဂဿ၊ ကို။) သမုဇ္ဈေဒနတ္ထာယ၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်း
အကျိုးငှာ။ မဂ္ဂံ၊ မဂ်ကို၎င်း။ ဥပ္ပါဒေန္တော၊ ဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ရာဂံ၊
ဥပနိဿာယ၊ ရှိ။ ဥပ္ပါဒေတိနာမ၊ ဖြစ်စေသည်မည်၏။ ပန၊ ကား။
ဝိတရာဂဘာဝတ္ထာယ၊ ကင်းသောရာဂရှိသူ၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ။ အဘိညံ၊
အဘိညာဉ်ကို၎င်း။ သမာပတ္တိဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ဥပ္ပါဒေန္တော၊ သော်၊ ရာဂံ
ဥပနိဿာယ ဥပ္ပါဒေတိနာမ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှလောက်
သော အဘိညာဉ်သမာပတ်ကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်။ ဝိတရာဂေါနာမ ဟောတိ။

သဒ္ဓါယာဝတိ၊ ကား။ ဒါနာဒိဝသေန၊ ဒါနအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။
ပဝတ္ထသဒ္ဓါယ၊ အား။ (ဥပနိဿာယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ သီလာ
ဒီသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။
ဒါနာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ သဒ္ဓါဒယော၊ တို့ကို။ ဥပ္ပါဒေန္တော၊ သော်။ ရာဂံ၊
ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ရှိ။ ဥပ္ပါဒေတိနာမယထေဝ၊ ဖြစ်စေသည် မည်သကဲ့သို့
သာလျှင်။ ဧဝံ၊ တူ။ ရာဂါဒယောပိ၊ တို့သည်လည်း။ သဒ္ဓါဒိနံ၊ တို့၏။
ဥပနိဿာယပစ္စယာနာမ ဟောန္တိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

[ပါဏိဟန္တာ တဿ ပဋိသာတတ္ထာယ ဒါနံ ဒေတိစသည်ကို ဖွင့်ပြလို
သောကြောင့် တဿ ပဋိသာတတ္ထာယာတိ စသည်ကို မိန့်။] တဿ ပဋိသာ
တတ္ထာယာတိ၊ ကား။ တဿ၊ ထိုပါဏာတိပါတကံကို။ ပဋိဗဟနတ္ထာယ၊
တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဒါနံ ဒေတိ၌စပ်)။ ဝိပါကောကာသဿ၊
အကျိုးပေးခွင့်ကို။ အနုပ္ပါဒနတ္ထာယ၊ မဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ။ ဣတိ
အတ္ထော၊ နက်။ သပ္ပဋိသာတေသု၊ အကျိုးမပေးအောင် ပယ်ရှားတားမြစ်

၂၆၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

နိုင်ခြင်းရှိသော ကံတို့၌။ ဧဝံ၊ ဤသို့ထိုကံကို ပယ်ရှားတားမြစ်ခြင်းအကျိုး
 ဌာ ပြုခြင်းသည်။ တာဝ ဟောဘု၊ ဖြစ်ပါစေဦးတော့။ အပ္ပဋ္ဌိသာတာနိ၊
 အကျိုးမပေးအောင် ပယ်ရှား တားမြစ်နိုင်ခြင်း မရှိကုန်သော။ ယာနိ
 အာနန္တရိယကမ္မာနိ၊ အကြင်အာနန္တရိယကံတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု
 ပန၊ ထိုအာနန္တရိယကံတို့၌ကား။ တဿ ပဋ္ဌိသာတတ္ထာယာတိ၊ ဟူ၍။
 ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ တဿ၊
 ထိုအာနန္တရိယကံကို ပယ်ရှားတားမြစ်ခြင်း အကျိုးဌာ ဒါန အစရှိသည်ကို
 ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အဇ္ဈာသယဝသေန၊ အလို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။) တပ္ပဋ္ဌိသာတတ္ထာယ၊ ထိုအာနန္တရိယကံကို
 ပယ်ရှားတားမြစ်ခြင်း အကျိုးဌာ။ ပဝတ္တေမိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ အဿ၊
 ထိုဒါနအစရှိသည်ကိုပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ အဇ္ဈာသယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။
 တံ၊ ထိုအလိုကို။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ (မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရော
 ပေတွာ တဿ ပဋ္ဌိသာတတ္ထာယ ဒါနံ ဒေတိ အစရှိသော စကားကို။)
 ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ရာဂံ ဥပနိဿာယ အတ္ထာနံ အ ဘတာပေတိတိ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်
 တို့၌။ (ဝေဒိတဗ္ဗံစပ်။) ယတ္ထ၊ အကြင်ဝတ္ထု၌။ ရတ္တော၊ တပ်မတ်သည်။
 (ဟောတိ)။ တဿ၊ တပ်မက်ရာဝတ္ထုကို။ ဒုက္ကရေန၊ ခဲယဉ်းစွာ ပြုရခြင်းဖြင့်။
 (ခဲယဉ်းစွာပြုရမှ။) ပတ္တိံ၊ ရောက်ခြင်းရခြင်းကို။ သမ္ပဿန္တော၊ ကောင်း
 စွာမြော်မြင်မိသည်။ (ဟုတွာ) ဧဝံ၊ ဤသို့ မိမိကို ပူပန်စေခြင်း အစရှိသည်
 ကို။ ကရောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့အစရှိသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အစီအရင်
 ကို။ ပုရိမနယေနော၊ ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ကာယိကဿ သုခဿာတိ၊ ကား။
 ရာဂါဒိသမတိက္ကမဝသေန၊ ရာဂအစရှိသည်ကို လွန်မြောက်ခြင်းနှင့် စပ်
 သဖြင့်။ ကုသလံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ပဋ္ဌိလဒ္ဓသုခဿဝါ၊ အား၎င်း။ ရာဂါ
 ဒိဝသေန၊ ရာဂအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ အနာဒိနဝဒဿာဝိနော၊ အပြစ်
 ကို ရှုလေ့မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကာမေ၊ တို့ကို။ ပရိဘုဉ္ဇနဝသေန၊ အစွမ်း
 ဖြင့်။ ဥပ္ပန္နသုခဿဝါ၊ အား၎င်း။ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောဟောတိ)။
 ဒုက္ခဿာတိ၊ ကား။ အာတာပနာဒိဝသေန၊ လွန်စွာ ပူလောင်စေခြင်း
 အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နဒုက္ခဿဝါ၊ အား၎င်း။ ရာဂါဒိဟေတွာ၊

၁-ကုသလတိုက် ဂျပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၆၃

ရာဂအစရှိသောအကြောင်းကြောင့်။ ပဝတ္ထဝဗေဒနာဒိဝသေန၊ ဖြစ်သော အသုတ်ခံရခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခံရခြင်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နဒုက္ခဿ ဝါ၊ အားရင်း။ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဖလသမာပတ္တိယာတိ၊ ကား။ ရာဂါဒယော၊ တို့ကို။ သမုစ္ဆိန္နိတွာ၊ ရှိ။ ဥပ္ပါဒိတာယ ဝါ၊ ဖြစ်စေအပ်သော ဖလသမာပတ်အားရင်း။ တေဟိ၊ ထိုရာဂ အစရှိသည်တို့သည်။ အဋ္ဌိယမာနေန၊ နှိပ်စက်အပ်သည်။ (ဟုတွာ)။ သမာပန္နာယ ဝါ၊ ဝင်စားအပ်သော ဖလသမာပတ်အားရင်း။ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။

ကာယိကံ သုခန္တိအာဒိသု၊တို့၌။ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော)။ သုခေ၊ ကာယိကသုခစသည်သည်။ ဥပ္ပန္နော သေဝ်။ တံ၊ ထိုကာယိကသုခကို။ အဿာဒေတွာ၊ ရှိ။ ပုနပုနံ၊ အဖန်ဖန်။ တထာဂ္ဂပေဟေဝ၊ ထိုသို့ သုခကိုဖြစ်စေနိုင်ခြင်းသဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ အကြောင်းတို့ဖြင့်။ တံ၊ ထိုသုခကို။ ဥပ္ပါဒေန္တဿ၊ ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ပုရိမံ၊ ရှေးဖြစ်သောကာယိကသုခသည်။ ပစ္ဆိမဿ၊ နောက်ဖြစ်သော ကာယိကသုခ၏။ ဥပနိဿယော ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ သီတာဒိသု၊ အေးရာအခါ အစရှိသည်တို့၌။ ဝါ၊ အအေးအစရှိသည်တို့ကြောင့်။ အဂ္ဂိသန္တာပနာဒိနိ၊ မီးပူစေခြင်းအစရှိသည်တို့ကို။ ဝါ၊ မီးလုံခြင်းအစရှိသည်တို့ကို။ အတိသေဝန္တဿ၊ အလွန်မှီဝဲသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပုဗ္ဗဘာဂေ၊ ရှေ့အဖို့၌။ သုခံ၊ ကာယိက သုခသည်။ အပရဘာဂေ၌။ ဒုက္ခဿ၊ ၏ရင်း။ တရုဏာယ၊ နုပျိုသော။ လောမသာယ၊ နုနယ်နီမြန်းသော အမွှေးရှိသော။ ဣမိဿ၊ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ၊ ၏။ ဗာဟာယ၊ ၏။ သမ္ပယော၊ အတွေ့သည်။ သုခေါဝတ၊ ကား။ ဣတိ၊ သို့။ ကာမေသု၊ တို့၌။ ပါတဗျတံ၊ သုံးဆောင်ခံစားတတ်သူ၏အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇန္တဿဝါ၊ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း။ ဣမ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌။ ကာယိကံ၊ သော။ သုခံ၊ သည်။ နေရယိကဿ၊ (အခြားဘဝ) ရေ၌ဖြစ်သော။ ကာယိက ဒုက္ခာယ၊ ၏ရင်း။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ အရောဂဘာဝေန၊ ရောဂါမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ သုခိနော၊ သုခရှိသည်။ (ဟုတွာ) ဖလသမာပတ္တိကို။ သမာပဇ္ဇန္တဿ၊ ၏။ ကာယိကံ သုခံ ဖလသမာပတ္တိယာ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတိ။

၂၆၄

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသဒီကာ

ပန၊ ကား။ ဒုက္ခပဋိသဘာယ၊ ဒုက္ခကိုပယ်ရှားခြင်းငှာ။ သုခံ၊ ကို။
 သေဝန္တဿ၊ မှီဝဲသူ၏၎င်း။ ဒုက္ခပဋိသဘာယ၊ ငှာ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ (အာ
 ဗာဓံ၊ လွန်စွာ နှိပ်စက်တတ်သောရောဂါကို။ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ၊ ခွါ၍။ ဖလ
 သမာပတ္တိယာ၊ ကို။ သမာပဇ္ဇနံ)ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ အာဗာဓံ၊ ကို။ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ၊ ၍။
 သမာပဇ္ဇန္တဿ၊ ၏၎င်း။ ကာယိက၊ ဒုက္ခ ကာယိကသုခဿစေဝဖလသမာ
 ပတ္တိယာစ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတိ။ ဥတုသပ္ပါယော၊ လျောက်ပတ်
 သော ဥတုသည်။ သုခဿစေဝ၊ ကာယိကသုခ၏၎င်း။ ဖလသမာပတ္တိယာစ၊
 ၏၎င်း။ (ဥပနိဿယ ပစ္စယော ဟောတိ) အသပ္ပါယော၊ မလျောက်ပတ်
 သော ဥတုသည်။ ဒုက္ခဿ၊ ကာယိကဒုက္ခ၏။ (ဥပနိဿယပစ္စယောဟောတိ)။
 ဝါ၊ တနည်းကား။ ဥတုအသပ္ပါယံ၊ မလျောက်ပတ်သော ဥတုကို။ အဘိ
 ဘဝိတွာ၊ လွှမ်းမိုး၍။ သမာပတ္တိသမုဋ္ဌိတ ရူပဝသေန၊ သမာပတ်ကြောင့်
 ဖြစ်သောရုပ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ သော။ သုခံ၊ ကို။ အနုဘဝိတုကာမဿ၊
 ၏။ အသပ္ပါယောပိ၊ သော။ ဥတုသည်။ ဖလသမာပတ္တိယာ၊ ၏။ ပစ္စယော၊
 သ။ (ဟောတိ)။ ဘောဇနသေနာသနေသုပိ၊ ဧသေဝနယော။ ပုန၊
 တဖန်။ ကာယိကံ သုခန္တိ အာဒိနိ၊ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ကေဝလံ၊
 ပစ္စယပ္ပန်မဖက် သက်သက်။ ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ ဒဿိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။
 ပန၊ ထိုသို့ပြအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဤ။ ဝုတ္တနယေနောပင်။ (သုခေ
 ဥပ္ပန္နေ တံအဿာဒေတွာ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်) သေ၊
 ဤကာယိကသုခ အစရှိသည်တို့၏။ ပစ္စယဘာပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဖလသမာ
 ပတ္တိ ကာယိကဿ သုခဿာတိ၊ ကား။ သမာပတ္တိ သမုဋ္ဌာနရူပဝသေန၊
 သမာပတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နဿ
 သုခဿ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုသုခ
 ကို။ သေ၊ ဤသမာပတ်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမာပတ္တိတော၊ မှ။
 ဝုဋ္ဌာယ၊ ၍။ အနုဘဝတိ၊ ၏။

ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ ဒါနန္တိ အာဒိသု၊ ပါဠိရပ်တို့၌။ (အတ္ထော
 ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ မေ၊ ၏။ ဣဒံသုခံ၊ သည်။ န ပရိဟာယေယျ၊ မဆုတ်
 ယုတ်ပါမှုကား။ အဟောဝတ၊ အော်ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့တောင့်
 တ၍။ ပတ္တဿ၊ ရောက်အပ် ရအပ်ပြီးသော သုခကို။ အပရိဟာယနဝသေန

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၆၅

ဝါ၊ မဆုတ်ယုတ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ အဟံ၊ သည်။ အာယတိံ၊ ၌။
 ဝေရူပံ၊ သော။ သုခံ၊ သို့။ ပါပုဏေယျံ၊ ရောက်ရပါမှုကား။ အဟောဝတ၊
 စွ။ ဣတိ၊ ဤ။ အပ္ပတ္တဿ၊ မရောက်အပ် မရအပ်သေးသော သုခကို။ ပတ္တိ
 ဝသေန ဝါ၊ ရောက်ခြင်း ရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ ဒုက္ခေပိ၊ ၌လည်း။
 မေ၊ ၏။ ဒုက္ခံ၊ သည်။ ပရိဟာယေယျ၊ ကား။ အဟောဝတ၊ စွ။ ဣတိ၊ ဤ။
 ပတ္တဿ၊ ရောက်အပ် ရအပ်သောဒုက္ခကို။ ပရိဟာယနဝသေန ဝါ၊ ၎င်း။
 အာယတိံ၊ ၌။ ဝေရူပံ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော ဒုက္ခသည်။ နုပ္ပဇ္ဇေယျ၊
 ကား။ (အဟောဝတ)။ ဣတိ၊ သို့။ အနုပ္ပါဒပတ္တနာဝသေန ဝါ၊ မဖြစ်ခြင်း
 ကို တောင့်တခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ သုခဒုက္ခာနံ၊ တို့၏။ ဥပနိဿယံ
 တာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဥတုတောဇနသေနာသနာနံ၊ တို့သည်။ ဝုတ္တနယာနေဝ၊
 ကုန်သည်သာ။

ကာယိကံ သုခန္တိအာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ (သုခဒုက္ခာနိ
 ဥတုအာဒိနိပိတို့၌စပ်) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ မာရိသမောဂ္ဂုလ္လာန၊ အရှင်ဘုရား
 မောဂ္ဂုလ္လာနံ။ ဗုဒ္ဓသရဏဂမနံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်
 ခြင်းသည်။ သာဓုခေါ၊ ကောင်းမြတ်သည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။
 သုခပ္ပတ္တာနုမ္ပိ၊ သုခသို့ ရောက်သုတို့၏၎င်း။ ယော(ဘဂဝါ)၊ သည်။ ဝေ
 ရူပဿ၊ သော။ ဒုက္ခဿ၊ ကို။ ပရိညာယ၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ၊ ကို။
 ဒေသေတိ၊ ၏။ သောဘဂဝါ၊ သည်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါဝတ၊ မဖောက်မပြန်
 ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပါပေစွ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဒုက္ခပ္ပတ္တာနုမ္ပိ၊ တို့၏၎င်း။ သဒ္ဓါ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ သုခဒုက္ခေဟိ၊
 တို့နှင့်။ သံယောဂဝိယောဂတ္ထာယ၊ ယှဉ်ခြင်း ကွေကွင်းခြင်း အကျိုးငှာ။
 [သုခနှင့် သံယောဂဒုက္ခနှင့်ဝိယောဂတို့ပါ] သီလာဒိပရိပူရဏံ၊ သီလအစ
 ရှိသည်ကို ပြည့်စေခြင်းကို။ ကရေယျ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သုခဒုက္ခာနိ၊
 တို့ကို။ သဒ္ဓါဒိနံ၊ တို့၏။ ဥပနိဿယဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဒဿိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။
 ဥတုအာဒိနိပိတို့ကိုလည်း။ ယထာယောဂံ၊ စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။
 ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ ပါဏံ ဟနတိတိ အာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။
 ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ၊ သာလျှင်။ (အဟောဝတ မေ ဣဒံ သုခံ နပရိ

၂၆၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာမုဒ္ဒိကာ

ဟာယေယျအစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့် သာလျှင်။) သုခါဒီနံ ဥပနိဿယတံ ဝေဒိတဗျာ၊ ဤ။

ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ ဥပနိဿယတံ ဇနိယော၊ ဤဥပနိဿယပစ္စည်းကို ဝေတန်တော်မူရာ၌။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ ဤ။ တိဝိဓေနာပိ၊ ဖြင့်လည်း။ (အာရမဏုပနိဿယ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယ ဟူသော သုံးပါးအပြားအားဖြင့်လည်း။) [နောက်၌လည်း ပါဠိတော်ကြည့်၍ ဤအတိုင်း ပေးပါ။] ဥပနိဿယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ အကုသလဿ၊ ဤ။ ဒုဝိဓေန (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ပေ။ အဗျာကတောပိ အဗျာကတဿ တိဝိဓေန (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ကုသလဿ၊ ဤ။ တထာ၊ ထိုသုံးပါး အပြားအားဖြင့်။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ အကုသလဿ၊ ဤ။ တထာ၊ ဖြင့်။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ ကုသလော၊ သည်။ အဋ္ဌဝိဓေန၊ ဖြင့်။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ အကုသလော ဆဗ္ဗိဓေန (ဥပနိဿယော ဟောတိ) အဗျာကတော နဝိဓေန (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ တေဝိသတိဝိဓေန၊ နှစ်ဆဲ့သုံးပါးအပြားအားဖြင့်။ ဥပနိဿယော၊ ကို။ ဘာဗိတော၊ ဝေတန်တော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျာ၊ ဤ။

(၄၂၄) ပုရေဇာတေ၊ ၌။ စက္ခာဒီနိ၊ စက္ခာယတနအစရှိသည်တို့ကို။ သြဋ္ဌာရိကဝသေန၊ ရန်ရင်းသော ရုပ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ ဟောတော် မူအပ်ပါသော်လည်း။ အာပေါဓာတုအာဒီနိပိ၊ တို့သည်လည်း။ ပုရေဇာတာရမဏာနိ၊ ပုရေဇာတအာရုံတို့သည်။ ဟောန္တိယေဝ၊ သာ။ [ပါဠိတော်၌ မပါသော်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။] ဝတ္ထုပုရေဇာတံ စက္ခာယတနန္တိ အာဒိ၊ စကားကို။ ယံ၊ အကြင်ရုပ်သည်။ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုရုပ်သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ပုရေဇာတံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဤ။ တံ၊ ထိုရုပ်ကို။ ဒဿေတံ၊ ၄။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဝတ္ထုဝိပါကာဗျာကတာနန္တိ၊ စကားကို။ ပဝတ္ထိယံ၊ ၌။ ပုရေဇာတပစ္စယံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၄၂၅) ပစ္ဆာဇာတေ၊ ၌။ ဣမဿ ကာယဿာတိ၊ ကား။ စာတု မဟာဘူတိကကာယဿ၊ ၄-ပါးသော မဟာဘူတ အတည်ကိုယ်ရှိသော

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၆၇

ရူပကာယအား။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ကား။ ဥပတ္တမ္မကဋ္ဌေန၊
ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်သဘောအားဖြင့်။ ပစ္စယတ္တာ
ယေဝ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ ယေ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော၊
သည်။ ဣမဏိ* ပဉ္စဝါရေ ဌ။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ အာဂတော၊ ပြီ။
[“တေနေသ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော ဣမ အနုလောမတော အာဂတော” ဟု
ဋီကာရှိသောကြောင့် “ပစ္ဆာဇာတပစ္စယောတိ” ဟု ဣတိ ပါသည်ကား
မကောင်း။ ရှေးနိဿယ၌လည်း မပါ။]

(၄၂၆) အာသေဝနပစ္စယေဌ။ အနုလောမံ ဂေါတြတုဿာတိအာဒိနံ၊
အစရှိသောပုဒ်တို့ကို။ ဝိသုံ၊ သီးခြား။ ဂဟဏေဌ။ ဟေဌာ၊ အောက်အနန္တရ
ပစ္စည်း၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ကာရဏံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [(၄၁၇)
အနန္တရပစ္စည်းအဖွင့်၌ “အနုလောမံဂေါတြတုဿ။ ပေ။ နာနာရမဏဝသေန”
ဟု၎င်း ဂေါတြတု မဂ္ဂဿ။ ပေ။ နာနာဘူမိဝသေန” ဟု၎င်း ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

(၄၂၇) ကမ္မပစ္စယေဌ။ ကုသလာ စေတနာ သမ္ပယုတ္တကာနန္တိတ္ထေဌ။
သဟဇာတ နာနက္ခဏိကဝိဘာဝဿ၊ သဟဇာတ နာနက္ခဏိကဟု ဝေဘန်
အပ်သော အထူးအပြား၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတတိ၊
ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ န ဝုတ္တာ၊ အပ်။ အဗျာကတဝိသဇ္ဇနေ ပန၊ ၌ကား။
(ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဟု လာသော ဝိသဇ္ဇန၌ကား။) သော
ဝိဘာဂေါ၊ ထိုဝေဘန်အပ်သော အထူးအပြားသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုအဗျာကတဝိသဇ္ဇန၌။ (သဟဇာတတိ၊ ဟူ၍။ ဘဂဝ
တာ) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ၊ ပဋိသန္ဓိသဒ္ဓါကို။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ၊ တို့၏။
ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ကတံ၊ ပြီ။ စေတနာ ဝတ္ထုဿာတိ၊ ဟူသောစကားကို။
ပဋိသန္ဓိက္ခဏေဌ။ ဝတ္ထုပတိဋ္ဌိတ၊ ဟဒဝတ္ထု၌ တည်ကုန်သော။ အရူပဓမ္မာ၊
တို့သည်။ ဝတ္ထုပစ္စယာ၊ ဟဒယဝတ္ထုဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝါ၊
ဟဒယဝတ္ထုဟူသော အကြောင်းရှိကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ) ကိဉ္စာပိ ဝတ္တန္တိ၊
အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ စေတ
နာ၊ သည်။ ဝတ္ထုဿာပိ၊ ဟဒယဝတ္ထုအားလည်း။ ပစ္စယော (ဟေတု)။
ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။

၂၆၈

ပဉ္စာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဃိကာ

(၄၂၈) ဝိပါကစွယေ၊ ဥပဋ္ဌိသန္ဓိဝါရေ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓိဝါရန္တိ။ (ပဋ္ဌိသန္ဓိကွ
ဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတော ဧကော ခန္ဓောအစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်
သောဝါရန္တိ။) ဣမိနာဝ နယေန၊ ဖြင့်ပင်။ (ပဋ္ဌိသန္ဓိဂဟဏံ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ
စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ဤနည်းဖြင့်ပင်။) အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။

(၄၂၉-၄၃၈) အာဟာရပစ္စယေ၊ ဣမဿ ကာယဿာတိ၊ ကား။ စတု
သန္တတိဝသေန၊ ၄-ပါးသောရုပ်အစဉ်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ရူပသန္တတိ
စသော ၄-ပါးသောအစဉ်၏အစွမ်းဖြင့်။) ပဝံတ္ထောသော။ စတုမဟာဘူတိက
ကာယေ၊ ၄-ပါးသော မဟာဘူတအထည်ကိုယ်ရှိသော ရုပ်အပေါင်းတို့။
အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ၊ ရုပ်အား။ ဝါ၊ ကို။ ဇနကဝသေန၊ ဖြစ်စေသည်၏
အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ သေသဿ၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်မှကြွင်းသောရုပ်အပေါင်း
အား။ ဝါ၊ ကို။ ဥပထမ္ဘကဝသေန၊ ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။
အာဟာရပစ္စယေန၊ သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣန္ဒြိယပစ္စယာဒိသုပိ၊
တို့၌လည်း။ ပဋ္ဌိသန္ဓိဝါရောဂုတ္တနယေန ဝေဒိတဗျော။ သေသံ၊ ကြွင်းသော
ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ သာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပဉ္စဝါရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စဝါရ သဋ္ဌနာ အနုလောမဂဏနာအဖွင့်

(၄၃၉) ဣဒါနိ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိဘင်္ဂ
ဝါရ၌။ ယထာလဗ္ဗါနိ၊ အကြင် အကြင်ရအပ်ပြီးကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊
တို့ကို။ ဒဿေတံ၊ ၄။ ဟေတုယာ သတ္တာတိအာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊
ထိုဟေတုယာသတ္တအစရှိသော စကားရပ်၌။ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလေန
ကုသလံ၊ ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ (တနည်း) ကုသလေန၊ နှင့်။ (သံသဋ္ဌံ၊ ရောနှော
အပ်သော) ကုသလံ၊ ကုသိုလ်၎င်း။ [နောက်၌လည်း ဤအတိုင်း တနည်း
ပေးပါ] (ကုသလေန) အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ (ကုသလေန) ကုသလာဗျာကတံ၊
၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဏိ၊ ၃-ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ အကုသလေန၊ နှင့်။
(သံသဋ္ဌာနိ၊ ကုန်သော။) တထာ၊ ထို ၃-ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ အဗျာ
ကတေန အဗျာကတမေဝ၊ သာ၎င်း။ ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ သတ္ထ၊ ၇-ပါးသော

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၆၉

ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အာရမဏေန ဝါတိ၊ ကား။ ကေမူလကကော
 ဝသာနာနိ၊ တပါးသော ပုဒ်ဟူသောမူလရှိ တပါးသော ပုဒ်ဟူသောအဆုံး
 ရှိကုန်သော၊ နဝ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အဓိပတိယာဒသာတိ၊ ကား။
 ကုသလံ၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အား။ သဟဇာတတောစေဝ၊ သဟဇာတ
 အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း။ အာရမဏတော စ၊ အာရုံအဖြစ် အားဖြင့်၎င်း။
 (အဓိပတိပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။) အကုသလဿ၊ အား။ အာရမဏ
 တောဝ၊ သာ။ (အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတဿ၊ အား။
 သဟဇာတတောစေဝ၊ ဖြင့်၎င်း။ အာရမဏတောစ၊ ဖြင့်၎င်း။ (အဓိပတိ
 ပစ္စယော ဟောတိ)။ ကုသလာဗျာကတဿ၊ အား။ သဟဇာတတောဝ၊ သာ။
 (အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ကုသလမူလကနိ၊ ကုသလပုဒ်
 ဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ တို့၎င်း။ အကုသလံ ။ပေ။ တထာ၊
 ထိုသဟဇာတအဖြစ်ဖြင့်ပင်။ ကုသလာဗျာကတဿ၊ အား။ (အဓိပတိ
 ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ အကုသလမူလကနိ၊ ကုန်သော။ တီဏိ၊
 တို့၎င်း။ အဗျာကတော။ပေ။ တထာ၊ ထိုအာရုံအဖြစ်ဖြင့်ပင်။ အကုသလဿ၊
 အား။ (အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ အဗျာကတမူလကနိ၊
 ကုန်သော။ တီဏိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇန
 တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဓိပတိပစ္စည်း၌။ အာရမဏာ
 ဓိပတိပိ၊ အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းကိုလည်း။ သတ္တဓာ၊ အားဖြင့်။ (လဗ္ဘတိ)။
 သဟဇာတာဓိပတိပိ၊ ကိုလည်း။ သတ္တဓာဝ၊ အားဖြင့်ပင်။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။

အနန္တရေ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလမူလကနိ၊ ကုန်သော။ ဒေ၊
 ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ အကုသလမူလကနိ၊ ကုန်သော။ တထာ၊ ထို ၂-ပါးသော
 ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ အဗျာကတမူလကနိ၊ ကုန်သော။ တီဏိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ
 ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သတ္တ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ သမနန္တရေပိ၊ ၌လည်း။ တော
 နေစ၊ ဤဝိသဇ္ဇနတို့သည်ပင်။ (ဟောန္တိ)။ သဟဇာတေန ဝါတိ၊ ကား။
 ကုသလမူလကနိ၊ ကုန်သော။ တီဏိ၊ တို့၎င်း။ အကုသလမူလကနိ တီဏိ
 အဗျာကတမူလကံ 'ကေံ၊ ၎င်း။ တထာ၊ ထိုတပါးစီသော။ ကုသလာ
 ဗျာကတမူလကံ၊ ရှိသော ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ အကုသလာဗျာကတမူလကဉ္စ၊ ၎င်း။

၂၇၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

ဣတိဇော၊ ဖြင့်။ နဝ (ဟောန္တိ)။ အညမညေ တိဏီတိ၊ ကံး။ ကုသလေန
 ကုသလံ၊ ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ (တနည်း) ကုသလေန၊ နှင့်။ (သံသဋ္ဌံ၊ သော။)
 ကုသလံ၊ ၎င်း။ [နောက်၌လည်း ဤအတိုင်းပေး] အကုသလေန အကုသလံ၊
 ၎င်း။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ ဣတိ ဇော၊ ဖြင့်။ တိဏီ
 (ဟောန္တိ)။

နိဿယေ တေရသတိ၊ ကံး။ သဟဇာတတောဝ၊ သဟဇာတ
 နိဿယအားဖြင့်ပင်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဇေ” မပါ] ကုသလမူလကနိ၊
 ကုန်သော။ တိဏီ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အကုသလမူလကနိ၊ တထာ၊
 ထိုသုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အဗျာကတမူလကနိ တထာ
 (ဟောန္တိ)။ ပန၊ အထူးကံး။ ဧတ္ထ၊ ဤအဗျာကတမူလက၌။ ပုရေဇာတမ္ပိ၊
 ပုရေဇာတနိဿယကိုလည်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ အဗျာကတံ၊ သည်။
 အဗျာကတဿ၊ ၏။ သဟဇာတမ္ပိ၊ သဟဇာတနိဿယပစ္စည်းသည်၎င်း။
 ပုရေဇာတမ္ပိ၊ ၎င်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (အဗျာကတံ) ကုသလဿ၊ ၏။
 ပုရေဇာတမေဝ၊ သာ။ (ဟောတိ)။ အကုသလဿ၊ ၏။ တထာ၊ ထိုပုရေ
 ဇာတနိဿယပစ္စည်းသည်သာ။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ဖန်။ ကုသလာဗျာက
 တော၊ သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတတော၊ သဟဇာတနိဿယပစ္စည်း
 ပုရေဇာတနိဿယ ပစ္စည်းအားဖြင့်။ ကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ သဟဇာတတောဝ၊ အားဖြင့်သာ။ အဗျာကတဿ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ အကုသလာဗျာကတော၊ သည်။ တထာ (သဟဇာတပုရေဇာတ
 တော၊ အားဖြင့်။ ကုသလဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ သဟဇာတတောဝ
 အဗျာကတဿ ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ ဇော၊ ဖြင့်။ တေရသ (ဟောန္တိ)။
 ဥပနိဿယေ နဝါတိ၊ ကံး။ ဧကမူလကေကာဝသနာနိ၊ တပါးသော
 ပုဒ်ဟူသော မူလရှိ တပါးသော ပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိကုန်သော။ နဝ၊
 ကုန်သော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ [စာအုပ်တို့၌ “ဧကမူလကေ
 ကာဝသနာ” ဟု “နိ” မပါဘဲ ရှိ၏။ ပါမှကောင်းမည်။ အာရမဏေ
 နဝ အဖွင့်တုန်းကလည်း ပါခဲ့သည်] တေသံ၊ ထိုကိုးပါးသော ဝိသဇ္ဇန
 တို့၏။ ဝိဘဂေ၊ ဝိဘဂ်ဝါရ၌။ တေဝိသတိ၊ သော။ ဘေဒါ၊ အထူး
 အပြားတို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထို တေဝိသတိဘေဒတို့

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၇၁

တိုင်။ အာရမဏူပ နိဿယေ၊ ဌံ။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးသော ဘေဒ
တို့သည်၎င်း။ အနန္တရူပနိဿယေ သတ္တ ပကတူပနိဿယေ နိဝ ဟောန္တိ။
ပုရေဇာတေ တိဏီတိ၊ ကား။ အဗျာကတော။ ပေ။ တိဏီ (ဟောန္တိ)။

☞

ပစ္စာဇာတေ တိဏီတိ၊ ကား။ ပေ။ အာသေဝနေ၊ ဌံ။ တိဏီ၊ သုံးပါး
သော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ အညမညသဒိသာနိ၊ အညမညပစ္စည်း၌ ဝိသဇ္ဇန
တို့နှင့် တူကုန်၏။ ကမ္မေ သတ္တ ဟေတုသဒိသာနိ၊ တတ္ထ၊ ထိုခုနစ်ပါးသော
ဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ဒိသု၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။ (ကုသလေန အဗျာ
ကတ၊ အကုသလေန အဗျာကတဝိသဇ္ဇနတို့၌။) နာနာက္ခဏိကကမ္မဗ္ဗိ၊
သည်လည်း။ [အပိဖြင့် သဟဇာတကမ္မကိုပေါင်း] အာဂတံ၊ ပြီ။ ပဉ္စသု၊
ကုန်သော။ (ဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။) သဟဇာတဗေဝ (အာဂတံ)။ ဝိပါကေ၊
ကံ၊ သည်။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ တည်း။ အာဟာရဣန္ဒြိယဈာန
မဂ္ဂေသု၊ တို့၌။ သတ္တ၊ တို့သည်။ ဟေတုသဒိသာနေဝ၊ ဟေတုပစ္စည်း၌
ဝိသဇ္ဇနတို့နှင့် တူသော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ
အာဟာရ။ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စည်းတို့တွင်။ ဣန္ဒြိယံ၊ သည်။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ
ဝသေန၊ သဟဇာတိန္ဒြိယ ပုရေဇာတိန္ဒြိယတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အာဂတံ၊ ပြီ။
သမ္ပယုတ္တေ တိဏီ အညမညသဒိသာနိ။ ဝိပွယုတ္တေ ပဉ္စာတိ၊ ကား။ သဟ
ဇာတပစ္စာဇာတတော၊ သဟဇာတဝိပွယုတ် ပစ္စာဇာတဝိပွယုတ်အားဖြင့်။
ကုသလေန အဗျာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနသည်။ (ဟောတိ)။ ပေ။ တထာ
(ဝတ္ထုပုရေဇာတတော၊ အားဖြင့်။ အဗျာကတေန) အကုသလံ၊ သည်။
(ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ကံ၊ သော။ ကုသလမူလံ၊ ရှိသောဝိသဇ္ဇန၎င်း။
ကံ အကုသလမူလံ တိဏီ အဗျာကတမူလာနိ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ပဉ္စ၊
(ဟောန္တိ)။

အတ္ထိယာ တေရသာတိ၊ ကား။ သဟဇာတတော၊ အားဖြင့်။
ကုသလေန ကုသလံ၊ ၎င်း။ ပ။ ဣတိ၊ သို့။ ကုသလမူလာနိ၊ ကုန်သော။
တိဏီ၊ တို့၎င်း။ အကုသလမူလာနိ၊ ကုန်သော။ တထာ၊ ထိုသုံးပါးသော
ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ပန၊ ဆက်။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတာ
ဟာရိန္ဒြိယတော၊ အားဖြင့်။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ သည်။

(ဟောတိ)။ ဝတ္ထုရမဏ ပုရေဇာတတော အဗျာကတေန ကုသလံ
 (ဟောတိ)။ တဿ (ဝတ္ထုရမဏ ပုရေဇာတတော အဗျာကတေန)
 အကုသလံ(ဟောတိ)။ သဟဇာတပုရေဇာတတော၊ အားဖြင့်။ ကုသလောစ၊
 သည်၎င်း။ အဗျာကတောစ၊ သည်၎င်း။ ကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ သေဝ၊ ထိုကုသိုလ် အဗျာကတသည်ပင်။ အဗျာကတဿ၊
 အား။ သဟဇာတပစ္စာဇာတ အာဟာရိန္ဒြိယတော၊ အားဖြင့်။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ သဟဇာတပုရေဇာတတော၊ အားဖြင့်။ အကုသ
 လောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတောစ၊ သည်၎င်း။ အကုသလဿ၊ အား။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ သေဝ၊ ထိုအကုသိုလ်အဗျာကတသည်ပင်။ အဗျာ
 ကတဿ၊ အား။ သဟဇာတ ပစ္စာဇာတအာဟာရိန္ဒြိယတော၊ အားဖြင့်။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ [စာအုပ်မှာ ပါဠိပျက်၏။] ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။
 တေရဿ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။

နတ္ထိဝိဂတေသု၊ တို့၌။ သတ္တ၊ တို့သည်။ အနန္တရသဒိသာနိ၊ ကုန်၏။
 အဝိဂတေ၊ ၌။ တေရဿ၊ တို့သည်။ အတ္ထိသဒိသာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။
 ဧတ္ထ၊ ဤပဉ္စဝါရ၌။ ဧကံ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ တီဏိ၊ တို့၎င်း။
 ပဉ္စ၊ ပ။ တေရဿ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ၊
 ဂဏန်း အပိုင်းအခြားတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုဂဏနပရိစ္ဆေဒ
 တို့တွင်။ ဝိပါကဝသေန၊ ဝိပါကပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဧကမေဝ၊ တပါး
 သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဧကံ၊ ဧကက၎င်း။ အညမည၊ ပေ။ သမ္ပယုတ္တ
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ တိကာ၊ တို့၎င်း။ ဝိပ္ပယုတ္တဝသေန ဧက
 မေဝ ပဉ္စကံ၊ ၎င်း။ ဟေတု။ ပေ။ ဝိဂတဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒသ သတ္တကာ၊
 တို့၎င်း။ အာရမဏ၊ ပေ။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တယော နဝကာ။ အဓိပတိ
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧကံ ဒသကံ၊ ၎င်း။ နိဿယ။ ပေ။ ဝသေန တယော
 တေရသကာ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ တသ္မိတသ္မိတ ပစ္စယော၊ ၌။ နိဒ္ဒိဋ္ဌဝါရေ၊
 ညွှန်ပြအပ်သော ဝါရတို့ကို။ ဂဏနဝသေန၊ ဂဏန်းသင်္ချာနှင့် စပ်သဖြင့်။
 သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ၍။ တေသံ၊ ထိုဝါရတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒုက တိကာဒိသု၊ တို့၌။ ပစ္စယသံသန္ဓေန၊ ပစ္စည်းတို့ကို
 ရောနှောရာ၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၇၃

ပန၊ ဆက်။ ယေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ယေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝိသဘာဝါ၊ တူသောအဖို့မရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်၎င်း။ ဝါ၊ သဘောမတူသော ပစ္စည်းတို့သည်၎င်း။ ဝိရုဒ္ဓါဝါ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ပစ္စည်းတို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုပစ္စည်းတို့ကို။ တေဟိ၊ 'ဝိသဘာဝဝိရုဒ္ဓပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ နယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်။ သေယျထိဒံ၊ ထိုဝိသဘာဝပစ္စည်း ဝိရုဒ္ဓပစ္စည်းတို့ဟူသည် အတယ်နည်း။ တာဝ၊ အာရမဏစသော ပစ္စည်းတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ) ဟေတု ပစ္စယဿ၊ ၏။ (ဝိသဘာဝါ သဘာဝါတို့၌ စပ်)။ အာရမဏ။ ပေ။ ဝိဂတော၊ တို့သည်၎င်း။ အဓိပတိ ပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိမံသံ၊ ဝိမံသာဓိပတိကို။ ထပေတွာ၊ ရှိ။ သေသာဓိပတိ နောစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဝိသဘာဝါ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ သဟဇာတာ ဒယော၊ တို့သည်။ သဘာဝါ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သဟဇာတာဒယော သဘာဝါ ဟောန္တိ၊ နည်း။) တထာဘာဝဘာဝတော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်း ဖြစ်လသော် သဟဇာတာအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ (သဟဇာတာဒယော သဘာဝါ ဟောန္တိ)။ (တနည်း) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (အာရမဏ။ ပေ။ ဝိသဘာဝါ ဟောန္တိ၊ နည်း။) တထာဘာဝါဘာဝတော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်းဖြစ်လသော် အာရမဏစသောပစ္စည်းတို့၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ (အာရမဏ။ ပေ။ ဝိသဘာဝါ ဟောန္တိ)။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ ယေသံ၊ အကြင်သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့၏။ (ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတု 'သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။' ဟောတိ၊ ၏။) ကေသံ၊ တို့၏။ သဟဇာတာ ဒိပစ္စယောပိ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အာရမဏာဒိပစ္စယော ပန၊ ကား။ နဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာရမဏာဒယော၊ တို့သည်။ တဿ၊ ထိုဟေတု ပစ္စည်း၏ ဝိသဘာဝါနာမ၊ တို့မည်၏။ တသ္မာ၊

၁။ တထာဘာဝါဘာဝတော။ ။ စာအုပ်တို့၌ တထာဘာဝါဘာဝတော (တထာဘာဝ အဘာဝတော) ဟု ရှိ၏။ ထိုအတိုင်းလည်း အဓိပ္ပာယ်ရ နိုင်သောကြောင့် အနက်တနည်း မေးလိုက်ပါသည်။ ဦးကာတို့၌ကား တထာဘာဝဘာဝတော ဟူသော ပဌမနည်းကိုသာ ဖွင့်၏။

ကြောင့်။ သော၊ ထို ဟေတုပစ္စည်းကို။ တေဟိ၊ ထိုအာရမဏစသော
 ပစ္စည်းတို့နှင့်၎င်း။ တေ၊ ထိုအာရမဏစသော ပစ္စည်းတို့ကို။ တေန ဝါ၊
 ထို ဟေတုပစ္စည်းနှင့်၎င်း။ 'သဒ္ဓိ'၊ ကု။ နယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်။ ပုရေ
 ဇာတ ပစ္စာဇာတ သမ္ပယုတ္တ ဝိပယုတ္တ အတ္တိနတ္ထိ ဝိဂတာ ဝိဂတာစ၊ တို့သည်
 လည်း။ အညမညဝိရုဒ္ဓါ၊ တို့တည်း။ [ပုရေဇာတပစ္စည်းနှင့် ပစ္စာဇာတ
 ပစ္စည်းတို့သည် အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အည
 မညဝိရုဒ္ဓဖြစ်ပုံကို သိပါ။] တေပိ၊ ထိုပုရေဇာတစသော ဝိရုဒ္ဓပစ္စည်းတို့ကို
 လည်း။ အညမညံ န ယောဇေတဗ္ဗံ၊ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်။ အယောဇနီ
 ယေ၊ တို့ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ဤ။ ယောဇနီယေဟိ၊ တို့နှင့်။ ယောဂေ၊ ယှဉ်စပ်ရာ၌။
 ယေဝါရာ လဗ္ဘန္တိ။ တေ၊ ထိုရအပ်သော ဝါရတို့ကို။ သင်္ခေပတော
 ဒသေတုံ ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ စတ္တာရိတိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ 'စတ္တာရိ-အစရှိသော စကား
 ရပ်၌။ ဟေတုပစ္စယာယးကို။ အဓိပတိနာ၊ နှင့်။ သံသန္ဓနေ၊ ဤ။ ဥိနတရဂဏန
 ဝံသေန၊ ယုတ်လျော့သောဂဏန်းသင်္ချာရှိသောပစ္စည်း၏အစွမ်းဖြင့်။ သတ္တဟိ၊
 ကုန်သော။ ဝါရေဟိ၊ တို့သည်။ ကိဉ္ဇာပိ တဝိတဗ္ဗံ၊ အကယ်၍ကား ဖြစ်ရာ
 ပါပေ၏။ 'ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာပါသော်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဓိပတိသုး
 တို့တွင်။ ဝိမံသာဝ၊ ဝိမံသာဓိပတိသည်သာ။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။
 (ဟောတိ)။ ဣတရေ၊ ဝိမံသာဓိပတိမှ အခြားသောအဓိပတိတို့သည်။ ဟေတု
 ပစ္စယော၊ သည်။ န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသဘာဂေ၊
 တို့ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ဤ။ သဘာဂဝသေန၊ သဘာဂဖြစ်သော ဝိမံသာဓိပတိ၏
 အစွမ်းဖြင့်။ စတ္တာရိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီး။ တာနိ၊ ထိုစတ္တာရိအရ ဝိသဇ္ဇန
 တို့ကို။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ (ကို ဝေဒိတဗ္ဗာနိ)၊ [ကုသလော
 ဓမ္မော။ ပေ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနုဉ္စ ရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ကုသ
 လော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ကုသလသာ၊ သော။ ဓမ္မသာ၊ အား။ ဟေတု
 ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ အဓိပတိပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စ
 ယော (ဟောတိ)။ ကုသလံ၊ သော။ ဝိမံသာ၊ ဝိမံသာဓိပတိသည်။ သမ္ပယုတ္တ
 ကာနံ ခန္ဓာနံ (ဟေတု။ ပေ။ ဟောတိ)။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနက်ပေးပါ။]

၁-ကုသလတိတ် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၇၅

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဗျာကတပဒ၌။ ဝိပါကာဗျာကတာ၊ တို့ကို။ လောကုတ္တရတောဝ၊ လောကုတ္တရာမှသာ။ ဂဟေတဗျာ၊ ကုန်၏။ အာရမဏပစ္စယံ အနန္တရပစ္စယံဒယော ပန၊ တို့ကိုကား။ ဝိသဘာဂတ္တာ၊ ဝိသဘာဂပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ န ယောဇိတာ၊ မယှဉ်စေအပ်ကုန်။ လ္လမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောနယတို့၌။ လဗ္ဗမာနဉ္စ၊ ရထိုက်သောပစ္စည်းကို၎င်း။ အလဗ္ဗမာနဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ဥ တွာ၊ ချီ။ လဗ္ဗမာနဝသေန၊ ပစ္စည်းတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝါရာ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတဗျာ၊ ကုန်၏။

သဟဇာတေ သတ္တာတိ (ဧတ္ထ)၊ ဤပါ၌၌။ (သတ္တ၊ 'ခုနစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။) ဟေတုယာ၊ ၌။ လဒ္ဓါနေဝ၊ ရအပ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ အညမညေ တိဏီတိ(ဧတ္ထ)၊ ၌။ (တိဏီ)သုဒ္ဓိကအညမညေ၊ ဟေတုစသော ပစ္စည်းတို့မဖက် သတ်သက်သော အညမညပစ္စည်း၌။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ ပေ။ ဣန္ဒြိယ မဂ္ဂေသု စတ္တာရိတိ(ဧတ္ထ)၊ ၌။ (စတ္တာရိ)ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဟေတုမှ အဓိပတိဒုက၌။ [ရှေးနိဿယ၌ "အာရမဏမူ အဓိပတိဒုက၌"ဟု အနက်ပေးမှား၏။] ဝုတ္တနယေနော၊ ကုန်သည်သာ။ သမ္ပယုတ္တေ တိဏီတိ (ဧတ္ထ)၊ ၌။ (တိဏီ) သုဒ္ဓိကသမ္ပယုတ္တေ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တည်း။ ဝိပုယုတ္တေ တိဏီတိ(ဧတ္ထ)၊ ၌။ (တိဏီ၊ တို့ကို။) ကုသလာဒိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ ကုသိုလ် အစရှိသော စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ [အံဒိဖြင့် အကုသိုလ်နှင့် အဗျာကတတို့ကိုယူပါ။] ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ချီ။ ဝေဒိတဗျာနိ၊ ကုန်၏။ အတ္ထိအဝိဂတေသု၊ သတ္တာတိ (ဧတ္ထ)၊ ၌။ (သတ္တ၊ တို့သည်။) ဟေတုယာ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။

(၄၄၁-၄၄၃) ဧဝံ၊ ဖြင့်။ အဓိပတိပစ္စယာဒိဟိ၊ ကုန်သော။ ဧကာဒသဟိ၊ ကုန်သော။ ယေဟိ ပစ္စယေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်ခြင်းကို။ လဘတိ၊ ၏။ [ထို့ကြောင့် "ဆယ့်တစ် ဟေတာ"ဟုရှေးဆရာတို့ဆိုကြသည်။]တေသံ၊ ထိုတဆယ့်တပါးသောပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒုမ္မလကနယေ၊ ၌။ ဂဏနံ၊ ကို။ ဒသေတွာ၊ ချီ။ ဣဒါနိ၊ ၌။ တိမ္မလကာဒိသု၊ တို့၌။ တဿာ၊ ထိုဂဏန်းသင်္ချာကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။ လက္ခဏံ၊ ကို။ တပေန္နော၊ လိုသည်။ (ဟုတွံ) ဟေတု ။ ပေ။ သတ္တာကိ

၂၇၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

အာဒိံ ကို။ အာဟ၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ပေါတ္ထကေသု၊ တို့၌။ နိဿဉပနိဿ အဓိပါတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ သို့။ ပရိဟိနက္ခရာနိ၊ ယုတ်လျော့သော အက္ခရာရှိကုန်သော။ ပစ္စယနာမာနိ၊ ပစ္စည်းတို့၏နာမည်တို့ကို။ လိခန္တိ၊ ကုန်၏။ [“နိဿယ ကို နိဿ ဉပနိဿယကိုဉပနိဿ၊ အဓိပတိကို အဓိပ” ဟု ရေးကြသည်။] တံ၊ အမည်ကို။ သညာကရဏ မတ္တဝသေန၊ အမှတ်သညာကိုပြုခြင်းမျှ၏ အစွမ်းဖြင့်။ လိခိတံ၊ ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တာဒိသေသု၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ယုတ်လျော့သော အက္ခရာရှိကုန်သော။ ဌာနေသု၊ တို့၌။ ပရိပုဏ္ဏာ၊ သော။ ပါဠိ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။

ပန၊ ဆက်။ ယံ ဣဒံ လက္ခဏံကို။ ထပိတံ၊ ပြီ။ တေန၊ ထိုလက္ခဏာဖြင့်။ ဣဒံ၊ ဤအနက်သဘောကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ (ကိံ) အယံ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ သဟဇာတာဒိဟိ၊ ကုန်သော။ စတုဟိ၊ လေးပါးသောပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရံ၌။ လဒ္ဓါနိ၊ ကုန်သော။ သတ္တဝေ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဘတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ သဟဇာတအစရှိသော လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့၌။ အညမည ပစ္စယော၊ သည်။ သစေပဝိသတိ၊ အကယ်၍ပါဝင်အံ့။ (ဧဝံသတိ) အညမည၊ လဒ္ဓါနိ တီဏိ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) လဘတိ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယော သစေပဝိသတိ၊ အံ့။ (ဧဝံသတိ) တီဏိ တာဒေနဝ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) ထိုဝိသဇ္ဇနတို့ကိုပင်။ လဘတိ၊ ၏။ ဝိပယုတ္တပစ္စယော၊ သည်။ သစေ ပဝိသတိ၊ အံ့။ (ဧဝံသတိ) ဟေတုဝိပယုတ္တ ဒုကေ၊ ၌။ လဒ္ဓါနိ၊ ကုန်သော။ တီဏိ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) လဘတိ။ ဝိပါက ပစ္စယော သစေ ပဝိသတိ။ (ဧဝံသတိ) သဗ္ဗေဟိ၊ ကုန်သော။ ဝိပါက သဘာ ဂေဟိ၊ ဝိပါကပစ္စည်း၏ သဘာဝပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။ သံသန္ဓနေ ကေမေဝ ဝိသဇ္ဇနံ လဘတိ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတ အစရှိသော လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့၌။ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စယာ၊ တို့သည်။ သစေ ပဝိသန္တိ၊ ကုန်အံ့။ (ဧဝံသန္တေသု) တေဟိ၊ ထိုဣန္ဒြိယပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။ ဒမ္မလကေ၊ ၌။ လဒ္ဓါနိ စတ္တာရိယေဝ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) လဘတိ။ တေဟိ၊ ထိုဣန္ဒြိယပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ အညမညပစ္စယော သစေ ပဝိ သတိ။ (ဧဝံသတိ) ဟေတာမိပတိဒုကေ၊ ၌။ ဒဿိတေသု စတုသု၊ ဝိသဇ္ဇ နေသု၊ တို့တွင်။ ကုသလော၊ ဓမ္မော အဗျာကတဿ၊ ကုသလော ဓမ္မော

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၇၇

ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စာတိ၊ ဟူကုန်သော။ ဒွေ (ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။) အပနေတွာ၊ ပယ်၍။ သေသာနိ၊ ကုန်သော။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) လဘတိ။ [ကုသလော ကုသလဿ၊ အဗျာကတော အဗျာကတဿ ဝိသဇ္ဇန ၂-ပါးကိုရသည်။] တတ္ထ၊ ထိုသဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ ဣန္ဒြိယ မဂ္ဂ ပစ္စည်းတို့၌။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ သည်။ သစေပိ ပဝိသတိ၊ အကယ်မှ၍လည်းပါဝင်အံ့။ (ဧဝံသတိပိ၊ သော်လည်း။) ဒွေ၊ ကုန်သော။ တာနေဝ (ဝိသဇ္ဇနာနိ)၊ တို့ကိုပင်။ လဘတိ။

ပန၊ ကား။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယော သစေ ပဝိသတိ။ (ဧဝံသတိ) ဣတရာနိ၊ အခြားကုန်သော။ ဒွေ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) လဘတိ။ ပန၊ ဆက်။ တေသု၊ ထိုသဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ ဣန္ဒြိယ မဂ္ဂ သမ္ပယုတ္တ ဝိပုယုတ္တ ပစ္စည်းတို့၌။ ဝိပါကပစ္စယော သစေ ပဝိသတိ။ (ဧဝံသတိ) သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌။ ဧကမေဝ (ဝိသဇ္ဇနံ) လဘတိ။ ပန၊ ဆက်။ အဓိပတိနာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။ (အပ္ပဝိသန္ဓေသု၊ ပဝိသန္ဓေသုတို့၌စပ်) ဟေတာ မိပတိဒုကတော၊ ထက်။ ဥနတရဂဏနေသု၊ ယုတ်လျော့သောဂဏန်းသင်္ချာ ရှိကြောင်း ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝါ၊ ယုတ်လျော့သော ဂဏန်းသင်္ချာ ရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ အပ္ပဝိသန္ဓေသု၊ ကုန်လသော်။ စတ္တာရိယေဝ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) လဘတိ။ ဥနတရဂဏနေသု၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့သည်။ ပဝိသန္ဓေသု၊ ကုန်လသော်။ တေသံ၊ ထိုဥနတရဂဏနပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒွေ၊ ကေန္တိ၊ ဟူသော။ (ဝိသဇ္ဇနံ) လဘတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ အယံ ဟေတုပစ္စယော အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ တေသံ တေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သမာယောဂေ၊ ယှဉ်စပ်ရာ၌။ လဗ္ဘမာနံ ဂဏာနံ ဝိဒိတွာ တိမူလကာဒိသု၊ အစရှိသော နယတို့၌။ ဂဏနာ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတဗျာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်သဘောကို။ (ဒီပေတိ)။

၁။ ဣတရာနိ ဒွေ။ ။ ဣတရာနိအရ ရွှေ့၌ကြည်အပ်ခဲ့သော “ကုသလော အဗျာကတဿ၊ ကုသလော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ” တို့ကို ယူရလိမ့်မည်။ သို့သော် “ကုသလော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ” ဝယ် ကုသိုလ် အချင်းချင်း ဝိပုယုတ္တမဖြစ်သောကြောင့် ဋီကာ၌ နောက်ဝိသဇ္ဇနကို ပယ်၍ အဗျာကတော အဗျာကတဿကို ထည့်ထားသည်။

၂၇၀

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ပန၊ ဆက်။ ဧတေသု ဘဋ္ဌနေသု၊ တို့တွင်။ သဗ္ဗပဌမာနိ၊ အလုံးစုံသော
 ဘဋ္ဌနတို့၏ ရွေးဦးစွာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဘဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ သာမညတော၊
 အားဖြင့်။ နဝန္တမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ဟေတုနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊
 ကုန်သော။ အဝိပါကာနိ၊ မသုံးသပ်အပ်သော ဝိပါကပစ္စည်းရှိသော ဘဋ္ဌန
 တို့တည်း။ [ဘဋ္ဌနံ အလက္ခိတော အယံ နပုံသကနိဓဋ္ဌေသော (အဝိပါကာနိ
 ဟု နပုလ္လိင်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်း) ဖြစ်၏-အနု]။ ပန၊ ထိုသို့အဝိပါကဘဋ္ဌနဖြစ်ပါ
 သော်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤ သဗ္ဗပဌမ ဘဋ္ဌနလေးပါးတို့၌။ အဗျာကတေန
 အဗျာကတဝိသဇ္ဇနေ၊ ၌။ ဝိပါကဟေတုပိ၊ ကိုလည်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။

တတော၊ ထို သဗ္ဗပဌမ ၄-ပါးသော အဝိပါကဘဋ္ဌနမှ။ ပရာနိ၊ ကုန်
 သော။ ပဉ္စ ဘဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို။ ဝိပါကဟေတုဝသေန၊ ဝိပါကဟိတ်နှင့်စပ်
 သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုငါးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့၌။ သဟဇာတ
 ဝိပါကာစေတ၊ သဟဇာတသဟိတ်ဝိပါကတို့ကို၎င်း။ ဝိပါကသဟဇာတ
 ရူပါစ၊ သဟိတ်ဝိပါကနှင့်သဟဇာတဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို၎င်း။ (လဗ္ဘန္တိ)။
 တေသု၊ ထိုငါးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ဘဋ္ဌန ၌။ ဝိပါကာစေတ၊
 သဟိတ်ဝိပါကတို့ကို၎င်း။ တံလမုဋ္ဌာနရူပါ (နိ)စ၊ ထိုသဟိတ်ဝိပါကနှင့်
 တကွ ထကြွ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိသော စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့ကို၎င်း။
 လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒုတိယေ (ဘဋ္ဌနေ) ဝိပါကာစေတ၊ တို့ကို၎င်း။ ပဋိသန္ဓိယံ၊
 ၌။ ဝတ္ထုရူပံစ၊ ကို၎င်း။ (လဗ္ဘန္တိ)။ တတိယေ (ဘဋ္ဌနေ) အရူပဓမ္မာဝ
 (လဗ္ဘန္တိ)။ စတုတ္ထေ (ဘဋ္ဌနေ) ဝိပါကစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေတ၊ သဟိတ်
 ဝိပါကစိတ်နှင့် တကွ ထကြွဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိသော စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ
 ရုပ်ကို သာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ပဉ္စမေ (ဘဋ္ဌနေ) ဝတ္ထုရူပမေတ
 (လဗ္ဘတိ)။

တတော၊ ထိုငါးပါးသော သဝိပါကဘဋ္ဌနမှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။
 ပဉ္စဒသ၊ တဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ဘဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို။ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂယုတ္တာနိ၊
 ဣန္ဒြိယပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့နှင့် ယှဉ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) အမောဟဟေတု
 ဝသေန၊ အမောဟဟိတ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုတဆယ့်
 ငါးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမာနိ၊ ရွေးဖြစ်ကုန်သော။ နဝ၊ ကိုးပါး

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၇၉

သော ဃဋ္ဌနတ္ထိသည်။ နိရာဓိပတိနိ၊ မသုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိပစ္စည်း ရှိသော ဃဋ္ဌနတ္ထိသည်။ (ဟောန္တိ)။ ပဉ္စမာနိ၊ ကုန်သော။ ဆ၊ ခြောက်ပါး သော ဃဋ္ဌနတ္ထိသည်။ သာဓိပတိနိ၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိပစ္စည်း ရှိသော ဃဋ္ဌနတ္ထိသည်။ (ဟောန္တိ)။ နိရာဓိပတိကေသုပိ၊ နိရာဓိပတိဃဋ္ဌနတ္ထိ တွင်လည်း။ ပဌမာနိ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ ဃဋ္ဌနတ္ထိကို။ သာမညတော၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌။ အမောဟဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပဉ္စမာနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ဃဋ္ဌနတ္ထိကို။ ဝိပါကာမောဟဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတ္ထ နိရာဓိပတိကေသု၊ ထိုနိရာဓိပတိဃဋ္ဌနတ္ထိတွင်။ [တတ္ထအရ ရှေ့၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော နိရာဓိပတိကေသုကို ပြန်စွဲရမည်ဖြစ်သော ကြောင့်၎င်း၊ နောက်ဆိုအပ်လတံအစိတ်ကို ပေါင်း၍ စွဲနိုင်သောကြောင့် ၎င်း “နိရာဓိပတိကေသု” ပိုမည်ထင်သည်] ပဌမေ၊ ဃဋ္ဌနတ္ထိ။ စတ္တာရိတိ၊ တို့ဟူသည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဟေတာဓိပတိဒုကေ၊ ၌။ ဒဿိတာနေဝ၊ တို့ပင် တည်း။ ဒုတိယေ၊ ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ သည်။ ပရိဟာယတိ၊ ယုတ်လျော့ ၏။ တတိယေ၊ ၌။ ဝတ္ထုရူပံ ပရိဟာယတိ။ စတုတ္ထေ၊ ၌။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော တံသမုဋ္ဌာနာနံ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ရူပမေဝ၊ ကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တတော၊ ထိုစတုတ္ထဃဋ္ဌနတ္ထိ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကယုတ္တာနိ၊ ဝိပါကပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ဃဋ္ဌနတ္ထိသည်။ ဝုတ္တနယာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။

သာဓိပတိကေသု၊ တို့တွင်။ ပဌမာနိ တိဏိ၊ ဃဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို။ သာမည တော၊ အားဖြင့်။ ဝိပါကာဝိပါကဟေတုဝသေန၊ ဝိပါက ဖြစ်သော အမောဟဟိတ် ဝိပါကမဟုတ်သော အမောဟဟိတ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုသုံးပါးသော ဃဋ္ဌနတ္ထိတွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတ္ထိသည်။ ဝုတ္တနယာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။ ဒုတိယေ ရူပံ ပရိဟာယတိ။ တတိယေ အရူပံ ပရိဟာယတိ။ တတော၊ ထိုသုံးပါး သော ဃဋ္ဌနတ္ထိ။ ပရာနိ တိဏိ၊ တို့ကို။ ဝိပါက ဟေတုဝသေန၊ ဝိပါက အမောဟဟိတ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုသုံးပါးသော ဃဋ္ဌနတ္ထိတွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ ရူပါရူပံ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဒုတိယေ၊ ၌။ အရူပ

၂၈၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

မေဝ (လဗ္ဘတိ)။ တတိယေ၊ ဌ။ ရူပမေဝ (လဗ္ဘတိ)။ ဝေမ္မိ၊ ဧတေသု
 ပန သဋ္ဌနေသု သဗ္ဗပဋ္ဌမာနိ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ဤအပြား
 အားဖြင့်လည်း။ တေသံ တေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သမာယောဂေါ ပေါင်း
 ယှဉ်ခြင်း၌။ လဗ္ဘမာနံ ဂဏနံ ဝိဒိတာ တိမူလကာဒိသု ဂဏနာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊
 ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဟေတုမူလကံ (နိဋ္ဌိတံ) ။

(၄၄၄) အာရမဏမူလကေပိ၊ နယဉ်လည်း။ အဓိပတိပစ္စယာဒယော၊
 ကုန်သော။ သတ္တ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ အာရမဏေန၊ နှင့်။ သဘာဂါ၊ ကုန်
 သည်။ (ဟောန္တိ)။ သေသ၊ အဓိပတိအစရှိသော ၇-ပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ
 ကြွင်းကုန်သော။ သောဋ္ဌသ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝိသဘာဂါ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ တေ၊ ထိုဝိသဘာဂပစ္စည်းတို့ကို။ အယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေမူ၍။
 သတ္တေဝ၊ တို့ကိုသာ။ ယောဇိတာ၊ အပ်ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထို ၇-ပါးသော ပစ္စည်း
 တို့တွင်။ အဓိပတိယာ၊ ဌ။ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။
 ကုသလဿ၊ သော။ ဓမ္မဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ။ ကုသလောဓမ္မော)
 အကုသလဿ ဓမ္မဿ (ပစ္စယော ဟောတိ။ ကုသလော ဓမ္မော) အဗျာ
 ကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ကုသလမူလာနိ၊ ရှိကုန်
 သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ အကုသလမူလံ၊ သော။ ဧကံ၊ ၎င်း။ အဗျာ
 ကတမူလကာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ၊ တို့သည်။
 (ဟောန္တိ)။ နိဿယေ၊ ဌ။ တိဏိတိ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဝတ္ထု
 ဝသေန၊ ဟဒယဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်။ (မရဏာသန္ဓအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍
 ရေသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော
 ဟဒယဝတ္ထုနှင့် စပ်သဖြင့်။) အဗျာကတမူလာနေဝ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။
 ဥပနိဿယေ၊ ဌ။ သတ္တ၊ တို့သည်။ ဟေဋ္ဌိမာနေဝ၊ အောက်ဖြစ်သော
 အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိယာသတ္တ၌ ပြအပ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။
 ပုရေဇာတေ၊ ဌ။ တိဏိတိ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ ဟဒယဝတ္ထု
 အာရုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ (မရဏာသန္ဓအခါ။ ပေ။ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စုပ္ပန်
 နိပ္ပန္နရုပ်အဋ္ဌာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။) အဗျာကတ

☰

မူလာနိ၊ တို့တည်း။ ဝိပ္ပယုတ္တေ၊ ဌ။ တိဏိတိ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထုဝသေနေဝ၊
ဖြင့်သာ။ [အနက်အကျယ်ကို ရှေ့ဝတ္ထုဝသေနအတိုင်းသိပါ။] (အဗျာကတ
မူလာနိ၊ တို့တည်း။) အတ္ထိ အဝိဂတေသု၊ တို့ဌ။ တိဏိတိ၊ တို့သည်။
ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ ဖြင့်။ [အနက် အကျယ်ကိုလည်း ရှေ့ဝတ္ထာရမဏ
ဝသေနအတိုင်းပေးပါ။] (အဗျာကတမူလာနိ၊ တို့တည်း။)

(၄၄၅)။ ပန၊ ဆက်။ ဟေတုမူလကေ၊ နယဌ။ လက္ခဏဒဿနတ္ထိ၊
တိမူလကနယ အစရှိသော နယတို့၌ လက္ခဏာကိုပြခြင်း အကျိုးငှာ။
ဃဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို။ ထပိတာနိယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ အာရမဏမူလကာ
ဒီသုပိ၊ နယတို့၌လည်း။ (လက္ခဏဒဿနတ္ထိ ဃဋ္ဌနာနိ ထပိတာနိ)။ တတ္ထ၊
ထိုဃဋ္ဌနတို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုအာရမဏမူလကနယ အစရှိသော နယတို့တွင်။
တာဝ၊ အဓိပတိမူလကနယ အစရှိသော နယတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဋ္ဌိဋ္ဌေ)
အာရမဏမူလကေ၊ ဌ။ ပဉ္စ ယာနိ ဃဋ္ဌနာနိ ထပိတာနိ။ တတ္ထ၊ ထို
ငါးပါးသော ဃဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမံ၊ ပဌမဃဋ္ဌနသည်။ အာရမဏာ
ဓိပတိဝသေန၊ ဖြင့်။ သာဓိပတိကံ၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိပစ္စည်း
ရှိသော ဃဋ္ဌနသည်။ (ဟောတိ)။ တတ္ထ၊ ထိုပဌမဃဋ္ဌန၌။ သတ္တာတိ၊
တို့သည်။ အာရမဏာဓိပတိဒုကေ၊ အာရမဏာဓိပတိဒုက်၌။ လဒ္ဓဝိသဇ္ဇနာ
နေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ ဒုတိယံ၊ သည်။ နိရာဓိပတိကံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။
တတ္ထ၊ ထိုဒုတိယ ဃဋ္ဌန၌။ တိဏိတိ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ တို့၏
အစွမ်းဖြင့်။ [အနက်အကျယ်ကိုလည်း ရှေးအတိုင်းပေးပါ။] ဝါ၊ တနည်း။
အာရမဏဝသေနော၊ ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္ဓရုပ် အဋ္ဌာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ၏
အစွမ်းဖြင့်သာ။ [“ဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့် နိဿယပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော
ဃဋ္ဌနကို နောက်၌ ဟောတော်မူအပ်လတုံ ဖြစ်သောကြောင့် အာရမဏ
ဝသေနောဝါ”ဟု တနည်းဖွင့်သည်။] အဗျာကတမူလာနိ (ဟောန္တိ)။
တတိယံ၊ ကို။ နိဿယေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုတတိယဃဋ္ဌန၌။
တိဏိတိ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထုဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာကတမူလာနိ (ဟောန္တိ)။

စတုတ္ထပဉ္စမာနိ၊ တို့သည်။ သာဓိပတိကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
တေသု၊ ထို စတုတ္ထပဉ္စမဃဋ္ဌနတို့တွင်။ စတုတ္ထေ၊ ဌ။ ကေန္တိ၊ ကား။

၂၀၂

ပဌာနအဋ္ဌကထာတာသင်္ဂီကာ

ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ ဖြင့်။ [အနက်အကျယ်ကို ရွေးအတိုင်းပေး။ အဓိပတိ ပါသောကြောင့် “အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ အလေး အမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ” ဟု ဆိုရုံသာထူး ၏။] ဝါ၊ တနည်း။ အာရမဏဝသေနဝ၊ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသဟုဆိုအပ်သော အာရုံနှင့်စပ်သဖြင့် သာ။ အဗျာကတမူလံ၊ သော။ အကုသလံ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ အကုသိုလ်တည်း။ ပဉ္စမေ၊ ဌ်။ ကေန္တိ၊ ကား။ နိဿယတော၊ အားဖြင့်။ အဗျာကတမူလကံ၊ သော။ အကုသလံ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ် သော လောဘမူမရဏာသန္တဇော ‘အကုသိုလ်တည်း။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ (ဤသို့ တတ္ထ ယာနိ တာဝအစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။) ဣဓာပိ၊ ဤအာရမဏမူလကနယဉ္စလည်း။ လဗ္ဘမာနဝသေန၊ ရထိုက်သော သင်္ချာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိကာဒိသု ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ အဓိပတိမူလကာဒိသု၊ တို့၌။ တထာ (လဗ္ဘမာနဝသေန၊ ဖြင့်။ တိကာဒိသု ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ)။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏဣန္ဒြိယံဝိပါကဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိတ္ထာရယောဇနံ၊ ‘ကို။ အဝတော၊ ရှိ။ တတ္ထတတ္ထ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတို့၌။ ဝတ္ထဗ္ဗယုတ္တကမေဝ၊ ဆိုထိုက် သည်၏အဖြစ်နှင့် ယှဉ်သောစကားကိုသာ။ ဝဒါမ၊ အံ့။ ဣတိ၊ အာရမဏ မူလကနယအဖွင့် အပြီးတည်း။

(၄၄၆) အဓိပတိမူလကေ၊ မူလရှိသော။ သဟဇာတေ၊ ဌ်။ သတ္တာတိ၊ ကား။ သဟဇာတာဓိပတိဝသေန၊ ဖြင့်။ ကုသလမူလာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ အကုသလမူလာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ အဗျာကတ မူလံ၊ သော။ ကေ၊ ၎င်းတည်း။ ပန၊ ဆက်။ သဟဇာတေန၊ သဟဇာတာ ဓိပတိနှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။ အာရမဏာဓိပတိ၊ ကို၎င်း။ အာရမဏာဓိပတိနာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။ သဟဇာတံ၊ သဟဇာတာဓိပတိကို၎င်း။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ အညမညေ တိဏိတိ၊ ကား။ သဟဇာတာဓိပတိဝသေနဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ (တိဏိ ဟောန္တိ)။ နိဿယေ အဋ္ဌာတိ၊ ကား။ ကုသလမူလာနိ တိဏိ၊ အကုသ လမူလာနိတိဏိ၊ အဗျာကတမူလာနိဒ္ဓေ တို့တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ အဗျာကတော၊ သော။ အဓိပတိ၊ သည်။ အဗျာကတဿ၊ ၏။ သဟဇာတတော ဧဝံ၊ အဖြစ် ဖြင့်၎င်း။ အာရမဏတော၊ ဖြင့်၎င်း။ နိဿယောဟောတိ၊ အကုသလဿ၊ ၏။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၈၃

အာရမဏတောဝ၊ ဖြင့်သာ။ (နိဿယော ဟောတိ)။ ပန၊ ဗျတိရိက်ကား။ ကုသလဿ၊ ဤ။ ဥဘယတာပိ၊ သဟဇာတ အာရမဏ ၂-ပါးစုံသော အပြားအားဖြင့်လည်း။ (နိဿယော) နဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဗျာကတမူလနိ၊ တို့သည်။ ဒေယေဝ၊ တို့သည်သာ။ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အဋ္ဌ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဥပနိဿယော၊ ဌ။ သတ္ထ၊ တို့သည်။ အာရမဏသဒိသာနေဝ၊ အာရမဏပစ္စည်း၌ ဝိသဇ္ဇနတို့နှင့်တူကုန်သည်သာ။ ပုရေဇာတေ ကေန္တိ၊ ကား။ အဗျာကတာဓိပတိ၊ သည်။ အာရမဏ ဝသေနေဝ၊ အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်သာ။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ အကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော 'ဟောတိ)။ ဝိပါကေ၊ ဌ။ ကေ၊ သည်။ အဗျာကတေန၊ နှင့်။ (သံသဌံ၊ သော။) အဗျာကတံ၊ သော။ လောကုတ္တရံ၊ တည်း။ အာဟာရာဒိသု၊ တို့၌။ သတ္ထ၊ တို့ဟူသည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ။ ကေမူလကေ၊ နယဌ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ ဝိပ္ပယုတ္တေ စတ္တာရီတိ၊ ကား။ ကုသလေန၊ နှင့်။ (သံသဌံ) အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ အကုသလေန၊ နှင့်။ တထာ၊ ထိုရောနှောအပ်သော အဗျာကတ၎င်း။ အဗျာကတေန၊ နှင့်။ (သံသဌံ) အဗျာကတဉ္စ၊ ၎င်း။ ကုသလဉ္စ၊ ၎င်းတည်း။ အတ္ထိ အဝိဂတေသု၊ တို့၌။ အဋ္ဌ၊ တို့သည်။ နိဿယသဒိသာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။

(၄၄၇-၄၅၂) ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဓိပတိမူလကနယဌ။ ဗန္ဓနာနိ၊ တို့ကို။ ပဋိပါဠိယာ၊ ပစ္စည်းအစဉ်အားဖြင့်။ အာရမဏာဒိဟိ၊ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ အယောဇေတွာ၊ ဤ။ ပဌမံ၊ စွာ။ အတ္ထိ အဝိဂတေဟိ၊ တို့နှင့်။ ယောဇိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ကိံ ကာရဏာ၊ ကြောင့်။ (ဧတ္ထ၊ ဌ။ ပေ။ ယောဇိတာနိ၊ ကုန်သနည်း။) ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ (အတ္ထိအ ဝိဂတာနံ၊ တို့၏။) ဥဘယာဓိပတိမိဿကတ္တာ၊ နှစ်ပါးစုံသော အာရမဏာဓိပတိ သဟဇာတာ ဓိပတိတို့နှင့် ရောနှောကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဧတ္ထ၊ ပေ။ ယောဇိတာနိ၊ ကုန်ပြီ)။

တတ္ထ၊ ထိုဗန္ဓနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ သော။ ဗန္ဓနေ၊ ဌ။ အာရမဏာဓိပတိ ဝသေန၊ ပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝတ္ထာရမဏံ၊ ဝတ္ထုအာရုံကို။ (မရဏာသန္တ အခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထု အလေးအမြတ်

ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗာန်ရုပ်အာရုံကို။) လဗ္ဘတိ၊ ဧ။ [ဤ ပဌမသဋ္ဌန၌ သဟဇာတာဓိပတိကို ရနိုင်ပါသော်လည်း ထင်ရှားသော ကြောင့် ဖွင့်မပြတော့၊ နောက်သဋ္ဌနတို့၌လည်း ထင်ရှားသောပစ္စည်းတို့ကို မဖွင့်ပြတော့။] ဒုတိယေ၊ သော။ (သဋ္ဌနေ) နိဿယဝသေန၊ မှီရာ၏အဖြစ် ဖြင့်။ ဂရုံကတော့၊ အလေးအမြတ်ပြု၍။ အဿာဒေန္တတဿ၊ သာယာသော လောဘမူစိတ်၏။ ဝတ္ထုမေဝ၊ ဟဒယဝတ္ထုကိုသာ။ (မရဏာသန္ဓအခါ ။ပေ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ဧ။) တတိယေ၊ သော။ (သဋ္ဌနေ၌။) သဟဇာတာဓိပတိဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ကုသလဒယော၊ အဓိပတိတို့သည်။ ရူပါနံ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်တို့အား။ (ပစ္စယောဟောတိ)။ အာရမဏာ ဓိပတိဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝတ္ထု၊ သည်။ (မရဏာသန္ဓအခါ။ပေ။ ဝတ္ထု၊ သည်။) အကုသလဿ၊ အား။ (အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္ဓဇော အကုသိုလ်အား။ ပစ္စယောဟောတိ)။

တတော၊ ထိုတတိယ သဋ္ဌနမှ။ ပရာနိ၊ တိဏိ သဋ္ဌနာနိ အာရမဏာ ဓိပတိ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသောသဋ္ဌန တို့တွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ သတ္တာတိ၊ တို့သည်။ ဟေဌာ၊ အောက်အာရမဏမူ အဓိပတိဒုက၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်သောဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ ဒုတိယေ၊ ၌။ ဧကန္တိ၊ ကား။ ပုရေဇာတာနိ၊ ပုရေဇာတဖြစ်ကုန်သော။ ဝတ္ထာရမဏာနိ၊ ဝတ္ထုအာရုံတို့သည်။ (အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗာန် ရုပ်အာရုံတို့သည်။) အကုသလဿ၊ အား။ (အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် အကုသိုလ်အား။ ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတိယေ၊ ၌။ ဝတ္ထု မေဝ၊ သာ။ (မရဏာသန္ဓအခါ ။ပေ။ ဝတ္ထုသည်သာ။) အကုသလဿ၊ အား။ (အလေး။ပေ။ဇောအကုသိုလ်အား ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတော၊ ထိုသုံးပါးသောသဋ္ဌနတို့မှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ သဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို။ ဝိပါကာ ဝိပါကသဘာရဏာနိ၊ ဝိပါက်တရား ဝိပါက်မဟုတ်သော တရား တို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်သည်။ (ဟုတွာ)သဟဇာတာဓိပတိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော သဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ ရူပါရူပံ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်ဟုဆိုအပ်သောရုပ် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာနာမ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ဧ။ ဒုတိယေ၊ ၌။ အရူပမေဝ၊ ကိုသာ။ (လဗ္ဘတိ၊ ဧ။) တတိယေ၊ ၌။ ရူပမေဝ၊

ကိုသာ။ (လဗ္ဘတိ၏) တတော၊ ထိုမှ။ ပရာနိတိဏိ (ဆဋ္ဌနာနိ) ဝိပင်္ဂါကာဓိပတိ
ဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တေသုပိ၊ ထိုသုံးပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်လည်း။ ပဌမေဉ္စ။
ရူပဂ္ဂိပံ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် လောကုတ္တရာဝိပင်္ဂါကံဖြစ်သော နာမ်ကို။
လဗ္ဘတိ၏။ ဒုတိယေ အရူပံ (လဗ္ဘတိ)။ တတိယေ ရူပမေဝ (လဗ္ဘတိ)။
တတော ပရာနိဆ ဆဋ္ဌနာနိ အာဟာရိန္ဒြိယယုတ္တာနိ၊ အာဟာရပစ္စည်း ဣန္ဒြိ
ယပစ္စည်းတို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) စိတ္တာဓိပတိဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထံ၊
ထို ၆-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဆဋ္ဌနတို့သည်။
အဝိပင်္ဂါကာနေဝါမသုံးသပ်အပ်သော ဝိပင်္ဂါကပစ္စည်းရှိသောဆဋ္ဌနတို့တည်း။
တိဏိ သဝိပင်္ဂါကာနိ။ တေသု၊ ထို ၆-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့၌။ ဂဏနာ၊ သည်။
ပါကဋ္ဌာယေဝ၊ သာ။ တတော၊ ထို ၆-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့မှ။ ပရာနိ ဆ
ဆဋ္ဌနာနိ။ တထေဝ၊ ထို့အတူသာလျှင်။ ဝီရိယာဓိပတိဝသေန ဝုတ္တာနိ။

[စိတ္တာဓိပတိနှင့် ဝီရိယာဓိပတိတို့ ရှေ့နောက် ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေ၍
စောဒနာဘယရှိသောကြောင့် နန္ဒစ စသည်ကိုမိန့်။] နန္ဒစ(စောဒေမိ)အံ။
(ကိံ) အဓိပတိပဋိပတ္တိယာ၊ အဓိပတိအစဉ်အားဖြင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဝီရိယာ
ဓိပတိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။) ဝုတ္တဗ္ဗာနိ၊
ကုန်သည်။ သိယံနန္၊ လော။ (အထ၊ လျက်။) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ တထာ၊ ထို
အဓိပတိအစဉ်အားဖြင့်။ န ဝုတ္တာနိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (စောဒေမိ၊ အံ။
ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။) ပရတော၊ ၌။ ဟေတုဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
ဝုတ္တဆဋ္ဌနေဟိ၊ ဟောတော်မူအပ်သောဆဋ္ဌနတို့နှင့်။ သဒိသတ္တာ၊ မဂ္ဂပစ္စည်း
နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တထာ၊ ဖြင့်။ နဝုတ္တာနိ၊ ကုန်။
ဣတိ၊ တည်း။) ပါဠိတော်ဝယ် နောက်ဆုံး၌ ဟေတုပစ္စည်းနှင့် စပ်သော
(ဟေတုပစ္စည်းပါဝင်သော) ဝိမံသာဓိပတိဆဋ္ဌနတို့ကိုပြ၏။ ထိုဆဋ္ဌနတို့နှင့်
ဤဝီရိယာဓိပတိဆဋ္ဌနတို့ တူကြသောကြောင့် အဓိပတိအစဉ်အတိုင်း ဟော
တော်မူဘဲ ပြောင်းပြန်ပြန်၍ ဝီရိယာဓိပတိဆဋ္ဌနတို့ကို စိတ္တာဓိပတိဆဋ္ဌနတို့
နောက်မှ ဟောတော်မူသည်-ဟူလို။]

[“သဒိသတ္တာ” ဟူသောဟိတ်ပါဠိ အရတူပုံကို အကျယ် ချဲ့ပြလိုသော
ကြောင့် ပရတောဟိစသည်ကိုမိန့်။] ဟိ၊ ချဲ့။ ပရတော၊ ၌။ ဟေတုဝသေန၊ ဖြင့်။

သဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ [မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာနိဉ္စစပ်၊ ရွေးနိဿယဉ္စကား “သဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို” ဟုပေး၏။ ပရိဝတ္တေတွာ ဝုတ္တာနိဉ္စ စပ်လိုဟန်တူသည်။ ထိုသဋ္ဌနာနိကို ပြောင်းပြန်ပြန်၍ ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်သောကြောင့် စဉ်းစား ပါ] အမေဟဿ၊ ဟိတ်၏။ ဝိမံသာဓိပတိတ္တာ၊ ဝိမံသာဓိပတိ၏အဖြစ် ကြောင့်၎င်း။ ဝိမံသာယံစ၊ ၏လည်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဘာဝတော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာနိ၊ မဂ္ဂ ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ဝိရိယမ္ပိ၊ သည်လည်း။ သမ္မာဝါယာမ မိစ္ဆာဝါယာမ ဘာဝေန၊ သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင် မိစ္ဆာဝါယာမ မဂ္ဂင်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မဂ္ဂေါ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေန၊ ထိုမဂ္ဂပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ (ယောဇီ တာနိ၊ ကုန်သော။) သဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ ပရတော၊ ဉ္စ။ ဟေတုဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တသဋ္ဌနေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံသာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိဝတ္တေတွာ၊ ပြောင်းပြန်ပြန်၍။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တေသုပိ၊ ထိုဝိရိယာ ဓိပတိသဋ္ဌနာနိတို့လည်း။ [ရွေးနိဿယဉ္စ “တေသုပိ-ထိုမဂ္ဂသဋ္ဌနာနိတို့လည်း” ဟု ပေး၏] ဂဏနာ ပါကဋ္ဌာယေဝ။

(၄၅၃-၄၅၆) အနန္တရသမနန္တရမူလကေသု၊ နယတို့၌။ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အား၎င်း။ အဗျာကတဿစ၊ အား၎င်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော၊ သည်။ တထာ၊ ထိုကုသိုလ် အဗျာကတအား။ (ပစ္စယော ဟောတိ) အဗျာကတော၊ သည်။ တိဏ္ဏမ္ပိ၊ သုံးပါး လည်းဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ သတ္တ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ကမ္မေ ဉ္စ။ ကေန္တိ။ ကား။ ကုသလော၊ သော။ မဂ္ဂစေတနာ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝိပါကဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတေသု၊ ဤအနန္တရသမနန္တရမူလကနယတို့၌။ သဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ တိဏ္ဏိ တိဏ္ဏိယော၊ သုံးပါး သုံးပါးစီတို့သာတည်း။ တာနိ၊ ထိုသဋ္ဌနာနိကို။ မဟုတရပဋိပါဠိယာ၊ များသောဝိသဇ္ဇနအရေအတွက် အစဉ်အားဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။

(၄၅၇-၄၆၀) သဟဇာတအညမညနိဿယမူလကေသု၊ နယတို့၌။ ယေယေပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဒုကမူလကေ၊ နယ၌။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေတေ

၈-ကုသလတိတ် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၈၇

ယေဝ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတို့သည်သာ။ အာဒိတော၊ ခွံ။ ဌိတေန၊ တည်သော
 ပစ္စည်းနှင့်။ သဘာဂါ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ဒုကမ္မလကနယဉ္စ
 ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့၏သာ အစဉ်တည်သော ပစ္စည်းနှင့်
 သဘောတူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဒုကမ္မလကော၊ ခွံ။ ဂဏနံ၊ ကို။
 ဥတု၊ ရှိ။ ဥပရိ၊ ခွံ။ ယေ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ သဋ္ဌိတာ၊ ပေါင်းစပ်အပ်ကုန်ပြီ။
 တေသု၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်။ ဥနတရဂဏနဿ၊ ပစ္စည်း၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။
 သဗ္ဗသဋ္ဌနေသု၊ တို့၌။ ဂဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုသဟဇာတ
 အညမညနိဿယမ္မလကနယတို့တွင်။ သဟဇာတမ္မလကော၊ ခွံ။ ဒသ၊ ကုန်
 သော။ ဗဋ္ဌနာနိ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုဆယ်ပါးသော ဗဋ္ဌနတို့တွင်။
 ပဉ္စ၊ ငါးပါးသော ဗဋ္ဌနတို့သည်။ အဝိပါကာနိ၊ မသုံးသပ်အပ်သော ဝိပါက
 ပစ္စည်း ရှိသော ဗဋ္ဌနတို့တည်း။ ပဉ္စ၊ တို့သည်။ သဝိပါကာနိ၊
 တို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုအဝိပါကဗဋ္ဌန သဝိပါကဗဋ္ဌန တို့တွင်။
 အဝိပါကဗဋ္ဌနေသု၊ တို့တွင်။ တာဝ၊ ဒုတိယဗဋ္ဌန စသည်တို့မှ ရှေးဦး
 စွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ပဌမေ၊ ခွံ။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အား၎င်း။
 အဗျာကတဿ၊ အား၎င်း။ ကုသလာဗျာကတဿ၊ အား၎င်း။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရိ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အကုသလော၊
 သည်။ တထာ၊ ထို့အတူ။ စတ္တာရိ (ဟောန္တိ)။ အဗျာကတော အဗျာကတ
 သေဝ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဇေ၊ သို့။ နဝ (ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထို
 ကိုးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ကုသလာကုသလာဒိကေသု၊ ကုန်သော။
 အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။ အရူပဉ္စေ၊ နာမ်ကို၎င်း။ စိတ္တ
 သမုဋ္ဌာနရူပံ၊ ကို၎င်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ အဗျာကတော၊ အဗျာကတဝိသဇ္ဇနံ။
 ဝတ္ထုရူပမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ (လဗ္ဘတိ)။ [ဋီကာ၌ ဝတ္ထုရူပမ္ပိကို ပြင်သည်။]

ဒုတိယေ၊ သော။ ဗဋ္ဌနေ၊ ခွံ။ အဗျာကတဝိသဇ္ဇနေ၊ ခွံ။ ရူပေသု၊
 တို့တွင်။ ဝတ္ထုမေဝ၊ သံ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ [ဤဝါကျကို ဋီကာပြင်သည်။]
 တတိယေ (ဗဋ္ဌနေ၊ ခွံ) တီသုပိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၌လည်း။ အရူပ
 မေဝ၊ ကိုသာ။ (လဗ္ဘတိ)။ စတုတ္ထေ (ဗဋ္ဌနေ) စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေဝ
 (လဗ္ဘတိ)။ [ဤဝါကျကိုလည်း ဋီကာပြင်သည်] ပဉ္စမေ (ဗဋ္ဌနေ) ပဋိသန္ဓိ
 ယံ၊ ခွံ။ ဝတ္ထုနာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အရူပမ္ပေ၊ တို့ကို။ (လဗ္ဘန္တိ)။ သဝိပါ

၂၀၈

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသနာဋီကာ

ကေသု၊ တို့တိုင်။ ဗဒ္ဓမေ၊ ဌ။ ဝိပါကာစေဝ၊ တို့ကိုရင်း။ ဝိပါကစိတ္တ
သမုဋ္ဌာနရူပဉ္စ၊ ဝိပါကစိတ်နှင့်တကွ တကြွဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိသော စိတ္တဇရုပ်
ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကိုရင်း။ (လဗ္ဘန္တိ)။ ဒုတိယေ ဝိပါကာစေဝ ဝတ္ထုရူပဉ္စ
(လဗ္ဘန္တိ)။ တတိယေ ဝိပါကမေဝ (လဗ္ဘတိ)။ စတုတ္ထေ ဝိပါကစိတ္တသမုဋ္ဌာန
ရူပမေဝ (လဗ္ဘတိ)။ [ဤဝါကျနှင့် သဝိပါကေသု ပဌမေ-စသော ဝါကျ
ကို ဋီကာဖွင့်သည်။] ပဉ္စမေ ဝတ္ထုရူပမေဝ လဗ္ဘတိ။ အညမညမူလကေ ဆ
ဆဋ္ဌနာနိ၊ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထို ၆-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တိုင်။ ပဌမာနိ၊
ကုန်သော။ တီဏိ၊ သုံးပါးသော ဆဋ္ဌနတို့သည်။ အဝိပါကာနိ၊ ဟို့တည်း။
ပဋ္ဌိမာနိ၊ တီဏိ သဝိပါကာနိ။ တေသု၊ ထိုအဝိပါကသဝိပါကဆဋ္ဌနတို့၌။
ဂဏနာ၊ တို့သည်။ ပါကဋ္ဌာယေဝ၊ သာတည်း။

(၄၆၃) နိဿယမူလကေ၊ နိဿယပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသောနယ၌။
နိဿယပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ အာရမဏေ၊ ဌ။ (တီဏိ ဟောန္တိဟု ပါဠိတော်
လှမ်းစပ်) တီဏိတိ၊ ကား။ ဝတ္ထု ကို။ (မရဏာသန္ဓအခါ။ ပေ။ ဝတ္ထုကို) အာ
ရမဏံ၊ ကို။ ကတော၊ ၍။ ပဇတ္တကုသလာဒိဝသေန၊ ဖြစ်သောကုသိုလ်မရဏာ
သန္ဓဇောအစရှိသည်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဥပနိဿယေ၊ ဌ။
ကေန္တိ၊ ကား။ ဝတ္ထုကို။ [ရှေးအတိုင်းအနက် အကျယ်ပေးပါ။ အာရမဏပ
နိဿယဖြစ်သောကြောင့် “အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော” ဟုဆိုရုံသာထူး၏။]
အာရမဏပနိဿယံ၊ ကို။ ကတော၊ ၍။ ဥပ္ပန္နာကုသလံ၊ ဖြစ်သောအလေး
အမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္ဓဇော အကုသိုလ်တည်း။
ဒုမူလကေ၊ နယ၌။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစိအရင်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ။
(အောက်ဖြစ်သော ဆိုအပ်ပြီးသော ပစ္စည်းတို့၏ ဒုမူလကနယ၌။) ဝုတ္တ
နယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၍။

(၄၆၂-၄၆၄) ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိ၊ နိဿယပစ္စယေ၊ ဌ။ ဝိသတိ၊ သော။
ဆဋ္ဌနာနိ၊ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ်သော ဆဋ္ဌနတို့တိုင်။ ပုရိမာ
နိ၊ ကုန်သော။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို။ ပုရေဇာတသဟဇာ
တဝသေန၊ ပုရေဇာတနိဿယ သဟဇာတနိဿယပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။
ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တုတော၊ ထို ၆-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ၊
ကုန်သော)။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ (ဆဋ္ဌနာနိ) ပုရေဇာတဝသေနေဝ၊

ဒ-ကုသလတိတ် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၀၉

သဒံ။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထို ၄-ပါးသော ဃဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ)။ ဒသ ဃဋ္ဌနာနိ၊ သဟဇာတဝသေနော၊ ဖြင့်သာ။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတ္ထ၊ ထို ၆-ပါးသော ဃဋ္ဌနတို့တွင်။ [ပုရိမာနိ ဆ ဃဋ္ဌနာနိကို အကျယ်ချဲ့ပြသည်။] ပဌမေ၊ သော။ ဃဋ္ဌနေ၊ ဌ။ တေရသာတိ၊ ဟူသောဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ နိဿယပစ္စယဝိဘင်္ဂေ၊ နိဿယပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဟောတော်မူအပ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ ဒုတိယေ (ဃဋ္ဌနေ) အဋ္ဌာတိ၊ ကား။ သဟဇာတာဓိပတိ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ သတ္ထ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ဝတ္ထု၊ ကို။ [“အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော” ဟုသည့်၍ အနက်အကျယ်လည်း ပေးပါ။] ဂရုံကတွာ၊ ၍။ အကုသလဉ္စ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္နဇော အကုသိုလ်၎င်း။ ဣတိ အဋ္ဌ (ဟောနိ)။ တတိယေ (ဃဋ္ဌနေ) သတ္ထ၊ တို့သည်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယေ၊ ဌ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ စတုတ္ထေ (ဃဋ္ဌနေ) ပဉ္စ ဝိပွယုတ္တေ လဒ္ဓါနိ၊ ပဉ္စမေ (ဃဋ္ဌနေ) စတ္တာရီတိ၊ ကား။ ကုသလာဒီနိ၊ သာဓိပတိကုသိုလ်ဇော အစရှိသည်တို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဝတ္ထု၊ သည်လည်း။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္နဇော အကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဆဋ္ဌေ (ဃဋ္ဌနေ) တိဏီတိ၊ ကား။ ကုသလာဒီနိ၊ တို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ၊ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ [ရှေး နိဿယ၌ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ပါထည့်၍ အနက်ပေး၏။ ရသည်၊ ရနိုင်၏။]။

[တတော စတ္တာရီ ပုရေဇာတဝသေနော ဌ။ စတ္တာရီအရ ဝိသဇ္ဇနတို့ကို အကျယ်ပြလို၍ ပုရေဇာတဝသေနာ စသည်ကို မိန့်။] ပုရေဇာတဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တေသု) စတုသု၊ ၄-ပါးသော ဃဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ဌ။ တိဏီတိ၊ ကား။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်။ ကုသလာဒီနိ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ စက္ခာဒီနိ၊ စက္ခာယတနအစရှိသည်တို့သည်လည်း။ အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုတိယေ၊ ဌ။ ဝတ္ထု၊ မေဝံ၊ သာလျှင်။ ကုသလာဒီနိ၊ ကုသိုလ် မရဏာသန္နဇောအစရှိသည်တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတိယေ၊ ဌ။ ကေန္တိ၊ ကား။ ဝတ္ထု၊ သည်။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာ

၂၉၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

သန္တဇောအကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ စတုတ္ထေ၊ ခု။ စက္ခာ
ဒီနိ၊ တို့သည်။ ဝိညာဏပဉ္စကထာ၊ စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော ဝိညာဉ်ငါးပါး
အပေါင်းအား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။

[တတော ဒသ သဟဇာတဝသေနဝဉ္စ ဒသအရ ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ပြလို
သောကြောင့် သဟဇာတဝသေန ဒသ စသည်ကိုမိန့်။] သဟဇာတဝသေန၊
ဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးသော သဋ္ဌနတို့ကို။ သဝိပါကာ ဝိပါက
ဝသေန၊ သဝိပါက သဋ္ဌန အဝိပါကသဋ္ဌနတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒွိဓာ၊
နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်။ တိန္ဒိတော၊ ခွဲ၍။ သဟဇာတမူလကော၊ ခွဲ၍။ ဝုတ္တနုယေ
နေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

(၄၆၅) ဥပနိဿယမူလကော၊ ခွဲ၍။ အာရမဏော၊ ခွဲ၍။ သတ္တာတိ၊
တို့သည်။ အာရမဏူပနိဿယော၊ ခွဲ၍။ လဒ္ဓါနေဝ၊ ရအပ်သော ဝိသဇ္ဇန
တို့ပင်တည်း။ အဓိပတိယာ၊ ခွဲ၍။ သတ္တာတိ၊ တို့သည်။ တာနေဝ၊ ထို
အာရမဏူပနိဿယပစ္စည်း၌ ရအပ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ အနန္တရ
သမနန္တရေသု၊ တို့၌။ အနန္တရူပနိဿယော၊ ခွဲ၍။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့သည်ပင်။
(ဟောန္တိ)။ နိဿယော၊ ခွဲ၍။ ဧကန္တိ၊ ကား။ ဝတ္ထု၊ သည်။ အကုသလဿ၊
အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူလရုဏာသန္တဇော အကုသိုလ်အား။
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ ပုရေဇာတော၊ ခွဲ၍။ ဧကန္တိ၊ ကား။ တဿေဝ၊ ထိုအလေး
အမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ အကုသိုလ်အားပင်။ ဝတ္ထုဝါ၊ အလေး
အမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုသည်၎င်း။ အာရမဏံဝါ၊ အလေးအမြတ်
ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္ဓရုပ် အာရုံသည်၎င်း။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ အာသေဝနေ၊ ခွဲ၍။ တိဏိ၊ တို့ကို။ အနန္တရူပနိဿယဝသေန၊
စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ ကမ္မော၊ ခွဲ၍။ ဒေ ပကတူပနိဿယဝသေန (ဝုတ္တာနိ)။
ပန၊ အထူးကား။ လောကုတ္တရကုသလစေတနာ၊ သည်။ အနန္တရူပနိဿ
ယောပိ ဟောတိ။ ဝိပ္ပယုတ္ထော၊ ခွဲ၍။ ဧကံ၊ ကို။ အာရမဏူပနိဿယဝသေန၊
(ဝုတ္တံ)။ အတ္ထိ အဝိဂတေသု၊ တို့၌။ တထာ၊ ထိုအာရမဏူပနိဿယပစ္စည်း
နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ နတ္ထိဝိဂတေသု၊ တို့၌။ သတ္တ၊ တို့သည်။ အနန္တရ
သမာနေဝ၊ အနန္တရပစ္စည်း၌ ဝိသဇ္ဇနတို့နှင့် တူကုန်သည်သာ။ (ဟောန္တိ)။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၉၁

(၄၆၆) ပန၊ ဆက်။ ဥပနိဿယမူလကနိ၊ ကုန်သော။ ဗဒ္ဓနာနိ သတ္တ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ၊ ထို ၇-ပါးသော ဗဒ္ဓနတို့တွင်။ ပုရိမာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ ဗဒ္ဓနတို့ကို။ အာရမဏပနိဿယဝသေန ဝုတ္တာနိ၊ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါး သော ဗဒ္ဓနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလောကုသလာ ဒီနံ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော၊ သည်။ တထာ၊ ထိုကုသိုလ်အစရှိ သည်တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလောအကုသလသေဝ (ပစ္စ ယောဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ သတ္တ (ဟောန္တိ)။ ဒုတိယေ၊ ၌။ ဧကန္တိ၊ ကား။ စက္ခာဒိ အဗျာကတံ၊ စက္ခုအစရှိသော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် အဗျာကတသည်။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူအကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတိယေ၊ ၌။ ဝတ္ထု၊ သည်။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္ဓဇော အကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတော၊ ထိုတတိယ ဗဒ္ဓနမှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ ဒွေ၊ ဗဒ္ဓနတို့ကို။ အနန္တရပနိဿယဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တေသု၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဗဒ္ဓနတို့၌။ ဂဏနာ ပါကဋ္ဌာယေဝ။ တတော၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဗဒ္ဓနတို့မှ။ (ပရာနိ၊ ကုန်သော။) ဒွေ၊ တို့ကို။ အနန္တရ ပကဏှ ပနိဿယ ဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဗဒ္ဓနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ လောကီ ယ ကုသလာ ကုသလစေတနာ၊ လောကီ ကုသိုလ် အကုသိုလ်စေတနာကို။ ပစ္စယဘာဝတော၊ ဖြင့်။ ဂဟေတဗ္ဗာ။ [ဤဝါကျကို ဋီကာဖွင့်သည်။] ဒုတိယေ၊ ၌။ လောကုတ္တရကုသလာဝ၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ် စေတနာ ကိုသာ။ (ပစ္စယဘာဝတော၊ ဖြင့်။ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ဧ။)

(၄၆၇-၄၆၈) ပုရေဇာတမူလကေ၊ နယ၌။ အာရမဏေ၊ ၌။ တိဏိတိ၊ ကား။ အဗျာကတော၊ ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် အဗျာကတသည်။ ကုသလာဒီနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဓိပတိယာ၊ ၌။ ဧကန္တိ၊ ကား။ အဗျာ ကတော၊ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် အဗျာကတသည်။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူအကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့၌လည်း။ ဇေသဝ နံယော၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပုရေဇာတ မူလကနယ၌။ သတ္တ

၂၉၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကာ

ဆဋ္ဌနာနိ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထို ၇-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်၊ ပဌမံ၊ကို။
 ဝတ္ထုရမဏဝသေန၊ သတ္တဝိညာဏဇာတ်အား တပ်သော ဆဝတ္ထု၊ ပစ္စုပ္ပန်
 နိပ္ပန္နရုပ်အာရုံတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ပြီ။ ဒုတိယံ၊ကို။ ဝတ္ထုဝသေနော၊သာ။
 (ဝုတ္တံ)။ တတိယံ၊ကို။ အာရမဏဝသေနံ (ဝုတ္တံ)။ စတုတ္ထံ၊ကို။ ဝတ္ထုဿ၊၏။
 (မရဏာသန္နအခါ။ ပေ။ ဟဒယဝတ္ထု၏။) အာရမဏကာလဝသေန၊ အာရုံ
 ဖြစ်ရာအခါနှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ ပဉ္စမံ အာရမဏာဓိပတိဝသေန (ဝုတ္တံ)။
 ဆဋ္ဌံ၊ ကို။ ဝတ္ထုနော၊ ၏။ (မရဏာသန္နအခါ။ ပေ။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်
 သော ဟဒယဝတ္ထု၏။) အာရမဏာဓိပတိ ကာလဝသေန၊ အာရမဏာ
 ဓိပတိပစ္စည်းဖြစ်ရာအခါနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ သတ္တမံ၊ကို။ စက္ခာဒိဝသေန၊
 စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။

(၄၆၉-၄၇၂) ပစ္ဆာဇာတမူလကော၊ဌံ။ ဝိသတိ၊သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။
 နယုဇ္ဇန္တိ၊ မယှဉ်စပ်အပ်ကုန် ။ တယောဝ၊ သုံးပါးသော ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ
 အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့သည်သာ။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။
 လဘန္တိ။ ဧတ္ထ၊ဤပစ္ဆာဇာတ မူလကနယဉ္ဇံ။ ဧကမေဝ၊ သော။ ဆဋ္ဌနံ (ဟော
 တိ)တံ၊ထိုဆဋ္ဌနကို။ ကာယဿ၊စတုသမုဋ္ဌာနိကကာယ၏။ (ပစ္စယဘူတာနံ)
 ကုသလာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ အာသေဝန
 မူလကေပိ၊ ဌ်လည်း။ ဧကမေဝဆဋ္ဌနံ (ဟောတိ)။

(၄၇၃-၄၇၇) ကမ္မမူလကော၊ဌံ။ အနန္တရေကေန္တိ၊ ဟူသောစကား
 ကို။ မဂ္ဂစေတနာဝသေန၊ မဂ်စေတနာနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ အညမညေ
 တီဏိတိတ္ထေ၊ ဤပါ၌။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ဌံ။ ဝတ္ထုပိ၊ ကိုလည်း။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊
 ၏။ ဥပနိဿယေ၊ ဌံ။ ဒွေတိ၊ တို့သည်။ အနန္တရပကတူပနိဿယဝသေန၊
 အနန္တရပနိဿယပကတူပနိဿယပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊အောက်
 ဒုကဉ္စံ။ ဝုတ္တာနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ ဝေ၊ ဖြင့်။ သေသာနိပိ၊ ကြွင်းသော
 ဝိသဇ္ဇနတို့ကိုလည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဒုကဉ္စံ။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။
 ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မမူလကနယဉ္ဇံ။ ဧကဝသ
 ဆဋ္ဌနာနိ (ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ထိုတဆယ့်တပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမာနိ၊
 ကုန်သော။ ဒွေ၊ တို့ကို။ ပကတူပနိဿယာနန္တရပနိဿယဝိဘာဂတော၊

၁-ကုသလတံကံ ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၉၃

ပကတူပနိဿယအနန္တရူပနိဿယဟု ဝေဘန်အပ်သော အထူးအားဖြင့်။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဝသေန၊ ပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတော၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့မှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ တို့ကို။ ဝိပါကာ ဝိပါကတော၊ ဝိပါက အဝိပါက အားဖြင့်။ ဧကက္ခဏိကကမ္မဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။

☰

တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ ဌံ။ အရူပေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ [ဋီကာ၌ “ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ကိုလည်း ရအပ်၏” ဟု ဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးနိဿယ၌ “စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိသော စိတ္တဇရုပ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကို” ဟု အနက်ပေး၏] ဒုတိယေ ဌံ။ အရူပေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုကို။ (လဗ္ဘတိ)။ တတိယေ ဌံ။ အရူပမေဝ၊ ကိုသာ။ (လဗ္ဘတိ)။ စတုတ္ထေ ဌံ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေဝ၊ ကိုသာ။ (လဗ္ဘတိ)။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ပန၊ ဌံကား။ ကဋ္ဌတ္တာရူပမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ လဗ္ဘတိ။ တတော၊ ထိုစတုတ္ထဆဋ္ဌနမှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ တို့သည်။ သဝိပါကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တာနိ၊ ထိုသဝိပါကဆဋ္ဌနတို့သည်။ ဟေဌာ၊ အောက်ဒုက၌။ ဝုတ္တာနယာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။ ဝိပါကမူလကော၊ ဝိပါကပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော နယ၌။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ ဥတ္တာနတ္တာနေဝ၊ ကုန်သည်သာတည်း။

(၄၇၀-၄၈၃) အာဟာရမူလကော၊ နယ၌။ သတ္တာတိအာဒိနိ၊ အစရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဝုတ္တာနယာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။ ပန၊ ဆက်။ တေ၊ ဤအာဟာရမူလကနယ၌။ ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ စတုတ္ထိံ၊ သ၊ သုံးဆယ့်လေးပါးသည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုသုံးဆယ့်လေးပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမာနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ တို့ကို။ ဝိပါကာဝိပါကသာမညတော၊ ဝိပါကအဝိပါကတူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုငါးပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ ဌံ။ စတ္တာရေပိ၊ ကုန်သော။ အာဟာရာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ။ ဒုတိယေ တယော အရူပါဟာရာဝ (လဗ္ဘန္တိ)။ တတိယေ ဝတ္ထုပိ၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်လည်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ စတုတ္ထတံ၊ ထို ဟဒယဝတ္ထုသည်။ ပရိဟာယတိ၊ ယုတ်လျော့၏။ ပဉ္စမေ ရူပမေဝ၊

၂၉၄

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

ဝိတ္ထုဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်သည်သာ။ ပစ္စယပ္ပန္နံ (ဟောတိ)။ တတော၊
 ထိုပဉ္စမဗျူဟမှ။ ပရာနိ၊ ပဉ္စ၊ ဗျူဟတို့သည်။ သဝိပါကဗျူဟာနိ၊ တို့သည်။
 (ဟောန္တိ)။ တာနိ၊ ထိုငါးပါးသော သဝိပါကဗျူဟတို့သည်။ ဟေဋ္ဌာ၊
 အောက် ဗျူဟတို့၌။ ဝုတ္တနယာနေဝ။ တတော၊ ထိုငါးပါးသော သဝိပါက
 ဗျူဟတို့မှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ နဝ ဗျူဟာနိ၊ တို့ကို။ စေတနာဟာရ
 ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတော ပရာနိ နဝ (ဗျူဟာနိ)
 နိရာဓိပတိဝိညာဏာဟာရဝသေန၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိအဖြစ် မရှိ
 သော ဝိညာဏာဟာရနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော
 ဗျူဟတို့မှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ သာဓိပတိဝိညာဏာဟာရဝသေန၊ သုံးသပ်
 အပ်သော အဓိပတိအဖြစ်ရှိသော ဝိညာဏာဟာရနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဆ ဗျူဟာ
 နိ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဗျူဟတို့တွင်။ တိဏိ ဝိပါကဝိပါက
 သာမညဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တိဏိ ဝိပါကဝသေနဝ (ဝုတ္တာနိ)။ တတ္ထ၊
 ထိုသုံးပါးသော ဗျူဟတို့၌။ လောကီယာနံ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကာနံ၊
 သာဓိပတိဝိပါကတို့၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဝတ္ထု၊ သည်။ ပရိဟာ
 ယတိ၊ ၏။

(၄၈၄-၄၉၅) ဣန္ဒြိယမူလကော၊ နယံ၌။ ပုရေဇာတေ၊ ၌။ ဧကန္တိ၊
 ကား။ စက္ခုန္ဒြိယာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အဗျာ
 ကတေန အဗျာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနတည်း။ သေသံ၊ သော။ ဒုမူလကံ၊ ကို။
 ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဒုမူလက၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊
 ဤဣန္ဒြိယမူလကနယ၌။ ဗျူဟာနိ၊ တို့သည်။ ဆသတ္တတိ၊ ခုနစ်ဆယ့်ခြောက်
 ပါးသည်။ (ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထိုခုနစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဗျူဟတို့တွင်။
 ပဌမေ၊ ၌။ သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။ ပစ္စယတ္တေန၊ ပစ္စည်း
 ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒုတိယေ၊ ၌။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဟာယတိ။
 ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသည်။ နိဿယေ၊ နိဿယပစ္စည်းသည်။
 န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တတိယေ အရူပိန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။ ရူပါနံ၊ တို့၏။
 (ပစ္စယတ္တေန လဗ္ဘန္တိ)။ စတုတ္ထေ၊ ၌။ စက္ခာဒိနံ၊ တို့ကို။ စက္ခုဝိညာဏာ
 ဒိနံ (ပစ္စယတ္တေန လဗ္ဘန္တိ)။ တတော၊ ထိုစတုတ္ထဗျူဟမှ။ ပရာနိ နဝဗျူ
 ဟာနိသဟဇာတအရူပိန္ဒြိယဝသေန၊ သဟဇာတဖြစ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတို့နှင့်စပ်

၁ ကုသလတိတ် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၉၅

သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဗျာနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ (ဗျာနာနိ) မဂ္ဂဘူတာနံ၊ မဂ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနံ၊ ဝီရိယသတိကေဂ္ဂတာ ပညာဟု ဆိုအပ်သော ဣန္ဒြေတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဗျာနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ (ဗျာနာနိ) ဗျာနဂ်ဘူတာနံ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနံ၊ ဝေဒနာ ကေဂ္ဂတာဟူသော ဣန္ဒြေတို့၏။ (ဝသေန ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဗျာနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ (ဗျာနာနိ) ဗျာနမဂ္ဂဘူတာနံ၊ ကုန်သော။ (ဣန္ဒြိယာနံ၊ ကေဂ္ဂတာဟူသော ဣန္ဒြေတို့၏။ ဝသေန ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဗျာနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ (ဗျာနာနိ) မနိန္ဒြိယဝသေနဝ၊ မနိန္ဒြေနှင့်စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဗျာနတို့မှ။ (ပရာနိ) သာဓိပတိနိ၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိအဖြစ်ရှိကုန်သော။ ဆ (ဗျာနာနိ ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဗျာနတို့မှ။ (ပရာနိ) ဝီရိယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာနိ၊ မဂ္ဂပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ ဆ (ဗျာနာနိ ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဗျာနတို့မှ။ (ပရာနိ) အမောဟဟေတုဝသေန၊ ဖြင့်။ နိရာဓိပတိနိ၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိ အဖြစ်မရှိကုန်သော။ နဝ (ဗျာနာနိ၊ တို့ကို၎င်း။ သာဓိပတိနိ ဆ ဗျာနာနိ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ)။ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ တေသု၊ ထိုဗျာနတို့တွင်။ ဝိပါကပစ္စယေန၊ နှင့်။ အယုတ္တာနိ စ၊ မယှဉ်သော ဗျာနတို့ကို၎င်း။ ယုတ္တာနိ စ၊ တို့ကို၎င်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဗျာနတို့၌။ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

(၄၉၆-၅၀၀)။ ဗျာနမူလကေပိ၊ နယဉ်လည်း။ ဒုမူလကံ၊ နယကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဒုမူလကနယဉ်။ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဗျာနမူလကနယဉ်။ ဗျာနာနိ ဆတ္ထိံ သ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုသုံးဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဗျာနတို့တွင်။ ပဌမာနိ၊ ကုန်သော။ နဝ၊ တို့ကို။ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂဘာဝံ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၏အဖြစ် မဂ္ဂပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို။ အနာမသိတွာ၊ မသုံးသပ်မူ၍၊ သာဓာရဏဗျာနဂ်ဝသေနဝ၊ ဆက်ဆံသော ဗျာနနှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဗျာနတို့မှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယဘူတဗျာနဂ်ဝသေန၊ ဣန္ဒြေဖြစ်၍ ဖြစ်သောဝေဒနာ ကေဂ္ဂတာဗျာနနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊

ထိုကိုးပါးသော သဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ မဂ္ဂတူတဗျာနဂံဝသေန၊ မဂ်ဖြစ်
၍ ဖြစ်သော ဝိတက် ကေဂ္ဂတဗျာနဂံနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊
ထိုကိုးပါးသော သဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂတူတဗျာနဂံဝသေန၊
ဣန္ဒြိယမဂ္ဂဖြစ်သော ကေဂ္ဂတဗျာနဂံနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ စ၊ ဆက်။
စတူသုပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေသု နဝကေသု၊ ဤသဋ္ဌနကိုးပါး အပေါင်းတို့
တွင်။ အာဒိတော၊ ဌ။ စတ္တာရိ၊ စတ္တာရိ၊ လေးပါးလေးပါးသော သဋ္ဌန
တို့သည်။ ဝိပါဏာ ဝိပါကသဘာရဏာနိ၊ ဝိပါကဖြစ်သောတရား ဝိပါက
မဟုတ်သော တရားနှင့် ဆက်ဆံခြင်းရှိသော သဋ္ဌနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
အဝသာနေ၊ ဌ။ ပဉ္စ ပဉ္စ၊ သဋ္ဌနတို့သည်။ ဝိပါကာနေဝ၊ ဝိပါကတို့သာ
တည်း။ တာနိ၊ ထိုသဋ္ဌနတို့သည်။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနေဝ။

(၅၀၁-၅၀၈) မဂ္ဂမူလကေပိ ဒုမူလကံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤမဂ္ဂမူလကနယဌံ။ သဋ္ဌနာနိ သတ္တပညာသ(ဟောန္တိ)။
တေသု၊ ထိုငါးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော သဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမာနိ နဝ၊ တို့ကို။
ဣန္ဒြိယဗျာနဘာဝံ၊ ကို။ အနာမသိတာ သုဒ္ဓိကမဂ္ဂဝသေနဝ၊ ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယသတ္တိ မဂ္ဂပစ္စယသတ္တိမဖက် သက်သက်သော မဂ်နှင့် စပ်သဖြင့်သာ။
ဝုတ္တာနိ။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော သဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ ဣန္ဒြိယ ဘူတ
မဂ္ဂဝသေန၊ ဝီရိယသတိကေဂ္ဂတာ ပညာဟူသော ဣန္ဒြေဖြစ်၍ဖြစ်သော
မဂ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော (ပရာနိ) နဝ ဗျာနဘူတမဂ္ဂ ဝသေန၊
ဝိတက် ကေဂ္ဂတာဟူသော ဗျာန်ဖြစ်၍ဖြစ်သော မဂ်နှင့် စပ်သဖြင့်။
(ဝုတ္တာနိ)။ တတော(ပရာနိ) နဝ ဣန္ဒြိယဗျာနဘူတမဂ္ဂဝသေန၊ ကေဂ္ဂတာ
ဟူသော ဣန္ဒြေ ဗျာန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော မဂ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။
တတော (ပရာနိ) ဆ အဓိပတိဘူတမဂ္ဂဝသေန၊ ဝီရိယဟူသော အဓိ
ပတိဖြစ်၍ဖြစ်သော မဂ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုခြောက်
ပါးသော သဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ နိရာဓိပတိ မဂ္ဂဟေတု ဝသေန၊
သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိအဖြစ် မရှိသော မဂ်ဖြစ်သော အမောဟ
ဟိတ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော (ပရာနိ) ဆ သာဓိပတိမဂ္ဂ
ဟေတုဝသေန၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိအဖြစ်ရှိသော မဂ်ဖြစ်သော
အာမောဟဟိတ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတ္ထ၊ ထိုသဋ္ဌနတို့တွင်။ နဝကေသု၊

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၉၇

တို့တွင်။ ပဉ္စ ပဉ္စ၊ ငါးပါးငါးပါးသော ဃဋ္ဌနတို့သည်၎င်း။ ဆက္ကေသု၊
တို့တွင်။ တီဏိ တီဏိ၊ တို့သည်၎င်း။ ဝိပါကနိ၊ (ဟောန္တိ)။ သေသနိ၊
တို့သည်။ သာဓာရဏာနိ (ဟောန္တိ)။ တာနိ၊ ထိုဃဋ္ဌနတို့သည်။ ဟေဋ္ဌာ
ဝုတ္တနယာနေဝ။

(၅၀၉-၅၁၀) သမ္ပယုတ္တမူလကေ ဒုမ္မလကံဉတ္တာနတ္ထမေဝ။ ပန၊ ဆက်။
တ္ထေ၊ ဤသမ္ပယုတ္တမူလကနယဉ်။ ဒေယေဝ ဃဋ္ဌနာနိ (ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊
ထိုနှစ်ပါးသော ဃဋ္ဌနတို့တွင်။ ကေ၊ ကို။ သာဓာရဏဝသေန၊ ဝိပါက အဝိ
ပါက ဆက်ဆံခြင်းရှိသော တရားနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ ကေ ဝိပါက
ဝသေန ဝုတ္တံ။

(၅၁၁-၅၁၄) ဝိပွယုတ္တမူလကေပိ၊ နယဉ်လည်း။ ဒုမ္မလကံ၊ သည်။
ဉတ္တာနတ္ထမေဝ၊ သာ။ ပန၊ ဆက်။ တ္ထေ၊ ဤဝိပွယုတ္တမူလကနယဉ်။ ဃဋ္ဌ
နာနိ၊ တို့သည်။ တေရဿ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထိုတဆယ့်သုံးပါး
သော ဃဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ပဌမဃဋ္ဌနဉ်။ ပဉ္စတိ၊ ကား။ ကုသလော၊
သည်။ အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော၊ သည်။
တဿ၊ ထိုအဗျာကတအား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော၊ သည်။
တိဏ္ဏမ္ပိ၊ သုံးပါးသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတို့ အားလည်း။
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ တ္ထေ၊ ဤပဌမဃဋ္ဌနဉ်။ ဣမေဝိပွယုတ္တာ
ဒယော၊ ဤဝိပွယုတ္တအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ [အာဒိဖြင့် အတ္ထိအဝိဂတ
တို့ကိုယူ။] သဟဇာတာပိ၊ သဟဇာတတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။
ပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတာပိ၊ တို့သည်လည်း။ (ဟောန္တိ)။ ဒုတိယေ၊ ဉ်။ ပုရေဇာတ
သဟဇာတာဝ၊ တို့သည်သာ။ (ဟောန္တိ)။ တတိယေ၊ ဉ်။ တေယေဝ၊ ထိုပုရေ
ဇာတ သဟဇာတ တို့သည်ပင်။ အဓိပတိပသေန၊ အဓိပတိ၏ အစွမ်းဖြင့်။
(ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထို တတိယ ဃဋ္ဌနဉ်။ ကုသလော၊ သည်။ အဗျာ
ကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော၊ သည်။ တဿ၊
ထို အဗျာကတအား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတောပန၊ ကား။
အဗျာကတဿစ၊ အဗျာကတအား၎င်း။ အာရမဏာဓိပတိဝသေန၊ အာရ
မဏာဓိပတိနှင့် စပ်သဖြင့်။ အကုသလဿစ၊ အား၎င်း။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။

(ဟောန္တိ) စတုတ္ထေ ဌ။ တိဏိတိ ကား။ ကုသလာဒီနိ တို့သည်။ အဗျာ
ကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောန္တိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤစတုတ္ထဃဋ္ဌန
ဌ။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့သည်။ ရူပါနိပိ၊ ရုပ်ဣန္ဒြေတို့သည်လည်း။ (ဟောန္တိ)။
အရူပါနိပိ၊ တို့သည်လည်း။ (ဟောန္တိ)။ ပဉ္စမေ ဌ။ ပစ္စယော၊ တို့သည်။
အရူပါဝ၊ နာမ်ဘရားတို့သည်သာ။ (ဟောန္တိ)။ ဆဋ္ဌေ ဌ။ ဝတ္ထုဝသေန၊
ဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့်။ ရူပါဝ (ဟောန္တိ)။ သတ္တမေ ဌ။ ကုသလာ
ဗျာကတနံ၊ တို့အား။ ဝိပဿနာဝသေန၊ ဝိပဿနာနှင့် စပ်သဖြင့်၎င်း။
အကုသလဿ၊ အား။ အဿာဒနဝသေန၊ သာယာဘွယ်၏အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။
ဝတ္ထုမေဝ၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်သာ။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဋ္ဌမေ ဌ။
တဒေဝ၊ ထိုဟဒယဝတ္ထုသည်ပင်။ အကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ နဝမေ ဌ။ စက္ခာဒီနိ၊ စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့သည်။
အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒသမေ ဌ။ ကုသလာ
ဒယော၊ တို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့အား။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ ကောဒသမေ ဌ။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ဌ။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်။
ခန္ဓာနံ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။
ဒွါဒသမေ ဌ။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ဌ။ ခန္ဓာ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ
တို့သည်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တေရသမေ
ဌ။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ဌ။ ခန္ဓာ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့သည်။
ဝတ္ထုဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။

(၅၁၅-၅၁၈) အတ္ထိပစ္စယမူလကေ၊ ဌ။ ဥပနိဿယေ၊ ဌ။ ကေန္တိ၊
ကား။ အာရမဏူပနိဿယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အဗျာကတံ၊ အလေး
အမြတ် ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ် အဗျာကတသည်။
အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူအကုသိုလ်အား။
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ သေသံ၊ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဥတ္တာ
နတ္ထမေဝ၊ သာ။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဥတ္တာနတ္ထမေဝ” ဟု ရှိ၏။ “ဥတ္တာန
မေဝ” ဟုရှိလျှင် “သေသံ၊ ကြွင်းသောစကားရပ်သည်” ဟု ပေး။] ပန၊
ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအတ္ထိပစ္စယမူလကနယ၌။ ဃဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ ကျေနတိံ၊
တခုယုတ်သုံးဆယ်တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုဃဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၉၉

၌။ အရူပဝတ္ထာရမဏမဟာဘူတဣန္ဒြိယာဟာရာနံ၊ နာမ်တရား ဝတ္ထုခြောက်
ပါး အာရုံခြောက်ပါး မဟာဘူတ လေးပါး ဣန္ဒြိယ အာဟာရတို့၏။
ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယာ၊ တို့ကို။
လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒုတိယေ၊ ၌။ ပစ္ဆာဇာတကဗဠိကာရာဟာရာ၊ ပစ္ဆာဇာတ
ကဗဠိကာရာဟာရ ပစ္စည်းတို့ကို။ နလဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ပဌမ ဒုတိယ
ဆဋ္ဌနာနေဝ၊ တို့ကိုပင်။ အဓိပတိနာ၊ အဓိပတိပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။
ဥပရိ၊ အထက်၌။ တတိယစတုတ္ထာနိ၊ တတိယဆဋ္ဌန စတုတ္ထဆဋ္ဌနတို့ကို။
ကတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပုန၊ ဖန်၊ ပဌမမေဝ၊ ပဌမဆဋ္ဌနကိုပင်။ စတုဟိအာဟာ
ရေဟိသဒ္ဓိံ ပဉ္စမ၊ ဆဋ္ဌနကို။ (ကတံ)။ ရူပိန္ဒြိယေဟိ၊ ရုပ်ဣန္ဒြိယတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊
က။ ဆဋ္ဌံ (ကတံ)။ ရူပိရူပိန္ဒြိယေဟိ၊ ရုပ်ဣန္ဒြိယ နာမ်ဣန္ဒြိယတို့နှင့်။
သဒ္ဓိံ သတ္တမံ ကတံ။ ဝါပန၊ တနည်းကား။ ဒုတိယမေဝ၊ ကိုပင်။ ဣန္ဒြိ
ယေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ သတ္တမံ ကတံ။ ပဌမဒုတိယာနေဝ၊ တို့ကိုပင်။
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌမနဝမာနိ (ကတာနိ)။

တေသု၊ -ထိုအဋ္ဌမဆဋ္ဌန နဝမဆဋ္ဌနတို့တွင်။ နဝမံ၊ ကို။ အဓိပတိနာ၊
အဓိပတိပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ ဒဿံ ကတံ။ တတေ၊ ထိုနဝမဆဋ္ဌနမှ။
ကောဒသမေ၊ ၌။ ပစ္စယံဝသေန၊ ပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထု
သည်။ ဟာယတိ၊ ယုတ်လျော့၏။ ဒွါဒသမေ၊ ၌။ အရူပဓမ္မာယေဝ၊ တို့သည်
သာ။ ပစ္စယာ (ဟောန္တိ)။ တေရသမေ၊ ၌။ ဝတ္ထာရမဏာ၊ ဝတ္ထု
ခြောက်ပါး အာရုံခြောက်ပါးတို့သည်။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ စုဒ္ဓသမေ၊
၌။ ဝတ္ထုမေဝ၊ ဝတ္ထုခြောက်ပါးသာလျှင်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန္န
ရသမေ၊ ၌။ အာရမဏမေဝ၊ အာရုံခြောက်ပါးသည်သာလျှင်။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ သောဠသမေ၊ ၌။ ဝတ္ထုမေဝ၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်သာ။
အာရမဏံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ သတ္တရသမေ၊ ၌။ တဒေဝ၊
ထိုအလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္တရုပ် အာရုံသည်သာ။
အာရမဏာဓိပတိဘာဝေန၊ ဖြင့်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဋ္ဌရသမေပိ၊
၌လည်း။ တဒေဝ၊ ထိုအလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုအာရုံသည်
သာ။ အာရမဏုပနိဿယဝသေန (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ကေုနဝိသတိမေ၊
၌။ စက္ခာဒယောဝ၊ စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့သည်သာလျှင်။ (ပစ္စယာ

၃၀၀ ပိဋကံအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဟောန္တိ)။ ကေနဝိသတိ၊ တခုယုတ်နှစ်ဆယ်သော။ ဣမာနိ ပကိဏ္ဏကသဋ္ဌ
နာနိ နာမ၊ တို့မည်သည်ကို။ သဟဇာတံ၊ ပစ္စည်းကို။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ ဤ။
ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတော၊ ထိုပကိဏ္ဏကသဋ္ဌနတို့မှ။ ပရာနိ ဒသ၊ တို့
ကို။ သဟဇာတဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ။

(၅၁၉) နတ္ထိဝိဂတမူလကေသု၊ နတ္ထိမူလကနယဝိဂတမူလကနယတို့၌။
အနန္တရသမနန္တရမူလကေသု၊ အနန္တရမူလကနယ သမနန္တရမူလကနယတို့၌။
(ဥပနိဿယာသေဝနကမ္မဝသေန၊ ဥပနိဿယပစ္စည်း၊ အာသေဝနပစ္စည်း၊ ကမ္မ
ပစ္စည်း တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိဏိ သဋ္ဌနာနိ ဟောန္တိ) ဝိယသို့။ (တတာ) နတ္ထိ
ဝိဂတမူလကေသု၊ နယတို့၌။ ဥပနိဿယာသေဝနကမ္မဝသေန၊ ဖြင့်။
တိဏိယေဝ သဋ္ဌနာနိ (ဟောန္တိ)။ အဝိဂတမူလကနယသည်။ အတ္ထိမူလက
သဒိသမေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ သဋ္ဌနအဖွင့် အပြီးတည်း။

ပန၊ ဆက်။ ယာနိတောနိသဋ္ဌနာနိ၊ အကြင်ကဲ့သို့သော ဤသဋ္ဌန
တို့ကို။ ဣမသ္မိပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။
တာနိ၊ ထိုသဋ္ဌနတို့သည်။ ပကိဏ္ဏကတော၊ ပကိဏ္ဏကသဋ္ဌနအားဖြင့်၎င်း။
သဟဇာတတော၊ သဟဇာတသဋ္ဌနအားဖြင့်၎င်း။ ဒုဝိဓာနိယေဝ၊ နှစ်ပါး
သာအပြားရှိကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော သဋ္ဌနတို့တွင်။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊
အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ အာရမဏမူလကာဒိနံ၊ နယတို့၏။
အာဒိတော၊ ၌။ (ဝုတ္တာနိ၌စပ်) သဟဇာတံ၊ သဟဇာတပစ္စည်းကို။
အဂ္ဂဟေတွာ၊ ဤ။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်သော သဋ္ဌနတို့သည်။ ပကိဏ္ဏ
ကာနိနာမ၊ ပကိဏ္ဏကသဋ္ဌနတို့မည်၏။ တာနိ၊ ထိုပကိဏ္ဏကသဋ္ဌနတို့သည်။
အာရမဏမူလကေ၊ နယ၌။ ပဉ္စပိ၊ ငါးပါးလည်းဖြစ်သော သဋ္ဌနတို့၎င်း။
အာဓိပတိမူလကေ၊ သ၊ တို့၎င်း။ အနန္တရမူလကေ၊ ၌။ တိဏိပိ၊ တို့၎င်း။
သမနန္တရမူလကေ၊ ၌။ တတာ၊ ထိုသုံးပါးလည်းဖြစ်သော သဋ္ဌနတို့၎င်း။
နိဿယမူလကေ၊ ဒသ၊ ဥပနိဿယမူလကေ၊ သတ္ထ၊ ပုရေဇာတမူလကေ၊ သတ္ထ၊
ပစ္ဆာဇာတမူလကေ၊ ကေမေဝ၊ တပါးသာလျှင် ဖြစ်သော သဋ္ဌန၎င်း။
အာသေဝနမူလကေ၊ တတာ၊ ထိုတပါးသာလျှင်ဖြစ်သော သဋ္ဌန၎င်း။
ကမ္မမူလကေ၊ ဒေ၊ အာဟာရမူလကေ၊ ကေ၊ ဣန္ဒြိယမူလကေ၊ စတ္တာရိ၊

ဝိပုယုတ္တမူလကေ နဝ၊ အတ္တိမူလကေ ကေုနဝိသတိ၊ နတ္တိမူလကေ တိဏိပိ
ဝိဂတမူလကေ တထာ၊ ထိုသုံးပါးလည်းဖြစ်သော ခဉ္စနတ္တိ၎င်း။ အဝိဂတ
မူလကေ ကေုနဝိသတိ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံသော
ပကိဏ္ဍကခဉ္စနတ္တိသည်လည်း။ သတဉ္စေဝ၊ တရာသည်၎င်း။ တိဏိစ၊
တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။ သဟဇာတနိဿယဘာဝေန၊
သဟဇာတနိဿယ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဇောနိ၊ ဤခဉ္စနတ္တိကို။ ပကိဏ္ဍကနိတိ၊
တို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။

ပန၊ ကား။ ယာနိ၊ အကြင် ခဉ္စနတ္တိသည်။ သဟဇာတံ၊ သဟဇာတ
ပစ္စည်းကို။ လင်္ခန္တိ၊ ကုန်၏။ တာနိ၊ ထိုခဉ္စနတ္တိသည်။ သဟဇာတခဉ္စနာ
နိ နာမ၊ တို့မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ တာနိ၊ ထိုသဟဇာတ
ခဉ္စနတ္တိကို။ အာရမဏမူလကေ၊ နယဉ္စ၎င်း။ အနန္တရ ။ပေ။ ဝိဂတမူလကေ
သု၊ အနန္တရမူလကနယ ။ပေ။ ဝိဂတမူလကနယတို့၎င်း။ န လတ္တန္တိ၊
ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ တေပစ္စယာ၊ ထိုအာရမဏအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။
သဟဇာတာနံ၊ ပစ္စည်းတရားနှင့် တံကွဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ပစ္စယာ
နဟောန္တိ။စ၊ ဆက်။ (တေပစ္စယာ၊ ထိုအာရမဏ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့
သည်) သဟဇာတာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ (ပစ္စယာ) န ဟောန္တိ ယထာ၊
သို့။ တထာ၊ တူ။ ဟေတု ။ပေ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အသဟ
ဇာတာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ (ပစ္စယာ နဟောန္တိ)။ ဥပမာန ဥပမေယျ
မံတူသော ဝိသဒိသုပမာဟု မှတ်ပါ။ ရှေးနိဿယဉ္စကား “သဟဇာတာနံ”

၁။ သဟဇာတနိဿယဘာဝေန ။ပေ။ ဝုတ္တာနိ။ ။သဟဇာတနိဿယ
အဖြစ်ဖြင့် ပကိဏ္ဍကခဉ္စနတ္တိဖြစ်ပုံကို နိဿယမူလကနယ “ပုရိမာနိ ဆ ခဉ္စနာနိ
ပုရေဇာတသဟဇာတဝသေန ဝုတ္တာနိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားဖြင့် သိပါ။
မှန်၏ ထိုပုရေဇာတနိဿယသဟဇာတနိဿယနှင့် စပ်သဖြင့် ဟောတော်မူအပ်
သော ခဉ္စနတ္တိခြောက်ပါးနှင့် ပုရေဇာတနိဿယနှင့် စပ်သဖြင့် ဟောတော်မူအပ်
သော ခဉ္စနတ္တိလေးပါးကို ဤဉ္စ “နိဿယမူလကေ ဒသ” ဟု ဆိုသည်။ ရှေးနိဿယ
ဉ္စကား “သဟဇာတနိဿယဘာဝေန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ် နိဿယ၏ အဖြစ်
ဖြင့်” ဟု အနက်ပေး၏။ သဟဇာတံ အဂ္ဂဟေတု၌ သဟဇာတံ အရ
သဟဇာတပစ္စည်းကိုသာ ယူပါ။

ဟု ရှိ၏။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေတုမူလကော၊ နယဉ်။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ စတုဝိသတိပိ၊ သော။ သဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ သဟဇာတသဋ္ဌနာနေဝ၊ တို့သာတည်း။ အဓိပတိမူလကော၊ ဉ်။ စတုဝိသတိ (သဋ္ဌနာနိ) တထာ၊ ထိုသဟဇာတသဋ္ဌနာတို့တည်း။ [သဟဇာတမူလကော စသည်ကို မပြောဘဲ ၃-၄ စသည်ဖြင့် ဂဏန်းကိုသာ ပြောမည်။ သဟဇာတမျိုး ၁၅-ပစ္စည်းကို ၂၄-ပစ္စည်း အစဉ်အတိုင်း ပြထားသည်]။ (၃) ဒသပိ (သဋ္ဌနာနိ သဟဇာတသဋ္ဌနာနိ)။ (၄) ဆပိ ။ပေ။ (၅) ဒသ ။ပေ။ (၆) နဝ ။ပေ။ (၇) ပဉ္စပိ ။ပေ။ (၈) တေတ္ထိံသ ။ပေ။ (၉) ဒွါသတ္တတိ ။ပေ။ (၁၀) ဆတ္ထိံသပိ ။ပေ။ (၁၁) သတ္တပညာသမ္ပိ ။ပေ။ (၁၂) ဒေဝပိ ။ပေ။ (၁၃) စတ္တာရိ ။ပေ။ (၁၄) ဒသ ။ပေ။ (၁၅) ဒသ ။ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံသော သဟဇာတသဋ္ဌနာတို့သည်လည်း။ တိဏိ၊ သုံးလီ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ဒွါဒသစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ဣတိ၊ ဖြင့်။ ပုရိမာနိ၊ ကုန်သော။ သတံ၊ ၎င်း။ တိဏိစ၊ တို့၎င်း။ ဒွါဒသတ္တရာနိ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အလွန်ရှိကုန်သော။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ ဣမာနိသတာနိစ၊ ဤသဋ္ဌနာအရာတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ ပဉ္စဒသာမိကာနိ စတ္တာရိ သဋ္ဌနသတာနိ ပဉ္စဝါရေ အာဂတာနိ၊ ကုန်ပြီ။

တေသု၊ ထိုသဋ္ဌနာတို့တွင်။ (ဝုတ္တေသု သဋ္ဌနေသုဉ်စပ်) ယေ ယေပစ္စယဓမ္မာ၊ တို့သည်။ နာမဝသေန၊ နာမည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပါကဋ္ဌာ ဟုတွာ။ န ပညာယန္တိ၊ မထင်ရှားကုန်။ တေပိ၊ နာမည်၏ အစွမ်းဖြင့် မထင်ရှားသော ထိုပစ္စည်းတရားတို့ကိုလည်း။ ဟေတုမူလကာဒိနံ နယာနံ အာဒိတော၊ ဉ်။ ဝိပင်္ဂါကာဝိပင်္ဂါက သာမညတော၊ ဝိပင်္ဂါအားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ် ဝိပင်္ဂါမဟုတ်သော အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ သဋ္ဌနေသု၊ တို့ဉ်။ ဒဿတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ ဒွါဒသေဝ၊ ကုန်သော။ ဟေတု၊ ဟိတ်တို့၎င်း။ ဆ၊ ကုန်သော။ အာရမဏာ၊ တို့၎င်း။ စတ္တာရေ အဓိပတယော စတ္တာရေ အာဟာရာဝိသတိ ဣန္ဒြိယာနိ သတ္တ ဈာနဂီနိ ဒွါဒသ မဂ္ဂဂီနိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတေ၊ ဤတရားတို့သည်။ ပစ္စယဓမ္မာနာမ၊ တို့မည်၏။ တေသု၊ ထိုပစ္စည်းတရားတို့တွင်။ ယေ ယေ ဓမ္မာ၊ အကြင် အကြင် ပစ္စည်းတရားတို့သည်။

ကေန္တေန၊ အားဖြင့်။ ကုသလာ၊ တို့တည်း။ ကေန္တေနဝ၊ အားဖြင့်သာ
လျှင်။ အကုသလာ၊ တို့တည်း။ ကေန္တေန ကုသလဝိပါကာ ကေန္တေနဝ
အကုသလဝိပါကာ ကေန္တေနဝ ဝိပါကာ၊ တို့တည်း။ ကေန္တေနဝ၊ အဝိ
ပါကာ၊ အဝိပါကတို့တည်း။ (ဝိပါကမဟုတ်သော တရားတို့တည်း) တေ
တေ (ဓမ္မာ)၊ ထိုထိုပစ္စည်းတရားတို့ကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ရှိ။
ယေ၊ အကြင် ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ တတ္ထ၊ ထိုဝိပါက အဝိပါကတို့တွင်။
ဝိပါကာ၊ တို့တည်း။ တေ၊ ထိုဝိပါကဖြစ်သော ပစ္စည်းတရားတို့ကို။ ဝိပါက
ဆံဋ်နေသု၊ တို့၌၎င်း။ ယေ၊ တို့သည်။ အဝိပါကာ၊ တို့တည်း။ တေ၊
ထိုအဝိပါကဖြစ်သော ပစ္စည်းတရားတို့ကို။ အဝိပါကသုနေသု၊ တို့၌၎င်း။
ယထာယောဂံ၊ စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပဉ္စဝါရဿ၊ ၏။ သဋ္ဌနေ၊ ၌။ အနုလောမဂဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စနိယုဒ္ဓါရအဖွင့်

(၅၂၇) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယာနုလောမဂဏနာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။
ပစ္စနိယံ၊ ပစ္စယပစ္စနိယသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယပစ္စနိယ၌။
ပဋိစ္စဝါရာဒိသု၊ တို့၌။ အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ။ပေ။ နဟေတုပစ္စယာတိ
အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ လဗ္ဘမာနာ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘ
မာနာနံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ သရူပတောဝ၊
သရုပ်အားဖြင့် သာလျှင်။ ဝိတ္တာရိတာယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ အဝိတ္တာ
ရေတွာ၊ ရှိ။ ဧကေန၊ သော။ လက္ခဏေန၊ ဖြင့်။ [ဤလက္ခဏာကိုဋီကာ၌
ပြထား၏။] သင်္ခေပတော၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ ပစ္စနိယံ၊ ပစ္စယ ပစ္စနိယကို။
ဒသေတုံ၊ ဌာ။ ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ၊ တို့သည်။ ကုသလော ။ပေ။ အာရ
မဏပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အနုလောမ
တော၊ ပစ္စယာနုလောမအားဖြင့်။ ကုသလာဒိနံ၊ ကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စ
ယုပ္ပန်တို့၏။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓဋ္ဌာ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်ပြီ။ စ၊ ဆက်။
တေပစ္စယာ၊ တို့ကို။ သမ္မဟဝသေန၊ အပေါင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ (ဥဒ္ဓဋ္ဌာ)။
ဧကေနပစ္စယဝသေနော၊ တပါးတပါးသော ပစ္စည်း၏အစွမ်းဖြင့်သာ။ နော

(ဥဒ္ဓန္ဓာ)၊ မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ 'ယေ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့ကို။ ယတ္ထ၊ အကြင်ပစ္စယပစ္စနိယဉ်။ သမ္ပဟတော၊ အပေါင်းအားဖြင့်။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေ၊ အပေါင်းအားဖြင့် ပြုအပ်သော ထိုပစ္စည်းတို့ကို။ ဝိဘဇိတော၊ ချဲ့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ဟိ၊ ချဲ့။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ စံတုဝိသတိ၊ သော။ ဣမေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အဋ္ဌသု ပစ္စယေသု 'သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ ကတရေသုအဋ္ဌသု၊ အဘယ်ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ဉ်။ (သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။) အာရမဏေ၊ ၎င်း။ (ဣတိဉ်စပ်)။ ပေ။ ဣန္ဒြိယေ၊ ၎င်း။ ဣတိ (ဣမေသု အဋ္ဌသုတို့ဉ်။ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။) ကထံ၊ သို့။ (သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ နည်း။) ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ထပေတွာ၊ ချဲ့။ သေသေသု၊ ကုန်သော။ သောဋ္ဌသသု၊ တဆယ့်ခြောက်ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဟေတု ပစ္စယော၊ ၎င်း။ အညမည ။ပေ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဧကန္တေန၊ ဧကန်အားဖြင့်။ သဟဇာတာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်နှင့် တကွဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့သည်။ (ဟုတွာ) သဟဇာတာနုညေဝ၊ တကွဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့အားသာ။ ပစ္စယဘာဝတော၊ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ပန၊ ကား။ အနန္တရပစ္စယော၊ ၎င်း။ သမနန္တရပစ္စယော၊ ၎င်း။ [ပစ္စယောပုဒ်ကို မြှုပ်ထားသည်] အာသေဝန။ ပေ။ ဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ [ပစ္စယောပုဒ်ကိုပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်]။ ဣတိ၊ သို့။ ပည၊ ကုန်သော။ ဣမေ(ပစ္စယာ)တို့သည်။ ဥပ္ပဇိတွာ၊ ချဲ့။ နိရုဒ္ဓါ၊ ချုပ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) အတ္တနော၊ ၏။ အနန္တရံ၊ ဉ်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနညေဝ၊ ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့အားသာ။ ပစ္စယဘာဝတော၊ ကြောင့်။ အနန္တရူပနိဿယလက္ခဏေန၊ အနန္တရူပနိဿယ 'ပစ္စည်း၏လက္ခဏာဖြင့်။ ဥပနိဿယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ နိဿယပစ္စယော၊ သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတဘေဒတော၊ သဟဇာတနိဿယ၊ ပုရေဇာတနိဿယအတူးအပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဓော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ သဟဇာတနိဿယော၊ သည်။ သဟဇာတာနုညေဝ၊ တကွဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏သာ။ နိဿယပစ္စယဘာဝတော၊ ကြောင့်။

သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ပုရေဇာတနိဿယော ပုရေဇာတ
ပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

“ဤ ပတိပစ္စယောပိ၊ သည်လည်း။ သဟဇာတာဓိပတိအာရမဏာဓိပတိ
ဝသေန၊ တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။
သဟဇာတာဓိပတိ၊ သည်။ သဟဇာတာနိယော၊ တို့၏သာ။ အဓိပတိပစ္စယ
ဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ အာရမဏာဓိပတိ၊
သည်။ အာရမဏပနိဿယော၊ ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိယော၊ သာတည်း။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာရမဏပနိဿယလက္ခဏေန၊ ဖြင့်။ ဥပနိဿယပစ္စယ
သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယော၊ သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတ ပစ္ဆာ
ဇာတဘေဒတော၊ သဟဇာတဝိပုယုတ် ပုရေဇာတဝိပုယုတ် ပစ္ဆာဇာတ
ဝိပုယုတ် အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဇော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ သဟ
ဇာတဝိပုယုတ္တော၊ သည်။ သဟဇာတာနုညော၊ တို့၏သာ။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယ
ဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ပုရေဇာတ
ဝိပုယုတ္တော၊ ကို။ ပုရေ၊ ပစ္စယပွန်တို့၏ ရှေး၌။ ဥပဇ္ဇိတာ၊ ၍။ ပစ္ဆာ၊ ၌။
ဥပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်သော ပစ္စယပွန်တို့၏။ ပစ္စယဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ပုရေ
ဇာတော၊ ၌။ သင်္ဂဟိတော၊ အပ်ပြီ။ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပုယုတ္တော၊ သည်။ ပစ္ဆာ၊
ပစ္စယပွန်တို့၏ နောက်၌။ ဥပဇ္ဇိတာ၊ ၍။ ပုရေ၊ ၌။ ဥပန္နာနံ၊ ဖြစ်သော ပစ္စ
ယပွန်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဥပတ္တမ္ဘနဝသေန၊ ထောက်ပံ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။
ပစ္စယဘာဝတော ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

အတ္ထိပစ္စယအဝိဂတပစ္စယာ၊ တို့သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတ
အာဟာရိန္ဒိယာနုညော၊ တို့၏၎င်း။ အတ္ထိအဝိဂတော၊ တို့တွင်။ ဧက
ကဿ စ၊ ၎င်း။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဆဟိ ဘေဒေဟိ။ ဌိတာ၊
ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုခြောက်ပါးတို့တွင်။ သဟဇာတာ၊ ကုန်သော။ အတ္ထိ
အဝိဂတာ၊ အတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်းတို့သည်။ [ရှေးနိဿယ၌ “သဟ
ဇာတာ အတ္ထိ အဝိဂတာ”ဟု ရှိ၏။] သဟဇာတာနုညော၊ တို့၏သာ။
အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စယဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ
ဂစ္ဆတိ။ ပုရေဇာတာ (အတ္ထိအဝိဂတာ) ပုရေ၊ ပစ္စယပွန်တို့၏ ရှေး၌။

ဥပဇ္ဇိတော၊ ဤ။ ပစ္ဆာ၊ ဤ။ ဥပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်သော ပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ပစ္စယ
ဘာဝတော ပုရေဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ပစ္ဆာဇာတာ (အတ္ထိ အဝိ
ဂတာ) ပစ္ဆာ၊ ပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နောက်ဤ။ ဥပဇ္ဇိတော၊ ဤ။ ပုရေ၊ ဤ။ ဥပဇ္ဇာနံ၊
ဖြစ်သော ပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဥပတ္တမ္ဘနဝသေန၊ ထောက်ပံ့ခြင်း၏
အစွမ်းဖြင့်။ ပစ္စယဘာဝတော ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ အာဟာ
ရဘူတာ၊ အာဟာရဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ (အတ္ထိအဝိဂတာ) ကဗဠိကာရာ
ဟာရပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣန္ဒြိယဘူတာ၊ ကုန်သော။ (အတ္ထိ အဝိဂတာ)
ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤ၊ ဌပေတော ဟိ ဣမေ
အဋ္ဌ ပစ္စယေ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ သောဌဿ၊ ကုန်
သော။ ဣမေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အဋ္ဌဿ၊ ကုန်သော။ ဣမေသု
ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ သင်္ဂဟံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊
ကုန်၏။

ပံန၊ ဆက်။ အဋ္ဌန္တံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသမ္ပိ ပစ္စယာနံ၊ ဤ အာရမဏ
အစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏လည်း။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ သင်္ဂဟော၊
သိမ်းယူခြင်းသည်။ အတ္ထိယေဝ၊ သာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ အာဒိတော၊ ဤ။ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊
သော။ အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ အဓိပတိအနုဓိပတိဘေဒေန၊ အဓိပတိ
ဖြစ်သော အာရမဏပစ္စည်း အဓိပတိမဟုတ်သော အာရမဏပစ္စည်းတို့၏
အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ အဓိပတိဘူတော၊
အဓိပတိဖြစ်၍ ဖြစ်သော အာရမဏပစ္စည်းသည်။ အာရမဏပုနိဿယ
လက္ခဏေန၊ ဖြင့်။ ဥပနိဿယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ အနုဓိပတိဘူတော၊ အဓိပတိ
မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ သုဒ္ဓေါ၊ အဓိပတိမဖက် သက်သက်သော
အာရမဏပစ္စည်းသည်။ အာရမဏပစ္စယောဝ၊ ပင်တည်း။ ကမ္မပစ္စယောပိ၊
သည်လည်း။ သဟဇာတနာနာက္ခဏိကဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇော၊
၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ သဟဇာတကမ္မံ၊ သဟဇာတဖြစ်သောကံ
သည်။ အတ္တနာ၊ နှင့်။ သဟဇာတာနုညေဝ၊ တကွဖြစ်သောပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်
၏သာ။ ကမ္မပစ္စယဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတေယေဝ သင်္ဂဟံ
ဂစ္ဆတိ။ နာနာက္ခဏိကကမ္မံ၊ သည်။ ဗလဝဒုဗ္ဗလဝသေန ဒုဝိဇံ၊ တတ္ထ၊
ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဗလဝကမ္မံ၊ သည်။ ဝိပါကဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ ဥပနိဿ

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၀၇

ယောဝ၊ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းသည်သာ။ ဟုတော၊ ရှိ။ ပစ္စယော၊
ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပနိဿယေ သင်္ဂဟံ
ဂစ္ဆတိ။ ပန၊ ကား။ ဗလဝမ္ပိ၊ ဗလဝကံသည်လည်း။ ရူပါနံ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့
အား၎င်း။ ဒုဗ္ဗလံ၊ သည်။ အရူပါနဉ္စ၊ ဝိပါကံဖြစ်သော နာမ်တို့အား၎င်း။
နာနာက္ခဏိကမ္မပစ္စယေနဝ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ အာဟာရပစ္စယောပိ
ရူပါရူပတော ဒုဝိဇော။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ အရူပါဟာရော၊ သည်။
အတ္တနာ သဟဇာတာနုညေဝ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့အားသာ။ ပစ္စယော ဟောတိ။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ရူပါဟာရော၊ သည်။
သဟဇာတပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတာနံ၊ သဟဇာတ ပုရေဇာတ ပစ္ဆာဇာတ
ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ပစ္စယော နဟောတိ။ ပန၊ အဟုတ်ကား။
အတ္တနော၊ ၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ၊ ကို။ အတိက္ကမိတော၊ ရှိ။ ဌိတိပ္ပတ္တော၊ ဌိသ္မိ
ရောက်သည်။ (သမာနော) အာဟာရပစ္စယတံ သာဓေတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
အာဟာရပစ္စယောဝ ဟောတိ။

ဣန္ဒြိယပစ္စယောပိသည်လည်း။ ရူပါရူပတော ဒုဝိဇော။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါး
တို့တွင်။ အရူပါန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ အတ္တနာ၊ နှင့်။ သဟဇာတာနုညေဝ၊
ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏သာ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ သာဓေတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဟဇာ
တေယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ပန၊ ကား။ ရူပါန္ဒြိယပစ္စယော အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ
ဘေဒတော၊ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓအပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇော၊ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါး
တို့တွင်။ အဇ္ဈတ္တံ၊ သော။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ ပုရေ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏
ရှေး၌။ ဥပ္ပဇိတော၊ ရှိ။ ပစ္ဆာ၊ ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ကုန်သော။ သသမ္ပယုတ္တ
ဓမ္မာနံ၊ သမ္ပယုတ် တရားနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခုပိညာဏာဒိနံ ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုရေဇာတေယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။
ဗဟိရော၊ သော။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော န၃မ၊ မည်သည်။ ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယံ၊
တည်း။ တံ၊ ထိုရူပဇိဝိတိန္ဒြိယသည်။ သဟဇာတာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယော၊
သည်။ ဟောန္တမ္ပိ၊ သော်လည်း။ အနုပါလနမတ္ထဝ သေနေဝ၊ စောင့်ရှောက်
ခြင်းမျှ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဇနကဝသေန၊ ဖြင့်။ န (ဟောတိ)။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယောဝ ဟောတိ။ ဧဝံ၊ ဤအာဒိတော နိဒ္ဒိဇ္ဈာ
ဟိ အာရမဏပစ္စယော အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ အဋ္ဌ၊

ကုန်သော။ ဣမေပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အညမညမ္ပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိတိ ဝေဒိ
တဗ္ဗာ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ တာဝ၊ စွာ။ (အာရမဏစသော
ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၌ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့ကိုသိမ်းယူခြင်း
မှ ရှေးဦးစွာ။ နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု) အဋ္ဌသုပစ္စယေသု၊ တို့၌။ အဝသေသာနံ၊ ကုန်
သော။ သောဋ္ဌသန္တဉ္စေဝ၊ ပစ္စည်းတို့ကို၎င်း။ အဋ္ဌန္တံ၊ ကုန်သော။ တေသံ
ယေဝစ၊ ထိုအာရမဏအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကိုပင်၎င်း။ အညမညဝသေန၊
အစွမ်းဖြင့်။ သင်္ဂဟနယော၊ သိမ်းယူကြောင်း နည်းတည်း။

ဣဒါနိ၊ ဌ။ (အာရမဏစသော ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၌ကြွင်းတဆယ့်
ခြောက်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူခြင်း၊ ထိုရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကို
ပင် အချင်းချင်းသိမ်းယူခြင်းကို သိပြီးရာ ယခုအခါ၌) အဋ္ဌန္တံ၊ ကုန်သော။
ဣမေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့တွင်။ ဧကေကသ္မံ၊ ပစ္စည်း၌။ စတုရိသတိယာပိ၊
သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်၊ ယေယေ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊
ကုန်၏။ တေတေ၊ သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော ထိုထိုပစ္စည်း
တို့ကို။ ဝေဒိကဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်။ (အာရမဏပစ္စယော
စသည်၌စပ်။ ရှေးနိဿယ၌ကား “တတ္ထ၊ ထိုသိခြင်း၌”ဟု ပေး၏) အဋ္ဌန္တံ၊
ပစ္စည်းတို့တွင်။ တာဝ၊ သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့မှ ရှေးဦးစွာ။
နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) သဗ္ဗပဌမေ၊ အလုံးသော ပစ္စည်းတို့၏ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သော။
အာရမဏပစ္စယေ၊ ၌။ အာရမဏပစ္စယောဝ၊ သည်သာ။ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။
သေသာ၊ အာရမဏပစ္စည်းမှ ကြွင်းကုန်သော။ တေဝိသတိ၊ သော။ (ပစ္စယာ
သင်္ဂဟံ) န(ဂစ္ဆန္တိ)။ [ဤဝါကျတို့၌ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုကို ဋီကာ၌
ဖွင့်ထားသည်] ဒုတိယေ၊ သော။ သဟဇာတပစ္စယေ၊ ၌။ ဟေတုပစ္စယော၊
၎င်း။ ပေ။ သဟဇာတဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပန္နရသ၊ ကုန်
သော။ ဣမေ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတိယေ၊ သော။ ဥပနိဿယ
ပစ္စယေ၊ ၌။ အဓိပတိဘူတော၊ အဓိပတိဖြစ်၍ဖြစ်သော။ အာရမဏ
ပစ္စယော၊ ၎င်း။ အာရမဏဘူတော အဓိပတိပစ္စယော၊ ၎င်း။ အနန္တရ
။ ပေ။ အာသဝနပစ္စယာ၊ တို့၎င်း။ နာနက္ခဏိကော၊ သော။ ဗလဝကမ္ပ
ပစ္စယော၊ ၎င်း။ နတ္ထိပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
နစ ဣမေ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။

စတုတ္ထ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ ဌံ။ ပုရေဇာတနိဿယပစ္စယော၊ ၎င်း။
 ။ပေ။ ပုရေဇာတာဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆ ဣမေပစ္စယာ
 သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ [ဆ ဟူသည် ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုး ပစ္စည်း ၆-ပါးတည်း။]
 ပဉ္စမပစ္စာဇာတော၊ ဌံ။ ပစ္စာဇာတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ပေ။ ပစ္စာဇာတာဝိဂတ
 ပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရောဣမေ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ [စတ္တာရော
 ဟူသည်ပစ္စာဇာတမျိုးပစ္စည်း ၄-ပါးတည်း။] ဆဠေကမ္ပပစ္စယော၊ နာနာက္ခဏိ
 ကမ္ပပစ္စယော၊ ကိံသာ။ သင်္ဂဟိတော၊ အပ်ပြီ။ သတ္တမေအာဟာရပစ္စယော၊
 ဌံ။ ကဗဠိကာရာဟာရဝသေနော၊ ကဗဠိကာရာဟာရနှင့် စပ်သဖြင့်သာ။
 အာဟာရပစ္စယော၊ ၎င်း။ အာဟာရတ္ထိပစ္စယော၊ ၎င်း။ အာဟာရာဝိဂတ
 ပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော ဣမေ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ သင်္ဂဟိတာ၊
 အပ်ကုန်ပြီ။ အဠမေ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ ဌံ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စယော၊ ၎င်း။
 ဣန္ဒြိယတ္ထိပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣန္ဒြိယာဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
 တယော ဣမေ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ (ဤအဠန္တံ တာဝ
 သဗ္ဗ ပဌမေ အာရမဏပစ္စယေ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။)
 အဠန္တံ ဣမေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ ဌံ။ ဣမေစ ဣမေစ
 ပစ္စယာ၊ ဤပစ္စည်း ဤပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ သင်္ဂဟံ ဂတာ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဥတု၊ ဤ။ ယေ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့သည်။ ယတ္ထ၊ အကြင်ပစ္စည်း၌။ သင်္ဂဟ
 ဂတာ။ တေ၊ ထိုသိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော ပစ္စည်း
 တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ တဿ၊ ထိုသိမ်းယူအပ်ရာပစ္စည်းကို။ ဂဟဏေန၊
 ဖြင့်။ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။ [စာအုပ်တို့၌ “ဂဟနေန”
 ဟုရှိ၏။ သိမ်းယူရေတွက်ခြင်းဖြင့်ဟုပေးပါ။]

ဧဝံ၊ သို့။ သဗ္ဗပစ္စယသင်္ဂဟကာနံ၊ ကုန်သော။ အဠန္တံ ဣမေသံ
 ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ကေနပညာသယ၊ သော။ ပဉ္စေသု၊
 ပြဿနာတို့တွင်။ (ပန္နရသပဉ္စာဌိစပ်) - ဣမသ္မိံ ပစ္စနိယေ၊ ဌံ။ ကုသလော
 ဓမ္မော။ ပေ။ ပစ္စယောတိအာဒယော၊ ကုန်သော။ ပန္နရသ၊ ကုန်သော။
 ဣမေပဉ္စာ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတု၊ ဤ။ ဝိသဇ္ဇိတု၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုတဆယ့်
 ငါးပါးသော ပြဿနာတို့တွင်။ ကုသလော ကုသလဿ၊ ဟူသောပြဿနာ
 ၎င်း။ ကုသလော အကုသလဿ၊ ၎င်း။ ကုသလောအဗျာကတဿ၊ ၎င်း။

ကုသလော ကုသလာ ဗျာကတဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကုသလာဒိကာ၊
 ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အကု
 သလာဒိကာ၊ ကုန်သော။ တထာ၊ ထိုလေးပါးသော ပြဿနာတို့သည်။
 (ဟောန္တိ)။ ပန၊ ကား။ အဗျာကတော အဗျာကတဿ၊ ၎င်း။ အဗျာ
 ကတော ကုသလဿ၊ ၎င်း။ အဗျာကတော အကုသလဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊
 သို့။ အဗျာကတာဒိကာ၊ ကုန်သော။ တယော (ပဉ္စ ဟောန္တိ)။ ကုသ
 လောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတောစ၊ သည်၎င်း။ ကုသလဿ၊ အား။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တထာ၊ ထိုကုသိုလ်အဗျာကတသည်။ အဗျာကတဿ၊
 အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလောစ အဗျာကတောစ အကု
 သလဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တထာ၊ ထိုအကုသိုလ် အဗျာကတသည်။
 အဗျာကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဒုမ္မလကေကာဝသာနာ၊
 နှစ်ပါးသော ပုဒ်ဟူသော မူလရှိ၊ တပါးသောပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိကုန်
 သော။ စတ္တာရော (ပဉ္စ) ဟောန္တိ။

တေသု၊ ထိုတဆယ့်ငါးပါးသော ပြဿနာတို့တွင်။ ပဌမေ၊ သော။
 ပဉ္စေ၊ ဌ။ (ကုသလော ကုသလဿဟူသော ပြဿနာ၌။ နောက်၌လည်း
 ဤကဲ့သို့ အကျယ်ပေးပါ။) ယေဟိ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ရာ၏။
 တေသဗ္ဗေ၊ ထိုအလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကို။ သင်္ဂဟေတွာ၊ သိမ်းယူပြီး၍။
 တယော၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ (အာရမဏပစ္စည်း သဟဇာတ
 ပစ္စည်း ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့ကို။ သင်္ဂဟိကာရေဟိ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။
 ဒုတိယေ (ပဉ္စေ) ဒေ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယာ၊ အာရမဏပစ္စည်း ဥပနိဿယ
 ပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ [ယေဟိဘဝိတဗ္ဗံ စသည်ကိုလည်း လိုက်စေ၍
 အနက်ကျယ်လည်းပေးနိုင်ပါသည်။] တတိယေ (ပဉ္စေ) ပဉ္စ (ပစ္စယာ၊
 အာရမဏ သဟဇာတ ဥပနိဿယ ပစ္စာဇာတ ကမ္မပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။
 စတုတ္ထေ (ပဉ္စေ) ဧကောဝ (ပစ္စယော၊ သဟဇာတပစ္စည်းကို။ ဝုတ္တာ)။
 ပဉ္စမေ (ပဉ္စေ) တယော (ပစ္စယာ၊ အာရမဏ သဟဇာတ ဥပနိဿယပစ္စည်း
 တို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ ဆဋ္ဌေ (ပဉ္စေ) ဒေ (ပစ္စယာ၊ အာရမဏဥပနိဿယပစ္စည်း
 တို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ သတ္တမေ (ပဉ္စေ) ပဉ္စ (ပစ္စယာ၊ အာရမဏသဟဇာတ
 ဥပနိဿယ ပစ္စာဇာတ ကမ္မပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ အဋ္ဌမေ (ပဉ္စေ)

ကောဝ (ပစ္စယော၊ သဟဇာတပစ္စည်းကို။ ဝုတ္တော)။ နဝမေ (ပဉ္စေ)
သတ္တံ (ပစ္စယော၊ အာရမဏသဟဇာတ ဥပနိဿယ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ
အာဟာရ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တော)။ ဒသမေ (ပဉ္စေ) တယော (ပစ္စယော၊
အာရမဏဥပနိဿယပုရေဇာတပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တော)။ ကောဒသမေ (ပဉ္စေ)
တယော (ပစ္စယော၊ အာရမဏ ဥပနိဿယပုရေဇာတ ပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တော)။
ဒ္ဓါဒသမေ (ပဉ္စေ) ဒေ (ပစ္စယော၊ သဟဇာတ ပုရေဇာတပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တော။
တေရသမေ (ပဉ္စေ) စတ္တာရော (ပစ္စယော၊ သဟဇာတ ပစ္စာဇာတ အာဟာ
ရဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တော)။ စဒ္ဓသမေ (ပဲဉ္စေ) ဒေ (ပဲစ္စယော၊ သဟ
ဇာတ ပုရေဇာတပဲစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တော)။ ပဲန္ဒရသမေ (ပဲဉ္စေ) ပိ စတ္တာ
ရောဝ၊ လေးပဲးပင် ဖြစ်ကုန်သော။ (ပဲစ္စယော၊ သဟဇာတ ပဲစ္စာဇာတ
အာဟာရဣန္ဒြိယပဲစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တော)။ ဝေ၊ ထိုပစ္စည်းတို့ကို။ သဟဇာတာ
ပစ္စယေနာတိ၊ ဟူ၍။ အဝတ္တာ၊ မဆိုဘဲ။ သဟဇာတပစ္စာဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။
(သင်္ဂတိကာရေဟိ) ဝုတ္တော။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ သဟဇာတပဲစ္စယေနဟု မဆိုဘဲ
သဟဇာတပဲစ္စာဇာတဟု ဆိုခြင်း၌။ ကာရဏံ ပရတော ဝက္ခာမ။

ပန၊ ဆက်။ သေ၊ ဤပဲစ္စယပဲစ္စနိယ၌။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဧတ္ထ၊ ဤ
ပစ္စယုဒ္ဓါရ၌” ဟုပေး၏။] သမာသတော၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်။ ကော၊
တပဲးသော ပစ္စည်း၎င်း။ ပေ။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ ဆဋ္ဌေဝ၊ ကုန်သော။ ပဲစ္စယပဲရိစ္ဆေဒါ၊ ပစ္စည်းအပိုင်းအခြား
တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ပဉ္စဝါရသံ၊ ၏။
ပစ္စနိယေ၊ ၌။ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန၊ အလွန်၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဉ္စပရိစ္ဆေဒေါစေဝ၊
ပြဿနာအပိုင်းအခြားသည်၎င်း။ တေတေပစ္စယေ၊ ထိုထိုဟေတု အဓိပတိ
အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ သင်္ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဒဿိတပစ္စယပဲရိစ္ဆေဒေါ၊
သည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။
န ဟေတုပစ္စယောတိအာဒိသု၊ အစရှိကုန်သော။ စတုဝိသတိယာပိ၊ သော၊
ပစ္စယပစ္စနိယေသု၊ တို့တွင်။ ဧကပစ္စနိယေပိ၊ တပါးသော ပစ္စယပစ္စနိယ
၌လည်း။ ဣတော၊ ဤ ပဉ္စပစ္စယမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ ပဉ္စာဝါ၊ တို့ကို
၎င်း။ ပဲစ္စယာဝါ၊ တို့ကို၎င်း။ နလဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ (ပဉ္စာဝါ
ပစ္စယာဝါ) လဗ္ဘန္တိ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော

ပစ္စယပစ္စနီယတို့တွင် တပါးသော ပစ္စယပစ္စနီယသွင်သော်မှလည်း ဤပဉ္စ
ပစ္စယမှအထက်၌ ပဉ္စတို့၏၎င်း ပစ္စယတို့၏၎င်း မရအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်။) ယေသုပဉ္စေသု၊ တို့၌။ ကုသလော၊ ပေ။ သဟဇာတပစ္စယေန
ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧကော၊ သော။ ပစ္စယော၊ သည်။ အာဂ
တောဝ၊ လာသည်သာတည်း။ တသ္မိံပစ္စယေ၊ ထိုပစ္စည်းကို။ ပုဋိက္ခိတ္တေ၊
ပယ်အပ်သော်။ တေပဉ္စာ၊ တို့သည်။ ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ ယသ္မိံပဉ္စေ၌။ ကုသလော၊ ပေ။ အာရမဏပစ္စယေနပစ္စယော
ဥပုနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤအာရမဏဥပုနိဿယအပြား
အားဖြင့်။ ခန္ဓ ပစ္စယာ အာဂတာ။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။
နာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧကသ္မိံ၊ သော။ ပစ္စယေ၊ ကို။
ပုဋိက္ခိတ္တေပိ၊ သော်လည်း။ ဣတရဿ၊ သော။ ပစ္စယဿ၊ ၏။ ဝါ၊ နှင့်။
ဝသေန၊ ဖြင့်။ သောပဉ္စော၊ ကို။ လဗ္ဘတော၊ သာ။ ပန၊ ဆက်။ ဒွိသုပိ၊
ကုန်သော။ တေသု ပစ္စယေသု၊ တို့ကို။ ပုဋိက္ခိတ္တေသု၊ ပယ်အပ်ကုန်သော်။
သောဝါရော၊ သည်။ ပစ္စိန္တတိ၊ ၏။ ဧဝမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ယေသု
ပဉ္စေသု၊ တို့၌။ တယော၊ သုံးပါးသော ပစ္စည်းတို့ကိုသော်၎င်း။ စတ္တာရော
ပဉ္စ၊ သတ္တဝါ၊ တို့ကိုသော်၎င်း။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသု၊ ထိုပစ္စည်းတို့
တွင်။ ပုဋိက္ခိတ္တေ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ထပေတာ၊ ၍။ အဝသေ
သာနံ၊ ကြွင်းသောရအပ်သော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝေသေန၊ ဖြင့်။
တေပဉ္စာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိယေဝ၊ ကုန်သည်သာ။ ပန၊ ဆက်။ သဗ္ဗေသု၊
ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့ကို။ ပုဋိက္ခိတ္တေသု၊ ကုန်သော်။ သဗ္ဗေပိ တေဝါရာ
ပစ္စိန္တန္တိ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ စ၊ ဆက်။ ဣဒမေဝ၊ ဤသည်ပင်။ (ဤရှစ်
ပါးသော ပစ္စည်းတို့၏ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်သည်၏
အဖြစ်၊ အလွန်၏ အစွမ်းဖြင့် ပြဿနာတို့ကို ပိုင်ခြားခြင်း၊ ထိုထိုပစ္စည်း
တို့ကို သိမ်းယူ၍ပြုအပ်သော ပစ္စည်းအပိုင်းအခြား၊ ထိုထိုပစ္စည်းကို ပယ်
အပ်သော် ထိုထိုပြဿနာ၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မယုတ်လျော့ခြင်းသည်
ပင်။) ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယ ပစ္စနီယ၌။ လက္ခဏံ၊ တည်း။ ဣမိနာ လက္ခဏေန၊
ဖြင့်။ အာဒိတော၊ မှ။ ပဋ္ဌာယ၊ ၍။ တေသုတေသု ပဉ္စေသု၊ တို့၌။ သဒ္ဓိ
ပိတု၊ ၍။ ဝုတ္တပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ပဘေဒေါ၊ အပြားကို၎င်း။ တသ္မိံ

တသ္မိံ ပစ္စနိယေ၊ ဌံ။ တေသံ တေသံ ပဉ္စာနံ၊ တို့၏။ ပရိဟာနိစ၊ ယုတ်
လျော့ခြင်းကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

☞

တကြ၊ ထိုပဘေဒပရိဟာနိတို့၌။ [တကြာတိ ပဘေဒပရိဟာနိသု-
ဇ္ဈိကာ။] အယံ၊ ကား။ ဝိတ္ထာရကထာ၊ အကျယ်ကိုဆိုကြောင်းစကားတည်း။
တာဝ၊ ဒုတိယပဉ္စာစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဗ္ဗိဇ္ဇေ) ပဌမ ပဉ္စေ၊ ဌံ၊ တိဟိ၊
ကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ အာရမဏ သဟဇာတ ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့ဖြင့်။
ကေုနဝိသတိ၊ သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဒသိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ကထံ၊ သို့။
(ဒသိတာ၊ နည်း။) ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ ကုသလော၊
သည်။ ကုသလဿ၊ ၏။ ပုရေဇာတပစ္စာဇာတဝိပါက ဝိပ္ပယုတ္တပေဝ၊ တို့
ဖြင့်သာလျှင်။ ပစ္စယော နဟောတိ၊ မဖြစ်။ သေသေဟိ၊ ကုန်သော။
ဝိသတိဿ (ပစ္စယေဟိ) ပစ္စယော ဟောတိ။ တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ်သော
ပစ္စည်းတို့တွင်။ အာရမဏပစ္စယော ကောဝ၊ သာတည်း။ ပန၊ ဆက်။
သဟဇာတေ၊ ဌံ။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန၊ (သဟဇာတပစ္စည်း၏) အလုံးစုံ
သော ပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပန္နရသ ပစ္စယာ
သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ (မယာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသ္မိ၊ ထိုတဆယ့်ငါး
ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ ပယ်အပ်သော်။
စုဒ္ဒသ (ပစ္စယာ) ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ ၏။
ဝိပါကပစ္စယော နေဝ (ဟောတိ)။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော န (ဟောတိ)။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုဝိပါကဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းတို့ကို။
အပနေတွာ၊ ဤ။ သေသေ၊ ကုန်သော။ ဒွါဒသ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ သန္တာယ
သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [ဒွါဒသ
အရ တဆယ့်နှစ်ပစ္စည်းတို့ဟူသည် သဟဇာတမျိုး တဆယ့်ငါးပစ္စည်းတွင်
ဟေတု၊ ဝိပါက၊ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္စည်းကြည့် တဆယ့်နှစ်ပစ္စည်း
တည်း။]

ဥပနိဿယေပိ၊ ဌံလည်း။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန နာ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ
ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ (မယာ) ဝုတ္တာ။ တေသု၊ ထိုကိုးပါးသော ပစ္စည်းတို့
တွင်။ အဓိပတိဘူတော၊ သော။ အာရမဏပစ္စယော၊ သည်၎င်း။ အာရ
မဏဘူတော၊ သော။ အဓိပတိပစ္စယော စ၊ သည်၎င်း။ အာရမဏပနိဿယ

ဝသေန၊ အာရမဏပနိဿယပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဥပနိဿယမေဝ၊ ဥပ
 နိဿယပစ္စည်းသို့ပင်။ အနုပဝိဋ္ဌော၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ကုသလော၊ ကုသ
 လဿ နာနာက္ခဏိကဓမ္မပစ္စယော န ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊
 ထိုနာနာက္ခဏိကဓမ္မပစ္စည်းကို။ အပနေတွာ သေသေ ဆ၊ ခြောက်ပါး
 သောပစ္စည်းတို့ကို။ သန္ဓာယ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိ
 ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [ဆ အရပစ္စည်းတို့ဟူသည် အနန္တရသမနန္တရ ဥပနိဿယ
 အာသေဝန နတ္တိ ဝိဂတတို့တည်း။] ဝေ၊ ဖြင့်။ (ဤပဌမပဉ္စေ တာဝ တီဟိ
 ပစ္စယေဟိ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။) ပဌမပဉ္စေ တီဟိ
 ပစ္စယေဟိ ကျေနဝိသတိ ပစ္စယာ ဒဿိတာ ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။ [ဤတဆယ့်
 ကိုးပစ္စည်း၌ ဟေတုပစ္စည်းကို ထည့်၍ “တီဟိ ပစ္စယေဟိ ဝိသတိပစ္စယာ
 ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗျာ” ဟု ဋီကာဆို၏။] တေသု၊ ထိုပစ္စယပစ္စနိယတို့တွင်။
 ဣမသ္မိံ ဟေတုပစ္စနိယေ၊ ၌။ ကုသလော ။ပေ။ န ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စ
 ယောတိ၊ ဟူသောဝါရ၌။ ဒါနံ ဒတွာ ။ပေ။ ပစ္စဝေက္ခတိတိဝေမာဒိနာ၊
 ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။ အာရမဏပစ္စယာဒိသု၊ တို့၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ပင်။
 ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ၍။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်ကို။ ဒဿေတဗျာ၊ ၍။

ပန၊ ဆက်။ အာရမဏပစ္စယေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ တဿ၊ ထိုအာရ
 မဏပစ္စည်း၏။ ဝိတ္တာရံ၊ အကျယ်ဖြစ်သော ပါဠိကို။ အပနေတွာ၊ ၍။
 ဟေတုပစ္စယဝိတ္တာရံ၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ အကျယ်ပါဠိကို။ ပက္ခိပိတွာ၊ ၍။
 သာယေဝ ပါဠိ၊ ကိုပင်။ ဒဿေတဗျာ၊ ၍။ သေသပစ္စယပဋိက္ခေပေသုပိ၊
 ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကို ပယ်ခြင်းတို့၌လည်း။ သေဝ နယော၊ တည်း။
 ပန၊ ကား။ တသ္မိံ ပစ္စယေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ ယေဝါရာ၊ ကိုသည်။
 ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ(ဝါရာ)၊ တို့ကို။ ပရတော ဝက္ခာမ၊ ကုန်အံ့။

ပန၊ ကား။ ဒုတိယပဉ္စေ၊ ၌။ ဒွိဟိ ပစ္စယေဟိ တယော ပစ္စယာ
 ဒဿိတာ။ ကထံ (ဒဿိတာ)။ ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။
 ကုသလော၊ သည်။ အကုသလဿ၊ ၍။ အနန္တရာဒိဝသေန၊ အနန္တရ အစ
 ရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မပြစ်။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ တေ၊ ထိုအနန္တရအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ၍။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၁၅

အာရမဏပနိဿယဝသေန၊ အာရမဏပနိဿယ ပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ သင်္ဂဟိတံ၊ သော။ အာရမဏာဓိပတိဉ္စေတိ၊ ကိုရင်း။ ပကတူပနိဿယဉ္စ၊ ကိုရင်း။ သန္ဓာယ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သုဒ္ဓေါ၊ အဓိပတိမဖက် သက်သက်သော။ အာရမဏပစ္စယော၊ ရင်း။ အာရမဏာဓိပတိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အဓိပတိပစ္စယော၊ ရင်း။ ဥပနိဿယ ပစ္စယော၊ ရင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒုတိယပဉ္စေ၊ ဌံ။ ဒိဟိ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ တယော၊ ကုန်သော။ ဣမေပစ္စယော၊ တို့ကို။ (သင်္ဂဟိတိကာရေဟိ) ဒဿိတာ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန၊ ကား။ တတိယပဉ္စေ၊ ဌံ။ ပဉ္စဟိ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အဋ္ဌာရသပစ္စယာ ဒဿိတာ။ ကထံ(ဒဿိတာ)။ ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ ကုသလော၊ သည်။ အဗျာကတဿ၊ ၏။ အညမညပုရေဇာတာ သေဝနဝိပါကသမ္ပယုတ္တေဟေဝ။ ပစ္စည်းတို့ဖြင့်သာ။ ပစ္စယော နဟောတိ။ သေဓေဟိ ကျေနဝိသတိယာ (ပစ္စယေဟိ ပစ္စယော) ဟောတိ။ တေသု၊ ထို တရုယုတ် နှစ်ဆယ်သော ပစ္စည်းတို့တွင်။ အာရမဏပစ္စယော ဧကောဝ၊ သာတည်း။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုသလော၊ သည်။ အဗျာ ကတဿ၊ ၏။ အညမညဝိပါကသမ္ပယုတ္တဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယော န ဟောတိ။ ဟေတုပစ္စယော၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ အပ်ပြီး။ ကမ္မပစ္စယော၊ ကို။ ဝိသု၊ သီးခြား။ ဂဟိတော၊ ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ဤပစ္စည်းတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ချဲ့။ သဟဇာတေန၊ သဟဇာတပစ္စည်းဖြင့်။ ဒသ ပစ္စယော၊ တို့ကို။ (သင်္ဂဟိတိကာရေဟိ) ဒဿိတာ၊ ဥပနိဿယေန၊ ဖြင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ပဌမပြဿနာ၌။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ဆသု၊ ခြောက်ပါး သော ပစ္စည်းတို့တွင်။ အာသေဝနံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ချဲ့။ သေသ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ (ဒဿိတာ)။ ပစ္ဆာဇာတော၊ ဧကောဝ၊ သာတည်း။ သဟဇာတနာနာက္ခဏိကဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဓောပိ၊ သော။ ကမ္မပစ္စယော၊ သည်။ တထာ၊ ထိုတပါးသာတည်း။ ဣတိဇံ၊ (ဤသို့ တတိယ ပဉ္စေ ပန ပဉ္စဟိ ပစ္စယေဟိ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်)။ တတိယပဉ္စေ ပဉ္စဟိ ပစ္စယေဟိ အဋ္ဌာရသ ဣမေ ပစ္စယာ ဒဿိတာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

၃၁၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ပန၊ ကား။ စတုတ္ထပဉ္စေ၊ ဌ။ ဧကေန၊ သော။ ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ဒသ၊
 ကုန်သော။ (ပစ္စယာ ဒသိတာ)။ ကထံ (ဒသိတာ)။ ဟိ၊ အဖြေကား။
 (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာဗျာကတဿ၊ ၏။ သဟ
 ဇာတော၊ ပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ပန္နရသသု၊ တဆယ့်ငါးပါးသော
 ပစ္စည်းတို့တွင်။ အညမညဝိပါကသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပစ္စယော
 နဟောတိ။ ဟေတုပစ္စယော၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စ၊
 ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤပစ္စည်းတို့ကို။ အပုနေတွာ သေသာ ဒသ ပစ္စယာ၊
 တို့ကို။ ဣတ္ထ၊ ဤစတုတ္ထပြဿနာ၌။ ဧကေန၊ သော။ ပစ္စယေန၊ သဟဇာတ
 ပစ္စည်းဖြင့်။ ဒသိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။

(၅၂၈) စ၊ ဆက်။ ကုသလာဒိကေသု၊ ကုသလပဒ အစရှိကုန်သော။
 စတုသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု(ပဉ္စေသု)၊ တို့၌။ (တေဟိ တေဟိ ပစ္စယေဟိ၊
 တို့ဖြင့်။ တေတေယေဝပစ္စယာ၊ တို့ကိုသာလျှင်။ ဒသိတာ) ယတာ၊ သို့။
 တတာ၊ တူ။ အကုသလာဒိကေသု၊ ကုန်သော။ စတုသု၊ ကုန်သော။ ပဉ္စေ-
 သုပ၊ တို့၌လည်း။ တေဟိတေဟိပစ္စယေဟိ၊ ထိုထိုသဟဇာတ အစရှိသော
 ပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ တေတေယေဝပစ္စယာ၊ ထိုထို ဟေတုအညမည အစရှိသော
 ပစ္စည်းတို့ကိုသာ။ ဒသိတာ။ ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။

(၅၂၉) တတော၊ ထို အကုသလပဒ အစရှိသော လေးပါးသော
 ပြဿနာတို့မှ။ ပရာနံ၊ ကုန်သော။ အဗျာကတာဒိနံ၊ ကုန်သော။ တိဏ္ဏံ၊
 ကုန်သော။ ပဉ္စာနံ၊ တို့တွင်။ ပဌမပဉ္စေ၊ ဌ။ သတ္တဟိ ပစ္စယေဟိ တေဝိသတိ
 ပစ္စယာဒသိတာ။ ကထံ (ဒသိတာ)။ ဟိ၊ ကား။ (ချဲ့)။ အဗျာကတော၊ သည်။
 အဗျာကတဿ၊ အား။ စတုဝိသတိယာပိ၊ ဖြစ်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။
 ပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ ဟေတုပစ္စယော၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ သော။
 တေဝိသတိ (ပစ္စယာ) ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ့်သုံးပါးသော ပစ္စည်း
 တို့တွင်။ အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ ဧကောဝ၊ သာတည်း။ ပန၊ ဆက်။
 ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣတ္ထ၊ ဤအဗျာကတ ပဒ အစရှိသော ပဌမပြဿနာ၌။
 အသဟဇာတာနမ္ပိ၊ သဟဇာတမဟုတ်သော ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း။ သင်္ဂဟ-
 ဏတ္ထံ၊ 'ငှာ။ အာဟာရိန္ဒြိယ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဝိသုံ ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တယော၊ ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤဟေတုအာဟာရဗျူတိယ
 ပစ္စည်းတို့ကို။ အပနေတွာ သဟဇာတေန ဒွါဒသ ပစ္စယာ ဒဿိတာ။ ဥပ-
 နိဿယေန၊ ဖြင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကုသလပဒ အစရှိသော ပဌမပြဿနာ၌။
 ဝုတ္တာ ဆ(ပစ္စယာ ဒဿိတာ)။ ပုရေဇာတော ဧကောဝ။ ပစ္စာဇာတ
 အာဟာရိန္ဒြိယပစ္စယာ၊ တို့သည်။ တထာ၊ ထိုတပါးစီတို့သာတည်း။ ဣတိဝေ၊
 ဤသို့ အဗျာကတော ဟိ အဗျာကတဿ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော
 နည်းဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဗျာကတ ပဒ အစရှိသော ပဌမပြဿနာ၌။ သတ္တဟိ
 ပစ္စယေဟိ တေဝိသတိ ဣမေပစ္စယာ ဒဿိတာ။ ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။

ဒုတိယေ၊ ဒုတိယပြဿနာ၌၊ တိဟိ ပစ္စယေဟိ ဒွါဒသ(ပစ္စယာ)ဒဿိတာ။
 ကထံ(ဒဿိတာ)။ အာရမဏပစ္စယော။ ဧကော၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဥပ
 နိဿယေန၊ ဖြင့်။ (ဒဿိတာ၌စပ်)။ အာရမဏပနိဿယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
 အာရမဏာဓိပတိ၊ ၎င်း။ အနန္တရပစ္စယော၊ ၎င်း။ [ပစ္စယောကို မြှုပ်ထား။
 သည်]။ ပေ။ ဥပနိဿယပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ ဆ (ပစ္စယာ) ဒဿိတာ။
 ပုရေဇာတေန၊ ဖြင့်။ ပုရေဇာတ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတော၊ ဟူကုန်
 သော။ ပဉ္စ(ပစ္စယာ ဒဿိတာ)။ ဣတိဝေ၊ ဤသို့ ဒုတိယေ'တိဟိ ပစ္စယေဟိ
 အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဗျာကတ ပဒ အစရှိ
 သော ဒုတိယပြဿနာ၌။ တိဟိ ပစ္စယေဟိ ဒွါဒသ ဣမေပစ္စယာ ဒဿိတာ
 ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။ တတိယေပိ ဧသေဝ နယော။

☞

(၅၃၀) တတော၊ ထိုတတိယပြဿနာမှ။ ပရာနံ၊ ကုန်သော။ ဒုက
 မူလကာနံ၊ ပုဒ်နှစ်ပါး အပေါင်းဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတုနံ၊
 ကုန်သော။ ပဉ္စာနံ၊ တို့တွင်။ ပဌမပိဉ္စေ၊ ၌။ သဟဇာတပစ္စယေန ပုရေ
 ဇာတပစ္စယေနာဘိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ မိန့်တော်မမူဘဲ။ သဟဇာတံ ပုရေဇာ
 တန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေဟိ၊ 'မိန့်တော်မူအပ်ကုန်သော။ ဒွိဟိ၊ နှစ်ပါးသော
 ပုဒ်တို့ဖြင့်။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတုဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တယောပစ္စယာ၊
 (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဒဿိတာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း)ဟိ၊ (ယံသ္မာ) ကြောင့်။
 ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထုနာ၊ ဟဒယဝတ္ထုနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊
 ကွ။ ဧကတော၊ တပေါင်းတည်း။ ကုသလဿ၊ အား။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ကျေးဇူး

ပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ သာယောမာနာ၊ ပြီးစေကုန်လသော်။ သဟဇာတ၊ ပစ္စယပ္ပန်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သည်။ ကိဉ္ဇာပိ (ဟောန္တိ)။ အကယ်၍ လည်း ဖြစ်ပါပေကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ သဟဇာတ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ (ကသ္မာ သဟဇာတပစ္စယာ န ဟောန္တိ၊ နည်း။) ဝတ္ထုမိဿကတ္တာ၊ ဟဒယဝတ္ထုနှင့် ရောကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သဟဇာတပစ္စယာ န ဟောန္တိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဟဒယဝတ္ထုနှင့် ရောသည်အတွက် သဟဇာတပစ္စည်း မဖြစ် ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) သဟဇာတနံ၊ ပစ္စယပ္ပန်နှင့် တကွဖြစ်ကုန် သော။ တေသံနိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတနံ၊ ထိုနိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ ပစ္စည်း တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သဟဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ပြီ။ ဝတ္ထုမိပိ၊ ဟဒယဝတ္ထု၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ တမ္ပိ၊ ထိုဟဒယ ဝတ္ထုသည်လည်း။ ပုရေဇာတံ၊ ပစ္စယပ္ပန်တို့၏ ရှေး၌ဖြစ်သည်။ ကိဉ္ဇာပိ (ဟောတိ)၊ ၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ခန္ဓမိဿကတ္တာ၊ ခန္ဓာတို့ နှင့် ရောသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပုရေဇာတပစ္စယော န ဟောတိ။ ကေဝလံ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း မဖက် သက်သက်။ ပုရေဇာတနံ၊ ပစ္စယပ္ပန်တို့၏ ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော။ နိဿယာဒိနံ၊ နိဿယပစ္စည်း အစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ [အာဒိဖြင့် အတ္ထိ အဝိဂတကိုယူ။] ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပုရေဇာတန္တိ ဝတ္ထု။

ဒုတိယပဉ္စေ၊ ၌။ သဟဇာတံ ပစ္စာဇာတံ အာဟာရံ ဣန္ဒြိယန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေဟိ၊ ကုန်သော။ စတူဟိပိ၊ လေးပါးလည်း ဖြစ်သော ပုဒ်တို့ဖြင့်။ သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ စတ္တာရော ပစ္စယာ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)ဒဿိတာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဣမသ္မိံ ဝါရေ၊ ဤဒုတိယပဉ္စေ ဝါရ၌။ သဟဇာတပစ္စယော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ပစ္စာဇာတပစ္စယာဒယော၊ ပစ္စာ ဇာတပစ္စည်း အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ပန၊ ထိုသို့မရအပ် ပါကုန်သော်လည်း။ ပစ္စာဇာတနံ၊ ပစ္စယပ္ပန်တို့၏နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ (အတ္ထိအဝိဂတနံ၊ အတ္ထိပစ္စည်းအဝိဂတပစ္စည်းတို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်၎င်း။) အာဟာရိန္ဒြိယသင်္ခါတာနံ၊ အာဟာရ ဣန္ဒြိယဟုဆိုအပ်ကုန်သော။ အတ္ထိ အဝိဂတနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တေ၊ ဤပစ္စာ

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၁၉

ဇာတံ အာဟာရံ ဣန္ဒြိယံ ဟူသော စကားကို။ (သင်္ခါတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ကုသလံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်၎င်း။ အဗျာကတာ၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတာစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဥပါဒါရူပါနံ၊ တို့အား။ သဟ ဇာတပစ္စယေန၊ ပစ္စည်း၎င်း။ နိဿယပစ္စယေန၊ ၎င်း။ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေ ဟိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတုဓာ၊ လေးပါးအပြားတို့ဖြင့်။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

ပန၊ ဆက်။ ပစ္စာဇာတာ၊ ကုန်သော။ ကုသလံ၊ တို့သည်။ တေဟိယေဝ မဟာဘူတေဟိ၊ ထိုမဟာဘူတ်တို့နှင့်ပင်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ တေသညေဝုပါဒါ ရူပါနံ၊ တို့အားပင်။ အတ္ထိအဝိဂတဝသေန၊ အတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ကဗဠိကာရာဟာရာပိ၊ သည်လည်း။ ပစ္စာဇာတေဟိ၊ ကုန်သော။ ကုသလေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပုရေဇာ တဿ၊ သော။ ကာယဿ၊ ရူပကာယအား။ အတ္ထိအဝိဂတဝသေနောပင်။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ပစ္စာဇာတေဟိ ကုသလေဟိ သဒ္ဓိံ ကဋတ္တာ ရူပါနံ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေနော ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကုသလာဟိ ခန္ဓာ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ စတုဓာ၊ လေးပါးအပြားတို့ဖြင့်။ ဣမံ ပစ္စယဘာဝံ၊ ဤကျေးဇူး ပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ သဟဇာတံ ပစ္စာဇာတံ အာဟာရံ ဣန္ဒြိယန္တိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ဆိုအပ်ပါ သော်လည်း။ ပစ္စာဇာတာဟာရိန္ဒြိယပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုတိယပဉ္စ ဝါရ၌။ နလဗ္ဘန္တိယေဝ၊ သာ။ ပရတော၊ ၌။ အကုသလမိဿကပဉ္စဒယေပိ၊ အကုသလမိဿက ပြဿနာနှစ်ပါး အပေါင်း၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ပဌမပဉ္စေတာဝ တိဟိ ပစ္စယေ ဟိ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယ၌။ တေသုတေသု ပဉ္စေသု၊ တို့၌။ သဒ္ဓိံပိတ္တာ ဝုတ္တပစ္စယာနံ ပဘောဒေါ ဝေဒိ တဗ္ဗော။ ပန၊ ကား။ တသ္မိံတသ္မိံ ပစ္စယေ၊ ၌။ တေသံတေသံပဉ္စာနံ၊ တို့၏။ ပရိဟာနာပရိဟာနိ၊ ကို။ ပရတော၊ ၌။ အာဝိကရိဿာမ၊ ကုန်အံ့။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ [တသ္မိံတသ္မိံ ပစ္စယေ ၌ ရှေ့၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော တသ္မိံတသ္မိံ ပစ္စနိယေ တေသံတေသံပဉ္စာနံ ပရိဟာနိစ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကိုထောက်၍ “တသ္မိံ

၃၂၀ ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

တသ္မိံ ပစ္စနိယေ” ဟုဖြစ်စေ၊ တသ္မိံ ပန ပစ္စယေ ပဋိက္ခိတ္တေ ယေ ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ ကိုထောက်၍ “တသ္မိံ တသ္မိံ ပစ္စယေ ပဋိက္ခိတ္တေ” ဟုဖြစ်စေ၊ ပါဠိရှိသင့်မည် ထင်ပါသည်။]

ပစ္စယုဒ္ဓါရဿ အတ္တဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စနိယဂဏန အဖွင့်

(၅၃၂) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယုဒ္ဓါရကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ [ရွှေပစ္စယုဒ္ဓါရ အဖွင့်အစ ပုဒ်ရေနံပါတ် ၅၂၇-၌ “ကုသလော ဓမ္မော။ ပေ။ အနုလောမ တော ကုသလာဒီနိ ပစ္စယာ ဥဒ္ဓဋ္ဌာ” ဟုဆိုခဲ့သောကြောင့် “ပစ္စယုဒ္ဓါရ” ဟု ပေးလိုက်ပါသည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်း “ပစ္စယုဒ္ဓါရဿ” ဟု ရှိခဲ့၏။] ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿာတိ အာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ အနုလောမပထေန၊ အနုလောမ အဖြစ်ဖြင့်။ ပန္နရဿ၊ ကုန်သော။ ဧတေ ဝါရာ၊ တို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စနိယေပိ၊ ၌လည်း။ ဧတေယေဝ၊ ဤဝါရာတို့ပင်တည်း။ ဣတော၊ ဤတဆယ့်ငါးဝါရာမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ ဟေဋ္ဌာပန၊ ၌ကား။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယဿယဿ ပစ္စယာသိ၊ ၏။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ ယေယေဝါရာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တေတေ(ဝါရာ)၊ တို့ကို။ အာဒိတော၊ မှ။ ပဋ္ဌာယ၊ ၍။ ဂဏနဝသေန၊ ဂဏန်းသင်္ချာနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဒဿေတံ၊ ဌာ။ န ဟေတု ယာ ပန္နရသတိအာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။

တတ္ထ၊ ထိုနဟေတုယာ ပန္နရသအစရှိသော စကားရပ်၌။ နဟေတုယာ၊ နဟေတုပစ္စည်း၌။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ယထာဒဿိတာနံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပန္နရဿ၊ တဆဲ့ငါးပါးသော ဝိသဇ္ဇန တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ။ နာရမဏေ၊ ၌။ သဟဇာတေ၊ ၌။ ဟေတုပစ္စယော ပဝိသတိ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝါရေ၊ ၌။ သုဒ္ဓေါ၊ အာရမဏအစရှိသော ရှစ်ပါး သော ပစ္စည်းတို့တွင် အခြားပစ္စည်းမဖက်သက်သကဲ့သော။ အာရမဏပစ္စ ယော၊ သည်။ ပရိဟာယတိ၊ ၏။ သေသပစ္စယဝသေန၊ ကြွင်းသောပစ္စည်း တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ တေဝါရာ ဝိသဇ္ဇနံ လဘန္တိ။ စ၊ ဆက်။ နာရမဏေ၊ ၌။

(သဟဇာတေ ဟေတုပစ္စယော ပဝိသတိ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ခံသသေ သုပိ၊ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့၌လည်း။ သဟဇာတေ ဟေတုပစ္စယော ပဝိသတိ။ စ၊ ဆက်။ တသ္မိံတသ္မိံ ဝါရေ၌။ န ဥပနိဿယေ န အနန္တရေတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်။ ဌိတာပစ္စယာ ပရိဟာယန္တိ၊ ယုတ်လျော့ကုန်၏။ အဝသေသပစ္စယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တေတေဝါရာ၊ တို့သည်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ လဘန္တိ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ နသဟဇာတေ၊ ၌။ ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ၊ ဟူသော ဝါရ၎င်း။ အကုသလော ဓမ္မော အကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ၊ ဟူသော ဝါရ၎င်း။ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ကုသလဿ၊ ဟူသော ဝါရ၎င်း။ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ အကုသလဿ၊ ဟူသော ဝါရ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဣမေ ဝါရာ၊ တို့သည်။ ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ စတုန္တံ၊ ကုန်သော။ ဧတေသံ၊ ဤဝါရတို့တွင်။ [ရှေးနိဿယ၌ စတုန္တံ မပါ။] ပုရိမေသု၊ ကုန်သော။ ဒွိသု၊ နှစ်ပါးသော ဝါရတို့၌။ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ကောဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧကောဝ၊ တပါးသာလျှင် ဖြစ်သော။ ပစ္စယသင်္ဂဟော၊ ပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူကြောင်းပစ္စည်းကို။ (သင်္ဂဟိတိ) ဝုတ္တော။ တေ၊ ထိုတဆယ့်တပါးသောပစ္စည်းတို့သည်။ တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ သော်။ အညေန၊ သဟဇာတအခြင်း အရာမှတပါးသော။ အာကာရေန၊ ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ နလဘန္တိ၊ ကုန်။ ပစ္ဆိမေသု၊ ကုန်သော။ ဒွိသု၊ ဝါရတို့၌။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စယော၊ တို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ သဟဇာတံ ပုရေဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တေ၊ ထိုနိဗ္ဗာယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့သည်။ သဟဇာတေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ သော်။ အဝသေသာနံ၊ ကုန်သော။ ဟေတုအာဒိနဉ္စ၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသောပစ္စည်းတို့၏၎င်း။ ပုရေဇာတာနဉ္စေ၊ ပုရေဇာတသာလျှင်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ နိဿယအတ္ထိအဝိဂတာနံ (စ)၊ တို့၏၎င်း။ ဝသေန ဝိသဇ္ဇနံ နလဘန္တိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့လေးပါးသော ဝါရတို့တွင် သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော ဟူ၍ သဟဇာတပစ္စည်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော

တဆယ့်တပါးသော ပစ္စည်းတို့နှင့်စပ်သဖြင့် ရအပ်သော ပုရိမဝါရနစ်ပါးတို့၌ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို ပယ်အပ်သော် တဆယ့်တပါးသော ပစ္စည်းတို့၏ သဟဇာတအခြင်းအရာမှ တပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် ဝိသဇ္ဇနကို မရကုန်သည်၏ အဖြစ်၊ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို ရည်ရွယ်၍ သဟဇာတံ ပုရေဇာတံ ဟုလာသော ပစ္စိမဝါရနစ်ပါးတို့၌ သဟဇာတပစ္စည်းကို ပယ်အပ်သော် နိဿယအတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့၏ ဟေတုအစရှိသောပစ္စည်း ပုရေဇာတဖြစ်သော နိဿယအတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့် ဝိသဇ္ဇနကို မရနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) စတ္တာရောပိ ဣမေဝါရာ ပရိဟာယန္တိ။ အဝသေသာနံ၊ ကြွင်းသော ဝါရတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ကောဒသာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

တတ္ထ၊ ထိုကောဒသဟူသောပါဌ်၌။ (ကဿစိ၊ ၏။ ဤဒိသိ၊ ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ စောဒနာ)၊ သိယာ၊ ၏။ (ကိဒိသိ စောဒနာ သိယာ၊ နည်း။) ဟေတုမှ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သေသာနံ၊ ကုန်သော။ အဓိပတိအာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တေဝါရာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဗ၊ ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သဟဇာတေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ အဝသေသာနံ၊ ကုန်သော။ ဟေတုအာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ န လဗ္ဗန္တိ၊ နည်း။ [ရှေးနိဿယ၌ “န လဗ္ဗန္တိ” ဟု ရှိ၏။ အကျယ်၌လည်း “န လဗ္ဗန္တိ” ဟုပင် လာလိမ့်မည်။] ဣတိ (ဤဒိသိ စောဒနာ သိယာ)။ နိပ္ပဒေသတ္တာ၊ အကြွင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (နလဗ္ဗန္တိ)။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေတုအာဒယော၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသည်တို့သည်။ သဟဇာတာနံ၊ သဟဇာတပစ္စည်းတို့၏။ ကေဒေသမတ္တတော၊ တစိတ်တဖို့မျှ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သပ္ပဒေသာ၊ အကြွင်းနှင့်တကွဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘေသု၊ ထိုဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေသု၊ ကုန်သော်။ အညေသံ၊ အခြားသော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တေဝါရာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ကား။ သဟဇာတော၊ သည်။ နိပ္ပဒေသော၊ အကြွင်းမရှိ။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဟေတုအာဒယော၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ဂဏှာတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၂၃

ပဋိက္ခိတ္တော၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ အသဟဇာတာ၊ သဟဇာတ
 မဟုတ်ကုန်သော။ ဟေတုပစ္စယာဒယော နာမ၊ ထို့မည်သည်။ န အတ္ထိ၊
 ကုန်။ သဟဇာတဿ၊ ၏။ ဣတိ (တသ္မာ) နိပ္ပဒေသတ္တာ၊ ဤသို့ အကြွင်းမရှိ
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တော
 သော်။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဥဘောပိ တေဝါရာ၊ ထိုပုရိမဝါရတို့ကို။
 န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။

ပန၊ ကား။ သဟဇာတံ ပုရေဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝိသဇ္ဇိတဝါရေသု၊
 ဖြေအပ်ရာဝါရတို့၌။ သဟဇာတပစ္စယော ယေဝ၊ သာ။ ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ၊
 အကယ်၍လည်းမရှိပါပေ။ ပန၊ ထိုသို့မရှိပါသော်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။
 ဧတ္ထ၊ ဤဝါရတို့၌။ သဟဇာတာဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ အရူပက္ခန္ဓာ၊
 တို့သည်။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယာ၊ တို့တည်း။
 စ၊ ဆက်။ သဟဇာတေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တော သော်။ ဧကန္တေန၊ ဖြင့်။ သယ
 ဇာတနိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ပဋိက္ခိတ္တာဟောန္တိ။
 တဿ၊ ထိုသယဇာတပစ္စည်း၏။ ဝါ၊ ကို။ တသ္မာ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ၊ ကြောင့်။
 တေပိဝါရာ၊ ထိုပစ္စိမဝါရတို့ကိုလည်း။ န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။
 သဗ္ဗထာပိ၊ ဖြင့်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်း၌။ စတ္တာရော ဣမေ
 ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ။ အဝသေသာနညေဝ၊ ကြွင်းသော ဝါရတို့၏သာလျှင်။
 ဝါ၊ တို့နှင့်သာလျှင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧကောဒသတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။

န အညမည နနိဿယနသမ္ပယုတ္တေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ [ရှေးနိဿယ၌
 ဗဟုဝုဏ်ဖြင့် ရှိ၏။] တေယေဝ ဝါရာ၊ ထိုလေးဝါရတို့သည်ပင်။ ပရိဟာ
 ယန္တိ၊ ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (တေယေဝဝါရာ ပရိဟာယန္တိ၊ နည်း။)
 သဟဇာတဂတိကတ္တာ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသောဖြစ်ခြင်း
 ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (တေယေဝ ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ)။ ဟိ၊ ချဲ့။
 အရူပဓမ္မဘူတော၊ နာမ်တရားဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ သဟဇာတပစ္စယော၊ သည်။
 နိပ္ပဒေသေန၊ အကြွင်းမရှိသော အားဖြင့်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ အရူ
 ပက္ခန္ဓေ၊ တို့ကို။ ဂဏှာတိယထေဝ၊ ယူနိုင်သကဲ့သို့ပင်။ တထာ တူ။ အည
 မညနိဿယ သမ္ပယုတ္တာပိ၊ တို့သည်လည်း။ (နိပ္ပဒေသေန စတ္တာရော အရူ

ပက္ခန္ဓေ ဂဏ္ဍိ)။ ဣတိ (တသ္မာ) သဟဇာတဂတိကတ္တာ၊ ကြောင့်။ တေသု
ပိ၊ ဤအညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း။ ပဋိက္ခိတ္တေသု၊
ပယ်အပ်ကုန်သော်။ တေဝါရာ၊ ထိုလေးဝါရတို့ကို။ န လတ္တန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊
သို့။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ န အညမညေ ကောဒသ
န နိဿယေ ကောဒသ န သမ္ပယုတ္တ ကောဒသတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

တတ္ထ၊ ထို န အညမညေ ကောဒသအစရှိသော ပါဠိ၌။ (ကဿစိ ဤ
ဒိသီ စောဒနာ) သိယာ။ (ကိဒိသီ စောဒနာ သိယာ၊ နည်း။) ဣမေ၊
ဤ အညမညနိဿယ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတို့သည်။ အဝိသေသေန၊ ဖြင့်။
ကုသလဒိဘေဒါနံ၊ ကုန်သော။ စတုန္တံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့ကို။ သင်္ဂါဟ
ကတ္တာ၊ သိမ်းယူနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဟဇာတဂတိကာ၊ ကုန်
သည်။ ကိဉ္ဇာပိ (ဟောန္တိ)၊ အကယ်၍လည်းဖြစ်ပါပေကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့
ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာဗျာကတဿ၊ ၏။
(ပစ္စယောဝဉ္စစပ်) သဟဇာတပစ္စယံ ထပေတွာ အညထာ၊ သဟဇာတ
ပစ္စည်းဟူသော အပြားမှ တပါးသော အပြားအားဖြင့်။ ပစ္စယောဝ၊
ပင်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ကုသိုလ်၏ သဟဇာတ
ပစ္စည်းမှတပါး အခြားသော အပြားအားဖြင့် ကုသိုလ်အဗျာကတ၏
ပစ္စည်းပင် မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။
ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သောဝါရော၊ ထိုဝါရသည်။ (ထိုကုသလော ဓမ္မော
ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿဟူသော ဝါရသည်။) ပရိဟာယတု၊
ယုတ်လျော့ပါစေဦးတော့၊ ပန၊ ကား။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာ
ဗျာကတာနံ၊ တို့၏။ အညမညပစ္စယော၊ သည်။ နေဝ ဟောတိ၊ သာ။
ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထိုအညမညပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။
သောဝါရော၊ သည်။ ပရိဟာယတိ၊ နည်း။ ဣတိ (ဤဒိသီ စောဒနာသိယာ)။
အညမညပစ္စယဓမ္မာသေန၊ အညမညပစ္စည်းတရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ ပဝတ္ထိ
သဗ္ဘာဝတော၊ ဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တသ္မိံ
ပဋိက္ခိတ္တေ သောဝါရော ပရိဟာယတိ။ ဣတိ ဤကားအဖြေတည်း။)

ဟိ၊ ချဲ့။ ကုသလာဗျာကတာ၊ တို့သည်။ ကုသလဿ၊ ၏။ သဟဇာတ
ပစ္စယောဝ၊ ပင်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ ပန၊ ထိုသို့ မဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။

သဟဇာတဓမ္မဝသေန၊ သဟဇာတတရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ နိဿယပစ္စယာ
ဒီဟိ၊ နိဿယပစ္စည်းအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ပဝတ္တိသဗ္ဗာဝတော၊
ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သော
ဝါရော၊ သည်။ (ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ကုသလဿ ဟူသော
ဝါရသည်။) ပရိဟာယတိယထေဝ၊ ယုတ်လျော့သကဲ့သို့ပင်။ ဧဝံ၊ တူ။
ဣဓာပိ၊ ဤနအညမည ပစ္စည်း၌လည်း။ အညမညပစ္စယဓမ္မဝသေန၊ ဖြင့်။
သဟဇာတဒီဟိ၊ တို့ကြောင့်။ ပဝတ္တိသဗ္ဗာဝတော၊ ကြောင့်။ တသ္မိံ၊
ထိုအညမညပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သောဝါရော၊ သည်။ (ကုသ
လော ဓမ္မာ ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿ ဟူသောဝါရသည်။)
ပရိဟာယတိ၊ ဤ။ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ န အညမညပစ္စယေန ပစ္စ
ယောတိ ပဒဿ၊ ဤ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံကား။ အတ္ထော၊ တည်း။
ယေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အညမညပစ္စယသင်္ဂဟံ၊ အညမညပစ္စည်းဖြင့် သိမ်း
ယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေဟိ၊ ထိုတရားတို့ဖြင့်။
ပစ္စယော န (ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာ
ဗျာကတာနံ၊ တို့အား။ သဟဇာတာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော ဧဟာန္တော၊
သော်။ အညမညပစ္စယဓမ္မဟေဝ၊ တို့ဖြင့်သာ။ ပစ္စယော ဟောတိ။
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့အညမညပစ္စည်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော တရား
တို့ဖြင့် ကျေးဇူးမပြုသည်၏ အဖြစ်၊ ကုသိုလ်၏ ကုသိုလ်အဗျာကတတို့အား
သဟဇာတ အစရှိသောပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့် ကျေးဇူးပြုလသော် အည
မညပစ္စည်းတရားတို့ဖြင့်သာ ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တသ္မိံ၊
ထိုအညမညပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သောဝါရော ပရိဟာယတိ။
စ၊ ဆက်။ သောဝါရော၊ သည်။ (ပရိဟာယတိ) ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။
သေသာပိ တယော (ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စတ္တာ
ရောပိ တေဝါရာ ပရိဟာယန္တိ။

☞

န နိဿယေ ကောဒသာတိ ဣတ္ထာပိ၊ ဤပါဌ၌လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။
တေသံဝါရာနံ၊ တို့၏။ (ထိုကုသလော ဓမ္မာ ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ
စ အစရှိသော လေးဝါရတို့၏။) ဧကန္တေန၊ အားဖြင့်။ သဟဇာတပစ္စယ
ဓမ္မာဝ၊ တို့သည်ပင်။ နိဿယဘူတာ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိဿယေ၊

ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သေဝ်။ (တေဝါရာ) ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ န ပုရေ
ဇာတေ တေရသာတိ၊ ကား။ သဟဇာတံ ပုရေဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တဝိသဇ္ဇနေ၊
ဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇနရှိကုန်သော။ ဒွိမူလကေ၊ နှစ်ပါးသော ပုဒ်ဟူသော
မူလရှိကုန်သော။ ဒွေ(ဝါရေ)၊ တို့ကို။ အပနေတွာ၊ ဤ။ တေရသာ၊ တို့သည်။
(ဟောန္တိ)။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊
ကြောင့်။ တေ၊ ထိုသဟဇာတံ ပုရေဇာတံဟုဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇနရှိသော
ဒွိမူလကဝါရတို့သည်။ သဟဇာတေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သေဝ်။ ပုရေဇာတာ
နညေဝ၊ ပုရေဇာတသာဖြစ်ကုန်သော။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတာနံ၊ တို့၏။
ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ န လဘန္တိ ယထာ၊ သို့။ တထာ၊
တူ။ ပုရေဇာတေပိ၊ ကိုလည်း။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သေဝ်။ သဟဇာတာနညေဝ၊
ကုန်သော။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတာနံ ဝသေန ဝိသဇ္ဇနံ န လဘန္တိ။
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ သဟဇာတံ ပုရေဇာတံ ဟုဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇန
ရှိသော ဒွိမူလကဝါရတို့၏ သဟဇာတပစ္စည်းကို ပယ်အပ်သော် ပုရေဇာတ
သာဖြစ်သော နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့် ဝိသဇ္ဇနကို
မရနိုင်ကုန်သကဲ့သို့ ပုရေဇာတပစ္စည်းကို ပယ်အပ်လျှင်လည်း သဟဇာတ
သာဖြစ်သော နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့် ဝိသဇ္ဇနကို
မရနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) တေ (ဝါရေ) အပနေတွာ တေရသာ
(ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

န ပစ္ဆာဇာတေ ပန္နရသာတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ ပစ္ဆာဇာတ
ပစ္စယေန ပစ္စယောတိဝါ၊ ဟူ၍သော်၎င်း။ သဟဇာတံ ပစ္ဆာဇာတံ
အာဟာရံ ဣန္ဒြိယန္တိဝါ၊ ဟူ၍သော်၎င်း။ အာဂတဋ္ဌာနေသု၊ လာရာပါဠိ
ရပ်တို့၌၊ ပစ္ဆာဇာတံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ဤ။ အဝသေသဝသေနပိ၊ ပစ္ဆာဇာတ
ပစ္စည်းမှ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်လည်း။ တေပဉ္စာ၊ တို့ကို။
လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပန္နရသေဝ၊ တဆယ့်ငါးပါးသာလျှင်
ဖြစ်သော ဝါရတို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ န ကမ္မေတိအာဒိသု၊ တို့၌။ ယသ္မာ၊
ကြောင့်။ ကမ္မဝိပါကာဟာရိန္ဒြိယစာနမဂ္ဂါပိ၊ တို့သည်လည်း။ ကုသလာဒိဘေ
ဒါနံ၊ ကုသိုလ်အစရှိသောအပြားရှိကုန်သော။ စတုန္တံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။
ကေဒေသောဝ၊ တစိတ်တဖို့သာတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေဓမ္မေ၊ ထို

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၂၇

ကမ္မအစရှိသော ပစ္စည်းတပ်သော တရားတို့ကို။ ထပေတွာ၊ ချီ။ အဝသေသ
ဓမ္မဝသေန၊ ကြွင်းသောတရားတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ သဟဇာတဓမ္မာ၊ သဟဇာတ
ဖြစ်သော တရားတို့သည်။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။-ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကေမ္မိ၊ သော။
ပဉ္စဝိသဇ္ဇနံ၊ ပြဿနာ၏အဖြေသည်။ န ပရိဟိနံ၊ မယုတ်လျော့။ နသမ္ပယုတ္တေ
ကောဒသာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ ယံသွာ၊ ကြောင့်။ စတုသု၊ ကုန်သော။
တေသုဝါရေသု၊ တို့၌။ (ထိုကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿစ အဗျာကတဿစ
အစရှိသော ဝါရတို့၌) သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သဟဇာတာဒိပစ္စယေန၊
ဖြင့်။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တသွာ၊ ကြောင့်။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယပဋိက္ခေပေန၊
သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းကို ပယ်ခြင်းကြောင့်။ တေယေဝ ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ။
ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။

န ဝိပ္ပယုတ္တ န ဝါတိ၊ ကား။ ဒုမ္မလကကောဝသာနာ၊ နှစ်ပါးသော
ပုဒ်ဟူသော မူလရှိ၊ တပါးသော ပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိကုန်သော။ စတ္တာရော၊
လေးပါးသော ဝါရတို့၎င်း။ ကေမ္မလကဒုကာဝသာနာ၊ ကုန်သော။ ဒေစ၊
တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဣမေဝါရာ၊ တို့သည်။ ကေန္တေန၊
အားဖြင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဓမ္မဟိ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း တရားတို့နှင့်။ ယုတ္တာ၊
ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုဝိပ္ပယုတ္တ
ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ သဟဇာတာဒိဝသေန၊ သဟဇာတ အစရှိသော
ပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တသွာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ဝိပ္ပယုတ္တ
ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူး
ပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဝိပ္ပယုတ္တေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သဗ္ဗေပိ
တေ (ဝါရာ) ပရိဟာယန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နဝေဝ၊ ကိုးပါးသော ဝါရ
တို့ကိုသာ။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ န ဝိပ္ပယုတ္တ န ဝါတိ ဝုတ္တံ၊
နော အတ္ထိ နော အဝိဂတေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ တေယေဝ (ဝါရာ)၊ ထို
ခြောက်ပါးသော ဝါရတို့ကိုပင်။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)
ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ကေန္တေန၊ အားဖြင့်။ တေ ဝါရာ၊ ထိုခြောက်ပါး
သော ဝါရတို့သည်။ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယဓမ္မယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ တသွာ၊
ကြောင့်။ (ထိုသို့ ကေန်အားဖြင့် ထိုခြောက်ပါးသော ဝါရတို့၏ အတ္ထိ အဝိ
ဂတ ပစ္စည်းတရားတို့နှင့် ယှဉ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တေ၊ ထိုဝါရ

၃၂၇

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

တို့သည်။ တေသံ၊ ထိုအတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို။ ပဋိက္ခေပေ၊ သည်။
 (သတိ) ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ ယေ၊ အကြင်ဝါရတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။
 တေသုပိ၊ ထိုရအပ်သော ဝါရတို့၌လည်း။ အာရမဏာဝသေန၊ အာရမဏ
 ပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်၎င်း။ အနန္တရာဒိဝသေနဝါ၊ ၎င်း။ ဝိသဇ္ဇနာနိ
 ကာတဗ္ဗာနိ။ သဟဇာတပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ အာဟာရိန္ဒြိယဘေဒတော၊
 အပြားအားဖြင့်။ ပဉ္စန္ဒ၊ ကုန်သော။ အတ္ထိအဝိဂတာနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်
 ၎င်း။ ဝိပုယုတ္တဓမ္မာနံဝါ၊ တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝသေန နကာတဗ္ဗာနိ။
 လူတိ၊ အပြီးတည်း။

(၅၃၃) ဧဝံ၊ ဤသို့ နဟေတုယာ ဗန္ဓရသ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီး
 သော နည်းဖြင့်။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ လဒ္ဓဝါရေ၊ တို့ကို။ ငဏနတော၊ အားဖြင့်။
 ဒဿေတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ ဒုမ္မလကာဒိဝသေန၊ နှစ်ပါးသော ပစ္စည်းဟူ
 သော မူလရှိသော နယအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယဂဏနံ၊ ကို။
 [ဋီကာ၌ “ပစ္စနိယဂဏနံ” ဟု ပြင်၏။] ဒဿေတုံ၊ ၄၁။ န ဟေတုပစ္စယာ
 နာရမဏေပန္နရသာတိအာဒိ၊ စကားကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို နဟေတု
 ပစ္စယာ နာရမဏေပန္နရသအစရှိသော စကားရပ်၌။ နဟေတုမူလကဒုကေ
 သု၊ နဟေတုပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော ဒုကတို့၌။ အတိရေကငဏနော၊
 ပိုလွန်သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဥနတရဂဏနော၊
 ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇိတော၊ ယှဉ်စေအပ်သည်။ (သမာနော)
 ဥနတရဂဏနောဝ၊ ပစ္စည်းသည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။

တိမူလကေ၊ ၌။ န ဥပနိဿယေ တေရသာတိ၊ ကား။ ကုသလော
 အကုသလဿ၊ ဟူသောဝါရ၎င်း။ အကုသလော အကုသလဿ၊ ၎င်း။ လူတိ၊
 သို့။ ဓမ္မ ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ပရိဟာယန္တိ)။ နာရမ
 ဏေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ န ဥပနိဿယဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ သဒ္ဓိတတ္ထာ၊
 ဆက်စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပရိဟာယန္တိ)။ ဟိ၊ ချဲ့။ အာရမဏ
 ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်၎င်း။ ဥပနိဿယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်၎င်း။ လူမေသံ၊
 ဤဝါရနှစ်ပါးတို့၏။ ပဝတ္ထိ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ တဉ္စ ဥဘယံ၊ ထိုအာရမဏ
 ဥပနိဿယ ပစ္စည်းနှစ်ပါးစုံကိုလည်း။ ပဋိက္ခိတ္တံ၊ ပြီ။ အာရမဏာဓိပတိ၊

၁-ကုသလတိတ် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၂၉

သည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ အာရဏှပနိဿယဂ္ဂဟဏေန၊ အာရဏှပ
နိဿယသဒ္ဓါဖြင့်။ ဂဟိတော၊ သည်။ ဟောတိယော၊ သာတည်း။

ဆမူလကေပိ၊ ခွဲလည်း။ [ပိဖြင့် တိမူလကကိုပေါင်း။] န ဥပနိဿယေ
တေရသာတိ၊ ကား။ တေယေဝတေရသာ၊ ထိုတိမူလက နဥပနိဿယပစ္စည်း၌
လာသော တဆယ့်သုံးဝါရတို့ပင်တည်း။ ပန၊ ကား။ သတ္တမူလကေ၊ ခွဲ။
န ဥပနိဿယေ သတ္တာတိ၊ ကား။ န သဟဇာတေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သဒ္ဓိ
တတ္တာ၊ ဆက်စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို နသဟဇာတ
ပစ္စည်း၌။ ပရိဟိနေဟိ၊ ကုန်သော။ စတုဟိ၊ လေးပါးသော ဝါရတို့နှင့်။
သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ကုသလော၊ ကုသလဿ၊ ဟူသောဝါရ၎င်း။ ကုသလော အကု
သလဿ၊ ၎င်း။ အကုသလော အကုသလဿ၊ ၎င်း။ အကုသလော
ကုသလဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယဝသေန၊
စပ်သဖြင့်။ ပာတ္တမာနာ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဣမေ(ဝါရာ)၊
တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ (ဝါရာ) ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဝသေသာနံ၊ ကြွင်းသော ဝါရတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။
သတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

နပုရေဇာတေ ကောဒသာတိ၊ ကား။ နသဟဇာတေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
သဒ္ဓိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ ကောဒသ(ဝါရာ ဟောန္တိ)။ နပစ္ဆာဇာတေနဝါတိ၊
ကား။ ကောဒသသု၊ ကုန်သော။ တေသု၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ သဟဇာတံ ပစ္ဆာဇာ
တံ အာဟာရံ ဣန္ဒြိယန္တိ၊ ဟူ၍။ လဒ္ဓဝိသဇ္ဇနေ၊ ရအပ်သောဝိသဇ္ဇနရှိကုန်သော။
[စာအုပ်တို့၌ “လဒ္ဓဝိသဇ္ဇနေသု” ဟု သုပိုနေသည်။] ဒုမူလကေ၊ နှစ်ပါးသော
ပုဒ်ဟူသော မူလရှိကုန်သော။ အဗျာကတဇ္ဇေ၊ အဗျာကတပုဒ် ဟူသော
အဆုံးရှိကုန်သော။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဝါရေ၊ တို့ကို။ အပနေတွာ၊ ၍။
(နဝ ဝါရာ ဟောန္တိ)။ ဟိ၊ မှန်။ တေ၊ ထိုဝါရတို့သည်။ သဟဇာတေ၊ ကို။
ပဋိက္ခိတ္တေပိ၊ သော်လည်း။ ပစ္ဆာဇာတဝသေန၊ ဖြင့်။ အပရိဟိနာ၊ ကုန်။
ပန၊ ကား။ သဟဇာတေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ပစ္ဆာဇာတေ ပဋိက္ခိတ္တေ ပရိဟာ-
ယန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သေသာနံ၊ ကြွင်းသော ဝါရတို့၏။ ဝသေန နဝါတိ
ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌမူလကေ၊ ခွဲ။ န နိဿယေ ကောဒသာတိ၊ အစရှိသော ပါဠိ၌။

၃၃၀

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာသနာဋီကာ

သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ်။ ဝုတ္တသဒိသမေဝ၊ ဆိုအပ်
 ပြီးသော အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ။ နဝ မူလကေ၊ ဌ်။ န ဥပနိဿယေ
 ပဉ္စာတိ၊ ကား။ ကုသလာဒယော၊ ကုသလပဒ အစရှိကုန်သော။ အပ္ပာက-
 တန္တာ၊ အပ္ပာကတပဒ အဆုံးရှိကုန်သော။ တယော၊ သုံးပါးသော ဝါရ
 တို့၎င်း။ (ကုသလော အပ္ပာကတဿ၊ အကုသလော အပ္ပာကတဿ၊ အပ္ပာ
 ကတော အပ္ပာကတဿ ဟူသော သုံးပါးသော ဝါရတို့၎င်း)။ ဒုမ္မလကာ၊
 ကုန်သော။ အပ္ပာကတန္တာ၊ ကုန်သော။ ဒေဝံ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စ
 (ဝါရာ ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုငါးပါးသော ဝါရတို့၌။ နာနာက္ခဏိက
 ကပ္ပကဗျဉ္ဇိကာရာဟာရ ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စာဘာတဓမ္မဝသေန၊ ပစ္စည်းတရား
 တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ဒသမူလကေ၊ ဌ်။ န ပုရေဘေတေ ပဉ္စာတိ အသိသုပိ၊ အစရှိသော ပါဠိ
 ရပ်တို့၌လည်း။ တေယေဝ၊ နဝမူလက နဥပနိဿယပစ္စည်း၌ ရအပ်သော ထို
 ငါးဝါရတို့ပင်တည်း။ န ပစ္စာဘာတေ တိဏိတိ၊ ကား။ ပစ္စာဘာတဝသေန၊
 ဖြင့်။ လဗ္ဘမာနေ၊ ကုန်သော။ ဒုမ္မလကေ၊ ကုန်သော။ အပ္ပာကတန္တာ၊
 ကုန်သော။ ဒေ၊ နှစ်ပါးသော ဝါရတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ရှိ။ အဝသေသာ၊
 ကြွင်းသော ဝါရတို့သည်။ (ကုသလော အပ္ပာကတဿ၊ အကုသလော အပ္ပာ
 ကတဿ၊ အပ္ပာကတော အပ္ပာကတဿဟူသော ဝါရတို့သည်။ ဟောန္တိ)။
 န ဝိပ္ပယုတ္တေပိ၊ ဌ်လည်း။ တေယေဝတယော၊ ထို သုံးဝါရတို့ ပင်တည်း။
 နော အတ္ထိယာ ဒေတိ၊ ကား။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဝသေန၊ ဖြင့်။ ကုသလဉ္စ၊
 သည်၎င်း။ အကုသလဉ္စ၊ သည်၎င်း။ ကဋ္ဌတ္တာရူပဿ၊ အား။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ဝိပါကံ၊ ကို။ ဧတ္ထ၊ ဤဝါရနှစ်ပါး၌။ န ဥပနိဿ
 ယေန၊ ဌ်။ သဗ္ဗံ၊ ကွ။ သဋ္ဌိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ကော
 ဒသမူလကေ၊ ဌ်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ်။ ဝုတ္တသဒိသာ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဂဏန်း
 သင်္ချာနှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဂဏနာ (ဟောတိ)။

ဒွါဒသမူလကေ၊ ဌ်။ နကမ္မေကေန္တိ၊ ကား။ အပ္ပာကတေန၊ အပ္ပာ
 ကတပဒနှင့်။ (သံသဌံ) အပ္ပာကတံ၊ တည်း။ ဓ၊ ဆက်။ တတ္ထ၊ ထိုအပ္ပာ
 ကတေန အပ္ပာကတပဒ၌၊ အဘဟာရိန္ဒြိယဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၃၁

တေရသမူလကာဒီသုပိ၊ တို့ဉ်လည်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော မူလကတို့ဉ်။
 ကေန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဂတဌာနေ၊ လာရာပါငြိရပ်ဉ်။ ဣဒမေဝ၊ ဤအမျှက
 တေန အမျှကတပဒကိုသာ။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ နာဟာရေ၊ ဉ်။
 ဣန္ဒြိယဝသေန ဝိသဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဣန္ဒြိယေ၊ ဉ်။ အာဟာရဝသေန
 (ဝိသဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ)။ စုဒ္ဓသမူလကာဒီသု၊ တို့ဉ်။ နကမ္မေန သဒ္ဓိံ ခဉ်တတ္တာ၊
 ကြောင့်။ နောအတ္တိနောအဝိဂတာ၊ တို့ကို။ နလဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
 န ဝုတ္တာ၊ ကုန်။ နာဟာရပစ္စယာ နဗျာနပစ္စယာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ န
 ဣန္ဒြိယံ၊ ကို။ အပနေတွာ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို
 နာဟာရပစ္စယာ နဗျာနပစ္စယာဟူလာသော သတ္တရသမူလကနယအစရှိသည်
 တို့ဉ်။ ဣန္ဒြိယဝသေန၊ ဖြင့်။ ကေံ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇနကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။
 န ဝိပါကပစ္စယာ နဣန္ဒြိယပစ္စယာတိ၊ ကို။ နာဟာရံအပနေတွာ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ တတ္ထ၊ နဝိပါကပစ္စယာ နဣန္ဒြိယပစ္စယာဟူ လာသော သောဠသ
 မူလကနယအစရှိသည်တို့ဉ်။ အာဟာရဝသေန ကေံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပန၊ ဆက်။
 ဒီသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု၊ ဤအာဟာရပစ္စည်း ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့သည်။
 ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်။ ဌိတေသု၊ တည်ကုန်လသော်။ ဂဏနာနာမ နတ္ထိ။
 တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကေတော။ နဒဿိတာ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

နဟေတုမူလကံ (နိဋ္ဌိတံ)။

(၅၃၄) နာရမဏမူလကာဒီသုပိ၊ တို့ဉ်လည်း။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါး
 ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ တေရသ၊ တို့၎င်း။ ကောဒသ၊ တို့၎င်း။ နဝ၊
 တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗဒုကေသု၊ တို့ဉ်။ စတ္တာရောဝ၊ ကုန်သော။ မူလ
 ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ၊ မူလ ဂဏန်းသင်္ချာ အပိုင်းအခြားတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
 ပန၊ ကား။ တိကာဒီသု၊ တို့ဉ်။ ဗဟုပစ္စယသမာယောဂေ၊ များစွာသော
 ပစ္စည်းတို့၏ တပေါင်းတည်းယှဉ်ခြင်းသည်။ (သတိ)ဣတရာနိပိ၊ မူလဂဏန
 ပရိစ္ဆေဒမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သတ္ထ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စ၊ တို့၎င်း။
 တီဏိ၊ တို့၎င်း။ ဒေ၊ တို့၎င်း။ ကေံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပရိစ္ဆိန္နဂဏနာနိ၊
 ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အရေအတွက်ရှိကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဗန္တိ
 ယေဝ၊ သာ။ တေသု၊ ထို နာရမဏမူလက အစရှိသည်တို့ဉ်။ (တနည်း)

၃၃၂

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကာ

တေသု၊ ထိုဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ယေသံပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သမာယောဂေါသညံ။
(သတိ) ယံယံ၊ အကြင်အကြင် ဝိသဇ္ဇနကို။ လဗ္ဘတံ၊ ၏။ တံတံ၊ ထိုထို
ဝိသဇ္ဇနကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်နဟေတု မူလကနယဉ်။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။
(နဟေတုမူလကဒုကေသု အတိရေကဂဏနော အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီး
သောနည်းဖြင့်)။ သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ဤ။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ၊ ၏။

စ၊ ဆက်။ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ ဧတေသုနာရမဏမူလကဒိသု၊ တို့၌။
နာရမဏာဒိနိ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ တို့ကို။ ဗံတိက္ကန္တေန၊ လွန်ပြီးသော။
ဟေတုပဒေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဗန္ဓိတွာဝ၊ ဖွဲ့၍သာ။ စက္ကာနိ၊
တို့ကို။ ကတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ ပြုအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ယသ္မာ၊
ကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုစက်တို့သည်။ နဟေတုမူလကော၊ ၌။ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ၊
ဆိုအပ်ပြီးသောစက်တို့နှင့် တူကုန်သည်သာ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ ဝိတ္တာရေန၊ ဖြင့်။ အဒဿေတွာ၊ ဤ။ သင်္ခေပံ၊ ချုံးခြင်းကို။
ကတွာ၊ ဤ။ ဒဿိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထနဟေတုမူလကော၊ ၌။ [ရှေးနိဿယ၌
“တတ္ထ၊ ထိုတိမူလကနယ အစရှိသည်တို့၌” ဟု စွဲ၏]။ နာရမဏနဥပနိဿယာ၊
တို့သည်။ ဝိသုဝိသု၊ အသီးအသီး။ ပန္နရသဝါရေ၊ တို့ကို။ လဘန္တောပိ၊ ကုန်
သော်လည်း။ သမာယောဂေါ သညံ။ (သတိ) တေရသ(ဝါရေ) လဘိံသု
ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောနယတို့၌။ တေရသေဝ
(ဝါရေ)လဘန္တိ။ စ၊ ဆက်။ နာရမဏနသဟဇာတေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
(ဗဒ္ဓိတေ၊ သော)။ နဥပနိဿယော၊ ၌။ သတ္တ ဝါရာ ဟောန္တိယထာ၊ သို့။
ဧဝံ၊ တူ။ နဥပနိဿယနာရမဏေဟိ သဒ္ဓိံ (ဗဒ္ဓိတေ၊ သော)။ န သဟဇာ
တေပိ သတ္တ (ဝါရာ ဟောန္တိ)။

(၅၃၈) နနိဿယပစ္စယာ နဥပနိဿယပစ္စယာ နပစ္စာဇာတေ တိဏီတိ၊
ကား။ ကုသလာဒိနိ၊ ကုသလပဒအစရှိကုန်သော။ အဗျာကတန္တာနိ၊ အဗျာ
ကတပဒ အဆုံးရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့တည်း။ ဟေသု၊ ထိုဝိသဇ္ဇနတို့၌။ ကဋ္ဌတ္တာ
ရူပဉ္စ၊ သည်၎င်း။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနဉ္စ၊ ရုပ်သည်၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ (ဟောတိ)။

(၅၄၃-၅၄၄) နာဟာရ နဇ္ဈန္ဒိယမူလကေသု၊ နာဟာရပစ္စည်းဟူသော
မူလရှိကုန်၊ နဇ္ဈန္ဒိယပစ္စည်းဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတုက္ကေသု၊ တို့၌။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၃၃

နကမ္မေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကု။ အသဒ္ဓိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ နံ ဟေတုမူလကော ဌံ။
 (ကေန္တိ၊ ဟူ၍။ လဗ္ဘတိ)ဝိယ၊ သို့။ (ဧဝံ၊ တု) ကေန္တိ၊ ဟူ၍။ နလဗ္ဘတိ၊
 အပ်။ [“ကေန္တာ နလဗ္ဘန္တိ” ဟု၎င်း၊ “ကေန္တေန လဗ္ဘန္တိ” ဟု၎င်း မူကွဲ
 ရှိသေး၏။] နဗ္ဗန္တိယမူလကော၊ ဌံ။ န ဥပနိဿယေစ၊ ဌ်၎င်း။ နပုရေဇာ
 တေစ၊ ဌ်၎င်း။ ဌတော၊ ရပ်တန့်၍။ [စာအုပ်တို့၌ “ထပေတော” ဟုရှိသည်ကား
 မကောင်း။] (ဝုတ္တဿ၊ သော။) နာဟာရေတိဏိတိ ကာတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူသော
 ပါဌ်၏။ (အတ္ထော ဌ်စပ်။) နဗ္ဗန္တိယပစ္စယတော၊ မှ။ ပဌာယ၊ ၍။ ခွေ၊ ကုန်
 သော။ ဣမေ ပစ္စယေ၊ ဤ ဥပနိဿယပစ္စည်း နပုရေဇာတ ပစ္စည်းတို့ကို။
 သဒ္ဓတော၊ ၍။ နဗ္ဗန္တိယပစ္စယာ ။ပေ။ န ဥပနိဿယပစ္စယံ နာဟာရေ တိဏိ
 (ဣတိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ နဗ္ဗန္တိယပစ္စယာ ။ပေ။ နာဟာရေ တိဏိတိ၊ ဟူ၍၎င်း။
 ဧဝံ၊ သို့။ ဣမေဟိပစ္စယေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကု။ (သဒ္ဓိတေ) နာဟာရ
 ပစ္စယေ၊ ဌံ။ [ရှေးနိဿယ၌ စ မပါ။ စာအုပ်တို့၌ စ ပါနေသည်ကား ပိုမည်
 ထင်သည်။] ဂဏနာ ကာတဗ္ဗာ။ ဣတိ အတ္ထော။ -

တတ္ထ၊ ထိုနာဟာရေ တိဏိတိ ကာတဗ္ဗံ ဟူသောပါဌ်၌။ တိဏိတိ၊ ကား။
 အဗျာကတဿ၊ ၍။ (ပစ္စယဘူတာနိ၊ ကုန်သော။) ကုသလာဒီနေဝ၊
 ကုသိုလ်အစရှိသော သုံးပါးတို့ပင်တည်း။ [ကုသလာဒီနေဝံ တို့သည်သာ။
 အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ ဤသို့လည်း တနည်းပေးနိုင်
 ၍] တတ္ထ၊ ထိုကုသိုလ်အစရှိသည်တို့တွင်။ ကုသလာကုသလာ၊ တို့သည်။
 ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ၊ တို့အား။ ကမ္မပစ္စယေန၊ ဖြင့်၎င်း။ ပုရေဇာတဿ၊ သော။
 ကာယဿ၊ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပကာယအား။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန၊ ဖြင့်၎င်း။
 (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ [စာအုပ်တို့၌ “ကမ္မပစ္စယေန” ကျသည်။ ရှေးနိဿယ၌
 ပါ၏။] ပန၊ ကား။ အဗျာကတော၊ ကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာ၊ တို့သည်။
 (ပုရေဇာတဿ ကာယံ) ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေနော၊ ဖြင့်သာ။ [ဧဝံဖြင့်
 ကမ္မပစ္စယေန ကိုကန်] (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ၊ ဤ
 ပစ္စည်းတရားတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တိဏိဝိသဇ္ဇနာနိ ကာတဗ္ဗာနိ။ ပန၊
 ကား။ ပရေဇာတ၊ ဌံ။ န ပစ္ဆာဇာတေန သဒ္ဓိံ သဒ္ဓိတတ္တာ၊ ကြောင့်။
 နာဟာရေဒွေတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုနာဟာရေ ဒွေ ဟူသောပါဌ်၌။
 ကဋ္ဌတ္တာရူပဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ကုသလံ၊ သည်။ အဗျာကတဿ၊ အား။

၃၃၄

ပုဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကာ

(ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလံ၊ သည်။ တထာ၊ ထိုအဗျာကတအား။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ ဧတ္ထကံမေဝ၊ ကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။
 အာဟာရဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ၊ ကြောင့်။ ကဗဠိကာရာဟာရော၊
 သည်။ အတ္ထိ အဝိဂတဝသေနာပိ၊ အဖြစ်ဖြင့်လည်း။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။
 န လဘတိ၊ မရ။

(၅၄၅) နဝိပ္ပယုတ္တမူလကဿ၊ ၏။ စတုမူလကေ၊ ဌ။ နဉ္စပနိဿယေ
 ပဉ္စာတိ၊ ကား။ ကုသလော၊ သည်။ သဟဇာတကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ ကုသလော၊ သည်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပသင်္ခါတဿ၊ သော။ အဗျာ
 ကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော သဟဇာတ
 အကုသလဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တထာ၊ ထိုအကုသိုလ်သည်။ ကဋ္ဌတ္တာ
 ရူပသင်္ခါတဿ အဗျာကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော သဟ
 ဇာတအဗျာကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ပဉ္စ၊ တို့သည်။
 (ဟောန္တိ)။ နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ။ပေ။ နဉ္စပနိဿယေ တိဏီတိ၊ ကား။
 ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ကုသလာဒယော၊ ကုန်သော။ တယော၊
 တို့သည်။ အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောန္တိ)။

(၅၄၆) နော အတ္ထိပစ္စယာ နဟေတုယာ နဝါတိ၊ ကား။ နဟေတု
 ပစ္စယာ နောအတ္ထိယာ၊ နဟေတုပစ္စယမူ နောအတ္ထိဒုကဉ္စ။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်သော။
 နဝေဝ၊ ကိုးဝါရတို့ပင်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ကေမူလကေ
 ကာဝသာနာ၊ တပါးသော ပုဒ်ဟူသော မူလရှိ၊ တပါးသော ပုဒ်ဟူသော
 အဆုံးရှိကုန်သော။ တေ၊ ထိုဝါရတို့ကို။ -အနန္တရ ပကတူပနိဿယဝသေန၊
 ဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ နာရမဏေ၊ ဌ။ နဝါတိပိ၊ တို့ဟူသည်လည်း။ တေယေဝ၊
 ထိုကိုးဝါရတို့ပင်တည်း။ နာရမဏေ ဌတွာ နဉ္စပနိဿယေ ဧန္တ ကာတဗ္ဗာ
 ယာဝ နိဿယမ္ပိတိ၊ ၏။ (အတ္ထောဌှစ်) နောအတ္ထိမူလကေ၊ ရှိသော။ နယေ၊
 ဌ။ နောအတ္ထိပစ္စယာ န ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။
 စက္ကဗန္ဓကမနေန၊ စက်ဖွဲ့ခြင်းဟူသော ပါဠိတော်အသွားဖြင့်၊ နာရမဏပစ္စယေ၊
 ဌ။ ဌတွာ၊ တည်၍။ တိဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ ဝါ၊ ဤ နောအတ္ထိပစ္စည်း
 နဟေတုပစ္စည်း နာရမဏပစ္စည်းတို့နှင့် သော်၎င်း။ ဣတော၊ ဤပစ္စည်း

သုံးပါးမှ။ ပရေသု၊ ကုန်သော။ နာဓိပတိအာဒိသု၊ ပစ္စည်းတို့တွင်။ အညတရညတရေနဝါ၊ တပါးပါးသော ပစ္စည်းနှင့်သော်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ နိဿယပစ္စယံ၊ သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ၏။ တာဝ၊ ထိုနိဿယပစ္စည်းသို့ ရောက်သည့်တိုင်အောင်။ ဂန္ဓာ၊ ရှိ။ နဉပနိဿယေ၊ ဌ။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ ကာတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ [နာရမဏေ၊ ပေ။ ယာဝနိဿယမ္ပိ ကိ ပါဠိတော် စာအုပ်တို့၌ မတွေ့ရ၊ ရှေးနိဿယ၌ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်အဖြစ်ဖြင့်ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာ စာအုပ်တို့၌ကား ယာဝနိဿယမ္ပိ ကိသာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် တွေ့ရ၏။ ဆိုအပ်လတ်သော် “ဝေလက္ခဏံ ထပေတွာ” ကို ထောက်လျှင် ရှေးနိဿယအတိုင်း သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ရှိမှ သင့်မည်ထင်သည်။]

ဝေ၊ ဤသို့ နာရမဏေ ဌတွာ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ လက္ခဏံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ထားပြီး၍။ ပုန၊ တဖန်။ နာရမဏတော၊ မှ။ ပဌာယ၊ စ၍။ ယာဝနိဿယာ၊ နိဿယပစ္စည်းတိုင်အောင်။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ဂဟေတွာ၊ ရှိ။ န ဉပနိဿယေ ဒွေတိ၊ ရှိ။ အာဟ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ဆိုရာ၌။ (နာရမဏပစ္စည်းမှစ၍ နိဿယပစ္စည်း တိုင်အောင် ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကိုယူ၍ န ဉပနိဿယေ ဒွေ ဟုဆိုရာ၌ အဓိပ္ပါယ်၊ သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်တို့၏ အလိုကို။ ဝေ ဝေဒိတဗျော။) နောအတ္ထိပစ္စယာ နဟေတု ပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာ နဉပနိဿယေ ဒွေ (ဣတိ) ဟူ၍၎င်း။ နောအတ္ထိပစ္စယာ နဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာ [စာအုပ်တို့၌ပစ္စယာကိုမြှုပ်ထားသည်] နာဓိပတိပစ္စယာ န ဉပနိဿယေ ဒွေတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဝေ၊ သို့။ နာရမဏတော၊ မှ။ ပုရိမပစ္စိမေဟိ၊ ရှေး၌ဖြစ်ကုန်၊ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော။ နိဿယပရိယောသာနေဟိ၊ ကုန်သော။ [စာအုပ်တို့၌ န ကျသည်။] သဗ္ဗပဒေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနာ၊ န ဉပနိဿယပုဒ်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။

ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤနော အတ္ထိပစ္စယာ ။ ပေ။ န ဉပနိဿယေ ဒွေ ဟူသော ပါဠိ၌။ ဒွေတိ၊ ဒွေဟူသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ (ဝေဒိတဗျာနိဉ္စစပ်) အဗျာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ အဗျာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတော) အကုသလော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မံ၊

၃၃၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပဿ၊ ၏။ ပစ္စယဝသေန၊ ပစ္စည်းနှင့်
စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ န ဥပနိဿယ ပဒေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။
(သဒ္ဓိတေသု၊ ကုန်သော။) န ပုရေဇာတာဒိသု၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံး
စုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ ဒွေ (ဝါရာ ဟောန္တိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ နပုရေ
ဇာတ အစရှိသော အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ န ကမ္မပစ္စယော၊ ကို။
[စာအုပ်တို့၌ န မပါ။ န ပုရေဇာတာဒိသုကို ထောက်၍ န ပါမှ သင့်
မည်ထင်သည်။] န ဂဟိတော၊ အပ်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဂဟိတော” ဟု န
မပါဘဲရှိ၏။ ဧတ္ထ ကိုလည်း “ဤမူလကဋ္ဌ” ဟုပေး၏။] ဟိ၊ မှန်။ တသ္မိံ၊
ထို နကမ္မပစ္စည်းကို။ ဂဟိတေ၊ သော်။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ကေပိဝါရာ၊
တို့သည်လည်း။ ဆိဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝိသဇ္ဇနမေဝ၊ ကိုပင်။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။
ဧဝံ၊ ဖြင့်။ (ဤသို့ န ဟေတုမူလကဒုကေသု အတိရေကဂဏနော အစရှိ
သည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။) ယေန ယေန၊ အကြင်ကြင် ပစ္စည်း
နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။ ယဿ ယဿ၊ အကြင်အကြင်ပစ္စည်းကို။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။
ယံ၊ အကြင် ဝိသဇ္ဇနကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ယဉ္စ၊ အကြင်ဝိသဇ္ဇနသည်လည်း။
ပရိဟာယတိ၊ ၏။ တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ရအပ်သော ဝိသဇ္ဇန၊ ယုတ်
လျော့သော ဝိသဇ္ဇနကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတ္တာ၊ ၍။ သဗ္ဗပစ္စနိ
ယေသု၊ တို့၌။ ဂဏနာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

၃၃၆

ပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

အနုလောမပစ္စနိယအဖွင့်

(၅၅၀) အနုလောမပစ္စနိယေ၊ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယ၌။ (ဂဏနာ
ဝေဒိတဗ္ဗာ၌စပ်) ဟေတုယာ သတ္တ အာရမဏေ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊
ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။ အနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌၎င်း။ န ဟေတုယာ
ပန္နရသ နာရမဏေပန္နရသတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ပစ္စနိယေစ၊ ပစ္စယ ပစ္စ
နိယ၌၎င်း။ လဒ္ဓဂဏနေသု၊ ရအပ်သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိကုန်သော။ ပစ္စ
ယေသု၊ တို့တွင်။ ယော ပစ္စယော၊ သည်။ အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။
ဌိတော၊ ပြီ။ တဿ၊ ထိုပစ္စည်း၏။ အနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌။ လဒ္ဓ

ဝါရေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဌိတဿ၊ တည်သော
ပစ္စည်း၏။ ပစ္စနိယော၊ ပစ္စယပစ္စနိယ၌။ လဒ္ဓဝါရေသု၊ တို့တွင်။ ယေ၊
အကြင်ဝါရတို့သည်။ သဒိသဝါရာ၊ တူသောဝါရတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
ဇောသံ၊ ထိုသဒိသဝါရတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟိ၊ ချဲ့။ အနုလောမသ္မိံ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌။ ဟေတုပစ္စယော၌။ ဟေတု
ယာ သတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ သတ္တာ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓဝါ၊ ကုန်ပြီ။ ပစ္စ
နိယော၊ ပစ္စယပစ္စနိယ၌။ နာရမဏပစ္စယော၊ ၌။ နာရမဏေ ပန္နရသတိ၊
ဟူ၍။ ပန္နရသ(ဝါရာ)လဒ္ဓဝါ။ တေသု၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ (ပစ္စယာနုလောမ
ဟေတုပစ္စည်း၌ ရအပ်သောဝါရ၊ ပစ္စယပစ္စနိယ နာရမဏ ပစ္စည်း၌ ရအပ်
သော ဝါရတို့တွင်)။ ဟေတုယာ၊ ၌။ သတ္တာ၊ ကုန်သော။ ယေ၊ အကြင်
ဝါရတို့ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တာ။ တေဟိ၊ ထိုခုနစ်ပါးသော ဝါရ
တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ နာရမဏေ၊ ၌။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ပန္နရသသု၊ ဝါရ
တို့တွင်။ ကုသလဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ အဗျာ
ကတဿ(ပစ္စယဘူတောကုသလော)။ ကုသလာဗျာကတဿ(ပစ္စယဘူတော
ကုသလော) အကုသလဿ (ပစ္စယဘူတော)-အကုသလော၊ ၎င်း။ အဗျာ
ကတဿ(ပစ္စယဘူတော အကုသလော)။ အကုသလာဗျာကတဿ (ပစ္စယ
ဘူတော အကုသလော)။ အဗျာကတဿ (ပစ္စယဘူတော) အဗျာကတော၊
၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တဣမေ (ဝါရာ) သဒိသာ (ဟောန္တိ)။ တေ၊ ထိုခုနစ်
ပါးသော သဒိသဝါရတို့ကို။ သန္ဓာယ ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏေ သတ္တာတိ
(သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တာ။ န အဓိပတိယာ သတ္တာတိအာဒိသုပိ၊ အစရှိသော
ပါဠိရပ်တို့၌လည်း။ ဧသေနယော၊ တည်း။

ပန၊ ကား။ နသဟဇာတဿ၊ သဟဇာတမဟုတ်သော။ ဟေတုပစ္စယဿ၊
၏။ အဘာဝါ၊ ကြောင့်။ နသဟဇာတေ၊ ၌။ ဧကောပိ၊ တပါးသောဝါရ
ကိုလည်း။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေန၊ ထိုနသဟဇာတပစ္စည်း
နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ န ကတ၊
အပ်။ န အညမညေ၊ ၌။ ရူပါဗျာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလာ
ဒယော၊ ကုသလပဒ အစရှိကုန်သော။ တယော၊ ဝါရတို့ကို။ လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်၏။

၃၃၈

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဃီကာ

တေ၊ ထိုသုံးပါးသော ဝါရတို့ကို။ သန္ဓာယ တိဏိတိ ဝုတ္တံ။ နသမ္ပယုတ္တေ၊ ဤ။
 တထာ၊ ထိုသုံးပါးသော ဝါရတို့ကို။ (လဗ္ဘန္တိ)။ ပန၊ ကား။ နဝိပ္ပယုတ္တေ၊ ဤ။
 ကုသလဿ (ပစ္စယဘူတံ) ကုသလံ၊ ၎င်း။ အကုသလဿ (ပစ္စယဘူတံ)
 အကုသလံ။ အဗျာကတဿ (ပစ္စယဘူတံ) အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
 အရူပဓမ္မဝသေန၊ နာမ်တရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဖီဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇန
 တို့ကို။ ဝေဒိတဗျာနိ၊ ကုန်၏။ နသဟဇာတော၊ ကို။ (နလဗ္ဘတိ)ဝိယ၊ သို့။
 (တထာ)န နိဿယ နောအတ္ထိ နောအဝိဂတော၊ တို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိယေဝါသ၊
 ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေဟိပိ၊ ထို န နိဿယ နောအတ္ထိ နော အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့
 နှင့်လည်း။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ န
 ကတ၊ အပ်။ ဝေ၊ ဖြင့်။ (ဤသို့ ဟေတုယာသတ္တ အာရမဏေ နဝ အစရှိ
 သည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်)။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယဉ္စ။
 သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေယေဝ
 ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ(ဟောန္တိ)။ တေသိ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဂဏနပရိစ္ဆေဒတို့၏။
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဥနတရဂဏနေန၊ ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အတိရေကဂဏ-
 နဿ၊ ပိုလွန်သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသည်။ (သမာနဿ) ပိ၊ သော်လည်း။
 ဂဏနံ၊ ကို။ ပရိဟာပေတွာ၊ ဤ။ ပစ္စယသဋ္ဌနေသု၊ ပစ္စည်းတို့ကို ယှဉ်စပ်ခြင်း
 တို့၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ။

(၅၅၁) တတ္ထ၊ ထိုပစ္စည်းတို့ကို ယှဉ်စပ်ခြင်းတို့၌။ ဟေတု သဟဇာတ
 နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နာရမဏေ သတ္တဘတိ၊ ကား။ ကုသလော ဓမ္မော၊
 သည်။ ကုသလဿ ဓမ္မဿ၊ အား။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော၊ သဟဇာတ
 ပစ္စယေန ပစ္စယော နိဿာပစ္စယေန ပစ္စယော အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော အဝိ
 ဂတပစ္စယေန ပစ္စယော နာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော။ ကုသလာ ဟေတု
 သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပေ။ နာရမဏပစ္စယေန
 ပစ္စယော။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမိနာနယေန၊ ဖြင့်။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊

၁။ ဣမိနာ နယေန သတ္တ။ ။ ကုသလော ဓမ္မောကို မှတည်၍ ကုသလဿ
 ဓမ္မဿကို မူလိသွတ်သော တဝါရကိုသာ ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် ပြထား၏။
 (၂) ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿကို၎င်း (၃) ကုသလော
 ဓမ္မော ကုသလာဗျာကတဿ ဓမ္မဿ ကို၎င်း (၄ - ၅ - ၆) အကုသလော

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၃၉

တို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ နာဓိပတိယာ သတ္တာတိအာဒိသုပိ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌လည်း။ သေဝ နယော။

ဒုတိယော၊ သော။ ဃဋ္ဌနေ၊ ၌။ အညမညဿ၊ ၏။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နသမ္ပယုတ္တံ၊ နသမ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ သေသေ သု၊ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့၌။ တိဏိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ကား။ န သမ္ပယုတ္တော၊ ၌။ အညမညဝိပယုတ္တံ၊ သော။ ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ၊ ပဋိသန္ဓေ အခါ၌ ဟိတ်သုံးပါး နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း ဟဒယဝတ္ထုရူပ ပစ္စယုပ္ပန်ကို။ သန္ဓာ ယ၊ ၍။ ကေန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုတိယ ဃဋ္ဌန၌။ အညမညပစ္စယော၊ ကို။ အနုလောမဃဋ္ဌနေ၊ ၌။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စနိ ယတော၊ ဖြင့်။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ န အညမညေတိ၊ ဟူ၍။ န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုတိယဃဋ္ဌန၌။ (အညမညပစ္စယော၊ ကို။ အနုလောမဃဋ္ဌနေ၊ ၌။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ န လဗ္ဗတိ၊ အပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ န အညမညေတိ၊ ဟူ၍။ န ဝုတ္တံ) ယထာ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သေသဃဋ္ဌနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ (နလဗ္ဗန္တိ နဝုတ္တာတို့၌စပ်)။ ပဝိဋ္ဌပစ္စယာ၊ (အနုလောမဃဋ္ဌန၌) ဝင်သော ပစ္စည်းတို့ကို။ ပစ္စနိယတော န လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ န ဝုတ္တာ၊ ကုန်။

တတိယဃဋ္ဌနေ၊ ၌။ သမ္ပယုတ္တဿ၊ ၏။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ တိဏိယေဝ၊ သုံးပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့ကိုသာ။ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ)။ စတုတ္ထဃဋ္ဌနေ၊ ၌။ ဝိပယုတ္တဿ၊ ၏။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတာနိ) တိဏိ၊ ကုန်သော။ ကုသလာ ဒီနိ၊ ကုသလပဒအစရှိကုန်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ)။ ပဉ္စမေ၌။ ဝိပါကဿ၊ ၏။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ ဧကံ၊ သော။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။ ဣတော

ဓမ္မောကို မှတ်၍ အကုသလဿ ဓမ္မဿ စသည်ကို မှုလီသွတ်သော ထို့အတူ သုံးဝါရကို၎င်း (၇) အဗျာကတော ဓမ္မောကို မှတ်၍ အဗျာကတဿ ဓမ္မဿကို မှုလီသွတ်သော တဝါရကို၎င်း ထုတ်ပြဆိုရန် ဣမိနာ နယေန သတ္တ ဝါရာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာဟု မိန့်သည်။

၃၄၀

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဤပဉ္စမသင်္ဂဟံ။ ပဒေသု၊ ကုန်သော။ ဝိပါကသမ္ပယုတ္တေသုပိ၊ သင်္ဂဟံတို့၌
လည်း။ သေဝ နယော၊ တည်း။

(၅၅၂) ဟေတုသဟဇာတနိဿယဗျူဟမဂ္ဂ အတ္ထိအဝိဂတန္တိ နာရမ
ဏေ စတ္တာရိတိ၊ ဟူသော သင်္ဂဟံ။ ကုသလောကုသလဿ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇန
၎င်း။ (ကုသလော) အဗျာတတဿ၊ ၎င်း။ (ကုသလော) ကုသလာဗျာက
တဿ၊ ၎င်း။ အဗျာကတော အဗျာကတဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ၊
ဤဝိသဇ္ဇနတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗျာနိ၊ ကုန်၏။ သေသေသုပိ၊
ကြွင်းသော သင်္ဂဟံတို့၌လည်း။ သေဝ နယော၊ တည်း။ န အညမညေ
ဒေတိ၊ ကား။ အဗျာကတဿ၊ ၎င်း။ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။
တဿ၊ ထိုအဗျာကတ၏။ (ပစ္စယဘူတော) အဗျာကတော၊ ၎င်း။ ပရတော၊
၌။ ဒွိသုပိ၊ ဒေ ဟုလာသော သင်္ဂဟံတို့၌လည်း။ သေဝ နယော။ [ရှေး
နိဿယ၌ “ဒွိသုပိ၊ နှစ်ပါးသော ဝါရတို့၌လည်း” ဟု ပေး၏။] ဣမိနာ
ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗသင်္ဂဟေသု၊ တို့၌။ လဗ္ဗမာနဝသေန၊ ရထိုက်သောဝါရ
တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ။ စ၊ ဆက်။ သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။
ဣမသ္မိ၊ အနုလောမပစ္စနိယေ၊ ၌။ သဟဇာတဝသေနစေဝ၊ သဟဇာတမျိုး
ပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်၎င်း။ ပကိဏ္ဏကဝသေနစ၊ ရှေးပြုမိသော ပစ္စည်း
တို့နှင့် စပ်သဖြင့်၎င်း။ ပန္နရသာမိကာနိ၊ တဆယ့်ငါးပါး အလွန်ရှိကုန်သော။
တောနိ စတ္တာရိ သင်္ဂဟသတာနိ၊ ဤလေးရာသော သင်္ဂဟံတို့ကို။ ဝုတ္တာနိ၊
ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုလေးရာတဆယ့်ငါးပါးသော သင်္ဂဟံတို့တွင်။ တသ္မိ၊
တသ္မိ၊ ခံ၍နေ၊ ၌။ ယေပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အနုလောမတော ဌိတာ။
တေသံ၊ အနုလောမအားဖြင့် တည်သော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဧကောပိ၊ တပါး
သော ပစ္စည်းကိုလည်း။ ပစ္စနိယတော န လဗ္ဗတိ။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယ၌။ ဟေတုမူလကေ၊ ၌။ ပဌမေ၊
သော။ သင်္ဂဟေ၊ ၌။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ပဉ္စန္ဒ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊
တို့၏။ ဌိတတ္တာ၊ တည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။
ဧကေနဝိသတိ ပစ္စယာ အာဂတာ။ ဧဝံ၊ တူ။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသော မူလက
သင်္ဂဟံတို့၌လည်း။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌိတာဝသေသ၊ တည်သောပစ္စည်း
မှကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ပစ္စနိယတော အာဂတာ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊

၁-ကုသလတံင် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၄၁

ဤပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယဉ်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဗဟူသု၊ များစွာ
 သော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဌိတေသုပိ၊ ကုန်သော်လည်း။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။
 ဧကေကောဝ၊ တပါးတပါးသော ပစ္စည်းသည်သာ။ အာဂတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊
 သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ဟေတုမူလကေ၊ ဌိ။ (ဧတံဝိဓာနံ၊ ကို။
 ဝိဒိတံ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ အာရမဏာဒိမူလကေသုပိ၊ တို့၌လည်း။
 သဗ္ဗံ၊ သော။ ဧတံဝိဓာနံ၊ ကို။ ယထာနုရူပတော၊ အကြင်အကြင် ပစ္စည်း
 အား လျော်သောအားဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။
 အနုလောမပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စနိယာနုလောမ အဖွင့်

(၆၃၁) ပစ္စနိယာနုလောမေပိ၊ ၌လည်း။ (ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၌စပ်)
 ဟေတုယာ သတ္တ၊ အာရမဏေ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။
 အနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌၎င်း။ န ဟေတုယာ ပန္နရသ နာရမဏေ
 ပန္နရသတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။ ပစ္စနိယေစ၊ ၌၎င်း။ လဒ္ဓ
 ဂဏနေသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ ယော၊ အကြင်ပစ္စည်းသည်။
 ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဌိတော၊ ၏။ တဿ၊ ထိုပစ္စနိက်အဖြစ်ဖြင့် တည်သော
 ပစ္စည်း၏။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ လဒ္ဓဝါရေသု၊ ရအပ်သော ဝါရတို့တွင်။
 ယေ၊ အကြင် ဝါရတို့သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌိတဿ၊ တည်သော
 ပစ္စည်း၏။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ လဒ္ဓဝါရေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒိသာ၊
 ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဧတသံ၊ ထိုသဒိသဝါရတို့၏။
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟိ၊ ချဲ့။ ပစ္စနိယသ္မိံ၊ ၌။ န ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ န ဟေတုယာ ပန္နရသ
 တိ၊ ဟူ၍။ ပန္နရသ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓ၊ ကုန်ပြီ။ အနုလောမေ၊
 ၌။ အာရမဏပစ္စယေ၊ ၌။ အာရမဏေ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ နဝ၊ ကုန်သော။
 ဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ (ပစ္စယံပစ္စနိယ န ဟေတု
 ပစ္စည်း၌ ရအပ်သော ဝါရ ပစ္စယာနုလောမ အာရမဏပစ္စည်း၌ ရအပ်သော
 ဝါရတို့တွင်) န ဟေတုယာ၊ ၌။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ယေ၊

၃၄၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကခံ

အကြင်ဝါရတို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုတဆယ့်ငါးပါးသော ဝါရ
 တို့တွင်။ ယေဝါရာ၊ တို့သည်၊ အာရမဏော ဌ။ ဝုတ္တေဟိ၊ ကုန်သော။
 နဝဟိ၊ ကိုးပါးသောဝါရတို့နှင့်။ သဒိသာ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုကိုးပါးသော
 သဒိသဝါရတို့၏။ ဝသေန ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ၊ ထိုဝါရတို့တွင်။
 (ပစ္စယပစ္စနိယနဟေတုပစ္စည်း၌ရအပ်သောဝါရ ပစ္စယာနုလောမ အာရမဏ
 ပစ္စည်း၌ ရအပ်သော ဝါရတို့တွင်။) အာရမဏော ဌ။ နဝ၊ တုန်သော။ ယေ၊
 အကြင်ဝါရတို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေ၊ ထိုကိုးဝါရတို့သည်။ နဟေတုယာ၊
 ၌။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ပန္နရသသု၊ တဆယ့်ငါးပါးသော ဝါရတို့တွင်။
 ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာကုသလာဗျာကတနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ အကုသလော၊ သည်။ အကုသလာကုသလာဗျာကတနံ (ပစ္စ
 ယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော၊ သည်။ အဗျာကတကုသလာကုသလာနံ
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေဟိ နဝဟိ၊ ဤ ကိုးဝါရတို့နှင့်။
 သဒိသာ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုကိုးဝါရတို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ နဟေတုယာ
 အာရမဏေ နဝါတိ ဝုတ္တံ။ အဓိပတိယာ ဒသတိအာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။
 သေဝ နယော။

ဟိ၊ မှန်။ အာရမဏာဒိနံ၊ တို့၏။ အနုလောမဂဏနာယ၊ ၌။ ယေဝါရာ
 ဝုတ္တာ။ န ဟေတုပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေပိ၊ ရောနှောရာ၌
 လည်း။ တေ သဗ္ဗေ၊ ဝါရတို့ကို။ လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။
 ကုသလော ဓမ္မော။ ပေ။ သုစိဏ္ဏာနိ ပစ္စဝေက္ခတိတိ၊ ဟူ၍။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊
 ဖြင့်။ တေသံ၊ ထိုဝါရတို့၏။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်ကို။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ။ နဟေတု
 ပစ္စယာ အဓိပတိယာ ဒသတိတ္ထေ၊ ၌။ ဝိမံသာဓိပတိံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ၍။
 သေသာဓိပတိဝသေန၊ ကြွင်းသော အဓိပတိတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ အနုလောမ
 ဝိဘဂေ၊ ပစ္စယာနုလောမဝိဘင်း၌။ အာဂတဝါရာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ။

ဝေ၊ ဤသို့ နဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေနဝ-အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဧတ္ထ၊
 ဤပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ၌။ နဝ၊ ကိုးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ဒသ၊
 တို့၎င်း။ သတ္တ တိဏိ တေရသ၊ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆဂဏန ပရိစ္ဆေဒါ
 (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုဂဏန ပရိစ္ဆေဒတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဥနတရဂဏ-
 နေန၊ ယုတ်လျော့သော၊ ဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။

၁-ကုသလတိက် ၇-ပညာါရအဖွင့်

၃၄၃

အတိရေကဂဏနဿာပိ၊ ပိုလွန်သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်း၏လည်း။
 ဂဏနံ၊ ကို။ ပရိဟာပေတွာ၊ ရှိ။ နဟေတုမူလကာဒိနံ၊ နဟေတုမူလက အစ
 ရှိကုန်သော။ နယာနံ၊ တို့၏။ တိမူလကာဒိသ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗသံသန္ဓ
 နေသု၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောခြင်းတို့၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
 တာဝံ၊ အဝိရုဇ္ဈမာန ဂဏနမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဇ္ဈိဉ်) ဣဒံ၊ ဤလက္ခဏာ
 သည်။ (တေသံ ဝသေန ဥနိတံရဂဏနေ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော
 ဤလက္ခဏာသည်)။ သာဓာရဏလက္ခဏံ၊ ပစ္စည်းအားလုံးတို့နှင့် ဆက်ဆံ
 သော လက္ခဏာတည်း။ ပန၊ ထိုသို့ သာဓာရဏလက္ခဏာဖြစ်ပါသော်လည်း။
 တေ၊ ဤလက္ခဏာသည်။ သဗ္ဗသံသန္ဓနေသု၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကို
 ရောနှောခြင်းတို့၌။ န ဂစ္ဆတိ၊ မရောက်။ ပန၊ ဆက်။ ယေဟိ ပစ္စယေဟိ၊
 တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယေသံပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။ ယေဝါရာ၊
 တို့သည်။ ဝိရုဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုဝါရတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ရှိ။ အဝ
 သေသာနံ၊ တို့၏။ ဝသေနပိ၊ စပ်သဖြင့်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယာ
 နုလောမ၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ န ဟေတုပစ္စယာ န အာရမဏပစ္စယာ
 အဓိပတိယာ သတ္တာတိ ဧတ္ထ၊ ၌။ ကုသလော၊ သည်။ အကုသလဿ၊ အား။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အားရင်း။
 အဗျာကတဿ၊ အားရင်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ အာရမဏာ
 ဓိပတိဝသေန၊ အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ လဗ္ဗမာနာ၊ ကုန်သော။
 တယော၊ ကုန်သော။ ဣမေဝါရာ၊ တို့သည်။ ဝိရုဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏။ ကသ္မာ၊
 ကြောင့်။ (အာရမဏာဓိပတိဝသေန လဗ္ဗမာနာတယော ဣမေဝါရာ ဝိရုဇ္ဈန္တိ၊
 နည်း)။ န အာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ကြောင့်။ (အာရမဏာ
 ဓိပတိဝသေန။ ပေ။ ဝိရုဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ န အာ
 ရမဏပစ္စယာဟု ဟောတော်မူအပ်သည့်အတွက် အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းနှင့်
 စပ်သဖြင့် ရထိုက်သော သုံးပါးသော ဤဝါရတို့၏ ဆန့်ကျင်ကုန်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်)။ တေ၊ ထိုသုံးဝါရတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ရှိ။ သဟဇာတာ
 ဓိပတိနယေနော၊ သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်း၌ ရအပ်သော နည်းဖြင့်သာ
 လျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤနဟေတု နာရမဏပစ္စယမူ နာဓိပတိတိက၌။ ကုသလဿ၊ ၏။

(ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ အဗျာကတဿ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ ကုသလာဗျာကတဿ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ ပေ။ အဗျာကတဿ (ပစ္စယဘူတော) အဗျာကတော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ ဝါရာ ဝေဒိတဗျာ။ တေပိ၊ ထိုဝါရတို့ကိုလည်း။ နဟေတု ပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ ဝိမံသာဓိပတိံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ သေသာဓိပတိနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဝေဒိတဗျာ)။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စယပစ္စနိယာ နုလောမဉ္စိ။ ဥနတရဂဏန ပစ္စယဝသေန၊ ၎င်း။ အဝိရုဇ္ဈမာနဂဏနဝသေနစ၊ မဆန့်ကျင်သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ဝါရနှင့် စပ်သဖြင့်၎င်း။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ။

စ၊ ဆက်။ ယေသု ပစ္စယေသု၊ တို့သည်။ ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်။ ဌိတေသု၊ တည်ကုန်လသော်။ ယေ၊ အကြင် ပစ္စည်းတို့သည်။ အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။ န တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်။ တေပိ၊ ထို ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။ သေယျထိဒံ၊ ထိုပစ္စည်းတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ အနန္တရေ၊ သည်။ ပစ္စနိယတော ဌိတေ၊ သော်။ သမနန္တရာသေဝန နတ္ထိဝိဂတာ၊ တို့သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ န တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်။ သဟဇာတေ ပစ္စနိယတော ဌိတေဟေတု အညမညဝိပါက ဈာနမဂ္ဂ သမ္ပယုတ္တာ၊ တို့သည်။ အနုလောမတော န တိဋ္ဌန္တိ။ နိဿယေ ပစ္စနိယကော ဌိတေ ဝတ္ထုပုရေဇာတော၊ သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ န တိဋ္ဌတိ၊ မတည်။ အာဟာရေဝါ၊ ပစ္စည်းသည်သော် ၎င်း။ ဣန္ဒြိယေဝါ၊ သည်သော်၎င်း။ ပစ္စနိယတော ဌိတေ ဟေတု အညမညဝိပါက ဈာနမဂ္ဂ သမ္ပယုတ္တာ၊ တို့သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်၏။ [စာအုပ်တို့၌ “န တိဋ္ဌန္တိ” ဟု ရှိ၏။ အာဟာရဣန္ဒြိယ ပစ္စည်းတို့ ပစ္စနိယအဖြစ်ဖြင့် တည်လသော် ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ အနုလောမအဖြစ်ဖြင့် တည်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “န” မပါသင့်၊ ဌိကာ၌လည်း နမပါ။]။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏေ ပစ္စနိယတော ဌိတေ၊ သော်။ အဓိပတိဥပနိဿယာ၊ တို့သည်။ အနုလောမတော တိဋ္ဌန္တိ။ [ဤ၌လည်း စာအုပ်တို့၌ န ပါ၏။ သဟဇာတာဓိပတိ၊ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယနှင့်စပ်သဖြင့် တည်နိုင်သောကြောင့် မပါသင့်။]။ ပန၊ ထိုသို့တည်ပါကုန်သော်လည်း။ အာရမဏာ ဓိပတိ၊ အာရမဏူပနိဿယာ၊ တို့ကို။ န လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ [ဤဝါကျကိုကြည့်

၁-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၄၅

လျှင်လည်း တိဋ္ဌန္တိ၌ န မပါသင့်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ ဣမိနာဥပါ
ယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ ယံ၊ အကြင်ဝိသဇ္ဇနကို။
လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ယဉ္စ၊ အကြင် ဝိသဇ္ဇနကိုလည်း။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ တံ၊ ထို
ရအပ် မရအပ်သော ဝိသဇ္ဇနကို။ ဇာနိတွာ၊ ဤ။ လဗ္ဗမာနဝသေန၊ ရအပ်
သော ဝိသဇ္ဇနနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝါရာ ဥဒ္ဓရိတဗျာ။

တတ္ထ၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ သဗ္ဗေသုပ္ပါ၊ ကုန်သော။ တိမူလကာဒိသု၊ တိမူလက
အစရှိသော နယတို့၌။ အနန္တရေသတ္တာတိအာဒယော၊ အစရှိသော ဝါရတို့
သည်။ ဒုမူလကေ၊ ၌။ လဒ္ဓဝါရာယေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ ပန၊ ကား။ သတ္ထ
မူလကာဒိသု၊ တို့၌။ နသဟဇာတပစ္စယာ နိဿယေ တိဏီတိ၊ ကား။ ပုရေ
ဇာတဝသေန၊ ပုရေဇာတနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝတ္ထုနိဿယေ၊ ဆဝတ္ထုနိဿယ
ပစ္စည်း၌။ တိဏီသုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ကမ္မေ၊ ၌။ ဒွေ၊
တို့ကို။ နာနာက္ခဏိကဝသေနော၊ သာ။ (ဝေဒိတဗျာနိ)။ အာဟာရေ၊ ၌။
ကေ၊ ကို။ ကဗဠိကာရာဟာရဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဝေဒိတဗျံ)။ ဣန္ဒြိယေ၊ ၌။ ကေ၊
ကို။ ရူပိန္ဒြိယဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဝေဒိတဗျံ)။ ကမေန၊ အစဉ်အားဖြင့်။ ဂန္ဓာ၊ ၌။
ဝိပ္ပယုတ္တေ တိဏီတိ၊ ကား။ ပစ္ဆာဇာတဝသေန၊ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ်
နှင့်စပ်သဖြင့်။ ကုသလာဒိနိ၊ ကုသလပဒအစရှိသော အစအပိုင်းအခြားရှိ
ကုန်သော။ အဗျာကတန္တာနိ၊ အဗျာကတပဒ အဆုံးရှိကုန်သော ဝိသဇ္ဇန
တို့တည်း။ အတ္ထိအဝိဂတေသု ပဉ္စာတိ၊ ကား။ တာနိစေတတိဏီ၊ ထိုသုံးပါး
သော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ အဗျာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတာ) ကုသလာ
ဗျာကတ၊ တို့၎င်း။ အဗျာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတာ) အကုသလာ
ဗျာကတ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္ဆာဇာတာဟာရိန္ဒြိယဝသေန၊ ပစ္ဆာ
ဇာတာဟာရ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်း ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်း
နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဣမာနိစ ဒွေ၊ ဤနှစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
(ပဉ္စ ဝိသဇ္ဇနာနိ ဟောန္တိ)။

ပန၊ ဆက်။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယဿ၊ ၏။ ပစ္စနိကဘာဝတော၊ ပစ္စနိက၏
အဖြစ်မှ။ ပဉ္စာယ၊ ၌။ အတ္ထိ အဝိဂတေသု ကေန္တိ၊ ကား။ အာဟာရိန္ဒြိယ
ဝသေန၊ အာဟာရတ္ထိ အာဟာရအဝိဂတ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ

၃၄၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

အဝိဂတပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ အဗျာကတဿ၊ ဧ။ (ပစ္စယဘူတော) အဗျာကတော၊ ကိ။ (ဝေဒိတဗျော)။ နာဟာရေ၊ ကိ။ ဂဟိတေ၊ သော်။ နဇ္ဈန္ဒြိယပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ နဂဟေတဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ နဇ္ဈန္ဒြိယေ၊ ကိ။ ဂဟိတေ၊ သော်။ နာဟာရပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ တထာ၊ ထို့အတူမယူထိုက်။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ဒွိသု၊ နှစ်ပါးသော နာဟာရ နဇ္ဈန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို။ ဧကတော၊ တည်း။ ဂဟိတေသု၊ ကုန်သော်။ ဂဏေတဗ္ဗဝါရဿ၊ ရေတွက်ထိုက်သော ဝါရ၏။ အဘာဝတော၊ တည်း။ ဈာနမဂ္ဂါဒိသုပိ၊ တို့သည်လည်း။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ တည်ကုန်လသော်။ အာဟာရတော ဝါ၊ အာဟာရပစ္စည်းမှသော်၎င်း။ ဇ္ဈန္ဒြိယတော ဝါ၊ မှသော်၎င်း။ ဧကံ၊ တပါးသော ပစ္စည်းကို။ အနုလောမံ၊ ကိ။ အကတော၊ မပြုမူ၍သံ။ အဝသာနေ၊ ဌ။ ဇ္ဈန္ဒြိယေ ဧကံ အတ္ထိယာ ဧကံ အဝိဂတေ ဧကံ အာဟာရေ ဧကံ အတ္ထိယာ ဧကံ အဝိဂတေ ဧကန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧတ္ထ၊ ဤ နဟေတုမူလကဋ္ဌံ။ သေသံ၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဥတ္တာနုတ္တမေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

နဟေတုမူလကံ (နိဋ္ဌိတံ)။

(၆၃၆) နာရမဏမူလကာဒိသု၊ တို့၌။ နအညမညမူလကေ၊ ဌ။ န အညမညပစ္စယာ နဟေတုယာ တိဏိတိ၊ ကား။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့၏။ (ပစ္စယဘူတာနိ) ကုသလာဒိနိ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့တည်း။ [ဋီကာ၌ “ပဋိသန္ဓိယံ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနဉ္စ ဟုဆိုထိုက်၏” ဟုပြသေး၏။] အဓိပတိယာ အဋ္ဌာတိ၊ ကား။ အဓိပတိယာ၊ ပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တေသု၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီးသော။ ဒေသသု၊ ဆယ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော အကုသလာဗျာကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေ၊ နှစ်ပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ၍။ သေသာနိ၊ ကုန်သော။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့တည်း။ သဟဇာတေ ဖဉ္စာတိ၊ ကား။ ဟေတုယာ၊ ဌ။ (နအညမညပစ္စယာ ဟေတုယာဝယံ ဟေတုပစ္စည်း၌။) ဝုတ္တေဟိ၊ ကုန်သော။ တိဟိ၊ သုံးပါးသော ဝါရတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။

ခ-ကုသလတိက် ၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၃၄၇

ကုသလောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ) အကုသလောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေ ဒွေ၊ ဤနှစ်ပါးသော ဝါရတို့တည်း။ နိဿယေ သတ္တာတိ၊ ကား။ တေဟိ ပဉ္စဟိ၊ ထိုငါးဝါရတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အဗျာကတော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော၊ သည်။ အကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထု ဝသေန၊ ဆဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဣမေ ဒွေ၊ ဤနှစ်ပါးသော ဝါရတို့တည်း။ ကမ္မေ တိဏိတိ၊ ကား။ ဟေတုယာ၊ ဌှံ။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ ပင်တည်း။ သေသတိကေသုပိ၊ ကြွင်းသော တိဏိ ဟု လာသော တိကတို့၌ လည်း။ သေဝ နယော၊ တည်း။ အဓိပတိယာ တိဏိတိ၊ ကား။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဟေတုပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ [ဤအဓိပတိယာ တိဏိ ကား န အညမညပစ္စယာ နဟေတု ပစ္စယာ နအာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ တိဏိ ၌ပါသော အဓိပတိယာ တိဏိတည်း။]

(၆၄၄) နာဟာရမူလကော၊ ဌှံ။ အညမညေ တိဏိတိ(ဇံတ္ထ)၊ ဌှံ။ (တိဏိ၊ တို့ကို။) အာဟာရေ၊ အာဟာရတို့ကို။ ထပေတွာ၊ ဤ။ သေသ စေတသိကဝသေန၊ ကြွင်းသော စေတသိကတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ စ၊ ဆက်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက် နဟေတုမူလကနယ၌။ (နာဟာရ နုလ္လန္တိ ယေသု၊ နာဟာရပစ္စည်း နုလ္လန္တိယပစ္စည်းတို့တွင်။ ဧကေကမေဝ၊ တပါး တပါးသော ပစ္စည်းကိုသာ။ ဂဟိတံ) ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ဤ နာရမဏမူလကနယံ အစရှိသည်၌လည်း။ နာဟာရ နုလ္လန္တိယေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကမေဝ၊ ကိုသာ။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ န (ဂဟိတာ)၊ အပ်ကုန်။

(၆၄၅) နသမ္ပယုတ္တပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏိတိ၊ ကား။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌှံ။ န အညမညေ၊ နအညမည၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ ပင်တည်း။ အဓိပတိယာ အဋ္ဌာတိ၊ ကား။ ဝုတ္တာနေဝ၊ နအညမညမူလက နယံ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။

၃၄၈

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကာ

(၆၄၉) [စာအုပ်တို့၌ ဤဂဏန်းကျနေသည်၊ နောက်လဲမည့် ပါဠိ ရပ်များသည် ပါဠိတော်ဝယ် (၆၄၉) ၌ လာသော ပါဠိများတည်း]။ နဝိပ္ပယုတ္တ မူလကော။ ကမ္မေ ပဉ္စာတိ၊ ကား။ သဟဇာတ ကုသလာဒီနံ၊ သဟဇာတကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏။ (ပစ္စယဘူတာ) ကုသလာဒိဇေတနာ၊ ၎င်း။ [အာဒိဖြင့် အကုသိုလ် အဗျာကတကိုယူ။] (ဝိပါကာနံ၊ တို့၏၎င်း။) ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပဿ၊ ၎င်း။ (ပစ္စယဘူတာ) နာနာကွဏိကာ၊ သော။ ကုသလာကုသလဇေတနာ၊ ၎င်း။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ပဉ္စ၊ ဝံတည်း။ [ဋီကာ၌ “ဝိပါကာနန္တိပိ ဝတ္တဗ္ဗ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဝိပါကာနံ ကို ထည့်ပေးလိုက် ပါသည်။] အာဟာရိန္ဒြိယေသု၊ တို့၌။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ သည်။ သဟဇာတသဒိသာနံ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၌ ဝိသဇ္ဇနတို့နှင့်တူကုန်၏။ ဈာနမဂ္ဂါဒိသု၊ ပစ္စည်းတို့၌။ တိဏိ၊ တို့သည်။ ဟေတုသဒိသာနံ၊ ကုန်၏။

(၆၅၀) နောအတ္တိမူလကော ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ နော အတ္တိနာမ၊ နောအတ္တိမည်သော။ ဟေတု၊ သည်။ နဟောတိ၊ မရှိ။ နိယမတော၊ မြဲသော အားဖြင့်။ အတ္တိယော၊ အတ္တိသာတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုဟေတု ပစ္စည်းကို။ အဂ္ဂဟေတု၊ ရှိ။ အာရမဏေ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဟေတု၊ သည်။ (အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ နတိဋ္ဌတိ) ယထာ၊ သို့။ တသ္မာ၊ တူ။ အညေပိ၊ ကုန်သော။ အတ္တိပစ္စယ လက္ခဏယုတ္တ၊ အတ္တိ ပစ္စည်း၏လက္ခဏာနှင့်ယှဉ်သော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤနောအတ္တိမူလက နယ၌။ အနုလောမတော နတိဋ္ဌန္တိ။ ပုန၊ ကား။ ကမ္မေ ဇေတိဣဒံ၊ ဤ စကားကို။ နာနာကွဏိကကမ္မဝသေန၊ စစ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ ပစ္စနိ၊ ယတော၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။ ယံ၊ အကြင်ပစ္စည်းကို။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ လဗ္ဘမာနမ္ပိ၊ ရအပ်ပါသော်လည်း။ အဂ္ဂဟေတု၊ မယူသေးမူ၍။ တတော၊ ထိုပစ္စည်းမှ။ ပရေတရာ၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဂယန္တိ၊ ကုန်၏။ [စာအုပ်တို့၌ “ပုရေတရာ” ဟု ရှိသော်လည်း ဋီကာ၌ “ပရေ တရာ” ဟု ရှိ၏။ သော၊ ထိုပစ္စည်းသည်။ (အနုလောမ အားဖြင့် ရအပ် ပါလျက် မယူအပ်ခဲ့သော ထိုပစ္စည်းသည်)။ ပစ္ဆာ၊ ၌။ “ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေ” ခြင်းကို။ လဘတိ၊ ၎င်း။ [ဤ ယံ ပနစသော ဝါကျကို ဋီကာ၌ ဖွင့်ပြထား

သည်။ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ (အကြင်ပစ္စည်းကို အနုလောမအဖြစ်
ဖြင့် ရအပ်ပါသော်လည်း မယူသေးမှ၍ နောက်ပစ္စည်းတို့ကို ပစ္စနိယအဖြစ်
ဖြင့် ယူအပ်သော် ထိုအနုလောမအဖြစ်ဖြင့် ရအပ်ပါသော်လည်း မယူအပ်
ခဲ့သော ပစ္စည်း၏ နောက်၌ယှဉ်စေခြင်းကို ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်)။
ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမနောအတ္ထိမူလကနယ၌။ နော အတ္ထိ ပစ္စယာ
နဟေတု ပစ္စယာ။ ပေ။ နော အဝိဂတ ပစ္စယာ ကမ္မေ ခဒ္ဒတိ၊ ဟူ၍။
ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ အံ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ သေ၊ ဤကမ္မပစ္စည်းကို။
သကဋ္ဌာနေယေဝ၊ မိမိနေရာအရပ်၌ပင်။ နဂဟိတော၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။
ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဝသေသေသု၊ ကြွင်းကုန်သော။ (သဗ္ဗေသု)ပိ၊ အလုံး
စုံလည်းဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့သည်။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ တည်ကုန်
လသော်။ ဧကောဝ၊ တပါးသော ကမ္မပစ္စည်းကိုသာ။ အနုလောမတော
လဗ္ဘတိ။ (တသ္မာ သေ သကဋ္ဌာနေယေဝ နဂဟိတော။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံ၊
ကား။ ဣမသ္မိံ 'ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၌။ [စာအုပ်တို့၌ "ပစ္စယာနုလော
မေ" ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း]။ လက္ခဏံ၊ တည်း။ ယော၊ အကြင်ပစ္စည်း
ကို။ သဗ္ဗေသု၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ပစ္စနိယတော ဌိတေသု
ဧကောဝ၊ တပါးတည်းကိုသာ။ အနုလောမတော လဗ္ဘတိ။ သော၊ ထို
ပစ္စည်းကို။ ပစ္ဆာ၊ ၌။ ဝုတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ (ဣမသ္မိံ
ပစ္စနိယာနုလောမေ လက္ခဏံ)။ နောအတ္ထိပစ္စယာ နော ဟေတု ပစ္စယာ။
ပေ။ နော အဝိဂတပစ္စယာ ဥပနိဿယေ နဝါတိတ္ထောပိ၊ ဤပါဌ်၌လည်း။
ဧသေဝနယော၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဣဒံ၊ ဤနောအတ္ထိပစ္စယာ။ ပေ။ ဥပ
နိဿယေ နဝ-ဟူသော စကားကို။ ပကတူပ နိဿယဝသေန ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ
ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စယ ပစ္စနိယာ နုလောမ၌။
လဗ္ဘမာနံ၊ ရထိုက်သည်ကို၎င်း။ အလဗ္ဘမာနံ၊ ကို၎င်း။ ပုရေ၊ ၌။ ဝုတ္တံ၊
ဆိုအပ်သည်ကို၎င်း။ ပစ္ဆာ၊ ၌။ ဝုတ္တဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ၊
အပြီးတည်း။ ပဉ္စာဝါရဿ ပစ္စနိယာနုလောမ ဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။
စ၊ ဆက်။ ကုသလတ္တိကပဋ္ဌာနဿ ဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။ ဣတိ၊ ကုသလတိက်
အဖွင့် အပြီးတည်း။

၃၅၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသမ္ဘိကာ

၂ - ဝေဒနာတိက်အဖွင့်

(၁) ဝေဒနာတ္တိကော ဌံ။ တိဿော၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာ၊ တို့၎င်း။ ရူပံ၊ ရုပ်၎င်း။ နိဗ္ဗာနံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေဓမ္မာ၊ တို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာတိအာဒိ၊ ကို။ (ဘဂဝတော) ဝုတ္တံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏော ဌံ။ သုခါယ ဝေဒနာယာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ သဟေတုကပဋိသန္ဓိဝသေန၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ကို။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ဌံ။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုတိယဝါရေ၊ ဌံ။ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ၊ ပဋိသန္ဓေကို ယူတော်မူခြင်းကို။ နကတံ၊ အပ်။ တတိယဝါရေ၊ ဌံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏတိ၊ ဟူသောစကားကို။ သဟေတုကပဋိသန္ဓိဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧတ္ထ၊ ဤဟေတုပစ္စည်း၌၎င်း။ ဣတော၊ ဤဟေတုပစ္စည်းမှ။ ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယေသုစ၊ တို့၌၎င်း။ ယေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ယတာ ပါဠိမေဝ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်။ နိယျာတိ၊ အနက်ကိုထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ တယော တယော၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေန၊ ကြောင့်။ ဟေတုယာတိဏိ၊ ပေ။ အဝိဂတေတိဏိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၆) ပန၊ ကား။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောရာ၌။ သဟေတုကာယ၊ သဟိတ်ဖြစ်သော။ ဝိပါကဒုက္ခဝေဒနာယ၊ ဝိပါကဒုက္ခဝေဒနာ၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဟေတုမူလကနယော၊ ဌံ။ ဝိပါကေ ဒွေတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ အဓိပတိအာဒိတိ၊ အဓိပတိအစရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေသုပိ၊ ရောနှောခြင်းတို့၌လည်း။ ဝိပါကော၊ ဌံ။ ဒွေယေဝ၊ နှစ်ပါးသော ဝိသန္ဓေနတို့ပင်တည်း။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်နည်း။ ဝိပါကော၊ ဌံ။ ဒုက္ခဝေဒနာယ၊ ၏။ အဓိပတိဈာနမဂ္ဂါနံ၊ တို့၏။ အဘာဝတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။ စ၊ ဆက်။ ယေဟိ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေ၊ ဌံ။ ဝိပါကော၊ ဌံ။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝိပါကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေ၊ ဌံ။ တေသုပိ၊ ထိုပစ္စည်းတို့၌လည်း။ ဒွေယေဝ (ဝါရာ လဗ္ဘန္တိ)။

(၁၀) ပစ္စနိယော၊ ပစ္စယပစ္စနိယဉ္စ။ နပုရေဇာတော၊ ဉ္စ။ အရူပေစ၊ အရူပတုံဉ္စ၎င်း။ ပဋိသန္ဓိယဉ္စ၊ ပဋိသန္ဓေအခါဉ္စ၎င်း။ ဒုက္ခဝေဒနာယ၊ ဇာ၊ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဒွေ ဝါရာ အာဂတာ။ နဝိပ္ပယုတ္တေပိ၊ ပစ္စည်းဉ္စလည်း။ အရူပေ၊ တုံဉ္စ။ ဒုက္ခဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဒွေယေဝ (ဝါရာ အာဂတာ)။ ပန၊ ကား။ သဗ္ဗအရူပပရိဂ္ဂါဟကာ၊ အလုံးစုံသော နာမ်တရားတို့ကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်သော။ သဟဇာတာဒယော၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ (သဟဇာတ အညမည အာရမဏ အနန္တရ သမနန္တရ နိဿယ ဥပနိဿယ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ နတ္ထိ ဝိဂတ အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့သည်။) ဣမသ္မိံ ပစ္စနိယဝါရေ၊ ဉ္စ။ ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ ကသ္မာ (ပရိဟာယန္တိ)။ ဝေဒနာသမ္ပယုတ္တဿ၊ ဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော။ ဓမ္မဿ၊ ဇာ၊ ဝေဒနာသမ္ပယုတ္တံ၊ သော။ (ဓမ္မံ၊ ကိံ) ပဋိစ္စ၊ ဤ။ သဟဇာတာဒီဟိ၊ သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယံ၊ ကိံ။ ဝိနာဝ၊ ကြဉ်၍သာလျှင်။ ဥပ္ပတ္တိတောစ၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ (ပရိဟာယန္တိ)။

(၁၇) ပန၊ ကား။ ပစ္စယသံသန္ဓေန၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောရာဉ္စ။ နပုရေဇာတေ ဧကန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။ အရူပေ၊ ဉ္စ၎င်း။ 'ပဋိသန္ဓိယဉ္စ၊ ပဋိသန္ဓေ အခါဉ္စ၎င်း။ အဟေတုကာ ဒုက္ခမသုခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တံ၊ အဟိတ်အဒုက္ခမသုခဝေဒနာနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာကို။ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ကမ္မေ ဒွေတိ၊ ဟူသော စကားကို။ အဟေတုကကြိယသမ္ပယုတ္တ စေတနာဝသေန၊ အဟိတ်ကြိယနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စေတနာနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ သုခါယ၊ သော။ (ဝေဒနာယစ)၊ နှင့်၎င်း။ အဒုက္ခမသုခါယ၊ သော။ ဝေဒနာယစ၊ နှင့်၎င်း။ သမ္ပယုတ္တေ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ တာဟိဝေဒနာဟိ၊ ထိုသုခဝေဒနာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာတို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်သော။ အဟေတုကကြိယစေတနာ၊ အဟိတ်ကြိယာ စေတနာတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ နဟေတုပစ္စယာ နဝိပါကေပိ၊ နဟေတုပစ္စယမူ နဝိပါကဒုက္ခဉ္စလည်း။ ဒေသေ နယော၊ တည်း။ နဝိပ္ပယုတ္တေ ဧကန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။ အရူပေ၊ တုံဉ္စ။ အာဝဇ္ဇန

၃၅၂

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဃီကာ

ဝသေန၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊
ဖြင့်။ သဗ္ဗသံသန္တနေသု၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောခြင်းတို့၌။
ဂဏနာ၊ ဝေဒိတဗျာ။

(၂၅) အနုလောမပစ္စနိယေ၊ ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယ၌။ (တိဋ္ဌန္တိ
စပ်) ပစ္စနိယေ၊ ပစ္စယပစ္စနိယ၌။ (လဒ္ဓပစ္စယာ၌ စပ်) လဒ္ဓပစ္စယာဝေ၊
ရအပ်သော ပစ္စည်းတို့သည်သာ။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်၏။

(၂၆-၃၂) ပစ္စနိယာ နုလောမေ၊ ၌။ သဗ္ဗာဂ္ဂုပဓမ္မပရိဂ္ဂဟိတကာ၊
အလုံးစုံသော နာမ်တရားတို့ကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်သော။ သဟဇာတဘဒယော၊
သဟဇာတအာရုံသော ပစ္စည်းတို့သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်သာ။
တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်၏။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ န(တိဋ္ဌန္တိ)၊ ကုန်။ ပန၊ ကား။
အဟေတုကလ္လ၊ သော။ စိတ္တုပ္ပါဒဿ၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်၏။ (စိတ္တုပ္ပါဒ်မှ။)
အဓိပတိ၊ အဓိပတိသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဓိပတိပစ္စယော၊
သည်။ အနုလောမတော န တိဋ္ဌတိ။ ပန၊ ဆက်။ ပဋိစ္စဝါရာဒိသု၊ ပဋိစ္စ
ဝါရအစရှိသော ဝါရတို့၌။ ပစ္စာဇာတော၊ သည်။ (ပရိဟိနော ဟောတိ
၌စပ်)။ ဝါ၊ ကို။ (နလဗ္ဘတိ၌စပ်) အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ နလဗ္ဘတိ
ယေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိဟိနော၊ သည်။ (ဟောတိ)။
စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စည်းတို့တွင်။ ဝါ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ၌။
ယေ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့ကို။ အနုလောမတော လဗ္ဘန္တိ။ တေ၊ အနုလောမ
အဖြစ်ဖြင့် ရအပ်သော ထိုပစ္စည်းတို့ကို။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ လဗ္ဘမာနေဟိ၊
ရအပ်သော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပရိဝတ္ထေတွာပိ၊ ပြန်လှန်၍လည်း။
ယောဓိတာယော၊ ယှဉ်စေအပ်ကုန်သည်သာ။ တေသု၊ ထိုယှဉ်စေအပ်သော
ပစ္စည်းတို့၌။ တိဏိ၊ သုံးပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ဒွေ၊ တို့၎င်း။ ငကံ၊ ၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ တယောဝ၊ ကုန်သော။ ဝါရပရိစ္ဆေဒါ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
တေ၊ လျှော့ပါးအပိုင်းအခြားတို့ကို။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။
ယထာနုရူပံ၊ အကြင် အကြင် ပစ္စည်းအားလျော်စွာ။ သလ္လက္ခေတဗျာ၊
ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ယေဝ အယံ (ဝဏ္ဏနာ နယော)၊ အကြင်ဖွင့်ကြောင်း
ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာနည်းကို။ ပဋိစ္စဝါရေ၊ ၌။ (မယာ) ဝုတ္တော၊ ပြီ။
သဟဇာတဝါရာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ အယမေဝဝဏ္ဏနာနယော၊ ပင်တည်း။

(၃၈) ပန၊ ကား။ ပဉ္စဝါရေ ခွံ။ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနန္တိ၊ ကား။ ကေန၊ အဘယ်တရားနှင့်။ [စာအုပ်တို့၌ “တေန” ဟုရှိသည်ကား မကောင်း။] သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့အား။ (ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော ခွံစပ်) တေဟိယေဝ ဟေတုဟိဝါ၊ ထိုဟိတ်တို့နှင့်ပင်လျှင်သော် ၎င်း။ သုခဝေဒနာဟိဝါ၊ သုခဝေဒနာ အစရှိသည်တို့နှင့် သော်၎င်း။ (သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။)

(၃၉) ဝိပ္ပဋိသာရိဿာတိ၊ ကား။ တာဝ၊ ဈာနပရိဟာနိမှရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဓိဋ္ဌေသု) ဒါနာဒိသု၊ တို့၌။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ မယံ၊ သည်။ ဣဒံ၊ ဤအမှုကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်မိလေသနည်း။ ဒုဗ္ဗ၊ မကောင်းသဖြင့်။ မေ၊ သည်။ ကတံ၊ ပြု။ အကတံ၊ မပြုအပ်သည်။ (သမာနံ) သေယျော၊ မြတ်သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဣတိဇေ၊ ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝိပ္ပဋိသာရိဿ၊ နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသူ၏ (သန္တာန်၌။ ဒေါမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ခွံစပ်) ပန၊ ကား။ ဈာနပရိဟာနိယံ၊ ဈာန်၏ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၌။ မေ၊ ၏။ ဈာနံ၊ သည်။ ပရိဟိနံ၊ ဆုတ်ယုတ်ပြီ။ (အဟံ) မဟာဇာနိယော၊ ကြီးစွာသော ဆုံးရှုံးခြင်းရှိသည်။ အမှီဝတ၊ ဖြစ်လေစွတကား။ ဣတိဇေ၊ အားဖြင့်။ ဝိပ္ပဋိသာရိဿ (ဒေါမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ခွံစပ်)။ မောဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ ဒေါသသမ္ပယုတ္တမောဟော၊ ဒေါသနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟသည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ တထာ၊ ထိုမှတပါး။ မောဟံ အာရဗ္ဘာတိ၊ ကား။ ဒေါသသမ္ပယုတ္တမောဟမေဝ၊ ကိုပင်။ (အာရဗ္ဘ ခွံစပ်)

(၄၅) သုခါယ။ ပေ။ ဘဝဂံဿာတိ၊ ကား။ တဒါရမဏသင်္ခါတံ၊ သော။ ပိဋိဘဝဂံ၊ ပိဋိဘဝင်သည်။ မူလဘဝဂံဿ၊ အား။ (အနန္တရ ပစ္စယေန ပစ္စယော ခွံစပ်)။ ဝုဠာနဿာတိ၊ ကား။ တဒါရမဏဿ၊ တဒါရုံအား သော်၎င်း။ ဘဝဂံဿဝါ၊ အားသော်၎င်း။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော ခွံစပ်) ဟိ၊ မှန်။ ဥဘယမ္ပိ၊ သော။ ဧတံ၊ ဤတဒါရုံ ဘဝဂံကို။ ကုသလာကုသလဇနတော၊ မှ။ ဝုဠိတတ္တာ၊ ထကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုဠာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ကြိယံ ဝုဠာနဿာတိ ဧတ္တာပိ၊ ဤပါ၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ ဖလံ ဝုဠာနဿာတိ၊ ကား။ ဖလစိတ္တံ၊ သည်။ ဘဝဂံဿ၊

၃၅၄

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဃီကဏ္ဍ

အား။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယောဉ္စိစပ်) ဟိ၊ မှန်။ တဝင်္ဂေန၊ ဖြင့်။
 (သမာပန္နော၊ သည်)။ ဖလတော၊ မှ။ ဝုဋ္ဌိတောနာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊
 ၏။ [ကုသလတိက် ပဉ္စဝါရ ဝိဘင်း အဖွင့်၊ အနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသ (၄၁၇)
 ပုဒ်အဖွင့်၌ တေ ဟိ ဟူသောပါဠိကို အတည်ယူ၍ မှတ်ချက် ရေးခဲ့သည်]။
 ပရတော၊ ၌။ ဝုဋ္ဌာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဂတဌာနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဧဝေဝ
 နယော၊ တည်း။

(၄၆) ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ခန္ဓာတိ၊ ကား။ ဒေါမနဿ
 သမ္ပယုတ္တာ၊ ဒေါမနဿနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလာ၊ ကုန်သော။
 ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယောဉ္စိစပ်)။ အဒုက္ခမ သုခါယံ
 ဝေဒနာယံ သမ္ပယုတ္တဿ ဝုဋ္ဌာနဿာတိ၊ ကား။ တဒါရမဏသင်္ခါတဿ၊
 တဒါရုံဟုဆိုအပ်သော။ အာဂန္တုကဘဝဂံဿဝါ၊ အားသော်၎င်း။ ဥပေက္ခာ
 သမ္ပယုတ္တ မူလဘဝဂံဿဝါ၊ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ် မူလဘဝင်အား သော်၎င်း။
 (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယောဉ္စိစပ်) ပန၊ ဆက်။ သောမနဿသဟဂတံ၊
 သည်။ မူလဘဝဂံ၊ သည်။ သစေဟောတိ၊ အံ။ တဒါရမဏဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိ-
 ကာရဏံ၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်လည်း။ (သစေ) နဟောတိ၊ အံ။
 (ဧဝံသတိ) ဇဝနဿ၊ ၏။ အာရမဏတော၊ မှ။ အညသ္မိံ၊ သော။ အာရ
 မဏေပိ၊ ၌လည်း။ အဒုက္ခမသုခဝေဒနံ၊ အဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာ ရှိသော။
 အကုသလဝိပါကံ၊ အကုသလဝိပါကံ သန္တိရဏသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတေဝ၊ သာ။
 [သင်္ဂြိုဟ် တဒါရမဏနိယမ-တသ္မာ ယဒိ သောမနဿ ပဋိသန္တိကဿ အစရှိ
 သော စကားအတိုင်းပင်တည်း]။ ဟိ၊ မှန်။ တမ္ပိ၊ ထိုအဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာ
 ရှိသော၊ အကုသလဝိပါကံ သန္တိရဏကိုလည်း။ [ပိဖြင့် ရွှေ့၌ဆိုအပ်ခဲ့သော
 တဒါရမဏသင်္ခါတ အာဂန္တုကဘဝင်၊ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ် မူလဘဝင်တို့ကို
 ပေါင်း]။ ဇာနတော၊ မှ။ ဝုဋ္ဌိတတ္တာ၊ ထသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုဋ္ဌာနန္တိ၊
 ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ သဟဇာတပစ္စယာဒိနိဒ္ဒေသ၊ သဟဇာတပစ္စည်း အစရှိ
 သော ပစ္စည်းတို့၏ နိဒ္ဒေသတို့သည်။ ဥတ္တာနုတ္တာယေဝ၊ ကုန်သည်သာတည်း။
 ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ယံ၊ အကြင် အနက်သဘော
 သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဟေဌာ၊ အောက်ကုသလတိက်၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။
 ဝေဒေတုံ၊ သိခြင်းငှာ။ နသက္ကာ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတ

၂-ဝေဒနာတိက် အဖွင့်

၃၅၅

ပစ္စည်း အစရှိသောပစ္စည်းတို့၏ နိဒ္ဒေသ၌။ ကိဉ္ဇါ၊ သော။ (တံ၊ ထိုအနက် သဘောသည်)။ န အတ္တံ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (အောက်၌ ဆိုအပ် ပြီးသောနည်းဖြင့် သိခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသော တစုံတခုသော အနက် သဘော၏ ဤသဟဇာတပစ္စယာဒိနိဒ္ဒေသ၌ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)။ သာဓုကံ၊ စွာ။ ဥပလက္ခေတဗ္ဗံ၊ မှတ်သားထိုက်၏။

(၆၂) ဣဒါနိ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရကိပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ပစ္စယေ၊ ၌။ ယေယေဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓါ၊ ကုန်ပြီ။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုဝါရတို့ကို။ သဒ္ဓိပိတဿ၊ ၌။ ဂဏနာယ၊ ဖြင့်။ ဒဿတံ၊ ငှာ။ ဟေတုယာ တိဏိတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုယာ တိဏိ အစရှိသော စကားရပ်၌။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ တိတ္ထံ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော အစရှိသောပုဒ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ အာရမဏေ၊ ၌။ နဝ၊ ကိုးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဧကမူလကေကာ ဝသာနာနိ၊ တပါးသောပုဒ် ဟူသော မူလရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ တပါးသောပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့တည်း။ အဓိပတိယာ၊ ၌။ ပဉ္စ၊ ငါးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ဟူသည်။ (ဣတိဝေပဉ္စဉ္စပ်) သဟဇာတာဓိပတိ ဝသေန၊ သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ အမိဿာနိ၊ တပါးသော ပုဒ်တို့နှင့် မရောကုန်သော။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ (ဣတိဝေပဉ္စဉ္စပ်) အာရမဏာဓိပတိဝသေန၊ အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့် လည်း။ သုခါယ သမ္ပယုတ္တော သုခါယ သမ္ပယုတ္တဿ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ အဒုက္ခမသုခါယ သမ္ပယုတ္တော အဒုက္ခမသုခါယ သမ္ပယုတ္တဿ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေ၊ နှစ်ပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ (ဣတိဝေပဉ္စဉ္စပ်) တာနိ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ နဂဏေတဗ္ဗာနိ၊ သီးခြားမရေတွက် ထိုက်ကုန်။ [ရွှေတိဏိ အရ ဝိသဇ္ဇနတို့၌ သွင်း၍ ရေတွက်ပါ၊ ဟူလို]။ ပန၊ ဆက်။ သုခါယ၊ သုခဝေဒနာနှင့်။ သမ္ပယုတ္တော၊ သော။ (ဓမ္မော) အဒုက္ခမသုခါယ၊ နှင့်။ (သမ္ပယုတ္တဿဓမ္မဿ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ) အဒုက္ခမသုခါယ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တော (ဓမ္မော) သုခါယ၊ နှင့်။ (သမ္ပယုတ္တဿဓမ္မဿ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမာနိဒ္ဒေ၊

၃၅၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာသာသနာဋီကာ

ဤနှစ်ပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ ဂဏေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ပဉ္စ၊ ငါးပါးတို့တည်း။

အနန္တရသမနန္တရေသု၊ တို့၌။ သတ္တာတိ၊ ကား။ သုခါ၊ သုခဝေဒနာသည်။ ဝါ၊ သုခဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားသည်။ ဒိန္နံ၊ နှစ်ပါးကုန်သော သုခဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရား။ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုက္ခာ၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ တထာ၊ ထို့အတူ နှစ်ပါးကုန်သော ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရား အဒုက္ခမသုခဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဒုက္ခမသုခါ၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ တိဏ္ဏမ္ပိ၊ သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာတို့နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရားတို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဥပနိဿယေ နဝါတိ၊ ကား။ သုခသမ္ပယုတ္တော၊ တရားသည်။ သုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ တိဟိပိ၊ ကုန်သော။ ဥပနိဿယေဟိ၊ အာရမဏူပနိဿယ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယတို့ဖြင့်၎င်း။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ ပကတူပနိဿယေနော၊ ဖြင့်သာလျှင်၎င်း။ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ တိဟိပိ၊ ကုန်သော။ (ဥပနိဿယေဟိ၊ တို့ဖြင့်၎င်း။ ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တော၊ သည်။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ အနန္တရပကတူပနိဿယေဟိ၊ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယတို့ဖြင့်၎င်း။ သုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ ပကတူပနိဿယေန၊ ဖြင့်၎င်း။ အဒုက္ခမသုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ ဒိဓာ၊ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယဟူသော နှစ်ပါးသောအပြားတို့ဖြင့်၎င်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဒုက္ခမသုခသမ္ပယုတ္တော၊ သည်။ အဒုက္ခမသုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ တိဓာပိ၊ တို့ဖြင့်လည်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ သုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ တထာ၊ ထိုသုံးပါး အပြားတို့ဖြင့်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ အနန္တရပကတူပနိဿယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ နဝ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ ပစ္စယဘေဒတော၊ ပစ္စည်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ပကတူပနိဿယာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ နဝ၊ တို့တည်း။ အနန္တရူပနိဿယာ သတ္တ၊ အာရမဏူပနိဿယာ

၂-ဝေဒနာတိက် အဖွင့်

၃၅၇

စက္ကာရော။ ဣတိ။ သို့။ ဝိသတိ။ သော။ ဥပနိဿယာ (ဟောန္တိ)။ ပန။
ဆက်။ ပုရေဇာတ ပစ္ဆာဇာတာ။ တို့သည်။ ဧတ္ထ။ ဤဝေဒနာ တိက်၌။
ဆိဇ္ဇန္တိ။ ပြတ်ကုန်၏။ ဟိ။ မှန်။ ပုရေဇာတာ (ဝါ)။ သော်လည်း ဖြစ်ကုန်
သော။ ပစ္ဆာဇာတာဝါ။ သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အရူပဓမ္မာ။ တို့သည်။
အရူပဓမ္မာနံ။ တို့အား။ ပစ္စယာ န ဟောန္တိ။ ကုန်။

ကမ္မေ အဋ္ဌာတိ။ ကံး။ သုခသမ္ပယုတ္တော။ သည်။ သုခသမ္ပယုတ္တဿ။
အား။ ဒွိဓာပိ။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း သဟဇာတကမ္မပစ္စည်း ဟူသော
နှစ်ပါးသော အပြားတို့ဖြင့်လည်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တဿ။
အား။ နာနာက္ခဏိကတောဝါ။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းအားဖြင့်သာ။ ပစ္စ
ယော ဟောတိ)။ ဣတရဿ။ အခြားသော အဒုက္ခမသုခသမ္ပယုတ်တရား
အား။ တထာ။ ထိုနာနာက္ခဏိကကမ္မ ပစ္စည်း အားဖြင့်သာ။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တော ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တဿ ဒွိဓာပိ (ပစ္စယော ဟောတိ)။
သုခသမ္ပယုတ္တဿ။ အား။ (ကမ္မပစ္စယေန။ ဖြင့်။ ပစ္စယော။ ကျေးဇူးပြုသော
ဒုက္ခသမ္ပယုတ်တရားသည်။ နတ္ထိ။ မရှိ။) ဣတရဿ။ အား။ နာနာက္ခဏိက
တောဝါဖြင့်သာ။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဒုက္ခမသုခသမ္ပယုတ္တော။ အဒုက္ခ
မသုခသမ္ပယုတ္တဿ ဒွိဓာပိ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတရေသံ။ အခြား
သော သုခသမ္ပယုတ် ဒုက္ခသမ္ပယုတ် တရားတို့အား။ နာနာက္ခဏိကတော
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဓံ။ သို့။ အဋ္ဌ။ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။

ပန။ ဆက်။ ဧတ္ထ။ ဤကမ္မပစ္စည်း၌။ ပစ္စယဘေဒတော။ အားဖြင့်။
နာနာက္ခဏိကာ။ တို့သည်။ အဋ္ဌ။ တို့တည်း။ သဟဇာတာ တိဏိ။ ဣတိ။ သို့။
ကောဒဿ။ ကုန်သော။ ကမ္မပစ္စယာ (ဟောန္တိ)။ စ။ ဆက်။ ပုရေဇာတ
ပစ္ဆာဇာတာ။ တို့သည်။ (ဆိဇ္ဇန္တိ) ယထာ။ သို့။ ဧဝံ။ တူ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော
ပိ။ သည်လည်း။ ဧတ္ထ။ ဤဝေဒနာတိက်၌။ ဆိဇ္ဇတိ။ ၏။ ဟိ။ မှန်။ အရူပ
ဓမ္မာ။ တို့သည်။ အရူပဓမ္မာနံ။ တို့အား။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော န ဟောန္တိ။
နတ္ထိဝိဂတေသု။ တို့၌။ သတ္တ။ တို့သည်။ အနန္တရသဒိသာဝံ ဟောန္တိ။ ဧဝံ။
ဖြင့်။ (ဤသို့ ဟေတုယာ တိဏိ အစရှိသည်ဖြင့်ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။)
ဧတ္ထ။ ဤပစ္စယာနုလောမ၌။ တိဏိ ပဉ္စ သတ္တ အဋ္ဌ နဝ ဣတိ။ သို့။ ပဉ္စ

၃၅၀

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကာ

ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုဂဏနပရိစ္ဆေဒတို့၏။ ဝသေန၊
ဖြင့်။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ဤ။ ဥနတရုဏနေ၊ ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
သံသန္ဓနေသု၊ တို့၌။ အတိရေကဉ္စ၊ ပိုလွန်သော ဝိသဇ္ဇနကို၎င်း။ အလဗ္ဘ
မာနဉ္စ၊ မရထိုက်သော ဝိသဇ္ဇနကို၎င်း။ အပဇနတော ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ၊ ၏။

☞ (၆၃-၆၄) ဟေတုယာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အာရမဏံ၊ ကို။ နလဗ္ဘတိ၊
အပ်။ အနန္တရာဒယော၊ တို့ကို။ တထာ၊ ထိုအတူမရအပ်ကုန်။ အဓိပတိယာ
ဒွေတိ၊ ကား။ ဒုက္ခပဒံ၊ ဒုက္ခာယဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တပဒကို။ ထပေတွာ၊
၍။ သေသာနိ၊ ကုန်သော။ ဒွေ၊ သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တပဒ အဒုက္ခ
မသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တပဒ တို့တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ
(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တော၊ သော။ ဟေတု၊ သည်။ အဓိပတိ
နာမ၊ အဓိပတိမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသွာ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုဒုက္ခ
သမ္ပယုတ်ဟိတ်ကို။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အပနိတော၊ ပြီ။
သေသဒ္ဓယေသုပိ၊ ကြွင်းသောနှစ်ပါးအပေါင်းဖြစ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့၌လည်း။
(ဒွေ ဟုလာသော ဝိသဇ္ဇနတို့၌လည်း။) ဝေဝနယော၊ တည်း။ ဣတိ၊
ဤသို့ ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ ဒွေ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဟေတု
မူလကော၊ ဤ။ ဒွေယေဝ၊ ကုန်သော။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊
ထိုဂဏနပရိစ္ဆေဒတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဆဿဋ္ဌနာနိ ဝုတ္တာနိ။

တေသု၊ ထိုခြောက်ပါးသော ခံဝနတို့တွင်။ ပဌမံ၊ ပဌမသဋ္ဌနံကို။
အဝိပါကဘူတနံ၊ ဝိပါကမဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ
နိရာဓိပတိဓမ္မာနံ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော နိရာဓိပတိ ဟိတ်တရားတို့၏။
ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဒုတိယံ၊ ကို။ ဝိပါကဘူတနံ၊ ကုန်သော။ တေသညေဝ၊
ထိုဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော နိရာဓိပတိဟိတ်တရားတို့၏ပင်။ (ဝသေန ဝုတ္တံ)။
တတိယစတုတ္တာနိ၊ တို့ကို။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနိ၊ ကုန်သော။ တေသညေဝ၊
ထိုဝိပါကမဟုတ်သော နိရာဓိပတိဟိတ်တရား၊ ဝိပါကဖြစ်သော နိရာဓိပတိ
ဟိတ်တရားတို့၏။ (ဝသေန ဝုတ္တာနိ)။ ပဉ္စမံ၊ ကို။ အဝိပါကဘူတသာဓိပတိ
အမောဟဝသေန၊ ဝိပါကမဟုတ်သော သာဓိပတိအမောဟနှင့် စပ်သဖြင့်။
(ဝုတ္တံ)။ ဆဋ္ဌံ၊ ကို။ ဝိပါကဘူတသာဓိပတိအမောဟဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။

၂-ဝေဒနာတိက် အဖွင့်

၃၅၉

(ဝုတ္တံ)။ ဝါ၊ တနည်း။ ပဌမံ၊ ကိ။ သဗ္ဗဟေတုဝသေန၊ အလုံးစုံသောဟိတ်
တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ ဒုတိယံ၊ ကိ။ သဗ္ဗဝိပါကဟေတုဝသေန၊
အလုံးစုံသော ဝိပါကဟိတ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ တတိယံ သဗ္ဗာမောဟ
ဟေတုဝသေန (ဝုတ္တံ)။ စတုတ္ထံ သဗ္ဗဝိပါကာမောဟဟေတုဝသေန (ဝုတ္တံ)။
ပဉ္စမံ သဗ္ဗသာမိပတိအမောဟဝသေန (ဝုတ္တံ)။ ဆဋ္ဌံ သဗ္ဗသာမိပတိဝိပါကာ
မောဟဝသေန (ဝုတ္တံ)။

(၆၆) အာရမဏမူလကော၊ ဌ။ အဓိပတိယာ စတ္တာရီတိ၊ ကား။
အာရမဏာဓိပတိဝသေန၊ အာရမဏာဓိပတိ၏အဖြစ်ဖြင့်။ သုခံ၊ သုခ
ဝေဒနာသည်။ ဝါ၊ သုခဝေဒနာနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားသည်။ သုခဿ၊
သုခဝေဒနာအား၎င်း။ ဝါ၊ သုခဝေဒနာနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားအား
၎င်း။ အဒုက္ခမသုခဿ၊ အား၎င်း။ ဝါ၊ အား၎င်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။
အဒုက္ခမသုခံ၊ သည်။ အဒုက္ခမသုခဿ၊ အား၎င်း။ သုခဿ၊ အား၎င်း။
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဧဝံ၊ သို့။ စတ္တာရီ၊ လေးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့
သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဥပနိဿယေပိ၊ ဌလည်း။ အာရမဏပနိဿယံဝသေန၊
စပ်သဖြင့်။ စတ္တာရော၊ လေးပါးသောဝါရတို့ကို။ ဝုတ္တာ။ ပန၊ ဆက်။
ဧတ္ထံ၊ ဤအာရမဏမူလကနယဉ္စ။ ဃဋ္ဌနံ၊ သည်။ [စာအုပ်တို့၌ “ဃဋ္ဌနာနိ”
ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိ၏။ ရှေးနိဿယဉ္စကား ကေဝုစ်ပြင် တွေ့ရသည်။] ကေမေဝ၊
တပါးသာတည်း။ အဓိပတိမူလကာဒီသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်
မူလကနယဉ္စ။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ယံ၊ အကြင် ဝိသဇ္ဇနကို။ လဗ္ဘတိ၊
၏။ ယဉ္စ၊ ကိုလည်း။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ တံသဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ရအပ်မရအပ်
သော ဝိသဇ္ဇနကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ရှိ။ သံသန္ဓနဃဋ္ဌန
ဂဏနာ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောရာ၌ ဃဋ္ဌန အရေအတွက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊
ဤတွင် ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်ပြီး၏။

(၈၃ ၈၇) ပစ္စနိယနယမိ၊ ဌ။ ကုသလတ္တိကော၊ ဌ။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။
အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။ ပစ္စယော၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ရှိ။ တတ္ထံ၊ ထို
ပစ္စယုဒ္ဓါရ၌။ လဒ္ဓါနံ ဝါရာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စနိယတော၊
အားဖြင့်။ ဂဏနဝသေန၊ ဂဏန်းသင်္ချာနှင့်စပ်သဖြင့်။ နိဟေတုယာ နဝါ

၃၆၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

တိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ သဗ္ဗပစ္စယေသု နဝ ဝါရာ ဒဿိတာ။ တေ၊ ထိုဝါရ
 တို့ကို။ (ဒဿတဗ္ဗာ ဌံ စပ်။) ကေမူလကေကာစသာနာနံ၊ တပါးသော
 ပုဒ်ဟူသော မူလရှိကုန်၊ တပါးသောပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိကုန်သော။ နဝန္တံ၊
 ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သုခါယံ ။ပေ။ ဒါနံ ဒေတာ
 တိအာဒိနာ၊ ဤသို့အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပါဠိ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတာ၊ ဤ။
 ဒဿတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ပဲန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနီယ၌။ ပစ္စယသံသန္ဓ
 နေ၊ ၌။ နဟေတုပစ္စယာ ။ပေ။ နပပဲနီယယေ အဋ္ဌာတိ၊ ဟူသောပါဌ၌။
 နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (အဋ္ဌဝါရာ) ပေဒိတဗ္ဗာ၊
 ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဒုဗ္ဗလကမ္မံ၊ သည်။ ဝိပါကဿ၊ ၏။ ဥပနိဿယော၊
 အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ပန၊ ဆက်။
 ကေဝလံ၊ သဟဇာတကမ္မမဖက် သက်သက်။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေ
 နေဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနီယ၌၎င်း။ အနုလောမပဲစ္စနီယ
 ပစ္စနီယာနုလောမေသုစ၊ တို့၌၎င်း။ သေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော
 ဝိသဇ္ဇနကို။ ဝါ၊ သဋ္ဌနကို။ တေသံတေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ယောဂေါ
 ယှဉ်ရာ၌။ လဒ္ဓဝါရဝသေန၊ ရအပ်သောဝါရတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊
 ၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ဖြင့်ပင်။ ဝဏေတုံ၊ ဌာ။ သက္ကာ၊ ၏။တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 နဝိတ္ထာရိတံ၊ဣတိ၊အပြီးတည်း။

ဝေဒနာတ္တိကဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ) ။

၃-ဝိပါကတိက် အဖွင့်

(၁-၂၃) ဝိပါကတ္တိကော-၌။ ဝိပါကံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဝိပါကော ဓမ္မော
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာတိ၊အစရှိသည်ဖြင့်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ တေရသ၊
 ကုန်သော။ ယေဝါရာ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေ၊ ထိုဝါရတို့ကို။ သမ္ပိ
 ပိတာ၊ ဤ။ ဝဏနာယ၊ ဖြင့်။ ဒဿတုံ၊ ဌာ။ ဟေတုယာ တေရသာတိ၊
 ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ အာရမဏေ ပဉ္စာတိအာဒိသုပိ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌
 လည်း။ ဒေသဝနယော၊ တည်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိပါကတိက် ပဋိစ္စ
 ဝါရပစ္စယာနုလောမ၌။ တေရသ ပဉ္စ နဝ သက္ကာ တိဏိ ဒွေ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊

၃-ဝိပါကတိက် အဖွင့်

၃၆၁

သို့။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုဂဏန
ပရိစ္ဆေဒတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ဌ။ ဟေဌာ၊ အောက်
ကုသလတိက်၌။ ဝုတ္တနယေနဝ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
ဤတွင် ပစ္စယာနုလောမအဖွင့် ပြီး၏။

(၂၄-၅၂) ပစ္စနိယေပိ၊ ဌလည်း။ ဝိပါကံ ခမ္မံ ပုဋိစ္စံ ။ပေ။ နဟေတု
ပစ္စယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ နဟေတုပစ္စယေ၊ ဌ။ ဒသ ယေ ဝါရာ ဝုတ္တာ။
တေ၊ တို့ကို။ သံခိပိတာ ဂဏနာယ ဒသေတံ နဟေတုယာ ဒသတိ၊ ရှိ။
ဝုတ္တံ။ န အာရမဏေ ပဉ္စာတိအာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဒေသဝ နယော၊ ဝေ၊
သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယ၌။ ဒသ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စ တေရသ ခွါဒသ ခွေ
ကံ နဝ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌ ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။
တေသံ၊ ထိုဂဏနပရိစ္ဆေဒတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ဌ။
ဟေဌာ၊ အောက် ကုသလတိက်၌။ ဝုတ္တနယေနဝ ဝိတ္တာရတော ဂဏနာ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပါဠိပန၊ ကိုကား။ သံခိတ္တာ၊ အပ်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ လဒ္ဓဂဏန
ပရိစ္ဆေဒါနံ၊ ရအပ်သော ဂဏန်းအပိုင်းအခြားရှိကုန်သော။ ဧတေသညေဝ
ဝါရာနံ၊ တို့၏ပင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သံသန္ဓိတာ၊ ရှိ။ အနုလောမပစ္စနိယံ၊
ကို၎င်း။ ပစ္စနိယာနုလောမဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

သဟဇာတဝါရော၊ သည်။ ဣမိနာဝ၊ ဤပုဋိစ္စဝါရနှင့်ပင်။ ဧကဂတိ
ကော၊ တူသော ပါဠိသွားရှိသည်။ (ဟောတိ)။ ပစ္စယနိဿယသံသဋ္ဌ
သမ္ပယုတ္တဝါရာ၊ တို့သည်။ ယထာပါဠိမေဝ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိတော်
အတိုင်းပင်။ နိယုန္တိ၊ အနက်ကို ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “ပစ္စယ
နိဿယသံသဋ္ဌသမ္ပယုတ္တဝါရာ၊ တို့ကို။ ယထာပါဠိမေဝ၊ ပါဠိအားလျော်စွာ
သာလျှင်။ နိယုန္တိ၊ သိအပ်ကုန်၏” ဟုပေး၏။]

(၉၂) ပဉ္စဝါရေ၊ ဌ။ ကုသလာကုသလေ နိရုဇ္ဈတိ၊ ကား။ ဝိပဿနာ
ဝသေန၊ ဝိပဿနာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္ထေ၊ သော။ တေသ္မိံ ကုသလေ၊ ဤ
ကာမာဝစရကုသိုလ်သည်၎င်း။ သာရဇ္ဇနာဒိဝသေန၊ လွန်စွာသာယာခြင်း
အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္ထေ၊ သော။ တေသ္မိံ အကုသလေ၊ သည်
၎င်း။ နိရုဇ္ဈေ၊ သော်။ (ဝိပါကော တဒါရမဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဌစပိ။) ဝိပါ

၃၆၂

ပဉ္စာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ကော တဒါရမဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ ကာမာဝစရဝိပါကော၊ သည်။ တဒါရမဏတာယ၊ ဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ ယေ၊ အကြင်ဆရာတို့ သည်။ ဝိပဿနာဝေဒနာနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စာနံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ် ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စောတို့၏၎င်း။ ပရိယောသာနေ၊ ဌ်။ တဒါရမဏံ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုဆရာတို့ကို။ (ထိုဆရာ တို့၏ ဝါဒကို။) ဣမာယတန္တိယာ၊ ဤပါဠိတော် အစဉ်ဖြင့်။ ပဋိသေဓေ တဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလံ၊ ပေ။ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤစကားကို။ အရဟတ္တံ၊ သို့။ ပတုာ၊ ၍။ အသမာပန္နပဗ္ဗာ၊ ရှေးဌ်မဝင်စားအပ်ကုန်သော။ သမာပတ္တိယော၊ တို့ကို။ ပဋိလောမတော၊ အားဖြင့်။ သမာပဇ္ဇန္တဿ၊ ဝင်စားသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကုသလတိက် ပဉ္စဝါရ အာရမဏပစ္စယဝိဘင်္ဂအဖွင့် ပုဒ်ရေနိပါတ် (၄၀၆) ၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဣဒိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။ သာဓုကံ၊ စွာ။ ပါဠိ၊ ကို။ ဥပုပရိက္ခိတုာ၊ ၍။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

(၁၂၀) ဟေတုယာ သတ္တ အာရမဏေ နဝ အဓိပတိယာ ဒသာတိ အာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ သဟဇာတာဓိပတိဝသေန၊ ဖြင့်။ (ယတ္ထကာနိ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။) ။ပေ။ ပုရေဇိတ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပုယုတ္တဝသေန၊ ဖြင့်။ (ယတ္ထကာနိ ဝိသဇ္ဇနာနိ လဗ္ဘန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ယတ္ထယတ္ထ၊ အကြင်အကြင် ပစ္စည်းတို့၌။ ယထာယထာ၊ အကြင် အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ယတ္ထကာနိ ဝိသဇ္ဇနာနိ လဗ္ဘန္တိ။ တတ္ထတတ္ထ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတို့၌။ တထာတထာ၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ တာနိ၊ ထိုဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဤတိုင် ပစ္စယာနုလောမ အဖွင့်ပြီး၏။

(၁၂၁-၁၂၄) တထာ၊ ထိုမှတပါး။ ပစ္စနိယာဒိသု၊ တို့၌။ အနုလောမ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝါရဒ္ဓါရဏံ၊ ဝါရတို့ကို ထုတ်ပြခြင်းကို၎င်း။ အနုလောမ တော၊ ဖြင့်။ လဒ္ဓဝါရနံ၊ တို့ကို။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ၊ ရေတွက် ခြင်း၎င်း။ ပစ္စယသံသန္ဓနံ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောခြင်း၎င်း။ အနုလောမ ပစ္စနိယေ၊ ဌ်၎င်း။ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ဌ်၎င်း။ သုဒ္ဓိကေသုစေ၊ သုဒ္ဓိက

နယတို့၌၎င်း။ သံသန္ဓနဝသေန၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။
ပဝတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ဟေတုမူလတာဒီသု၊ တို့၌၎င်း။ လဗ္ဘမာနဝါရ
ဂဏနာ၊ ရထိုက်သော ဝါရအရေအတွက်၎င်း။ အလဗ္ဘမာနာနံ၊ ဝါရတို့၏။
အလဗ္ဘမာနတာ၊ မရထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗံ၊ အလုံး
စုံသော အစီအရင်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကုသလ တိက်၌။ ဝုတ္တနယေန ဝ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိပါကတိက်၌။ (သဗ္ဗံ၊ ကို။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယ
နေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣတော၊ ဤဝိပါက တိက်မှ။
ပရေသု၊ ကုန်သော။ တိကဒုကေသုပိ၊ တိက် ဒုက်တို့၌လည်း။ (သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ
ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ)။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။
ပဋ္ဌာနပကရဏံ၊ သည်။ ပါဠိတောဝ၊ ပါဠိတော်အားဖြင့်ပင်။ အနန္တံ၊ အဆုံး
အပိုင်းအခြားမရှိ။ အပရိမာဏံ၊ အတိုင်းအရှည်မရှိ။ တဿ၊ ထိုပဋ္ဌာန်း
ကျမ်း၏။ ပဒပဋိပါဠိယာ၊ ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝဏ္ဏယိဿာမိ၊
ဖွင့်ရတော့အံ့။ ဣတိ၊ သို့။ ပဋိပန္နဿ၊ ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (အားထုတ်
သော ပုဂ္ဂိုလ်၏)။ အတိဒိဿယုကဿ၊ အလွန်ရှည်သော အသက်ရှိသည်။
(သမာနဿ)ပိ၊ သော်လည်း။ အာယု၊ သည်။ နပ္ပဟောတိ၊ မလောက်။
အဿ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်း၏။ ဧကဒေသံ၊ တစိတ်တဒေသကို။ ဝဏ္ဏေတွာ၊
ပြီး၍။ သေသမ္ပိ၊ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို။ နယတော၊ ဖြင့်။ ဒဿိယ
မာနေ၊ သော်။ အတ္ထော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဇာနိတံ၊ ဌာ။ န သက္ကာစ၊
မတတ်ကောင်းသည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (သက္ကာဝေ၊ သာ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ဣတော၊ ဤဝိပါကတိက်မှ။ ပရံ၊ ၌။ ဧတ္တကမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ အဝတွာ၊ ၍။
သေသေသု၊ ကုန်သော။ တိကဒုကေသု၊ တို့၌။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ အဝုတ္တပကာ
ရတ္တာ၊ မဆိုအပ်သော အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယံယံ၊ အကြင်
အကြင်ပုဒ်ကို။ အဝဿံ၊ မချွတ်။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ၍။ တံ တဒေဝ၊ ထိုထိုပုဒ်ကိုသာ။
ဝက္ခာမ၊ ကုန်အံ့။ ပန၊ ဆက်။ ယံ၊ အကြင်ပုဒ်ကို။ အဝတွာ၊ ၍။ ဂမိဿာမ၊
ပါဠိတော် အစဉ်အားဖြင့် လွန်သွားကုန်အံ့။ တံ၊ ထိုပုဒ်ကို။ ပါဠိနယ
နေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၍။ ဣတိ၊ ဝိပါကတိက်အဖွင့် အပြီးတည်း။

ဝိပါကတ္ထိကဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၃၆၄

ပဋိပက္ခအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

၄-ဥပါဒိန္နတိက် အဖွင့်

[စာအုပ်တို့၌ (၅၁)ဟု နံပါတ်လွဲနေသည်]။ (၆၄) ဥပါဒိန္နပါဒါနိ ယတ္ထိကဿ၊ ဤ။ ပဉ္စဝါရေ၊ ဤ။ ဝတ္ထု ဥပါဒိန္နပါဒါနိယာနံ ခန္ဓာနံ ပုရေ ဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော စကားကို၊ ပဝတ္ထိ၊ ကို၊ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝတ္ထု၊ ပြီ။ [စာအုပ်တို့၌ “ဥပါဒါနိယာနံ”ဟု ဥပါဒိန္နမပါဘဲရှိ၏။ ပါမှ သင့်မည်]။ ပဋိသန္ဓိယံ ပန၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ကား။ တံ၊ ထို ဝတ္ထုသည်။ ပုရေဇာတံ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။

(၇၂) ဥပါဒိန္နပါဒါနိယော၊ ပေ။ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဝတ္ထု၊ ဤ။ ဥပါဒိန္နပါဒါနိယော၊ သော။ (အာရုံပြုသောအားဖြင့် တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သောကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနိတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော)။ ကဗဠိကာရာဟာရောနာမ၊ မည်သည်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာနံ၊ ကုန်သော။ ရူပါနံ၊ တို့၏။ အဗ္ဘန္တရဂတာ၊ အတွင်း၌ ဖြစ်သော။ ဩဇာ၊ တည်း။ ဥပါဒိန္နပါဒါနိယဿ ကာယဿာတိ၊ ကား။ တဿေဝကမ္မသမုဋ္ဌာန ရူပကာယဿ၊ ထိုကမ္မသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်သော ရူပကာယ အားသာ။ အာဟာရပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ [ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ဩဇာသည် ကလာပ်တူ ကမ္မသမုဋ္ဌာန် ရူပကာယအားသာ အာဟာရပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ ကလာပ်ပြားသော ကမ္မသမုဋ္ဌာန် ရူပကာယအား ကျေးဇူးမပြုဟု ဆိုလိုသည်]။ ရူပဇီဝိတ်န္တိယံ၊ သည်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ၊ တို့အား။ အနုပါလနဝသေန၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၏ အစွမ်း ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)ဝိယ၊ သို့။ ဇနကဝသေန၊ ဖြစ်စေတတ် သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ပစ္စယော) န (ဟောတိ ဝိယ)၊ သို့။ (တထာ၊ တူ။ တဿေဝ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ရူပကာယဿ၊ အားသာ)။ ဥပတ္တမ္ဘန ဝသေန၊ ထောက်ပံ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ။ ဇနကဝသေန ပစ္စယော နဟောတိ)။ [တဿေဝ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပကာယဿ၏ နေ့စွဲ၌ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောပါနေသောကြောင့် တဿေဝ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ရူပကာယဿကို ထပ်၍ထည့်ပြီး အနက် ပေးနေရသည်။ မပါဘဲသော်၎င်း၊ “အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောတိ”ဟု သံဝဏ္ဏတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း

၄-ဥပ္ပါဒ်နွှတ်ကံ အဖွင့်

၃၆၅

ရှိသင့်မည်ထင်သည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်း အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောတိဟု
ရှိမူ အတိသုန္တရဟု မှာ၏။ အနုပါလန ဥပတ္တမ္ဘနဝသေနကို အနုဋီကာအဖွင့်
အဝိုင်း အနက်ပေးထားပါသည်။

☰

ပန၊ ဆက်။ မဏ္ဍုကာဒယော၊ ဖားအစရှိသောသတ္တဝါတို့ကို။ ငိုလိတွာ၊
မျို၍။ ဌိတာနံ၊ ကုန်သော။ အဟိအာဒိနံ၊ မြွေအစရှိသော သတ္တဝါတို့၏။
ကာယဿ၊ အား။ ဇီဝမာနကမဏ္ဍုကာဒိသရီရေ၊ အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော
ဖားအစရှိသော သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်၌။ (အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော ဖားအစ
ရှိသော သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ထည်းက)။ ဩဇာ၊ သည်။ အာဟာရပစ္စယေန
ပစ္စယော(ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။
တံ၊ ထိုစကားကို။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ [ဋီကာ၌ ဤ ဝဒန္တိဝါဒကိုပင်
ထောက်ခံဖွင့်ပြထားသည်။]။ ဟိ၊ မှန်။ ဇီဝမာနကသရီရေ၊ ၌။ ဩဇာ၊
သည်။ အညဿ၊ သော။ သရီရဿ၊ ၏။ အာဟာရပစ္စယတံ၊ အာဟာရ
ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို။ နသာဓေတိ၊ နိုင်။ ပန၊ ကား။ အနုပါဒ်နုပါဒ်
နိယဿ ကာယဿာတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဠိရပ်၌။ ဇနကဝသေနာပိ၊
ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း။ (အပိဖြင့် ဥပတ္တမ္ဘနကို ပေါင်း။
အာဟာရပစ္စယော၊ ကို)။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဥပါဒ်နုပါဒ်နိယဿ စ အနု-
ပါဒ်နုပါဒ်နိယဿ စာတိ တ္ထေ၊ ဟူသောဤပါဠိရပ်၌။ ဧကဿ၊ တပါး
သော ဥပါဒ်နုပါဒ်နိယရူပကဿအား။ ဝါ၊ ကို။ ဥပတ္တမ္ဘကဝသေနံ၊
ထောက်ပံ့ဘတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ ဧကဿ၊ တပါးသော အနုပါဒ်နုပါဒ်
ပါဒ်နိယရူပကာယအား။ ဝါ၊ ကို။ ဇနကဝသေန၊ ဖြင့်၎င်း။ ဝါ၊ တနည်း
ကား။ ဥဘိန္နမ္ပိ၊ ဥပါဒ်နုပါဒ်နိယရူပကာယ အနုပါဒ်နုပါဒ်နိယရူပ
ကာယ နှစ်ပါးတို့အားလည်း။ ဝါ၊ တို့ကိုလည်း။ ဥပတ္တမ္ဘကဝသေနော၊
ဖြင့်သာ။ (အာဟာရပစ္စယော၊ အာဟာရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏
အဖြစ်ကို။) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ဒေ၊ ကုန်သော။ အာဟာရ၊
တို့သည်။ ဧကတော၊ တပေါင်းတည်း။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တာ၊
ဖြစ်ကုန်လသော်။ ဥပတ္တမ္ဘကာဝကုန်သည်သာ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဇနကာ၊
ကုန်သည်။ န(ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ တ္ထေ၊ ဤဥပါဒ်နွှတ်ကံ၌။ သေသံ၊

၃၆၆

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဖွင့်အပ်ပြီးမှကြွင်းသော အနက်သဘောကို။ ပါဠိမေဝ၊ ပါဠိတော်ကိုပင်။
သာဓက၊ စွာ။ ဩလောကေတုာ၊ ဤ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။
ဥပါဒိန္နတ္ထိကဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၅-၂၂ သံကိလိဋ္ဌတ္ထိကာဒိ အဖွင့်

သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကတ္ထိကေ၊ ဤ။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသောအစီအရင်ကို။
ကုသလတ္ထိကေ၊ ဤ။ ဝုတ္တနယာနံသာရေနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းသို့
အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာလျှင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၇၉) ဝိတက္ကတ္ထိကေ၊ ဤ။ ယထာကမ္မပဂဉာဏဿ ပရိကမ္မန္တိ၊ ကား။
ဒိဗ္ဗစက္ခပရိကမ္မမေဝ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခအဘိညာဉ်၏ ပရိကံသည်ပင်။ တဿ၊ ထို
ယထာကမ္မပဂဉာဏ်ကို။ ဥပ္ပါဒနတ္ထာယ၊ ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ။ ပရိကမ္မံ၊
တည်း။ ပန၊ ထိုသို့ဒိဗ္ဗစက္ခအဘိညာဉ်၏ ပရိကံသည်ပင် 'ထိုယထာကမ္မပ
ဂဉာဏ်ကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ ပရိကံဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဥပ္ပန္နဿ၊
ဖြစ်ပြီးသော ယထာကမ္မပဂဉာဏ်ကို။ ဝဋ္ဌဉ္ဇနကာလေ၊ သုံးဆောင်ရာ
အခါ၌။ (ဝင်စားရာအခါ၌။) ပရိကမ္မံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ တေ၊ ဤ
ယထာကမ္မပဂဉာဏဿ ပရိကမ္မံဟူသော စကားကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊
ပြီ။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိတက္ကတိက်၌။ သေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှ ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်း
သည်။ ယထာပါဠိမေဝ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်။ နိယျာတိ၊
အနက်ကို ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။

(၂၇) ပီတိတ္ထိကေ၊ ဤ။ 'သုခသဟဂတံ ဘဝဂံ' ဥပေက္ခာသဟဂတဿ
ဘဝဂံဿ အနန္တရပစ္စယေနာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ တဒါရမဏဘဝဂံ
မူလဘဝဂါနံ၊ တဒါရုံဟုဆိုအပ်သောပိဋ္ဌိဘဝဂံ မူလဘဝဂံတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။
ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧတ္ထ၊ ဤပီတိတိက်၌။ သေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှ
ကြွင်းသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အနက်သဘောကို။ ပါဠိဝသေနေဝ၊
ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ဒဿနံတ္ထိကေ၊ ဤ။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိအာဒိသု၊
အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်

ပယ်ထိုက်သော တရားသည်။ ပုထုဇ္ဇနဿ၊ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌။) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗော၊ အထက်မဂ်သုံးပါးသည် ပယ်ထိုက်သော တရားသည်။ သောတာပန္နဿာပိ၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌လည်း။) (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဥပရိမဿ ဥပရိမဿ၊ အထက်၌ဖြစ်အထက်၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌။) ဟေဋ္ဌိမာ ဟေဋ္ဌိမာ၊ အောက်၌ဖြစ်ကုန်၊ အောက်၌ဖြစ်ကုန်သော ပဟာတဗ္ဗဓမ္မတို့သည်။ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကုန်၏။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဿ၊ သော။ ဓမ္မဿ၊ အား။ ဧကေနာပိ၊ သော။ ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒဿနတိက်၌။ ယေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှကြွင်းသော အနက်သဘောကို။ ပါဠိ၊ အနုဂန္ဓာ၊ ရှိ။ ကုသလတ္တိကေ၊ ၌။ ဝုတ္တလက္ခဏဝသေနော၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဤတွင် ဒဿနတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကတ္တိကေ၊ ၌။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာဒိနံ၊ သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက်သောဟိတ်ရှိသော တရားအစရှိသည်တို့၏။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဇာန်အပ်သော အထူးအပြားကို။ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတော၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဖြစ်သော။ မောဟော၊ သည်။ အဟေတုကတ္တာ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တတိယပဒေ၊ နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုက ဟူသော တတိယပဒ၌။ ပဝိဋ္ဌော၊ ပြီ။ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကတိက်၌။ ယေသံ၊ အကြင်တရားတို့၏။ (ဟေတု၌ စပ်) ဒဿနဘာဝနာဟိ၊ သောတာပတ္တိမဂ် အထက်မဂ်တို့သည်။ ပဟာတဗ္ဗော၊ သော။ ဟေတု၊ သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ တေ၊ ထိုတရားတို့သည်။ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ၊ တို့မည်၏။ ယေသံ၊ အကြင်တရားတို့၏။ သော၊ ထိုပဟာတဗ္ဗဟိတ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တေ၊ ထိုတရားတို့သည်။ နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ၊ တို့မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကဝိဘာဂံ၊ ဝေဇာန်အပ်သော ပဟာတဗ္ဗဟေတုက အထူးအပြားကို။ ဥတု၊ ရှိ။ ယေသံ၊ ကြွင်းသော အစီအရင်ကို။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္တိကေစေ၊ ၌၎င်း။

၃၆၈

ပဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသီကော

ကုသလတ္တိကေစ၊ ဌိ၎င်း။ ဒဿိတံလက္ခဏာနုသာရေနော၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိ
တဗ္ဗံ၊ ဤ။ ဤတွင် ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကတိက် ပြီး၏။

အာစယဂါမိတ္တိကေစ၊ ဌိလည်း။ ပဋိစ္စဝါရသံသဋ္ဌဝါရေလ္လ၊ တို့၌။
အနုလောမံ၊ အနုလောမနယသည်။ ကုသလတ္တိကသဒိသမေဝ၊ သာ။ သေသံ၊
ဖွင့်အပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဝိသဇ္ဇနတောစ၊ ဝိသဇ္ဇန
အားဖြင့်၎င်း။ ဂဏနတောစ၊ ဂဏန်းသင်္ချာအားဖြင့်၎င်း။ ယထာပါဠိမေဝ၊
ပင်။ နိယျာတိ၊ အနက်ကိုထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ ဤတွင် အာစယဂါမိတိက်
အဖွင့် ပြီး၏။

သေက္ခတ္တိကေ၊ ဌိ။ အသေက္ခော၊ အသေက္ခဖြစ်သော။ (ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော။) မဓ္မော၊ သည်။ သေက္ခဿံ၊ သော။ ဓမ္မဿ၊ အား။
ကေနစိ၊ တစုံတခုသော။ ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ န(ဟောတိ)၊
မဖြစ်။ ပန၊ ကား။ သေက္ခော၊ သော။ (ဓမ္မော၊ သည်။) အသေက္ခဿ၊
သော။ (ဓမ္မဿ၊ ဤ။) အနန္တရပကတူပနိဿယော၊ အနန္တရပစ္စည်း ပကတူပ
နိဿယပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ဤ။ ဧတ္ထ၊ ဤသေက္ခတိက်၌။ သေသံ၊
သည်။ ယထာပါဠိမေဝ၊ ပင်။ နိယျာတိ၊ ဤ။ ပရိတ္တတ္တိကေ၊ ဌိ။ (သေသံ၊
သည်။) တထာ၊ ထို့အတူပါဠိတော်အတိုင်းပင် အနက်ကို ထုတ်ဆောင်နိုင်
၏။ ဤတွင် သေက္ခတိက် ပရိတ္တတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

ပရိတ္တာရမဏတ္တိကေ၊ ဌိ။ အပ္ပမာဏာရမဏာ စေတနာတိ၊ ကား။
သေက္ခာနံ၊ တို့၏။ ဂေါတြဘူစေတနာ၊ ဂေါတြဘူစိတ်နှင့် ယှဉ်သော၊ စေ
တနာသည်။ (ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယောဌိစပ်။) ပစ္စဝေက္ခဏစေတနာ၊ သည်။
(ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယောဌိစပ်။) ဣတိပိ၊ သို့လည်း။ ဝတ္ထု၊ ငှာ။ ဝဇ္ဇတိ၊
သင့်၏။ ဝိပါကာနံ ပရိတ္တာရမဏာနန္တိ၊ ကား။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ဌိ။ ကမ္မံ၊ ဂေါတြဘူ
စေတနာ ကုသိုလ်ကံကို။ အာရမဏံ၊ ကို။ ကတော၊ ရှိ၎င်း။ ပဝတ္ထေ၊ ဌိ။
စက္ခုဝိညာဏာဒိဝသေန၊ စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ရူပါဒိ
အာရမဏံ၊ ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံကို၎င်း။ တဒါရမဏဝသေန၊ တဒါရုံ၏
အဖြစ်ဖြင့်။ ဇဝနေန၊ သည်။ ဂဟိတပရိတ္တာရမဏဉ္စ၊ ယူအပ်သောပရိတ္တာ
ရုံကို၎င်း။ အာရမဏံ၊ ကို။ ကတော၊ ရှိ၎င်း။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်သောဝိပါကံ

သံကိလိဋ္ဌတိက် စသည်အဖွင့်

၃၆၉

တို့အား။ (ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယောဌ္ဌစပ်) ပန၊ ဆက်။ ယော၊ အကြင်ဆရာ
တို့သည်။ ဂေါတြဘူမိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။
ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တော၊ ထိုဆရာတို့ကို။ (ထိုဆရာတို့၏ဝါဒကို။) ဣမိနာသုတ္တေန၊
ဤအပ္ပမာဏာရမဏာ စေတနာ ဝိပင်္ဂါကာနံ ပရိတ္တာရမဏာနံ ကမ္မပစ္စယေန
ပစ္စယောဟူသော ပါဠိတော် သုတ်ဖြင့်။ ပဋိသေဇေတဗျာ၊ ကုန်၏။ ဧတ္ထ၊
ဤပရိတ္တာရမဏတိက်၌။ သေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှကြွင်းသောအနက်သဘောကို။
ပါဠိနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟိနတ္ထိကော၊ သည်။ သံကိလိဋ္ဌတ္ထိကသဒိသော၊
တူ၏။ ဤတွင် ပရိတ္တာရမဏတိက် ဟိနတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

မိစ္ဆတ္တတ္ထိကော၊ ၌။ မိစ္ဆတ္တနိယတော၊ မိစ္ဆတ္တနိယတတရားသည်။ (ဖောက်
ပြန်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ စုတိ၏အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးသည်၏အစွမ်း
ဖြင့် မြဲသောတရားသည်။) သမ္မတ္တနိယတဿ၊ သမ္မတ္တနိယတ တရားအား။
(မဖောက်မပြန်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ မိမိ၏အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေး
သည်၏အစွမ်းဖြင့် မြဲသောတရားအား။) ဧကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယော န
ဟောတိ။ မိစ္ဆတ္တနိယတောဝါ၊ သည်သော်၎င်း။ သမ္မတ္တနိယတောဝါ၊ သည်
သော်၎င်း။ သဟဇာတာဓိပတိရဟိတောနာမ၊ သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်းမှ
ကင်းသော တရားမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သမ္မတ္တနိယတော၊ တရား၌။ ဧကန္တ
တော၊ အားဖြင့်။ အာရမဏပုရေဇာတံ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ မိစ္ဆတ္တနိယတော၊
၌။ သိယာ၊ ရံခါ။ ဝါ၊ အချို့သော။ အာရမဏပုရေဇာတံ၊ သည်။ (အတ္ထိ)။
အနိယတံ၊ သော။ စိတ္တံ၊ ကို။ အာရဗ္ဗ၊ ၍။ နိယတာ၊ သော။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊
သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ၍။ သေသံ၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှ ကြွင်းသော ဒိဋ္ဌိသည်။
နိယတံ၊ သော။ (စိတ္တံ၊ ကို။) အာရဗ္ဗ၊ ၍။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ [စာအုပ်
တို့ဝယ် အာရဗ္ဗနောက်၌ “နိယတံ” ဟု ရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌ မပါ။] မိစ္ဆတ္တ
နိယတံ၊ ကို။ ဂရုံကတွာ၊ ၍။ ကောစိဓမ္မော နုပ္ပဇ္ဇတိ။ ကုသလော၊ သည်။
မိစ္ဆတ္တဿ၊ အား။ ဥပနိဿယပစ္စယော နဟောတိ။ ဧတ္ထ၊ ဤမိစ္ဆတ္တတိက်၌။
သေသံ။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မဂ္ဂါရမဏတ္ထိကော၊ ၌။ ပဋိစ္စဝါရဿ၊ ၍။ အနုလောမေ၊ ၌။ ဝိပင်္ဂါက
ပစ္စယော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ကမ္မပစ္စယေပိ၊ ၌လည်း။ ဝါ၊ တွင်လည်း။ ဣမသ္မိ
တိကော၊ ဤမဂ္ဂါရမဏတိက်၌။ နာနာက္ခဏိကံ၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းကို။

၃၇၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကာ

နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ ဥပ္ပန္နတ္တိက အတိတတ္တိကေသု၊ တိဉ္စ။ တထာ၊ ထို့အတူ
မရအပ်။ ပစ္စနိယေ၊ ဉ္စ။ အဟေတုကံ မဂ္ဂါရမဏန္တိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤ
စကားကို။ အဟေတုကံ၊ သော။ မဂ္ဂါရမဏံ၊ မဂ်ဟူသော အာရုံရှိသော။
အာဝဇ္ဇနံ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကို။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီး။ ဧတ္ထ၊ ဤမဂ္ဂါ
ရမဏတိက်ဉ္စ။ သေသံ။ ပေ။ ဝေဒိတဗျံ။

☞

ဥပ္ပန္နတိကေစ၊ ဉ္စ၎င်း။ အတိတတ္တိကေစ၊ ဉ္စ၎င်း။ ပဋိစ္စဝါရာဒယော၊
ပဋိစ္စဝါရအစရှိသောဝါရတို့သည်။ နတ္ထိ၊ ကုန်။ ပဉ္စဝါရမတ္တမေဝ၊ ပဉ္စဝါရ
မျှကိုသာ။ လဗ္ဗတိ၊ ၏။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ပဋိစ္စဝါရာ
ဒယော၊ တို့သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတာနုညေဝ၊ သဟဇာတပစ္စည်း ပုရေ
ဇာတပစ္စည်းတို့၏ (အတူ)သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣမေစ တိကာ၊
တို့သည်လည်း။ အတိတာနာဂတမိဿကာ၊ အတိတ် အနာဂတ်တရားတို့နှင့်
ရောကုန်၏။ (တသ္မာ၊ တည်း။) စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဥပ္ပန္နတိကံ အတိတတိကံ
တို့တွင်။ ဥပ္ပန္နတ္တိကေ၊ ဉ္စ။ အနန္တရဘာဂိယာပိ၊ အနန္တရပစ္စည်း၏ အဖို့၌
ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယာ နလဗ္ဗန္တိ။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ဥပ္ပန္နတ္တိ
ကေ၊ ဉ္စ။ အတိတဿ၊ အတိတ်ဖြစ်သောတရား၏။ အဘာဝတော၊ တည်း။
စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဥပ္ပန္နတိကံဉ္စ။ ဥပ္ပန္နော စ၊ ဥပ္ပန္နတရား၎င်း။ (ဥပါဒိ ဌိဘင်
ဟုဆိုအပ်သော ခဏသုံးပါးသို့ ရောက်ဆဲဖြစ်သော တရား၎င်း)။ အနုပ္ပန္နော
စ၊ ၎င်း။ (ဥပါဒိဌိဘင်ဟုဆိုအပ်သော ခဏသုံးပါးသို့ ရောက်ဆဲလည်းမဟုတ်
ရောက်ပြီးလည်းမဟုတ်သော တရား၎င်း)။ ဣတိ၊ သို့။ ခေ၊ ကုန်သော။ ဣမေ
ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဥပ္ပန္နဿစ၊ ဥပ္ပန္နတရား၎င်း။ အနုပ္ပန္နဿစ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။

၁။ တထာ ဥပ္ပန္နတ္တိက အတိတတ္တိကေသု။ ။တထာဖြင့် ကမ္မပစ္စယေ
နာနာက္ခဏိကံ နလဗ္ဗတိကို ညွှန်ပြသည်။ ဥပ္ပန္နတိကံ အတိတတိကံတို့၌ ကမ္မ
ပစ္စည်း ၂ မျိုးတွင် နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းကို မရအပ်-ဟူလို။ ထိုသို့ ဆိုသော်
လည်း အတိတတိကံ ပါဠိတော်၌ အတိတော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ
ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော၊ နာနာက္ခဏိကာ အတိတာစေတနာ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ငိပါ
ကာနံ ခန္ဓာနံ ကုဋ္ဌတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော ဟု တွေ့ရ၏။
ရလည်းရနိုင်၏။ ဋီကာမဖွင့်သည်ကို ထောက်၍ အတိတတ္တိကေ - ဟူသော
ပါဠိသည် နောက်ထည့်ပါ၌ ဖြစ်ဟန်တူသည်။

သံကိလိဋ္ဌတိက် စသည်အဖွင့်

၃၇၁

ဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ(ဓမ္မာနံ)၊ တို့အား။ ဧကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယော
န (ဟောန္တိ)။ ပန၊ ကား။ အနုပ္ပန္နောစ၊ ၎င်း။ ဥပ္ပါဒိစ၊ ဥပ္ပါဒိဖြစ်သော
တရား၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေ ဣမေ (ဓမ္မာ) ဥပ္ပန္နဿ၊ ဥပ္ပန္နတရားအား။
အာရမဏုပနိဿယဝသေန၊ အာရမဏပစ္စည်း ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့၏ အပြား
အားဖြင့်။ ဒိဟိ ပစ္စယေဟိ ပစ္စယာ (ဟောန္တိ)။ ဧတ္ထ၊ ဤဥပ္ပန္နတိက်၌။
သေသံ။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဤတွင် ဥပ္ပန္နတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

အတိတတ္တိကေ၊ ၌။ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားသည်။ အတိတာနာဂတဿ၊
အတိတ်အနာဂတ်တရား အား၎င်း။ အတိတာနာဂတဉ္စ၊ သည်လည်း။ အတိ-
တာနာဂတဿ၊ တရားအား၎င်း။ ဧကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယော န (ဟောတိ)။
ပန၊ ဆက်။ နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ ဒီသုပိ၊ ကုန်သော။ ဣမေသု တိကေသု၊ ဤ
ဥပ္ပန္နတိက် အတိတတိက်တို့၌။ ပစ္စယတော၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ နေဝ
လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ပစ္စယုပ္ပန္နတော နလဗ္ဘတိ။ ဣဓာပိ၊ ဤအတိတတိက်၌လည်း။
သေသံ။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဤတွင် အတိတတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

အဇ္ဈတ္တတ္တိကေ၊ ၌။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါပဒံ၊ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓုပုဒ်ကို။ (ဘဂ
ဝတာ)။ န ဂဟိတံ၊ အပ်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။
အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါသင်္ခါတာ၊ ကုန်သော။ ဥတော၊ ကုန်သော။ ရာသယော၊
တရားအစုတို့သည်။ ဧကတော၊ တည်း။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ နေဝ
ဟောန္တိ၊ ကုန်။ ပစ္စယုပ္ပန္နာ၊ တို့သည်။ န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ ဟတ္ထတလေ၊ လက်ဝါးပြင်၌။ တပိတဿ၊ သော။ သာသပဿ၊
မုံညင်းစေ့၏။ ဝဏ္ဏောပိ၊ သည်လည်း။ ဟတ္ထတလဝဏ္ဏေန၊ လက်ဝါးပြင်၏
အဆင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဧကတော အာရမဏံ နဟောတိ ဣတိ ဝေဒိ
တဗ္ဗော၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါပဒံ၊ ကို။ (နလဗ္ဘတိ) ယထာ၊ သို့။
ဝေ၊ တူ။ ဧတ္ထ အဇ္ဈတ္တာရမဏတ္တိကေပိ၊ ၌လည်း။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏပဒံ၊
ကို။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ သေသံ၊ သည်။ ယထာပါဠိမေ နိယျာတိ။
အဇ္ဈတ္တတိက် အဇ္ဈတ္တာရမဏတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

သနိဒဿနတ္တိကေပိ၊ ၌လည်း။ ပါဠိဝသေနေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။
ဧတ္ထ၊ ဤသနိဒဿနတိက်၌။ ဂဏနာပိ၊ ကိုလည်း။ မါဠိယံ၊ ပါဠိတော်၌။

အာဂတဝါရေ၊ တို့ကို။ သဒ္ဓိပိတော၊ ချုံး၍၎င်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကုသလ
တိက်၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ သံသန္တနေသ၊ ပစ္စည်းတို့ကိုရောနှောခြင်း
တို့၌။ သံသန္တိတော၊ ၍၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣဘိ၊ သနိဒဿနတိက်အဖွင့်
အပြီးတည်း။

ဓမ္မာနုလောမေ တိကပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၂-ဒုကပဋ္ဌာန အဖွင့်

ဒုကပဋ္ဌာနေပိ၊ ၌လည်း။ သဗ္ဗဒုကေသု၊ တို့၌။ ပဉ္စဝိသဇ္ဇနာနိစေဝ၊
တို့ကို၎င်း။ ဂဏနာစ၊ ကို၎င်း။ ပါဠိယံ၊ ၌။ အာဂတနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။
ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ အပိစ၊ စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ
ဒုကပဋ္ဌာနံ၊ ၀၂။ ဤဒုကတို့တွင်။ သဟေတုကဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကနံ၊
သဟေတုကဒုက၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကတို့၏။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ ဟေတုဒုက
ဝိသဇ္ဇနသဒ္ဓိသံ၊ ၏။ ဟေတုစေဝသဟေတုက ဟေတုစေဝဟေတုသမ္ပယုတ္တ
ဒုကနံ၊ ဟေတုစေဝသဟေတုကဒုက ဟေတုစေဝဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကတို့၏။
(ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။) တထာ၊ ထို့အတူ ဟေတုဒုက၏ ဝိသဇ္ဇနနှင့် တူ၏။
သပစ္စယသင်္ခတဒုကနံ၊ သပစ္စယဒုက သင်္ခတဒုကတို့၏။ (ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။)
တထာ၊ ထို့အတူ ဟေတုဒုက၏ ဝိသဇ္ဇနနှင့် တူ၏။ [ရှေးနိဿယ၌-တထာ၊
တူ။ သပစ္စယသင်္ခတဒုကနံ၊ တို့၏။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ အညမညသဒ္ဓိသံ၊
အချင်းချင်းတူ၏-ဟု ဝိသဇ္ဇနနှင့် အညမညသဒ္ဓိသံ ထည့်၍ အနက်ပေး
သည်။] ဣဒံဒုကံ ယထာ သပစ္စယဒုကံ ဧဝံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤ
စကားကို။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သပစ္စယော၊ သပစ္စယတရားကို။ အပစ္စယေန၊
အပစ္စယတရားနှင့်။ (သုဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေခြင်းကို။ နလဗ္ဘတိ)
ဝိယ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သင်္ခတောပိ အသင်္ခတေန သုဒ္ဓိံ ယောဇနံ နလဗ္ဘတိ၊
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သင်္ဂီတိကာဇရဟိ) စုတ္တံ။ သာရမဏစိတ္တသမ္ပယုတ္တ
သံသဠဒုကပိ၊ သာရမဏဒုက စိတ္တသမ္ပယုတ္တဒုက၊ စိတ္တသံသဠဒုကတို့သည်
လည်း။ သဒ္ဓိသဝိသဇ္ဇနာယေနော၊ အချင်းချင်းတူသော ဝိသဇ္ဇနရှိကုန်သည်
သာ။ အာသဝဩဇာယောဂဂေါစ္ဆကာ၊ တို့သည်။ တထာ၊ ထို့အတူအချင်း

☰

ဒုကပဋ္ဌာနအဖွင့်

၃၇၃

ချင်းတူသော ဝိသဇ္ဇန ရှိကုန်သည်သာ။ ဟိ၊ မှန်။ တယော၊ ကုန်သော။
 တော၊ ဤဂေါဇ္ဈကတို့သည်။ အညမညံ သဒိသဝိသဇ္ဇနာယော၊ သာတည်း။
 အပိစ၊ သည်သာ မကသေး။ လောကီယ သာသဝ သံယောဇနီယ ဂန္ထနီယ
 နီဝရဏီယ ပရာမဋ္ဌ သံကိလေသိကဒုကာ၊ လောကီယဒုက် သာသဝဒုက်
 သံယောဇနီယဒုက် ဂန္ထနီယဒုက်နီဝရဏီယဒုက် ပရာမဋ္ဌဒုက် သံကိလေသဒုက်
 တို့၎င်း။ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တသာသဝ သံယောဇနဝိပ္ပယုတ္တသံယောဇနီယ ဂန္ထ
 ဝိပ္ပယုတ္တ ဂန္ထနီယ နီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တ နီဝရဏီယ ပရာမာသဝိပ္ပယုတ္တ ပရာမဋ္ဌ
 ကိလေသဝိပ္ပယုတ္တ သံကိလေသိက ပရိယာပန္န သဉ္ဇတ္တရဒုကာ၊ အာသဝ
 ဝိပ္ပယုတ္တသာသဝဒုက်။ ပေ။ ကိလေသဝိပ္ပယုတ္တသံကိလေသိကဒုက် ပရိယာပန္န
 ဒုက် သဉ္ဇတ္တရဒုက်တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေပိ ဒုကာ၊ ဤတဆယ့် ငါးပါး
 သော ဒုက်တို့သည်လည်း။ သမာနာ၊ အချင်းချင်းတူကုန်၏။

ကိလေသဒုကံ၊ သည်။ သံယောဇနဒုကသဒိသံ၊ ၏။ သံကိလိဋ္ဌ ကိလေသ
 သမ္ပယုတ္တ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ သရဏဒုကာပိ၊ သံကိလိဋ္ဌ
 ဒုက်။ ပေ။ သရဏဒုက်တို့သည်လည်း။ သမာနာ၊ ကုန်၏။ ကိလေသာစေဝ
 သံကိလိဋ္ဌ နီဝရဏာစေဝ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တ ကိသေသာစေဝ ကိလေသသမ္ပ
 ယုတ္တဒုကာ၊ ကိလေသာစေဝ သံကိလိဋ္ဌဒုက် နီဝရဏာစေဝ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တ
 ဒုက် ကိလေသာစေဝ ကိလေသသမ္ပယုတ္တဒုက်တို့သည်။ တထာ၊ ထို့အတူ
 အချင်းချင်းတူကုန်၏။ ဣမိနာနယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ အတ္တ
 တော၊ အားဖြင့်။ သဒိသာနံ၊ ကုန်သော။ ဒုကာနံ၊ ဟို့၏။ ဝိသဇ္ဇနာနိ
 သဒိသာနေဝ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာနံ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ သဗ္ဗသ္မိမ္မိ၊ သော။ ပဋ္ဌာနေ၊ ဌ်။ ကေနဂိဝိဇ္ဈယျဒုကံ၊
 ကို။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ အာသဝါစေဝ အာသဝသမ္ပယုတ္တာစ၊ အာသဝါစေဝ
 အာသဝသမ္ပယုတ္တာစ ဒုက်တို့၎င်း။ သံယောဇနာစေဝ သံယောဇနသမ္ပ
 ယုတ္တာစ၊ ဒုက်တို့၎င်း။ ဂန္ထာစေဝ ဂန္ထသမ္ပယုတ္တာစ၊ ဒုက်တို့၎င်း။ နီဝရဏာ
 စေဝ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တာစ၊ ဒုက်တို့၎င်း။ ကိလေသာစေဝ သံကိလိဋ္ဌာစ၊
 ဒုက်တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေရူပေသု၊ ကုန်သော။ ဒုကေသု၊ တို့၌။ ဝိပါက
 ပစ္စယောစေဝ၊ ကို၎င်း။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယောစ၊ ကို၎င်း။ နလဗ္ဗတိ၊

အပ်။ နဟေတုသဟေတုက နဟေတုအဟေတုကေသု၊ နဟေတုသဟေတုက
 ဒုက် နဟေတုအဟေတုကဒုက်တို့၌။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။
 ဟေတုစေဝ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာဝ၊ ဟေတုစေဝဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုက်တို့၎င်း။
 အာသဝါစေဝ အာသဝသမ္ပယုတ္တာဝ၊ တို့၎င်း။ ဂန္ဓာစေဝ ဂန္ဓသမ္ပယုတ္တာဝ၊
 တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသု ဒုကေသု၊ တို့၌။ နဟေတု နဗျာန နမဂ္ဂါ၊
 တို့ကို။ နလဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ပန၊ ဆက်။ သံယောဇနာစေဝသံယောဇနသမ္ပ
 ယုတ္တာဝ၊ တို့၎င်း။ နီဝရဏာစေဝနီဝရဏသမ္ပယုတ္တာဝ၊ တို့၎င်း။ ကိလေသာ
 စေဝ ကိလေသသမ္ပယုတ္တာဝ၊ တို့၎င်း။ ကိလေသာစေဝ သံကိလိဋ္ဌာဝ၊ တို့၎င်း။
 ဣတိဣမေသု ဤဒုက်တို့၌။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ၊ သော။ မောဟဿ၊
 ဇာ၊ ဝသေန၊ ဖြင့်။ နဟေတုပစ္စယော၊ ကို။ လဗ္ဗတိ၊ ဇာ၊ န ဗျာန နမဂ္ဂ
 ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ နလဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဧဝံ၊ ပြင့်။ သဗ္ဗဒုကေသု၊
 တို့၌။ လဗ္ဗမာနာလဗ္ဗမာနံ၊ ရထိုက်သောပစ္စည်း မရထိုက်သောပစ္စည်းကို။
 ဥပပရိက္ခိတု၊ ရှိ။ ပါဠိဝသေနော၊ ဖြင့်ပင်။ ဝါရဂဏနာ၊ ကို။ ဧဝံ၊ တဗျာ၊
 ဇာ၊ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဒုကပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၃-ဒုကတိကပဋ္ဌာန အဖွင့်

ဒုကတိကပဋ္ဌာနေ၊ ၌။ ဟေတု ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဟေတု ကုသလော
 ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတု ပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။
 ပဥမတ္တုဒ္ဓါရဝသေနော၊ ပြဿနာမှုကို ထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။
 သင်္ခေပတော ဒေသနာ ကတာ။ ပန၊ ထိုသို့ အကျဉ်းအားဖြင့် ဒေသနာ
 တော်ကို ပြုအပ်ပါသော်လည်း။ ကုသလံ အလောတံ ပဋိစ္စ အဒေါသော
 အမောဟောတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝိတ္ထာရော၊ သည်။
 ဝါ၊ ကို။ ဝတ္ထဗျော၊ သည်။ သိယာ၊ ဇာ၊ သော၊ ထိုအကျယ်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊
 အောက်ကုသလတိက်၌။ ဒဿိတနယေန၊ ဖြင့်။ အဝုတ္တော၊ သည်။ (သမာ
 နော)ပိ၊ သော်လည်း။ ဇာနိတံ၊ ဌာ။ သက္ကာ၊ ဇာ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧက
 ပဒေပိ၊ တခုသောပုဒ်၌သော်လည်း။ ဧကပစ္စယောဝါ၊ တခုသောပစ္စည်းကို

ဒုကတိက ဖဋ္ဌာနအဖွင့်

၃၇၁

သော်လည်း။ နုပုတ္တော၊ အပ်။ ပန၊ ဆက်။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ယာ
သောဒေသနာ ကတာ။ သာ၊ ထို ဒေသနာကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ကတာ၊ ပြီ။
ဣတိ၊ ဝေဒိတဗျာ။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေတုဒုကေန သိဒ္ဓိံ ကုသလပဒံ ယောဇေတွာ ပဋိစ္စဝါရေ
အနုလောမဿစေတ၊ ဖစ္စယာနုလောမ၏၎င်း။ ပစ္စနိယသ္မာ၊ ပစ္စယ၊ ပစ္စနိယ
၏၎င်း။ ဝါသေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ လဗ္ဗမာနကပစ္စယာ၊ ရထိုက်
သော ပစ္စည်းတို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ အနုလောမပစ္စနိယ၊ ပစ္စနိယာ
နုလောမနယာစေတ၊ ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယနယံ ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမ
နယတို့ကို၎င်း။ သဟဇာတဝါရာဒယောစ၊ သဟဇာတဝါရအစရှိသောဝါရ
တို့ကို၎င်း။ န၊ ဒဿိတာ၊ ကုန်။ ကေဝလံ၊ ဝါရတို့ကိုပြုခြင်းမဖက် သက်သက်။
ပဋိစ္စဝါရသဒိသိယေ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
ပဉ္စဝါရေပိ၊ ဌိလည်း။ ပဉ္စမိ၊ ကိုလည်း။ အဝိသဇေတွာ၊ ၍။ ကေဝလံ၊
ဝိသဇနမဖက်သက်သက်။ ပဉ္စုဒ္ဓါရမတ္တံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ အနုလောမပစ္စနိယ
ဝသေနေတ၊ ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စယပစ္စနိယတို့နှင့်စပ်သဖြင့်သာ။ လဗ္ဗမာန
ဖစ္စယာ ဒဿိတာ။ စ၊ ဆက်။ ကုသလပဒံ၊ ကို။ ဟေတုဒုကေန၊ နှင့်။
သိဒ္ဓိံ၊ ကြံ။ (ယောဇိတံ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ အကုသလအဗျာကတပဒါ
နိပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ဟေတုဒုကေန သိဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ဟေတုကုသလဒုက
တိကံ၊ ဟေတုကုသလဒုကတိကကို။ နိဒ္ဓိသိတဗ္ဗံ၊ အကျယ်ပြုထိုက်၏။ ဣတိ၊ သို့။
ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

တတော၊ ထိုဟေတုကုသလ ဒုကတိကမှ။ ပရံ၊ ဌိ။ ဟေတု သုခါယ
ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မန္တိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဟေတုဝေဒနာ
ဒုကတိကာဒိနိ၊ ဟေတုဝေဒနာ ဒုကတိက အစရှိကုန်သော။ ကေဝိသတိ၊
သော။ ဒုကတိကာနိ ဒဿိတာနိ။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေတု
နာမ၊ ဟိတ်မည်သည်။ သနိဒဿနသပ္ပဋိဇော၊ သနိဒဿန သပ္ပဋိဗသည်
၎င်း။ အနိဒဿနသပ္ပဋိဇောဝါ၊ သည်၎င်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ဟေတုပဒေန၊ နှင့်။ သိဒ္ဓိံ သနိဒဿနသပ္ပဋိဗအနိဒဿနသပ္ပဋိဗပဒါနိတို့ကို။
န ယောဇိတာနိ၊ ကုန်။ ဧဝံ၊ သို့။ ဟေတုဒုကေန သိဒ္ဓိံ လဗ္ဗမာနကဝေဒနာ၊
ရထိုက်သောတိကပုဒ်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဒွါဝိသတိ၊ သော။ တိကော၊ တို့ကို။

၃၇၆ ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဃိကာ

ယောဇေတော၊ ရှိ။ ပုန၊ တဖန်။ တေ၊ ထိုတိက်တို့ကို။ - သဟေတုကဒုကာ
 ဒီဟိ၊ အစရှိကုန်သော။ သရဏာဒုကပရိယောသာနေဟိ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗ
 ဒုကေဟိ သဒ္ဓိ၊ ယောဇိတာ။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ယှဉ်စေအပ်ရာ၌။ ယံယံပဒံ၊ သံညံ။
 ယေနယေနပဒေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။
 နဂစ္ဆတိ။ တံတံ၊ ထိုထိုပုဒ်ကို။ ပါဠိယံယေတ၊ ပင်။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊
 သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဟေတုကသလံဓမ္မံ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဧတ္ထ၊
 ဤဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ၀၊ ဤဒုကတို့တွင်။ ဧကေန၊ သော။ ဒုကေန သဒ္ဓိ၊
 ဗာဝိသတိ တိကေ ယောဇေတော၊ ရှိ။ ပုန၊ တဖန်။ အပရေန၊ တပါးသော
 ဒုကံနှင့်။ (သဒ္ဓိ) ဗာဝိသတိ (တိကာ၊ သို့၎င်း။ ဣတိ၌စပ်) အပရေန
 (သဒ္ဓိ) ဗာဝိသတိ (တိကာ၊ သို့၎င်း။) ဣတိ၊ သို့။ ပဋိပါဠိယာ၊ အစဉ်
 အားဖြင့်။ ဒုကသတေ၊ ဒုကတရော၌။ လဗ္ဘမာနဒုကပဒေဟိ၊ ချီနှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။
 ဒွါဝိသတိ တိကာ ယောဇိတာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွါဝိသတိ တိကေ၊ ဂဟေတွာ
 ဒုကသတေ၊ ၌။ ပက္ခိပိတွာ ဒုကတိကပဋ္ဌာန်နာမ၊ ကို။ ဒေသိတံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊
 ထိုဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ယေသုယေသု ဌာနေသု၊ အကြင် အကြင် ပါဠိရပ်
 တို့၌။ နယံ ဒေသေတွာ ပါဠိယာ၊ ပါဠိတော်ကို။ သင်္ခေပေ၊ ချိုးခြင်းကို။
 ကံတော၊ ပြီ။ တေသုတေသုဌာနေသု၊ တို့၌။ ဒဿိတနယာနုရူပေန၊ ပြုအပ်၊
 ပြီးသော နည်းအားလျော်သဖြင့်။ တဿာ၊ ထိုချိုးအပ်သောပါဠိတော်၏။
 ဝိတ္တာရာ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဒုကတိကပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၄-တိကဒုကပဋ္ဌာန အဖွင့်

တိကဒုကပဋ္ဌာနေပိ၊ ၌လည်း။ ကုသလံ ဟေတု ဓမ္မံ ပဋိစ္စ။ ပေ။ ဟေတု
 ပစ္စယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ပဉ္စမတ္ထုဒ္ဓါရဝသေနဝ ဒေသနာကတာ။ တတ္ထ၊
 ထိုသို့ ပဉ္စမတ္ထုဒ္ဓါရနှင့် စပ်သဖြင့်သာ ဒေသနာကိုပြုတော်မူရာ၌။ ဟေဋ္ဌာ၊
 အောက်ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ဟေတုဒုကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကုသလပဒံ ယော
 ဇေတော သဗ္ဗပစ္စယဝသေန၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်၊ သဗ္ဗဝါရေ
 သု သင်္ခေပတော ဒေသနာ ကတာယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣမ၊ ဤတိကဒုက

ပဋ္ဌာန်း၌။ ကုသလတ္တိကေန သဒ္ဓိံ ဟေတုပဒံ ယောဇေတွာ သဗ္ဗပစ္စယဝသေန သဗ္ဗဝါရေသု သင်္ခေပတောဒေသနာ ကတာ။ စ၊ ဆက်။ ဟေတုပဒံ၊ ကိ။ ကုသလတ္တိကေန သဒ္ဓိံ (ယောဇိတံ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ နဟေတုပဒမ္ပိ ကုသလတ္တိကေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ကုသလတ္တိကဟေတုဒုကံ။ ကိ။ နိဋ္ဌာ ပိတံ၊ ပြီးစေတော်မူအပ်ပြီ။

တတော၊ ထိုကုသလတ္တိကဟေတုဒုကမ္ပ။ ပရံ၊ ၌။ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဟေတု မေန္တိအာဒိနာနယေန ဝေဒနာတ္တိကဟေတုဒုကာဒိနိ၊ အစရှိ ကုန်သော။ ကေဝိသတိ တိကဒုကာနိ ဒဿိတာနိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ကုသလံ ဟေတု မေ အစရှိသောနည်းဖြင့်၊ ဗာဝိသတိယာ တိကေဟိ သဒ္ဓိံ ဟေတုဒုကံ ယောဇေတွာ ပုန တေဟိယေဝ၊ ထိုတိကံတို့နှင့်ပင်။ သဒ္ဓိံ သဟေတုက ဒုကာဒယော သရဏဒုကပရိယောသာနာ၊ ကုန်သော။ လဗ္ဗမာနဝသေန၊ ရထိုက်သော ဒုကံပုဒ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ သဗ္ဗဒုကာ ယောဇိတာ။ ဣဇံပိ၊ ဤ တိကဒုကပဋ္ဌာန်း၌လည်း။ ယံယံပဒံ၊ အကြင်အကြင်ဒုကံပုဒ်သည်။ ယောဇနံ နဂစ္ဆတိ။ တံတံ(ပဒံ) ပါဠိယံယေဝ ပဋိက္ခိတ္တံ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ကုသလံ ဟေတု မေ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဒုကသတံ ဂဟေတွာ ဒွါဝိသတိယာ တိကေသု ပက္ခိပိတွာ တိကဒုက ပဋ္ဌာနံ နာမ ဒေသိတံ။ တတြာပိ၊ ထိုတိကဒုကပဋ္ဌာန်း ၌လည်း။ ယေနယေန နယေန ပါဠိ သဒ္ဓိတ္တာ၊ သောသောနယော ဝိတ္တာ ရတော ဝေဒိတဗျော။

တိကဒုကပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၅-တိကတိကပဋ္ဌာန်းအဖွင့်

တိကတိကပဋ္ဌာနေပိ၊ ၌လည်း။ ကုသလံ သုခါယဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ မေ ၂ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊-အစရှိသည်ဖြင့်။ ပဉ္စဒ္ဓရဝသေနဝ သင်္ခေပ တော ဒေသနာ ကတာ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤတိကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ကုသလတ္တိကံ၊ ကိ။ ဝေဒနာတ္တိကာဒိဟိ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝေဒနာတ္တိကာဒယောစ၊ တို့ကိုလည်း။ ကုသလတ္တိကေန၊ နှင့်၎င်း။ (သဒ္ဓိံ ယောဇိတာ)။ ဣတိဧဝံ၊ ဤသို့။ တိကေသုယေဝ တိကာ ပက္ခိတ္တာ။ စ၊ ဆက်။ ယေနယေနပဒေန၊

၃၇

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဠိကာ

အကြင်အကြင်တိက်ပုဒ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က္ခ။ ယံယံပဒံ၊ အကြင်အကြင်တိက်ပုဒ်
သည်။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ နဂစ္ဆတိ၊ မရောက်။
တံတံ(ပဒံ)၊ ယှဉ်စေအပ်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်သော ထိုထိုတိက်ပုဒ်ကို။
ဟာပေတွာ၊ စေ၍။ လဗ္ဘမာနဝသေနော၊ ရထိုက်သော တိက်ပုဒ်နှင့်
စပ်သဖြင့်သာ။ သဗ္ဗပစ္စယေသု ဝါရာစ ဂဏနနယာစ ဒသိတာ။ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ တေ၊ ထိုဝါရ ဂဏနနယတို့ကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ ပါဠိံ၊ ကို။ ဥပ
ပရိက္ခိတော၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ကုသလတ္ထိကံ၊
ကို။ ဝေဒနာတ္ထိကာဒိဟိ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝေဒနာတ္ထိကာဒယောစ၊ တို့ကိုလည်း။
တေန၊ ထိုကုသလတိက်နှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာယထာ၊ သို့။
တထာ၊ တူ။ ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသော။ တိကံ၊ ကို။ သေသေဟိ၊
ကြွင်းသောတိက်တို့နှင့်၎င်း။ သေသာစ၊ ကြွင်းတိက်တို့ကိုလည်း။ တေဟိ၊
ထိုတပါးတပါးသောတိက်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ၊
အပြီးတည်း။

တိကတိကပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ) ။

၆-ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်းအဖွင့်

☰

ဒုကဒုကပဋ္ဌာနေပိ၊ ခွဲလည်း။ ဟေတုသဟေတုကံ ဓမ္မံ ။ ပေ။ ဟေတု
ပစ္စယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ပဉ္စုဒ္ဓါရဝသေနော သင်္ခေပတော ဒေသနာ
ကတာ။ တတ္ထ၊ ထိုဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း၌။ ဟေတုဒုကံ၊ ကို။ သဟေတုကဒုကာ
ဒိဟိ၊ တို့နှင့်၎င်း။ သဟေတုကဒုကာဒိနိစ၊ တို့ကိုလည်း။ တေန၊ ထိုဟေတု
ဒုကံတို့နှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ က္ခ။ ယောဇိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ဧကေကံ၊
ဒုကံ၊ ကို။ သေသေဟိ၊ ကြွင်းသောဒုကံတို့နှင့်၎င်း။ သေသာစ၊ ကြွင်းသော
ဒုကံတို့ကိုလည်း။ တေဟိ၊ ထိုတပါးတပါးဒုကံတို့နှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ က္ခ။
ပဋိပါဋိယာ၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံဒုကပဋ္ဌာနံနာမ၊
ကို။ ဒုကေသုယေဝ၊ တို့၌ပင်။ ဒုကေ၊ တို့ကို။ ပက္ခိပိတော၊ ၍။ ဒေသိတံ၊
ပြီ။ တေန၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း၌။ သဗ္ဗဒုကေဟိ သဒ္ဓိံ
သဗ္ဗဒုကာနံ၊ တို့ကို။ ယောဇနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၍။ ပန၊ ထိုသို့အလုံးစုံ

ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း အဖွင့်

၃၇၉

သောဒုက်တို့နှင့်တကွ အလုံးစုံသောဒုက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို ဘိထိုက်ပါ သော်လည်း။ ပါဠိ၊ ကို။ သဒ္ဓိတ္တာ၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ယေနယေန ပဒေန သဒ္ဓိံ ယံယံပဒံ ယောဇနံ နဂစ္ဆတိ။ တံတံ(ပဒံ) ဟာပေတွာစ ဒေသနာ ကတာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဒုကဒုကပဋ္ဌာနဇဏ္ဍနာ (နိဋ္ဌိတာ) ။

ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော သဒ္ဓါအစဉ်အနက်အစဉ်ဖြင့်။ တိကဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရံ ။ပေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ဝုတ္တ ဂါထာယ၊ ဆိုအပ်သောဂါထာဖြင့်။ ဒိပိတာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနုလောမ ပဋ္ဌာနေ၊ ၌။ ဆ၊ ကုန်သော။ နယာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ နိဋ္ဌိဋ္ဌာ၊ အကျယ်ပြုအပ်ကုန်ပြီးသည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

[ဤ တိကဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရံ အစရှိသောဂါထာ၏ ၊ နိဿယကို အဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာ နိဓါနကထာအဖွင့်၌ ပေးခဲ့ပြီ။ ဤ၌ ရှေးနိဿယအတိုင်း ပေး ပါမည်။ ဝရံ၊ မြတ်သော။ ဝါ၊ တောင့်တအပ်သော။ ဥတ္တမံ၊ ကျော်စော ထင်ရှားသောကျမ်းတို့တွင် အထူးသဖြင့် ကျော်စောထင်ရှားစွာသော။ ဝါ၊ မောဟကိုပယ်နုတ်ကြောင်းဖြစ်သော။ တိကံ၊ တိကဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနံ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၎င်း။ (ဝရံ၊ သော။ ဥတ္တမံ၊ သော။) ဒုကံ၊ သော။ (ပဋ္ဌာနံ၊ ၎င်း။) (ဝရံ ဥတ္တမံ) ဒုကတိကံ၊ သော။ (ပဋ္ဌာနံ)စေဝ၊ ၎င်း။ (ဝရံ ဥတ္တမံ) တိကဒုကံ (ပဋ္ဌာနံ) စေဝ၊ ၎င်း။ ဝရံ ဥတ္တမံ တိကတိကံ (ပဋ္ဌာနံ) စေဝ၊ ၎င်း။ ဝရံ ဥတ္တမံ ဒုကဒုကံ ပဋ္ဌာနံ၊ ၎င်း။ (ဣတိ၊ သို့။) အနုလောမမှ၊ ဓမ္မာ နုလောမ၌။ ဆ နယာ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။]

ပန၊ ကား။ ပစ္စယဝသေန၊ ပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဧတ္တ၊ ဤဓမ္မာနုလောမ ၌။ ဝါ၊ ဤခြောက်ကျမ်းသော ပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ကေကသ္မိံ၊ သော။ ပဋ္ဌာနေ၊ ၌။ အနုလောမာဒယော၊ အနုလောမအစရှိကုန်သော။ စတ္တာ ရော စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ နယာ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ကေန၊ သော။ ပရိယာယေန၊ ဖြင့်။ စတုဝိသတိ နယပဋိမဏ္ဍိတံ၊ နှစ်ဆဲ့ လေးပါးသော နည်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ အနုလောမပဋ္ဌာနံယေဝ၊ ကိုသာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

၃၈၀

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဃိကာ

၇-၁၂-ပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းအဖွင့်

(၁) ဣဒါနိ၊ အနုလောမပဋ္ဌာန်းကိုပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ကုသလာ
 ဒီနံ၊ ကုသလာအစရှိကုန်သော။ ပဒါနံ၊ တို့ကို။ ပဋိက္ခေပဝသေန၊ ပယ်ခြင်း
 ၏အစွမ်းဖြင့်။ ဓမ္မာနံ၊ ပစ္စည်းပစ္စယပွန်တရားတို့၏။ ပစ္စနိယတာယ၊ ဆန့်
 ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ လဒ္ဓနာမံ၊ ရအပ်သော နာမည်
 ရှိသော။ ပစ္စနိယပဋ္ဌာနံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ န ကုသလံ ဓမ္မံ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာ
 တိအာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ပြီး။ တတ္ထ၊ ထို နကုသလံ ဓမ္မံ အစရှိသော ပါဠိ
 ရပ်၌။ န ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာတိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ကုသလာ၊ ၏။
 ပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ ဝါရေတိ၊ ၏။ နကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော
 ပါဠိဖြင့်။ ကုသလာ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိံ၊ ကို။ ဝါရေတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 (ထိုသို့ နကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဟူသောပါဠိဖြင့် ကုသိုလ်၏ ပစ္စည်းအဖြစ်ကို
 တားမြစ်တော်မူသည်၏အဖြစ်၊ နကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူသောပါဠိ
 ဖြင့် ကုသိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။)
 အကုသလာဗျာကတံ၊ သော။ ဧကံ၊ သော။ ခန္တံ ပဋိစ္စ အကုသလာ ဗျာက
 တာ တယော ခန္တာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပန္တိ ဝေမာဒိနာ၊ ဤသို့အစရှိသော။
 နယေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မပစ္စနိယတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ပဉ္စံ၊ ကို။ ဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊
 ၏။ ပန၊ ဆက်။ တသ္မိံတသ္မိံပစ္စယေ၊ ၌။ လဒ္ဓဂဏနာ၊ ရအပ်သောဂဏန်း
 သင်္ချာကို။ ပါဠိယံ ဝုတ္တာယေဝ၊ သာ။ ယေပိဝါရာ၊ တို့သည်လည်း။ သဒိသ
 ဝိသဇ္ဇနာ၊ တူသောဝိသဇ္ဇနရှိကုန်၏။ ဧတပိ၊ ထိုဝါရတို့ကိုလည်း။ တတ္ထေဝ၊
 ထိုပါဠိတော်၌ပင်။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မ
 ပစ္စနိယတိကပဋ္ဌာန်း၌။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အနက်သဘောကို။ ဟေဋ္ဌာ၊
 အောက်ကုသလာတိက်၌။ ဝုတ္တနယာနုသာရေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းသို့
 အစဉ်လိုက်သဖြင့်။ ပါဠိံ ဥပပရိက္ခိတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဓမ္မ
 ပစ္စနိယတိကပဋ္ဌာန်း၌။ (သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ပါဠိံ ဥပ
 ပရိက္ခိတော ဝေဒိတဗ္ဗံ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဒုကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၎င်း။ ဒုကံ
 တိကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၎င်း။ တိကဒုကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၎င်း။ တိကတိကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၎င်း။
 ဒုကဒုကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၎င်း။ (သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ပါဠိံ ဥပ
 ပရိက္ခိတော ဝေဒိတဗ္ဗံ) ။

အနုလောမပစ္စနိယ ပဋ္ဌာန်းအဖွင့်

၃၈၁

တ္ထောဝတော၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော န ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အစရှိသော သဒ္ဓါအစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်။ တိကဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရံ။ ပေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌ။ ဝုတ္တဂါထာယ၊ ဖြင့်။ ဒီပိတ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မပစ္စနိယပဋ္ဌာနော၊ ဌ။ ဆ နယာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ ကုန်ပြီးသည်။ ဟောန္တိ။ [ဂါထာနိဿယ ရှေးအတိုင်းပေး၊ “ပစ္စနိယမ္ပိ၊ ဓမ္မပစ္စနိယဉ္စ” သာ ထူးသည်။] ပန၊ ကား။ ပစ္စယဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ ဤဓမ္မပစ္စနိယဉ္စ။ ဝါ၊ ဤခြောက်ကျမ်းသော ပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ပေ။ ပစ္စနိယပဋ္ဌာနညေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဤတွင် ပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းအဖွင့် ပြီး၏။

၁၃-၁၈-အနုလောမပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းအဖွင့်

(၁) ဣဒါနိ၊ ပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းကိုပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ကုသလံဒီသု၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့တွင်။ ပစ္စယဓမ္မံ၊ ကို။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတော၊ ဤ။ ပစ္စယပ္ပန္နဿ၊ ၏။ ကုသလံဒီတာဝပဋ္ဌိက္ခေပဝသေန၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကိုပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဓမ္မာနံ၊ ပစ္စည်းပစ္စယပ္ပန် တရားတို့၏။ အနုလောမပစ္စနိယတာယ၊ လျော်သည်၏အဖြစ် ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ် ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ လဒ္ဓနာမံ၊ သော။ အနုလောမပစ္စနိယပဋ္ဌာနံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ၊ ထိုကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ကုသလဿ၊ ၏။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ အနုဇာနာတိ၊ ၏။ နကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဖြင့်။ ကုသလဿေဝ၊ ၏ပင်။ ဥပ္ပတ္တိံ ဝါရေတိ၊ တားမြစ်တော်မူ၏။ တဿော၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဟူသောပါဌ်ဖြင့် ကုသိုလ်တရား၏ ပစ္စည်းအဖြစ်ကို ခွင့်ပြုတော်မူသည် ၏အဖြစ်၊ နကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ကုသိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ကုသလေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပန္တိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ ဒဿိတံ။ တံသဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ဝိသဇ္ဇနကို။ ပါဠိံ၊ ဩလောကေတွာ သာဓုကံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ၊ ၏။

ယမ္ပိ၊ အကြင်ဝိသဇ္ဇနသည်လည်း။ ယေန၊ အကြင်ဝိသဇ္ဇနနှင့်။ သဒိသံ၊
 ၏။ ယဉ္ဇ၊ အကြင်၊ ဝိသဇ္ဇနကိုလည်း။ ယတ္ထ၊ အကြင်ပစ္စည်း၌။ လဗ္ဗတိ၊
 ၏။ ယေသံ ဝိသဇ္ဇနာနံ၊ တို့၏။ ယေသုပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ယောစ ဂဏန
 ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အကြင်ဂဏန်းအပိုင်းအခြားသည်လည်း။ (အတ္ထိ)။ သော
 သဗ္ဗော၊ ထိုအလုံးစုံကို။ ပါဠိယံ ဒသိတော၊ တသွား၊ ကြောင့်။ ပါဠိယေဝ၊
 ပါဠိတော်သည်ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မာနုလောမပစ္စနိယတိကပဋ္ဌာန်း၌။ အတ္ထော၊
 တည်း။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မာနုလောမတိကပဋ္ဌာန်း၌။ (ပါဠိယေဝ
 အတ္ထော ဟောတိ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဒုကဝဋ္ဌာနာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း
 (ပါဠိယေဝ အတ္ထော)။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဖြင့်။
 တိကဉ္စ၊ ပေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ဝုတ္တဂါထာယ၊ ဖြင့်။
 ဒီပိတာ ဓမ္မာနုလောမ ပစ္စနိယပဋ္ဌာနေ ဆ နယာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။
 [ဂါထာနိဿယလွယ်ပြီ။] ပန၊ ကား။ ပစ္စယဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မာ
 နုလောမပစ္စနိယပဋ္ဌာန်း၌။ ဝါ၊ ဤခြောက်ကျမ်းသော ပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။
 ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းအဖွင့် ပြီး၏။

၁၉၂၂-၄-ပစ္စနိယာနုလောမပဋ္ဌာန်း အဖွင့်

(၁) ဣဒါနိ၊ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းကို ပြုပြီးရာ၊ ယခုအခါ၌။
 ကုသလာဒိသု၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ ဝါ၊ တို့တွင်။ ပစ္စယဓမ္မံ၊ ကို။
 ပဋိပက္ခိပိတော၊ ၍။ ပစ္စယပုဋ္ဌာယ၊ ၏။ ကုသလာဒိဘာဝအပ္ပဋိက္ခေပဝသေန၊
 ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို မပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ [ရှေးနိဿယ၌
 ဤသို့သမာသ် အဖြစ်ဖြင့် ရှိ၏။] ဓမ္မာနံ ပစ္စနိယာနုလောမတာယ လဒ္ဓနာမံ
 ပစ္စနိယာနုလောမပဋ္ဌာနံ ဒေသေတုံ နကုသလံ။ ပေ။ အကုသလော ဓမ္မော
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (တဂဏတာ)
 အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုနကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အစရှိသော စကားရပ်၌။
 န ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာတိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ကုသလာယ ပစ္စယဘာဝံ
 ဝါရေထိ၊ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ အကုသလာယ
 ဥပ္ပတ္တိ အနုဇာနာတိ။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ နကုသလံ၊

ကုသိုလ်မဟုတ်သော တရားသည်။ အကုသလံ၊ အကုသိုလ်သည်သော်၎င်း။ အဗျာကတံဝါ၊ သည်သော်၎င်း။ (ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ တံ၊ ထိုအကုသိုလ်ကို။ ဝါ၊ ထိုအဗျာကတကို။ သဟဇာတပစ္စယံ ကတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ကုသလောနာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အကုသိုလ်ကိုသော်၎င်း၊ အဗျာကတကိုသော်၎င်း၊ သဟဇာတပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်မည်သည်၏ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အကုသလော ဗျာကတဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဒေသနာ ကတာ။

တတ္ထ၊ ထို ကုသလံ ခမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူသော ဝိဘင်း ပါဠိတော်၌။ အကုသလံ ဧကံ ခန္တံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [စာအုပ်တို့၌ ဧဝံ နှင့် ဝိသဇ္ဇနံ အကြား၌ နကုသလံ ခမ္မံ ပဋိစ္စ၊ ဟူ၍သေး၏။ ရှေးနိဿယ၌ မပါ။] ပန၊ ကား။ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော။ အယံပဉ္စော၊ ထို။ ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ ဧကံ ခန္တံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ စိတ္တ သမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ (ပါဠိယံ၊ ၌။) ဝိသဇ္ဇိတောဝ၊ သာ။ ဣတိ၊ ဤသို့ တတ္ထ အကုသလံ ဧကံ ခန္တံ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗ ပဉ္စေသု၊ တို့၌။ အဝိသဇ္ဇိတဿ၊ မဖြေဆိုအပ်သောပြဿနာ၏။ အတ္ထာနုရူပံ၊ အနက်အားလျော်သော ဝိသဇ္ဇနသည်၎င်း။ ဝိသဇ္ဇိတဿ၊ ဖြေဆိုအပ်ပြီးသော ပြဿနာ၏။ ပါဠိအာဂတမေဝ၊ ပါဠိတော်၌ လာသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါးတပါးသော။ တိတဒုကေ၊ တိက်ဒုက်၌။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ဝါရပ္ပဘေဒ ပစ္စယဂဏနဝိဓာနံ၊ ဝါရအပြား ပစ္စည်းအရေအတွက် ဂဏန်းသင်္ချာကို စီရင်ခြင်းဟူသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကုသလတိက်၌။ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော နကုသလံ ခမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတု ပစ္စယာ အစရှိသော သဒ္ဓါအစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်။ တိကဉ္စ၊ ပေ။ သုဂမ္ဘိရာ တိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၍။

ပစ္စနိယာနုလောမပဋ္ဌာန်းအဖွင့် ပြီး၏။

ဝေ၊ ဤသို့ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတု ပစ္စယာ အစရှိသော နည်းဖြင့်။ ဓမ္မာနုလောမာဒိဝသေန၊ ဓမ္မာနုလောမ အစရှိသော ဝါရတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ [အာဒိဖြင့် ဓမ္မပစ္စနိယ ဓမ္မာနုလောမ ပစ္စနိယ မဗ္ဗပစ္စနိယာနုလောမတို့ကိုယူ။] စတုသု ဝါရေသု၊ တို့၌။ (ဆန္ဒဝုတိ နယာ ဟောန္တိ၌စပ်) ဝါ၊ တို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါး တပါးသော ဝါရ၌။ စတုဝိသတိယာ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ နယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဆန္ဒဝုတိ၊ သော။ နယာ ဟောန္တိ။ တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသောဝါရတို့တွင်။ [ဧကေကသ္မိံ ပဌာနေ၌စပ်] ဝါ၊ တို့၌။ [ရှေးနိဿယ၌ “တတ္ထ၊ ထိုဓမ္မပစ္စနိယပစ္စယနယတို့တွင်” ဟု ပေး၏။] ပစ္စယနယေ၊ တို့ကို။ အဂ္ဂဟေတုာ၊ ၍။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ ပဌာနေ၊ ဓမ္မာနုလောမအစရှိသော ပဌာန်း၌။ [ရှေ့ဆိုအပ်ခဲ့သော လေးဝါရကိုပင် “ပဌာန” ဟု ဆိုသည်။] တိကဒုကာဒိနညေဝ၊ တိကဒုက အစရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ဆန္ဒံ ဆန္ဒံ၊ ကုန်သော။ နယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အပြား အားဖြင့်။ စတုဝိသတိနယပဋိမဏ္ဍိတံ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော နယတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ဧတံသမန္တပဌာနမဟာပကရဏံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန၊ ကား။ ကေစိ၊ အချို့ဆရာတို့သည်။ ကုသလာရမဏော ဓမ္မော အကု သလာရမဏော ဓမ္မောတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အာရမဏ မာတိကံနာမ၊ အာရမဏမာတိကာမည်သည်ကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ ကုသလာ ရမဏော ဓမ္မော ကုသလာရမဏဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အာရမဏပဌာနံနာမ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ အပရမ္ပိ၊ သော။ ဖဿာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝသေနပိ၊ စပ်သဖြင့်လည်း။ ဖဿ ပဌာနံ နာမ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ၍။ ဒဿေန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ၊ ထိုကေစိ ဆရာ တို့၏ စကားကို။ ပါဠိယံ၊ ၌။ နေဝ (သန္တိဿတိ)၊ မတွေ့မြင်အပ်။ အဋ္ဌကထာ သု နသန္တိဿတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤပဌာန်း အဋ္ဌကထာ၌။ (မယာ) နဝိစာရိတံ၊ မစိစစ်အပ်။ ပန၊ ဆက်။ သင်္ဂီတိအာရုဋ္ဌ ပါဠိဝသေန၊ သင်္ဂါယနာသုံးတန်သို့ တက်ရောက်သော ပါဠိတော်နှင့်စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤပဌာန်းပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြရာ၌။ ဝဏ္ဏနာ၊ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌ ကထာကို။ ကတာ၊ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၍။

ပစ္စနိယာနုလောမပဋ္ဌာန်း အဖွင့်

၃၇၅

စ၊ ဆက်။ (တနည်း) စ၊ စာကိုယ်ပြီးဆုံး ကမ္မတ်ဖုံးသို့ နိဂုံးကိုဆိုဦးအံ့။
 တောဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သဒ္ဓါအစဉ် အနက် အစဉ်ဖြင့်။
 (ဒေဝါတိဒေဝေါမှစ၍ ဝဏ္ဏနာကတဘတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိုင်အောင်သော သဒ္ဓါ
 အစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်။ သန္နိဋ္ဌာနံ ပတ္တာဉ္စစပ်) ယတ္ထ၊ အကြင် ကျေးဇူး
 ပြုပုံ အခြင်းအရာ၌။ သမ္မုဉ္ဇော၊ လွန်စွာတော့ဝေကြကုန်သော။ တန္တာကုလာဒိ
 'ဘာဝံ၊ ရက်ကန်းသည်တို့ ချည်ထွေးကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးသည်၏အဖြစ် အစရှိသည်
 တို့၏ အဖြစ်သို့။ အာပန္နာ၊ ကုန်သော။ ပဇာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ အနေကဝိဓ
 ဒုက္ခဂဟနံ၊ တပါးမကများပြားသော ဒုက္ခတည်းဟူသော တောရှုတ်ရှိသော။
 သံသာရံ၊ ကို။ နာတိဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။

ပစ္စယဘေဒ၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းအထူးအပြား၌။ ကုသလော၊
 ကျွမ်းကျင်တော်မူသော။ လောကေ၊ ၌။ ဂရု၊ ကျောက်ထီးတန္တု အလေး
 ပြုတော်မူအပ်သော။ သုဝိဟိတသန္နိဋ္ဌာနော၊ ကောင်းစွာ စီရင်အပ်ပြီးသော
 ဆုံးဖြတ်ခြင်း ရှိတော်မူသော။ သတ္တာ၊ သည်။ အတိနိပုဏ္ဏဂ္ဂမ္ဘီရံ၊ အလွန်
 သိမ်မွေ့နက်နဲစွာထသော။ ဗုဒ္ဓဉာဏဿ၊ ဘုရားဉာဏ်တော်၏။ ဇဝနဗ္ဗူမိံ၊
 ဖြစ်ရာဖြစ်ထသော။ တမ္ပိပစ္စယာကာရံ၊ ထိုကျေးဇူးပြုပုံအခြင်းအရာကိုလည်း။
 (ဝိတ္တာရေန္တောဉ္စစပ်) ကုသလာဒိဓမ္မဘေဒံ၊ ကုသိုလ် အစရှိသော တရား
 အထူးအပြားကို။ နိဿာယ၊ မှီ၍။ ဝိဝိဓဏ်နေဟိ၊ အထူးထူးသောအပြား
 ရှိသော ဂဏန်းသင်္ချာရှိကုန်သော။ နယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝိတ္တာရေန္တော၊ အကျယ်
 ချဲ့တော်မူလျက်။ သတ္တမံ၊ ၇-ကျမ်းတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနံ
 နာမ၊ ပဋ္ဌာနမည်သော။ ယံ အဘိဓမ္မပကရဏံ၊ အကြင်အဘိဓမ္မာ ကျမ်းရွှေ
 စာကို။ ပကာသေသိ၊ ထင်ရှားပြတော်မူပြီ။ (ဟောတော်မူပြီ။)

တဿ၊ ထိုပဋ္ဌာနမည်သော အဘိဓမ္မာကျမ်းရွှေစာ၏။ ယာ အဋ္ဌကထာ၊
 ကို။ မယာ၊ သည်။ သဒ္ဓါယ၊ ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်ကို ယုံကြည်သောသဒ္ဓါ
 ဖြင့်။ ဝိဘဇ္ဇဝါဒိသိဿာနံ၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန်၍ ဟောတော်မူလေ့ရှိသော မြတ်စွာ
 ဘုရား၏ တပည့်ဖြစ်ကုန်သော။ အာစရိယာနံ၊ မဟာဝိဟာရဝါသီ ဆရာ
 အရှင်တို့၏။ ဝါဒံ၊ ကို။ အဝိဟာယ၊ မပယ်စွန့်မူ၍။ သမာရဗ္ဗံ၊ ကောင်းစွာ
 အားထုတ်အပ်ပြီ။

၃၈၆

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

သာ၊ ထိုအဋ္ဌကထာသည်။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ စုဒ္ဓသ
မတ္တေဟိ၊ တဆယ့်လေးအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ တာဏဝါရေဟိ၊ ထို့ဖြင့်။
သကလဿ၊ သော။ ပဋ္ဌာနဝရဿ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းမြတ်၏။ အတ္ထံ၊ ကို။
ပကာသယန္တိ၊ ထင်ရှားပြလျက်။ အဇ္ဇ၊ ယခုအခါ၌။ ကတော၊ ပြုစီရင်အပ်
ပြီးသည်။ (ဟုတော) သန္နိဋ္ဌာနံ၊ ဝန်းကျင်ပတ်ကိုး ကမ္ပတ်ဖုံး၍ ပြီးဆုံးခြင်းသို့။
ပတ္တာယထေဝ၊ ရောက်သကဲ့သို့သာလျှင်။ တထာ၊ တူ။ ဗဟုဇနဿ၊ များစွာ
သော လူအပေါင်း၏။ ကလျာဏာ၊ မိစ္ဆာသက်ပွဲကင်း၍ ကောင်းပြတ်ကုန်
သော။ သဗ္ဗသက်ပွဲ၊ အလုံးစုံသောအကြံတို့သည်။ သိဃံ၊ လျင်မြန်စွာ။ နိဋ္ဌံ၊
ပြီးဆုံးခြင်းသို့။ သမ္ပာပုဏန္တု၊ ကောင်းစွာရောက်ပါစေကုန်သတည်း။

တောဝတောဖြင့်။ [ကရုဏာဝိယ သတ္တေသုမ္ပုစ၍ ကလျာဏသဗ္ဗသက်ပွဲ၊
တိုင်အောင်သော သဒ္ဓါအစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်]။ (နိဋ္ဌိတာ၌စပ်) ဒေဝါတိ
ဒေဝေါ၊ သမ္ပုတိနတ် ဥပပတ္တိနတ် ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့ထက် အဘိညာဓသော
ဂုဏ်တို့ဖြင့် သာလွန်သော ဝိသုဒ္ဓိနတ် ဖြစ်တော်မူသော။ နာထော၊ သတ္တ
လောက၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သတ္တ
ပကရဏံ၊ ၇-ကျမ်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ယံ အဘိဓမ္မံ၊ အကြင် အဘိဓမ္မာ
ကျမ်းရွှေစာကို။ ဒေဝါနံ၊ တသောင်းသော စကြဝဠာမှ စုဝေးရောက်လာ
နတ် ဗြဟ္မာတို့အား။ ဒေဝလောကမ္ပိ၊ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌။ ပုရေ၊
ရှေး၌။ အဒေသယံ၊ ဟောတော်မူပြီ။ သကလဿာပိ၊ အလုံးစုံလည်း
ဖြစ်သော။ တဿ၊ ထိုအဘိဓမ္မာ ကျမ်းရွှေစာ၏။ သော အဋ္ဌကထာ၊ သည်။
နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ဓမ္မဿ၊ ဘုရားဟောဒဇော် တရားတော်၏။ စိရဋ္ဌိတတ္ထံ၊ ကြာမြင့်စွာ
တည်ခြင်းအကျိုးငှာ။ တံ၊ ထိုအဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာကို။ နိဋ္ဌာပေန္တေန၊ ပြီးဆုံး
စေသော။ မယာ၊ သည်။ ယံကုသလံ၊ အကြင် ဝိဝဇ္ဇနိဿိတဉာဏသမ္ပယုတ်
တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌံ ကုသိုလ်မြတ်ကို။ ပတ္တံ၊ ရောက်အပ် ရအပ်ပေပြီ။ တဿ
(ကုသလဿ)၊ ထိုဝိဝဇ္ဇနိဿိတဉာဏသမ္ပယုတ် တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌံ ကုသိုလ်မြတ်၏။
အာနုဘာဝေန၊ သတ္တိရှိမိစော် အာနုဘော်ကြောင့်။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်
သော။ ပါဏိနော၊ သတ္တဝါတို့သည်။ သဒ္ဓမ္မရာဇဿ၊ တရားမင်းဘုရား၏။
သုခါဝဟံ၊ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်တိုင်အောင် ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်

သော။ ဓမ္မံ၊ ကိံ၊ ဥတု၊ အဆင့်ဆင့်သိ၍။ ဝိသုဒ္ဓါယ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ ဉ်စွေဒဒိဋ္ဌိ
တို့မှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော။ သုခါယ၊ လွယ်ကူသော။ ပဋိပတ္တိယာဒိ၊
အကျင့်ဖြင့်။ အသောကံ၊ သောကမရှိရာဖြစ်သော။ အနုပါယာသံ၊ ပြင်းစွာ
ပင်ပန်းခြင်း၏မရှိရာဖြစ်သော။ ဥတ္တမံ၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနသုခံ၊
နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့။ ပါပုဏန္တု၊ ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သဗ္ဗဓမ္မာ၊ တရားဟောဖော် သူတော်ကောင်း တရားတော်သည်။ စိရံ၊
ခေတ်အဆင့်ဆင့် ဆောင်ယူကျင့်၍ ကြာမြင့်လှစွာ ငါးထောင်သာအောင်။
တိဋ္ဌတု၊ ပါဠိ အနက် မလျော့ပျက်ဘဲ ထွန်းတက်၍သာ တည်တံ့ပါစေ
သတည်း။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တာ၊ ထိုသည်။ ဓမ္မေ၊
တရားတော်၌။ သဂါရဝါ၊ ရှိသေလေးစားခြင်း ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တု၊
ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ ဒေဝေါ၊ လူအများ၏ အာထားရာ မိုသ်းသည်။
ကာလေန၊ သင့်လျော်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အခါ၌။ သမ္မာ၊
ကောင်းစွာ။ ပဝ သတု၊ ရွာပါစေသတည်း။

ပေါရာဏာ၊ ရှေးအထက်က ဆက်ဆက်မျှားလှဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော။
သုရာဇာနော၊ ရေမြေထိန်းကျောင်း တိမ်းမစောင်းသည့် မင်းကောင်းမင်း
မြတ်တို့သည်။ ပဇံ၊ သတ္တဝါအပေါင်းကို။ ရက္ခိံ သုယထာ၊ ခိုးသားဒါးပြ မရှိ
ရအောင် နေ့ညပိုင်း၍ စောင့်ရှောက်ကြကုန်သကဲ့သို့။ တထေဝ၊ ထို့အတူ
သာလျှင်။ ရာဇာ၊ ငါတို့မင်းသည်။ ဣမံပဇံ၊ ဤနိုင်ငံသူ များမိုလ်လူကို။
အတ္တနောပဇံဣဝ၊ မိမိရင်နှစ် သားစင်စစ်ကိုကဲ့သို့။ ဓမ္မေန၊ တရားသဖြင့်။
ရက္ခတု၊ စောင့်ရှောက်ပါစေ သတည်း။ ဣတိ၊ နိဗ္ဗာန်ပစ္စနာ အဖြာဖြာကို
ဆိုရာစကားရပ် အပြီးသတ်သတည်း။

ပဋ္ဌာနပ္ပကရဏဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။ စ၊ ဆက်။ ပဉ္စပကရဏဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။

အဘိဓမ္မပိဋကဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။

အမှာ။ ။ ယံပတ္တံ ကုသလံ တဿ စသော ဂါထာ၏ နိဿယအနက်ကို
အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ သာသနဋ္ဌိကာ အဆုံး၌ ရေးသားပြီးသော်လည်း
ဤနေရာအရောက်အောင် ပို့ချသင်ယူကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သဒ္ဓါတရားတိုးပွားစေ
ခြင်းငှာ ထပ်၍ အနက် ပေးလိုက်ပါသည်။ ပရမဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော ပါဠိ၏
အနက်ကိုမူ ထိုနိဿယကို ရှု၍ သိကြပါတော့။

၃၈၈

ပံဠာနုအဠကထာဘာသာသင်္ဃီကာ၊

သာသနာတော် သကရာဇ် ၂၅၂၁-ခု၊ ကောဇာသကရာဇ် ၁၃၃၉-ခု၊
 ၈-၁၆ ဝါလဆန်း ၁၂ ရက် သောကြာနေ့ နေ့လည် ၁-နာရီ မိနစ် ၃၀-အချိန်
 တွင် ဤအဠကထာ ဘာသာသင်္ဃီကာကို ပို့ချ၍ပြီးစီးပါသည်။

*****